Нам досить тепер культурної революції, щоб стати цілком соціялістичною країною.

ЛЕНІН

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖ. БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. Короленка

БІОЛЕТЕНЬ

ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

№ 1

СІЧЕНЬ 1929

ПОВНЕ ЗІБРАННЯ ТВОРІВ

В. І. ЛЕНІНА

УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

ВСЬОГО 25 ТОМІВ

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЄТЬСЯ

ВИЙШОВ ДРУКОМ
ТОМ ПЕРШИЙ

Всі книги в перкалевій оправі із золотим тисненням, кожна книга у футлярі

Всі томи вийдуть протягом 6 років

ЦІНА ВСІХ 25 ТОМІВ — **30** КРБ.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Здаючи передплату, вноситься **3** крб. як завдаток

Кожен том по виході друком надсилається накладною платою, при чому зараховується $^1/_{25}$ завдатку

Пересилка—коштом передплатника

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

ГОЛОВНА КОНТОРА ПЕРІОДСЕКТОРУ ДВУ

(Харків, Сергіївська пл., Московські ряди, № 11)

уповноважені Періодсектору по округових містах України та філії й книгарні Державного Видавництва України

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літописі Українського Друку", „Картковому репертуарі" та інших покажчиках Української Книжкової Палати

ДВУ заведено до Української частини розділу II торговельного реєстру СРСР, до реєстру підприємств, що їхні Статутові капітали не поділяється на паї, під № 190.

БЮЛЕТЕНЬ № 1

ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

СІЧЕНЬ 1929

ЗМІСТ:

СТАТТІ Й ЗАМІТКИ — *Ол. Пшеньский.* Ленінові заповіти і робітники книги. Стор. 3.— *Й. О.* Даваймо Леніна. Стор. 3.— *Книгар.* Ленін, том перший. Стор. 5.— *Л. Якимчук.* Яка книжка цікавить селянина-бідняка. Стор. 5.— *С. Гораєвський.* Готуймось до підручникової кампанії. Стор. 6.— *П. Дідро.* Кожен повинен дбати за поширення періодвидань. Стор. 7.— *Ан. Ряппо.* Про державне комплектування бібліотек сельбудів 1928 р. Стор. 8.— НАМ ПИШУТЬ — *В. Кушнаренко.* Українська література в Центрально-Чорноземній області. Стор. 9.— *Багмут.* Про облік книжок. Стор. 9. — Про макулатуру. Стор. 10.— ХРОНІКА — Новини художньої літератури. Стор. 11.— Нові книжки для юнацтва. Стор. 11.— Дитяча книжка. Стор. 12.— В Періодсекторі. Стор. 12.— По Комерційному Управлінню. Стор. 12.— Як виконано торговельний план на 1927/28 опер. рік. Стор. 13.— Харківська міськрада про підручники ДВУ. Стор. 14.— За кордоном. Стор. 14.— ЧИТАЧ І КНИГА — *П. Ришковський.* Шукаймо стежок. Стор. 16.— *В. Матвієв-Сибіряк.* Ленін і художня література для дітей. Стор. 16.— Література про Ленінове життя та працю. Стор. 17.— *Я. Шаховський.* Дві цінні книжки. Стор. 18.— Преса про наші видання Стор. 18.— Бібліографія рецензій. Стор. 21.— НОВІ ВИДАННЯ.— Стор. 22.— ПЕРІОДИКА.— Стор. 28.— НОВИНКИ В ДРУКУ — Стор. 31.— П'ЯТЬ РОКІВ ПІСЛЯ СМЕРТИ В. І. ЛЕНІНА (література). Стор. 33.— ДЕВ'ЯТЕ СІЧНЯ (література). Стор. 39.— РЕКЛАМИ.

ХАРКІВ

ДО УВАГИ БІБЛІОТЕК, КЛУБІВ, ПАРТІЙНИХ ТА КОМСОМОЛЬСЬКИХ ОСЕРЕДКІВ, ШКІЛ, СЕЛЬ-БУДИНКІВ, ГУРТКІВ

БІБЛІОТЕЧНИЙ КОЛЕКТОР

УПО НКО-ДВУ-ГИЗ РСФСР

(Вул. Свердлова, № 14, телефон № 17-37)

ПРАЦЮЄ під безпосереднім ідеологічним керовництвом Управління Політосвіти Наркомосу України.

МАЄ ЗАВДАННЯМ сприяти бібліотекам різних типів в найважливішій для сучасного моменту справі українізації бібліотечних фондів.

ДОПОМАГАЄ плановому комплектуванню бібліотек та просуненню до широких кіл читача кращої книги.

ПРОВАДИТЬ комплектування мережі бібліотек за державним бюджетом.

ВИВЧАЄ масову продукцію так української, як російської книги.

ЗОСЕРЕДЖУЄ бібліографічні матеріяли (анотовані каталоги, каталоги рецензій, рекомендаційні списки).

СКЛАДАЄ та видає списки рекомендованої літератури на певні теми та до різних кампаній.

УЛАШТОВУЄ спеціяльні виставки до ювілеїв, річниць, з питань поточного моменту.

ДАЄ КОНСУЛЬТАЦІЇ так усні, як писані з питань що до вибору й використовування української та російської літератури.

РОЗВАНТАЖУЄ бібліотекаря від технічної роботи, обробляючи книгу науково-бібліографічно та бібліотечно.

ПОСТАЧАЄ бібліотекам книги з повною бібліотечною обробкою (каталожні картки тверді, м'які, формуляр, оправа, контр. аркуш, кешенька, ярлик, індекс десяткової класифікації, авторський знак, інвентарний аркуш). Деталі обробки обумовлюють замовці).

ПРИЙМАЄ замовлення на комплектування бібліотек книгами за списками замовців або за списками, складеними колектором.

При Колекторі функціонує відділ бібліотечної техніки, що провадить продаж анотованих карточок Української Книжкової Палати та Б.Ц.К., а також всякого бібліотечного приладдя.

По замовлення і довідки треба звертатися на адресу:

вул. Свердлова, № 14, телефон № 17-37

Бібліотечний Колектор УПО НКО-ДВУ-ГИЗ

СТАТТІ І ЗАМІТКИ

ЛЕНІНОВІ ЗАПОВІТИ І РОБІТНИКИ КНИГИ

«Книгу в маси», «Без уміння користатися з книги не можна збудувати соціялізму» і, нарешті, «Нам досить тепер культурної революції, щоб стати цілком соціялістичною країною» — ось ті основні гасла, що їх викинув великий вчитель у галузі освіти мас. Володимир Ілліч надавав величезного значіння питанням культури, грамоті, книзі.

Книгарня або бібліотека, хіба вони не є арсенал, де по полицях розміщено знаряддя, що передає людству величезні знання, винаходи великих колективів, досвід робітничої класи і її боротьби на протязі всієї історії людства? Але ми, робітники книги, якось призвичаїлися до своєї роботи в нинішньому напрямку, що втратили здібність оцінювати зміст нашої роботи, якось механічно робимо її, як це робить продавець гасу або черевиків. Ми обмежуємо свою роботу торговельною або казенною функцією книгаря та бібліотекаря, не замислюючись над тим, що продажем книжки ми взагалі впливаємо на інтелект людини або колективу; коли продаємо селянинові сільсько-господарську книжку або робітникові з техніки, ми тим самим вирощуємо для себе, своєї держави, культурного виробника на полі або заводі. Коли ми даємо читачеві нашу витриману політичну масову книжку, ми зміцнюємо спілку робітництва й селянства; кожна відповідна книжка з антирелігійної, наукової, художньої літератури наближує нас до комунізму, здійснює заповіти Володимира Ілліча.

Отже робітнича класа, партія Леніна, поклали на нас, робітників книги, величезні завдання, колосальну відповідальність. Але ми не достатньо виконуємо їх. Ще на сьогодні село не знає і не бачить книжки; тому що ми не охопили величезних шарів споживачів, книжка через малотиражність ще дорога; ми ще ставимося до роботи з книгою формально і по казенному. А комори наші завантажено штабелями книжок, на полицях ленінська література, книжки з сільського господарства заховано далі від ока споживача: наша індиферентність, незрушність позбавляє книжки її активности, як чинника культурної революції.

Візьмімо ролю книги в галузі національного будівництва нашої країни. Що ми зробили в країні, де з 30-мільйонового населення 25 мільйонів українських робітників і селян? Чи задовольняємо ми їхні національно-культурні вимоги? Мало, занадто мало. Ще й тепер наші бібліотеки параховують 5 — 7% української літератури на своїх полицях; книгарі і бібліотекарі не опанували українською мовою, не знають історії України, революційного руху її, літератури. А щоб будувати культуру, треба ж самому прилучитися до неї. Правда, дореволюційна доба не виховувала книгарів і бібліотекарів-українців, нам не дісталося фахівців цих справ, як от у РСФРР, але за ці роки нам треба було підготовити з-поміж себе активних і культурних будівничих нового життя. Наша книжкова продукція (укр. мовою) за роки революції значно більша за те, що було видано за півтораста дореволюційних років. Наше господарство робить величезні кроки до соціялізму. Але «Без загальної письменности, без достатнього ступеня тямучости, без достатнього ступеня привчення населення користатися з книжок та без матеріяльного ґрунту цього, без певної забезпеченості, скажімо, від неврожаю, голоду і т. д.— без цього нам своєї мети не дійти» (Ленін «Про кооперацію»).

П'ять років, як ми втратили В. І. Леніна. В п'яту річницю весь Радянський Союз продумує, підсумовує, що він зробив, щоб здійснити Ленінові думки, що він зробив для зміцнення диктатури пролетаріяту, як він скористав із спадщини великого вчителя робітництва для посилення руху до комунізму.

І нам, робітникам книги, членам великого робітничо-селянського колективу, треба підсумувати нашу роботу за це п'ятиріччя і зробити відповідні висновки, поставивши собі за завдання брати активну участь у здійсненні культурної революції, підвищуючи власну культуру, уважно ставлячись до своєї роботи, поширюючи ленінові думки через друковане слово, щиро, серйозно, уважно, так, як нас повчав цього Ленін.

Ол. Пшеньский

ДАВАЙМО ЛЕНІНА

Нижче ми містимо статтю тов. Якимчука «Яка книжка цікавить селянина-бідняка». Стаття ця дає нам цілком несподівані цифри. Заведено бо серед деяких наших книгарів цілком необґрунтовано говорити, що Ленінська література українською мовою кволо йде. А з тих цифр ми дізнаємося, що попит селян-бідняків на книжки з ленінізму становить 22 — 34% попиту на політичну книжку. Відсоток значний.

Що ж ми, робітники ДВУ, зробили для задоволення цих потреб, цього попиту? Що ми видали з ленінізму та як ми не видане наблизили до тих селян-бідняків, та взагалі до українських трудящих?

ДВУ розпочало видання творів Леніна з самого моменту свого заснування. Але це були видання поодинокі, випадкові. Нас цікавить тут видання українською мовою. Через те про видання російською мовою ми не говоритимемо, хоч тут ДВУ видало цінні тематичні збірники за Леніном («Революция 1905 года», «Возникновение большевизма», «Искусство победить», «Борьба против оппортунизма и уклонов», «О бюрократизме», «О равенстве, свободе печати и критики», «О финансовых и денежно-кредитных вопросах», «От блокады до признания»).

Організоване систематичне видання ленінської літератури розпочато було після смерти Володимира Ілліча

1924 року. Видання йшло в трьох напрямках: самі твори Ленінові як окремі, як повне зібрання, так і тематичні збірники; Ленінове життя й робота; ленінізм (тлумачення його як учення, висвітлення його тактики що до окремих моментів боротьби й будівництва). Видавалося все це знов таки в двох напрямках — для читача підготовленого і для масового із спеціяльною ленінською селянською бібліотекою.

Переклад повного зібрання творів розпочато було зараз же після виходу першого російського видання. Було перекладено декілька томів. Але після виявлення багатьох помилок у цьому виданні і потреби перевидати всі томи, переклад було, натурально, припинено до виходу нового російського видання. На сьогодні маємо вже видрукований перший том і перекладених готових до друку майже всі ті томи, що вийшли в новому російському виданні. Але, не чекаючи на вихід повного зібрання творів, ДВУ цілком слушно видало всі окремі більші праці Володимира Ілліча (крім «Емпіріокритицизм» та «Розвиток капіталізму в Росії»). Вийшли руком: «Що таке друзі народу», «Що робити?», «Дві тактики соціял-демократії в демократичній революції», «Імперіялізм як новітній етап капіталізму», «Держава й революція», «Крах другого Інтернаціоналу», «Дитяча хвороба «лівизни» в комунізмові», та менші брошури, статті й промови: «Значіння золота», «Про кооперацію», «Чи вдержать більшовики державну владу», «Дев'яте січня» й інші. Окремою книжкою було також видано статті й промови Леніна в національному питанні. Це є, власно, XIX том. Слушність видання цієї книжки доводить те, що вона за рік цілком розійшлась. Друкується вже друге видання.

Одночасно видавалось тематичні збірники. Це — книжки на 15 — 30 аркушів, де зібрано (оскільки можливо розбити гармонійну Ленінову науку на окремі теми) всі статті, промови, брошури, окремі місця з них, що розкидані по різних томах і які зачіпають певні питання. Збірники ці на основні теми ленінізму-більшовизму задовольняють до виходу повного зібрання творів до деякої міри потреби тих, що інтересуються основними поглядами Леніна на революцію та соціялістичне будівництво, і значно полекшують їм у їхній повсякденній роботі. Збірники ці — «Історичний матеріялізм», «Підготовлення більшовизму» (Як формувався та визначався), «Перед Жовтневим штурмом» (як його Ілліч підготовлював та організував), «Пролетарська держава», «Економічна політика», «Про національну справу» (крім згаданої вище книжки). Осібно стоять книжки «Ленінська хрестоматія» на 42 аркуші, «Ленінові листи до Горкого» (що має актуальне значіння тепер).

Чимало видано й праць про ленінізм. Насамперед: Сталін — «До проблем ленінізму», і «Про Леніна і ленінізм»; Бухарін — «Ленін як марксист»; Керженцев — «Ленінізм»; Семковський — «Марксизм і ленінізм». Далі ціла низка праць, що висвітлюють погляди Леніна на окремі моменти й галузі нашої революції і будівництва: Ленін і аграрне питання, Ленін і націпитання, Ленін і кооперація, Ленін як економіст, Наука Ленінова про партію, думки Ленінові про релігію і т. д. Так само маємо чимало праць про ленінізм у популярних бібліотечках.

Особливо широко й всебічно висвітлено життя та роботу Ленінову. Тут маємо ми такі капітальні праці, як: Ярославський — «Ленінове життя й робота»; Попов і Яковлев — «Життя Ленінове й ленінізм»; Шліхтер — «Ілліч, яким я його знав», і багато різних спогадів, малюнків окремих моментів Ленінового життя та діяльности. Всього ж із 1924 р. видано (крім видань російською мовою та мовами націменів, а також художньої літератури), як видно з цієї таблиці:

	Назв	Аркушів	Примірників	Масові видання			Всього		
				Назв	Арк.	Примірн.	Назв	Арк.	Примірн.
Твори Леніна	17	276	101.000	31	44	403.000	48	320	504.000
Про Леніна й ленінізм .	20	170	138.000	98	152	1.080 000	118	322	1.218.000
Разом ленінської літератури	—	—	—	—	—	—	166	642	1.722.000

Отже бачимо: що до висвітлення Леніна перед українськими масами, ДВУ зробило чимало. Але чи дійшло це до тих мас? Треба цілком одверто сказати: *не дійшло*. Лежить ще й досі величезними штабелями по коморах. Завели собі деякі наші книгарі як оті папуги повторювати: не йде, не йде, не йде. А селяни-бідняки вимагають: дайте нам Леніна. Дайте почитати його.

Що правда, тут і деякі бібліотекарі не далі від тих книгарів посунулись. І вони не дбають, щоб Ленін українською мовою в них був, щоб він у них «ходив».

Отже, перед п'ятою річницею смерти Володимира Ілліча кожен книгар, кожен бібліотекар мусить собі щиро й одверто сказати: ми не досить дбали за поширення Леніна серед широких українських трудящих мас, ми мусимо як-найенергійніше, як-найупертіше наполягти, надолужити. У кожній бібліотеці, в кожній хаті-читальні мусить бути література про Леніна і ленінізм українською мовою. Якщо раніше до справи українізації дехто ставився байдуже, то цього тепер не повинно бути. А українізувати книгарську роботу, бібліотечний фонд, це не значить продавати чи купувати лише українські романи, але — просувати, придбавати і наукову, політичну книжку українською мовою, а книжку з ленінізму насамперед. За найкоротший час слід надолужити упущене за п'ять років. До нової закупівлі української літератури кожна бібліотека повинна включити ленінську книжку. Книгарі мусять скористати з піднесення напередодні великої річниці, мусять просунути ленінську книжку.

І ще одна пропозиція: хоч чимало книжок видано з ленінізму, але їх занадто розрізнено, зачеплені в них питання занадто вузькі. Слід було б, на нашу думку, видати пару нових, ширших, живіших, популярніших книжок про життя, науку й роботу того, хто так втілився, закорінився в усьому нашому житті.

Трудящі вимагають: дайте нам Леніна.

Давайте.

Й. О.

Від редакції. *ДВУ значно знизило ціни на Ленінську літературу, зокрема на масову (до 95%), і дійшло згоди Наркомосвіти УСРР придбати її для комплектування сільських бібліотек.*

ЛЕНІН, ТОМ ПЕРШИЙ

Майже напередодні річниці смерти великого пролетарського проводиря В. І. Леніна ДВУ видало перший том його творів. Сумуючи в цей важкий день, ми водночас повинні сильніше відзначити величезне значіння, яке має для нас видання першого тому. Багато було видано творів Володимира Ілліча мовою нашої країни, але ця книга — це вже помітний і колосальної цінности вклад у нашу скарбницю культури.

На прекрасному папері, набраний новим шрифтом з портретом фото-типічним, як і видання російське, в гарній перкалевій оправі з золотим тисненням, — цей том взагалі являє собою досягнення нашої скромної поліграфічної техніки. Якщо до цього додати, що зібрання творів, що складається з 25 томів, коштує 30 крб., що робить видання приступним для широких мас, тоді тільки можна буде оцінити всю суспільну вартість і культурне значіння цього видання. Переклад, мову і безпомилковість забезпечено поважною редакційною комісією ЦК КП(б)У, що має на чолі головного редактора т. Скрипника і складається з редакторів т. т. Річицького і Касяненка. Перший том переклав Євг. Касяненко і редагував М. О. Скрипник. Містить він матеріяли, що вийшли до того ж тому російського видання, який видав Інститут Леніна ЦК ВКП(б). Зміст охоплює твори В. І. Леніна за часи 1893 — 1896 р р. Крім того, дано додатки, що полекшують користування з цього тому, як от примітки, словник-покажчик імен, літопис подій, низку документів і матеріялів творів, уміщених у цьому томі, то-що.

Видруковано першого тома тиражем тільки 5000 примірників, які безсумнівно ближчим часом буде розподілено між передплатниками.

Книгарі та уповноважені Періодсектору ДВУ повинні розгорнути найширшу кампанію популяризації цього видання, щоб кожна бібліотека, клуб, сельбуд, школа, кожний активіст з робітників і селян, культробітники, господарники — кожний щоб передплатив і мав у себе твори Леніна. Кожний збільшений примірник тиражу Ленінових творів, це крок до втілення ленінізму, це цегла у будівництві культури.

Книгар

ЯКА КНИЖКА ЦІКАВИТЬ СЕЛЯНИНА-БІДНЯКА

Не треба, звичайно, доводити, як багато важить в справі продукції і розповсюдження книжки знати інтереси того об'єкта, що його та чи инша книжка має на оці.

Цікаву спробу вивчити ці інтереси проробив за допомогою округових та районових бібліотек Центральний Кабінет Політосвітробітника. У цій статті ми й маємо використати частину того матеріялу, що його дало це дослідження, а саме: яка книжка цікавить селянина-бідняка на селі.

За основу дослідження взяли такий принцип. Наші сільські бібліотеки надто бідні на книжки, щоб достатньою мірою задовольнити потреби читача. Тому брати за основу аналізу фактичного споживання недоцільно. Це не дало б точних даних про справжні інтереси читача. За такого стану краще ці інтереси виявлятиме читацький попит і максимально точно записані думки про перечитані книжки з заздалегідь підібраного бібліотекарем комплекту книжок. Дослідження за цим принципом перевели по 58 сільських бібліотеках, що в них було 8.240 читачів-бідняків. Це число становило 65% всіх читачів цих бібліотек. Протягом 10-х днів бібліотекарі записали 1.600 попитів і 491 думку.

Аналізуючи загальний попит читача з селян-бідняків на книжку, виходить, що найбільше питають книжки з белетристики — 44%. Далі з сільського господарства — 20%; з політ і партлітератури — 9%. Найменше питають книжки з профграмоти і фізкультури — 0,6%.

Аналізуючи попит на белетристику, ми маємо такі дані. У цілому тут визначений попит перебільшує. Репертуар читання дореволюційної і сучасної літератури розподіляється так:

З дореволюційної літератури читають: Шевченка — 20%, Франка — 15%, Винниченка — 15%, Нечуй-Левицького — 10%, Грінченка — 9%, Коцюбинського — 8%. На останньому місці — Руданський та Квітка-Основ'яненко — 0,5%.

З сучасної української літератури на першому місці стоять: Остап Вишня — 56%, Смолич — 10%, Шпаньский — 7%, на останньому — Досвітній, Копиленко — 1,5%.

Коли взяти співвідношення попиту на белетристику старої і нової літератури, то маємо такі цифри. Дореволюційна українська література — 82%, пореволюційна — 18%. Коли взяти це співвідношення попиту що до окремих дореволюційних і сучасних письменників, то найпопулярніший з сучасних письменників, Остап Вишня посяде лише четверте місце. Таким чином, за найпопулярніших українських письменників за даними дослідження треба вважати: Шевченка, Франка, Винниченка, Остапа Вишню, Нечуя-Левицького, Грінченка, Коцюбинського, Марка Вовчка, Панаса Мирного.

Инший попит на руську сучасну літературу. Питають дореволюційної — 47%, пореволюційної — 53%. З дореволюційної літератури питають Пушкина — 15%, Толстого — 13%, Лермонтова — 11%, Гоголя — 11%. На останньому місці Гончаров, Успенський, Пом'яловський, Аксаков та Андреєв — 1,7%. Письменники сучасної літератури мають такий попит: Горький — 21%, Шишков — 8%, Фурманов — 7%, Сейфуліна — 7%, Серафімович — 5%. На останньому місці — Ляшко, Бібік, Борецька, Пильняк, Караваєва, Форш, Романів, Семенів, Бабель, Гумілевський, Маяковський.

Що до чужоземної літератури, то тут дослідження виявило такий репертуар: Джек Лондон — 18%, Дефо — 13%, Бічер Стоу — 9%, Сінклер — 8%, Войніч — 6%, Жюль-Верн — 5%, Золя — 4%, Купер — 4%, Гюго — 3%, Мопасан — 3%, Твен — 3%, Майн-Рід — 3%, Сервантес — 2%, Дюма — 2%.

За формою переважають серед молоди романи та оповідання. Вірші становлять в попиті молоди 20%. Здебільшого вимагають грубої книжки і такої, що друкована великим шрифтом.

Коли аналізувати інтерес різних груп до сільськогосподарської літератури, то маємо такі дані: чоловіки — 89%, жінки — 11%. Інтерес до різних галузей сільського господарства розподіляється так: чоловіки питають здебільша книжки з хліборобства та скотарства, менше—про хатнє господарство, про контрактацію, колективізацію, сільсько-господарський кредит та ин. Жінки питають книжки з городництва, птахівництва, та скотарства.

Здебільшого селянин-бідняк вимагає від книжки з сільського господарства точної відповіди на ясно поставлене питання. Ті думки, що їх подали читачі підчас

дослідження, доводять, що селяни охоче перевіряють і оцінюють на досвіді в своєму господарстві те, що рекомендує книжка. Коли селянин переконається в доцільності того, про що він дізнався з сільсько-господарської книжки, то охоче її рекомендує й поширює. Невеликий попит на книжки з деяких актуальних питань сільського господарства — з контрактації, колективізації і т. ин., пояснюється браком таких книжок по бібліотеках, а частково ще й тим, що такі книжки ми не вміємо ще й популяризувати, просувати.

Аналізуючи попит читачів селян-бідняків до політичної літератури, ми маємо таку загальну картину:

	У відсотках					
	Чолов.	Жінки	Дорослі	Молодь	Актив	Інші
Загальні політичні питання	36	14	30	30	26	34
Міжнародня політика . .	2	—	2	1	3	1
Економполітика СРСР .	6	2	6	3	7	2
Стан і права селянки .	2	50	23	5	16	14
Конституція СРСР . . .	1	2	1	1	1	1
Ленінізм	27	22	20	34	20	32
Марксизм	7	2	7	7	12	2
Політграмота	15	5	8	19	12	13
Політекономія	4	—	3	—	3	1

Як показує ця таблиця, такі питання, як конституція, міжнародня політика та політекономія, дають найменший попит, але книжки з загальних політичних питань цікавлять бідняка більше. Обмеженість попиту на книжки з політекономії пояснюється тим, що здебільша читачам ці книжки важко читати. Треба також відзначити, що питають політичні книжки невеликі розміром. Значно впливають на попит поточні кампанії політичні.

Небагато питають читачі-бідняки літератури з світознавства — лише 5%. Найбільше читають про походження людини, астрономію, метеорологію, фізику, найменше — ботаніку, зоологію. Більшість читачів заявляє, що їм важко книжки з світознавства засвоювати. Крім того, скаржаться ще на одноманітність книжок з питань цієї галузи науки. Ще менше читають книжки з медицини та гігієни — лише 4% загального попиту. Цікаво відзначити відносний інтерес чоловіків (35%) і жінок — (65%) до книжок з цих питань. Найбільший попит — на книжки з статевого питання. Ці книжки читають усі категорії, але молодь цікавиться ними більше за дорослих. Вивчення читацьких думок доводить, що селяни довіряють цим книжкам і шукають в них собі поради. Але медицинська книга просувається самотокою. Сільські лікарі та лікарні мало допомагають в цьому просуненні.

Невеликий і бідний репертуар антирелігійної книжки в сільській бібліотеці пояснює той незначний (3%) відсоток, що його посідає антирелігійна література в загальному попиті селянства. Найголовніші споживачі антирелігійної книжки це — молодь. Слід відзначити, що читач-бідняк вимагає поновити добір книжок з антирелігійної літератури. Крім того, він потребує книжки солідної й ґрунтовної, але написаної легкою, зрозумілою мовою.

Історичні книжки також посідають в загальному попиті зазначеної категорії читачів лише 3%. Найбільше читають про Жовтневу революцію. На другому місці стоїть історія України. Мало питають стародавню історію, історію французької революції, історію Паризької комуни, історію первісної культури і історію культури взагалі. Пояснює це брак цікавої і доступної книжки для села. Ті, що є на ринку, дуже важкі, сухі та нудні.

Лише 3% посідає і військова література в загальному попиті бідняків-селян. Питають цю літературу здебільша чоловіки, особливо молодь.

Дуже мало питають книжок з кооперації. Треба відзначити, що ці книжки питають майже тільки ті, що працюють на кооперативній роботі.

Книжки з техніки питають досить багато. Найбільше цікавить читачів електротехніка та радіо. Питають книжки про Дніпрельстан. Але на жаль з цих питань ми ще й досі майже не маємо достатньою мірою популярної літератури.

Часто-густо питають книжки про Сибір і Амур, це можна пояснити бажанням обізнатися з умовами переселення і життям на вільних місцях. За останні часи збільшився інтерес до полярних країн та бігунів, очевидно, в звязку з експедицією Нансена і Амундсена.

Книжок з профлітератури та фізкультури майже не питають.

Який же можна зробити висновок з аналізи попиту на книжку селянина-бідняка? Насамперед треба відзначити, що попит цей надзвичайно поширився, а вимоги до книжки, до її різноманітности і до якости збільшилися. Нам потрібна вже для селянина солідна «груба» книжка з деяких питань і популярна брошура з складніших питань. Але книжка для селянина повинна бути написана добірною, але зрозумілою мовою, без «сюсюкання», що часто-густо фальшиво намагається підмінити популярність викладання. Така приступність аж ніяк не повинна шкодити науковості змісту книжки. Крім того, аналіза читацького попиту на селі яскраво доводить, що цей читач ще не вміє сам розшукувати і вибирати книжку. Тому треба подбати, щоб на село просувалося як-найбільше такі брошури, журнали, листівки, порадники і бюлетені, що на своїх сторінках дають вказівки, яку і де книжку можна дістати і яку користь читач може з неї мати.

Л. Якимчук

ГОТУЙМОСЬ ДО ПІДРУЧНИКОВОЇ КАМПАНІЇ

Правління ДВУ розіслало обіжника до всіх своїх філій та книгарень, до Окр-і Райінспектур Наросвіти в справі розгортання підготовної кампанії що до постачання школам України підручників на 1929/30 учбовий рік. Головні моменти цього обіжника полягають у тому, щоби як-найкраще виявити дійсну потребу шкіл в підручниках. Для цього додано до обіжника певні форми, за якими кожна філія ДВУ має дати вичерпні відомості про шкільну мережу своєї округи. Знаючи дійсні потреби шкіл в підручниках, ДВУ матиме змогу своєчасно та повно без жодних перебоїв підручники виготувати та задоволнити ними школи за договорами і індивідуальний попит.

Ще й цього року ми мали випадки невчасного та по части неповного задоволення шкіл підручниками. Правда, до цього були причини об'єктивні, зовсім від

ДВУ незалежні, як от: брак паперу для друкування підручників, наслідком чого основні тиражі їх було обмежено; затримка з друком через авторську переробку і доповнення деяких назв підручників то-що. Але причини в деякій мірі були і з вини деяких філій ДВУ та Наросвіти — невчасна подача заявок на підручники через запізнення складання договорів з Наросвітами, неповність заявок або, навпаки, значне перебільшення їх. Все це, звичайно, гальмувало загальну роботу з постачанням підручників.

Нинішня підручникова кампанія починається в значно кращих обставинах, ніж це було за років попередніх і навіть минулого учбового року. Річ у тому, що цю кампанію розпочато заздалегідь, вже тепер, що забезпечує повну можливість всю підготовну роботу перевести без особливого напруження і детально її перевірити та виправити, ще задовго до реальної потреби в підручниках на місцях, тоб-то до початку учбового року.

Обрахування потреб ринку в підручниках провадять філії ДВУ і Наросвіти спільно, на підставі спільного обіжника НКО і ДВУ, тоб-то якраз два найбільш зацікавлені сторони — продуцент та основний споживач підручників, від чого ті конкретні дані, що надійдуть до Книготоргу ДВУ, будуть, безсумнівно, реальними та майже остаточними, за якими можна буде визначати тиражі підручників.

Частину назв видавничого плану підручників для 1929/30 року вже здано до друку. Решту, за певними даними, до друку закінчується і буде здано не пізніше від 1-го січня, при чому видавничий план потрібною кількістю паперу забезпечено. Отже, навіть тепер, на початку кампанії, маємо всі підстави сказати, що постачання підручників школам наступного учбового року може й повинно бути своєчасним і по змозі повним.

Матеріяли що до складання договорів на підручники Книготорг уже проробляє, і філії незабаром їх одержать.

Це наочно доводить, що справі постачання школам підручників, ДВУ приділяє максимум уваги.

Зайво буде, нам здається, доводити, що філії ДВУ протягом довгих років своєї роботи з переведенням підготовних підручникових кампаній добре засвоїли так її питому вагу в справі правильної організації постачання підручників для шкіл, як і методи самої роботи. Тут є багато матеріялів і фактів. Річ лише про те, що слід досягти в цій роботі як-найбільшої чіткости, а саме, щоб подані від Правління директиви цілком і повністю відбивались у роботі філій.

С. Горавєвський

КОЖЕН ПОВИНЕН ДБАТИ ЗА ПОШИРЕННЯ ПЕРІОДВИДАНЬ.

Практика минулих років змусила Періодсектор ДВУ переглянути систему розповсюдження періодвидань так з боку організаційного, як і з боку кредитової політики що до передплатників. Тимчасом з 33 назв періодвидань, що їх видав Періодсектор ДВУ, ціла низка видань, розрахованих на широкі кола робітничих і селянських мас та трудової інтелігенції, мають незначні тиражі, а саме:

Двотижневий науково-популярний журнал „Знання“, розрахований на вчителів, службовців, робітників і селян, знайомить своїх читачів з новітніми досягненнями наукової й науково-технічної думки й допомагає їм в розвитку матеріялістичного світогляду; висвітлює минуле й сучасне життя трудящих в Радянському Союзі та поза його межами; знайомить з досягненнями в промисловості й кооперативній роботі; у відділі розваг містить цікаві шахові й инші задачі, улаштовує конкурси з преміями — і має лише 2.500 передплатників. Цифра незначна.

Щомісячний журнал, керовничий орган ЦБ КДР при ЦК ЛКСМУ „Дитячий Рух“, розрахований на ватажків піонерзагонів, учителів, школи, клуби, партійні та комсомольські осередки, розглядає теоретичні питання дитячого руху, подає матеріяли до роботи піонерських загонів, самоосвіти ватажків ІО П., обслуговує працю дитячих клубів, подає матеріяли до роботи шкільної кооперації, широко висвітлює всі питання позашкільної роботи з дітьми та ин.,— має лише 6.800 передплатників.

Двотижневий ілюстрований журнал „Селянський Будинок“ є не тільки керовничий орган для сельбудів, але також підручна книжка низового політосвітника,— має 5.100 передплатників.

Популярно-науковий та методичний антирелігійний двотижневик „Безвірник“, розрахований на клуби, бібліотеки, сельбуди, хати-читальні, а також активних робітників протирелігійної роботи, має лише 10.000 передплатників.

Педагогічний місячник „Шлях Освіти“, розрахований на школи всіх типів, є підручна книга для вчителя, і не зважаючи на те, що на Україні нараховується понад 19.000 шкіл та 57.000 вчителів, — має лише 4.000 передплатників.

„Самоосвіта“, щомісячний орган Центральної Комісії допомоги самоосвіті ЦК ЛКСМУ, УПО, ВУРПС'у для широких кіл сільського та робітничого активу, зокрема на комсомольців,— має дуже незначний тираж, лише 2.500 передплатників, але лише 4% — індивідуальних читачів, тимчасом індивідуальний читач повинен бути основою журналу.

„Робітнича Освіта“, орган Центральної Ради робітничої освіти при НКО УСРР, висвітлює всі питання теорії та практики шкіл ФЗУ, профшкіл, вечірніх робітничих шкіл, Профтехкурсів та ин., розрахований на зазначені навчальні заклади та, зокрема, на активістів-робітників, має передплатників лише 600.

„Україна“, науковий двомісячник українознавства, орган історичної секції Української Академії Наук, висвітлює найважливіші питання української культури, історії України і взагалі українознавства — має лише понад 800 передплатників.

Двотижневий політико-економічний орган ЦК КП(б)У „Більшовик України“ висвітлює питання ленінізму і є підручником так у роботі партосередку, як і кожного члена партії має за 5.000 парторганізацій та 200.000 чоловіка членів партії на Україні передплатників лише 5.000

Двомісячний журнал істпарту ЦК КП(б)У „Літопис Революції“ висвітлює з погляду марксизму-ленінізму історію революційної партії пролетаріяту КП(б)У й боротьби робітників та селянських мас України за своє визволення; історію масового революційного руху й боротьби з царатом; історію пролетарської й громадянської війни на Україні, допомагає так партійному активові, як і широким верствам партії серйозно й поглиблено засвоїти історію партії й Жовтня, історію пролетарської революції на Україні, подає потрібний фактичний матеріял для істориків революції й партії й т. ин. Здавалося б, кожна бібліотека, кожен партосередок, кожен активіст-партієць повинні передплачувати й читати цей журнал. Проте, передплата становить

лише 2.200 прим.; до речи, понад 1.000 прим. передплачують робітники Луганської округи.

Ціла низка журналів мають що менші тиражі. Були тому певні причини. Їх усувається. Торік періодсектор почав надсилати видання за картковою вузловою системою. Малося на увазі поліпшити експедіювання. Але чи то через недостатнє вивчення цієї нової системи, чи то тому, що апарат так видавництва, як, головним чином, почти недбайливо ставився до цієї системи, але пристава мала багато хиб, понад 25 — 30% передплатників не одержували видань, скаржились, заводилось листування, розслідування й т. ин. Це змусило періодсектор відмовитись од „нової“ карткової вузлової системи і з червня місяця експедіювання знов поступовно почали переводити за „старою“ бандерольною системою. Це значно поліпшило справу, кількість скарг поступовно меншало і в останній час скарги дуже рідко помічається.

Далі, деякі видання спізнювались виходом з друку. Це викликало справедливі нарікання. Цю хибу періодсектор усунув цілком і останнього часу майже всі видання виходять друком своєчасно. Затримки в наділці передплатникам також не помічається. Періодсектор переглянув також ціни і їх на низку видань зменшено. Коли передплата на початку 1929 року збільшиться, ціни на решту видань знову буде переглянуто в бік зменшення.

В минулому лише організації та установи мали кредит під зобов'язання або векселі, індивідуальний же передплатник повинен був сплачувати за передплату повністю гроші готівкою. Звичайно, не всі мали можливість це робити. Щоб допомогти індивідуальним передплатникам, Періодсектор встановив на всі видання розстрочку сплати передплатної суми. Організації та установи можуть також передплачувати в розстрочку.

Отже, бачимо, що Періодсектор вживає всіх заходів, щоб налагодити приставу видань, зробити їх яко мога приступнішими, наблизити їх до масового споживача. Потрібна допомога всіх зацікавлених в нашому культурному піднесенні.

Кожен робітник повинен знати, що, розповсюджуючи літературу, він робить культурну працю, частку культурної революції.

Періодсектор ДВУ видає журнали та газети, здобуті в наслідок Жовтневої революції. Отже, кожен робітник та селянин, кожен вчитель та службовець, кожен член партії та комсомолу повинен дбати про поширення своєї преси.

П. Дідро

ПРО ДЕРЖАВНЕ КОМПЛЕКТУВАННЯ БІБЛІОТЕК СЕЛЬБУДІВ 1928 р.

(З досвіду Центрального Колектору УПО — НКО — ДВУ)

Бібліотечним колектором Управління Політосвіти Наркомосу України — ДВУ — ГИЗ нещодавно закінчено комплектування бібліотек сельбудів за п'ятирічним планом УПО.

На це комплектування Наркомосом було асигновано 1928 р. суму 650.000 крб.

Планом комплектування було охоплено 13 округ з таким розрахунком, щоб на кожний район припало по 2 бібліотеки. Складаючи списки бібліотек, Колектор мав на увазі дати літературу, головно, приступну для середнього й малописьменного селянина, а також літературу для сільського активу, молоди й жіноцтва. На кожну українську бібліотеку припадає українських книжок — 87%, російських — 13%. За відділами бібліотеки складено так: антирелігія — 2%, суспільствознавство — 18%, мова — 1%, природознавство — 6%, саносвіта — 4%, техніка й ремесла — 4%, сільськегосподарство — 27%, фізкультура, мистецтво — 1%, історія — 1%, географія — 1%, красне письменство — 35%.

Всі бібліотеки надіслано в бібліотечно-обробленому вигляді. Книжки всі оправлено; оправа — з кешенькою, ярликом, контрольним аркушем. До кожної книжки додається формуляр з надрукованими в друкарський спосіб прізвищем автора, назвою, індексом й керівським знаком. До бібліотеки додано: 1) каталог твердих карток Української Книжкової Палати й ЦБК, 2) каталог м'яких анотованих карток, що їх надруковано Українськ. Книжковою Палатою за спеціяльним замовленням Колектора. Ці картки надруковано з розрахунком на читача-селянина: великий шрифт, докладна анотація, зазначення категорії читача; в анотаціях на художню літературу подано коротку характеристику письменника. Для каталогів твердих карток замовлено спеціяльні скриньки, щоб бібліотека одразу мала впорядкований вигляд, зайняла належне місце в сельбуді й мала можливість дальшого поширення.

М'які картки з'єднано в блокнотний каталог. На папці блокнотного каталога витиснено: державне комплектування 1928 р. Барвисті художні обгортки книжок, що їх наліплено зверху на оправу, дають всій бібліотечці надзвичайно приємний вигляд. Товсті книжки мають мармурові обгортки, а їх обкладинки переслано разом з бібліотекою для дальшого використання на плакати, або альбоми. Щоб бібліотекар сельбуду, хати-читальні, який не завжди добре знайомий з деталями бібліотечної техніки й роботи, не розгубився, коли він одержить таку удосконалену бібліотеку, Колектором додано друковану пояснювальну інструкцію, де зазначається, як користуватися з каталогів за принципами десяткової системи, як зберігати й продовжувати інвентарні аркуші, як розташувати на полиці книжки, як видавати їх читачам, як поширювати далі бібліотеку.

В справі цього державного комплектування брали найжвавішу участь бібліотечна інспектура УПО НКО та Українська Книжкова Палата. Комплектуючи під доглядом УПО та доручаючи друкування карток Книжковій Палаті, Колектор мав змогу за невелику суму, що припадала на кожну бібліотеку, підібрати дійсно витриману гарну літературу й дати належну обробку.

Коли до села надходить така старанно підібрана й так ретельно оброблена бібліотека, це вже одразу обумовлює ставлення до неї селян; бо вони бачать, що це не просто випадково надіслана купка абиякихкнижок, а організована бібліотека, яку треба зберігати й яку варто поповнювати. Колектор узяв до уваги також і спосіб пакування та відправки, щоб не трапилося ніяких пошкоджень, затримки, запізнення. Для бібліотек було замовлено спеціяльні дерев'яні міцні скриньки, обмірковано розміщення всього матеріялу в середині. Багато було роботи з адресами, бо Сільради надсилали їх частенько неточно й неповно. Після остаточного встановлення адрес, всім сельбудам було надіслано повідомлення про момент відправки бібліотеки, щоб вони могли вчасно подбати про отримання вантажу.

Українські бібліотеки було надіслано перед Жовтневими святами. З бібліотеками національних меншостей довелося трохи затриматись, через те, що підбирати для них літературу значно складніше.

Наслідки проробленої роботи вже є. Одержано більше від 200 актів приймання та листів до Колектора. Сільради, сельбудинки, гуртки, окремі селяни з захопленням посилають подяку й малюють надзвичайне враження від такого культурного подарунка, як вони кажуть, від радянської влади. Наприклад, *С. Омстилець* пише: «Щиро дякуємо від усього населення села за надіслану Вами бібліотеку. Держава таки за нас неосвічених дбає — говорять селяни. - *Завдяки бібліотеці збільшується кількість членів сельбудинку*».

Будське т-во «Сельбудинок» — «В час розпакування та розгляду книжок були присутні не лише ті особи, що підписали акта, а й члени сельбуду та громадяни. Довідавшись, звідки одержано бібліотеку, присутні винесли Вам щиру подяку. Наше т-во Сельбуд за допомогою громадських організацій, будуючи нове помешкання, до цього часу не мало змоги придбати потрібну бібліотеку».

З листа сельбуду с. *Ставки*, Тульчинської округи: «Бібліотеку, яку ви нам надіслали, ми одержали повністю. Вона подібрана відповідно вимогам читача на селі. Ми певні, що Політосвіта в центрі піклується про культурні потреби села. Через культурні зносини з селом до кращого майбутнього».

Т-во Юзефського С. Б. пише: Правління С/Б, а також вся молодь села висловлює свою щиру подяку за надісланий Вами подарунок. Гасло «культурна революція» при такій постановці радвлади скорим темпом піде вперед».

Лист від *Жоржівського С. Б.* (50 в рст від залізниці): «Книжок при С/Б майже не було, крім коротеньких оповідань, які молодь та селяни перечитували вздовж і впоперек. Аж ось у неділю зранку привозять до нашого СБ аж 2 ящики різних книжок. Зійшлася велика сила людей, що незмірно з свого боку виносять подяку нашому уряду, що звернув таку увагу: надіслав чималу й гарну бібліотеку. Ми, Рада Сельбуду, виносимо як від себе, так і від усіх організацій незмірну палку подяку нашому уряду, що дбає за культурний розвиток селян. Це є доказ, що наш Радянський уряд під проводом Компартії, чималу увагу звертає і на села і дає все те, що в силі дати. Так хай живе Компартія! Хай живе культурна революція!»

Разом з цими листами подяки до Колектору надходять з сельбудів, радгоспів та від окремих селян замовлення на книжки для поповнення бібліотек і для самоосвіти.

За невеликим винятком — 2 - 3 бібліотек, — всі бібліотеки своєчасно одержано без дефектів та пошкоджень. Державне комплектування цього року дало Колекторові УПО — ДВУ — ГИЗ великий досвід, що його буде використано в дальшій роботі.

Ан. Рятто

НАМ ПИШУТЬ

Українська література в Центрально-Чорноземній області

Потреба в організації українського відділу при Воронізькій філії ГИЗ'а гостро відчувалась весь час і особливо останні роки, коли українізація округ, де є значний відсоток українського населення, поширилась і ІІ почали провадити інтенсивніше, ніж за попередніх років. І це цілком зрозуміло. В Ц.-Ч. О. є 1.650 тис. українського населення, що складає до загальної кількости всього населення Ц.-Ч. О. — 13½%. Така кількість населення, цілком натурально, вимагала задоволення своїх культурних потреб рідною мовою.

Організацію українського відділу при Воронізькій філії ГИЗ'а всі державні культосвітні установи та партійні організації й все суспільство зустріли досить прихильно. Розповсюдженню української літератури сприяли всі установи і організації. Цим і пояснюється значні досягнення українського відділу в справі просунення української літератури до населення.

Але ж, коли говоримо про сприяння розповсюдженню укр. літератури з боку робітників обласного та окрутового маштабів, то цього ніяк не можна сказати про низових робітників периферії (завідателів бібліотек, хат-читалень, клубів та ин). Ці робітники ще „не розкачались", ще не уявили собі того величезного значіння, якого набуває справа українізації в Ц.-Ч. О.

Всього продано української літератури з 1 січня по 30 жовтня 1928 р. на 61.000 крб. Це сума досить значна, коли мати на увазі перший рік роботи ДВУ з українською книжкою в Ц.-Ч. О. і те, що Воронізька філія ГИЗ'а продала 1927 р. на 16.500 крб.

Коли звернути увагу на кількість примірників (157.000), то буде видно, що продано здебільша дорогої літератури, головно, підручників, а саме: непідручникової літератури продано на 25.000, підручників — на 36.000.

Звичайно, на цьому зупинитися не можна. В перспективі непочатий край роботи. На черзі колосальна робота постачання української літератури хатам-читальням, клубам, округовим, центральним та районовим бібліотекам та иншим організаціям. Забронювання певної суми з місцевих бюджетів спеціяльно на українську літературу для цих установ значно поширить розповсюдження її.

Велику увагу звертається також на просування української літератури до населення через крамниці споживчої кооперації. З Росошанським Окрспоживсоюзом вже складено договора на постачання української літератури для низової мережі кооперації. І вже одержано замовлення на 10.000 крб. Також ведеться переговори з Облсоюзом споживчої кооперації.

В звязку з організацією Ц.-Ч. Обл. набуває великого значіння постачання укр. літератури для округ колишньої Курщини. Треба обговорити це питання, бо деякі округи Курщини територіяльно до Харкова ближчі, ніж до Воронїжу.

Наприкінці слід зазначити, що вся згадана сума, вторгована за українську літературу, припадає, головно, на кол. Воронізьку губернію. Поділивши 60 тис. на кількість населення кол. Воронїжчини (1.075 тис.), ми бачимо, що пересічно припадає на душу населення 6 коп. Отже, наша мета довести продаж українскої літератури до рівня російської. Порукою успіху є підтримка всіх організацій і населення в розповсюдженні української літератури в Ц.-Ч. Обл.

Воронїж *В. Кушнаренко*

Про облік книжок

Видавець повинен знати, як розходиться книжка, а для цього мало одного „нюху", треба мати точний облік, де саме й як іде книжка. Тепер у ДВУ облік

робиться раз на рік і про продаж книжки, що йде поволі, точні відомості можна мати лише раз на рік.

На мою думку можна було б дуже дешево й цілком точні мати відомості про розповсюдження книжок у такий спосіб. До кожної книжки додається по 2 картки, де пишеться: автор, назва, кількість стор. і ціна. Ці картки виготовляється підчас друку книжки. Коли склеп видає книжки не своїм книгарням (продає, а не на комісію), то виймається ці картки й складається в шухлядку. Коли ж склеп надсилає книжки до своїх філій, або дає їх на комісію якійсь іншій книготорговельній організації, тоді вони (філії), продавши книжку, виймають картки й надсилають (у певні терміни, що - тижня то - що) один примірник до Торг. Відд. ДВУ, а другий залишають у себе для обліку. Підрахувавши одержані від філій картки проданих книг, маємо точні відомості, скільки книжок продано.

Така система обліку нічого не коштуватиме, а в той же час полегшить облік книжок і в книгарні (філії) і дасть змогу знати, як розходиться та чи інша книжка.

Хотілось би почути думку товаришів, що мають практику в книготорговлі.

Багмут

Про макулатуру

Питання про макулатуру зацікавило читачів нашого „Бюлетеня". Особливо жваво реагують на це питання вчителі. Їхні дописи, це доказ книжкового голоду, доказ того, як кволо ми просуваємо книжку, наслідком чого є затоварювання й вилучення в макулатуру ще й досі цінних книжок. Тов. *Ол. Іванов* з Могилів - Подільського пише;

„Скільки добра у нас гине через недбайливість. От хоч би взяти книжки - макулатуру. Випадково побачив я цілу купу книжок у книгарні ДВУ. Спитав, що за книжки, а книгар відповідає, що це макулатура, і коли цих книжок не продадуть, то їх потім продадуть на вагу.

Почав я переглядати книжки й знайшов багато цікавих наукових книжок і популярних. Деякі книжки я купив, але повторюю, що це вийшло випадково. Через кілька днів я знову був у книгарні, але макулатуру було вже сховано, бо заважала роботі.

Хто ж про ці книжки довідається?

Більшість покупців про макулатуру й не знають, і пролежать ці книжки зазначений термін, поки їх не продадуть на вагу. Чи не краще було б зробити об'яву, що є дешеві книжки, зазначити знижку, розкласти на окремих полицях і продавати? І ціну за книжки можна взяти кращу, ніж продаючи на вагу, і користь принести людям, бо це ж була б постійна дешева книжка".

Цілком правий тов. Іванов, що багато добра гине через недбайливість. Так „продавати" дешеву книжку, як це робиться із слів т. Іванова в Могилівській філії, цілком неприпустимо.

Тов. *Хвалько* з Ніжина відзначає неминучість макулатури в книжковій справі, як і в усякій справі. Він зазначає лише ненормальності в техніці переоцінювання літератури: списки складено не за алфабетом, видруковано їх нечітко, і роботу в цій справі по філіях утруднюється.

Тов. Хвалько пропонує організувати 1929 р. культпохід із здешевленою книжкою, для чого слід всі малоходові книжки попередніх років аж до 1928 (?) пропорціонально (видання 1919 р. на 90%, 1920 року — на 80% і т. д.) здешевити. Те, що залишиться після походу, здати на фабрику переробити на папір. На думку тов. Хвалька це раз на завжди позбавить книгарні залежалої застарілої літератури, а здешевлення залежно від року видання спростить процес переоцінки й полегшить периферійним робітникам орієнтуватися в цінах.

ВСІМ КОМСОМОЛЬСЬКИМ ОСЕРЕДКАМ
КОМСОМОЛЬЦЯМ

ВИЙШЛО ДРУКОМ

Л. ПЕРЧИК

КОМСОМОЛЬЦЯМ ПРО ПРАВИЙ УХИЛ

ЗА РЕДАКЦІЄЮ АГІТПРОПУ ЦК ЛКСМУ. СТОР. 74, ЦІНА 45 КОП.

ЦК ЛКСМУ РЕКОМЕНДУЄ ВСІМ ОСЕРЕДКАМ КОМСОМОЛУ ДЛЯ ПРОРОБКИ ПИТАННЯ ПРО ПРАВИЙ УХИЛ

ХРОНІКА

Новини художньої літератури

Проза

❋ Сектор художньої літератури готує до друку том III «Українські пропілеї», за редакцією і з передмовою І. Айзенштока. Том містить українську прозу першої половини XIX століття.

❋ Готується до друку вибрані твори Пантелеймона Куліша. Збірку впорядкував О. Дорошкевич, передмову дав Є. Кирилюк. Зміст збірки: Орися. Теклюся. Яків Якович. Січові гості. Гордовита пара. Дівоче серце. Мартин Гак.

❋ За планом сектору художньої літератури готується до друку роман на 4 томи Антона Крушельницького — «Гомін галицької землі». В романі описується події та громадсько-політичні кола в Галичині року 1918. Матеріял подається в усій його історичній конкретності і має він надзвичайно гострий інтерес для українського радянського суспільства. Факти мало відомі нам і в звязку з останніми подіями в Галичині (десятиріччя ЗУНР і Речи Посполітої, львівські події підчас святкування цього десятиріччя то-що) роман Крушельницького буде прекрасним матеріялом для нас.

❋ За планом цього ж сектору готується до друку повість Олександри Свекли — «Надломленні серцем». Авторка виводить у повісті людей часів післявійськового комунізму, одних —сильних, бадьорих працівників, корисних нашому будівництву, других — поламаних. Зокрема виводиться тут жінку з теорією так званого «стакану води». Вона працює в сільсько-господарському колективі і своїм поводженням перешкоджає роботі. Повість дуже цікава своїм змістом, яскрава з художнього боку.

❋ Сектор художньої літератури готує до друку біографічно-ліричний роман Валеріяна Поліщука — «Григорій Сковорода», роман з перемінного болісного та веселого життя українського мандрівного філософа.

❋ Готується до друку том перший творів Гната Михайличенка, з передмовою А. Приходька. До першого тому ввійшли: проза, вірші в прозі, художні фейлетони та літературно-критичні статті.

❋ За планом сектору художньої літератури готується до друку переклад з єврейської мови вибраних творів славетного єврейського письменника-гумориста Шолом-Алейхема. Особливо цінними будуть переклади Гр. Михайлеця найбільш відомої серії оповідань Шолом-Алейхема «Тевье молочник».

Поезія

❋ Сектор художньої літератури готує до друку збірку поезій Павла Тичини „Сонячні кларнети".

❋ Готується до друку збірку поезій М. Рильського «Гомін і відгомін».

❋ Прийнято до друку збірку віршів Олександра Сороки — „Кимак".

❋ Готується до друку український переклад віршів білоруського поета Максима Богдановича. Збірку буде видано під назвою „Вінок" з передмовою Драй-Хмари.

П'єси

❋ Сектор художньої літератури готує до друку п'єсу на 4 дії письменника Володимира Пешко. — «Ганьба».

У п'єсі виводиться українську інтелігенцію, яка за часів громадянської війни вороже ставилась до радвлади та компартії. Після війни зріст української культури, національна політика переконують деяких інтелігентів в їхніх помилках. Вони вертаються на радянську Україну і працюють на користь її. Инші ж займаються шпіонажем.

Нові книжки для юнацтва

❋ Сектор юнацької літератури готує до друку український переклад німецького роману за науковою ідеєю Райнгольда Ейхакера — «Мандрівка в ніщо» (Тайна метеору).

❋ Юнацький сектор готує до друку український переклад з французької Мориса Бонера — „Дід'е—дитина з народу".

❋ З письменником Іваном Ле складано договір на його історичний роман з часів перших козацьких повстань на Україні.

❋ З письменником Іваном Ковтуном складено договір на видання його наукового роману «Азійський метеорит».

❋ До десятиріччя донецької організації ЛКСМУ передбачається видати збірник „Донецкая молодежь в пролетарской революции". Збірник матиме ряд статтей та спогадів про донецьку організацію, багато документів та фотографій.

❋ Готується до друку науково-фантастичний роман Анрі Алорж — «Небо проти землі». З французької переклала і переробила М. Романенко. Зміст роману: Не лише вчені, але й широка публіка зацікавлені повідомленнями газет про якісь дивні боліди, що падають з неба в центральній частині Атлантичного океану. Боліди ширять дивне світло, подібне до північного сяйва. Деякі пароплави не прибули, і не відомо, де вони. Відряджається експедицію шукати їх. З виловленої з моря пляшки з рукописом, а також від врятованої людини, експедиція дізнається, що боліди, це такі літаки, на яких спустилися на землю мешканці якоїсь іншої планети, мабуть, Марса триокі люди, надзвичайно сильні. Вони захопили пароплави і мають намір своєю чудово розвиненою технікою завоювати землю. Експедиції щастить нав'язати стосунки з марсіянами. Ті погоджуються звільнити з полону старих та жінок. Починають

налагоджуватися добрі стосунки між землею та Марсом. Та віроломство й войовитість головного командування англійських крейсерів псує всю справу. Крейсери бомбардують марсіян. Ті захоплюють Гавр, будують там свої майстерні. Перемога марсіян неминуча. Місто хвилюється, починається політична боротьба, виявляються класові суперечності. Несподівано страшенний вибух висаджує в повітря весь табір марсіян, знищує його до щенту. Справа в тім, що марсіяни поділяються на три касти: учені-вожді, годівники, які виконують легку роботу, вигодовують маленьких марсіян (що їх народжується у штучний спосіб, бо на Марсі нема жінок), та робітники, які одночасно служать за сторожів табору. Ці робітники кинули лабораторії і перебили вождів. Залишені без догляду машини викликали вибух і землю було врятовано.

✲ За планом сектору юнацької літератури готується до друку переклад відомого роману Войнича «Овод».

✲ Готується до друку скорочений переклад роману Дюма «Три мушкетери».

✲ Здається до друку оповідання Дмитра Гордієнка— „Поламані люди". Автор малює в своїому оповіданні хворобливі явища нашого побуту.

Дитяча книжка

✲ Сектор дитячої літератури готує до друку український переклад англійського роману Дугласа Маусона— „Життя та смерть на південному бігуні". На тлі чудових картин антарктичної природи автор описує експедиції на південний бігун. Автор цього роману молодий геолог Дуглас Маусон, родом з Австралії, вперше відвідав антарктику 1907 року в складі експедиції Шекльтона та Девида і між іншим визначив південний магнітний бігун. За два роки після цієї першої експедиції, року 1911, Маусон поїхав у другу експедицію для дослідження північного берега землі Вікторії. 27-го липня 1911 року пароплав «Аврора» під акомпанімент гавкотні 49 ескімоських собак поплив Темзою. Море зустріло експедицію страшенною бурею, і з того часу починаються їхні тяжкі переживання та муки. Цю подорож, переживання й малює роман, який справляє велике враження.

✲ Підготовлюється до друку збірку дитячих оповідань та казок, надісланих на конкурс на дитячу книжку. Збірку редагує письменник Г. Епік. Назва її — «Над ставом». Містить вона такі оповідання та казки: Над ставом. Природа з Андрійком. Малий рятівник. Оповідання інженера. Ромась. Метелиця. Петриків скарб. Буде тут. Барометр. „Усмиритель" Чудовийсько — Стоголовийсько. Коваль Уляпко. Скрипка й дудогубка Брати.

✲ За планом сектору дитячої літератури готується до друку вибрані твори відомої польської письменниці Елізи Оржешко Збірник впорядкували О. Езерницька та Г. Салько. До збірки ввійшли такі твори: Зимового вечора. Добра пані. Сяють квіти. Слава переможеним. Дай квітку. Мейєр Єзефович.

В Періодсекторі

✲ З 1-го грудня, згідно з постановою ЦБ КДР при ЦК ЛКСМУ, передплатникам кол. газети „Юный Ленинец" надсилається журнал „Октябрьские Всходы" з розрахунку — 1 місяць журн. «О. В.» замість 2-х місяців газети „Юный Ленинец".

✲ З 1-го січня 1929 року ціну на журнал «Шлях Освіти» зменшено, а саме: замість 13 крб 50 коп. на рік, — буде 12 крб.; на 6 місяців — 6 крб., на 3 місяці — 3 крб. 25 коп., на 1 місяць — 1 крб. 10 коп. Окремий примірник — 1 крб. 25 коп.

✲ Періодсектор з 1-го січня 1929 року остаточно переводить експедіювання своїх видань на бандерольну систему; це цілком гарантує передплатникам акуратну приставу.

✲ Періодсектор розпочав кампанію прийому передплати на твори В. І. Леніна українською мовою (25 томів, ціна 30 крб.) на таких умовах: здаючи замовлення, передплатник вносить завдаток 3 крб готівкою, що їх пропорційно відраховується за надсилки кожного тому. Передплатник, здавши замовлення, негайно одержує накладною платою за 1 крб. 20 коп 1-й том, що вже вийшов друком. Чергові томи буде надсилатись по виході з друку. Надсилку провадиться коштом передплатника.

✲ Крім уже оголошених долатків на пільгових умовах до журналу «Прапор марксизму», редакція гадає надрукувати і безкоштовно розіслати річним передплатникам свойого журналу на 1929 рік збірку «Воєнничний матеріяліст»

✲ Періодсектор склав угоду з Маріупільською Районовою Спілкою Споживчих Т-в «МАРСПО» на передачу йому генерального представництва на Маріупільщині на прийом передплати та на роздрібний продаж періодвидань ДВУ з 1/XII—1928 року.

✲ Періодсектор склав договір з «Книгоспілкою», за яким «Книгоспілці» дозволяється приймати передплату на періодвидання ДВУ по всій Україні, крім централізованих (бюджетових) замовлень від Окріно, Райпно та інших округових організацій, що передплачують періодлітературу для підлеглої мережі; ці централізовані замовлення може приймати лише власний апарат ДВУ (філії і уповноважені Періодсектору).

✲ Переведено розиграш лотереї серед передплатників газети «На Зміну» і журналу «Червоні Квіти» та газети «Юный Ленинец» і журналу «Октябрьские Всходы». Перелік організацій та осіб, на яких припали виграші, оголошено в числах зазначених видань за грудень. Виграші надсилається на адреси передплатників окремими пакунками.

✲ Періодсектор проробляє положення про встановлення всіляких пільг учителям різних шкіл за передплати періодвидань ДВУ.

По Комерційному Управлінню

Відділ наочного приладдя 1928—29 року

Як уже писалося в нашому «Бюлетені» № 5 (за 1928 р.), ДВУ організувало відділ наочного приладдя виключно з метою налагодити постачання школам так потрібного їм приладдя: унормувати його що до акуратности, що до цін та якости приладдя Як в усякій новій справі, тут були деякі дефекти. ДВУ вживає заходів їх усунути.

За перший квартал цього навчального року Відділ Наочного Приладдя реалізував товарів на суму понад 300.000 карб. Отже, залежалі старі замовлення виконано. Тепер замовлення виконується протягом одного місяця, що є цілком нормальним. Київській, Одеській, Дніпропетровській та Волинській філіям ДВУ дано вказівки всю увагу звернути на обслуговування шкіл, зліквідувавши всі відділи, що виходять за межі шкільного асортименту

Торговельний план відділу наочного приладдя на 1928-29 рік виносить 1.190.000 карб. З них на Харків припадає 212.000 карб., на Київ — 240.000, на Дніпропетровськ — 90.000, на Одесу — 125.000, на Сталіне — 70.000, на Луганськ — 60.000, на Артемівськ — 52.000, решта — на менші філії. Заготовний план виносить 1.340.000 карб. за цінами нетто, до $1^1/_2$ мільйонів — за продажними цінами. Лишок товарів на 1-ше жовтня 1928 року становить щось 150.000 карб. Отже оперативний товаровий базис до початку наступного учбового року має за планом складати близько 450.000 карб., що дозволить запобігти сезоновим ускладненням, які були цього року.

Тепер відділ вживає заходів цілковито забезпечити заготівну частину плану. Що до плану реалізації, то намічені цифри можуть лише виявитися за зменшені. Бо попит на шкільне приладдя рік-у-рік зростає. А що зріст споживчого ринку геть невідповідає зростові ринку заготовного, то саме сюди скеровано зусилля відділу. На сьогодні відділ має вже договір на генеральне представництво по УСРР з вятськими майстернями наочного приладдя. За цим договором ДВУ має одержати 1929 року приладдя на 300.000 карбованців. Приблизно на таку саму суму має надійти приладдя від Акційного Товариства «Наочне Приладдя». Опріч того намічено скласти договори з Аонапо, Госкартографією, Госметром, Гослаборснабженням та иншими. Договорна кампанія цього року відрізняється тим, що в постачанні ДВУ збільшується ролю безпосередніх виробників приладдя, а це безсумнівно сприятиме зниженню заготовних та продажних цін.

Що до філій ДВУ, то слід звернути їхню увагу на щільний звязок між успішним виконанням наших планів з точним додержанням фінансової дисципліни, яку їм визначено. Небажані є всіляки ухили від норм короткотермінового кредитування на приладдя. Ряд філій прагне створити в себе товарові бази, сподіваючись таким чином збільшити свої обіги. В умовах нестачі товарів таке нагромадження товарів неприпустиме, бо забирає лише обігові кошти. Слід також припинити прагнення деяких філій безмежно поширити асортимент приладдя та кола своєї клієнтури, забуваючи про своє прямо завдання — обслуговувати середню школу.

Можливо, що буде утворено протягом наступного року декілька нових баз по великих містах УСРР. Намічено також збільшити ролю деяких з тих баз, що вже функціонують, прикріпивши до них для постачання найближчі філії. На випуск свойого прейскуранту можна сподіватися не раніше від березня наступного року, коли буде приблизно стабілізовано асортимент та розцінку приладдя.

Реалізація цих планів залежатиме від того, як пощастить відділові протягом року нагромадити товарові резерви.

Відділ чужих видань

Щоб забезпечити безперебійне постачання своїм філіям та книгарням літератури видань інших українських видавництв, ДВУ утворило при Центральній своїй книжковій коморі у Харкові склеп чужих видань. Крім спрощення технічної роботи Книготоргу ДВУ з випискою інших видань від видавництв, це має дуже важливе значіння для прискорення процесу виконання замовлень, бо, маючи в себе на склепі повний асортимент і достатню кількість чужих видань, замовлення на ці видання виконується рівно з замовленнями на власні (ДВУ) видання.

Заведення в себе склепу чужих видань сприяє широкому розгортанню роботи ДВУ з ними в цілому, а це, звичайно, дає певний комерційний ефект. Слід відзначити, що цією системою роботи ДВУ з чужими виданнями інші українські видавництва вельми зацікавлені. Доказом цього є те, що низка їх протягом, можна сказати, кількох днів уже склало з ДВУ відповідні угоди на постачання ДВУ власних видань.

ЯК ВИКОНАНО ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПЛАН НА 1927/28 ОПЕР. РІК

Культурний зріст нашої країни, — поширення шкільної мережі, культосвітніх установ, — клубів, книгозбірень, поглиблення українізації та переведення загального навчання, поставило перед ДВУ завдання збільшити свою виробничу програму на 1927/28 операц. рік. Видавничий план було збільшено проти 1926/27 року на 20% за значного поширення розділів художньої, дитячої та науково-технічної літератури. Відповідно було збільшено й торговельний план.

Контрольні цифри торговельного обороту на 1927—28 рік встановлено було ще в квітні місяці минулого року. Одержані від філій матеріяли відповідно проробив центральний апарат ДВУ і їх було покладено в основу, складаючи річний план. Цей план є наслідок спільної роботи центру і периферії. Ураховуючи збільшення попиту ширских мас на українську книгу, ДВУ, складаючи плана, все ж в основу обрахунку торговельних можливостей поклало досвід минулого і побільшення обігів брало в цілком реальних розмірах.

Нижче подаємо порівняння фактичного торговельного обігу ДВУ на 1926/27 операц. рік із контрольними цифрами торгобігу на 1927/28 операц. рік.

Оперативні дані дають уже можливість зробити деякі підсумки торговельної роботи і зробити порівняння фактичних цифр обігу з плановими передбаченнями на 1927/28 операц. рік. Це порівняння доводить що: 1) план торгобігу ДВУ по літературі власних видань виконано на 97,3%; 2) з чужими виданнями план виконано на 92,6%; 3) загальний продаж літератури — виконано на 95,8%.

	Фактичні торгобіги за 26/27 опер. рік	План торгобігів на 1927/28 опер. рік	%% збільшення
1. Літер. власн. вид.	3.757.300	4.000.000	6,5
2. „ чужих „	1.534.900	1 850.000	20,0
Всього . . .	5.292.200	5.850.000	10,5

Отже, недовиконання проти плану складає 4,2%. Це пояснюється, головним чином, запізненням виходу підручників з друку. Гостра паперова криза змусила ДВУ перенести центр ваги виконання виробничої програми з першого півріччя на останній квартал, тоб-то на липень — вересень місяці 1928 року.

В звязку з цим ДВУ на початку навчального року не тільки не мало підручників для роздрібного продажу, що в торговельній роботі відограє значну ролю і зміцнює фінансовий стан ДВУ, але воно навіть позбавлене

було можливости своєчасно виконати договори з Окрвиконкомами на постачання шкільній мережі підручників. ДВУ довелося здавати підручники протягом всього першого кварталу нового операційного року.

В наслідок недовиконання виробничої програми ДВУ 1927/28 опер. року реалізувало не тільки видання поточного року, а також і багато літератури видання попередніх років.

В. Динкевич

ХАРКІВСЬКА МІСЬКРАДА ПРО ПІДРУЧНИКИ ДВУ

Секція наросвіти Харківської Міськради обговорила на своїому пленумі питання про український підручник. На засіданні були присутні, крім членів секції, багато педагогів, професорів, учнів, їхніх батьків та представників різних видавництв. Заслухавши доповідь представника ДВУ про стан друкування підручників, всі присутні жваво обговорювали це питання. Скаржились на брак підручників, на запізнення виходу їхнього з друку; особливо відзначали брак підручників для старшого концентру, профшкіл та вузів, невідповідність деяких підручників до програмових вимог. Зокрема відзначалося брак доброго підручника та хрестоматії з історії української літератури. Зачепили оратори в своїх виступах зовнішній вигляд підручників, якість друку та паперу, а зокрема високу ціну його. Інтерес до цього питання такий великий, що засідання тяглося два дні.

В ухваленій на доповідь-резолюції звертається увагу Упрсоцвиху НКО та ДВУ на потребу точно враховувати потрібні тиражі для підручників, визначається потрібні тверді терміни виходу окремих груп підручників: соцвиху — до 1-го липня; для шкіл масової профосвіти — до 1-го серпня; для Вузів — до 1-го вересня; Політосвіти — до 1-го серпня; решта учбової літератури — до 1-го жовтня. Резолюція вимагає від НКО рішучих заходів до створення для ДВУ таких умов, щоб ці терміни були дійсно реальними, звертає увагу на завеликий розмір деяких підручників, що підвищує ціну на них, на потребу притягти широкі авторські кола, так центральних міст, як і периферії. Далі резолюція вимагає поставити перед відповідними органами питання про перегляд коефіцієнта надбавки на виробничу собівартість підручника і саму собівартість яко мога знизити. Відзначається також недостатнє технічне оформлення малюнків у підручниках, потребу усунути застарілі ілюстрації та посилити ілюстративний матеріял з побуту та будівництва радянської України та всього СРСР.

Особливо відзначає резолюція гостру нестачу підручників профосу, зокрема для масової школи, і вимагає рішучих заходів до значного збільшення видавничого плану в цій галузі та прискорення темпу видання. Щоб налагодити видання підручників лікнепу, пленум вважає за потрібне централізувати справу видання цих підручників в єдиному видавничому плані ДВУ і видавати їх з таким самим темпом, як і масові підручники соцвиху і профосу. Пленум вважає також за правильне значне розгортання видання літератури для робочої бібліотеки учня та вчителя і за потрібне притягати ширші кола редакторів та рецензентів і, насамперед, педагогів-марксистів.

ЗА КОРДОНОМ

Польща

Політика „культурних блазнів“. На початку листопада відбувся у Вільні з'їзд польських письменників. Низка літераторів виступила з гострою критикою уряду, що не вживає ніяких заходів для піднесення розвитку культури в Польщі. Бюджетова сума, яку уряд асигнував на літературу, музику, театр і т. ин. (мільйон сімсот двадцять тисяч злотих, з якої пятсот тисяч на Варшавську оперу, п'ятсот п'ятдесят на театри, десять тисяч на організацію робітничих і селянських хорів, дванадцять тисяч на допомогу літераторам, сто тисяч на стипендії для артистів і решта на театри инших міст у Польщі), викликала гострі протести з боку письменників, що політику уряду називали політикою «культурних блазнів». Констатовано, що літератори працюють в найтяжчих умовах, без підтримки уряду і за цілковитої байдужости громадянства. Покажчиком того, як розходиться література, є цифри видавництв: пересічний тираж популярного літературного твору — 3.000, поезії — 1.000 примірників (всього населення 30 мільйонів душ). Масово розходиться тільки книжка, що не заслуговує на назву літератури (бульварний роман і т. ин.).

Чехо-Словаччина

Шістдесят шість чеських письменників, критиків, художників і музиків оголосили в Празьких часописах відозву «До охорони художньої праці». В цій відозві повідомляють вони про організацію «Художньої Ради», що має на меті безпощадну боротьбу з раз-у-раз частішими втручаннями «ляіків» і політичних кіл в культурне життя художників, а також наступ проти реакції.

Франція

Нещодавно відбулися загальні річні збори акціонерів фірми «Ашет», на яких заслухано річний звіт торговельної діяльности фірми. Підкреслюємо цікавіші моменти з цього звіту, бо «Ашет» є найкращим покажчиком розвитку французької книжкової продукції. Помітно приріст читачів. Поширений попит на класиків. Число філій, тоб-то агентур фірми зросло за звітний рік з 11 до 15 одиниць (чотири нових). Число книгарів-контрагентів зросло з 14.402 одиниць 1923 року до 26.295 цього року. За цей же час загальний обіг зріс з 100 на 204%. Щоб не припустити зайвих накладних витрат, фірма завела нову систему транспортів, і накладні витрати, не зважаючи на зріст обігів, залишились в такому самому відношенні до загального обігу, як 1923 року. Що-дня одержує фірма 370 тонн паперу, що їх вона розподіляє більше як на 50 тисяч поодиноких посилок. Загальний баланс — 271.512.696 франків французьких. Іммобілія — 14 мільйонів, товару по склепах — 54 мільйони, товару в заготівлі — 3 мільйони, різні дебітори — 91 мільйон.

Цікаво, що це перший звіт закордонної фірми за останній час, що не нарікає на загальний занепад попиту на книжку.

Вільність слова у Франції. В Парижі закінчилися два цікавих процеси: перший, що його провадила одна

кінова фабрика з критиком журналу «Монде» (редагує Барбюс) за гостру рецензію на одну з її фільмом, а другий, що його провадили виробники шампаяського вина з Павлом Ребу за те, що він критикував якість вина. В обох випадках суд засудив позваних, висунувши момент... шкодження краєвій продукції.

Австрія

19/X відбулися в Відні загальні збори спілки австрійських книгарів, антикварів і торговців музичними інструментами. Центральним питанням з'їзду було обговорення питання про загальний занепад зацікавлення австрійського громадянства книжковою справою і обговорення метод боротьби з тим занепадом. Констатовано загальний занепад обігів книжкової торговлі, що викликало так звану «нечисту» книготорговлю (торговля книжкою, що суперечила загальноприйнятим і законним способам книготорговлі). До боротьби спілка притягає і письменників, що від них вона чекає спеціяльної кампанії в пресі. Крім цього одинокого нового моменту в рекламі книжки спілка нічого нового для поширення книжки не придумала. Пожвавлення реклами з'їзд хоче здійснити в такий спосіб: плакати і афіші в трамваях, театрах, кіно та по вулицях міста.

Італія

Національна бібліотека у Флоренції подає статистику книжкової продукції в Італії за 1927 рік. На книжковім ринку за цією статистикою з'явились 6533 новинки. Статистика передбачає, що цього року італійська книжкова продукція дійде до цифри останніх воєнних років, а може й перевищить її. Серед чужоземних літературних творів, що їх перекладають на італійську мову, на першім місці стоїть Франція, на другім Німеччина.

Німеччина

Драматична пролетарська література в капіталістичних країнах не має змоги як слід розвиватися, бо перешкоджають цьому, з одного боку, цензурні умови капіталістичних країн, а з другого боку, брак театральної пролетарської сцени. Між новинками останнього часу, проте, з'явились дві драми, що тішаться прихильною критикою преси. Перша — «Повстання в Мансфельді», що яскраво ілюструє березневі бої німецького пролетаріяту 1921 року. Автор, відомий письменник Рудольф Фукс, в своїй драмі показав всю фальш соціял-демократії, що називала революційний рух пролетаріяту середньої Німеччини «пучом». Друга драма — пера відомого анархістичного поета Ериха Мізама під заголовком «Державний резон». Тема — огидний морд капіталістичної юстиції Сакко і Ванцетті. Автор зумів дати прекрасну картину капіталістичної класової юстиції і дав робітникам живу картину трагедії Сакко і Ванцетті.

Голяндія

На річних зборах спілки голяндських книгарів виступив з великою промовою голова спілки. Наводимо пару цікавих місць з цієї промови: «Хто з нас сьогодні незадоволений? Асортементист нарікає на видавця, що забагато друкує, видавець на асортиментиста, що цей не звертає достатньої уваги на асортимент і т. д. і т. д. Правда, майже в жодній країні нема такого явища, щоби побіч перекладу якогось твору лежали на вітрині і оригінали цього твору, а часто-густо ще й переклади іншими мовами. Але ж нарікати на «забагато книжок» нема чого. Росте новий кадр читачів, нова маса прихильників книжки. Треба вміти їх охопити, і тоді нарікання на велику кількість книжок буде покладено край»...

«Треба констатувати, що читачі не вміють поводитися з книжкою, часто тому, що не мають, де її переховувати. На це свого часу звернули увагу книгарі в Америці. Вони договорилися з будівельними товариствами, щоб вони з власної ініціятиви будували в стінах нових будинків спеціяльні книжкові шафи. Практика показала, що часто-густо ці шафи змушували власників кімнат купувати книжки. Треба й нашим книгарям звернути увагу на цю практику».

Чи справді стінні шафи могли б примусити нашого читача купувати книжки? Але за нашої житлової кризи слід було б звернути увагу наших будівельних товариств на практику американців.

Чужа преса про наші видання

❁ «Прагер Прессе», число 313 з 10/XI ц/р. анотує такі видання ДВУ: Володимир Сосюра — «Коли зацвітуть акації»; Епік — «Без ґрунту»; Коваленко — «Перший призов» і Щупак — «Питання літератури».

❁ «Прагер Прессе», число 304 з 1/XI, відзначаючи видання ДВУ І тому «Українських пропілеїв», вітає з захопленням появу його на українськім книжковім ринку, «Навіть для читача, ознайомленого добре з українською літературою, том І «Пропілеїв» дає дуже багато нового, цікавого матеріялу для вивчення культурно-політичного і суспільного життя України першої половини XIX сторіччя».

❁ «Наша Земля», ч. 9 (суспільно-політичний і літературний журнал, що виходить в Ужгороді на Прикарпатській Україні) в рубриках «З Радянської України» та «Культурна та літературна хроніка» подає відомості про торговельну і видавничу роботу ДВУ і инших видавництв України. Зупиняючись на видавничій роботі ДВУ, а зокрема на виданнях українських класиків, вона пише: «Повне видання творів українських класиків, це знаменна подія в історії української літератури, бо це перше ого роду видання. Піонером було ДВУ, що 1924 року видало повну збірку творів Коцюбинського. «Книгоспілка» видала того часу повне зібрання творів Лесі Українки».

Літературну хроніку подає «Наша Земля» за бюлетенями видавництв і пресою УСРР.

ЧИТАЧ І КНИГА

ШУКАЙМО СТЕЖОК

У цій замітці ми хочемо сказати дещо про ту ролю провінціяльної преси, яку вона може й повинна відограватн в справі поширення нашої радянської книжки.

Провінціяльна преса наша стоїть тепер чи не найближче до ширших мас. Кожна округа вже має тепер свою газету, що поступовно наближається до щоденної, з ухилом селянським або робітничим.

Усі ці місцеві, мало відомі поза межами своєї округи, «Нові Села», «Шляхи», «Правди», «Голоси», «Кочегарки» проте проходять у найглухіші закутки, куди навіть така поширена й популярна газета, як «Радянське Село», не завжди потрапляє. Тираж їхній, звичайно, здебільша невеликий, щось 10.000, але всі вони разом становлять уже поважну силу в сотні тисяч примірників.

Поволі виступає на кон і місячник, як «Бюлетені» Окр. Нар. Освіти, що присвячені виключно культурно - освітній справі, та літературно - науково - громадські часописи місцевого значіння.

Зрідка в усіх цих часописах попадаються й випадкові, безсистемні замітки бібліографічного характеру під назвами: «Що читати», «Нові книги», «Серед книг та журналів», «Книжкова полиця». Але загалом бібліографічний відділ занедбано і навіть у такій газеті, як «Радянське село», він слабенький.

Коли самі робітники преси з різних причин ще не можуть гаразд поставити цей відділ, то кореспонденти нашого «Бюлетеня» повинні б стати в цій справі на поміч. У кожній окрузі, безперечно, крім книгарів - професіоналів, знайдуться ще й учителі, агрономи, лікарі та інші робітники, що добре знають книжку і цікавляться нею. Своїми періодичними замітками в місцевій пресі вони можуть будити й притягати увагу ширшого загалу до нових видань, до радянської книжки та часопису.

Налагодити цю роботу — значить наблизитися в справі поширення книжки ще на один щабель до нашого багатомільйонового колективу. Як налагодити цю справу з місцевими часописами, як завести таку мережу кореспондентів по всіх округах, це вже слід обговорити гуртом на сторінках «Бюлетеня». Цілком бо ясно, що скоро «Бюлетень» буде затісний для нашої праці. Пора стати ближче до мас, перенести працю свою і на село.

Волинське, Полісся. *П. Рашковський*

ЛЕНІН І ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ

Велике значіння має справа виховання нашого молодшого покоління в традиціях революції і комунізму. Багато казали вже про те, що молоді треба розповісти про минуле так, щоб через це минуле ця молодь твердо бачила шлях до комунізму. Пишеться багато спогадів і часом чудових мемуарів, як от Віри Фігнер («Запечатленный труд»), але все те не доходить до широких кіл нашої молоди. Бо треба взяти до уваги, що хоч як гарно розповідають мемуари, але до глибин молодих відчувань краще знайде шлях художнє слово. Тому - то підчас культурної революції треба звернути найпильнішу увагу на дитячу художню літературу, притягти художників слова до популяризації революційного минулого, нашої сучасности та майбутнього.

Так, в річницю смерти керовника пролетарської революції Леніна треба переглянути, що зробила до цього часу наша художня література, щоб дати дітям живий, людський, а не абстрактний образ Леніна.

Ми маємо написаного про Леніна багато. Кожна хрестоматія, читанка каже про Леніна, і школярі багацько віршів вивчили про нього, але все ж треба визнати, що в художній дитячій літературі ми майже нічого не маємо про Леніна Чи є хоч одне оповіданнячко, де художник слова змалював бю людську постать Леніна? Нема.

Так, напр., передо мною книжечка, видана видавництвом «Пролетарий»: Віленський - Гамбургер—«Ленін». Це звичайна віршована прокламація, до того віршована погано. Але малюнки, подані в книжечці, самі напрошуються до художнього вірту або оповіданнячка, особливо малюнок про експлоатацію дітей негрів.

Друга книжечка — «Ленін і діти» (Збірник для дітей), це суха дидактика, але подивіться, який вона має скарб для художника - письменника. На сторінці 71 звичайна репортерська замітка про дітей італійських робітників, що дратують поліцаїв і, ховаючись, пишуть скрізь слово: «Ленін», або, побачивши ворогів - поліцаїв, вигукують це слово. Тут звичайна газетярська замітка і вона не зворушить глибоко почуття юного читача. Але хай художник - письменник візьме таких італійських дітей і подасть події їхні у формі оповідання та соціяльного конфлікту. Тут слово або напис «Ленін» оживе перед читачами і всі герої будуть людьми.

Так само на ст. 73. Замітка «Діти африканських негрів чули ім'я Леніна» має в собі такий матеріял, з якого можна й треба скласти художнє оповідання.

Далі. Є багато спогадів про окремі епізоди з життя Леніна, але форма, в якій їх подано, не знайде глибокого та міцного відчуття в молодих читачах. Обов'язково треба той матеріял покласти нашим белетристам в основу своєї творчости і дати дітям - читачам художні оповідання або вірші з життя Леніна. Ось тоді він стане не абстракцією, а живою істотою, кровно звязаною з нашими юними читачами. Таке завдання стоїть перед нашою художньою літературою для дітей і юнацтва. І белетристи, поети, драматурги повинні негайно взятись до роботи.

В. Матвієв - Сибіряк

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЛЕНІНОВЕ ЖИТТЯ ТА ПРАЦЮ

Подаємо тут огляд літератури українською мовою про життя та роботу В. І. Леніна.

Ярославський, Ом.— Ленінове життя і робота. (23 квітня 1870 — 21 січня 1924). Найдокладніша праця на цю тему. Книга складається з трьох частин. В першій частині оповідається про Ленінове життя в звязку з історією партії. Автор найповніше передає моменти готування до Жовтневої революції, перші роки революції, кінчаючи непом. В другій частині подається характеристику значіння Леніна, як організатора РКП, Комінтерну, диктатури пролетаріяту та першої пролетарської радянської держави, а також ставлення Леніна до селянства, до розкріпачення жінки, до комсомолу. В третій частині — характеристика Леніна як людини, його хвороба, смерть, похорон та як робітники відгукнулися на смерть свого вождя.

Шліхтер, А.— Ілліч, яким я його знав. Книжка тов. Шліхтера містить у собі спогади авторові з його особистих зустрічей з Володимиром Іллічем. Ці спогади мають, надзвичайно багато яскравих моментів, що малюють геніяльність В. І. та його прекрасну особу. Автор з великою любов'ю зібрав матеріяли, що охоплюють величезну епоху з 1906 по 1921 рік. Зі сторінок книжки на нас дивиться живий Ленін, так живо, так глибоко написано книжку. Більше місця в книжці відведено споминам про Леніна, підчас його праці в дні революції. Ленін — організатор перемоги, Ленін у боротьбі з ліво - есерівською контр - революцією і т. инші. Книжку закінчується споминами автора про останню його зустріч з В. І. Леніном 1921 року. Книжку написано простою мовою, читається й легко. Справляє вона велике враження.

Гільбо, Анрі. — Володимир Ілліч Ленін. (Опис його життя). Цю книжку написав французький комуніст, що добре знав Леніна за кордоном, підчас підпільної роботи. Автор книжки — перший закордонний соціяліст, що приєднався до Леніна підчас імперіялістичної війни і, знаючи Леніна по роботі, він і дає порівнюючи ґрунтовний систематичний опис Ленінового життя, його ідей, діяльности та спомини про спільно пережите. Книжку читається легко, розраховано її на масового читача.

Життя Ленінове. Біографія В. І. Ульянова - Леніна для дітей старшого віку та юнацтва. Це найпопулярніша з цієї галузи книжка для дітей старшого віку та юнацтва. В зрозумілому, простому викладі знайомить вона з життям та діяльністю В. І. Леніна. Починається з опису дитинства та юнацьких літ, що вже тоді В. І. Ленін по - своїому реагував на негативні соціяльні явища. Книжка знайомить з усім життям Леніна, кінчаючи його смертю.

Попов, Н. і Яковлев, Я. — Життя Леніна і ленінізм. В книжці висвітлюється часи 90 років, коли починало розкладатися «народництто», часи заснування газети «Искра» і взагалі всі етапи, що прислужилися підготовкою до революції 1905 р., та сама перша російська революція. Тут і розглядають автори ролю В. І Леніна як організатора більшовицької партії, що зрештою провадить готування та керує революцією 1917 року, ведучи пролетаріят до перемог. Другий розділ книги присвячено ленінізмові, а саме: погляди В. І. Леніна на початок міжнародньої робітничої революції, пролетаріят і селянство; Ленін і національні революції; Ленін — організатор партії.

Платен, Фріц.— Поворот Леніна з еміграції до Росії. Передмова Крупської, Н. Історія повороту до Росії 1917 р. російських емігрантів, що проживали у Швайцарії. Документи та спогади учасників.

Ленін про національну справу. Погляди В. І. Леніна на національне питання можна поділити на чотири етапи. Перший, це складення програми партії напередодні першої революції 1905 року. Другий — післяреволюційний період реакції, коли визвольний рух серед поневолених націй ущухнув. Третій — імперіялістична війна, коли національне питання стало зброєю буржуазії, що іменем «національного визволення» підіймала десятки мільйонів людей, які зі зброєю в руках ішли нищити таких самих поневолених. І, нарешті, четвертий етап — Жовтнева революція та організація Комінтерну. Відповідно до цього і весь збірник поділяється на чотири розділи, в яких подано уривки з статтей та промов В. І. До них дано надзвичайно цінні пояснення та примітки та додано постанови X і XII з'їздів РКП(б) в національному питанні.

Ленін у жовтневій революції.— Спогади учасників Жовтневого перевороту, що в той час зустрічалися й працювали разом з Леніном.

Ходоровський, І.— Ленін великий провідир і вчитель працюючих. Популярний нарис для робітників і селян. В книжці в популярній формі подано біографію Леніна та висвітлено його як вождя працюючих.

Мотузка, М.— Ленін провісник і організатор Жовтня. Зміст книжки такий: історично - конкретна постава питання. Ленін провісник диктатури пролетаріяту. Легенда про «якобізм», «бланкізм» більшовизму - ленінізму на початку XX століття. Напередодні першої революції 1904 — 1905 р.р. Революція 1905—6 р.р. Ленін у добу реакції. Обернення війни імперіялістичної на війну громадянську. Між двома революціями (1905—1917). Від Лютого до Жовтневої революції.

Сталін, І.— До проблем ленінізму. Визначення ленінізму. Головне в ленінізмі. Питання про «перманентну революцію». Пролетарська революція й диктатура пролетаріяту. Партія й робітнича класа в системі диктатури пролетаріяту. Питання про перемогу соціялізму в одній країні. Боротьба за перемогу соціялістичного будівництва.

Сталін, І.— Про Леніна і ленінізм. Книжку написано стисло, в конспективній формі, послідовно в ній розгортається історичне коріння ленінізму, його методу та теорію. Висвітлюється питання диктатури пролетаріяту, селянське та національне. Автор аналізує Ленінську стратегію й тактику й зупиняється на питанні про партію. Книжку викладено чітко, вона приступна порівнюючи малопідготовленому читачеві.

Деборін, А.— Ленін як мислитель. Зміст. Вступ. Теорія й практика. Основи теорії пізнання, об'єктивна істина. Діялектичний матеріялізм. Вивчення матерії. Матеріялізм і ідеалізм. Просторінь і час. Закономірність, конечність і воля. Мислення й буття. Критика фізичного ідеалізму. Марксизм і сучасна дійсність. Марксизм і історія. Матеріялізм, комунізм і нова людина.

Бухарін, Н.— Ленін яко марксист. Автором зачеплено такі питання: марксизм епохи Маркса та Енґельса. Марксизм Леніна. Теорія і практика Леніна. Питання про імперіялізм. Ленін про державу. Ленін і селянство. Теоретичні проблеми, що стоять перед нами. Завдання цієї книжки полягає в тому, щоб намітити деякі віхи, які могли б прислужитися для вивчення Леніна, як теоретика й практика.

Докладний перелік творів В. І. Леніна, праць з ленінізму, спогадів уміщено нижче.

ДВІ ЦІННІ КНИЖКИ

Матвієв - Сибіряк.— Митька. Повість. ДВУ, 1928, стор. 366, ціна 1 крб. 80 к.

О. Соколовський.— Перші хоробрі. Роман. ДВУ, 1928, стор. 204, ціна 1 крб. 45 коп. Останню книжку премійовано II премією на конкурсі ДВУ на кращий юнацький роман та повість.

Останнього часу значно поширилась тематика української книжкової продукції. Письменники не обмежуються вже темами з громадянської війни й наших днів. Життя робітництва напередодні революції 1905 року (Матвієв - Сибіряк. Митька) і революційний рух 80 - х і 90 - х років минулого століття (О. Соколовський — Перші хоробрі) — ось основні теми двох книжок, що їх майже одночасно видало ДВУ. За тло для своєї повісти Матвієв - Сибіряк — узяв ґуральню купчихи Власової і робітничий заводський виселок. Напівзруйновані низенькі хатки, що ледве вміщують у собі великі родини робітників. Усередині, в хатах, картина ще гірша — злидні, голодні діти, хворі батьки. Робітник працює в жахливих, нелюдських умовах 12 годин на добу і не може заробити навіть, щоб прогодувати свою родину. Штрафи, «вичоти» ще більше підточують і без того мізерний заробіток робітника. Діти й підлітки працюють так само, як і дорослі і дістають за свою роботу 1 крб. на місяць. Праця з дитинства, жахливі умови праці й побуту виснажують в кінець робітниче здоров'я, вони вмирають ще молодими. Поруч з цим життя власниці заводу, попа, старшого пригінчого (прикажчика), життя побудоване на крові робітників, на шахрайстві, на обдурюванні всього виселку. На цьому тлі розгортається повість.

Власниця заводу запрошує з міста маляра оздобити «храм божий». Через деякий час, тікаючи від переслідування жандарів, приїздить, мовляв у гості, приятель малярів Милославський — революціонер - підпільник Він знайомиться з жахливими умовами життя й праці робітників цього ведмежого закутку, розповідає їм про хвилювання й страйки робітників по всій країні, читає їм революційні прокламації, засновує підпільний революційний гурток. За деякий час робітники оголошують страйк. Не відстають від дорослих і діти. Вони допомагають дорослим у всіх їхніх заходах, ширять прокламації і зі своєї ініціятиви по - своєму, по - дитячому, платять своїм визискувачам. Керує ними Митька. Хоч робітники й виграли страйк, але не надовго. Приїздить з міста поліція, заарештовує активніших робітників, а серед них і Митьчиного батька. Милославському, з допомоги Митьки, пощастило втекти до міста. Він забирає з собою хлопчика. Під впливом Милославського, а надто подій, Митька поступово стає свідомим юнаком-революціонером. Характерно змальовано тамішню «інтелігенцію» — попа, вчительок і т. инш. Цінним у повісті є ще й те, що в ній досить повно показано весь процес роботи в ґуральні, процес виробництва шкляних речей.

Своєю популярною художньою мовою буде вона цікавою широким робітничим читацьким колам, а також і молоді, але, на нашу думку, не молодше від 16 — 17 років, бо декілька моментів (відносини Митчиної мачухи до дяка, розмови бурсаків, приставання хазяйської дочки до Милославського і инш.) не дають змоги рекомендувати книжку юнацтву молодшого віку. На жаль, назва не відповідає змістові книжки. Основне бо в повісті не Митька, а яскрава широка картина робітничого дореволюційного життя, боротьба й зростання в процесі цієї боротьби робітничої свідомости. Ведмежу послугу справляє книжці, крім назви, також обкладинка. Намальований на ній хлопчик разом з назвою може відштовхнути від книжки дорослого читача. А цього жаль.

О. Соколовський за тему свого роману взяв революційний рух 80 — 90 - х років минулого століття, головно, роботу партії «Народная воля». Романа побудовано на певному історичному матеріялі, але історичні факти втілено в дійсно художню форму і тому книжку читається легко й з захопленням. Прочитавши лише цю книжку, можна вже мати повну уяву про революційний рух тих часів. Роман знайомить читача не тільки з окремими історичними фігурами (Плеханов, Желябов, Софія Перовська, Халтурін, Крапоткін, В. Фігнер і инш.), але й з роботою революційних партій («Народная воля», «Чорный передел»). Відбились у романі й значніші історичні події.

В цілому — це дві цікаві й цінні книжки не лише тому, що читач їх прочитає з охотою й задоволенням. Він матиме й певну наукову користь. За досить короткий час ці книжки мають вже широкий попит в наших книгозбірнях. Можна напевно сказати, що ці дві книжки поширять коло читачів української книжки.

Бібліотекар *Я. Шаховський*

ПРЕСА ПРО НАШІ ВИДАННЯ

Красне письменство

Божко, С.— Чабанський вік. 184 стор., ц. 90 коп.

Чабанський вік, це твір художника - письменника з селянських мас, що надзвичайно добре знає життя тої верстви, представників якої він так чудово вивів у повісті. Книжку так майстерно й цікаво написано, що її серйозний зміст є зрозумілим і масовому читачеві. Правдиво змальовано представників пролетаріяту — шахтарів з їхньою солідарністю, що виробляється в колективі. Книжку слід придбати не тільки клубним бібліотекам, але й шкільним.

(«Зірка», 29 червня, 1928)

Микитенко, І.— Вуркагани. Рассказы и повести. ГИУ, 449 стр., цена 2 р. 15 к.

Иван Микитенко один из идеологических руководителей пролетарского сектора украинской литературы и один из наиболее талантливых пролетарских писателей Украины.

Повесть «Вуркагани» самая сильная вещь книги. Прочтя повесть, читатель попадает во власть Микитенко - художника и с удовольствием прочитывает все остальные вещи. В «Уркаганах» на фоне ярко изображенного быта беспризорных проходит полная приключений история наделенного талантом мальчика - скульптора Алеши. Книга свидетельствует о больших достижениях Микитенко.

(«Кочегарка», 1928, 24/XI)

Петро Голота. — Пісні під гармонію. 61 стор., ц. 25 коп.

Більша частина пісень (а всіх їх 29) — це пісні гумористичні і тепер вони мають найбільший попит на селі. Особливо вдалі пісні антирелігійні. Взагалі збірка добра. Для комсомольця це є прекрасний засіб для організації роботи на вулиці, на досвітках і засіб притягнення молоди до юнсекцій. Особливо для роботи влітку це є незамінний матеріял.

(«Комсомолець України», 1928, № 117)

Світова література

Кнут Гамсун. — Голод. Пан. Вікторія. ДВУ.

Гамсун — один з найулюбленіших письменників у Європі. Твори його перекладено на всі культурні мови. Успіх його подібний до успіху Горького: у перших творах своїх він відобразив страждання безробітних у великому місті, життя робітників-бродяг у преріях Сполучених Штатів. За героїв своїх романів він бере самоуків, що власними силами вибиваються в люди, рибалок, шкіперів, непокійних мрійників, що блукають по світу. Біографія його теж подібна до біографії Горького. Читаючи «Голод», видно, яку сувору життьову школу пройшов Гамсун.

Особливу увагу він віддає темі кохання. Його два інших твори — «Пан» і «Вікторія» — це історії двох закоханих, що їх життьові умови, соціяльна нерівність розлучають назавжди. Він дійшов надзвичайної майстерности в змалюванні найглибших переживань своїх закоханих героїв, і в цьому значінні «Пана» і «Вікторію» можна вважати за зразки в світовій літературі, з якими треба познайомитись кожному читачеві.

Надзвичайно спостережливий глибокий художник Гамсун з нескладного матеріялу творить речі не тимчасового значіння. Їх ще довго читатимуть і перечитуватимуть. Читається романи його легко й цікаво.

(«Комсомолець України», 1928, № 276)

Ептон Сінклер. — Сто відсотків. (Історія одного патріота). ДВУ.

На тлі нечувано жорстоких злочинних вчинків американського капіталу розгортає Ептон Сінклер «історію одного патріота», наймита капіталістичної зграї — Пітера Геджа. Розгортаючи мерзенну кар'єру цього «стовідсоткового патріота», автор заводить читача в усі закутки підлої поліційної машини, показує нечувано-жахливі злочини капіталістичної класи. Усе, що подає роман «100%», списано з натури. Все, що має якусь соціяльну вагу, є правда, ґрунтується на фактах, особисто відомих авторові або його друзям. Усі дієві особи «100%» — реальні люди. Пітер Гедж — реальна людина і багато разів бачив він автора через свою професію — так пише Ептон Сінклер у своєму додаткові до роману.

(«Комсомолець України», 1928, № 276)

Дитяча художня книжка

Будяк, Ю. — Лелека здалека. Ціна 25 коп.

Будяк, Ю. — Маленьким діткам. Ц. 15 коп.

Пилипенко. — Пожежа (байка). Ц. 25 к.

Липина. — Гроза. Ц. 20 коп. Видання ДВУ.

«Лелека здалека» и «Пожежа» прекрасно изданы и иллюстрированы красочными, понятными для детей иллюстрациями.

«Маленьким діткам» Ю. Будяка — это сборник стишков, игр и загадок, очень простых, понятных и поучительных. Тоже удачно иллюстрированы.

«Гроза» Липиной — это уже книжка для детей школьного возраста. В форме хорошего рассказа из детской жизни автор удачно раз'ясняет сущность и силу электричества — молнии. Книжка очень интересна, а также хороша, как вспомогательное учебное пособие.

(«Звезда», 18 березня, 1928 р.)

Кооперація

Лозовий, О. — Основи кооперації. Український Інститут Марксизму. Катедра кооперації і колективізації. ДВУ, 1928, 319 стор.

Зміст праці т. Лозового значно ширший від того, ніж про це свідчить її назва. У відміну від значної кількости праць авторів-кооператорів, що пробували і пробують аналізувати кооперацію буржуазних країн, як могутню зброю в «боротьбі» з капіталістичною системою господарства, що не дали досить вірної аналізи ролі капіталістичної кооперації, як службового апарату великого капіталу, — робота т. Лозового вигідно відрізняється тим, що вона застосовує класово-чітку і політично-гостру зброю більшовизму у підході до аналізи всіх типів та всіх етапів розвитку капіталістичної кооперації. Що до цього рецензована праця є, з навчального погляду, досить цінний посібник для соц.-економічних і сільсько-господарських ВУЗ'ів, а з історії кооперації значно кориснішою працею, ніж, наприклад, праця проф. К. А. Пажітнова — «Історія світової кооперації».

Звертаємо увагу читача на авторську критичну аналізу поглядів про кооперацію неонародників.

(«Комуніст», 1928 р., 21/XI)

Політосвіта. Лікнеп

Івановський, А. — Лікнеп і політосвітробота. ДВУ, 20 стор., ц. 25 коп.

Зміст книжки — звязок лікнепу з иншими політосвітніми установами. В книжці накреслено шляхи та форми переведення політосвітроботи на лікпункті в комплексі разом з політично-громадським та виробничим змістом роботи. Вчитель лікпункту — це агітпроп нашої комуністичної школи і зі своїм завданням він ще не скрізь поспіває, в той час, коли цілеву установку він мусить знати, підходячи до виховання нового суспільства.

Книжечка цінна і дає великий матеріял, розрахований на учителя лікнепу.

(«Звезда», 1928 р., 8/VI)

Козицький. — Музика масам. ДВУ, Ціна 75 коп.

Вчасно виходить книжка й П. Козицького «Музика масам». Ця назва є ніщо инше, як одне з гасел, що приніс нам із собою Жовтень; у цій книжці автор — сучасний український композитор та суспільно-музичний діяч — подає нам відомості про зміст, форми й методи масової політосвітньої роботи.

В своїй цікавій книжці П. Козицький до своїх численних порад подає силу методичних вказівок, а також наприкінці додає цілу низку цінних «додатків», а саме: конспект лекцій із історії укр. музичної культури, про форми обліку масової музичної роботи (особливо цікаво це, бо облік у нас у цій справі провадиться таки поганенько), про склад різноманітних оркестрових ансамблів і, нарешті, цінну програму до збирання пісенного матеріялу. В останньому додаткові подано приблизний склад музично-теоретичного відділу клубної бібліотеки.

Таким чином, книжка П. Козицького надзвичайно цікава, а невисока, порівняно, ціна (75 коп.) цілком забезпечить їй розповсюдження.

(Журнал «Культробітник», 1928, № 21)

Релігія

Івановський, А. — 100 запитань безбожникам. ДВУ, Харків, 1928, 166 стор., ц. 1 крб.

Думку дати в найкоротшій та найпростішій формі запитань та відповідей головне про релігію та антирелігійну боротьбу треба привітати. Книжка тов. Івановського, як спроба вирішити таке завдання, надзвичайно цікава. Видано книжку гарно.

(Журн. «Культробітник», 1928, № 21).

П'єси для села

(Рекомендує газета «Наймит» від 20/X і 23/X — 28 р.)

Збірка п'єс. Випуск 3-й, ДВУ, 195 ст., ціна 90 коп.

Збірка містить чотири п'єси — дві з часів громадянської війни 1917, 1918 і 1919 років. Перша п'єса — «*Вороги*» (на одну дію) малює момент боротьби куркуля Зеленюка з більшовиками. Зеленюк має дружину Івгу з бідняків. Колишній коханець її Антін пішов у червоний загін. Зеленюк за це докоряє своїй дружині й глибоко її ненавидить. Коли село зайняли денікінці, Зеленюк радіє з цього і всіма засобами допомагає їм у боротьбі з червоними. В село приходить повстанець Антін, щоб налагодити звязок із біднотою. Антін мав доручення від колишнього Івжиного коханця (теж Антона) передати їй, що він живий.

Довідавшись від Антона, Івга запрошує повстанця відпочити та нагрітись (була осінь). Знесилений Антін лягає в хатині і міцно спить. Повертається Зеленюк, довідується про це, бере сокиру й хоче вбити повстанця, думаючи, що це Івжин коханець. Івга одчайдушно бореться з Зеленюком, не пускаючи його в хатину, де спить повстанець.

В цей час прийшли ще два товариші Антона, і врятовують його. Дія відбувається в хаті і її легко поставити в сільському театрі.

Друга п'єса «*Сигнал*» (драма на чотири дії) малює боротьбу поміщика та «щирої» української інтеліґенції з більшовиками на лівобережній Україні, на прикінці 1917 і початку 1918 років.

Щоб спровокувати бідноту, поміщик Веснуцький підпалює кількох селян і ширить чутки за допомогою свого економа, «щирої» українки вчительки, та куркулів, що це роблять більшовики на чолі з учителем-більшовиком Груденком. Поміщик Веснуцький цим способом хотів відштовхнути селян від більшовиків і припинити поділ його землі, яку селяни вирішили забрати собі. Обдурені селяни на деякий час повірили, і Груденкові та иншим селянам-більшовикам, що тільки-но повернулися з фронту, довелось переховуватися.

Поміщик, що весь час говорив про свою прихильність до революції, виявив себе непримиренним класовим ворогом бідноті, коли в село спершу увійшли гайдамаки, а за ними німці.

Більшовиків почали ловити і вішати. Селянам поставили вимогу видати Груденка, а инакше спалять усе село. В цей час група повстанців на чолі з Груденком веде агітацію серед німецьких салдатів і в рішучу хвилину, коли комендант звелів стріляти з гармат по селу, німецькі салдати, загітовані більшовиками, відмовились стріляти. Проте селяни загубили свого ватажка Груденка, бо його заколов німецький салдат з наказу свого коменданта, коли Груденко сам хотів віддатися в руки катам і тим врятувати все село.

Ця п'єса складніша. Одна дія відбувається в панських покоях, друга — біля волости, третя — біля панського двору, четверта, де й друга. Дієвих осіб 18.

Ложкин, Я. — Сигнал. Драматичний епізод. Видання ДВУ, 30 стор., 15 коп.

В цій п'єсі розповідається про героїчну боротьбу літуна Червоної армії та наймички Галини з румунськими жандарами. Дія відбувається в одному селі на Басарабії підчас громадянської війни 1917 — 18 року. Радянський літак падає й розбивається. Літун залишається живий, ховається від румунських жандарів у хаті басарабського селянина-куркуля.

В хаті він зустрічає наймичку Галину. Вона ховає його в льохові. Але червоний літун має дати червоним частинам сигнал про те, що в селі мало ворожих сил. Йому допомагає наймичка Галина. Під загрозою для власного життя, вона каже жандарам, що в неї ніякого літуна немає. Вони їй не вірять і шукають літуна на горищі в льохові. Тільки надзвичайна витриманість та класова свідомість наймички допомогли не лише врятувати червоного літуна, але й дати сигнал. Наймичка напоїла жандарів горілкою й тоді із літуном забили двох жандарів, а третій утік.

Дія відбувається в звичайній хаті, і п'єсу легко поставити в кожній хаті — клубові чи сельбуді, де є хоч будь-яка сцена. П'єса не вимагає складної декорації, небагато дієвих осіб.

БІБЛІОГРАФІЯ РЕЦЕНЗІЙ

Прийняті скорочення

«Ж. і Р.» — журн. «Життя і Революція», Київ.
«Кр.» — журн. «Критика», Харків.
«К. У.» — газ. «Комсомолець України», Харків.
«Л. Г.» — газ. «Літературна Газета», Київ.
«П.» — журн. «Плуг», Харків.
«Пр.» — газ. «Харьковский Пролетарий».
«Ч. Ш.» — журн. «Червоний Шлях», Харків.

Красне письменство

Атаманюк, Василь — Зажурені флояри. 1928, «Маса».
Рец. Бобир, Д. - 1928, «Кр.», № 3, ст. 159—161.
Рец. Полторацький, Ол. — 1928, «Ж. і Р», № 5, ст. 184 — 186.
Рец. Т. Т. — 1928, «Л. Г.», № 6.

Бальзак, Оноре — Горіо. 1927. Книгоспілка.
Рец. О. С. — 1928, «Л. Г.», № 11.

Влизько, Ол. — Поезії. — 1928. ВУСПП.
Рец. Якубський, Б. — 1928, «Ж. і Р.», № 6, ст. 187 — 188.
Рец. Гришин, Ал. — 1928, «Пр.» 14/IV.

Гжицький, Володимир — Муца. 1928, ДВУ.
Рец. Підгайний, Л. — 1928, «Л. Г.», № 16.

Глібів, Л. — Байки. — 1927.
Рец. Айзеншток, І., 1928, «Ч. Ш.», № 5 — 6, ст. 251 — 252.

Глібів, Леонід — Твори. 1927, «Сяйво».
Рец. Айзенштok, І. — 1928, «Ч. Ш.», № 5—6, ст. 251 — 252.

Головко, А. — Бур'ян. — 1927, ДВУ.
Рец. Щупак, С., — 1928, «Л. Г.», № 1.

Голота, П. — Будні. 1928, ДВУ.
Рец. В. М., — 1928, «П.», № 5 — 6, ст. 80.

Доленґо, М. — Вибрані поезії. 1927, «ВУСПП».
Рец. Полторацький, Ол. — 1928, «Ж. і Р.», № 2, ст. 166 — 167.

Доленґо, М. — Узмінь, 1928, ДВУ.
Рец. Якубовський, Ф. — 1928, «Ж. і Р.», № 8, ст. 162 — 164.
Рец. В. М. — 1928, «П.», № 7 — 8, ст. 74 — 75.
Рец. Антін Тарасенко — 1928, «Л. Г.», № 9.

Донченко, О. — Золотий павучок. 1928, ДВУ.
Рец. Тарасенко, Антін — 1928, «Л. Г.», № 11.

Донченко, Олесь — Околиці. 1928, ДВУ.
Рец. Ковалевський, В. — 1928, «Кр.», № 5, ст. 183 — 185.

Досвітній, Ол. — Алай. 1928, ДВУ.
Рец. Френкель, Л. — 1928, «Л. Г.», № 14.

Епік, Гр. — В снігах. 1928, ДВУ.
Рец. Романенко, К. 1928, «Л. Г.», № 19.

Івченко, М. — Землі дзвонять. 1928, ДВУ.
Рец. Н. Б. — 1928, «Л. Г.», № 12.

Качура, Яків, — Зламана присяга, 1928, ДВУ.
Рец. Н. Ф. — 1928, «Л. Г.», № 12.

Кириленко, Ів. — Курси. ДВУ.
Рец. Грунт, А. — 1928, «Л. Г.», № 1.

Козланюк, Петро. — Хлопські гаразди. 1928. Західня Україна.
Рец. Підгайний, Л. — 1928, «Л. Г.», № 12.

Котко, Кость, — Сто годин на добу. 1928. Пролетарій.
Рец. Я. К. — 1928, «Л. Г.», № 11.

Кузьміч, В. — Італійка з Маджento.
Рец. Олевськ, — 1928, «Л. Г.», № 11.

Лан, О. — Отави косять. «Маса».
Рец. Тарасенко, Антін. — 1928, «Л. Г.», № 7.

Ле, Іван — Танець живота. 1928, ДВУ.
Рец. О. П. — 1928, «Л. Г.», № 10.

Лісовий, П. — Микола Ярош.
Рец. Олевськ, — 1928, «Л. Г.», № 10.

Лісовий, П. — Нетрі села. 1928, ДВУ.
Рец. А. Р. — 1928, «Гарт», № 7, ст. 84.

Май - Дніпрович — Залізний тон. 1928, ВУСПП.
Рец. Хуторян, А. — 1928, «Л. Г.», № 19.

Мартович, Лесь — Забобон. «Сяйво».
Рец. Смілянський, Л. — 1928, «Л. Г.», № 9.

Масенко, Терень — Степова мідь. 1927, ДВУ.
Рец. Атаманюк, В. — 1928, «Л. Г.», № 2.

Микитенко, І. — Іду. «Маса».
Рец. Хуторян, А. — 1928, «Л. Г.», № 3.

Панч, П. — Голубі ешелони. 1928, ДВУ.
Рец. Хуторян, А. — 1928, «Л. Г.», № 9.
Рец. О. С. — 1928, «Л. Г.», № 12.

Підмогильний, Валеріян — Місто. 1928.
Рец. Підгайний, Л. — 1928, «Л. Г.», № 11.
Рец. Н. Ф. — 1928, «Л. Г.», № 12.

Плужник. Е. — Недуга. 1928, «Сяйво».
Рец. — 1928, «Л. Г.», № 11.

По, Едгар, Аллен — Вибрані твори. 1928, ДВУ.
Рец. Б. В. — 1928, «Л. Г.», № 18.

Романович - Ткаченко Н. — Чебрець зілля. 1927, «Сяйво».
Рец. Н. Б. — 1928, «Л. Г.», № 11.

Роні, Ж. А. (старший). — По огонь. 1928, ДВУ.
Рец. С. К. — 1928, «Л. Г.», № 18.

Смолич, Юрій — Неділі і понеділки. 1927, ДВУ.
Рец. А. Тарасенко. — 1928, «Л. Г.», № 7.

Тась, Д. — Ведмеді танцюють. «Маса».
Рец. Смілянський — 1928, «Л. Г.», № 1.

Фальківський, Дмитро — На пожарищі. ДВУ.
Рец. Т. Т. — 1928, «Л. Г.», № 6.

Франко, Іван — Твори. 1927, Книгоспілка.
Рец. Шиманський, О. — 1928, «П.», № 3, ст. 68 — 70.

Франко, Іван — Твори, т. XXIV, 1928, «Рух».
Рец Качанюк, М., — 1928, «Кр.», № 6, ст. 139 — 143.

Хоткевич, Гн. — Твори. 1928, «Рух».
Рец. Якубовський, Ф. — 1928, «Кр.», № 7, ст. 135 — 137.

Чернявський, Василь — Царі природи. 1928. Книгоспілка.
Рец. Полторацький, Ол. — 1928, «Ж. і Р.», № 7, ст. 196 — 197.

Шевченко, Тарас — Повна збірка творів. Повісті. 1928, «Сяйво».
Рец. Оришкевич, І. — 1928, «Ж. і Р.», № 6, ст. 188 — 190.

Яковенко, Гр. — Вербовчани. 1928, ДВУ.
Рец. Покальчук, В. — 1928, «Ж. і Р.», № 6, ст. 192 — 193.
Рец. Текучан, Андрій, — 1928, «П.», № 7—8, ст. 71 — 72.

Яновський, Юрій — Кров землі 1927, Книгоспілка.
Рец Хоменко, Я. — 1928, «Кр.», № 2, ст. 145 — 149.
Рец. О. К. — 1928. «Л. Г.», № 6.

НОВІ ВИДАННЯ

Підручники соцвиху

Суспільствознавство

Волобуєв, М. С. — Початки політичної економії. Підручник для старших груп шкіл соцвиху. 1928. 204 стор., ц. 1 крб. 30 коп.

ДНМК НКО УСРР по секції соціяльного виховання ухвалив як підручник для установ соцвиху.

Зміст: Що таке політична економія і для чого треба її вивчати. Про вартість і звязок різних відмін праці між собою. Про гроші й значіння їхнє в народньому господарстві. Про надвартість та заробітну плату. Прибуток і ціни продукції. Про торговлю і про ролю її в капіталістичному господарстві. Про кредит і банки. Капіталізм у сільському господарстві й земельна рента. Про відпродукцію і кризи. Імперіялізм, імперіялістичні війни й неминуча загибель капіталізму. Про радянське господарство.

Мова. Читанки

Білецький, Ол., Булаховський, Л., Парадиський, Ол., Сулима, М. — Українська мова. Підручник для старшого концентру трудових шкіл. 5-й рік. Видання II, стереотипне. 1928. 105 стор., ц. 40 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання рекомендував до вжитку як підручник у старшому концентрі установ соцвиху.

Зміст: Граматика. Формальна аналіза літератури. Розвиток усної та писемної мови.

Рідна мова. — Читанка для третього року навчання. Упорядкували: Арнаутов. А., Водолажченко, О., Єзерський, М., Куліш, М., Мостовий, П. і Панченко, М. З малюнками. 1928. 425 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку як підручник у міських установах соцвиху.

Рідна мова. — Читанка для четвертого року навчання. Упорядкували: Арнаутов. В., Водолажченко, О., Єзерський. М., Куліш, М., Мостовий та Панченко М. Видання II, стереотипне. 1928. 409 стор., ц. 1 крб. 25 к.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Синявський, О. — Українська мова. Частина перша, третій рік навчання. Для шкіл соціяльного виховання. Четверте видання. 1928. 117 стор., ц. 33 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання ухвалив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Синявський. О. — Українська мова. Для шкіл соціяльного виховання. Ч. II. Четвертий рік навчання. Четверте видання. 1928. 75 стор., ц. 30 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання ухвалив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Математика

Михаловський, М., Голубенко, М. — Робоча книга з математики для VII року навчання. 1928. 139 стор., ц. 60 к.

ДНМК по секції соціяльного виховання дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Чепіга, Я. — Життя та числа. Задачник за комплексами. Рік третій. Видання друге, перероблене й виправлене за порадником 1927 року. 1928. 125 стор., ц. 30 к.

ДНМК по секції соціяльного виховання дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху для сільських трудшкіл.

Хемія. Природознавство

Григор'єв, Г. — Короткий курс хемії. Видання друге, виправлене й доповнене. З багатьма малюнками. 1928. 144 стор., ц. 45 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Короб'їна. Л., Найдін, П., Павлова, Н., Штандель, В. та **Яковлев, В.** — Труд і природа. Частина II, випуск I. 3-й рік навчання. Збірник завдань для учнів. Видання III, стереотипне. 1928. 103 стор., ц. 35 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання рекомендував до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Підсумки роботи дітей за літо та організ. роботи на триместр. Осінні роботи в сільському господарстві. Обробка волокнуватих матеріялів. Засоби пересування і сполучення. Свійські тварини. Розробка надр землі. Переробка рослинних і тваринних товщів. Весняні роботи на полі, в садку й на городі. Обробка дерева. Боротьба з посухою, бур'яном та шкідниками. Живий куток. Устаткування лабораторій.

Підручники профосвіти

Медична освіта

Березанців, П. — Анатомія та фізіологія людини. Підручник для медичних професійних шкіл. З малюнками. 1928 406 стор., ц. 4 крб.

ДНМК по секції професійної освіти дозволив до вжитку як підручник для медичних профшкіл.

Зміст: Загальна частина. Клітина і тканини. Система органів руху. Тулуб Голова й шия. Верхня кінцівка. Нижня кінц вка. Наука про нутрощі. Ангіологія — наука про систему жил. Система видільна. Органи продження. Виміна речовин та живлення. Внутрішня секреція. Неврологія — наука про первову систему. Органи чуття.

Залкінд, Сам., д-р. — Хірургічні хороби та пооперацийний догляд. З багатьма малюнками. 1928. 159 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

ДНМК по секції професійної освіти дозволив до вжитку як підручник для медичних курсів.

Сокол, М. С., д-р. — Підручник латинської мови. Для вищих і середніх медичних шкіл. 1928. 169 стор., ц. 2 крб. 10 коп.

ДНМК по секції професійної освіти дозволив до вжитку по медичних та ветеринарних навчальних закладах.

Індустріяльно-технічна освіта

Малиновський, Ф. М., проф. — Опір матеріялів та графостатика. Для профшкіл. З 210 рисунками в тексті та 24 таблицями. 1928. 299 стор., ц. 3 крб. 60 коп.

ДНМК по секції професійної освіти дозволив до вжитку як підручник для профшкіл.

Зміст: Основні поняття. Розтяг і розрив. Стиск і роздріблення. Зсув і зріз. Закручування. Згин і злім. Згин поздовжній Зложений опір. Графічне зображення сил. Додатки. Таблиці.

Пінєгін, В. Н., проф. — Гідравліка. Загальна частина. 1928. 279 стор., ц. 3 крб. 40 коп.

ДНМК по секції професійної освіти дозволив до вжитку як підручник для втузів та меліоративних факультетів с.-г. вузів.

Зміст: Вступ. Рівновага плинних тіл. Рух ідеальних та реальних рідин. Рівномірна течія води в трубах. Рівномірна течія води в річках і каналах. Течія усталена, або поволі змінювана (або нерівномірна). Течія усталена, але швидко мінлива. Неусталена течія рідини. Тиск рухомої рідини на стінки, що вона їх обтікає. Гідравлічні виміри.

Хрущов, В. М., проф. — Електричні мережі та лінії. Частина перша. Електричні мережі. Підручник для студентів вищих технічних шкіл та інженерів. 1928. 224 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

ДНМК по секції професійної освіти дозволив до вжитку як підручник для електротехнічних вуз'ів.

Зміст: Злагода електричних мереж. Розрахунок відкритих мереж. Розрахунок замкнених мереж. Особливості розрахунку мереж змінного струму.

Педагогічна освіта

Мова й література в масовій школі профосу. Програмово-бібліографічний довідник. Випуск перший. За ред. А. Машкіна. 1929. 79 стор., ц. 80 коп.

ДНМК по секції профосвіти дозволив до вжитку як методичний посібник у масових школах профосвіти та для студентів педвузів.

Зміст: Від редактора. Підручники з мови. Література. Методика.

Політосвіта. Самоосвіта. Лікнеп

Малеча, Н. і **Бойків, І.** — Робоча книга з української мови. Для шкіл політосвіти 1-го ступеня, для гуртків нижчого технічного персоналу та самоосвіти. Видання 2-ге, виправлене. 1928. 158 стор., ц. 70 коп.

ДНМК та ЦМК УПО ухвалили до користування як підручник для шкіл 1-го ступеня (малописьменних) і дозволили для гуртків самоосвіти.

Предславич, Леонид. — Пересувний робітничо-селянський театр. Матеріяли до історії. Організація. Практика й висновки. З багатьма фотографіями. 1928. 125 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

ДНМК по секції політосвіти дозволив до вжитку в політосвітніх установах міста й села.

Зміст: Матеріяли до історії Одеського, Зінов'ївського та Харківського робсельтеатрів. Організаційні питання. Практика і висновки. Додаток.

Чепіга, Я. — Червоний прапор. Буквар для шкіл лікнепу. 10-е ґрунтовно перероблене видання. 1929. 110 стор., ц. 25 коп.

ДНМК по секції політосвіти дозволив до вжитку в школах лікнепу.

Робоча бібліотека вчителя

Бойко, Василь. — Діялектичний матеріялізм. Частина перша. Філософія марксизму. Курс конспективний. 1928. 148 стор., ц. 1 крб. 40 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку як посібник по шкільній бібліотеці вчителя.

Зміст: Передмова. Основні системи ідеалізму. Історія матеріялістичної філософії в її головних етапах. Матеріялістична діялектика як загальна методологія. Діялектичний матеріялізм як філософія.

Кіно і школа. Збірник статтей за редакцією А. Зільберштейна. 1928. 89 стор., ц. 1 крб. 10 коп.

Зміст: Передмова. *Ястржембський* — Кінематографія як навчальний посібник у педагогічному процесі. *Елькін* — Кіно і діти. *Правдолюбов* — Спроба педологічного підходу до питання про дитячий кіно-репертуар. *Воутерс* — Проблема кіно в школі на Заході. *Френе* — Кіно у французькій початковій школі. *Старр, Філіпов* — Кіно в англійській школі. *Шнеллер* - Кіно й діяпозитив у німецькій школі. Покажчик літератури.

Філянський, М. — Від порогів до моря. Дорожні етюди. З багатьма малюнками. 1928. 96 стор., ц. 95 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання дозволив до вжитку як посібник у робочій бібліотеці вчителя установ соцвиху.

Зміст: Від порогів до моря. З минулого порогів. Порогами. В околицях Дніпрельстану. Піски сипкі. На руїнах торговища. 14 липня 1927 року. З Ратнапарикси.

Робоча бібліотека учня

Єфімов, В. та **Лір, В.** — Як більшовики в підпіллі працювали. 1928. 149 стор., ц. 60 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання дозволив до вжитку як допоміжну книгу по книгозбірнях установ соцвиху.

ЦБ комдитруху рекомендує до вжитку в піонерзагонах.

Зміст: Організація підпілля. Техніка підпілля. Проти революційного руху. За ґратами в'язниці.

Конашинський, Д. та **Халезов, Б.**, інж.-ел. — Що таке електрифікація. 1929. 75 стор., ц. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Зміст: Добробут людини й техніка. Втрати при одержанні й розподілі електричної енергії. Запаси енергії на землі й електрифікація. Одержання й розподіл електричної енергії. Сучасні силовні. Використання електричної енергії. Електрифікація СРСР.

Павлова, Н. Н. та **Короб'їна, Л. Д.** — Природознавство, пристосоване до сільського господарства. 1 випуск. Рільництво. З малюнками. 1928. 127 стор., ц. 85 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня.

Зміст: Будова земної кулі. Повітря. Вода. Вивітрювання. Властивості ґрунту. Розміщення ґрунтів на земній кулі. Обробіток ґрунту. Хемічний склад ґрунту. Як живляться рослини. Бактерії, що засвоюють азот і повітря. Удобрення ґрунту. Насіння. Хлібові рослини. Цукрові буряки. Зас в. Збір урожаю. Зберігання зерна. Бур'яни. Грибкові хороби на колоскових хлібових рослинах. Шкідні комахи. Птахи. Шкідні та корисні звірята.

Рубакін, Н. А. — Коралі й люди. Стародавня казка з життя Далекого Сходу. З малюнками. 1929. 31 стор., ц. 20 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання ухвалив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Перевибори Рад

Каганович, Л. — Партія та перевибори рад. 1928, 21 стор., ц. 25 коп.

Зміст: Перевибори та пожвавлення рад. Генеральна перевірка радянської роботи та боротьба проти бюрократизму. Поліпшення виборної практики. Про нашу виборну платформу. Класова боротьба й виборна кампанія. Наші завдання й гасла.

Черніков, І. — Готуймось до перевиборів міських та селищних рад. Збірка матеріялів для клубів та червоних кутків. 1929. 97 стор., ц. 50 коп.

ДНМК НКО УСРР по секції політосвіти дозволив до вжитку в політосвітніх установах міста.

Зміст: Передмова. Клуб та перевибори рад. Секція радянського будівництва. Виставка до перевиборів рад у клубі. Матеріяли для виставки. Художні матеріяли. Бібліографія. Додаток (діяграми).

Ленін. Партія. Комінтерн

Ленін, Н. (В. Ульянов). — Що таке «Друзі народу» і як вони воюють проти соціял-демократів. Переклад Евг. Касяненка. За редакцією М. Скрипника. 1928. 167 стор., ц. 40 коп.

Програма Комуністичного Інтернаціоналу. Ухвалив VI конгрес 1 вересня 1928 р. в Москві. Видання III. 1928. 72 стор., ц. 20 к.

Цей текст, що його перекладено з основного російського і ухвалено комісією ЦК КП(б)У є єдиний український текст програми Комінтерну.

Зміст: Світова система капіталізму, її розвиток та її неминуча загибель. Загальна криза капіталізму й перша фаза світової революції. Період перехідний від капіталізму до соціялізму і диктатура пролетаріяту. Диктатура пролетаріяту в СРСР і міжнародня соціялістична революція. Стратегія і тактика Комуністичного Інтернаціоналу в боротьбі за диктатуру пролетаріяту.

Сталін, І.— Проти правого ухилу. Промова на об'єднанім пленумі МК та МКК ВКП(б) 19 жовтня 1928 року. 1928. 14 стор., ц. 15 коп.

Б-ка „Більшовик України"

Хвиля, Андрій.— Під академічним забралом. 1929. 42 стор., ц. 15 коп.

Оборона країни. Військова справа

Бронштейн, В. М.— Чого вимагає від нас оборона СРСР. 1928. 62 ст., ц. 30 коп.

Зміст: Наше сьогочасне політичне становище. Чи можлива у нас війна і яка саме. Як готується до війни буржуазія. Що ми повинні робити, щоб підготовити до оборони наш Союз. Запілля і фронт. Чого вимагає війна від промисловости. Мирне будівництво з рушницею в руках. Цемент оборони — партія та партійні осередки. Додаток перший: Постанови з'їздів рад про Червону армію. Додаток другий: Із тез про війну та військову небезпеку.

Лизюків, А.— Розмова про танки та про боротьбу з ними. З 11 малюнками. 1928. 32 стор., ц. 15 коп.

НКВМС.— Бойовий статут піхоти РСЧА, частина II. 1928. 310 стор., ц. 1 крб. 35 коп.

ПУУВО.— Червоноармійська читанка. Уклав Бедзик, Д. З малюнками. 1929. 327 стор., ц. 1 крб. 30 коп.

Зміст: В Червоній армії. Червона армія на сторожі СРСР. Червона армія в громадянську війну. Ленін та ВКП(б). В країнах кайданів та визиску. В чім наша сила.

Стройков, Н.— Оборона тилу від повітряного ворога. З малюнками. 1928. 112 ст., ц. 1 крб.

Зміст: Війна й тили. Засоби й способи повітряно-хемічного нападу. Повітряна флота. Бойові отруйливі речовини. Повітряно-хемічна оборона. Засоби активної оборони. Допоміжні засоби. Пасивна повітряно-хемічна оборона. Оборона від авіябомб. Організація та оборона населення й персоналу заводів, залізничних вузлів, станцій та інших підприємств. Організація повітряно-хемічної оборони залюднених пунктів, фабрично-заводських підприємств, залізничних станцій та адміністративних установ. Пізнавальні знаки літаків різних держав. Таблиця силуетів літаків різних систем. Журнал для запису результатів стеження стійки повітряного стеження. Довідкові дані про літаки чужоземних держав. Довідкові дані про дії авіяційних бомб. Інструкція хемічній команді повітряно-хемічної оборони. Прикладовий порядок тренувальних занять із протигазами.

Техніка

Відділ комунального господарства НКВС УСРР— Альбом типових проектів шляхових споруд на районних та сільських шляхах. Склали Надеждін, В. І., інж. та Смирнів, В. О., інж. 1929. Ц. 2 крб. 50 коп.

Зміст: Елементарні відомості в справі влаштування шляхів. Простіші шляхові машини, будування та утримання ґрунтових шляхів. Елементарні відомості в справі будування мостів. Зміцнення ярів. Таблиці.

Вишивана бібліотечка

Художня проза

Васильченко, С.— Мужицька арихметика. 1928. 15 стор., ц. 5 коп.

Загоруйко, П.— Пакет. Оповідання. 1928. 15 стор., ц. 5 коп.

Лісовий, М.— Рано на зорі. 1928. 14 стор., ц. 5 коп.

Любченко, А.— В берегах. Оповідання. 1928. 15 стор., ц. 5 коп.

Хуторський, Павло.— Підвів. Оповідання. 1928. 14 стор., ц. 4 коп.

Хуторський, Павло.— Помилився. Оповідання. 1928. 15 стор., ц. 4 коп.

Релігія

Ковальчук, Як.— По мед до куті. 1928. 14 стор., ц. 4 коп.

Ковальчук. Як.— Зелені свята. 1928. 14 стор., ц. 4 коп.

Красне письменство

Проза оригінальна

Вишня, О.— Усмішки. Том перший. Вид. II. 1928. 266 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: Моя автобіографія. Подорожні враження. Ось воно — село оте! Земля обробки требує. Головполітосвіта. Жінвідділ. Освіта. Село-Техніка. Село-Книга. Охорона народнього здоров'я. Профос. Жнива. На Гомільшу. Пропащі люди. У хвості сила; та инші.

Вишня, Остап. — Усмішки. Том другий. Вид. II. 1928. 256 стор., ц. 1 крб. 50 к.

Зміст: Ану, хлопці, не піддайсь. Про дядька Панаса, про ножиці та про ґудзика. Бережіть ліси. «Стребилівка». Кінь чи корова? Про свині, про поросята. Історія після «історії однієї історії». Як раду тій землі дати. Про життя ховрашине радісне. «Зоотехніка». Як гусениця у дядька Кіндрата штани з'їла. Що посовітує? Він такий... він може; та інші.

Вишня, О. — Усмішки. Том третій. Вид. II. 1928. 254 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: Сімферопіль — Ялта. Крим. Море. Гори. Там, де цар пішки ходили. Алупка. Гурзуф. Ялта. Туристи. «Природа й люди». Життя татарчине. Татаринове життя. На татарській виставі; та інші.

Вишня, О. — Головполітосвіта. Вид. II. 1928. 23 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Головполітосвіта. Профос. Село - Техніка. Село - Книга.

Вишня, Остап. — Дід Матвій та инші оповідання. Вид. II. 1928. 46 стор., ц. 15 коп.

Зміст: Дід Матвій. Ярмарок.

Вишня, О. — Життя татарчине. Вид. II. 1928. 29 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Життя татарчине. Татаринове життя. На татарській виставі.

Вишня, О. — Кримська ніч. Вид. II. 1928. 22 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Кримська ніч. Кримський місяць. Кримське сонце. Пляж.

Вишня, О. — Охорона народнього здоров'я. Вид. II. 1928. 28 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Охорона народнього здоров'я. Гінекологія. Жіннвідділ. Темна нічка - петрівочка.

Вишня, О. — Походження світу Вид. II. 1928. 19 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Походження світу. «Нате й мій глек на капусту». Ви їх по категоріях! Господу богу помолимось. Чудо.

Вишня, О. — Про дядька Панаса. Вид. II. 1928. 18 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Про дядька Панаса, про ножиці та про ґудзика. Про продукційність праці в сільському господарстві та про те, як тую продукційність збільшити. «Доброхем». Історія після «історії однієї історії».

Вишня, О. — Різдвяний сон кобили вороної. Вид. II. 1928. 14 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Різдвяний сон кобили вороної. Як одне теля одного дядька било. Як гусениця у дядька Кіндрата штани з'їла. Спробував.

Вишня, О. — Страхіття. Вид. II. 1928. 14 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Страхіття. Читайте газету. Читайте вголос! Що з сільсько - господарським журналом робити?

Вільховий, П. — Небояни. 1929. 102 стор., ц. 50 коп.

Головко, А. — Бур'ян. Повість. Вид. II. 1929. 308 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Григорук, Є. — Твори. Редакція, впорядкування та передмова Володимира Гадзінського. 1928. 138 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *В. Гадзінський* — Євген Максимович Григорук. (Біографічно - критичний нарис). Українські вірші. Переклади. Звідкіль пішли бандити. Російські вірші. Матеріяли (спогади та некрологи).

Любченко, Аркадій. — Дні юности. Видання друге. 1928. 62 стор., ц. 40 коп.

Минко, В. — Беладонна. Оповідання. 1928. 180 стор., ц. 85 коп.

Зміст: Беладонна. Аліма. Її усмішка. Власть на місцях. Фізкультурниця.

Хвильовий, М. — В очереті. Четверте видання. 1929. 31 стор., ц. 15 коп.

Хвильовий, М. — Злочин. Четверте видання. 1929. 32 стор., ц. 15 коп.

Перекладна

По, Едґар Аллен. — Вибрані твори. Кн. 2. Повість Артура Гордона Піма з Нантукету, де докладно описується бунт і люту різню на борту американського брига «Граммпус», в рейсі його у південні моря. Повідається далі, як певні особи зациліли були в цій різні та знов захопили судно, як із судном їхнім сталася аварія, а вони самі мусили зазнавати жахливих голодних мук; як, нарешті, їх врятувала британська шхуна «Джен Ґай», короткий рейс цієї шхуни в Антарктичний океан; як на островах під 84-ою паралеллю південної широти шхуну взято в полон, а команду її всю винищено. Тут же повідомляється про неймовірні пригоди та викриття, іще далі на південь, що до них привела ця злощасна подія. Переклад з англійської Бориса Ткаченка. 1928. 185 стор., ц. 1 крб. 10 коп.

Військова

Монігеті, К. — Наказ. Оповідання. З малюнками. 1929. 35 стор., ц. 18 коп.

Поезії. П'єси

Ведміцький, Ол. — Покоси. Поезії. 1929. 89 стор., ц. 90 коп.

Карженівська, К. — Степовий сон. П'єса на п'ять картин. Дієвих осіб 9. 1929. 63 стор., ц. 40 коп.

Вища Науково-Репертуарна Рада Головполітосвіти НКО УСРР до вистави дозволила.

Ложкін, Я. — На посту. Драматичний епізод на 1 дію. Дієвих осіб 11. 1928. 22 стор., ц. 15 коп.

Історія літератури. Критика

Лейтес, А. і Яшек, М. — Десять років Української літератури. 1917—1927. За загальною редакцією С. Пилипенка. Том I біобібліографічний. З праць Інституту Тараса Шевченка. 1928. XVI 671 стор., ц. 5 крб.

Праця «10 років української літератури» відзначена Управлінням Науковими Установами УСРР премією імени Івана Франка за 1928 рік.

Зміст: Передмова. Біобібліографічний покажчик. Додатки до покажчика. Альфабет письменників.

Лейтес, А. і Яшек, М. — Десять років Української літератури. 1917—1927. Том II. Організаційні та ідеологічні шляхи української радянської літератури. За загальною редакцією Пилипенка, С. З праць Інституту Тараса Шевченка. 1928. 336 стор., ц. 4 крб. 50 коп.

Зміст: Перші кроки післяжовтневої літератури (1918 — 1922). Перші організаційні форми радянської літератури (1922 — 1925). Організаційна криза української радянської літератури (1925 — 1926). Нові організаційні шляхи та етапи радянської літератури (1926 — 1927). Партія й шляхи української літератури. Літературна дискусія.

Навроцький, Б. — Гайдамаки Тараса Шевченка. Джерела. Стиль. Композиція. З праць Інституту Тараса Шевченка. 1928. 397 стор., ц. 2 крб. 40 коп.

Зміст: Передмова. Вступна частина. Постановка питання. Історична основа «Інтродукції». Історична основа «Гайдамаків». Загальна характеристика жанру «Гайдамаків». Місце «Гайдамаків» в літературній еволюції. Композиційні звязки «Гайдамаків» з літературою доби. Стилістичні звязки «Гайдамаків» з українською літературною і народньою традицією. Звязки «Гайдамаків» з попередніми задумами Шевченковими. Сучасні перекази про Коліївщину.

Якубський, Борис. — Степан Васильченко. З приводу п'ятидесятиліття зо дня його народження. 1928. 70 стор., ц. 25 к.

Художня книжка для юнацтва і дітей

Матвієв - Сибіряк, Вас. — Митька. (Молоді паростки). Повість. 1928. 366 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Стругацький, Ілля. — Невільники. Хінська повість. 1929. 132 стор., ц. 1 крб.

ДНМК НКО УСРР по секції соціяльного виховання дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Так хоче небо. Ти мені за це заплатиш. «Чайний сад щасливої ознаки». Тільки два долари. Геть вайквотів. Собаки. Чи важко повісити хінця? Салдати Фенга. Паперові печатки. Експрес рудих варварів. Пролог повстання.

П'єски

Матвієнко, О. — Загірня комуна. Дитяча п'єса на 3 дії. Видання II. Дієвих осіб 12. 1928. 31 стор., ц. 15 коп.

Згідно з постановою Вищої Науково-Репертуарної Ради при Відділі Мистецтва Головполітосвіти НКО УСРР до вистави дозволено.

Матвієнко, О. — Омелькова мрія. Дитяча п'єса на 3 дії. 1928. 47 стор., ц. 20 к.

Вища Науково-Репертуарна Рада при Відділі Мистецтв Головполітосвіти НКО УСРР п'єсу до вистави дозволила.

Юрченко, П. — Безпритульний Хомка. Дитяча п'єса на 4 дії. 1928. 33 стор., ц. 20 коп.

Вища Науково-Репертуарна Рада при Відділі Мистецтв Головполітосвіти НКО УСРР до вистави дозволила.

Мальовані книжечки для дошкільників

Будяк, Юр. — Загадочки-думочки. 8 стор., ц. 15 коп.

ДНМК до вжитку в дошкільних установах соцвиху дозволив.

Будяк, Юр. — Загадочки-думочки. 1928. Ц. 15 коп.

ДНМК до вжитку в дошкільних установах соцвиху дозволив.

Відгадай. 1928. Ц. 15 коп.

ДНМК до вжитку в дошкільних установах соцвиху дозволив.

Донченко, Олесь. — Страхопуд. 16 стор., ц. 75 коп.

ДНМК до вжитку в дошкільних установах соцвиху дозволив.

Загадочки. 1928. Ц. 15 коп.

ДНМК до вжитку в дошкільн. установ. соцвиху дозволив.

ПЕРІОДИКА

Громадсько-політичні та літературні журнали

Життя й Революція. Літературно-критичний і мистецький місячник. 1928, № 11. Ц. 1 крб.

Зміст: *М. Терещенко* — Рештування; *В. Поліщук* — Григорій Сковорода; *О. Лан* — Вулиці; *А. Атаманюк* — Нотатки поета; *С. Скляренко* — Бринять осокорі; *М. Рильський* — Нові струни; *І. Ле* — Червона пораиджа; *Г. Косяченко* — Село; *Ш. Андерсон* — Усі враз; *Ю. Зоря* — Нічне; *Г. Гайдай* — Жовтень — Січень; *І. Чайко* — Жовтень у Києві; *Б. Якубський* — Поетична творчість М. Воронього; *І. Лакиза* — Про сучасність у сучасній літературі; *Г. Костюк* — До початків соціологічної критики; *М. Гладкий* — Мова сучасного українського письменства; *І. Шкаровський* — Шляхи й етапи еврейської літератури; *Є. Кузьмин* — Юхим Михайлів; *Є. Черняк* — Листи з дороги; *нотатки; бібліографія.*

Критика. Журнал марксистської критики та бібліографії. 1928, № 9. Ціна 70 коп.

Зміст: *Берковський* — Соціологізм у німецькому літературознавстві; *Доленго* — Нотатки про нашу лірику; *Якубовський* — Без твердого матеріялу; *Кирилюк* — Степан Васильченко; *Поль* — Панаїт Істраті; *Холостенко* — Нам треба марксистської мистецької критики; *Якубовський* — По українських журналах; *Янко* — По руських журналах за літо; *Резолюції; Нові книжки; За кордоном.*

Нова Генерація. Журнал лівої формації мистецтв. 1928, № 11. Ціна 75 коп.

Зміст: *О. Влизько* — Передовий вірш; *В. Вер* — 7 листопада; *В. Вер* — Порт; *Ол. Полторацький* — Пересторога; *Гео Коляда* — Смерть капіталістичній шпані, що провокує війну; *Л. Скрипник* — Матеріяли до біографії письменника Лопуцька; *А. Чужий* — Ведмідь полює за сонцем; *Гро Вакар* — Одинадцятий; *М. Матюшин* — Спроба нового відчуття простороии; *О Полтораць ий* — Дивна книжка Коряка; *Г. Шкурупій* — Сигнал на сполох друзям, фальшива тривога; *Блокнот „Нової Генерації"; Кондращенко* — Проблема центру великих міст; *Бюлетень лівого фронту; Листування з редакцією; Фото й репродукції.*

Червоний Шлях. Громадсько-політичний і літературно-науковий журнал. 1928, № 11, 295 стор, ціна 1 крб. 80 коп.

Зміст: *І. Ю. Кулик* — Чорна епопея; *Л. Скрипник* — Іван Петрович і Феліс; *М. Доленго* — Зелене тло; *Я. Мамонтов* — Княжна Вікторія; *Л. Чернов* — Дикунка в автомобілі. *П. Йашвілі* — Кольорові бульки; *І. Багряний* — Біля дніпрових порогів; *А. Нойес* — Прийди до Кю, як бузок цвіте; *Р. Азарх* — Народження; *М. Доленго* — Нотатки про О. Копиленка; *Ф. Вайнскопф* — Стан молодого німецького письменства; *М Степняк* — Про історію Франкової повісти «Boa Constrictor»; *А. Сеїд-Заде* — Боденштедт чи Мірза-Шадзі; *М. Мотузка* — Про українську демократію; *В. Аверин* — 50 років життя — 32 роки революційної боротьби Г. І. Петровського; Проф. *Лозинський* — В десятиріччя галицької революції; *В. Поліщук* — Великий невидимий; *Хроніка. Бібліографія; Серед книжкових новин.*

Російського мовою

Красное Слово. Литературно-художественный журнал. 1928, № 7, сентябрь, октябрь, цена 1 руб.

Содержание: *Л Первомайский* — В переплетной; *А. Резников* — Шкатулка; *Г. Петников* — Стихотворения; *Б. Бездомный* — Американец; *А. Гатов* — Дворянская месть; *Ю. Смолич* — Фома; *Е. Демишев* — Окно; *Н. Простой* — Лирический цикл; *И. Кулик* — Кунавага; *А. Фарбер* — Август; *А. Утевский* — Рассказ после диспута; *П. Арский* — Человек у Конвеера; *И. Киселев* — Гроза; *Г. Петников* — Лесной раз'езд; *В. Юрезанский* — В Херсонских степях; *М. Степняк* — Заметки о новой поэзии; *И. Ямпольский* — Война и мир Л. Толстого в пародиях и карикатурах; *Библиография.*

Єврейського мовою

Ді Ройте Велт. Політично-громадський та літературно-науковий журнал. 1928, № 10. Ціна 1 крб.

Зміст: *М. Данєль* — Хаїм-Лейб, каменяр; *М. Талалаєвський* — Поезії; *М. Пінчевський* — Поезії; *Перец Маркіш* — Кустарі; *Я. Зельдін* — Поезії; *Д. Волкенштейн* — Бунім та мандріга; *Б. Олевський* — Поезії; *Ю. Йофе* — Квартира; *М. Ігрр* — Арабський схід; *С. Лев* — Економічне та політичне перегруповання в імперіялістичному світі; *Вейцбліт* — Дар'івка; *І. Кантор* — Єврейське населення України за всесоюзним переписом 1926 року; *І. Нусінов* — Л. М. Толстой.

Політико-економічні. Марксистські

Більшовик України. Двотижневий політико-економічний журнал ЦК КП(б)У. 1928, № 20. Ціна 40 коп.

Зміст: *Передова* — Партія в боротьбі за ленінську лінію; Матеріяли до IV пленуму ЦК КП(б)У; *Г. Ломов* — Наші завдання в Донбасі; *С. Бірман* —

Металургійна промисловість України; *С. Вітик* — До десятиріччя Західньо-Української народньої республіки; *Ф. Голуб* — Проблеми міжнароднього юнацького руху на 5 конгресі Кім'у; *В. Андріянов* — Нові виробництва в промисловості України; *Ів. Слінько* — Про перспективи житлового будівництва; *О. Нурінов* — Підсумки товарообороту 1927—28 р. і перспективи на 1928—29 р. по УСРР; *Є. Гірчан* — III з'їзд КПЗУ; Резолюція III з'їзду КПЗУ на політичний і організаційний звіти ЦК КПЗУ; Резолюція III з'їзду КПЗУ на доповідь ЦК КПП; Відкритий лист Виконкому Коміntерну до всіх членів компартії Польщі; *Критика; Бібліографія.*

Прапор Марксизму Орган українського інституту марксизму-ленінізму. 1928, № 3, липень — серпень — вересень. Ц. 2 крб. 50 коп.

Зміст: *М. М. Покровський - Скрипник* — Ленін, як учений; *О. Васильєва* — Категорія міри в системі Гегеля та в діялектичному матеріялізмі. *Віткуп* — Умови рівноваги радянської господарської системи; *Боонар* — Критика грошово-кредитових теорій кон'юнктури; *М. Свідзинський* — Земська міліція на Україні 1806—1808 р.р.; *Р. Шпунт* — До методології селянських рухів у революції 1905—1907 р.р.; *Хроніка; Бібліографія.*

Педагогічні

Радянська Освіта. Громадсько-педагогічний місячник. 1928, № 11. Ціна 40 коп.

Зміст: На одинадцяті роковини; *Скрипник* — Великий почин; Ювілейна сторінка; *Попів* — П'ять років; *Полоцький* — Освітянин-дописувач свого журналу; *Петровський* — Спроба вивчення нашого читача; *Г-ська* — З другої всеукраїнської дошкільної курсконференції; *Лівшина* — Дошкільниці України про систему обумовленої поведінки; *Буасло* — Джерело безпритульности; Методика й практика школи; Мова й література в школі; *Хроніка; Радянська книжка.*

Шлях Освіти. Педагогічний місячник. 1928, № 10. Ціна 1 крб. 80 коп.

Зміст: На одинадцяті роковини. *В. Веркин* — Чергові завдання в справі утворення та видання підручників; Проф. *Гаталов-Готліб* — Системи народньої освіти Німеччини, Спол. Штатів Америки, Франції та Англії; Проф *Тарасевич* — Нервові діти; *Л. Миловидов* — Краєзнавство й підручник у школі; *М. Зарецький* — Дидактичний матеріял у школі соцвиху; *М. Донченко* — Через удосконалення шкільної системи до поліпшення виробництва; *В. Ф. Вишневський* — Одно з організаційних питань школи; *Р. Еськина* — Досвід музичної роботи в дитячих захистках; *Ол. Жуковський* — Форми й методи роботи учителя в масовій сільській школі Харківської округи; *М. Шатулов* — Вплив деяких тестів на засмічування знань учнів; *Є. Ярославенко* — До кризи у Львівській просвіті; *Хроніка; Бібліографія.*

Робітнича Освіта. Орган Центральної Ради робітничої освіти при НКО УСРР. 1928, № 9. Ціна — 75 коп.

Зміст: *Н. К. Крупська* — Проблема підготовлення робітничої сили; *А. Мандрика* — Завдання науково-дослідної роботи в галузі масової індустр. освіти; Проф. *Мухачев* — К вопросу о подготовке рабочих-металургов; *Б. Греков* — К вопросу о постройке новых зданий для школ фабзавуча; *А. Мандрика* — Раціоналізація групового навчання; *Х. Бобров* — К методике вечернего рабочего профобразования; *Г. Голубов* — Об учебных планах школ горпромуча; *Б. Томашевский* — О преподавании математики в школах горпромуча; *Альтшулер* — Бюджет часу учнів ФЗУ та профшкіл; Д-р. *Горнік* — Фабзавучник транспорту; *За кордоном; Інформація; Хроніка; Бібліографія.*

Політосвітні й методичні

Безвірник. Популярно-науковий антирелігійний двотижневик. 1928, № 13. Ц. 20 к.

Зміст: Огляд безвірницької роботи; *М. Новицькии* — Спілка безвірників на перевиборах рад; *Як. Ковальчук* — Народній «Новий рік» та ворожба під Андрія; *П. Белов* — Роля душевно-хворих у релігійному житті; *Г. Лісновський* — Галілео Галілей; *Білярчик* — Істинні знання та «істинні» вірп; У чорному таборі; Дописи з місць; На антирелігійному фронті; Наука й техніка.

Дитячий Рух. Щомісячний керуючий орган ЦБ КДР при ЦК ЛКСМУ. 1928, № 10. Ц. 25 коп.

Зміст: *Передова* — До підсумків пленуму ЦБ; *Радомиська* — Про керівничі кадри піонерського руху; До всіх піонерів, до всіх школярів Радянської України; *А. Гурарій* — Про піонерський культпохід; *З. Біленко* — Даєш здоров'я; *Санько Гр-ов* — Піонерія Москви в поході за культуру; *Блох* — За письменність; *В. Лапій* — Культурний похід піонерів; *І. Соколянський* — Деякі питання радянської педагогіки; *Д. Фердман* — Життя птахів в-осени; До жовтневих свят; Наш досвід; Керуючі матеріяли; Бібліографія.

Друг Дітей. Ілюстрований двотижневий журнал, орган ДД, НКО, НКЗД, ЦБ комдитруху і Харківського Правління ДД. 1928, № 8. Ц. 15 коп.

Зміст: *В. Лір* — Діти за кордоном; Електрики; *Б. Борисова* — Гарячий сніданок; *М. Сикамор* — На хвилі 450 метрів; Д-р *Куницький* — Фізкультура в школі; *Б. Піснячевський* — Цоки, цоки, молотки; *В. Єфімов* Про що говорили батьки; *О. Генрі* — Кактус; *О. Сорока* — Поезії; *Я. Лівшиць* — Виховання дітей в родині; *С Смуглий* — Майстерня душі; *М. Дяченко* — ДД та його робота.

Самоосвіта. Орган центральної комісії допомоги самоосвіті АПВ ЦК ЛКСМУ, відділу самоосвіти УПО, культвідділу ВУРПС. 1928, № 10. Ц. 75 коп.

Зміст: *Месеняшин* — Поліпшуймо керовництво самоосвітою; *І. М.* — Про організацію гуртків самоосвіти підвищеного типу; *І. Рейтер* — Нова спроба; Матеріяли до гуртків поточної політики; Матеріяли для

комсомольських гуртків самоосвіти; Робота на місцях; Хроніка та інформація; Перша Всеукраїнська нарада в справі самоосвіти.

Селянський Будинок. Орган Управління Політосвіти Наркомосвіти УСРР та ЦК ЛК СМУ. 1928, № 10. Ціна 40 коп.

Зміст: Комуністична програма; *Ф. Ш.* — Революційний рух у колоніях та напівколоніях; *В. Лір* — П'ять років Сельінтерну; *М. Земцев* — Не забути про комуни й колгоспи; *Френкель* — Перша Всеукраїнська нарада екскурсійних робітників; *Є. Поповкін* — Радянська суспільність і масова політосвітробота; *Є П.* — Про самоосвітню роботу сельбудівських. бібліотек; *Н. Стелецький* — Досвітки й політосвітробота; *О. Пантелеєв* — Агітсуд над п'яницею; Сільсько-господарська пропаганда; Санпропаганда; Практика п.-о. роботи; Художня пропаганда.

Науково-популярні

Знання. Двотижневий ілюстрований науково-популярний журнал. 1928, №22. Ц. 25 к.

Зміст: Інж. *В. Хартин* — Краса в індустрії; Арх. *М. Сімікін* — Архітектурні пам'ятки нашої старовини; *А. Г.* — Похилі вежі; *Б. С.* — Краєм ока в місто майбутнього. *Г.* — Птахи красуні; *Е. З.* — Продукти моря й річок; *Б.* — Будівлі та хатні меблі з сталі; Проф. *Рижков* — Загадка барвистих рослин; *О. Р.* — Краса зоряного неба; Агр. *Усовський* — Овочевоконсерв на промисловість Спол. Штатів; *Ф. Ш.* — Революційний рух в колоніях й напівколоніях; Проф. П. І. Кравців; *М. Білгородський* — Соціяльне та біологічне значіння музики; *Ст. Бразуль* — Одеса; Листування; Вільною годиною.

Дитячі

Червоні Квіти. Двотижневий журнал для дітей. Орган ЦБ Комдитруху при ЦК ЛКСМУ та Упрсоцвиху НКО УСРР. 1928, № 17 (107). Ц. 25 коп.

Зміст: *С. Баско* — Омелько (продовження); *Нехода* — Уривки з минулого (вірш); *Ерте* — Лісом (вірш); *Коваленко* — Передосіннє (вірш); *Арнаутов* — Л. М. Толстой; *Нехода* — Минуло літо (нарис); *Біленко* — Здрастуй, школо! (нарис); *Ерте* — Уперше в школі; *Нехода* та *Бичко* — По Кавказу; *Лір* — Комсомолія; *Владко* — Свято радянської фізкультури; *Шипшина* — І чому я рук не помив? (гумореска) Вірші; *Газета «Червоних Квітів»*; *Розваги.*

Червоні Квіти. 1928, № 18, (108). Вересень. Ц. 25 коп.

Зміст: Ой, спізнилися, дзвоник (фото-етюд); Наші гості; *С. Баско* — Омелько (закінчення); *Олександер Сорока* — Вірш; *М. Чепурний* — Осіння ніч (вірш); *З. Різберг* — Ніч (вірш). *В. Лір* — Комсомолія (продовження); *Владко* — Так проходять перші дні; *Ерте* — У лави твої (вірш); *Зін. Біленко* — Уряд шкільної республіки. *Ч. Робертс* — Сова (оповідання); *П. Велін* — Аскапія-Нова; *Ів. Нехода* та *Бичко* — Похорож в історію; *Анкета «Червоних Квітів»*; *Євг. Богуславський* — Нова спіднячка (закінчення).

Червоні Квіти. Двотижневий журнал для дітей, орган Ц. Б. комдитруху при ЦК ЛКСМУ та Упрсоцвиху НКО УСРР. 1928, № 19. Ціна 25 коп.

Зміст: Десять років; *П. Барановський* — Остання прокламація; *Кузьменко* — Наймит; *В. Лір* — Комсомолія; *В. К.* — Перший з'їзд комсомолу; *В. Бичко* — Жовтень; *Гр. Проектор* — Комсомольці на заводі; *М. Чепурний* — Вечір; *Є. Паулі* — Пригоди обиденки; Дамки; Розваги.

Російською мовою

Октябрьские Всходы. Двухнедельный иллюстрированный журнал для детей старшего возраста. 1928, № 22. Цена 25 коп.

Содержание: *П. Беляев* — Три спасения; *Радомысльская* — Углубите успехи культпохода; *В. Е.* — Осада некультурности; *Головко* — Красный платок; *И.* — Мы ждем хороших кино-фильм; *М. Сикамор* — Непредвиденное обстоятельство; *В. Ефимов* и *Лир* — В пасти врага; *А. Фарбер* — Виноградная осень; *А. Любченко* — Гордейко.

ДО ПЕРЕВИБОРІВ РАД

КАГАНОВИЧ, Л. — Партія та перевибори рад. Ціна 25 коп.

БУЦЕНКО, А. — Права й обов'язки селищних рад. 36 стор., ц. 15 коп.

КОНОТОП, В. — Радянський активіст у перевиборах сільрад. 29 стор., ц. 10 коп.

ЧЕРНІКОВ, І. — Готуймось до перевиборів міських та селищних рад. Збірка матеріялів для клубів та червоних кутків. 97 стор., ц. 50 коп.

НОВИНКИ В ДРУКУ

ДНМК дозволив до вжитку в шкільних бібліотеках установ соцвиху.

Красне письменство

Коцюбинський, М.—Твори. Том V. Літературна спадщина і матеріяли. Вид. 2-ге. 12 арк. 5000 пр.

Зміст: Передмова редактора. З непадрукованої спадщини. Дитячі твори. Літературно-критичні справи та инше. Покажчики.

Стороженко, О.—Твори. Том III. Російські повісті й оповідання. За редакцією і з примітками А. Шамрая. 12 арк. 5000 пр.

Том цей має спеціяльну вступну статтю про російські твори Стороженка і містить такі речі: «Братья близнецы» — роман-хроніка з життя України кінця XVIII століття — в ідилічно-гумористичному сатиричному хронікальному тоні прекрасно малює «старосвітських» поміщиків того часу, військовий побут, дає взагалі яскраву правдиву характеристику тих часів; «Сотник Петро Серп» — з життя козацької старшини; «Соседи» — оповідання про сутичку між простаком і глитаєм-сутягою; «Стехин Річ» — Легенда про дівчину, що втопилася з нещасного кохання і стала русалкою.

Стороженко, О.—Твори. Том IV. 15 арк. 5000 пр.

Цей том є останній повної збірки творів Стороженка і містить, крім творів його, біо-бібліографічні матеріяли.

Юнацька художня література

Дюшен, Ф.—Таміла. Роман. Переклад з французької мови. 9 арк. 5000 пр.

Роман «Таміла» одержав велику премію Альжеру. Малює він трагедію кабільської (Кабіли-альжерське плем'я) жінки. На тлі прекрасних побутових малюнків змальовуються дикунські звичаї кабілів, підтримувані «культурними» законами французьких колонізаторів, що заінтересовані в темряві тубільців.

Дитяча художня книжка

Грінченко, Б.—Вибрані твори. Вид. II. 15 арк. 10000 пр.

Зміст: А. Дмитрова — Борис Грінченко. *Оповідання*: Сестриця Галя. Ксеня. Грицько. Украла. Кавуни. Сам собі пан. Без хліба. Екзамен. Непокірний. Хата. Панько. Батько та дочка. *Вірші:* Перший коваль. Смутні картини. До праці. Хлібороб. Прийде. У темряві. Не лякайсь. На полі. Подивись. Дон-Кихот. Квітчані сльози. Зернятка. Проходить час. Мати. Пастушки. Лісовий цар.

Пісенники

Пісні Червоної армії. Вид. II. 5 арк. 10000 пр.

Підручники проф.-і політосвіти

Александров—Основний курс електротехніки. Т.т. I і II. 15 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для профшкіл і шкіл фабзавуча.

Мітіліно, М. І.—Початки фінансової науки. 25 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в соц.-економ. ВУЗ'ах.

НКО—Програми з фізичної культури. Цикл. III. 5 арк. 3000 пр.

Яворський, М.—Історія України в стислому нарисі. Вид. III. 22 арк. 15000 пр.

ДНМК ухвалив до вжитку як посібник для профшкіл та робфаків і по бібліотеках учителя та учня.

Зміст: Доба феодалізму на Україні. Козацька революція. Гетьманщина. Гайдамаччина. Декабризм на Україні. Кирило-Методіївці. Хлопомани. Народництво 70 років. Початки робітничого руху і криза народництва. Змагання за гегемонію пролетаріяту в революційному русі. Назрівання революції. Боротьба за демократичну революцію 1905 р. Проміж двома революціями. На шляху Великої революції.

Робоча бібліотека вчителя

Бузинний—Читання в трудшколі. 4 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку по робочій бібліотеці вчителя.

Робоча бібліотека учня

Данилевський, В.—Велетні будівельної техніки. 4 арк. 5000 пр.

ДНМК ухвалив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Рижков, В. Л.—Між життям та смертю. 1½ арк. 5000 пр.

ДНМК дозволяє до вжитку по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Балінська—Інстинкт та розум у тварин. 5 арк. 3000 пр.

ДНМК ШКО дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Національне питання

Ленін, Н. (В. І. Ульянов)—Національне питання (1910—1920). Переклад за ред. М. Скрипника. Вид. II. 14 арк. 3000 пр.

Науково-технічна література

Букраба—Лейкоцитарная формула кур и изменение в ней в зависимости от корма. ½ арк. 1000 пр.

Для висококваліфікованих агрономів, ветеринарів і ин.

Усенко—Що треба знати кочегарові. 18 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для курсів кочегарів та як посібник для шкіл ФЗУ.

Книжка корисна також для кочегарів стаціонарних установок, локомобілів то-що, техників, студентів і т. д.

Скоморохов—Загальна електротехніка. 20 арк. 1000 пр.

Посібник для інженерів, студентів, кваліфікованих електротехників.

ДРУКУЄТЬСЯ ДРУГУ КНИЖКУ

ЦІКАВОГО, ОРИГІНАЛЬНОГО АЛЬМАНАХУ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЯРМАРОК

ЗА РЕДАКЦІЄЮ М. ХВИЛЬОВОГО

В „ЛІТЕРАТУРНОМУ ЯРМАРКУ“ пишуть письменники всіх угруповань.

В „ЛІТЕРАТУРНОМУ ЯРМАРКУ“ кожен читач знайде свойого улюбленого письменника.

Всі бібліотеки, всі читачі мусять негайно придбати „ЛІТЕРАТУРНИЙ ЯРМАРОК“.

ЗМІСТ ДРУГОЇ КНИЖКИ ТАКИЙ:

О. Лан—Мій сад; О. Досвітній—Сірко; Ю. Шовкопляс—Геній (опов.); Л. Гребінка—З кривих усмішок; К. Гордієнко—Ярмарок у Славгороді; О. Слісаренко—Тварина (новела); М. Бажан—Гофманова нічь (поема); К. Котко—Василь; Л. Первомайський—Третя жінка; Леонід Чернов—Станція Знаменка; Г. Епік—Радіо-аматор; В. Сосюра—У мареві; Дер Ністер—Сп'яніло (пер. з єврейської); О. Вишня—Хай ясніє ім'я його; О. Копиленко—Два Берліна; П. Лісовий—Записки Юрія Діброви (роман продовження); інтермедії; диспут про Зелену Кобилу. Проспект. Інтермедія краху.

П'ЯТЬ РОКІВ ПІСЛЯ СМЕРТИ В. І. ЛЕНІНА

21 СІЧНЯ

ЛІТЕРАТУРА

Твори В. І. Леніна

Ленін, Н. (Ульянов, В.)—Дві тактики соціял-демократії в демократичній революції. 95 стор., ц.75 к.

Ленін, Н.—Дев'яте січня. 24 стор., ц. 5 коп.

Ленін, Н.—Держава й революція. Наука марксизму про державу й завдання пролетаріяту в революції. 117 стор., ц. 20 к.

Ленін, Н.—Дитяча хвороба «лівизни» в комунізмові. 94 стор., ц. 30 коп.

Ленін, Н—Економічна політика. Склав Г. І. Крумін. 469 стор., ц. 1 крб. 75 к.

Ленін, Н—Імперіялізм як новітній етап капіталізму. (Популярний нарис). 99 стор., ц. 33 коп.

Ленін, Н.—Історичний матеріялізм. Хрестоматія за Леніном. Склав і переднє слово та вступ написав Адоратський, В. Підручник для радпартшкіл та комвузів, рекомендований від Агітпропу ЦК КП(б)У. 349 стор., ц. 2 крб. 25 коп.

Ленін, Н.—Крах II Інтернаціоналу. 54 стор., ц. 8 коп.

Ленін, Н.—Міжнародній день робітниць. 29 стор., ц. 3 коп.

Ленін, Н.—Молодь. 91 ст., ц. 11 коп.

Ленін, Н.—Перед жовтневим штурмом. Статті й промови. Під редакцією і з передмовою Г. І. Петровського. 118 стор., ц. 20 коп.

Ленін, Н.—Підготовлення більшовизму. Передмова В. Невського. ДНМК рекомендував до вжитку як підручник для радпартшкіл. 388 стор., ц. 1 крб. 20 коп.

Ленін—Про національну справу. Передмова та примітки Н. Попова. 133 ст., ц. 30 коп.

Ленін, Н.—Пролетарська держава. Підручник для радпартшкіл та комвузів з передмовами, примітками та покажчиками Вл. Вегера й П. Стучка. ДНМК НКО УСРР по секції політосвіти рекомендував до вжитку як підручник для радпартшкіл та комуністичних вузів. 379 стор., ц. 1 крб. 90 коп.

Ленін, Н.—Твори. Том І. (Висилається лише передплатникам на повне зібрання творів).

Ленін, Н.—Що робити? Наболілі питання нашого руху. (1902 р.). 166 стор., ц. 65 коп.

Ленін, Н.—Що таке «друзі народу» і як вони воюють проти соціялдемократів. 167 стор., ц. 40 коп.

Ленін, Н.—Яким повинен бути комсомолець. Завдання спілки молоди. 41 стор., ц. 9 коп.

Ленінові думки і вислови. Уложили М. Єзерський і А. Русанов, за редакцією і з передмовою М. Равіча-Черкаського, 231 стор., ц. 50 коп.

Ленінові листи до Горького. (1908—1913. Женева. Париж. Краків. Берн. Поронін). З передмовою і примітками Л. Каменєва. 129 стор., ц. 20 коп.

Ленінська хрестоматія. Підручна книга до вивчення ленінізму для радпартшкіл, гуртків та самоосвіти. Склав С. Петропавловський, за участю Р. Левика та

Г. Маренка. Для українського видання переробили і зредагували Є. Черняк та В. Кривенко. ДНМК НКО УСРР як підручник для радпартшкіл до вжитку рекомендував. 629 стор., ц. 2 крб. 90 коп.

Російською мовою

Ленин, Н.— Борьба против оппортунизма и уклонов. 1903—1921. Сборник статей и речей. С предисловием и под редакцией Д. Лебедя. 516 стр., ц. 1 руб.

Ленин, Н.— Возникновение большевизма. Под редакцией и с предисловием Д. Лебедя. 281 стр., ц. 50 коп.

Ленин, Н.— Детская болезнь «левизны» в коммунизме. 74 стр., ц. 15 к.

Ленин, Н.— Империализм как новейший этап капитализма. (Популярный очерк). 90 стр., ц. 5 коп.

Ленин, Н.— Искусство победить. Стратегия и тактика гражданской войны. Сборник статей и речей Н. Ленина со вступительной статьей Ем. Ярославского. 254 стр., ц. 30 коп.

Ленин— Мысли и изречения. Составили М. Езерский и А. Русанов. 244 стр., ц. 50 коп.

Ленин о бюрократизме. Статьи и речи 1917—1923 г. г. Со вступительной статьей М. Ветошкина. 204 стр., ц. 40 коп.

Ленин, Н.— О диалектическом методе. С предисловием и обзором литературы К. Граснса. 139 стр., ц. 15 коп.

Ленин, Н.— О равенстве, свободах печати и критике. (Сборник статей и речей). Под редакцией и с предисловием Д. Лебедя. 102 стр., ц. 25 коп.

Ленин о финансовых и денежно-кредитных вопросах. Статьи и речи. Сборник. Составил С. Л. Певзнер под редакцией и со вступительной статьей А. Л. Гринштейна. 213 стр., ц. 50 коп.

Ленин— От блокады до признания. С предисловием А. Шлихтера. 236 стр., ц. 20 коп.

Ленин, Н.— Революция 1905 года. Избранные статьи под редакцией А. Медведева. 274 стр., ц. 70 коп.

Ленинская хрестоматия. Пособие по изучению ленинизма для школ, кружков и самообразования. Под редакцией С. Петропавловского при участии Р. Левика и Г. Маренко. Издание 3-е. 918 стр., ц. 2 руб. 50 коп.

Про ленінізм

Бухарін, Н.— Ленін яко марксист. 42 стор., ц. 15 коп.

Бушуєв, Б.— В. І. Ленін і міжнародній робітничий рух. 24 стор., ц. 3 коп.

Віткуп, Арк.— Ленінізм і питання держави, парламентаризму та пролетарської диктатури. 15 стор., ц. 5 коп.

Деборін, А.— Ленін як мислитель. 112 стор., ц. 15 коп.

Зінов'єв, Г.— Ленін і Комінтерн. 34 стор., ц. 5 коп.

Каменєв, Л.— Ленін та його партія. 58 стор., ц. 10 коп.

Качинський, В.— Ленін і аграрне питання. 131 стор., ц. 25 коп.

Керженцев, П. М.— Ленінізм. Вступ до вивчення ленінізму. 235 стор., ц. 40 коп.

Лозовий, А.— Ленін і кооперація. З передмовою В. Сараб'янова. 115 стор., ц. 25 коп.

Лозовський, С. А.— Ленін і професійний рух. 36 стор., ц. 12 коп.

Мотузка, М.— Ленін у боротьбі з народництвом (1894—1899 р.). 103 стор., ц. 20 коп.

Наумов, Д.— Ленін як економіст. 64 стор., ц. 15 коп.

Попов, Н. Н. і Яковлев, Я. А.— Життя Ленінове й ленінізм. Видання друге. 98 стор., ц. 30 коп.

Равич-Черкаський, М.— Ленін і національне питання. 53 стор., ц. 10 коп.

Семковський, С.— Марксизм і ленінізм. Читанка для шкіл політграмоти. 248 стор., ціна 75 коп.

Сталін, І.— До проблем ленінізму. 61 стор., ц. 20 коп.

Сталін, І.— Про Леніна і ленінізм. 101 стор., ц. 25 коп.

Сталін, І.— Про основи ленінізму. 137 стор., ц. 15 коп.

Ярославський, Ом. — Думки Ленінові про релігію. 56 ст., ц. 10 коп.

Російською мовою

Бухарин, Н. — Ленин как марксист. 46 стр., ц. 15 коп.

Равич-Черкасский, М.— Ленин и национальный вопрос. 96 стр., ц. 15 коп.

Популярні видання

Адоратський, В. — Політична діяльність Ленінова та його гасла. Ленінська б-ка. Серія популярна. 78 стор., ц. 17 коп.

Лізов, Б.— Ленін про бюрократизм. За редакцією М. Ветошкина. 20 стор., ц. 5 к.

Мотузка, М. — Ленін — провісник і організатор жовтня. Видання друге. 117 стор., ц. 10 коп.

Мотузка, М.— Як за проводом Леніна ми перемогли. Друге видання. 28 стор., ц. 7 коп.

Одинець, Г.— Як ховали Леніна. 16 стор., ц. 3 коп.

Сорін, Вол. — Наука Леніна про партію. (Організаційні основи більшовизму). 198 стор., ц. 50 коп.

Ходоровський, І. — В. І. Ленін — великий проводар і вчитель працюючих. Популярний нарис для робітників і селян. 32 стор., ц. 20 коп.

Бібліотека комсомольця

Барабашев, О.— Чого навчав молодь Володимир Ілліч. 50 стор., ц. 12 коп.

Бухаріи, Н.— Політвиховання молоди та ленінізм. 39 стор., ц. 20 коп.

Крупська, Н. К.— Прапор Леніна. Дві промови до комсомольців. 23 стор., ц. 4 коп.

Шацкін, Л. — Ленін та комсомольці. 31 стор., ц. 5 коп.

Ленінове життя й робота

Ґільбо, Анр. — Володимир Ілліч Ленін. Опис його життя. Видання друге. 139 стор., ц. 15 коп.

Життя Ленінове. Біографія Володимира Ілліча Ульянова-Леніна. Для дітей старшого віку та юнацтва. 74 стор., ц. 11 коп.

Зінов'єв, Г. — Ленін — геній, учитель, проводир і людина. 34 стор., ц. 5 коп.

Ленін у Жовтневій революції. Спогади. За редакцією й з передмовою В. Чубаря. 153 стор., ц. 30 коп.

Платен, Фріц. — Поворот Леніна із еміграції до Росії. (Березень 1917). З передмовою Н. К. Крупської. 99 стор., ц. 30 коп.

Попов, Н. Н. і Яковлев, Я. А.— Життя Ленінове й ленінізм. Видання друге. 98 стор., ц. 30 коп.

Шліхтер, А.— Ілліч, яким я його знав. Дещо із спогадів та зустрічей. 95 стор., ц. 20 коп.

Російською мовою

Н. Ленин (Владимир Ильич Ульянов). Сборник к 50-летию тов. Ленина (10 апреля 1870 г.— 23 апреля 1920 г.). Под редакцией и со вступ. статьей М. Равич-Черкасского. 63 стр., ц. 5 коп.

Шлихтер, А.— Ильич, каким я его знал. Кое-что из встреч и воспоминаний. 95 стр., ц. 20 коп.

Літературно-художній матеріял

Бедзик, Д.— Молодняк. Читанка-декламатор. 514 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Дій — Напередодні. (Ленінський курінь). П'єса на 3 дії. (Епізод з життя й роботи В. І. Леніна). 33 стор., ц. 12 коп.

Дніпровський, І.— Добридень, Ленін. Поема. 32 стор., ц. 5 коп.

Епік, Гр.— Ленінським шляхом. Опов. 20 стор., ц. 5 коп.

Панченко, М.— З Леніном проти бога. Читанка з художнього, антирелігійного письменства. 186 стор., ц. 50 коп.

Панченко, М.— Червоні свята. Літературно-суспільствознавча читанка. Вип. II. 404 стор., ц. 1 крб.

Панченко, М.— До перемоги. Читанка. Ч. II. 366 стор., ц. 50 коп.

Російською мовою

Петников, Г.— В день Ленина. 57 стр., ц. 45 коп.

Полищук, В.— Ленин. Поэма. 56 стр., ц. 5 коп.

Траурний гуд. Литературно-художественный сборник памяти В. И. Ленина. 52 стр., ц. 40 коп.

Музичні твори

Батюк, П.— Жалом вп'ялися чорні вісті. Сл. Ведмицького. «Селянський Будинок», № 1, 1927 р.

Батюк, П.— Пам'яти Леніна. Зб. «Червоні Свята». Міш. хори.

Богуславський, К.— А маса йде до мавзолею. Сл. Плискунівського. Міш. хор без супроводу. Зб. «Жовтень».

Богуславський, К.— А маса йде. Для 3-гол. хору. Зб. «Масовий спів», № 16.

Богуславський, К.— Жалібний марш Леніну. Слова В. Сосюри. 2-голос. хор. «Мас. спів», № 17.

Вериківський, М.— Пам'яти Леніна. 2 міш. хори в супроводі фортепіяна: 1) Під прапором чорним. Сл. Биченка. 2) Червоні заграви. Сл. Гончаренка. Обидва хори з руським перекладом. Художнє видання з обкладинкою на три фарби, ц. 85 коп.

Вериківський, М.— Червоні заграви. Для чол. хору. Зб. «Раз-Два».

Вериківський, М.— В час пожеж. Сл. Яновського, міш. хор без супроводу.

Козицький, П.— Могутній Орел. 3-голос. хор без супроводу. «Мас. спів», №14.

Костенко, В.— Коли хворів Ленін. «Там, де в темряві фіранка більмом повисла на вікні». Уривок з поеми «Ленін» О. Донченка. Для великого міш. хора без супроводу.

Лісовський, Л.— Зо сотні рук. «У кузні газ». Сл. О. Цигулі. Міш. хор у супроводі ф-на. Ц. 60 коп.

Мейтус, Ю.— Пам'яти Ілліча. Слова Іскренева. Ритмодекламація. Ц. 50 коп.

Наденко, Ф.— 27 січня. Слова Бажана. Для високого голосу в супроводі ф-на. Ц. 30 коп.

Толстяков, П.— Засурмили всі заводи. Сл. Лучанського. Міш. хор в супроводі ф-на. Ц. 35 коп.

Толстяков, П.— Пам'яти Леніна. Сл. Дніпровського. Міш. хор у супроводі ф-на. Ц. 40 коп.

Ступницький, В.— Ленінський заповіт. Міш. хор у супроводі ф-на. Ц. 60 к.

Толстяков, П.— Помер. Сл. М. Терещенка. Міш. хор у супроводі ф-на. Ц. 40 к.

Друкується:

Дашевський, О.— Сюнь-Янь, балада з життя китайського робітництва. Слова В. Сосюри. Для високого голосу й ф-на.

Овчаренко, В.— Похідний марш пам'яти Леніна. Для духової оркестри.

Література мовами нацменів

Болгарською мовою

Ленин, В. (Ульянов)— За кооперацията. 44 стр., ц. 15 коп.

Бушуев, В.— Ленин и световната война. 22 стр., ц. 2 коп.

Емельянов, Н.— Тайната колиба. 16 стр., ц. 2 коп.

Корольов, Г.— За др. Ленин 17 стр., ц. 2 коп.

Ульянов, Д.— За Владимир Илич. 16 стр., ц. 2 коп.

Єврейською мовою

בוכארין, נ. — לענין אלס מארקסיסט.
(Бухарін, Н. — Ленін яко марксист) 44 стор., ц.35 коп.

ראוויטש - טשערקאסקי, מ. — לענין און די נאציאנאלע פראגע.
(Равич - Черкаський, М.— Ленін і національне питання). 119 стор., ц. 55 коп.

Німецькою мовою

Buschujew, W.— Lenin und der Weltkrieg. (Бушуев, В. — Ленін і всесвітня війна). 12 стор., ц. 2 коп.

Emeljanow, N.— Die geheimnisvolle Hütte (Емельянов, Н.— Таємний курінь). 9 стор., ц. 2 коп.

Krupskaja, N.— Uber Wladimir Iljytsch. (Крупська, Н.— Про Володимира Ілліча). 16 стор., ц. 2 коп.

Motusko, M.— Wie wir unter Lenins Führung gesiegt haben. (Мотузко, М.— Як за проводом Леніна ми перемогли). 48 стор., ц. 15 коп

Odinetz, G.— Wie W. Lenin beerdigt wurde. (Одинець, Г.— Як ховали В. І Леніна). 18 стор., ц. 5 коп.

Quiring. E. — Lenin und die Bauernschaft (Квірінг, Е.— Ленін і селянство). 23 стор., ц. 5 коп.

Stalin, J. — Der Organisator und Führer der RKP. (Сталін, Й.— Організатор і вождь РКП). 11 стор., ц. 2 к.

Польською мовою

Lenin, N. — Jakim powinien być komsomolec. (Яким повинен бути комсомолець). 28 стор., ц. 10 коп.

Glos Lenina. (Wspomnienia o Wodzu) (Голос Леніна. Спогади про вождя), 45 стор., ц. 10 коп.

Lilina, Z. Lenin jako czlowiek (Ліліна, З.— Ленін як людина). 18 стор., ц. 6 коп.

ЛЕНІНСЬКА БІБЛІОТЕКА

Твори В. І. Леніна

ЦІНА КОЖНОЇ КНИЖКИ 1 КОП.

Ленін, Н.— Більшовики повинні взяти владу. Марксизм і повстання. 19 стор.

Ленін, Н.— До гасел. 19 стор.

Ленін, Н.— Економіка та політика за часів диктатури пролетаріяту. 21 стор.

Ленін, Н.— Завдання Комуністичного Інтернаціоналу. 23 стор.

Ленін, Н.— Завдання пролетаріяту в нашій революції. З портретом Леніна. 62 стор.

Ленін, Н.— Завдання спілки комуністичної молоди. 28 стор.

Ленін, Н.— Карл Маркс. Біографічний нарис. 31 стор.

Ленін, Н.— Краще як менше, та ліпше. 29 стор.

Ленін, Н.— Криза наблизилась. Лист до ЦК, ПК і МК РСДРП(б) і тези. 23 стор.

Ленін, Н.— Лист до робітників і селян України в звязку з перемогами над Денікіном. 15 стор.

Ленін, Н.— Перший етап першої революції. Три завдання пролетаріяту в даній революції. 45 стор.

Ленін, Н.— Початок революції 1905 року в Росії. 23 стор.

Ленін, Н.— Про кооперацію. 15 стор.

Ленін, Н.— Про продовольчий податок. 77 стор.

Ленін, Н.— Пролетаріят і селянство в революцію 1905 року. 21 стор.

Ленін, Н.— Про значіння золота тепер і після остаточної перемоги. 19 стор.

Ленін, Н.— Роковини третього Комуністичного Інтернаціоналу. 16 стор.

Ленін, Н. - Соціялістична революція і освітні завдання. 107 стор.

Ленін, Н.— Сторінка щоденника. 61 стор.

Ленін, Н.—Третій Інтернаціонал та його місце в історії. 33 стор.

Ленін, Н.—Уроки революції. 26 стор.

Ленін, Н.—Чи вдержать більшовики державну владу. 84 стор.

Ленін, Н.—Як робітнича партія до релігії ставиться. 46 стор.

Ленін, Н.—Як комуністична партія ставиться до середняка-селянина. 32 стор.

Про Леніна й ленінізм

Авербах, Л.—Юнацький рух і Ленін. 44 стор.

Аросєв, А.—Леніновою стежкою. 48 стор.

Безименський, А., Шотман, А., Ульянов, Д.—Із спогадів про В. І. Леніна. 21 стор.

Бонч-Бруєвич, В.—Володимир Ілліч в Росії після Лютневої революції. З особистих спогадів. (1917 р.). 40 стор.

Вікторов, Б.—Ленін про земельну справу. 36 стор.

Владимиров, І.—Ленін у Женеві. 30 стор.

Владимиров, І.—Ленін у Парижу. 31 стор.

Гопнер, С.—Великий учитель. 32 стор.

Горький, М.—В. І. Ленін. 16 стор.

Єлізарова, А.—Володимир Ілліч у в'язниці. (Грудень 1895 р.—лютий 1897 р.). З фотографіями двох листів В. І. з в'язниці. 37 стор.

Зінов'єв, Г.—Ленін і Комуністичний Інтернаціонал. 63 стор.

Зінов'єв, Г.—Шість день, що їх не забуде Росія. 17 стор.

Зінов'єв, Г., Крупська, Н.—Приїзд В. І. Леніна до Росії. 22 стор.

Зустрічі селян з Леніном. 12 стор.

Канатчиків, С.—На бойовій чоті спілки робітників і селян. 14 стор.

Карпинський, В.—Пролетарський проводир селянства. 15 стор.

Кржижановський, Г.—Про Володимира Ілліча. 62 стор.

Крупська, Н.—Ленінові заповіти в галузі народньої освіти. 54 стор.

Крупська, Н.—Про Володимира Ілліча. 15 стор.

Кузнецов, І.—Ленін і селянство. 80 стор.

Ленін серед селян. З портретом Леніна. 54 стор.

Ліліна, З.—Ленін, як людина. З портретом Леніна. 16 стор.

Метельов, А.—Тов. Ленін у Кремлі. 20 стор.

Молотов, В.—Ленін і партія за час революції. 63 стор.

На що хорів і чому помер В. І. Ленін. 39 стор.

Невський, В.—В. І. Ленін. 40 стор.

Річицький, Анд.—Що казав Ленін про ролю селянства в революції. 80 стор.

Самойлов, Ф.—Із зустрічей із Леніном. 20 стор.

Сталін, І.—Про Леніна. 16 стор.

Ульянов, Д. і Ульянова, М.—Родина про Володимира Ілліча. (Спогади брата й сестри). 15 стор.

Урін, А.—Ленін і електрифікація. 31 стор.

Шліхтер, А.—Ілліч у контр-революційнім оточенні. 31 стор.

Як Ленін переховувався у Гельсінгфорського поліцаймайстра. 33 стор.

Ярославський, О.—Вождь пригноблених національностей. 26 стор.

Ярославський, О.—Ленін і розкріпачення жінки. 16 стор.

Ярославський, О.—Ленін—організатор диктатури пролетаріяту. 16 ст.

Ярославський, О.—Ленін—організатор Комуністичного Інтернаціоналу. 16 стор.

Ярославський, О.—Ленін—організатор РКП. 15 стор.

Ярославський, О.—Ленін, селянство та комуністична партія. 40 стор.

Ярославський, О—Ленін—організатор першої радянської держави. 23 стор.

Ярославський, О.—Ленін—теоретик і практик збройного повстання. 15 стор.

Російською мовою

Адамович—Встреча с Владимиром Ильичем. 13 стр.

Владимиров, И.—Ленин в Женеве и Париже. 111 стр.

Гопнер—О Ленине. 12 стр.

Шлихтер, А.—Ильич в дни поражения революции 1905 г. 32 стр.

Шлихтер, А.—Ильич в окружении контр-революции. 31 стр.

Шлихтер, А.—Ильич и организация аппаратов власти. 20 стр.

22 СІЧНЯ — КРИВАВА НЕДІЛЯ (9-е СІЧНЯ)

ЛІТЕРАТУРА

Батурін, Н.—Нарис історії соціял-демократії в Росії. 119 стор., ц. 25 к.

Бухарін, М.—Класова боротьба й революція в Росії. 109 стор., ц. 20 к.

Кириленко, Ів.—Про попа Гапона. 31 стор., ц. 5 к.

Лемін, Й. М.—Царський салдат у революції 1905 року. 103 стор., ц. 45 к.

Ленін, Н.—Дев'яте січня. 24 стор., ц. 5 коп.

Плевако, М.—1905 рік. 9-те січня. Рекомандовано Головсоцвихом НКО для дитячих бібліотек. 152 стор., ц. 55 коп.

Плеханов, Г. В.—Російські робітники в революційному русі. (За особистими спогадами). ДПМК НКО УСРР по секції політосвіти рекомендував до вжитку в радпартшколах. 85 стор., ц. 40 коп.

Покровський, М.—Нариси з історії революційного руху в Росії XIX—XX віків. 183 стор., ц. 65 коп.

Штоке, Г. і Панченко, М. (уложили)—1905 рік. Вип. 1-й. 9-те січня. З ілюстраціями. 135 стор., ц. 65 коп.

Як боролися робітники й селяни в 1905 році. Ухвалено Всеукр. комісією по святкуванню 20-літніх роковин 1905 р. 18 стор., ц. 6 коп.

Російською мовою

Авенар, Этьен—Кровавое воскресенье. (9-ое января 1905 г.) Перевод с французского, под редакцией Сухова, А. 148 стр., ц. 30 коп.

Балабанов, М.—История революционного движения в России. От декабристов к 1905 г. 452 стр., ц. 1 р. 90 к.

„Генеральная репетиция“. 1905-й год. Книга для чтения в школах, клубах, и кружках. Под редакцией, с предисловием и примечаниями Д. И. Кардашева. 352 стр., ц. 1 р. 75 коп.

Ленін, Н. — Революция 1905 года. Избранные статьи под редакцией А. Медведева. 274 стр., ц. 70 коп.

Штоке, Г. (составил) — 9-ое Января. Сборник статей с предисловием и под редакцией В. Смушкова. С 7-ю иллюстрациями. 183 стр., ц. 1 руб.

Штоке, Г. (составил). — 1905 год. Выпуск первый, 9-е января. 239 стр., ц. 1 р. 10 коп.

Єврейського мовою

זאַמלונג. 1905

(1905. Збірник. Склали А. Юдицький і Е. Фінінберг).

צונויפגעשטעלט פון א. יודיצקי און ע. פינענ־בערג.—

120 стор., ц. 1 карб. 15 коп.

Польського мовою

1905 rok. Zbior materjalów pod redakcja Skarbka (B. Szackiego). 62 стор., ц. 55 к.

Літературно-художній матеріял

Горький, М. — 9 січня. Нарис. 47 стор., ц. 10 коп.

Епік, Гр. (уложив) — Дев'яте січня в клубах молоди. Рекомендовано Політосвітою ЦК ЛКСМУ для комсомольських клубів, секцій молоди при робітничих клубах та секцій ЛКСМ при сільбудах і хатах-читальнях. 67 стор., ц. 10 коп.

Золін (Френч), **Алек** — В тумані. П'єса на 7 розділів. З часів 1905 року. 37 стор., ц. 26 коп.

Панченко, М. — Червоні свята. Літературно-суспільствознавча читанка. Випуск І. 320 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Радугін, С. — П'ятий рік. 24 стор., ц. 30 коп.

Чередниченко, Варвара. — З життя Софії. Сояшник за 1905 р. 169 стор., ц. 60 коп.

Російського мовою

Двадцатилетие революции 1905 г. в рабочем клубе. Сборник материалов. 542 ст., ц. 1 руб. 70 коп.

Золин (Френч), **Алек.** — В тумане. (1905 год). Драма в 7 картинах. 38 стор., ц. 30 коп.

Кечеджи-Шаповалов, М. В. — Гапон. Историческая хроника в 4-х действиях. 40 стор., ц. 20 коп.

Музичні твори

Батюк, П. — Воля. 2-голосовий хор. Зб. «Черв. свята».

Богуславський, К. — Музична збірка пам'яти 1905 р. Соло й хори в супроводі оркестри нар. інструментів.

Вериківський, М. — 1905 рік. «Я бачив сон». Сл. О. Олеся.

Костенко, В. — Червоний подарунок. «У темну ніч». Сл. О. Донченка. Ц. 80 к.

Ступницький, Р. — Робітнича пісня 1905 року для шкільного хору. Ц. 30 коп.

Ступницький, В. — Робітнича пісня 1905 року. «Ридає, стогне люд голодний». Міш. хор без супроводу. Ц. 30 коп.

Яциневич, О. — Знемоглись. «Усі знемоглись, дожидаючи волі». Сл. Коваленка. Міш. хор без супроводу. Ц. 60 коп.

Яновський, Б. — Куль не жаліти. Сл. Матвієнка. Для басу без супроводу ф-на. Ціна 80 коп.

Видав: *Державне Видавництво України* Відповідальний редактор: *Л. Монастирський*

Укрголовліт № 2368-к. 12/XII 1928. Перша друкарня ДВУ ім. Г. І. Петровського. Зам. № 405. Тир. 8000

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

ПОВІДОМЛЯЄ

Бібліотекарів, письменників, критиків, лекторів, викладачів, політосвітробітників, студентів, слухачів курсів українознавства і всіх, хто інтересується українською літературою

ЩО ВИЙШЛИ ДРУКОМ
І-й і ІІ-й томи праці
ЛЕЙТЕС, А. і ЯШЕК, М.

ДЕСЯТЬ РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(1917—1927)

З праць Ін-ту Т. Шевченка

За заг. ред. С. ПИЛИПЕНКА

Праця „Десять років української літератури" відзначена Управлінням Науковими Установами УСРР ПРЕМІЄЮ імени Івана Франка за 1928 рік

Праця ця має завдання дати повну картину літературного життя за перше десятиріччя Жовтневої революції так у творчості письменників, як і в шуканнях ідеологічних шляхів в аналізі художньої літератури що до змісту її, відзначити дати найважливіших :-: :-: :-: :-: :-: :-: літературних фактів цього десятиріччя. :-: :-: :-: :-: :-: :-: В цілому робота являє собою, так би мовити, енциклопедію української літератури, за жовтневе десятиліття, яка обсягом і охопленням матеріялу та планом є перше видання такого роду українською мовою.

Том І.

БІО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ

ХУІ + 672 стор. :-: Ціна 5 крб.

Цей том має понад 150 біографій письменників, близько 120 портретів. Для бібліографічної частини письменників використано газети, журнали, альманахи, збірники за зазначений період. Для характеристики творчости багатьох письменників додається стислі літературні портрети їх. Подано бібліографію творів кожного письменника, що вийшли окремими виданнями та друковано в періодичній пресі, бібліографію рецензій на його твори, критичних розвідок про :-: :-: :-: :-: нього та перекладів його творів иншими мовами. :-: :-: :-: :-:

Том ІІ.

Організаційні та ідеологічні шляхи української радянської літератури

336 стор. Ціна 4 крб. 50 коп.

Том другий розбито на два розділи: І-й подає літературні маніфести, платформи, програмові статті літорганізацій та угруповань. ІІ-й літературна дискусія 1925-1927 р. (бібліографія дискусії і тези до основних питань та проблем її)

Том ІІІ.

ТЕМАРІЙ — друкується

Праця ця стане в допомозі для історично-літературних дослідів та розробки окремих проблем з української літератури Опріч того, **вона правитиме за посібник для учителів, викладачів літератури, лекторів, студентів.** За багате джерело вона буде для **робітників книжки :-: :-: взагалі, зокрема для бібліотекарів та політосвітробітників** :-: :-:

Замовлення надсилати на такі адреси:

Харків, вул. Першого Травня, 17, Почтовий відділ ДВУ, Київ, вул. К. Маркса, 2, Почтовий відділ ДВУ, Одеса, вул. Лассаля, 33, Почтовий відділ ДВУ, Дніпропетровськ, пр. К. Маркса, 49, Почтовий відділ ДВУ. :-: :-: :-: :-: :-: :-: **Продаж по всіх книгарнях**

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31
Телефони: № 22-55 і 22-53

ПОЧТОВІ ВІДДІЛИ ДЕРЖВИДАВУ
НАДСИЛАЮТЬ НАКЛАДНОЮ ПЛАТОЮ

КОЖНУ КНИЖКУ

ВСІХ ВИДАВНИЦТВ СРСР

ПЕРЕСИЛКУ Й ПАКУВАННЯ на всі замовлення провадиться **КОШТОМ ДЕРЖВИДАВУ,** коли замовлення більше, ніж на 1 крб., і наперед оплачується готівкою

ЗАМОВЛЕННЯ НАДСИЛАТИ НА ТАКІ АДРЕСИ:

Харків, вул. Першого Травня, № 17, почтовий відділ ДВУ. **Київ**, вулиця К. Маркса, № 2, почтовий відділ ДВУ. **Одеса**, вул. Лассаля, № 33 (пасаж), почтовий відділ ДВУ. **Дніпропетровськ**, просп. К. Маркса, № 49, почтовий відділ ДВУ

ФІЛІЇ ТА КНИГАРНІ ДВУ КРІМ ХАРКОВА Є ПО ТАКИХ МІСТАХ УКРАЇНИ:

Артемівськ
Бардичів
Біла-Церква
Вінниця
Глухів
Дніпропетровськ
Житомир
Запоріжжя
Зінов'ївськ
Ізюм
Кам'янець-Подільськ
Київ
Конотіп
Коростень
Кременчук
Кривий-Ріг
Куп'янка
Лубні
Луганськ
Мелітопіль
Микитівка
Могилів-Подільськ
Миколаїв
Ніжен
Одеса
Первомайськ
Полтава
Прилуки
Проскурів
Ромни
Слов'янськ
Сталіне
Старобільськ
Суми
Тульчин
Умань
Херсон
Чернігів
Черкаси
Шепетівка

В РСФРР:
Краснодар — філія
Москва — представництво

УКРАЇНСЬКІ ВІДДІЛИ ДВУ при книгарнях ГИЗ:
Москва, Тверская, 51 при 16-й книгарні
Воронеж, Пр. Революции, первый дом Совета
Ростов на Донщині

ЗА КОРДОНОМ:
Представництво в Празі (Чехо-Словаччина) при Торгпредстві СРСР — Praha, Smichov, Mozartova, c. 9

КОМЕРЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31

БІБЛІОТЕКА

ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

№ 2

ЛЮТИЙ
1929

ДО УВАГИ партійних та комсомольських, осередків, партійців та комсомольців!

Бібліотека „Більшовик України“

висвітлює найважливіші, найпекучіші питання партійного життя й будівництва Радянської України

Вийшли вже друком такі випуски:

Братківський, Р. — Шляхами націоналізму, опортунізму та зради. 111 стор., ц. 35 коп. Зміст: Від саботажництва до служби Пілсудському. Рецидив націоналізму. Шумськізм. Васильків чи Васильчук. Соціялістичне будівництво в УСРР. Манівцями опортунізму. Організаційна політика групи Василькова. Справа Сельробу. Баламути робітничо-селянської єдности. Завдання КПЗУ в боротьбі з націоналістичними розламівцями.

Гірчак, Є. — Шумськізм і розлам в КПЗУ. 247 стор., ц. 50 коп. Зміст: До історії розламу в КПЗУ. На шляху зрадництва і розламу. Шумськізм і зрада верхівки ЦК КПЗУ. Після розламу. Про національну політику КП(б)У.

Медведєв, А. В. — Партійна робота на виробництві. Доповідь на об'єднаному пленумі ЦК і ЦКК КП(б)У 12—15 квітня 1928 р. 148 стор., ц. 40 коп.

Мотузка, М. — Українська контр-революційна еміграція. 107 стор., ц. 40 коп. Зміст: В петлюрівському таборі. Український монархізм. Шаповалівщина.

Річицький, Андр. — До проблеми ліквідації пережитків колоніяльности та націоналізму. (Відповідь Мих. Волобуєву). 99 стор., ц. 35 коп. Зміст: Передмова. Вступ до теорії Методологія волобуєвської „індукції“. Теорія економічної самостійности України за царату. Теорія колоній двох типів. Позиція виходу України з Союзу. Що доводить „історична довідка“. СРСР — чорна пляма, пісня з чужого голосу. Зброя критики цифрами і стан України в Союзі. Скільки коштує Україні членство в Союзі. Пост-скриптум.

Річицький, А. — Центральна Рада від лютого до жовтня. Нарис з історії української революції. 62 стор., ц. 30 коп.

Скрипник, М. — Джерела та причини розламу в КПЗУ. 150 стор., ц. 40 коп.

Скрипник, М. О. — Наша літературна дійсність. 56 стор., ціна 20 коп.

Хвиля, А. — Від ухилу — у прірву. (Про „Вальдшнепи“ Хвильового). 55 стор., ц. 25 коп.

Хвиля, Андрій. — Під академічним 'забралом. З приводу виступів академика С. Єфремова. 42 стор., ц. 15 коп.

Кожен осередок, кожен активіст-партієць і комсомолець

МУСЯТЬ ПРИДБАТИ

Бібліотеку „Більшовик України“

Продаж по всіх книгарнях Державн. Видавництва України

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літописі Українського Друку“, „Картковому репертуарі“ та інших покажчиках Української Книжкової Палати

ДВУ заведено до Української частини розділу II торговельного реєстру СРСР, до реєстру підприємств, що їхні статутові капітали не поділяється на паї, під № 190.

БЮЛЕТЕНЬ №2

ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

ЛЮТИЙ 1929

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖ. ПЕДАГОГІЧНИЙ МУЗЕЙ

ЗМІСТ:

СТАТТІ Й ЗАМІТКИ — *Ол. Пшеньский.* За тираж! Стор. 3.— *В. Михалкін.* Вважаймо на книжку. Стор. 4.— *І. Крекотень.* Реклама книжки. Стор. 5.— *Л. М.* Періодика — це та ж таки книжка. Стор. 6.— *Мастерова.* Бібліотечний колектор. Стор. 6.— *Т. Репа.* Про книготорговлю за кордоном. Стор. 7.— *В. Атаманюк.* Дайте повний каталог літератури наших книгарень. Стор. 8.— *М. Я.* До видання „Універсального каталогу". Стор. 8.— *О. П.* Чергове в нашій роботі. Стор. 9.— НАМ ПИШУТЬ—*Іван Топчій.* До культурної пропаганди книги. Стор. 10.— *О. Шиманський.* Дещо про українського книгаря. Стор. 10.— *Орлик.* До популяризації книжки на селі. Стор. 11.— *Я. Міхлін.* Популяризація книжки на з'їздах. Стор. 11.— *М. Чайковський.* Сільська книготорговля. Стор. 12.— *Д. А. Дулин.* У справі методики роботи з книжкою Стор. 12.— *Адамін.* Рецензійна бібліотека. Стор. 12.— *Резніков, Брун.* Дещо про просунення книжки. Стор. 12.— *Я. Міхлін.* Реклама книжок через кіно. Стор. 13.— *С. Меєрсон.* Що гальмує розповсюдження. Стор. 13.— *І. Голуб.* З досвіду. Стор. 14.— *Н. Слезінгер.* Книжковий базар у дні культпоходу. Стор. 14.— *А. Гуревич.* Треба знати нові видання. Стор. 15.— *Я. Міхлін.* Робота з новинками. Стор. 15.— *Л. Кінберг.* Робота з нацменкнигою. Стор. 15.— *Н. Левітов.* Харківський почтовий відділ ДВУ. Стор. 16.— *Л. К.* Ще про лубочні картини. *М. Нодельман.* Давно пора. Стор. 16.— ХРОНІКА — Видавничі новини. Стор. 17.— ЧИТАЧ І КНИГА — *Никон Павлик.* Що читає масовий читач. Стор. 19.— *Й. О.* Спопуляризуймо оборону країни. Стор. 20.— Преса про наші видання. Стор. 21.— НОВІ ВИДАННЯ. Стор. 25.— ПЕРІОДИКА. Стор. 34.— НОВИНКИ В ДРУКУ. Стор. 37.— ЮВІЛЕЇ, РОКОВИНИ ТА ІСТОРИЧНІ ДАТИ. Стор. 40.— ІЛЮСТРАЦІЇ. РЕКЛАМИ

ХАРКІВ

ДО УВАГИ БІБЛІОТЕК, КЛУБІВ ПАРТІЙНИХ ТА КОМСОМОЛЬСЬКИХ ОСЕРЕДКІВ, ШКІЛ, СЕЛЬБУДИНКІВ, ГУРТКІВ

БІБЛІОТЕЧНИЙ КОЛЕКТОР

УПО НКО-ДВУ-ГИЗ РСФСР

Вул. Свердлова, 14, тел. № 17-37

Працює за безпосереднім ідеологічним керовництвом Управління Політосвіти Наркомосу України,

має завданням сприяти бібліотекам різних типів в найважливішій, для сучасного моменту справі українізації бібліотечних фондів

допомагає плановому комплектуванню бібліотек та просуненню до широких кіл читача кращої книги,

провадить комплектування мережі бібліотек за державним бюджетом,

вивчає масову продукцію так української, як і російської книги,

зосереджує бібліографічні матеріяли (анотовані каталоги, каталоги, рецензій, рекомендаційні списки),

складає та видає списки рекомендованої літератури на певні теми та до різних кампаній,

улаштовує спеціяльні виставки до ювілеїв, річниць, в питаннях поточного моменту,

дає консультації так усні, як писані з питань що до вибору й використовування української та російської літератури,

розвантажує бібліотекаря від технічної роботи, обробляючи книгу науково-бібліографічно та бібліотечно,

постачає бібліотеки книгами з повною бібліотечною обробкою (каталожні картки тверді, м'які, формуляр, оправа, контр. аркуші, кишенька, ярлик, індекс десяткової класифікації, авторський знак, інвентарн. аркуш). Деталі обробки обумовлюються замовцем;

приймає замовлення на комплектування бібліотек книгами по списках замовців або по списках, складених колектором.

ПРИ КОЛЕКТОРІ ФУНКЦІОНУЄ ВІДДІЛ БІБЛІОТЕЧНОЇ ТЕХНІКИ, ЩО ПРОВАДИТЬ ПРОДАЖ АНОТОВАНИХ КАРТОЧОК УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ ТА Б. Ц. К., А ТАКОЖ ВСІХ БІБЛІОТЕЧНИХ ПРИЛАДЬ

ПО ЗАМОВЛЕННЯ І ДОВІДКИ ТРЕБА ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСУ

Вул. Свердлова, № 14, тел. № 17-37, Бібліотечний Колектор УПО НКО-ДВУ-ГИЗ

32250

СТАТТІ І ЗАМІТКИ

ЗА ТИРАЖ!

Велетенським темпом іде культурно-соціялістичне будівництво нашої країни. Поруч з розвитком нашої промисловости, нашого господарства в цілому, йде розгортання мережі культ-освітніх установ. Зростають потреби в друкованому слові, в газеті, журналі, книжці. І, якщо ми спостерігаємо піднесення тиражів газет і журналів, то не можна цього казати про книжку. Наші видавництва стабілізувались на штампованих тиражах— 3000—5000 примірників— і не більше. Ми спостерігаємо тут суперечність, але це так. Іде штучне затримання тиражів, що спричиняються до дорожнечі книжки, що затримує темп впливу книжки на культурний розвиток країни. Через що це так? Треба відверто сказати, що нашому розповсюдженню книжки бракує активности. Ми не активний чинник соціялістичного будівництва, а плентаємося в хвості, яко маркитани за шерегою культ-освітніх закладів, що здійснюють боротьбу з темрявою, несвідомістю, виховують нове людство для соціялістичної країни.

Книгарня та бібліотека, культурні арсенали, повинні активно відгукнутися на кожний день нашого життя, кожне гасло партії і влади своїм знаряддям— книжкою. Наша вітрина— це газета, де кожний ряд книжок це є рядки з відповідним цілевим змістом. Але факти доводять, що на сьогодні ми ще далеко від цього. Приміром, за даними 1927—28 р. мережа соцвиху нараховує 20.000 закладів з кількістю учнів близько 2,5 мільонів і 70 000 учителів. Якими тиражами друкують наші видавництва книжки, призначені для шкільної бібліотеки, для учня, вчителя? Тиражі книжок по шкільній бібліотеці не перевищують 5—7.000 примірників; для учнів, тоб-то для дітей шкільного віку, книжка має пересічний тираж у 6 000 прим, а для педагога тираж не перевищує 3 тис. прим. Отже, ми маємо кількість книжок до числа споживачів від 1 до 5%. Таку ж картину спостерігаємо ми по політ-парт. вертикалі. «Бібліотеку більшовика України», наприклад, що висвітлює актуальні питання, ми друкуємо тиражем по 3—5000 прим, що поволі самотьоком реалізується. Ще гірше в галузі масової книжки першого-ліпшого сектору. «Вишивану бібліотечку», за номіналом по 4—5 к. книжка, ми ледве-ледве розпродаємо тираж у 20 тис. прим. за рік-два.

Або візьмімо сільсько-господарську книжку, що має пересічний тираж 3—5 тис. Скільки залишається по полицях книгарень з цієї дрібної кількости!

Якось инакше стояла справа у дореволюційних Ситіних, Коновалових, Девріенів то-що, які виготовлювали різних «Кащеїв-безсмертних», «Єрусланів», сільсько-господарську далеко не популярну літературу і т. д. Вони не мали в своїому розпорядженні тих засобів, що їх має радянська книготорговля, проте треба не соромитися згадати, що тиражі їхньої літератури часто-густо халтурної, були незрівняно вищі за наші. Технічно ці книжки оформлялося гірше, ніж тепер, але до споживача вони доходили і лубки, наприклад, витримували десятки видань в сотні тисяч примірників. Чому ж це так? Чому книготорговля, що користується з державного апарату, не може піднести розповсюдження масової книжки до рівня хоча б Ситіних?

Методи просування книжки Ситінської доби застаріли, але дещо варто прийняти в спадщину і тепер. Наприклад, книгоношество— чи ми вживаємо його як слід у нашій книжковій системі? Ні. А тимчасом з цього кінце потрібно і варто нам скористатися. Книгоносій на селі, заводі, базарі, по вулицях у розвал— це незамінний канал просунення книжки до індивідуального споживача Ми захоплюємося колосальними обігами і плюємо на дрібненький роздріб, що врешті може дати не менший ефект. Ось чому книгарі сидять по своїх книгарнях і, коли й покажуть носа на вулиці, то з тим. щоб відвідати Наросвіту (замовлення на підручники, або політосвіту, що є поважні клієнти і де пахне не дрібними десятками, а ефектними тисячами карбованців. Це — психологія більшости книгарів, психологія, яку треба знищити, щоб нашу книготорговлю було пристосовано до завдань нашої країни, з ухилом до обслуговування безпосередньо масового споживача. Книготорговлю треба перебудувати під гаслом «за тираж» через просування книжки до робітника, селянина, службовця. Інспектура Наросвіти, Політосвіти, взагалі установа завжди знайде книгарню — треба тільки уважно ставитися до їхніх вимог. А от індивідуал, ідучи до книгарні, або заверне на мить не туди, куди слід, або подивиться на брудні сумні вітрини та рушить далі.

Якими засобами можна привабити індивідуала до книги? Звичайно, є багато метод. Перш за все треба утворити умови, щоб зацікавити книжкою його. Нам відомий досвід Одеської філії ДВУ, що через прикріпленого до двох-трьох підприємств агента продавала щомісяця безпосередньо робітникам книжок на сотні карб. Це не робилось через кіоск або талони, а людина йшла в цех, знайомилася з кожним робітником, вивчала його читацьке обличчя і в певну хвилину діставала з торбинки книжку, якою той зацікавлювався і яку із задоволенням купував.

Як ставиться до покупця книгар у магазині? Спитали книжку, книгар на мить замислився, похитав головою— нема і... все. Але ж доводиться инколи спостерігати й иншого книгаря, що не обмежиться наведеною методою продажу книжок, а, за браком одної назви, ознайомить покупця із десятками иншних книжок і обов'язково задоволить його книжкою. Це є вміння просунути книжку, культурно торгувати нею.

Ми вже згадували про «Бібліотеку більшовика України». На ній можна яскраво демонструвати пасивність нашого книготорговельного апарату Бібліотека ця відгукується на всі актуальні явища нашого радянського

й партійного життя. Це конче потрібний матеріял для кожної культурної і свідомої людини. Чи скористалася з цього будь-яка книгарня, щоб поширити цю прекрасну та й недорогу до того ж бібліотечку серед зацікавлених кіл? Ні. Книжки одержують, кладуть на полиці, засмічують у брудних вітринах і забувають про них. Хіба можна з такою книжкою вичікувати на попит? Ні. Цю серію книжок треба було понести не тільки до АПВ парткому, щоб він замовив декілька примірників,— це завше буде закуплено,— а слід було пустити на виробництво, до робітників, до широкої партійної маси, що ніколи не обминуть байдуже ці книжки.

Як у нас поставлено облік попиту на книжки? Цілковито погано. Заведе книгар зошит, запише десяток назв, а далі обридне йому ця справа, і нічого дивного, що, коли запитуєш,— «а що варто видавати, що цікавить широкі кола вашого району»?— книгар розведе руками і в тисячний раз відповість «підручники, художня, дитяча». А соц.-ек., сільсько-господарська, наукова— все це нікого не цікавить, бо книгарня виконує пасивну ролю гуртового постачальника установ, які часто-густо плентаються в хвості читачів і які не завсіди є показник інтересів читацьких кіл, що їх ці установи повинні обслуговувати. Жодна книгарня не реєструє книжкового попиту, як це треба було б, у жодній книгарні ми не знайдемо звичайної скриньки з написом: «Читачу, на записці подай назву книжки, якої ти не дістав у книгарні».

Кілька слів про наші вітрини. Крім того, що вони брудні, зроблені без смаку, книжки в них міняється без системи, випадково; навалюється яко мога більше книжок, в очі кидається безбарвна маса, що, між иншим, не примусить жодних очей на них зупинитися. Західня книготорговля припинила це нагромадження штабелів книжок. Кілька примірників нових, цікавих, у відповідно-декорованій вітрині примусять звернути увагу на себе. Книжку треба дати так, щоб людина побачила, що це книжка, а не рулони шпалерів. Вітрина повинна мати цілеву установку. Як розмальовують у свята різними ковбасами, шинками, поросятами та пляшками гастрономічні крамниці свої вікна! Навіть зайнята людина не завше переборе спокусу, щоб не зупинитися. Що роблять для спокуси цієї людини книгарні? Нічогісінько. Оздобити вітрину плакатами, книжками, погруддями не так уже важко, можна це робити імпозантно, привабно, але й цього книгарні не навчилися робити.

Важко дати огляд сучасних метод просування книжки, популяризації її в одній замітці. Це «Бюлетень» мусить робити в кожному числі, систематично, висвітлюючи досвід наш і Заходу. Мета замітки та взагалі цього числа «Бюлетеню» змусити книгаря замислитися над змістом своєї щоденної роботи, проаналізувати її, покритикувати методи поширення книжки, погодитись з тим, що нам треба перевести роботу поширення книжки на нові рейки, які ведуть до культурного обслуговування широких мас. Отже до збільшення тиражів, до здешевлення книжки, до перетворення книгарні на активний чинник культурного будівництва нашої країни.

Ол. Пшеньский

ВВАЖАЙМО НА КНИЖКУ

Нам, книгарям, майже щодня доводиться бачити чимало письменних і навіть освічених людей, що, потрапивши до книгаревого прилавку, почувають себе безпорадними щодо вибору потрібної книжки. Деякі з них самі просять порадити, а більшість чи то з фальшивого сорому, чи з недовір'я до продавця, що нібито завжди мусить дбати якомога більше продати, чи з якихось иншних міркувань— не роблять цього, навіть підозріло ставляться до порад книгаревих, і, значить, або не купують, або беруть не те, що їм дійсно потрібно. Щоб потім десь іще лаяти книгаря, що всунув негодяще!

Трохи краще становище по книгозбірнях, де вибір тої чи иншої книжки не звязаний з такими иноді значними грошовими витратами, як це буває в книгарні, де книжку купується.

Але, без сумніву, й бібліотекарі можуть навести чимало спостережень позначеної безпорадности щодо вибору книжок.

Другий момент — це робота над книжкою. Але й тут далеко до нормального стану річей. Загальновідоме явище, наприклад, по вишівських книгозбірнях, коли студенти, особливо перших курсів, иноді нездатні подолати ту чи иншу книжку тільки з тої причини, що не знають, як її читати, які найголовніші методи читання. А якщо й доходять цього, так виключно самотужки і, значить, на ніщо марнують чимало дорогоцінного часу.

А що казати про учнів профшкіл, соцвиху, слухачів робітфаків, різноманітних курсів?

Що робиться на лікпунктах в цьому відношенні?

Абсолютно нічого.

А зокрема наші соцвихники — чи багато можуть похвалитися? Що зроблено, або що гадає робити наша школа, щоб вихованці її мали принаймні елементарні знання про книжку, як про один із найважливіших чинників культурного життя й будівництва?

Як робиться книжку, як її розповсюджується, що стоїть на перешкоді поширення її?

Чому ще й досі вона не стала конечною річчю щоденного вжитку?

Чому ще й досі панує погляд, що без книжки, без власної хатньої бібліотечки або книжкової полиці можна обійтися?

Хай пробачать т. т. педагоги, але на нашу думку справа пропаганди книжки мусить, нарешті, стати невід'ємною частиною шкільної роботи, як і діло навчання школярів засобів вибору книжок, метод читання, засвоювання прочитаного.

Праця ця вимагатиме чимало часу та енергії, але поставити її на порядок денний час уже наспів.

Потрібно також, щоб і наші загальноприступні, популярні журнали, як от «Самоосвіта», «Знання», «Селянський Будинок», «Геть неписьменність» і в себе пробили це питання та дали змогу і нешкільній частині населення подолати цю «науку» вмілого вибору читання книжки, прищеплювали погляд на книжку, як на необхідну річ щоденного вжитку, подавали відомості про виробничий процес книжки, шляхи розповсюдження її і, взагалі, взялися до нелегкої справи пропаганди книжки.

Ну, а що думає робити наш редакційно-видавничий відділ в цьому напрямку, коли на цей день ми маємо тільки одну мапесеньку книжечку Івановського — «Як книжку читати, щоб усе добре знати»? Гадаємо, теж наспів час випустити трохи більше з питань популяризації книжки так для школи, як і для ширшого вжитку.

Одеса *В. Михалін*

РЕКЛАМА КНИЖКИ

(На обговорення)

Рекламу книжки треба розділити в основному на два роди: а) на рекламу для кваліфікованих читачів та робітників книги (письменників, бібліотекарів, книгарів та инших, що близько стоять до книжки та літературного життя), б) на рекламу для масового читача, розрахованну на випадкове знайомлення з книжкою. До того ж книжка, як крам, потребує індивідуальної реклами, цілком відмінної від реклами стандартного виробу масового краму, через що ця реклама вимагає певної винахідливости, знання і дорого коштує.

До цього часу ми користуємося старими методами реклами: кожне видавництво провадить рекламу окремо; друкується бюлетені й каталоги не регулярно, безсистемно, а надруковані рекламні матеріяли ще більше безсистемно розсилається на місця, при чому більша частина їх пропадає цілком без використання. Газетні оголошення теж не постійні, а випадкові, при чому їх розпорошено по багатьох газетах, що позбавляє можливости слідкувати за ними. Так само випадкове рецензування книжкових новинок, часто рецензії дуже спізнюються, а головне, з них так само трудно користуватися, бо вони розкидані в сотнях періодичних видань і приступні хіба лише спеціялістам бібліографам. Ця випадковість безсистемність книжкової реклами пояснюється, насамперед, відсутністю спеціяльного апарату, що виключно працював би над рекламуванням книжки. Утворення ж такого апарату кожним видавництвом, коштувало б досить дорого, чого не можуть дозволити собі навіть найбільші українські видавництва. Покладання рекламної роботи на робітників, перевантажених иншою роботою ніколи не виведе нас з теперішньої рекламної анархії.

Разом з тим такий стан не тільки не може задовольняти видавництва, що мусять з комерційних інтересів вишукувати засоби просовування своєї продукції, а ще більше він не задовольняє споживача книжки, що попри всі свої старання не може слідкувати за книжковою продукцією через розпорошеність інформації. Навіть книгарі та бібліотекарі, що з свого фаху мусять слідкувати за видавничою продукцією, здебільша бувають безпорадні.

Отже треба відмовитися від старих метод реклами, що нікого не задовольняють; пора вже вирмувати й систематизувати книжкову рекламу за вимогами часу.

В наших умовах книгарської роботи, коли майже всю видавничу й книготорговельну роботу зосереджено в руках «усуспільненого сектору», здається, не може бути ніяких перешкод до налагодження планомірного й доцільного інформування широких читацьких кіл про книжкові справи. За винятком організаційних форм об'єднання рекламної роботи всіма видавництвами та скупчення коштів на рекламу в одному апараті. Але за наявности системи погодження видавничих планів окремих видавництв, за наявности координування видавничої й книготорговельної роботи Комітетом друку не може бути перешкод до об'єднання рекламної справи з моментів конкуренції. Через це доцільно всім видавництвам об'єднати кошти на рекламу та утворити єдиний апарат реклами (а в майбутньому й єдиний апарат розповсюдження, про що иншим разом). Об'єднавши кошти, що їх витрачають усі видавництва на примітивну рекламу, певно одержимо досить значну суму, що її вистачить на досконалу організацію рекламного апарату. А коли б цих коштів не вистачило, то не шкода було б і додати, беручи до уваги, що ці кошти буде використано доцільно.

Виробивши план діяльности та кошторис видатків, погоджені всіма видавництвами, можна розподіл видатків на утримання апарату робити пропорційно до виробничих планів видавництв. Апарат цей мусить бути в своїй роботі самостійний і мати власні кошти. Керування роботою апарату з боку видавництв потрібне лише зверхнє, що ухвалює плани роботи, заслуховує періодичні (поквартальні, або й щомісячні) звіти про роботу та дає загальний напрямок роботи. Кожне видавництво подає апаратові докладні відомості про свою поточну роботу, які й правлять за основний матеріял для реклами. Основним завданням цього апарату мусить бути:

I. Видання *«Щотижневого бюлетеню книжкових новин»*. Бюлетень цей має подавати інформацію про всі новинки книжкового ринку УСРР та про українську книжкову продукцію всього СРСР. В цьому бюлетені не треба накопичувати зайвого матеріялу, а подавати лише реєстрацію видавничих новинок з короткими характеристиками книжок (анотаціями), що вийшли протягом тижня, зазначаючи, для якого читача книжку призначається, вміщати списки здешевлених книжок, вміщати витяги з рецензій й цілі рецензії на книжки, а також инші відомості, що можуть правити за матеріял для ознайомлення з книжкою. Бюлетень розсилати безплатно на адреси всіх культурно-освітніх організацій, і в першу чергу, бібліотек, включно до хат-читалень, а також на адреси організацій поза межами УСРР, що можуть бути споживачами нашої книжки.

Експедиція бюлетеню має бути централізована, вчасна, й за всіма правилами експедіювання періодичних видань. Розсилка пачками на адреси книгарень недоцільна. Книгарням розсилати лише для особистого користування книгарським робітникам, а не для розповсюдження. Для індивідуальних адресатів варто оголосити недорогу передплату, що приблизно покривала б кошти пересилки. Це потрібно для того, щоб уникнути недоцільної розсилки на випадкові адреси. При редакції бюлетеню організувати робочу бібліотеку, до якої всі видавництва повинні давати свої новинки по 2 примірники.

II. Видання *«Щомісячного бюлетеню теорії й практики видавничої та книгарської справи»*. Цей бюлетень має обслуговувати переважно робітників книги: видавничих та книгарських робітників, письменників, бібліотекарів, політосвітніх робітників, інспекторів наросвіти і т. ин.

В цьому бюлетені слід оголошувати та обговорювати редакційні плани видавництв, провадити дискусії в питаннях видавничої й книгарської організації, подавати інформацію про видавничу та книгарську справу в инших радянських республіках та за кордоном та взагалі висвітлювати питання, щодо кваліфікації робітників книги. Розповсюджувати цей бюлетень теж безплатно між основним кадром книжкових робітників, а для аматорів теж оголосити недорогу передплату.

III. Видання *тематичних каталогів книжок, рекомендованих списків до різних кампаній*, рекламування окремих книжок в періодичній пресі загальній та спеціяльній відповідно до характеру книжки, складання бібліографічних покажчиків та довідників та взагалі провадження широкої реклами та пропаганди книжки.

IV. Розроблення планів ударних кампаній на місцях та вироблення метод реклами на периферії в книгарнях, через місцеву пресу та иншими засобами.

V. Улаштування книжкових виставок по великих містах.

VI. Вироблення стандартних форм реклами, зразкових вітрин, декорацій для вітрин, зразкових виставок для периферії.

VII. Збирання, систематизація та розмноження адрес, потрібних для книжкової реклами.

VIII. Налагодження систематичного рецензування новинок та використовування цих рецензій для реклами.

Звичайно, на початку ця централізована реклама не виключає инших форм реклами як у центрі, так і на місцях, як, наприклад: оголошення в пресі, видання каталогів видань окремих видавництв та инших способ в реклами, що можуть бути доцільними для окремих видавництв. Однак, з розвитком роботи з централізованою рекламою, поступово відпаде потреба в локальній рекламі. Безперечно, що для успіху централізованої рекламної роботи до апарату треба дати відповідний кадр робітників, достатній кількістю й відповідної до завдань кваліфікації. Невдалий добір робітників може загубити справу і на довгий час відбити охоту від нових спроб.

Вважаю це питання за дискусійне і варте того, щоб для нього було відведено в наступних числах «Бюлетеню» відповідне місце.

І. Крекотень

Київ

ПЕРІОДИКА — ЦЕ ТА Ж ТАКИ КНИЖКА

Сектор Періодичних Видань Державного Видавництва України видає 34 журнали. Кожен з цих журналів має певний напрям та відповідає певним завданням. Ці 34 різноманітні журнали висвітлюють стільки питань, що можуть майже задоволити культурні інтереси трудящих нашої країни. Але, на жаль, ми на сьогодні ще не можемо похвалитися, що розповсюдження цих журналів є достатнє. По-перше, ми ще не навчилися розповсюджувати періодичні видання, бракує в цій галузі живої ініціятиви. Наші уповноважені здебільша являють собою негнучких, а часом інертних, мало звязаних з громадськими організаціями людей. Вони суто по-казенному виконують свої обов'язки що до призначених їм планів, здебільша задовольняються так званими централізованими замовленнями з коштів місцевого бюджету або культфонду освітніх установ, уникаючи роздрібу, так званої індивідуальної передплати. Це є чістісінька гонитва за обігом, за відсотком. Чи може нас задоволити така робота? Аж ніяк. Мусимо твердо сказати, які вимоги ставиться товаришам, що розповсюджують періодичні видання.

По суті їм ставиться ті самі вимоги, що й книгарям: культурність, знання тої продукції, яку вони розповсюджують, політична грамотність, постійний щільний звязок з громадськими організаціями, бути гарним пропагандистом за книжку, за журнал, бо ще довго книжка вимагатиме пропаганди за себе.

Розповсюдник періодики не може чекати на замовця, сидячи в себе за столом, він мусить постійно перебувати в самій гущі населення, в клубі, на з'їзді, на сільському сході, в кожному місці, де є будь-яка змога пропагувати та розповсюдити книжку — журнал.

Чим, наприклад, пояснити, що журнал «Радянська Освіта» розходиться тиражем у 18.000 прим., а такий журнал, як «Життя й Революція» в 3.000, «Нова Генерація» — 1.000? Це пояснюється тим, що на журнал «Радянська Освіта» береться замовлення централізовані коштом Окр та Райвиків, а «Життя й Революція» і, особливо, «Нова Генерація» має лише індивідуального передплатника. Це зайвий раз свідчить про те, що ми недостатню увагу звертаємо на індивідуального передплатника, якого по суті і слід обслуговувати насамперед.

Заважають ще розповсюдженню періодики деякі наші громадські організації. Частенько доводиться чути від розповсюдника книжки такі скарги: нас змушують іти на завод у гущу робітництва, прийняти передплату на журнал, ознайомити робітництво з тим, що нанепер видається, а нас і за браму заводу не пускають. Зав. Культвідділу каже: «в нас робітники росіяни, вони української мови не розуміють; тепер провадиться таку кампанію, — пропагувати, розповсюджувати книжку не можна» і т. п. Чи правильно це тепер за культурної революції, скажуть ті, кому слід.

Час уже перебороти інертність та серйозно взятися до цієї роботи не в порядку кампанії, а систематично, постійно.

Треба ще відзначити, що наші періодичні видання надто слабо рекламуються Буває, що про деякі наші журнали ніхто й не знає, тимчасом, російську періодику рекламується дуже широко.

Л. М.

БІБЛІОТЕЧНИЙ КОЛЕКТОР

Бібліотека міста й села стає на шлях свого дійсного призначення — на шлях агітатора та пропагандиста в справі соціялістичної перебудови промисловости та сільського господарства.

Попит на книжку, що допомагає поліпшити господарство селянина, на книжку, що підвищує кваліфікацію робітника, зростає, вимоги до бібліотеки збільшуються, тимчасом можливості бібліотек ще не зростають пропорційно до активности читацьких мас.

Завдання, покладені на бібліотекарів, великі, обов'язків багато, а технічна робота забирає майже половину робітного дня, друга половина йде на видачу книг. Перевантаженість поточною бібліотечною роботою не дає змоги бібробітникові стежити за критикою, книжковими новинами, вчасно висвітлювати новою книжкою політичні події, кампанії, отже, планово поповнювати свою бібліотеку. Керовничі політосвітні організації давно шукають виходу з цього становища. Тепер його ніби то знайдено. При видавництвах організується під керовництвом політосвіт. культвідділів профспілок бібліотечні колектори, що ставлять собі за завдання допомагати бібліотеці добирати потрібну її читачам книжку, вчасно сповіщати бібліотеки про ті новини, що конче потрібні для того чи иншого типу бібліотеки. В нас на Україні в умовах відродження національної культури на бібліотечний колектор покладено також відповідальну задачу українізувати бібліотечні фонди.

Бібліотекар приходить до колектору, дістає там консультацію бібліографа в питанні, що його цікавить, переглядається новини, виставлені на тематичних вітринах, в спеціяльно устаткованому помешканні, в спокійній обстановці, добирає потрібні книжки, перевіряє себе та книгу за рецензійним каталогом і, коли має вільний час, прочитує книжку або уважно (по-бібліотечному) її переглядається. Консультація бібліографа, рекомендаційні каталоги рекомендаційні вітрини — все це дає впевненість

у правильності комплектування, вносить плановість у роботу, бібліотеки, отже сприяє раціональнішому витрачанню державних або громадських коштів. Опріч того, колектор, випускаючи книжку бібліотечно оброблену, тобто в оправі, зашифровану, з каталожними карточками, формулярами, інвентарним аркушем і т. ин., розвантажує цим самим бібліотечного робітника майже цілком від технічної роботи. Йому залишається, одержавши книги, лише перевірити їх за інвентарем-накладною, порозставити готові карточки у каталог, а книжки на полиці. Через кілька годин ці книжки йдуть уже до читача

Позаміські сільські бібліотеки колектор комплектує заочно Вони лише, замовляючи, повідомляють про економіку району, який вони обслуговують, про склад читачів, переважну мову, з яких відділів найбільше питають читачі, з яких питань бракує книжок та коли останнього разу бібліотеку було поповнено. Робітники колектору, зважують на всі ці умови і, перевіривши їх за статистичним щорічником, складають списка книжок або виправляють списки, надіслані бібліотекарем У процесі великого комплектування колектор листується з бібліотекою і в такий спосіб уточнюється всі особливості даної бібліотеки.

Невеличкий досвід колектора УПО НКО—ДВУ—ГИЗ (існує 10 місяців) каже за те, що ця нова форма постачання колективним покупцям — бібліотекам життєва і розвиватиметься.

Декільком десяткам бібліотек Харкова, инших міст та сел колектор регулярно постачав книгу.

Окремі округи та райполітосвіти всю свою мережу комплектують через колектор. Провадиться комплектування сільських бібліотек коштом державного бюджету (року 1928 — 410 бібліотек). Звичайно, є багато недоліків у роботі колектора, їх у процесі роботи виправляється завказівками самих бібліотек. Доводиться вчитися на своїх таки помилках, бо літератури про досвід такого типу колекторів майже нема.

Щоб як слід охопити та допомогти бібліотекам периферії, потрібний бюлетень рекомендованої літератури (незабаром почнемо давати його додатком до нашого бюлетеня - Ред.), що спростить роботу колектора, щодо обслуговування неміських бібліотек і дасть бібліотекареві міста та найглухішого села змогу регулярно знайомитися з найкращою літературою книжкового ринку.

Мастерова

ПРО КНИГОТОРГОВЛЮ ЗА КОРДОНОМ

Майже у всій Европі, за винятком Франції, на післявоєнім торговельнім ринку помічається, якщо не симптоми кризи книжкової торговлі, то ознаки величезного застою і загрозливого становища в книготорговлі Всі закордонні видавництва й книготорговельні організації в Европі одноду шно стверджують значний відплив покупця і погіршення умов, що в них попала післявоєнна книготорговля. Головною причиною тяжкого становища майже всюди є передовсім зубожіння населення Европи, відплив валюти з Европи до Америки, а поруч з тим дорожнеча книжки, з одного боку, та вимушена байдужність читача, з другого боку.

Зразок сучасної книжкової вітрини за кордоном

Всю увагу книготорговельних організацій і видавництв звернено на те, щоб перемогти ці труднощі. Бідність покупця найболючіше відчувається в Центральній Европі, а тому там всю увагу видавництв звернено не на рекламу, а на здешевлення книжки і створення умов, за яких книготорговельні організації змогли б пережити напружене і тяжке становище. В наслідок різних заходів маємо там щораз більший зріст об'єднання книготорговельних організацій, щораз чіткіші тенденції розподілу книготорговельної й видавничої роботи, раціоналізацію апаратів видавничих і книготорговельних, централізацію видавничої справи (Німеччина, Швеція, Польща) і т. ин.

Рівночасно в усіх країнах помітна акція за єдину видавничу знижку для книготорговельних організацій і за скасування всякої знижки для покупця. Шкідливість системи знижок для покупців ілюструється яскравою історією французької книготорговлі до 1890 року, що призвела до цілковитого занепаду й кризи французької книготорговлі, напруженою ситуацією окремих книгарень в Німеччині, тяжким становищем книготорговлі в Швеції, в Австрії, Польщі й т. ин Наводиться приклади, коли індивідуальний покупець починає трактувати книжку як товар, що про ціну його можна торгуватись, бо система знижок викликала у індивідуального покупця недовір'я до книготорговельних організацій (підозріння в спекуляції).

Рівночасно з зазначеними заходами книготорговельні організації звертають велику увагу на готування кадрів книготорговельних робітників, досвідчений бо книготорговельний робітник, це найбільший вклад у книготорговельну роботу. Система шкіл книготорговельних робітників, спеціяльних курсів, підвищення технічного виконолення і розумового розвитку продавця, систематична перевірка книжкових продавців, найтіснішний звязок книготорговельних робітників з робітниками бібліотек, спеціяльні школи і курси для бібліотечних робітників, систематичне відвідування групами робітників прилавку найкраще поставлених центральних книготорговельних організацій. система практикування окремих представників нераціоналізованих книготорговельних організацій по инших організаціях, що перевели успішно

раціоналізацію, систематична висилка книготорговельних робітників за кордон для вишколення їх і ознайомлення з постановкою в закордонних організаціях — це все заходи, що на них не шкодить книготорговля за кордоном коштів і практикує їх в як найширшому маштабі.

Скільки уваги присвячується вмінню продавати книжку, можна побачити хоча б з того, що на цю тему маємо цілі серії доповідей, що їх влаштовують спілки закордонних книготорговців. Ось деякі думки з таких доповідей: Ганс Заксель (Відень, грудень, 1928 року) в своїй доповіді на тему «Технічні вказівки до продажу з практичними прикладами» порівнює книгарню з аптекою: Як аптекар дає точні ліки на бажання хворого, так і продавець повинен дати покупцеві точну відповідь і вказівки про матеріял на бажану тему». Хоч у даному випадку доповідач трохи перебільшує, та коли мати на увазі нашого дрібномістечкового і селянського покупця, треба визнати це порівняння за дотепне. «Вміння відрізняти цілу низку характерів покупців, відгадати з першого погляду навіть класову приналежність цього ж покупця — надзвичайно важлива і цінна прикмета гарного продавця» (доктор Фішер, Відень).

Нарешті ще кілька слів про рекламу. Більшість англійських і німецьких книготорговців уважають, що найкращою рекламою для прилавку це їхня власна вітрина. В Німеччині влаштовується навіть спеціяльні виставки вітрин. Майже всі книготорговельні організації, що обговорюють цю справу, є тої думки, що вітрина не повинна бути переповнена і закинена книжками найрізноманітніших назв. Багатство назв на вітрині спантеличує читача. Вітрина повинна своєю простотою захоплювати покупця. Кілька цікавих прикладів: одна книгарня в Німеччині рекламує книжку «В надрах Африки». На вітрині повно зелени штучних дерев, мініятюра тропічного лісу, під деревом книжка в гарній оправі. Це все в центрі вікна. З боків декілька книжок на природничі теми, і більше нічого. Цифрові дані доводять, що через цю вітрину книжку розкуповували. В Англії: вітрина одної книгарні — декілька книжечок на вікні, вгорі плакат: «Чи знаєте це? Чи знаєте, що останнього року вийшло в Англії 13.000 книжок? Ми не можемо мати їх всіх на склепі, в цьому вікні показуємо вам лише декілька з них, найцікавіших. Коли не маємо книжки, що вас цікавить, негайно її для вас дістанемо. Коли вас цікавить якась тема і не знаєте, що на цю тему написано, заходьте, дамо вам найкращі довідники». І справді, книгарня мала великий успіх, але може не тому, що виставила таку рекламу, а тому, що: дійсно виконувала все акуратно й точно, що обіцяла в плакаті. Про рекламу видавництв докладно иншим разом.

Т. Репа

ПРО УНІВЕРСАЛЬНИЙ КАТАЛОГ

Дайте повний каталог літератури наших книгарень

Більше за 10 років зростання радянської культури позначилися багатющою кількістю видань української книжки з різних галузей.

На протязі цього часу ціла низка видавництв наповнювала ринок своєю продукцією і на сьогоднішній день немає жодної змоги звичайному читачеві зорієнтуватись, що саме книгарня має на продаж.

Новини літератури виставляють на вітринах, про них оголошують у пресі, окремі більші видавництва пишуть про них у своїх бюлетенях, але те, що друкувалося рік тому, або кілька років, хоча б воно й було на книжкових полицях, про нього масовому покупцеві довідатись важко Великі видавництва, як ДВУ й Книгоспілка, практикували видавати що-року каталоги своїх видань, але останнього часу, мабуть, у наслідок раціоналізації, ці видання припинились. Про продукцію инших видавництв як новішу, так і старішу, ніде й не згадується.

Нам здається, чи не пора поставити питання про видання *універсального* каталога видань усіх видавництв за останніх 10 — 12 років, звичайно, видань що курсують ще на книжковому ринку. Такий каталог сприяв би поширенню нашої книжки, зробив би неоціннмі послуги широкому масовому читачеві, школам, читальням, клубам, бібліотекам та й самим видавництвам.

Видання такого каталога мусила б узяти на себе одна з великих книготорговельних організацій, як саме ДВУ чи Книгоспілка, притягнувши, можливо, до участи й инші зацікавлені видавництва, що існують сьогодні. А можливо, що його могла би видати якась третя установа, як Політосвіта або Контрагентство друку, чи спеціяльна комісія. Нам здається, що це саме була б і найдоцільніша раціоналізація, обернувши частину рекламних коштів на видання загального каталога, який би, крім реклами, мав іще характер культурного чинника.

Потреба в такому виданні пекуча. Найкращим доказом цього можуть бути вічні листи-запитання з периферії, де можна дістати ту чи ту книжку, або чи видано в нас уже такий чи такий твір.

Київ *В. Атаманюк*

До видання „Універсального каталогу"

Одним з моментів у справі просування книжки є каталог. Ступінь користи його в даному разі залежить від настановки каталогу (для яких завдань та для кого його призначається) та від класифікації бібліографічного матеріялу. Не менш важливим також є — наскільки каталог дає можливість орієнтуватися в книжковому ринкові й взагалі добути потрібні відомості.

Досі кожне видавництво видає каталоги переважно своєї продукції, чи то загальні, чи то й з окремих галузей. Правда, деякі видавництва включають почасти й чужу продукцію (свідомо не зазначаючи чужих видавців).

Такі каталоги в тій чи иншій мірі задовольняють потребу, проте для повного ознайомлення з тим, що є на українському книжковому ринкові, відповідного каталогу нема. Книгареві, бібліотекареві та й індивідуальному покупцеві доводиться користуватися з окремих каталогів. Легко уявити собі, які труднощі доводиться перемагати для добору певної літератури, скільки часу це забирає. Давно вже відчувається потреба в такому каталозі, що давав би можливість в найбільшій мірі орієнтуватися в книжковому ринкові й найлегше добути з його потрібні відомості. В даному разі це можливо, очевидно, у формі такого каталогу, що давав би в систематизованому вигляді книжкову продукцію принаймні більшости видавництв.

На черзі стало видання «Універсального каталогу». Видавництва обговорили в головних рисах цю справу. Докладний план його розробляється.

Видання такого каталогу в найбільшій мірі стосується книгарів, бібліотекарів. *Тому бажано, щоб наші товариші висловились* про видання «Універсального каталогу», подали свої думки що до плану його й класифікації матеріялу.

З свого боку ми намічаємо тут основні моменти видання, які й подаємо на увагу товаришів:

Значіння «Універсального каталогу» виходить за вузькоторговельні рямці, він мусить стати за путівника в значній мірі й для політосвітніх цілей.

Каталог включає всю літературу, що її випущено на ринок (тоб-то без офіційно-документальних видань внутрішнього значіння, тих наукових видань, що не поступали в продаж, і безплатних додатків, і за винятком тих видань перших років революції, що їх вилучено з продажу).

Каталог повинен подати відомості не тільки про номінальну ціну, але й про ціну на 1-е січня 1929 р.

Настановка каталогу — на продавця та покупця.

Принцип класифікації — десятковий і, крім того, тематичний до історично-революційних дат та подій.

Книжки з певної галузи всіх видавництв об'єднується за одним індексом, але обов'язково відзначається видавництво.

Каталог поділяється на два розділи: *Основний* — подає весь бібліографічний матеріял за десятковою системою, другий — *тематичний* (Жовтнева революція, «1905 р.» то-що).

Крім загального «Універсального каталогу», випускається окремими відбитками каталоги з окремих галузей (сільське господарство, техніка, красне письменство, то-що). З яких галузей найбільш потрібні такі каталоги?

Бібліографічні елементи зазначається повніше (автор, назва, підзаголовок, перекладач, редактор, яке видання, надзаголовки, рік видання, видавництво, тираж, кількість сторінок, ціна, зміст). Бібліографічні записи обох частин об'єднується послідовною нумерацією. Альфабет авторів із зазначенням всіх номерів, за якими вміщено в каталозі його твори. Альфабет розділів. Тираж (орієнтаційно) — 10000 прим. Орієнтаційний обсяг — 20 аркушів великого формату на дві шпальти петитом.

М. Я.

ЧЕРГОВЕ В НАШІЙ РОБОТІ

У цьому місяці перед філіями та книгарнями ДВУ постають значні і важливі завдання, що їх треба буде здійснити.

Перш за все треба спинитися на важливій кампанії «Місячника української книжки», що її провадитимуть усі українські видавництва за проводом ЦК ЛКСМУ. Мета цього місячника — загострити увагу молоди взагалі та зокрема робітничої на українській книжці, потребі мати її в себе кожному робітникові, — вона бо є найкращий чинник до культурного розвитку, до обізнання з українською культурою та головно літературою.

Через фабзавкоми, осередки ЛКСМУ видавництва повинні пустити книжку до робітника, кредитуючи його, звичайно, за ґарантією господарників. «Місячник» розпочнеться 15 лютого, але книгарням треба вже розпочати підготовну роботу пропагування та роз'яснення широким колам значіння й мети цієї кампанії.

Друге місце в нашій роботі посяде кампанія складення договорів з Виконкомами на постачання їм підручників соцвиху. До речи, значну більшість назв цих підручників уже друкується. Колегією НКО та правлінням ДВУ встановлено останнім терміном здачі підручників друкарнями липень міс. Що ж до здачі їх школам, то філії повинні перевести цю роботу до 15 серпня, забезпечивши школам вчасне навчання. Користуючися з орієнтаційних заявок Наросвіт та філій ДВУ, Правління затвердило тиражі підручників у кількостях, що безперечно повинні цілком задоволити потреби школи.

Отже, від швидкости переведення роботи, складення договорів з Виконкомами та надсилки до Правління сталих заявок Наросвіт і абсолютно реальних заявок філій на потрібні кількості для роздрібного продажу залежатиме цілковите вчасне задоволення округ підручниками.

Далі треба спинитися на дуже серйозній справі, що виникає з договору між ДВУ та НКО на постачання бібліотечній мережі здешевленої літератури. Передаючи до НКО величезні нерухомі фонди в кілька мільйонів примірників літератури, що втратила своє значіння як швидко обертальний крам, ДВУ не то що звільняє комори і книгарні від нерухомих цінностей, що завантажують наші приміщення, а водночас виконує діло величезного культурного значіння. Ми гаразд знаємо той стан, у якому перебувають сільські бібліотеки, що мають коштів в обріз і надзвичайно потребують поповнення книжкою. Нам відомі випадки, коли ці бібліотеки засмічувалося випадковою, проте дешевою халтурою, яка не могла задовольняти дійсних потреб читацьких мас. Книжка для цього контингенту покупців ще надзвичайно дорога і значно здешевлена вона на селі викличе почуття задоволення голодних на книжку читачів. Отже, найсерйознішої уваги потребує ця кампанія: не відволікаючи закінчення добору літератури, кинути її до бібліотек.

Не менш культурного значіння повинно мати відзначення 10-річчя існування Державного Видавництва Украіни, що відбувається в травні н. р. Сполучаючи це з днями «робітничої преси», відзначення ювілею ДВУ повинно перетворитися в свято 10-річчя української радянської книги під поглядом пропаганди книги, розворушення критичної думки робітничо-селянських мас що до оцінки роботи наших видавництв та книгарень. Правління ДВУ утворило комісію під головуванням С. В. Пилипенка та членів: Л. М. Монастирського і О. І. Пшенського. Комісія склала плана, що в основному зводиться ось до чого: переведення звітної кампанії вид-в і їх філій на підприємствах, висвітлення 10-річчя в пресі, вечірки укр. книги за участю авторів, влаштування виставок, видання брошур і плакатів, присвячених 10-річчю, влаштування книжкових базарів, відкриття кіосків по великих підприємствах, відзначення ветеранів книги то-що.

Під гаслом «За книгу в побуті кожного робітника і селянина!» видавництва та книгарні повинні розворушити інтерес до української культури, зокрема книги.

О. П.

НАМ пишуть

До культурної пропаганди книги

Перед книготорговельними організаціями постають надзвичайні питання про вишукування відповідних нових способів *культурної* пропаганди книги і широких шляхів до просування її. Якими ж повинні бути ці *культурні* способи?

Насамперед вони повинні становити одну із складових функцій загальної роботи видавництва, тоб-то робота в справі пропаганди книги мусить жити разом і так, як і ввесь організм видавництва, про неї треба дбати в однаковій мірі, як дбають, скажімо, про видання книг взагалі або про існування того ж видавництва.

Розробити деталі цієї роботи, це значило б запропонувати цілу складну систему, яку ми уявляємо собі лише як витвір колективного досвіду. І ось надалі в цей витвір мусить бути покладено такі не останньої ваги частини: 1) Бюлетень ДВУ має стати за повний вичерпний довідник в справах літератури в широкому розумінні цього слова. 2) Щоб у кожному числі бюлетеню друкувалося списка видань, що їх видано з початку року, з короткою анотацією до кожної назви, 3) Відкрити відділ широкого листування й дописів наших читачів і замовців, 4) Бюлетень перевести на платне періодичне видання і 5) Раз на рік (на прикінці року) давати його додатком до якихось масових газет і журналів, звичайно, крім постійного розповсюдження його.

Сталіно *Іван Топчій*

Дещо про українського книгаря

Багато в нас трапляється ляпсусів саме через непідготовленість українського книгаря, необізнаність його із самим процесом розвитку молодої культури, ба навіть незнання української мови. Хіба ж не трапляється в нас по книгарнях такі перлини? — Приходить товариш і просить: «Дайте мені «цвіркуни». Продавець не знає, тимчасом у відділі п'єс лежить собі спокійно п'єса Д. Бедзика «Цвіркуни». Питають «Осінь» Хвильового. Книгар проглядає перший і другий том творів Хвильового й відповідає, що немає, ще буде в третім томі. Адже всім відомо, що так звалася збірка новел Хвильового у виданні «Червоного шляху», а окремого твору за назвою «Осінь» Хвильовий ще не писав. Отже, зібравши дещо із своєї книгарської практики, я зважуюся подати на суд книжкових робітників свої зауваження:

Книгар мусить насамперед вивчити і знати як слід свою зброю — книжку. Але не досить самого лише знання книжки, хоча б і досконалого. Треба вміти завжди прикласти свої знання до діла, виходячи, насамперед і передусім, з вимог споживача книги — покупця. Тому слід вивчати соціяльне й культурне обличчя свойого покупця-споживача книги. Адже цілком ясно, що для учня трудової школи треба дати чи то пропонувати соцвихівський підручник, чи художню книжку з серії юнацької літератури; для селянина — сільсько-господарську, політичну популярну брошуру; для вчителя — методичну педагогічну літературу; для наукового робітника — серйозну наукову книгу з галузи природничих, математичних та ін. наук, для лінгвіста, літератора — путящу книгу з мовознавства, теорії й історії літератури, критичні серії і т. д., і т. ин. Треба також знати, кому яку книжку дати з красного письменства. Головне — уміти завжди дати покупцеві те, що він просить, те, що йому потрібне. Якщо зазначеної книги немає, запропонувати йому аналогічну, рівноцінну, а чи навіть кращу книгу і ні в якому разі не повинно бути такого явища, щоб відмовити покупцеві в такій книжці, яка є в книгарні. Книжка, яку просять, могла вчора не бути, а сьогодні її одержали; ніколи не можна вмістити в пам'яті всі кільканадцять тисяч назв, що є в кожній книгарні чи на книжковому ринкові. Отже, раніш, ніж відповісти покупцеві, слід подивитись у відділ, на полицю. Треба вчасно виконувати замовлення, обережно поводитися з книгою, пам'ятаючи, що неохайна, брудна книга вже своїм зовнішнім виглядом відштовхує від себе покупця.

Слід завжди, навіть поміж ділом, навіть подавши покупцеві бажану книгу, нагадати йому відповідно до покупця про цікаву нову книгу, що вже вийшла, про цікаву й путящу книгу, яку друкується.

Потрібне вміння завжди порадити, чи подати покупцеві джерело рецензій на ту чи инту книгу, добре оперувати бібліографічними даними, вибрати з декількох рівноцінних, чи аналогічних робіт кращу, приступнішу; відрізняти з декількох книг, спорідненних тематично, книгу чіткішу й витриманішу з боку ідеологічного. Отже, для цього треба читати бібліографічні відділи літературно-художніх, політично-громадських і педагогічних журналів, а насамперед орган марксистської критичної думки на Україні.

Не слід бути патріотом лише свого видавництва, треба дбати насамперед задовольнити вимогу покупця потрібною книжкою, незалежно від того, якого видавництва на ній стоїть марка. Бо добра книга найкраще реклямує книгарню. Але це не визначає нехтувати книгу власного видання — навпаки, слід уміти запропонувати її в усякий потрібний момент.

Ніколи не треба ображатися на покупця, якщо він, переглянувши книжки, нічого не купує, бо ж напевне він не знайшов у запропонованих йому книжках собі потрібних, або ж, пошукавши в инших книгарнях, повернеться і таки купить ту чи инш книжку.

На вікнах мусять бути гарні, привабні вітрини, новинки треба вчасно змінляти й виставляти на внутрішніх вітринах, чи на прилавку, одно слово, пильнувати, щоб книгарня була не тільки крамницею, але й місцем приємного культурного відпочинку для споживача.

Харків *О. Шиманський*

До популяризації книжки на селі

За своєї довголітньої роботи з українською книжкою мені доводилось мати діло з різними покупцями, але з них лише 20 % знали, що саме їм треба, і прямо зазначали, яку їм книжку дати. Решта ділилась на 3 основні категорії:

1) Що-небудь з такоїсь галузи, т.-т. вони знали, що їм треба, але не знали назви.

Книжкова виставка в станиці на Кубані

2) Щось би таке, щоб почитати на дозвіллі.

3) Такі, що не знають, купити чи не купити: «Подивлюсь, мо' що й виберу».

До цих категорій належать у більшості випадків якраз ті покупці, що приїздять з села. До книгарні заходить сільський бібліотекар, учитель, робітник політосвіти і він здебільшого не знає, що йому саме потрібно. Нам частенько доводиться виконувати замовлення для хат-читалень, шкіл то-що на свій смак. Сільський бібліотекар иноді одверто заявляє, що він не знає, що б його вибрати, і тому — «будь-ласка, підберіть самі; ви більше знаєте, що читають». За наявности у філії досвідчених робітників це можна зробити, але частенько таких робітників бракує і тоді біда. Замовлення затримується (бо трудно і нікому робити), добір невдалий: Замість Шевченкового «Кобзаря», дадуть Семенкового, а з астрономії підсунуть книжку Первомайського — «Плями на сонці» і т. п. Це трапляється. Наслідки такої роботи погані: бібліотекар лається, минає цю книгарню, йде до другої.

Отже, щоб уникнути непорозумінь, треба мати якісь рекомендаційні списки для села, щоб там самі за ними могли вибрати ту чи иншу книжку. Бюлетені, що їх тепер видає ДВУ, цінна річ. але тільки для робітників філій та досвідченого бібліотекаря, але таких, на жаль, мало. Для більшости ж сільських робітників політосвітніх установ вони невкладисті. Сільський робітник з книжкою вільного часу має дуже й дуже мало і вибирати літературу з декількох бюлетенів йому трудненько, він там не може иноді розібратись. Досвід показав, що політосвітні робітники охоче беруть наш бюлетень, читають його, але книжок за ним замовляють мало.

Щоб допомогти сільському бібліотекареві, щоб популяризувати серед селянської маси українську книжку, треба було б час від часу випускати рекомендаційні каталоги-списки тих книжок, що в даний момент є на ринку. Обов'язково треба до кожної книжки, що її буде зазначено в спискові, додавати коротеньку, в декілька слів, характеристику її. Книгарі по філіях могли б потім самі доповнювати такий список, виписуючи туди нові видання, а також і ті назви з своїх старих запасів, котрі до списка чомусь не попали.

Тепер ще декілька слів про наші видання. Філії одержують списки книжок, здачих до друку. Такі списки цінні тим, що вони інформують робітників філій про «майбутні повинки». Їх можна вчасно рекламувати, приймати замовлення і т. п. Але, на жаль, трапляється, що продавець книжку спопуляризує, а самої книжки нема та й нема Отже, для того, щоб рекламувати книжку, що ще перебуває в друку, філіям треба хоч приблизно знати, коли ця книжка буде.

Було б далеко краще, якби зазначалося в списках не те, коли здано до друку, це для філій мало цікаво, а коли (хоч приблизно) ці книжки вийдуть.

Краснодар *Орлик*

Популяризація книжки на з'їздах

Мелітопільська філія Державного Видавництва України улаштувала книжковий кіоск на з'їзді політосвітробітників, що його скликала Окрполітосвіта, і який тривав 3 дні. На з'їзд прибуло понад 60 делегатів. На порядку денному, між иншим, було питання про методи розповсюдження книжки на селі та її популяризації. В цьому питанні висловилось багато товаришів. Що до кіоска, то він зацікавив усіх делегатів, які весь свій вільний час провадили в кіоску, розглядаючи та купуючи книжки. Переважно купували п'єси, протирелігійну та соціяльно-економічну літературу. За час з'їзду було продано понад 800 прим. різних книжок.

Кіоск ДВУ на з'їзді в Мелітополі

Отже, треба завжди використовувати усі з'їзди так великі, як і дрібні, роблячи на них відповідні доповіді та улаштовуючи книжкові кіоски.

Мелітополь *Я. Міхлін*

Сільська книготорговля

4-хрічний практичний досвід моєї праці на селі в справі книготорговлі переконав мене, що до нормального та доброго розповсюдження української книжки на селі потрібні такі заходи: по-перше, книгар повинен любити книгу, а це є основа успішного розповсюдження її. Сільський районовий книгар повинен набути хоча загальну теоретичну підготовку в книготорговельній справі, повинен знати українських письменників, щоб давати належну відповідь споживачеві про той чи інший твір та радити читачеві придбати потрібну йому книжку; книгареві слід періодично робити доповіді на загальних зборах професійних та громадських організацій про користь книжки, про те, як її придбати. Треба на цих зборах улаштовувати книжкові виставки з тих галузей, які змогли б зацікавити учасників цих зборів. Сільських книгарів добрати таких, що більше цікавилися б книжкою, а не канцкрамом. Їм слід мати щільний звязок з районовим інспектором наросвіти. Загальний вигляд райкнигарні треба художньо устаткувати літературою так, щоб покупцеві зразу було видно кожну книгу.

Бажано, щоб ціни на сільсько-господарську літературу було зменшено, щоб сільським книгарням постачали безперебійно літературу.

Пісчанка на Тульчині *М. Чайковський*

У справі методики роботи з книжкою

Щоденний досвід у роботі з книжкою показує, як краще наблизити книжку до споживача: за допомогою реклами, чи вітрини, чи підчас різних з'їздів, або публікації відповідних списків то-що. Всі ці способи допомагають кінець-кінцем робітникові та селянинові ознайомлюватися з нашою радянською українською книжкою. І коли, навіть, трапляється, що він цієї книжки не може через щось купити в даний момент, він її конче купить у майбутньому, при першій нагоді.

Але ж, крім вищенаведених загальних метод, у Тульчинській філії ДВУ практикується ще й такий спосіб: *одержавши новинки, переглядаємо їх і вже залежно від змісту посилаємо з агентом або й самі частенько відвідуємо різні організації та установи з новинками.* Останні, ознайомившися з книжкою, дають свої зауваження й висновки з приводу тої чи іншої книжки і одночасно дають відповідні рекомендації своїм низовим осередкам. Спробу поки-що робимо з такими організаціями: Окрметодкомом Н. О., Політосвітою, окрфілією цукровиків, окрфілією Робос, окрфілією В. Р. З. Л., колгоспом, Буряксоюзом, Окрплодвин т-в і т. д.

Така метода роботи з книжкою за участи згаданих організацій дала гарні наслідки. Так, продано понад 250 прим. «*Сільсько-господарська грамота*», «*Педпрактика в трудшколі*» — до 150 прим., «*Сто запитань безбожникам*» — до 200 прим., а також реалізовано укр. художньої літератури на суму до 7.000 крб.

Технічно ми провадимо цю операцію так: складаємо й друкуємо у відповідній кількості списки (обіжники) з готовими зворотними бланками замовлення; організації розсилають до своїх низових осередків. Одержані назад бланки з замовленням організації передають для виконання (для безпосередньої висилки потрібної літератури на адреси осередків) за рахунок організації; вона розраховується з нами, коли подаємо рахунок і поштову розписку на висланий товар.

Цю методу можна рекомендувати всім нашим філіям. Таким чином ми дійсно наблизимо до споживача радянську книжку і виконаємо покладене на нас, як на робітників ДВУ, завдання піднести до можливо вищого рівня тиражі наших видань.

Цікаво, що Тульчинська Райспоживспілка одержала по 2 прим. «Сільсько-господарську грамоту», «Педпрактику в трудшколі», «100 запитань», і цих книжок не продано й досі (за винятком взятих Райсоюзом для кооперативної школи).

Ще кілька слів що до методи просування книжки: в звязку з різними кампаніями треба яко мога частіше друкувати в газетах, а коли це чомусь неможливо, то в наших «Бюлетенях», відповідні списки літератури, щоб філії мали їх під рукою в потрібній кількості, але вчасно, тоб-то хоча б за 5—6 тижнів перед відповідною кампанією. Філії ж повинні в свою чергу подбати за вчасне розповсюдження цих списків серед зацікавлених кіл читачів.

Доцільно, між іншим, використовувати для друкування таких списків бюлетені Н. О., що їх видають майже всі округи, як це й практикується в Тульчині (безплатно).

Тульчин *Д. А. Думін*

Рецензійна бібліотека

Вчасна рецензія допомагає розповсюдити книжку. Швидше одержати рецензії, організувати навколо себе сучасного спеціяліста-професора, викладача, агронома, наблизити книгу до читача — в цьому допоможе нам ця бібліотека. Влаштування її просте. В книгарні виділяється спеціяльну шахву, до якої поступають ці новини (наукового змісту) по одному примірнику в оправі. Тут книжки перебувають до одержання на них рецензії від місцевого спеціяліста (писану, у виключному випадку—усну). Після цього книжки здається в книгарню і ставиться на полицю. Влаштувавши шахву, друкується метелики та надсилається всім професорам, інженерам, лікарям, викладачам і іншим. Зміст метелика такий: «В нашій книгарні організовано рецензійну бібліотеку, з якої можна одержати всі новини наукового змісту. Внесіть 3 або 5 карбованців завдатку (книжок видається в розмір завдаткової суми) і користуйтеся з цих новин. Читайте книжку не більш як два тижні і дайте обов'язково на неї рецензію. Ми дбатимемо, щоб рецензію вашу було надруковано. Книжку просимо зберігати в бездоганному вигляді, інакше вона залишається за вами. Внесені гроші повертається з першої вашої вимоги. Книжку, що вас зацікавить, можете придбати в книгарні».

Мета бібліотеки, як уже зазначено, головно в тім, щоб одержати рецензію. Отже вона зорганізує навколо себе кадр теперішніх рецензентів, які матимуть змогу вчасно одержувати нові книжки з перших рук, і виховає також нових рецензентів, а нам дасть велику користь.

Одеса *Адамін*

Дещо про просунення книжки

Слід надавати більше уваги робітничим районам, промисловим підприємствам, базарам, тоб-то місцям постійного перебування робітників та селян. Заводський

робітник більшість свого часу провадить на своїому підприємстві або по робічничих кварталах міста. До центру ж міста йде випадково або лише в свято та вечорами, коли міські крамниці зачинено. Тому на більш-менш значному заводі кожна філія повинна влаштувати книжкову полицю, краще окремий кіоск, який повинен стати культурним осередком, допомогти філії підтримувати звязок з широкими колами робітників, вивчати та своєчасно виявляти потребу в книжці на даному заводі.

Так саме і з селянським читачем. Відомо, що селянин, приїжджаючи до міста, майже ввесь свій час залишається на базарі, дуже рідко заглядаючи до центральних вулиць. В жодному місті не повинно бути базарної площі без книжкової крамниці, де, не гаючи зайвого часу на розшукування, селянин знайшов би гарних книжок з сільського господарства, красного письменства, підручника соцвиху то - що.

Щоб не збільшувати штату та торговельних витрат, краще доручити цю справу якійсь громадській організації комборбезу, Д. Д та інш., які на відсотковому розрахунку утримували б помешкання, продавця та інш. Краще запобігати звязку з окремими особами — контрагентами, які часто - густо компрометують філії, прикриваючись фірмою, і завжди являють собою небезпеку що до своєчасного розрахунку за одержаний крам.

Другий спосіб є, на нашу думку, так звані пересувки, до організації яких треба та можна притягти такрж окрполітосвіту. На терені кожної округи повинна завжди мандрувати певна кількість книгонош, що періодично відвідували б села даної округи, трудшколи, сельбуди, сільради та інші громадські та культосвітні заклади, а також окремих осіб. Крім продажу, книгоноші повинні приймати замовлення на літературу, як і на періодику. Кожна філія служитиме за базу для книгоноші, який, повернувшися з чергового об'їзду, розраховується за одержаний крам, обмінює непродані або неходові лишки на книжковий крам та здає свої замовлення до філії для виконання. Книгоноша повинен завжди мати достатній добір рекламного та каталожного матеріялу, який він постачає колективному та окремим споживачам, а також своєчасно вивішує на видних місцях. Отаким чином книгоноша являтиме собою не лише продавця, але й агітатора, що допомагає в галузі реклами.

В базарні дні доцільно влаштовувати також продаж з рундуків, розвалів, лотків то - що, організуючи все це на умовах відсоткової нагороди. Людей для цього можна знайти скрізь, підходячи водночас дуже обережно до підбору їх, вимагаючи солідні рекомендації, що ґарантували б матеріяльний бік цієї справи.

Резніков
Брун

Зінов'євськ

Реклама книжок через кіно

В кожній окрузі є кіномережа з певною кількістю кінотеатрів. Ось і треба заготувати (на перший раз, а потім уже періодично поповнювати) достатню кількість діяпозитивів, які пересічно коштують 15 — 20 коп. кожний. За вільного часу можна їх робити самим. Як їх роблять, зазначено в книзі А. Васильєва.— «Как самому сделать световые картины для фонаря», вид. ГИЗ'а, 1926 р., стор. 16, ціна 10 коп. Можна їх робити й інакше. Про цей спосіб має бути в найближчому часі «Бюлетеня» допис бібліотекаря, який робив це на практиці. Краще, коли ці діяпозитиви зробити кольоровою тушшю, то вони на екрані теж будуть кольорови-

Зразки діяпозитивів для реклами книжок через кіно

ми. Діяпозитиви слід робити різномавітні. Так, скажімо, можна частину зробити, щоб показати тільки обкладинку книжки, частину з коротенькою анотацією, можна зробити і загальнорекламні, як показано на зразках.

Ці діяпозитиви, погодивши з Окрполітосвітою, передається через місцеву кінобазу кіномеханікам, які вже на місці (селі) демонструють діяпозитиви глядачам: до початку фільму, в перервах. Така реклама, безумовно, зацікавить селян і сприятиме просуненню книжки на село, бо після такої реклами селяни вже самі вимагатимуть ту чи іншу книжку.

На таку рекламу треба звернути належну, максимальну увагу. А коли виробляти діяпозитиви в майстерні, вони коштуватимуть значно дешевше, а надсилати їх до філій можна почтовими пакунками. Було б дуже бажано, щоб Правління ДВУ зацікавилось цим питанням і почало б здійснювати це по всіх філіях та як - найскорше.

Я. Міхлін

Мелітопіль

Що гальмує розповсюдження

На нашу думку, треба насамперед шукати хиби, які гальмують справу поширення книжок. По - перше, зупинімось на рекламі. В цій галузі в районових крамницях не все гаразд. Таку розкіш, як влаштування вітрин, кіосків то - що поза межами крамниці, останні не можуть собі дозволити за браком часу й людей.

Здебільшого один робітник, який обслуговує книжковий відділ, крім продажу в роздріб, повинен ще виконувати замовлення шкіл, бібліотек та інших організацій, а тому про влаштування вітрин поза межами крамниці і думати годі. Крім того, треба слідкувати за асортиментом, який, слід визнати, в районових крамницях

часто - густо не достатній з вищезгаданих причин. А якщо взяти до уваги, що в районових крамницях здебільша працюють робітники не з дуже великим досвідом в книжковій галузі, то гадаємо, буде зрозумілим, чому не можна вимагати за таких умов обслуговувати клієнтуру поза межами крамниць. Отже, слід звернути увагу на зазначені хиби і підсилити апарат районових крамниць шляхом підвищення його кваліфікації.

Не зайве ще зупинитися на рекламний матеріял. Часто-густо бібліотеки звертаються до книгарень по каталоги українських книжок з окремих питань, а здебільшого з белетристики. Доводиться давати всі бюлетені, які виходять окремими випусками, а також каталоги інших видавництв, у яких друкується літературу всіх відділів. А на вишукування потрібних книжок доводиться гаяти багато часу, що викликає незадоволення. На нашу думку слід було б видавати каталоги з окремих питань, в яких вмістити, крім власних видань, і книжки инших видавництв, що є в продажу по крамницях ДВУ.

Нарешті, ми хотіли б відмітити брак найпотрібніших книжок, наприклад: словників рос.- укр. і укр.- рос., ціною до 2-х карб. Нема підручників для курсів українознавства, читанки і т. д. Можна нарахувати цілу низку назов, про які видавничому відділові треба було б вчасно потурбуватись і видати.

Костянтинівка *С. Меєрсон*

Від редакції. *Тов. Меєрсон неправий там, де він говорить про обмеженість штату для влаштування кіосків - виставок. У таких випадках або вітрину передається певній людині, що має відношення до установи, де влаштовано виставку, або до кіоску запрошується людину на відсоткове нагородження.*

З досвіду

Я тут зупинюся на популяризації та методах просування книжки.

Всі новинки повинні мати окремий відділ (вітрина в крамниці) з написом «Новинки». Розміщувати на цій вітрині треба так, щоб давати покупцеві якесь окреме уявлення. Для цього найкращу книжку виставляти в декількох примірниках. Новинки в шахвах можна ставити впоперек, так вони будуть відрізнятись і привчать покупця одноразово дивитись і новинки і стару літературу.

Вітрини на вікнах не повинні бути з книжок різних відділів, а якогось одного відділу. Тут теж треба всередині вітрини виставити підряд одну якусь цікаву в фарбах, а вгорі над вітриною пофарбовану стьожку з написом «Книжки виставляється на вітрині щотижнево з різних галузей знання». Без такої стьожки складається враження, що книжки на вітрині стоять, доки не вилиняють від сонця. Текст на стьожці як зразок.

В крамниці треба вивішувати списки одержаних новинок теж угорі з написом „Новинки, одержані 15“. Покупець, прочитавши, безумовно, зацікавиться та стане вимагати її.

В місцевих газетах слід вміщувати списки нових книжок, бажано з коротенькою анотацією. По театрах, кіно, будинках культури, наросвіті, страхкасі та інших установах, де протягом дня перебуває багато людей, треба вивішувати плакати про книжки та де їх можна дістати. Треба утворити такі обставини, щоб, куди б не пішов — скрізь тобі нагадується про книжку. А візьміть завод, цехи,— там обов'язково треба вивішувати плакати, щоб у робітника складалась певна думка, що для нього є книжка як безпосередньо з його виробництва, так і взагалі з різних цікавих для цього питань. На різних диспутах, лекціях, по закінченні їх, можна сповіщати слухачам, що в філії ДВУ одержано новинки зо всіх галузей знання.

Одною з найкращих реклам, правда, не масового характеру, не є надсилка книжок для перегляду безпосередньо до установи. Надсилаючи книжки, приміром, до земвідділу з сільського господарства, або з техніки до гірничого інституту, вони обов'язково декілька книжок залишають, а коли не зразу, то другим разом візьмуть, та мають щільний зв'язок з філією. На запитання покупця, поруч з книжкою, яку він вимагає, слід завжди пропонувати ще інші книжки, хоч з того питання, що вимагає, або з інших питань. Цим самим притягуєш покупця, і він себе почуває дійсно в культурній установі. Є багато таких покупців, що десять разів прийдуть просто подивитись книжку, зовсім не купувати, а коли їм що покажеш, розкажеш, то купують. Висновок — книгареві треба бути культурною людиною.

Надсилка бюлетенів, окремих списків, списків здешевленої літератури — все це сприяє поширенню книжки. Постійний зв'язок з бібліотеками, інформація про склад книжок у крамниці — теж дасть гарні наслідки.

Філіям треба мати облік, списки тих установ, які мають асигнування на книжки, щоб стежити за тим, чи вони використовують ці кошти та як використовують і коли купують поза філією, притягти їх до себе.

Головне для просування книжки це — підвищення кваліфікації робітників, знання книжки не з обгортки, але за змістом, щоб не казали покупцеві „Артема немає, а Гулаковський є“, щоб, коли питають літературу про Шевченка, книгар давав не лише те, де на обгортці щось написано про Шевченка, а знав, що матеріял про Шевченка можна знайти і в „Гайдамаках“ видання інст. Шевченка, і в „Наукових записках“ УАН і т. ін.

Сталіне *І. Голуб*

Книжковий базар у дні культпоходу

Книжкові базари, що їх улаштувала Одеська філія ДВУ на підприємствах у дні культпоходу, мали величезний успіх. Матеріяльні наслідки базарів значно вищі, ніж ми гадали. Бажано було б ці книжкові базари влаштовувати частіше і не тільки в дні культпоходу, бо це одна з нових метод просування книжки до масового читача.

До роботи на книжкових базарах притягувано комсомольський осередок того підприємства, що організувало базар. Одеська філія із свого боку прикріпила одного з книжкових робітників.

Що до добору літератури, то не було викинено завалящу літературу, аби позбутися її, а дано літературу ідеологічно витриману й відповідну для робітника, взявши курс переважно на українську книжку. Скарг на непогодящу книжку не було. Треба відзначити, що головна книгарня постачала базарам ударним порядком, а це значною мірою сприяло успіхові.

Тепер роботу організації книжкових базарів розвиваємо по багатьох підприємствах: зробити остаточні підсумки поки що неможливо. Всього за три тижні обіг дорівнював приблизно 5000 крб. з кількістю книжок щось із 10000 примірників; з них на ДВУ припадає не менше за 4000 примірників. Зважаючи на брак технічного персоналу для безпосередньої роботи на книжкових базарах по підприємствах, ми провели кредитування робітників і службовців ордерною системою. За

цією системою робітник чи то службовець, дістявши ордер на кредитування, одержує по всіх наших книгарнях бажану літературу. Опріч того, по багатьох підприємствах ми влаштували виставки, а в одним із клубів відбувся вечір української книги.

Досвід показав нам доцільність і бажаність організації книжкових базарів на підприємствах, як одного з найкращих метод широкого притягнення робітника до купівлі книжки і просування її до найширших мас. Цей досвід вартий, на нашу думку, як - найпильнішої уваги.

Одеса *Н. Слезінгер*

Треба знати нові видання

Щоб всі робітники книгарні, як фахівець - книгар, так і учень, мали змогу орієнтуватися в українських виданнях, що виходять друком протягом року в кількості близько 5000 назов, а також краще обслуговувати так організованого покупця, як і індивідуала, кожна філія повинна мати в себе комплект анотованих карток Української Книжкової Палати.

Це було б також кроком до влаштування у філії бібліографічно - консультаційного бюра, в якому філія має велику потребу. Маючи ці картки, не треба вже буде Книготоргові друкувати збірний загальний каталог своїх видань (А для покупця поза філією? — Ред.), поскільки видання ДВУ є також у цьому комплекті, так само і видання інших українських видавництв. На мою думку, «Літопис Українського Друку» зовсім непридатний для вищезазначеного.

Кам'янець на Поділлю *А. Гуревич*

Робота з новинками

Коли філії одержують новинки, вони з ними майже ніякої роботи не провадять Їх розташовується по полицях, і серед великої кількости книжок вони майже губляться, а коли покупець питає про новинку, то нашому книгареві доводиться розшукувати цю новинку по всіх полицях, а це справляє враження, що й сам книгар не знає про останні новинки. Тимчасом цю роботу можна налагодити. Скажімо, можна виділити окреме місце в книгарні виключно для новинок, де вони лежать певний термін (приблизно два тижні), а потім вже розкладається їх по відділах та підвідділах. Тоді книгареві дуже легко буде завжди показати покупцеві останні новинки з різних галузей. У місті є постійні покупці книжок: бібліотеки, клуби та інші установи. Чекати, поки цей покупець прийде до крамниці і спитає: «А що ви одержали з новинок»? — не слід. Треба заздалегідь договоритися з цими установами, або сповістити їх, що всі одержувані крамницею новинки буде до них надсилатися для розгляду на певний термін, після якого вони мусять цю літературу повернути до крамниці (не повернені в термін книжки записується на їхній особистий рахунок.

Отже скоро - но філія одержала новинки, вона надсилає їх по 1 прим. до відповідних установ, зазначаючи на рахункові: «для розгляду», «термін повернення . . . після чого буде записано на В/рахунок». Установа, періодично одержуючи новинки для розгляду, безумовно, зацікавиться тою чи іншою книжкою, по яку, може, й не заходили б до крамниці. Така система пожвавить роботу з новинками і, безумовно, підвищить наші обіги.

Мелітополь *Я. Міхлін*

Робота з нацменкнигою

Одеська філія ДВУ має окрему нацменкрамницю, якій постачають так радянські, як і закордонні видавництва. Попит на нацменкнигу, особливо в останній час, помічається надзвичайний. Це спостерігається за цифрами торговлі за 1927/28 рік, а саме 53225 крб. Цю суму було б, безперечно, значно збільшено, коли б крамниця мала б змогу задовольнити попит своїх споживачів хоча б в обмеженому числі. Зокрема що до красного письменства, якого взагалі дуже мало на ринку і яке дуже кволо поповнюється. Наприклад, за останній рік було надіслано до нас всього 35 назов: єврейських — 25, німецьких — 5, польських — 5, тимчасом на книги з цієї галузи дуже великий попит. Почувається так само брак наукової, дитячої (крім дошкільної) нацменівської книги, не зважаючи на те, що наші нацменвидавництва дечого дали нам за останній час, але ж цього так мало, що ми примушені звертатися за кордон. Але ми обмежені ліцензіями. За минулий рік ми одержали з - за кордону разом книг на суму 6000 крб., які було реалізовано протягом 2 — 3 місяців. На 1928/29 рік правлінню ДВУ доведеться подбати про одержання ліцензій на більшу суму.

Цікаву картину руху нацкнижок до споживачів подає таблиця продажу книг різними мовами з нашої крамниці (цифри взято за 1926/27 та 1927/28 рік).

Продано за 1926/27 рік

Єврейських	18.917	книг на Крб.	13.779
Німецьких	15.935	» » »	14.214
Польських	3.100	» » »	2.000
Булгарських	1.600	» » »	1.000
Молдавських, татарських, вірменських, грецьких та білоруських . .	600	» » »	320
Франц., англ.	—	» » »	—
Разом . .	40.152		Крб. 31.313

За 1927/28 рік

Єврейських	26.500	книг на Крб.	22.650
Німецьких	25.000	» » »	23.500
Польських	3.900	» » »	2.900
Булгарських	2.500	» » »	2.100
Молдавських, татарських, вірменських, грецьких та білоруських . .	780	» » »	825
Франц., англ.	900	» » »	1.250
Разом . .	59.580	» » »	53.225

Звідси видно, як значно зростає значіння та важливість нацменівських книжок.

Що до задоволення споживачів, то наша книгарня задовольнила: школи соцвиху — на 80%, профшколи — на 40%, ВУЗ'и — на 20%, бібліотеки — на 30% їхнього попиту. Такі обмежені відсотки задоволення пояснюється лише відсутністю відповідних нацменкниг.

В бюлетені ДВУ № 11 зазначалося про друкування єврейської літератури, але ж дуже потрібно друкувати ще іншими мовами нацменшостей, особливо німецькою та польською мовами. (Незабаром почнеться друкування — Ред.).

Більше книг красного письменства, які мають великий попит і яких бракує.

Л. Кінберг

Одеса

Харківський поштовий відділ ДВУ

Треба зазначити, що коли за попередніх часів попит був переважно на книжку науково-популярну або нескладну політичну, то тепер можна констатувати, що вимоги вже далеко не ті. Так робітництво, як і селянство вимагають тепер книжок з різних галузей знання, а також серйозніших змістом. Значно збільшився також попит на красне письменство.

Цікавим явищем є те, що замовець (здебільша селянин) раніше звертався до видавництв з проханням надіслати літературу, не зазначивши, що саме надсилати, цілком доручаючи це питання видавництвам. Тепер такий момент буває дуже рідким явищем, і замовець уже вимагає певної книжки, зазначаючи автора та назву її. Це свідчить за те, що газети читається до об'яв включно.

Оскільки кооперація ще неспроможна охопити всього попиту на книги (книжкові полиці в спож. т-вах не скрізь виявили себе за життєздатні) та й округові філії не завжди задовольняють споживача книжки, — в-ва, допомагаючи населенню, організують по великих центрах поштові відділи.

Слід відзначити, що поштовий відділ по суті самої своєї роботи не може обмежитися виключно виконанням замовлень, цілком природно виникає потреба в переведенні консультаційної роботи, що займає велике місце в загальній роботі поштового відділу (за жовтень-грудень харківський поштовий відділ ДВУ надіслав 770 листівок — відповідей на запитання, а також каталоги і бюлетені на 210 адрес). Це підносить авторитет почтового відділу на периферії настільки, що замовець звертається по пораду в питаннях, що виходять за межі завдань пошт. від.

Треба ще зауважити, що роля пошт. від. значно зростає ще тому, що він обслуговує не тільки населення України, але й українців, що мешкають поза її межами: Північний Кавказ, Сибір, Ц.-Ч. О., Азербайджан та інш.

Цей звязок у харківському поштовому відділі ДВУ ще поки випадковий, але передбачається встановлення міцного звязку з українськими колоніями, земляцтвами інших республік.

Хиби в роботі це те, що в сезонові часи, коли поштовий відділ перевантажений, замовлення несвоєчасно виконується, що цілком законно викликає незадоволення замовців. Друга хиба, що до цього часу не вживалось ніяких заходів що до вишукування нових споживачів книжки так у межах УСРР, як і в інших республіках і налагодження зі замовцями постійного звязку шляхом листування та надсилки каталогів.

Наприкінці хочеться звернути ще увагу нашого Редвидаву на величезний попит села на п'єси (з невеликою кількістю дій та осіб), а також на літературу з різних галузей кустарництва (столярства, кравецтва то-що). Обов'язково треба видати українською мовою книжку на зразок «Домашний ремесленник» — Федорова, «Простейший способ, как научиться кроить и шить» — Гришкевич и Смирнов, а також невеличкі порадники з окремих галузей кустарництва.

Харків *Н. Левітес*

Ще про лубочні картини

У № 12 нашого бюлетеня т. Рибак порушив питання про лубочні картини. Я його цілком підтримую в цьому і гадаю, що ДВУ повинно, не відкладаючи, взятися до видання їх. Ці картини, безумовно, матимуть свого споживача, але треба, щоб наші філії та книгарні як слід поставили рекламування цих лубків. Побувавши в багатьох філіях та книгарнях, я переконався, що з рекламою портретів, лубків не гаразд; лежать вони десь на полицях, а споживач про них не знає.

Тимчасом приватний продавець лубків на базарах дуже гарно їх рекламує і продає у великій кількості, та й не по 15 коп., а по 90 коп. — 1 крб., бо він їх наліпив на скло, яке коштує 10 — 15 коп.

Отже, коли ДВУ почне видавати лубки, треба зараз же проробити і вивчити питання про рекламування цих лубків.

Харків *Л. К.*

Давно пора

Нарешті, в минулому числі «Бюлетеня» було звернено увагу на справу перевидання розпроданих книжок. А це слід було давно вже зробити, бо той факт, що іноді протягом року одмовляють за браком у продажу такі назви, як Нечуй-Левицький — т.т. I, II, III, Франко — «Вибрані твори», Стефаник — «Твори» і т. д., свідчить, що в цій галузі видавничої роботи не все гаразд. Але, щоби цю роботу налагодити, треба раз назавжди відкинути заведену думку деяких, що раніш, ніж перевидавати розпродану книжку, слід чекати якийсь час, коли утвориться «голод» на цю книжку.

Такий погляд неправильний, бо є багато книжок, які мають попит залежно від моменту і чекати шкідливо. Відомо також, що, коли бракує певної назви в продажу, зникають і певні кола покупців. Отже, слід надалі чуйніше прислухуватися до попиту ринку і моменту, а не чекати якогось голоду.

Що до техніки обліку розпроданих видань, бажано використовувати замовлення, що їх надсилають філії на ті чи інші назви і яких нема по базкоморах. Це дасть можливість виявити, що книжку дійсно розпродано, бо були випадки, коли деякі назви перевидавалось, а старе видання є в достатній кількості.

Харків *М. Нодельман*

Від редакції. *Запропонованого способу обліку розпроданих видань тепер вживається. Але потрібна активність у цій справі наших філій: крім замовлень, також окремі нагадування про розпродані книжки.*

ДО УВАГИ ТОВАРИШІВ ДОПИСУВАЧІВ!

Обмежений обсяг нашого „Бюлетеня“, а також невчасна надсилка матеріялу не дали змоги вмістити ввесь одержаний матеріял. Всі дописи БУДЕ ВИКОРИСТАНО в наступних числах „Бюлетеня“.

РЕДАКЦІЯ

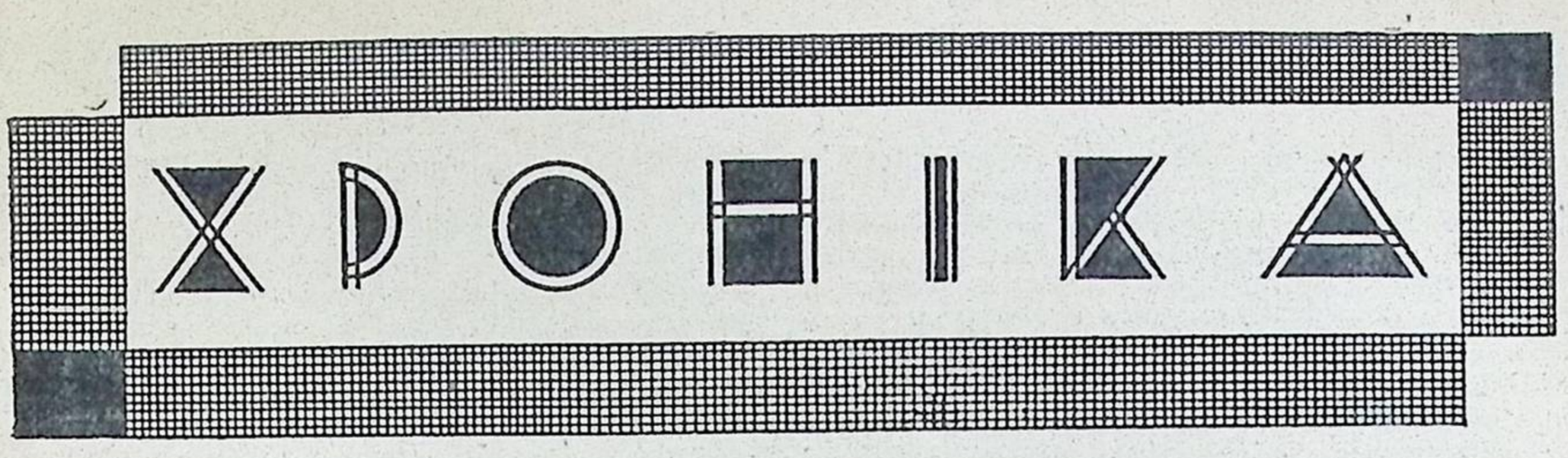

Новини соціяльно-економічної літератури

Ленін. Партія. Економіка

● Складено договір із О. М. Фінкелем на видання його праці «Ленін як публіцист» — мова та стиль Леніна. Працю цю буде видано протягом поточного року.

● Із М. Ларіним складено договір на видання його популярної книжки «Чому партія бореться з ухилами».

● За планом сектору масової літератури готується до друку книжку Ортенберга — «За колективне господарство», що висвітлює актуальне питання доцільности й потреби колективізації селянського господарства.

● Складено договір з В. Я. Введенським на видання його популярної праці «П'ятирічка України». Приблизний зміст книжки буде такий: 1) Мета та завдання перспективного планування п'ятирічки, 2) Україна і п'ятирічний план, 3) П'ятирічка і основні проблеми розвитку народнього господарства України, 4) Основні риси економічного районування України в п'ятирічному плані, 5) Загальна оцінка підсумків перспективного планування і дальші завдання в звязку з політикою партії.

Історія

● За планом соціяльно-економічної літератури готується до друку працю В. Сухино-Хоменка — «Українська державність». (Одміни українського націоналізму). З марксистського погляду праця подає історію і форми організації української державности за всі часи її існування.

● За планом сектору військової літератури готується до друку книжку Мировицького — «Врангелевщина», — популярний нарис боротьби з врангелевськими бандами.

● С. М. Савченко готує за договором до друку свою популярну книжку «Народня воля» (до п'ятидесятиріччя заснування). Програма та тактика.

Техніка

● За планом науково-технічної літератури готується до друку Л. В. Писаржевського — «Електрон в електрохемії».

● Складено договір з проф. М. Д. Зуєвим на видання його роботи — Паропроводи, економічні ейзери, коефіцієнт корисного діяння казаноустаткування, теплові розрахунки казаноустаткування.

Новини красного письменства

● Готується до друку альманах Закарпатської України «Груні-степам», зладив і передмову написав Олександер Бадан. Альманах містить оповідання і поезії таких закарпатських авторів: Гренджа-Донський, Маркуш Олександр, К. Чуга, Василь Човник, Лука Дем'ян, Олександр Джумурай, М. Підгорянка. Олександр Полянський, Олександр Попович, Ю. Шугай, Маруся Тисянська, Надія Карпатська, Є. Горіль, Верхогірський, В. Посабчук, Бокшай.

● За планом сектору художньої літератури готується до друку збірку Гр. Епіка — «Облога». Збірка містить чотири оповідання: «Радіо-мотор», «Непія». «В-осени», «Чорний Борух» і повість «Зустріч».

● Готується до друку книжку відомого англійського письменника Жозефа Конрада — «Олмейрова примха» (історія «Східньої річки»). З англійської переклала Марія Лисиченко. В надзвичайно цікавій формі знайомить читача з соціяльними умовами життя «Східньої річки», подає художні малюнки цього краю.

● Готується до друку переклад Я. Пахаревського з грузинської мови Пуцу Дгебуазде Пуларія — «На руїнах щастя». Повість знайомить читача з боротьбою грузинського пролетаріяту за встановлення радянської влади на Кавказі і з тим шляхом, що його пройшли грузинські соціял-демократи, поки краща частина їх не стала під прапор компартії.

● Як повідомлялося, за планом юнацького сектора здається до друку збірку оповідань Дмитра Гордієнка — «Поламані люди». Збірка містить такі оповідання: «Злочин механіка», «Смерть майстра», «Отруєна», «Поламані люди», «Зелений флігель».

● З письменником Валер'яном Поліщуком складено договір на видання для юнацтва художнього нарису його подорожи до Норвегії, Швеції і інш., під назвою «Рейд у Скандинавію». Матеріял буде виготовлено до друку наприкінці лютого.

● Готується до друку за масовим сектором книжку П. Лісового — «В революцію», що містить такі оповідання: «В революцію», «Свиня», «Редактор Муха», «Партизани», «Більшовизм», «Руїни».

● За планом військової літератури готується до друку збірку червоноармійських оповідань із часів громадянської війни Д. Галушка — «Перший раз на чоті». Зміст збірки такий: «Перший раз на чоті», «Заклад», «Сливи», «До нового життя», «Супереч ок немає», «Військком Голінка», «Самоволець», «Два хрестики».

● Готується до друку: Полторацький — «Літературні засоби». Збірка критичних статтей.

П'єси

● Готується до друку драму на чотири дії Мирослава Ірчана — «Радій». Дія відбувається в Америці на фабриці годинників. Малюється життя амери-

каиських робітників, їхню боротьбу з буржуазією та зрадницьку діяльність жовтих профспілок.

● Незабаром буде здано до друку комедію на три дії Олеся Ясного — «Секретар Пухтресту». Зміст: До Пухтресту призначено нового секретаря. Службовці вирішують улаштувати йому урочисту зустріч. Підчас зустрічи секретареві зподобалась друкарщиця Пухтресту і він нав'язує з нею через бухгалтера близькі стосунки. Друкарщиця вагітніе і вимагає від секретаря йти з нею до Загсу, але секретар має десь жінку Він вирішує видати друкарщицю за рахівника, якого він для цієї справи влаштовує на посаді в Пухтресті. В Загсі він реєструється за документом цього рахівника, але й друкарщиця розписується за документом вбиральниці Пухтресту.

● За планом масової літератури готується до друку п'єсу на чотири дії Олеся Ясного — „Віз ламається, чумак біди набирається». Тема— побут сучасного села. Малюється двох неписьменних хлопців, що не лише сами не вчаться, а й ненавидять товариша, що відвідує лікнеп. На цьому тлі розгортається драму одного хлопця, що сам не міг писати листів до своєї нареченої і змушений був звертатися по допомогу до своїх товаришів. Один хлопець з помсти написав такого листа, що наречена, прочитавши його, вийшла заміж за иншого.

Гумористична бібліотека

● Державне Видавництво України розпочало видавати «Бібліотеку українського гумору». Першою книжкою за цією бібліотекою здано до друку: Павло Нечай — «Зачароване коло». Книжка містить чимало гумористичних оповідань із життя села.

● За цією ж бібліотекою готується до друку книжку Василя Чечвянського — «Між иншим». Книжка містить 45 гумореcок.

Театр. Музика. Образотворче мистецтво

● Готується до друку книжку М. П'ясецького — «Будова і техніка малої сцени». Книжка містить 76 малюнків, що показують наочно будову й техніку театру. Зміст книжки такий: будова театру, освітлення, бутафорія, сценічні ефекти, меблі, костюми.

● Незабаром буде здано до друку працю Йони Шевченка — «Сучасний український театр» (збірка статтей) Це чи не перша книжка з цієї галузи за існування радянської влади на Україні, бо до цього часу крім окремих статтей про радянський театр на Україні нічого не видавалося. Головні статті цієї збірки такі: 1. Десять років українського театру, 2. Березіль, 3. Критика в нашому театрі та її завдання, 4. Театральна політика, 5 Державний Червонозаводський театр, 6. Веселий театр, і інші.

● За планом сектора музичних видань готується до друку працю Клебанова — «Педагогічні п'єски для скрипки на основі української народньої тематики»,

● З художником Анатолем Петрицьким складено договір на видання його роботи «Альбом портретів сучасних українських діячів мистецтва». Альбом містить сорок портретів.

Дитяча книжка

● За планом дитячої літератури готується до друку книжку: Іван Франко — «Вибрані поезії», упорядкував Іван Ткаченко. Книжка має такі розділи: 1) Боротьба, 2) Природа, 3) Село, 4) Особиста лірика, 5) Навчальна лірика.

● Готується до друку книжку Юрія Олеші — «Три товстяки», роман для дітей. Зміст: Повстання бідних проти багатіїв у невідомий час у невідомому краю. Тим краєм правили три товстяки. Палац товстяків охороняють озброєні гвардійці. Повстання зняли майстер зброї Просперо та акробат Тібул. Повстання гвардійці придушили, проспера заарештували і посадили в клітку, але Тібул втік до доктора Гаспара, який перефарбував його і врятував від переслідувачів. Через деякий час Тібул звільнив Проспера, вони знову починають справу звільнення бідних із під гніту багатіїв і це їм кінець-кінцем щастить.

● Готується до друку збірку оповідань для дітей середнього віку: Яворовська — «Тіні минулого». Збірка містить такі оповідання: «Стешанька» (з дитячих спогадів), «Яхида» (історичне оповідання), «Загинули» (зі спогадів), «Розсоха» (з часів німецької війни), «Пісня» (з дитячих силуетів), «Унучка старого слінця» (дитинство співачки), «Максим» (історичне оповідання).

● Готується до друку п'єсу на три дії С. Заяїцького — «Робін-Гуд» (лісовий розбійник). Дія відбувається у 800-х роках в Англії, де в непрохідних лісах жили люті вепрі, хитрі лисиці і відважні розбійники. Тоді ще добрих шляхів не було, люди пробиралися крізь ліси вузькими стежками. бідні — пішки, багаті — верхи. На багатих нападали лісові розбійники. Один з таких розбійників і був Робін-Гуд, який нападав лише на багатих та вельможних панів. Бідаки могли спокійно ходити Шервудським лісом, де він розбійничав. Робін-Гуд завсіди допомагав їм.

● Готується до друку дитячу п'єсу на чотири дії Т. Юрченка — «Шкільні шкідники» Шкільники Грицько та Олекса, ніби-то бажаючи допомагати батькам на польових роботах, не відвідують школи й граються в м'яча, б'ють вікна в чужих хатах. Батьки, дізнавшись про це, хотять їх покарати, але шкільні збори учнів впливають і на батьків і на бешкетників.

● За планом дитячої літератури готується до друку книжку Касселя — «Бойове хрещення» (Меєрка з Малого Бунду). В книжці змальовується робітничий рух у Західніх губерніях царської Росії, де ще наприкінці минулого століття до заснування соціял-демократичної партії Росії утворився «Бунд» (Соціял-Демократичний Союз єврейських робітників). Окремих організацій для робітничої молоди тоді ще не було і всі підлітки групувалися навколо «Бунду», утворивши Малий Бунд. Описується участь Малого Бунду в робічничому русі, перше бойове хрещення підчас революції 1905 року.

● Готується до друку український переклад книжки відомого єврейського письменника Л. Квітка — «Панац» Переклав В. Сосюра. Книжка містить такі оповідання: «Панац», «Тулкина сім'я», «Карл і Мізра», «Колектив».

● Готується до друку: Я. Рудепський — «Книжка про книжку». Автор — спеціяліст книжкової справи, в популярному нарисі подає техніку друкування книжки.

ЧИТАЧ І КНИГА

ЩО ЧИТАЄ МАСОВИЙ ЧИТАЧ

Навряд чи можна знайти ліпше джерело, ніж художня література для того, щоб зробити спостереження і певний висновок про ті зміни, що відбуваються в звичайній свідомості. Вибір письменників з їхнім конкретно-художнім мисленням, перехід від одних до других є прекрасний покажчик цих змін.

Щоб прослідкувати ці зміни в свідомості робітника-читача, ми поставили перед себе завдання вивчити інтерес робітників-читачів до художньої літератури оригінальної (української та російської) і перекладної. З цією метою ми досліджували матеріяли (книжкові формуляри і т. инш.) 8 фабрично-заводських клубних бібліотек (Вінницької округи): Цукровиків — 4, харчесмак — 2, хемиків — 1, гірників — 1. Цифрові дані взято за період з 1/X — 27 до 1/X — 28 р. Для зручности ми виділили лише групу тих письменників, книжки яких протягом вказаного нами часу видавалось всіма бібліотеками не менше від 25 разів. Ми дослідили 7000 видач книг (томів).

Таблиця 1, що ми її вміщаємо нижче, показує співвідношення інтересу читачів-робітників до літератури оригінальної та перекладної.

Табл. № 1

	Література ориг. (українська та рос.).	Література перекладна
Кількість авторів, твори яких видано понад 25 разів . .	17	13
Кількість видач книжок .	2142	3973
% до загальних видач книжок	64,5	71,4

Наведена таблиця показує, що інтерес робітничого читача, в такій самій мірі, як і службовців та інтелігенції, є на боні літератури перекладної.

Далі виявляється, що перекладну літературу читається багато легше, ніж оригінальну. Встановивши це, ми робили таким чином: загальне число видач белетристики певної країни ми ділили на число книжок всіх авторів даної національности, що їх читалося Число, що ми одержали в результаті, є покажником ступеня обертання книжки. Розподіл цих ступенів наведено в таблиці 2.

Табл. № 2

Автори	Ступінь обертання книжки
Українські й російські . . .	3
Німецькі	4
Французькі	3
Англійські	5
Американські	6

Наведена таблиця показує, що для читача-робітника автори-американці є найлегші, а українські та російські — найважчі.

Можна б навести низку прикладів, що характеризують ставлення робітничого читача до письменників, але ми обмежимось двома-трьома найбільш яскравими.

Робітник-слюсар, 29 років, учасник громадянської війни каже: «Цемент», «Чапаєв», «Розгром» написано важкою та неприступною для звичайного робітника мовою.

Робітник, комсомолець-фабзавучник, 20 років, каже: «Без ґрунту», «Бур'ян», «Можу» надзвичайно цікаві й близькі нам теми, але добір дієвих осіб якось розроблено невдало спочатку, незрозуміло під кінець і незакінченими виведено їхню ролю й місце в сучасній класовій боротьбі».

А ось про Сінклера й Лондона: — «Мені, каже 40-літній механик,— подобаються особи, що їх змальовується, тим, що вони незвичайні, з сильною волею, при чому подано їх так цікаво й закінчено, що мимоволі віриш в них».

Ми обмежились цими прикладами для того, щоб показати, що, хоч який цікавий зміст книжки, але важка, незрозуміла мова художнього твору часто-густо стає на перешкоді просуненню його до масового читача.

Зростає чим раз дужче попит на українських письменників Багато видатних письменників вже завоювали собі досить солідне становище у масового робітничого читача. Про це красномовно свідчить ця таблиця.

Табл. № 3

Автори	Кільк. видач	Автори	Кільк. видач
Винниченко . . .	214	Хвильовий . . .	142
Франко	213	Микитенко . . .	114
Коцюбинський . .	196	Епік	51
Шевченко . . .	193	Стефаник . . .	43
Нечуй-Левицький	191	Кобилянська . .	27
Мирний	191	Блакитний . . .	26
Вовчок	189		

Наведені дані кажуть про те, що масовий читач цікавиться, головно, старшими письменниками. Молодих письменників читають порівняно мало. Тут треба відмітити, що Франка, Левицького, Мирного і т. инш. читають і цікавляться переважно тими творами, в яких відображено побут робітника та селянина

Дані про успіх російських письменників малюють ось яку картину:

Табл. № 4

Сучасні письменники		Романов	211
		Лавренев	193
Горький	247	Еренбург	171
Сейфулина	214	Гладков	161

Сучасні письменники		Класики	
Вересаєв	152	Толстой	163
Новіков - Прибой	134	Гоголь	151
Серафімович	131	Короленко	147
Либединський	117	Чехов	123
Невєров	78	Достоєвський	111
Іванов	73	Тургенєв	98
Бабель	42	Пушкин	39

Дані, що ми оце навели, можна було б проілюструвати багатьма відгуками бібліотечних робітників, що безпосередньо зустрічаються з масовим читачем і що сяк - так, але провадять деяку роботу що до вивчення інтересу робітничого читача до літератури.

За цими відгуками «Цемент» читається через те, що «патос революційного будівництва, героїзм і правдивість побутових сцен захоплюють читача і він легко їх сприймає».

«Горький, особливо «Мати», захоплює й зворушує до плачу». Між иншим, «Мати» — одна з найулюбленіших книжок, на яку по цукроварнях є черги.

Новіков - Прибой подобається за щирість та зрозумілість всього того, що він висвітлює.

Цікавим є питання про те, що читають з класиків. Обмежимось лише двома - трьома ілюстраціями: З творів Толстого — великий попит на «Войну і мир», «Анну Каренину», менший, але досить великий попит на «Хаджі Мурат» та «Воскресенье». З творів Короленка — великий попит на «Без языка». Гоголя — читають все. Достоєвського так само. З творів Чехова охоче читають і є великий попит на дрібні оповідання.

Попит на чужоземну літературу показує таблиця 5.

Табл. № 5

Автори	Кільк. видач книжок	Автори	Кільк. видач книжок
Дж. Лондон	394	Келерман	231
Сінклер, Епт.	286	Локк	218
Вельс	271	Фарер	174
Жеромський	254	Генрі	132

Як бачимо, Лондон є безперечно улюбленець читацької маси. Особливий попит ми спостерігаємо на «Мартина Ідена», «Маленькая хозяйка большого дома». Сінклера читають: «100%», «Король Уголь», «Джімі Гіґіне», «Дебрі».

Підсумовуючи всі дані, що ми їх навели, складемо список тих авторів, які є улюбленцями робітничого читача.

Табл. № 6

Дж. Лондон	394	Шевченко	193
Сінклер	286	Н.- Левицький	191
Вельс	271	Мирний	191
Жеромський	254	Вовчок	189
Горький	247	Фарер	174
Келерман	231	Еренбург	171
Винниченко	214	Толстой	163
Сейфуллина	214	Гладков	161
Локк	218	Вересаєв	152
Франко	213	Гоголь	151
Романов	211	Короленко	147
Коцюбинський	196	Хвильовий	142

Які висновки можна зробити з таблиці 6, що оце ми її навели? Насамперед треба зробити висновок про те, що інтереси масового читача на боці *сюжетної* літератури. Цим нам здається і пояснюється успіх чужоземних авторів та наших класиків. Масовий читач вимагає художнього твору не лише цікавого задумою та ідейним змістом. Він вимагає і такого, що захоплював би його своєю фабулою, добре розгорненою дією. З російських художніх класиків читач віддає увагу Гладкову й Горькому. Їхній успіх пояснюється, треба думати, цікавим змістом та приступністю мови. Читач вимагає зрозумілої мови. Це, звичайно, не значить, що він не відчуває краси поетичної мови. Аж ніяк. Це значить, що він вимагає найбільшої виразности її.

Великий інтерес до класиків пояснюється потягом читача до художньої майстерности. Це свідчить про здорове прагнення сприйняти та засвоїти елементи великого словесного матеріялу мистецтва.

Вінниця *Никон Павлик*

Від редакції: *На жаль, т. Павлик, наводячи цифри читабельности перекладної літератури, не зазначає, якою саме мовою читаються твори закордонних письменників (Лондон, Сінклер і инш.), чи в російському, чи в українському перекладі. Так само не проаналізовано читабельности українських перекладів творів російських письменників („Залізний потік", „Мати" і т. д.). Є російські переклади українських письменників — як цих письменників читається, чи в оригіналі, чи в перекладі? Адже ж це все має для нас величезне значіння.*

СПОПУЛЯРИЗУЙМО ОБОРОНУ КРАЇНИ

Мара війни витає з - за наших кордонів. Готуватися до оборони — питання актуальне. Щоб готуватися як слід, треба знати як слід таки, яка ж буде прийдешня війна, як та чим воюватимуть, як та чим захищатися, як та чим знеохотити капіталістів раз на завжди воювати.

На ці теми ми вже маємо чимало книжечок. Зокрема українською мовою маємо книжки, що досить докладно і цілком приступно розповідають про те, як і чому капіталісти готуються до війни (Ложкін — «Загроза війни»), як вони озброюються (Кирієнко — «Як та нащо озброюються капіталісти»; Інатович — «Як озброюються надбалтицькі держави»; Шелигін і Железняков — «Наші сусіди Польща та Румунія»), яка буде війна (Бежанов — «Яка буде сучасна війна»), як готуватися до оборони (Бедзик — „Червоноармійська читанка»; Ложкін — «Зміцнюю оборону СРСР"; Бронштейн — «Чого вимагає від нас оборона СРСР»; Стройков — „Оборона тилу від повітряного ворога»; Ярчевський — «Допомога місцевого населення Червоній армії в бойових обставинах»; «Пам'ятка червоноармійцеві - відпускникові»), яких заходів уживає Радянський Союз, щоб запобігти війні (Буценко — «Обороняймо нашу республіку»; Ткач — «Зберігати мир і бути напоготові» — що сказав XV з'їзд ВКП(б) про Червону армію і оборону СРСР; Ложкін — «Загроза війни»), хто допоможе нам оборонятися проти імперіялістів (Ткач — «Наші союзники в майбутній війні» — світовий пролетаріят на варті Жовтневої революції). Деякі з цих книжок загального політично - виховавчого характеру (Ткач, Ложкін,

Бедзик), а деякі мають суто практичне значіння, особливо ті, що описують окремі роди зброї та військові засоби і як з них користатися, як от: Андреасов — «Вибухові речі»; Данилевський — «Хемічна війна»; Монігетті — «Як воюють газами»; Лундін — «Бойові струйні речовини»; Полтавський — «Сучасні морські сили»; Кас'яненко — «Радянська авіяція»; Тархов — «Чин артилерійних гарматнів»; Лизюков — «Розмови про танки та боротьбу з ними»; Александров — «Ручні гранати» та инші.

Що ці книжки охоче читають, їхню потребу і користь доводить те, що вони на полицях не залежуються, розходяться швидко: деякі нараховують за короткий час три видання. Значить, інтерес до питання оборони великий. Але ж пересічний тираж цих книжок — п'ять тисяч і навіть три видання виносять лише 15000 примірників. Що-правда, обертання їх по бібліотеках значно збільшує число читачів їхніх. Але ж про загрозу війни, про засоби оборони повинні знати всі трудящі. Найкращий шлях дати як-найбільшій кількості читачів в як-найлегшій формі ці знання — це художня книжка. Науково-художній (фантастичний) роман на цю тему багато допоміг би з'ясувати населенню неминучість війни, її техніку, засоби оборони.

Українською мовою ми маємо дві книжки, що спробують у художній формі змалювати техніку майбутніх воєн. Це — «Сонячна машина» і «Останній Ейджевуд» Смолича. Але часи дії в «Сонячній машині» — занадто далека будучина, та й саму техніку війни подано в занадто вже загальних, невиразних, фантастичних рисах і ніякого практичного значіння це не має. Цікава й близька своїм змістом до пропонованої від нас теми — книжка Ю. Смолича «Останній Ейджевуд». Але вона, хоч і накреслює в загальних рисах малюнок прийдешнього останнього бою, має на оці більше політичний бік справи. Коли писалося книжку, ще не стояло так гостро питання про готування до оборони, отже його (питання) практично не висвітлюється, і вмілу вперту оборону заміняє авантурницький героїзм. До того й техніку війни змальовано не так науково обґрунтовано, як ми це собі уявляємо в пропонованій книжці, і зводиться майже цілком до газів, тимчасом треба дати правдивий бій з дією всіх родів зброї (між иншим, такий малюнок досить яскраво дано в книжечці Бежанова „Яка буде сучасна війна»).

З «Бюлетеня» відомо, що ДВУ друкує два науково-фантастичні романи: Уельс — «Війна світів» і Алорж — «Небо проти землі», де на кон виступає чудово розвинена техніка марсіян, що хотять завоювати землю. Але знов таки, хоч романи ці і читатимуть з інтересом що до небезпеки з боку марсіян, то ми б могли спокійно збудувати соціялізм. А от, чи даватимуть це нам робити деякі з наших земних таки сусідів? Кожний день збільшує сумніви. А як та чим *вони* воюватимуть, знати можна й треба; як проти *них* оборонятися, знати можна і слід тепер таки.

Отже, слід було б, на нашу думку, видати нову художню книжку про прийдешню війну. Може варто й конкурса оголосити: хай письменник-художник і автор-спеціяліст утворять спільними силами такий науково-фантастичний роман, що змалював би капіталістичні суперечності, суперечності між соціялістичною країною і капіталістичними державами, прагнення миру Радянського Союзу, готування імперіялістів до війни, їхню техніку, наше готування до оборони, війну, нашу моральну перевагу, героїзм, духовну силу трудящих.

До речи, про героїзм. Як і в громадянську війну, про яку ми маємо чималу літературу, так і в прийдешній війні героїзм матиме своє значіння. Змалювати цей героїзм, заохотити до нього зможе краще художня книжка.

Й. О.

ПРЕСА ПРО НАШІ ВИДАННЯ

ВІЙСЬКОВА КНИЖКА

Ткач, М. — Зберігати мир і бути (на) оготові. ДВУ. 1928. 37 стор., ц. 10 коп.

Бежанів, С. — Яка буде сучасна війна. З 7 малюнками. ДВУ. 1928. 45 стор., ц. 25 коп.

Полтавський, Г. — Сучасні морські сили. З 6 малюнками. ДВУ. 1927. 81 стор., ц. 40 коп.

Касяненко, А. — Радянська авіяція. З 18 малюнками. ДВУ. 1928. 56 ст., ц. 25 коп.

Ярчевський, П. — Допомога місцевого населення Червоній армії в бойових обставинах. ДВУ. 1928. 27 стор., ц. 12 коп.

Монігетті, К. — Як воюють газами. З 9 малюнками. ДВУ. 1928. 34 стор., ц. 15 коп.

Якір, І. — Тому десять років. ДВУ. 1928. 42 стор., ц. 10 коп.

Перед нами шість книжечок, що коротенько оповідають про майбутню війну, авіяцію, гази, морські сили і т. инш. Коротенькі нариси простою й зрозумілою мовою знайомлять читача з мудрощами та засобами війни. До того, у цій бібліотечці надано більше уваги окремим питанням військової справи, техніки і зроблено це досить слушно. Отже, годі писати взагалі про війну, краще до діла розповісти про її елементи. Чому б і справді не потрапити в масах описи окремих характерних боїв світової чи громадянської війни, зібрати конкретний матеріял про допомогу населення армії, описати життя велетенського лінійного корабля, розповісти про якийсь знаменний переліт, перехід?.. На таку подальшу диференціяцію військової пропаганди ми мусимо сподіватись.

Перші дві книжки розповідають, взагалі, про нашу оборону. Тут характеристика підготовки імперіялістичних держав до майбутньої класової війни, їхня оцінка нашої армії, наші завдання оборони разом з індустріялізацією країни. Весь загальний матеріял подається на основі постанов XV з'їзду ВКП(б). В брошурі «Яка буде сучасна війна», крім побіжних описів військової техніки: авіяції, різнокалевих гармат, танків, — доцільно й просто змальовується картину майбутнього бою. Тут схематично накреслено взаємну дію всіх засобів боротьби двох супротивників.

Чотири наступні брошури описують окремі види військової зброї. Гарно й дбайливо зібрано фактичний матеріял про сучасні морські сили. Наведені приклади морських боїв вдало ілюструють значіння хорошої

підготовки та першорядного устаткування морських сил. Книжка дає основне поняття про морські сили взагалі; про сили СРСР книжка з відомих причин не розповідає, але знайомить з морською нашою організацією, об'єднаннями, береговою обороною та її фронтами (береговий, повітряний, суходольний, які тепер, в час авіяції та велетенських плавучих фабрик-лінкорів, набувають значної ваги), з типами військових кораблів (лінкори, крейсери, міноносці, підводні човни і т. инш.). За хибу можна вважати хіба те, що, читаючи, все ж не уявляєш гаразд цих велетенських фабрик, і можливо тому, що мало розповідається про їхнє внутрішнє життя, про становище в час маневрів, бойових дій і т. инш. Не подано матеріял і про кількість морських сил у капіталістичних держав. Проте, книжка буде за зразок для легкого й зрозумілого читання вголос серед масової авдиторії. Не говоримо вже про те, що, її слід прочитати кожному членові військового гуртку, а також кожному комсомольцеві, як шефові нашої Червоної морської флоти.

В книжці «Радянська авіяція» йде мова про історичні етапи розвитку нашої авіяції. Ця книжка в спокійному тоні роз'яснює й доводить маловірам та боягузам, що наші повітряні сили зовсім не такі вже малі і, принаймні, найближчим західнім сусідам не поступаються. Докладно розповідається про перші оригінальні машини радянської конструкції, про перельоти радянських літунів. Брошура популярна. Хороша брошурка про «допомогу місцевого населення армії в боях». Її слід поширити скрізь, особливо серед населення прикордонної смуги. Одначе, питання допомоги треба розробити докладніше, зібрати фактичний матеріял для відповідної ілюстрації. Наші військові гуртки мусять це питання проробити на своїх заняттях, щоб через практичні спроби показати, яка має бути ця допомога. Нарешті, книжечка К. Моніґетті розповідає про так звану хемічну війну. Автор починає ознайомлення з отруйними газами з відомої першої газової атаки німців на французькому фронті у квітні 1915 р. близько м. Іпра. Від цього конкретного приклада автор переходить до оповідання про найхарактерніші смертельні та збуднливі гази, запальні гарматні та вогнемети. Наприкінці коротенько переказується способи захисту од газів.

Це все книжечки, які ознайомлюють з технічними та політичними питаннями військової справи. На жаль, ще ми не маємо хороших і приступних книжечок, таких, що б загартували наше молоде покоління справжньою героїкою минулого. Побіжні спогади т. Якіра — якраз така книжка. Непримушено, просто автор оповідає про військові переходи й бої з німцями та козаками 1918 р. Книжечку, розпочавши, обов'язково дочитаєш. Все цікаве ще й тому, що оповідається про знайомі місця України: Херсонщина, Катеринославщина, Донщина. Слід побажати, щоб таких спогадів видали цілу серію.

Вся бібліотека добре згодиться для військових гуртків як у місті, як і в селі. Те, що книжечки видано українською мовою, допоможе в загальному процесі українізації й на ділянці військової пропаганди.

(Журнал «Культробітник», 1928, № 13 — 14)

„ОДНЕ З ДОСЯГНЕНЬ КУЛЬТУРНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ"

Лейтес, А. і Яшек, М. — 10 років української літератури (1917 — 1927). За загальною редакцією С. Пилипенка, т. I — Біо-бібліографічний. 676 стор., т. II. — Організаційні та ідеологічні шляхи української радянської літератури. 440 сторінок. Інститут Тараса Шевченка. ДВУ. 1928.

...Такої широкости роботи навіть і російська література досі не має. Праця обмежена хронологічно-соціяльною революцією. Фактично в книжках не десять років, а повні одинадцять, бо біо-бібліографію подано від початку 1917 року до кінця 1927 року... *Ця справа матиме велике культурне значіння*... Будемо нетерпляче чекати III тому.

(„Пролетарська Правда", № 7, з 9/I — 29 р.)

...Ця праця дуже полегшує справу ознайомлення з творами окремих письменників, дає змогу винайти той чи инший твір, дає провідні і вичерпні вказівки для майбутніх істориків. Звичайно, як і кожна капітальна робота подібного характеру, так і ця має деякі помилки й неточности... А втім, це ані трохи не зменшує дуже цінної бібліографічної роботи цього видання, що є незамінним справочником і для загальних бібліотек, що знайомлять своїх читачів з сучасною українською літературою, і для викладачів літератури в школах, і для клубних бібліотек».

(«Комуніст», № 12, з 15/I — 29 р.)

Здесь, как и во многих других культурных начинаниях, Украина опередила другие республики Союза; ни одна из них, в том числе и РСФСР, не может похвастать такой полной, такой насыщенной фактическим материалом печатной историей своей литературы за первое революционное десятилетие, как вышедший только что многотомный труд Лейтеса и Яшека «Десять років української літератури».

...Упомянутая нами книга может рассчитывать на внимание не только со стороны специалистов-литературоведов, но и вообще всякого интересующегося украинской литературой читателя. Независимо от отдельных недочетов «Десять років української літератури» — крупный вклад в украинскую литературу. Впервые мы имеем полную энциклопедию украинской советской литературы, всех ее течений и группировок, всех ее представителей.

...С интересом ожидаем появления последнего, третьего тома, наиболее ответственного тома.

(«Вечернее Радио», 30/XII — 1928)

...Ця книжка, що дає нам відомості про багатьох сотен українських письменників, є найкращим спростуванням брехень наших ворогів про те, що українська література деградує. Такого розквіту літератури не знала ще жодна країна в світі протягом усієї історії людства. Зачитуючи окремі книжки та журнали, ми цього процесу приєднання мас до художньої творчости часом не помічаємо. Книжка Лейтеса і Яшека нагадує нам про це. Її безумовно повинні набути всі наші бібліотеки, її треба радити школам і вчительству.

(«Красный Николаев», № 2401, 1928)

Красне письменство

Анищенко, К. — Баланс. Оповідання. ДВУ. Харків. 1927, стор. 186, ціна 90 коп.

Невелика книжечка не містить в собі десяток оповідань. Здебільша зміст їх взятий з військового побуту на фронті пілчас імперіялістичної війни. Невеликі, старанно написані, вони малюють окремі моменти «фронтового побуту». Їхня цінність. їхній зміст у тому, що вони не б'ють на зовнішній ефект, а показують (і досить яскраво), як війна, як воєнні обставини стали саме побутовим явищем, безглуздим, непотрібним, часто-густо жахливим. Старанно видана, досить проста мова, приступна ціна — зовнішні плюси книжечки.

(«Червоне Село», 16/IX — 1928)

Антоненко-Давидович. Б. — Смерть. ДВУ. 1928 р., стор. 321, ціна 1 крб. 60 коп.

Рецензируемая книга «Смерть» состоит из 4 вещей: повести — «Смерть» и трех рассказов. «Смерть» хронологически самая новая вещь. Тема повести — смерть украинского национализма. Будучи глубоко психологической, повесть рисует украинского коммуниста-интеллигента, в котором совершается борьба двух идей: интернациональной и националистической. Носителем последней является «ветхий человек». Конфликт между этими двумя идеями есть то психологическое противоречие, которое придает повести такой глубокий внутренний интерес. Антоненко-Давидович довольно удачно справился с задачей: создать в повести «живого человека», показанного в гуще здорового партийного коллектива.

(«Кочегарка», 14/XII — 1928)

Повість одного з найактивніших белетристів сучасної радянської української літератури, Бориса Антоненка-Давидовича, під назвою «Смерть», що починає останню письменникову збірку творів під тою ж самою назвою, належить до цінних та інтересних надбань нашої художньої літератури цього року. Серед повістей та й романів, які ми мали цього року, вона займає перше місце насамперед актуальністю свого сюжету.

(«Пролетарська Правда», 16/XII — 1928)

Барбюс, А. — Справжні історії. Оповідання. Переклад з французької. Державне Видавництво України. 1928 р., стор. 94. ціна 55 коп.

В книзі дев'ять оповідань. Власне, не оповідань, не вигаданих, художньо розказаних оповідань, а дев'ять «справжніх історій», дев'ять справжніх, жахливих подій, страшних фактів із життя капіталістичного світу. У Барбюсових оповіданнях нема вигадки: вони настільки ж правдиві, як і жахливі. Збірка „справжніх історій" паскудить і гостро плямує перед цілим світом увесь капіталістичний лад із його визиском, експлоатацією, звущанням і лютою класовою помстою над пролетаріятом. Прекрасний майстер слова Барбюс розповідає геніяльно просто, разюче тонко і невимушено. Уникаючи хитромудрих вигадок і зайвих художніх прикрас, він тимчасом не нудний і не одноманітний. Читати його твори легко й цікаво.

(«Пролетарська Правда», 4/I — 1929)

Лісовий, П. — Нетрі села. Збірка. ДВУ, 1928 р., стор. 352, ціна 1 крб. 45 коп.

Книжка загалом цікава. Мова книжки досить проста, читати легко, є чимало цілком селянських висловів, і їх так написано, що коли читаєш їх, то здається, немов говорить сам селянин, а не автор. Не хвалючи, можна сказати, що автор знає побут села, знає мову селянина. Ця книжка цінна тим, що вона громадським робітникам на селі може багато допомогти у їхній роботі, краще зрозуміти село то-що. Кращі гариси з неї треба використовувати на масових читках у сельбудах та хатах-читальнях.

(«Молодий Більшовик». Київ, 23/XII — 1928)

Соколовський, О. — Перші хоробрі. ДВУ. 1928 р., стор. 204, ц. 1 крб. 45 коп.

Роман Соколовського „Перші Хоробрі" висвітлює на своїх сторінках один із моментів діяльности партії «Народня Воля». Бурхлива доба 80-тих років, доба піднесення, економічного розвитку старої Росії, робота тоді ще революційної буржуазної інтелегенції, перші кроки робітничого руху — все це цікаво й само по собі. Але в романі цей історичний момент просто захоплює. Перед читачем, мов живі, стають історичні постаті — Плеханов, Желябов, Кібальчич, Перовська, Гриневецький. Автор малює осіб, що були володарями думок кількох поколінь молоди, на яких пригноблене населення Росії дивилось, як на символ волі; показується, які вони були в житті, в своєму буденному побуті. І це саме потрібно нашій молоді, бо побут цих революціонерів, особисте життя може стати за гарний приклад для нашої молоди, яку частенько цілком слушно обвинувачують у розбещеності. Вдале побудування роману є велике досягнення автора. А молодь завдяки цьому зможе в легкій і цікавій формі ознайомитися не лише з терористичними актами «Народньої Волі», але й з платформою, з різними групами всередині партії. Між иншим, дія в романі частенько відбувається на Україні: Харкові, Києві, і не надає українського колориту романові й показує становище робітників того часу, їхні настрої. На конкурсі юнацької літератури ця річ одержала *другу премію. Молодь повинна прочитати цей роман,* висловити свою думку й сказати, чи правильно журі оцінило цей твір.

(«Комсомолець України», 13/XII — 28)

Партія й ради

Каганович, Л. — Партія та перевибори рад. Держвидав України, 1928 р., ц. 25 коп.

Брошура тов. Кагановича являє собою сконцентрований згусток політичних і організаційних завдань партійців і радянського активу в перевиборах рад. З властивою авторові чіткістю формулировок в брошурі дається яскраву характеристику сучасного етапу соціялістичного будівництва й значіння перевиборів рад, яко головної політичної кампанії. Автор ясно розкриває всі головні труднощі нашого будівництва, всі класові суперечності, що неминучі, і які в тій чи иншій формі виявлятимуться найбільше в перевиборах рад. Від першого до останнього рядка брошури червоною ниткою підкреслюється потребу не казьонного переведення кампанії, а дійсного втягнення широких мас у керовництво державними справами, живого реагування на економічні

й побутові потреби трудящих та правильного, чіткого партійного проводу без адміністративного тиску й без замазування партійної лінії.

(«Комуніст», 18/XII — 1928)

Сільське господарство

Василенко, Я. — Дитячі сільсько-господарські клуби. ДВУ, 1928 р., стор. 13, ціна 13 коп.

Ми можемо підкреслити корисність праці Я. Василенка; вона дійсно доводить нам про кончу потребу й можливість організації дитячих сільсько-господарських клубів. Для цього Я. Василенко наводить декілька яскравих фактів з практики дитячих клубів. Бажано б, щоб автор на підставі ретельного вивчання цих фактів і матеріялів склав коротенький, але змістовний підручник у справі організації, змісту та методики роботи дитячих сільсько-господарських клубів. Така книжка дуже потрібна на сьогоднішній день.

(«Знання», № 1, 1929)

Сільсько-господарська грамота. (Підручна книжка для сільсько-господарських гуртків і селян слухачів сільсько-господарських курсів. За редагуванням Тушкана, П. Х. Упорядкував Ковалів М. Д.). Державне Видавництво України, 1928 р., стор. 510. Ціна 4 крб. 50 коп.

Мета сільсько-господарської грамоти — подати в одній книжці короткі початкові систематизовані відомості з усіх найактуальніших (дієвих) галузей сільського господарства. Це є вступ до вивчення сільсько-господарської науки, сільсько-господарська абетка для сільсько-господарських гуртків і окремих селян, що мають ліквідувати свою сільсько-господарську неписьменність. Крім своєї систематизованости й універсальности, має ще в міру можливости практичний характер, і тому повинна бути настільною книжкою кожного господаря. Звичайно, завелика ціна може не дозволити придбати її кожному селянинові чи селянському комсомольцеві. Але в кожній бібліотеці сельбуду чи хати-читальні, в кожному сільсько-господарському гурткові вона повинна бути.

(«Комсомолець України», 22/XI — 1928)

Техніка

Борисенко, А. та Федин, А. — Використання енергії вітру. ДВУ. З серії «Науково-технічна білбіотека», № 1, стор. 61. з малюнками, ціна 95 коп.

Книжка складається з двох частин: першої «До проблеми використання вітру», теоретично прикладної, що може дати корисний матеріял при вивчанні вітродвигунів; склав її Борисенко; другої, теоретичної, Федина, «Сучасні вітряки та їхня будова». Книжка подає багато цінного матеріялу про вітри на Україні, методи обчислення енергії вітру, обчислення устаткування вітродвигунів, переглядає найновіші конструкції їх і т. ин. Книжка, безперечно, корисна, особливо тепер, коли враховується всі енергетичні ресурси. Приступна вона фахівцеві.

(«Знання», № 1, 1929)

Лікнеп

Плаксин, А. — Сільський Пролетар. Буквар для сільсько-господарських і лісових робітників. Видання друге, перероблене. Харків, ДВУ, стор. 128, ціна 30 к.

Автор використав досвід роботи за першим виданням цього букваря на лікпунктах для наймитів та с. г. і лісових робітників. Усе, що в букварі не відповідало сучасним вимогам методики або виявилося трудним до засвоєння, автор виправив. Крім того, додано багато свіжого і цікавого художнього матеріялу. Але, що робить буквар особливо цінним, — це те, що в ньому з першого речення і до останнього відображається життя, роботу і інтереси сільського робітництва. Книжку багато оздоблено малюнками і видруковано чітким виразним шрифтом. В цілому книжка так своїм змістом, як і зовнішністю цілком задовольняє.

(«Геть Неписьменність», № 18, 26/X — 1928 р.)

Що читати дітям з красного письменства

Телье, П. — Франекова школа. Оповідання з життя гуцульського селянського хлопчика. ДВУ. 1928 р., стор. 20, ціна 7 коп.

Франек — селянський хлопчик 15 років — примушений був іти на заробітки до міста. Там він працював у маляра, у бляхаря, заробив 50 крб. і радісний повертався додому. Та дома батьки померли, і Франек залишився єдиним робітником у сім'ї.

Іваницька, М. — Діти. Збірка віршів та оповідань. ДВУ. 1928 р., стор. 86.

Вся книжечка — це життя дітей за колишнього та теперішнього часу. Тут є оповідання з життя дітей за часів кріпацтва, з життя дітей шахтарів, з життя дітей, що працювали на фабриках, на заводах. Є оповідання й з життя наших піонерів.

(«Червоне Село», 16/IX — 1928 р. № 46)

Періодика

Безвірник. Популярно-науковий антирелігійний двохтижневик Всеукраїнської ради спілок безвірників. № 1 — 14 за 1928 рік.

Журнал агітує, пропагує, розворушує відсталі верстви робітників і селян, примушуючи їх серйозно замислитися над питаннями релігії, що так гальмують наше соціялістичне будівництво. Наш пропагандист-антирелігійник має потребу набути чимало формальних знаннів, щоб успішно вести роботу в справі знищення релігійних забобонів. Журналяк раз і дав цілу низку популярно-наукових статтей з природознавства — біології, астрономії, медицини, історії класової боротьби, історії культури то-що. Журнал потрібний не лише для дійсних членів товариства безвірників; він цікавий взагалі для робітників і селян.

(«Комуніст», 29/XII — 1928)

НОВІ ВИДАННЯ

Підручники соцвиху

Іваниця, Гр. — Життя та слово. Читанка. Частина друга. Для 4 групи трудшколи. Видання п'яте, перероблене. 1929. 400 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Улітку. На допомогу землі. Цукрова промисловість. Через революцію до кращої долі. З урожаєм. Узимку. Дні пролетарської жалоби. Серед вугілля та металу. Силою електрики. Дні борців за нове життя. На-весні. На шляхах боротьби та праці (весняні революційні свята й пам'ятні дні). По землях радянських.

Короб'їна, Л., Найдін, П., Павлова, Н., Штандель, М. та **Яковлев, В.** — Труд і природа. Частина II, вип. II, 4-й рік навчання. Збірник завдань для учнів 4-ої групи сільської школи. За редакцією В. Яковлєва. Вид. друге. 1928. 71 стор.,ц. 24 коп.

ДНМК рекомендував до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Підсумки праці за літо. Угноєння та обробіток ґрунту. Зберігання сільсько-госп. продуктів. Цукрова промисловість. Обробка зернових продуктів. Добування й обробка металів. Електрифікація. Обробка дерева. *Живий куток*: Терарієм. Акварієм. Інсектарієм. Устаткування лабораторії.

Михаловський, М., Голубенко, М. — Робоча книжка з математики. Для V року навчання. 1928. 138 стор., ц. 55 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Нагорний, А., проф. — Життя і будова людського тіла. 1928. 179 стор., ц. 70 коп.

Зміст: Обмін речовин та енергії в організмі. Живлення людини. Травлення і вбирання. Дихання. Кров. Кровобіг. Лімфа і лімфатична система. Сечовиділення. Тваринне тепло. Рух і робота організму. Погодження діяльности окремих частин організму і внутрішня секре-

Взаємодіяння між організмом і оточенням. Нервова система й органи чуття.

Робоча книга з суспільствознавства. Для VI року. Переробив з рос. вид. та пристосував до укр. шкіл Р. Шпунт. Вид. II. 1929. 255 стор, ц. 80.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для установ соцвиху.

Російською мовою

Голубенко, Н. и **Фесенко, В.** — Начальный счет. Для сельской школы. Часть I. Для первого года семилетки. 1928. 102 стр., ц. 35 коп.

ГНМК допущено в качестве учебника в учреждениях соцвоса с русским языком преподавания.

Голубенко, Н. и **Фесенко, В.** — Начальный счет. Для сельськой школы. Часть II. Для второго года обучения. 1928. 111 стр., ц. 40 коп.

ГНМК допущено в качестве учебника в учреждениях соцвоса.

Кистяковский. В. В. — Очерк географии УССР. 3-е издание, пересмотренное. 1928. 170 стр., ц. 70 коп.

ГНМК разрешено к печати как учебник в учреждениях соцвоса.

Кистяковский, В. В. — Рабочая книжка по географии. Часть вторая. Общий обзор земного шара. География СССР и стран за его границами. 1928. 190 стр., ц. 1 руб. 20 коп.

ГНМК допущено в качестве учебника в учреждениях соцвоса.

Михаловский, М. и **Голубенко, Н.** — Математика для семилетних школ. Рабочая книга для V года обучения. Перевод с украинского. 1928. 159 стр., ц. 80 коп.

ГНМК разрешено в качестве учебника в учреждениях соцвоса.

Нагорный, А., проф. — Жизнь и строение человеческого тела. (Физиология и анатомия человека). 1928. 192 стр., ц. 1 руб. 25 коп.

ГНМК допустил в качестве учебника в учреждениях соцвоса.

Оглавление: Обмен веществ и энергии в организме. Питание человека. Пищеварение и всасывание. Дыхание. Кровь. Кровообращение. Лимфа и лимфатическая система. Мочеотделение. Животная теплота. Движение и работа организма. Согласование деятельности отдельных частей организма и внутренняя секреция. Взаимодействие между организмом и внешней средой. Нервная система и органы чувств.

Мапи

Кльований, Л. — Географічний атлас Української Соціялістичної Радянської Республіки. За ред. академиків Воблого, К., Тутковського, П., Фоміна, О. Географічну номенклатуру редагував акад. А. Кримський. 2-е перероблене видання. 1929. ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в установах соцвиху як наочне приладдя.

Підручники профосвіти

Бумм, Ернст, д-р., проф.—Акушерство. З 631 малюнком у тексті й трьома таблицями. Переклад з восьмого руського видання, перевірений за німецьким виданням чотирнадцятим і п'ятнадцятим 1922 р. 1929. XII + 779 стор., ц. 7 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник у медичних вузах та як посібник в акушерських медичних профшколах.

Зміст: Частина фізіологічна. Частина патологічна. Акушерські операції.

Грунський, М., проф. і **Білозір. Л.** — Українська граматика. (Лабораторна система викладання). 1929. 141 стор., ц. 95 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для профшкіл та роббфаків.

Працю премійовано — премія Всеукр. Комітету сприяння вченим при Раднаркомі.

Зміст: Фонетика. Словотвір і словозміна. Синтакса.

Залужний, О., проф.—Учення про колектив. Методологія — дитколектив. 1929. 222 стор., ц. 2 крб. 70 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в педвузах, учительських курсах, педагогічних книгозбірнях.

Зміст: Процес еволюції і світові закони. Дії чи стани? Проблема свідомої поведінки. «Єство» людини й «свідома» поведінка. Одиничне й колективне Поняття колективу. Основні ознаки людського колективу. Визначення і класифікація колективів. Проблема постання колективу. Проблема поведінки. Соціяльна поведінка й інстинкт. Тваринний організм і людське суспільство. Механізми утворення соціяльних звязків. Первинні форми соціяльного контакту. Дія й мова в раннього віці. Дитячі колективи в процесі їхнього формування. Процеси утворення соціяльних звязків у складному колективі. Соціяльні антагонізми й солідарність. Висновки. Література. Покажчик авторів. Покажчик термінів.

Комарецький, С, доцент. — Аналітична хемія. Якісна аналіза. За редакцією проф. І. Телетова і С. Зенкевича. 1929. 200 стор., ц. 1 крб. 90 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для вузів.

Зміст: Передмова. Загальна частина. Суха аналіза. Аналітичні операції. Аналіза катіонів. Аніони. Мокра аналіза.

Матвієнко-Гарнага, Ф. Т. — Нариси з економічної географії України. Підручник для вищих шкіл. 1929. 200 стор., ц. 1 крб. 95 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для вузів.

Зміст: Завдання, предмет і метода економічної географії. Загальна частина. Спеціяльна частина. Краєвиди витворчих сил районів України. Витворчі сили народнього господарства України в цілому. Промисловість України. Промисловість, що оброблює сільськогосподарчу сировину. Инші види промисловости. Промисловість державна, кооперативна та приватна. Витворчі сили транспорту України. Електрифікація України. Торговля України. Кооперація України. Покажчик літератури, що її використано для цього підручника.

Програми з фізичної культури. (Цикл перший). Народній Комісаріят Освіти. УСРР. 1929. 29 стор., ц. 22 коп.

ДНМК і Вища Рада Фіз. Культ. УСРР ухвалили.

Рекомендується для педтехнікумів та інститутів народньої освіти як підсобник для уточнення їхньої педагогічної установки.

Зміст: Анатомія й фізіологія. Біологія. Біологічні властивості віків. Гігієна. Лікарський контроль та самоконтроль. Масаж. Подача першої допомоги.

Програми з фізичної культури. (Цикл другий). Народній Комісаріят Освіти. УСРР. 1929. 75 стор., ц. 42 коп.

ДНМК і Вища Рада Фізичної Культури УСРР ухвалили.

Рекомендується для педтехнікумів та Інститутів народньої освіти як підсобник для уточнення їхньої педагогічної установки.

Зміст: Суспільствознавство. Педологія, педагогіка, система радянської освіти. Математичний комплекс. Історія, теорія та методика фізичної культури. Педагогічна гімнастика. Рухливі гри. Українська мова.

Програми з фізичної культури. (Цикл третій). Народній Комісаріят Освіти УСРР. 1929. 64 стор., ц. 50 коп.

ДНМК і Вища Рада Фіз. Культури УСРР ухвалили.

Рекомендується для педтехнікумів та інститутів народньої освіти як підсобник для уточнення їхньої педагогічної установки.

Зміст: Легка атлетика. Важка атлетика: Оборона й напад без зброї. Боротьба. Подійання тягару. Зимовий спорт: Лижви. Бігання на ковзанях. Водний спорт. Плавання. Веслування й керування вітрилом. Спортивно-атлетична гімнастика. Спортивні гри. Орудування січною та колольною зброєю (фехтування). Комплекс військово-прикладних вправ. Шахо-дамкові гри. Стрілецькі вправи.

Скоморохов, О., проф — Основи загальної електротехніки. 1929. 284 стор., ц. 3 крб. 25 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник в індустріяльних вузах.

Зміст: Електричне коло. Магнетизм та електромагнетизм. Електрична ємність. Конденсатори. Акумулятори. Змінні однофазові струми. Вимірчі прилади. Освітлення. Розрахунок проводів. Динамо-машини простого

струму. Електричні рушії простого струму. Подільники напруги Особливі типи динамо - машин простого струму. Трансформатори. Синхронні машини змінного струму. Асинхронні рушії. Перетвірники змінного струму на простий. Комутаторні рушії.

Спах, А., інж.-техн. — Струментарство. Короткий курс, читаний у школі майстрів при заводі «ДЕЗ». З 285 рисунками в тексті. 1929. 197 стор., ц. 1 крб. 70 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в індустріяльних вузах.

Фалькевич, І. та Житловський, І. — Адміністративний кодекс УСРР. В запитаннях та відповідях. Порадник для ВУЗ'ів і радустанов. 1929. 369 стор., ц. 3 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для студентів соц.-екон. вузів та робітників міліції і судових установ.

Зміст: Засади. Адміністративні акти. Заходи адміністративного впливу Інші адміністративні примусові заходи. Трудовий відбиток на запобігання стихійному лихові та боротьбу з ним. Обов'язки людности в справі охорони громадського ладу. Громадянство УСРР. його набуття й втрата. Реєстрація та облік руху людности. Товариства, спілки, з'їзди, збори. Правила про культи. Прилюдні видовища, розваги й ігри. Користування державним прапором і печатками. Нагляд адміністративних органів у царині промисловости. Нагляд адміноргапів у царині торгу. Як оскаржувати чинності місцевих адміністративних органів. *Додатки:* Такси штрафів за дрібні праволомства; перелік узаконень, що втратили силу і змінені з наданням чинности адміністративному кодексові УСРР; інструкція органам Роб.-Сел. Міліції. Інструкція про права й обов'язки дворників. Обіжники — до всіх окрадміндділів.

Російською мовою

Чучмарев, З. И., проф. — Подкорковая психофизиология. Экспериментальное изучение поведения энцефалитиков-паркинсоников. С предисловием професора К. Н Корнилова и вступительной статьей проф. А. И. Геймановича: «Неврологическая психиатрия и подкорковая патопсихология». 1928 553 стр, ц 10 р.

ГНМК разрешено к употреблению в педагогических высших учебных заведениях.

Содержание: Предисловия. Неврологическая психиатрия и подкорковая патопсихология. Методология исследования. Условные слюнные рефлексы у здоровых и у энцефалитиков - паркинсоников. Моторные реакции энцефалитиков - паркинсоников. Эмоциональные реакции энцефалитиков. Ассоциативные реакции хронических энцефалитиков Сравнение выводов данного исследования с выводами некоторых других исследователей Социально-психологическое поведение энц.-паркинсоников.

Політосвіта

Антирелігійна грамота. Підручник для антирелігійних гуртків та антирелігійного активу на селі Друге видання. Центральна Рада Спілок Безвірників СРСР. Всеукраїнська Рада Спілок Безвірників. 1929. 279 стор., ц. 75 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в політосвітніх установах села.

Зміст: Селянство й релігія. Кому потрібна віра в бога. Чи створив бог світ і що таке закони природи. Постання життя й людини на землі. Релігія та наука про життя людського тіла Чи потрібна селянинові допомога від бога в його господарстві. Як та чому постала в людей віра в бога. Християнство і нехристиянські релігії. Чи був Христос і як постало християнство. Хто такі сектанти та чого вони хочуть. Соціялістичне будівництво на селі та релігія. Релігія та сільський побут Спілка безвірників та її завдання на селі.

Бухарін, Н — Теорія історичного матеріялізму. Популярний підручник марксистської соціології. Авторизований переклад М. Ільтичної. 1929. 334 стор., ц. 1 крб. 20 коп.

ДНМК рекомендував до вжитку як підручник для радпартшкіл.

Васютинський, В. — В похід за грамоту. Збірка порад до роботи комсомолу в галузі ліквідації неписьменности. 1929. 85 стор., ц 35 коп.

ДНМК дозволяє до вжитку в політосвітніх установах міста й села.

Зміст: Від автора Стан та завдання ліквідації неписьменности. Робота осередків ЛКСМУ в галузі ліквідації неписьменности. Форми та засоби залучення от ліквпунктів неписьменного населення. Індивідуально - гурткове навчання Робота з малописьменними. Про навики грамоти. Ліквідація неписьменности та бібліотека. Комсомол допомагає Сельбудові організувати роботу навколо ліквідації неписьменности. Положення про роботу ЛКСМУ в ліквпені. Тези «Комсомол та ліквідація неписьменности».

Ліо-Кі — Розумова боротьба. Збірка математичних ігор для піонерських та комсомольських клубів у систематичному викладі. З 37 малюнками, схемами та діяграмами автора. 1928 90 стор, ц. 85 коп.

Зміст: Вступ. Хто скаже сто. Одним камінчиком. Математична естафета. Двадцять сім сірників. Нім Про «справедливість» у грі Хрестики - нолики. Млинок. «Справедливий» млинок. Про помилку й програш П'ятикутна зірка. Французька зірка. Млин. Учіться думати систематично! Шахівниця. Гора П'ять. Хто краще грає. Гальма. Гальма на шахівниці. Гальма вчотирьох. Про число партнерів у грі Дев'ять стрибунців Лише вперед. Громадянська війна. Цугцванг, опозиція та виграш темпу. Вовк — вівці. Дамки. Піддавки Турецькі дамки — «тама». Морський бій. Повітряний бій. Го. «Мало» го. Закінчення.

Робоча бібліотека вчителя

Кранц, М. та **Ліберфарб, Р.**—Праця в школі на основі дитячої самодіяльности. (1 група трудшколи). 1929. 68 стор., ц. 70 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці вчителя установ соцвиху.

Зміст: Передмова. Загальна мета й завдання. Приймання й добір дітей. Перші дні в школі. Організація праці. План праці. Методи. Матеріял: комплекс «Наша школа»; комплекс «Готування до зими»; комплекс «Час»; комплекс «Праця взимку»; комплекс «Свійські тварини на службі в людини»; свято 1-го Травня й готування до нього. Виховна робота. Праця з оточенням. Формальні знання та вміння. Праця з книгою. Оповідання. Облік праці. Річний план праці в I групі. Показник літератури українською та російською мовами для читання та оповідання.

Манжос, Б. і **Тищенко, П.**—Дитяча праця в шкільних майстернях. 1929. 182 стор., ц. 2 крб. 20 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в шкільній б-ці вчителя установ соцвиху.

Зміст: Значіння трудової діяльности в школі. Основні проблеми педології праці. Принцип політехнізму в програмі виробничого навчання. Організаційні форми виробничого процесу. Методика виробничого навчання. Попередні зауваження до програм виробничого навчання. Програмові таблиці праці на дереві. Попередні зауваження до програмових робіт на металі. Програмові таблиці праці на металі Кошторис струменту та приладдя для столярної майстерні на 18 учнів на одну зміну (норма та мінімум). Кошторис струменту та приладдя для слюсарно-ковальської майстерні на 16 учнів на одну зміну (Норма та мінімум). Кошторис мінімум на устаткування комбінованої майстерні (для V — VI та VII громад), що пропускає за одну зміну 20 — 22 учнів. Словник технічних термінів. Література.

Павловський, В.—Методика й техніка розмови в трудовій школі. Харківська досвідна станція Упрсоцвиху Наркомосу. Кабінет соціяльної педагогіки. 1929. 66 стор., ц. 60 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для робочої бібліотеки вчителя установ соцвиху.

Зміст: Вступ. Розмова, як форма роботи в старій і новій школі. Основні відміни дитячої діяльности в розмові. Ознаки розмови. Визначення розмови, як педагогічного розуміння. Розмова за комплексової системи викладання. Класифікація розмови. Розмова, що попереджає роботу. Характеристика основної розмови. Методика та техніка розмови. Методика навчального питання. Засоби обліку розмови. Взірці розмов у шкільній практиці.

Робоча бібліотека учня

Бузько, Д.—Кіно й кінофабрика. 1928. 76 стор., ц. 70 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій біб-ці учня установ соцвиху.

Зміст: Що таке кіно. Проекційний апарат. Знімальний апарат. Виробництво фільма. Здіймання дуже швидкого й дуже повільного руху. Мікроздіймання. Рентгенівське кіно-здіймання. Кіно-здіймання звуку. Науково-популярні фільми Виробництво художніх фільмів. Кіно-фабрика. Кіно-сценарій. Підготовчий період. Здіймання. Павільйон. Натурні знімки. Кіно-лабораторія. Монтаж. Кіно-театри й прокат фільму. Історія кінематографії. Історія кінематографії в УСРР.

Куда, Я.—Про зону та сажку на хлібах та як їх позбутися. Видання 2-ге. Перше видання премійував Всеукр. Комітет сприяння вченим. 1929. 42 стор., ц. 15 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Що таке зона та сажка. Зона на пшениці. Зона на житі. Стеблова зона на житі. Сажка на пшениці. Сажка на вівсі. Сажка на ячмені. Сажка на просі. Сажка на пшениці (кукурудзі). Чим різниться зона від сажки й сажка поміж собою Загальні уваги до зони та сажки. Чим шкідливі зона та сажка. Що таке формалін та синій камінь і де їх дістати. Як промивати зерно гарячою водою. Загальні уваги до того, як промивати зерно. Сухі засоби до беззаражування посівного матеріялу. Народні заходи проти зони та сажки і яка від них користь. Хто на Україні провадить боротьбу з хворобами на рослинах та де селянинові шукати поради. Коротке слово до читача.

Лісновський, Г.—Життя й учення Чарльза Дарвіна. 1929. 107 стор., ц. 55 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Зміст: Життя Дарвіна: Дитинство Чарльза Дарвіна. В початковій і середній школі. Університетські роки. Кругосвітня мандрівка на кораблі «Бігль». Повернення в Англію. Одруження. Життя в Дуані. Наукова діяльність: Учення Чарльза Дарвіна. Споріднення і близькість між організмами всіх рослин і тварин. Перші докази, що наводить Дарвін. Перша сутичка Дарвіна з його ворогами. Два основних заперечення ворогів. Відповідь Дарвіна на заперечення ворогів. Дарвін переходить в наступ. Природній добір. Підсумки.

Сірий, Юрій—Дивні рослини. 1928. 14 стор., ц. 10 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху молодшого концентру.

Шмідт, П., проф—Свійська птиця та її історія. 1929. 67 стор., ц. 35 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Зміст: Що таке птиця. Птиця і людина. Кури. Индики та цесарки. Дика і свійська водяна птиця. Качки та гуси. Голуб. Канарка.

Партійне

Перчик, Л—Комсомольцям про правий ухил. За редакцією Агітпропа ЦК ЛКСМУ. 1929. 74 стор., ц. 15 коп.

ЦК ЛКСМУ рекомендує всім осередкам комсомолу для проробки питання про правий ухил.

Зміст: Що таке правий ухил. Праві ухилісти проти ленінської політики індустріялізації. Праві ухилісти проти колективізації сільського господарства. Праві ухилісти проти наступу на куркуля й непмана. Праві ухилісти проти самокритики. На якім ґрунті зростає в нас правий ухил. Правий ухил в компартіях капіталістичних країн. Права небезпека в комсомолі. В чім є ріжниця правого ухилу від лівого. Чому партія намітила основний вогонь проти правого ухилу. Що таке примиренство і чому треба боротися з ним. Чи правдиві балачки про те, що партія, борючись проти правого ухилу, стала провадити троцькістську політику.

Поссе, С., Прокоф'єв, Б., Штейн, С.— Партія в боротьбі з правими ухилами (1917—1928). Зредагував М. Баран. Київський будинок комуністичної освіти. 1929. 90 стор., ц. 60 коп.

Зміст: Передмова редактора. Від авторів. Коріння правої та лівої небезпеки в партії. Жовтневе штрейкбрехертво. Група «Рабочая правда». Праві помилки т. Красіна на XII з'їзді ВКП(б). Ліквідаторська платформа опозиційної «чвірки» в 1923 р. Ухил Богушевського. «Генеральна лінія» Шапіна - Сокольнікова. Політична платформа Осовського. Суть та соціяльні коріння сучасного правого ухилу. «Ліві — тінь правих». Про уламки, про центризм, про боротьбу в партії на два фронти. *Додатки:* З промови т. Каменева на Квітневій конференції РСДРП(б) в 1917 р. Правий ухил в КП(б)У на 1-му й 2-му з'їздах. З промови т. Енштейна, представника правих, на 2-му з'їзді КП(б)У. Пояснювальна записка в Політбюро ЦК ВКП б) колишніх учасників групи «Рабочая правда». Заява т. Красіна XII з'їздові ВКП(б). Резолюція опозиційної «чвірки». З платформи Медведева - Шляпнікова. З статті Шапіна «Питання економічного курсу». З резолюції XI з'їзду партії «Про укріплення та нові завдання партії». З резолюції XII партконференції «Підсумки дискусії». З резолюції XIV партз'їзду на звіт ЦК ВКП(б). Заклик ЦК ВКП(б) до всіх членів Московської організації ВКП(б). Відозва ЦК КП(б)У до всіх членів КП(б)У.

Резолюція та постанови другої всеармійської наради секретарів ВКП(б). 27—31 березня 1928 року. 1929. 144 стор., ц. 70 коп.

Затвердив начальник ПУР'а т. Бубнов.

Зміст: Середпартійна робота. Робота серед позапартійних. Комсомольська робота. Партійно - політична робота на тактичних заняттях. Робота в територіяльних частинах. Робота у спеціяльних частинах. Робота в національних частинах. Робота в морських силах РСЧА. Робота у військових навчальних закладах.

Російською мовою

Перчик, Л.—Комсомольцам о правом уклоне. Под редакцией Агитпропа ЦК ЛКСМУ. 1929. 80 стр., ц. 15 коп.

ЦК ЛКСМ рекомендует всем ячейкам комсомола для проработки вопроса о правом уклоне.

Содержание: Что такое правый уклон. Правые уклонисты против ленинской политики индустриализации. Правые уклонисты против коллективизации сельского хозяйства. Правые уклонисты против наступления на кулака и непмана. Правые уклонисты против самокритики. На какой почве вырастает у нас правый уклон. Правый уклон в коммунистических партиях капиталистических стран. Правая опасность в комсомоле. В чем отличие правого уклона от левого. Почему партия направила основной огонь против правого уклона. Что такое примиренчество и почему нужно решительно бороться с ним. Верны ли разговоры о том, что партия, борясь с правым уклоном, стала проводить троцкистскую политику.

Перевибори рад

Буценко, А.— Права й обов'язки селищних рад. ДВУ. 1929. 34 стор., ц. 15 коп.

Зміст: Передне слово. Політичний стан нашої країни. Що відає селищна рада. Господарчі функції селищних рад. Культурно - соціяльна робота селищної ради. Адміністративно - організаційні обов'язки селищної ради. Утворення органів селищної ради. Адміністративні права селищних рад. Як має працювати селищна рада.

Дубів, Вол. — Що повинен знати кожний член сільради. 1929. 38 стор., ц. 12 коп.

Зміст: Як було колись та як є тепер. Господарі нашої країни — працівники. Поголовно всі працівники мають брати участь у радроботі. Сільська рада — вищий орган радянської влади на селі. Соціялістичне будівництво в сільському господарстві — обов'язок сільради. Сільрада повинна дбати про впорядкування села. Сільрада має поширювати культуру на селі. Сільрада повинна допомагати бідноті. Сільрада має боронити інтереси найманців. Сільрада має бюджетно - майнові права. Сільрада має адміністративні права. Сільрада повинна працювати з масами й для мас. Комісії сільрад. Загальні збори виборців. Обов'язки членів сільрад. Права і пільги членів сільрад. Відповідальність членів сільрад.

Конотоп, В.— Радянський активіст у перевиборах сільрад. 1929. 28 ст., ц. 10 коп.

Зміст: Радянський актив у перевиборах рад. Політичні завдання теперішніх перевиборів. Як проходять перевибори рад. Завдання радянського актива на селі. Підготовчі роботи до перевиборів. Масова агітаційна робота. Практична допомога актива. Як повинен працювати сільський актив. Висновок.

Сазонів, Ів.— Робселькорив перевиборах рад. 1929. 35 стор., ц. 15 к.

Зміст: Перевибори рад — найважливіша політична кампанія. Робселькори — бойова ланка класового пролетарського й бідняцького фронта. Піднести активність широких мас та боротися за чітку пролетарську й бідняцьку лінію. Що повинні робити заводські стінгазети й робкори. Перевірмо виконання наказу. Нехай депутати складуть звіта. Треба організувати матеріял. Треба обмірковувати нових кандидатів. Не забудьмо роботи серед жінок. Що треба зробити для підшефного села. Що мають робити селькори підчас перевиборів рад. Під добру критику стару сільраду.

Українознавство

Синявський, Олекса—Найголовніші правила української мови. (За новим правописом). 1929. 64 стор., ц. 35 коп.

Зміст: Передмова Абетка і звучня: Літери і звуки. Звукозміни. Приростки – приймешники. Вживання знака Ь. Словозміна: Іменник. Прикметник. Займенник. Числівник. Дієслово Невідмінювані слова. Правопис чужих слів. Матеріяли на практичні вправи.

Студії з історії україни науково-дослідчої катедри історії України в Києві. Том. 2-й. Видання на пошану академика М. С. Грушевського з нагоди шістдесятої роковини наукової діяльности Всеукраїнська Академія Наук. 1929. LXVIII+128 стор., ц. 2 крб.

Зміст: Звідомлення про діяльність Катедри в 1927—28 році. *О ип Гермайзе* — Українська історична наука за останне десятиліття. *Костъ Копержинський* — Українське наукове літературознавство за останне десятиліття. *Микола Ткаченко* — Археологічне вивчення Києва та Київщини за останне десятиліття. *Сильвестр Глушко* — Селянське питання в українській літературі за останне десятиліття. *Павло Федоренко* – Завдання вивчення манастирського господарства робочий план і огляд архівного матеріялу). *Сергій Шамрай* — Путні бояри в маєтках Київо-Печерської лаври XVIII ст.. *Прокіп Нечипоренко* – «Національні строєнія» 1748—65 р. на Посем'ї та їх відношення до господарства гетьмана Розумовського. *Іван Кравченко* — Ямпільський маєток на прикінці XVIII та в першій чверті XIX століття. *Михайло Карачківський* — Опис Поділля з 1819 року В. Рудницького (до історії Поділля поч. XIX в); *Оксана Степанишина* — сторінка з історії реформи 1861 року в Шевченкових селах.

Словники

Шаровольський, І. — Німецько-український словник. Словник остаточно виправлено за вказівками 1-го Відділу ВУАН. 1929. XXIV+453 стор., ц. 3 крб. 50 коп.

Щоголів, І. і Паночіні, С.— Словник зоологичної номенклатури. Ч. Ш. Назви безхребетних тварин. (Проєкт). Зредагувала зоологічна секція природничого відділу Інституту Української Наукової Мови УАН. Українська Академія Наук. 1928. 186 стор., ц. 1 крб. 60 коп.

Шевченкознавство

Варавва, О.— Прочани на могилі Т. Г. Шевченка. (Матеріяли з книжки відвідувачів могили за 1917 — 1921 роки). Інститут Тараса Шевченка. Серія науково-популярна. 1929. 48 стор., ц. 16 коп.

Коряк, В.— Життя Тараса Шевченка. Інститут Тараса Шевченка. Серія науково-популярна. 1929. 24 стор., ц. 10 коп.

Петренко, П.— Похорон Т. Г. Шевченка. Інститут Тараса Шевченка. Серія науково-популярна. 1929. 18 ст., ц. 8 коп.

Савченко, Ю.— Дещо з історії могили Шевченка. Інститут Тараса Шевченка. Серія науково-популярна. 1929. 24 стор., ц. 10 коп.

Хоменко. Я.—Народні перекази та легенди про Шевченкову могилу. Інститут Тараса Шевченка. Серія науково-популярна. 1929. 20 стор., ц. 8 коп.

Історія. Економіка

Курц, Б., проф.—Русско-китайские сношения в XVI, XVII и XVIII столетиях. Всеукраинская научная ассоциация востоковедения. 1929. 158 стр., ц. 3 руб. 50 коп.

Содержание: Вопрос о торговле с Китаем до установления непосредственных русско-китайских сношений. Попытки России к непосредственным сношениям. Сношения России с Китаем с 1654 до 1805 г. Размеры Русско-Китайской торговли и начало ее с западным Китаем. Политическое положение народов, обитающих между Российской и Срединной империями. Характеристика Русско-Китайских отношений. Основы сношений Российской и Серединной империй.

Местецкий, Я., Сигал, Б., Георгиевский, Г.— Жилищное хозяйство Украины. ГИУ. 1929. 166 стр., ц. 1 руб. 85 коп.

Оглавление: Предисловие. Жилищная политика в СССР и на Западе. Жилищный фонд на Украине и его основные капиталы. Эксплоатация жилищного фонда. Жилищное строительство. Проблема стоимости строительства. Проблема частного строительства. Вопросы благоустройства и планировки городов. Финансирование жилищного строительства. Заключение. Библиография.

Техніка

Айнберг, П. М.— Допомічні перевідні таблиці всіх метричних та російських мір. 1929. 157 стор., ц. 75 коп.

Зміст: Вступ. Загальна таблиця метричних та російських мір. Міри лінійні. Міри поверхонь. Міри кубічні. Міри пиляного лісоматеріялу. Міри рідин. Міри сипких тіл. Міри ваги.

Ганфштенґель, Ф., інж., проф.— Технічне думання й творчість. Попу-

лярний вступ до техніки. З четвертого німецького видання (1927 р.) переклав М. Чечель. 1929. 242 стор., ц. 2 крб. 35 коп.

Зміст: Основи. Використовування енергії. Використовування матеріялу й розвиток норми. Технічна робота. Раціоналізація.

Російською мовою

Прейсфрейнд, А. и Пайков, М.—Расчет рам по методу постоянных точек. Практическое руководство к расчету статистически неопределимых систем. 1928. 96 стр., ц. 1 руб. 50 коп.

Оглавление: Предисловие. Постоянные точки. Учет влияния вертикальных нагрузок. Влияния горизонтальных нагрузок — ветра и температуры — на рамные железобетонные конструкции. Графическое построение для разных случаев нагрузки. Общие данные и примерный расчет многопролетной, многоярусной жесткой железобетонной рамной конструкции. *Приложения*: 1) Формулы для расчета железобетонных конструкций. 2) Диаграмма для подбора моментов инерции тавровых железобетонных балок. 3) Таблица для подбора сечений эксцентрично нагруженных колонн. 4) Таблица сечений круглых железных стержней.

Військова література

Кадишев, А.—Що повинен знати молодий червоноармієць. За редакцією А. Шахматова. 1929. 236 стор., ц. 75 к.

Зміст: Для чого тебе покликано до Червоної армії. Червона армія — армія трудящих. Політичне виховання й освіта в Червоній армії. Громадсько-політичні організації. Наша армія утворювалась під вогнем. Військове будівництво нашого Союзу. Як збудовано Червону армію. Як керується Червоною армією. Військова служба червоноармійця. Зброя стрільця. Строї і порядки піхоти. Бойова служба стрільця. Бережи військову таємницю. Таблиця знаків спрощення сигналізації. Нагороди й кари. Державне забезпечення, пільги й привілеї червоноармійцям та їхнім сім'ям. Пільги звільненим у довгострокову відпустку й зовсім від служби із кадрів частин РСЧА. Влада Рад. Як побудовано нашу державу. Міжнародні організації трудящих. Короткі відомості про інші держави. Наші західні сусіди. Наші сусіди в Азії. Що мусить знати та пам'ятати прикордонник. Фізична підготовка та здоров'я бійця. Переводь режим економії. Як читати книгу. Інтернаціонал. Заповіт. Пам'ятка революційних днів. Портрети в тексті: т.т. Ворошилова, Уншліхта, Каменєва, Бубнова, Леніна, Сталіна, Косіора, Калініна, Рикова, Петровського, Чубаря, Якіра. Схеми будови СРСР і ЦВК. Мапи світу, СРСР і УСРР.

Закон про обов'язкову військову службу. Затверджений 8 серпня 1928 року. 1929. 118 стор., ц. 25 коп.

Зміст: Основні засади. Про допризовну підготовку. Про дійсну військову службу рядового складу робітничо-селянської Червоної Армії. Про запас рядового складу робітничо-селянської Червоної армії. Про облік військовозобов'язаних та військово-службовців. Про установи, що відають притягненням до відбуття обов'язкової військової служби. Про пільги за родинно-майновим станом. Про відстрочку призову на дійсну військову службу. Про особливості відбування обов'язкової військової служби громадянами, що вчаться у вищих учбових закладах та технікумах, а також що скінчили вищі учбові заклади, технікуми, робітничі факультети, школи другого ступеня та інші відповідні їм учбові заклади. Про середній, старший та вищий начальницький склади. Про добровільний вступ на дійсну військову службу. Про призов за мобілізацією. Про права та обов'язки військових службовців та військовозобов'язаних. Про громадян, що звільняються від військової служби через релігійні переконання. Про тилове рушення.

Ложкін. Я.—Дисципліна в Червоній армії. Видання третє. 1929. 78 стор., ц. 25 коп.

Зміст: Дисципліна взагалі й дисципліна військова. Дисципліна — шлях до перемоги. Дисципліна — наш певний приятель. Дисципліна на мирній службі. Дрібниці дисципліни. Кари, заохочування, політробота. Дисципліна дворянська. Дисципліна робітничо-селянська.

Потемкін, А. Н.—Розвідка кінноти. (На прикладах). Дія дрібних роз'їздів. 1929. 55 стор., ц. 35 коп.

Зміст: Від автора. Марна загибель. Раптовий удар. Якось воно та буде. Не розгубилися. Нічний жах. Завзятий наскок. Несподівані зустрічі. Заломивши голову. Перехитрили. Прорив.

Красне письменство

Літературний ярмарок—Альманах-місячник Книга перша (131). Грудень 1928 р., 246 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *Передмова*: «До книги 131-ої — грудень 1928»; *Щербина* — Світає світ; *Хвильовий* — Із Варіної біографії; *Шмигельський* — Смереки; Перша інтермедія; *Коцюба* — Обов'язок; *Рунін* — Побачення; Замість інтермедії; *Сенченко* — Червоноградські портрети; *Кулик* — Апотеоза; Коментарій (інтермедія); *Дрий-Хмара* — Лебеді; *Іванов* — Ніч і день; *Майський* — Іспит; Драматичний етюд (інтермедія); *Майк-Йогансен* — Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альцести у Слобожанську Швайцарію; Інтермедія патосу; Календар; *Вишня* — На Ганчарівці; *Смолич* — Біля ліжка хорого; *Панч* — Гордій Коцюба; *Микитенко* — Антон Дикий; *Лісовий* — Записки Юрія Діброви; Епілог; Почтова скринька; Сорочка — панно із «Сорочинського Ярмарку» і карусель — роботи художника Анатоля Петрицького. На берегах малюнки таких художників: Петрицького, Бризкина, Падалки.

Йогансен, Майк.—Подорож людини під кепом (єврейські колонії). 1929, 79 стор., ц. 40 коп.

Нечуй-Левицький, І.—Твори. За редакцією і з критичною розвідкою Юра Меженка. Том І. З портретом автора. Вид. друге. ДВУ. 1929, 298 стор., ц. 1 крб. 20 к.

Зміст: Від упорядчика. Передмова до другого видання. І. С. Нечуй-Левицький (літературний нарис). Дві московки. Гориславська ніч, або рибалка Панас Круть. Баба Параска та баба Палажка. Біда бабі Палажці Солов'їсі. Микола Джеря.

Нечуй-Левицький, І.—Твори. Том VIII. За редакцією і з критичною розвідкою Юра Меженка. Бібліотека українських класиків. 1929, 552 стор., ц. 2 крб.

Зміст: Пропащі. Живцем поховані. Не той став. Поміж ворогами.

Панч, Петро.—Мишачі нори. Збірка оповідань. Видання друге. 1929, 191 стор., ц. 1 крб. 15 коп.

Зміст: Земля. Зелена трясовина. Мишачі нори. Реванш.

Свекла, О.—Останній етап. Оповідання. 1928, 194 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Останній етап. Як на комуну йшли. За аліменти. Скрута. Сліпа Маріука. Двоє й одна.

Сенченко, І.—Дубові гряди. 1929, 209 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: Дубові гряди. Інженери. На руїнах. Білий палац. У золотому закуті. Земля. Історія однієї кар'єри. Тоска смертельная. Скарб. Подорож до Червонограду. Малий Мацапура.

Хвильовий, М.—Бараки, що за містом. 1929, 23 стор., ц. 10 коп.

Хвильовий, М.—Життя. 1929, 12 ст., ц. 7 коп.

Хвильовий, М.—Кіт у чоботях. Видання четверте. 1929, 30 стор., ц. 15 коп.

Російського мовою

Юрезанский, Вл.—Костры. Две повести. 1929, 334 ст., ц. 2 руб. 75 коп.

Содержание: Исчезнувшее село. Зарево над полями.

П'єси

Муринець, В.—По ревізії. Комедія на 3 дії. Вид. 2-е. Театральна бібліотека. 1929, 36 стор., ц. 12 коп.

Вища Науково-Репертуарна Рада Відділу Мистецтв Головполітосвіти Наркомосу до вистави ухвалила.

Зміст: Передмова. Дієві особи. Бутафорія й реквізит. Акторам до рук. Грим і костюми. Дія І. Дія ІІ. Дія ІІІ.

Хоткевич, Г.—Село в 1905 році. Драматичні картини на 4 дії. 1929, 50 ст., ц. 27 коп.

Вища Репертуарна Рада при Відділі Мистецтв Головполітосвіти НКО УСРР п'єсу до вистави дозволила.

Перекладна література.

Андерсен, Ш.—Усі враз. Переклад М. Лисиченко. 1929, 216 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

Істраті, Панаїт.—Степові будяки. Переклад з французької мови Б. Козловського. 1929, 96 стор., ц. 1 крб.

Лондон, Джек.—Твори. Том XII. Джері з островів. Переклад з англійської мови К. Шмиговського. 1928, 267 ст., ц. 1 крб. 30 коп.

Нова Білорусь.—Літературний альманах. За редакцією С. Пилипенка. 1929, 386 стор., ц. 3 крб.

Зміст: *М. Байков* — Новітня білоруська література. *Поезії:* А. Александрович, М. Богдановіч, З. Бядуля-Ясакар, А. Вольни, Цішка Гартни, А. Гарун, А. Гурло, А. Дудар, У. Дубовка, Кляшторни, Якуб Колас, Крапіва, Янка Купала, Валери Мараков, Аркадзь Моркавка, А. Салагуб, Павлюк Трус, Сергій Фомін, Н. Чарнушевич, Міхась Чарот, Шимановски, Юрко Лявонни. *Проза: Ія. Барашка* — Яелеві гієрогліфи; *Зьмітрок Бядуля* — Одного разу в неділю; Літописці; Лявониха й Симониха; *Максім Гарецкі* — Панська сучка; *Цішка Гартни* — Дрібниця; Розкусниця; Бігунець; Страйколом; Діягноза; «Щастя». *Тарас Гуща* (Якуб Колас) — Виховання. *Міхась Зарецкі* — 42 документи; Поема про чорні очі; Радість. *Васіль Каваль* — Буй-Вітер (легенда); Про квітку «брат сестра»; Легенда про пісню; *М. Ніканович* — Радість. *Я. Ньоманскі* — Ромео і Джульєта на Білорусі. *Міхась Чарот* — Білі примари; Галя. *Кузьма Чорни* — Буланий.

Сучасна чужоземна новела. Альманах. 1928, 169 стор., ц. 1 крб. 35 коп.

Зміст: *Барбюс* — Салдат співав. *Ромен* — Звичайна прогулянка. *Поль Моран* — Сиракузи. *П'єр Мілль* — Мавпа й дівчина; Грація Деледа; Крик уночі. *Міґель де Укамуно* — У всякому разі справжній чоловік. *Цвайґ* — Оповідання в сутінках. *Штернгайм* Бузеков. *Казімир-Едшмід* — Лясо. *Філіп Гіббс* — Замок Арнсберґ. *Шервуд Андерсон* — Історія одної людини. *Дрейзер* — Здійснилось.

Художня книжка для юнацтва й дітей

Верн, Жюль.—Діти капітана Гранта. Переклали: Н. Романович-Ткаченко та Н. Ходкевич. 1929, 405 стор., ц. 2 крб. 80 коп.

Верн, Жюль.—Пливуче місто. Роман. Переклад Н. Б. 1929, 142 ст., ц. 75 коп.

Кириленко, І.—Кучеряві дні. Повість. 1928, 233 ст., ц. 1 крб. 80 коп.

Тудуз, Ж.—Людина, що збудила вулкани. Роман. Переклад М. та І. Рильських. 1929, 389 стор., ціна 1 крб. 60 коп.

Баско, С.—Омелько. Дитяча повість. З малюнками. 1928, 58 ст., ц. 50 коп.

На конкурсі ДВУ на дитячу книжку одержала першу премію.

ДНМК ухвалив до вжитку як допоміжне приладдя по книгозбірнях установ соцвиху.

Брасюк, Г.—Безпутні. Дитяче оповідання. Видання друге. 1929, 63 стор., ц. 30 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху.

Марко Вовчок.—Вибрані твори. Упорядкував С. Мізерницький. Дитяча бібліотека українських письменників, за редакцією В. Арнаутова та О. Попова. 1928, 227 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як допоміжний посібник в книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Передмова. Викуп. Панська воля (Горпина). Козачка. Ледащиця. Інститутка. Чумак. Не до пари. Тюлева баба. Кармелюк. Гайдамаки.

Іваницька М.—Злодій. 1929, 92 ст., ц. 50 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку як допоміжне приладдя по книгозбірнях установ соцвиху.

Короленко, В.—Вибрані твори для дітей. Загальна редакція та передмова В. Арнаутова. 1929, 269 стор., ц. 2 крб. 25 коп.

ДНМК до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Зміст: В. Г. Короленко—*В. Арнаутов.* Макарів сон. Ліс шумить. Химерна. «Мить». Ат-Даван. Черкес. Хапун.

Свірський, О.—Рудько. Переклав П. Іванов. 1929, 276 ст., ц. 1 крб. 60 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як допоміжне приладдя по книгозбірнях соцвиху.

Федорак, В.—Гришко-інженер. (Перше травня). 1929, 40 ст., ц. 35 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як допоміжне приладдя по книгозбірнях установ соцвиху.

Єврейського мовою

קוויטקע לייב—רינג אין רינג.

(Квітко, Л.—Ріng і n ріng). 1929, 258 стор., ц. 2 крб. 35 коп.

אינהאלט: א קיילעכיק יאר (לידער אין נאטור-לידער). רינג אין רינג (שם־לן). מי און מאי (פאעמען אוו דערציילונגען).

Дитячі п'єски

Борислав сміється. (Інсценізація за Ів. Франком). Інсценізувала Марія Розенштейн. 1929, 47 стор., ц. 30 к.

Діхтяр, Ол—Дев'яте січня 1905 року. Дитяча п'єска на одну дію. 1929, 30 стор., ц. 15 коп.

Вища Науково-Репертуарна Рада при Відділі Мистецтв Головполітосвіти НКО УСРР до вистави дозволила.

Книжки для дошкільників

Кардиналовська, Л.—Бенц. 1929, 27 стор., ц. 45 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як допоміжне приладдя в дошкільних установах соцвиху.

Свійські тварини. Малюнки Рубана, О. Вірші Славка, Вяч. 1929, 20 стор., ц. 50 коп.

Зміст: Кіт. Собака. Кролик. Свині. Кози. Вівці. Корова. Кінь.

Музичні твори

Богданів, Ф.—Дві поезії В. Еллана (Блакитного). 1. Юний лад—меццо-сопрано. 2. Удари молота і серця—баритон. Бібліотека солоспіву. Ц. 40 коп.

Богданів, Ф.—Дві поезії В. Еллана. Удари молота і серця.—Баритон. Б-ка солоспіву. Ц. 40 коп.

Борисов, В.—На вулиці. Слова В. Сосюри. Бібліотека солоспіву. 1928, ц. 35 к.

Горінштейн, І.—Танець лялька. Для фортепіяна і скрипки (ad libitum). Бібліотека естради. 1928, ц. 50 коп.

Дашевський, О.—Дві п'єси. Для фортепіяна. 1. Колискова. 2. Вальс. Камерна музика. 1928, ц. 50 коп.

ПЕРІОДИКА

Громадсько-політичні та літературні журнали

Гарт. Літературно-художній та критичний журнал Всеукраїнської спілки пролетарських письменників. № 12. 1928, 99 ст., ц. 75 коп.

Зміст: *Доленґо* — З циклю «Людська подоба» (поезії); *Кириленко* — Кучеряві дні (пов.); *Голованівський* — (поезії); *Піонтек* — Indian summer (поезії); *Первомайський* — Околиці (роман); *Чепурний* — З гори (поезії); *Гордієнко* — Славгород (пов.); *Рабінович* — Октави (поезії); *Панків* — Трагічна подія (опов.); *Голованівський* — Будівниче (поезії); *Люс'єн Буржуа* — Убога юність (опов.); *Валерій Макаров* — Чуєш, Білорусь? (поезії); *Владислав Броневський* — Мандрівник (поезії); *П. Г.* — Франціско Ґойя (ст.); *Заратустра* — Перелапані клапани (літ. пародія); *Бібліографія. Хроніка.*

Життя й Революція. — Місячник. Книжка XII. 1928, 205 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *Косяченко* — Лист з України; *Козланюк* — Засуджений; *Шеремет* — Газоатака; *Тенета* — Десята секунда; *Лан* — Недорід; *Ле* — Червона паранджа; *Турчинська* — У лісі; *Андерсон* — Усі враз; *Деменний* — Мати; *Антоненко-Давидович* — Де когут співає на три держави; *Зеров* — Квітка й пізніша українська проза; *Якубовський* — Степан Васильченко; *Щупак* — На рейках пролетарської творчости; *Гладкий* — Мова сучасного українського письменства; *Балицький* — Етюди з історії української книги; *Нотатки*; *Бібліографія.*

Критика. — Журнал-місячник марксистської критики та бібліографії. № 11. 1928, 153 стор., ц. 70 коп.

Зміст: *Андрій Хвиля* — Нотатки про літературу; *Савченко, Ю.* — Буремна чи скорбна путь?; *Цуккер, Б.* — До генези єврейської пролетарської літератури; *Берковський, Н.* — Бернгардт Келлерман; *Войнілович, С.* — Механіка сприймання творів мистецтва; *Якубовський, Ф.* — По українських журналах; *Державін, В.* — З чужоземних журналів. Рецензії. Нові книжки за кордоном. Покажчик статтей та рецензій, вміщених в «Критиці» за 1928 рік.

Літературна газета. — Двохтижневий орган Всеукраїнської спілки пролетарських письменників. № 24. 1928. Ц. 10 коп.

Зіст: *С. Щупак* — Шляхи нашого розвитку; *Д. Чепурний* — Коли скорялись дні мечу; *В. Чумак* — До праці; *Б. Якубський* — Перший класик пролет. літер.; *Б. Коваленко* — Від минулого в майбутнє; *М. Скуба* — Мої теми звичайні такі; *А. Клоччя* — Василь Блакитний; *К. К.* — «На грані»; *Ю. Дубков* — Уривок з оповідання. Безпорядність; *А. Клоччя* — «Київ-Гарт» за документами; *Літературна хроніка.*

Нова Генерація. — Журнал лівої формації мистецтв. № 12. 1928, ц. 75 коп.

Зміст: *Палійчук* — Сухий закон; *Семенко* — Мій рейд у вічність, вірш; *Ол. Мар'ямов* — Антрацит, літрепортаж; *Віктор Вер* — «Наш», вірш; *Гео Коляда* — Арсенал сил, роман; *В. Ковалевський* — Іприт, вірш; *Палійчук* — Нотатки до виробничого плану лівої поезії; *Малевіч* — Нове мистецтво й мистецтво образотворче; *Влизько* — «Марксизм», що підлягає спростованню; Блокнот «Нової Генерації»; *Кондрашенко* — Житлова машина; *Теріяд* — Жуан Грі; Листування з редакцією. Фото й репродукції.

Нова Генерація. — № 1. 1929. 80 ст., ц. 75 коп.

Зміст: *Семенко* — Мій рейд у вічність; *Ол. Влизько* — Тет-а-тет з Венерою Милоською, вірш; *Ол. Мар'ямов* — Меріемпул — порт; *Віктор Вер* — Перетоп; Маловічко — Хлібозавод; *Корж* — Будуємо — ідем, вірш; *Дм. Бузько* — Оповідання про Софочку і Джима; *Г. Коляда* — Ей ви, не хапайте за манжет тов. Шевченка, вірш; *Паско* — Рік у майбутнє, футурепопея; *Полторацький* — Панфутуризм; *Голубенко* — Розмова двох на перехресті; *Голубенко* — Проти Меки; Блокнот «Нової Генерації»; *Дзиґа Вертов* — «Людина з кіно-апаратом»; *Штейнберг* — Квартальна забудова; *Кондрашенко* — Житлова культура стандарту; *Мірер* — Несучасний рецепт розв'язання сучасної проблеми; *Christian Lervos* — Скульптура сучасних митців; Бюлетень нового мистецтва; Відповіді редакції; Фото й репродукції.

Російською мовою

Красное слово. — Литературно-художественный журнал Всеукраинского Союза Пролетарских писателей. Книга 8-я. Ноябрь-декабрь. 1928. 189 стр., ц. 1 руб.

Содержание: *Батров* — Пантелей, рассказ; *Яновский* — Байгород, повесть; *Бродский* — Смерть волка, стих; *Оифа* — Импровизация, стихи; *Бездомный* — Землетрясение, стих.; *Диманштейн* — В степи, стих.; *Левитина* — Пирожки, повесть; *Простой* — Донбасс, поэма; *Киселев* — Легенда о Крестовой горе, стих.; *Владко* — На самолете, очерк; *Айзеншток* — Иван Микитенко, критич. заметка; *Библиография.*

Політико-економічні

Більшовик України. — Політико-економічний журнал ЦК КП(б)У. № 15. 1928, 124 стор. ц. 40 коп.

Зміст: *Передова* — Напередодні перевиборів Рад; *Е. Гірчак* — Партія в боротьбі з правим ухилом; *Н. Лівшиць* — До питання про праву небезпеку; *Р. Терехов* — Зростання Артемівської парторганізації

після «артемівщини»; *Г. Глізерман* і *О. Торін* — Карл Кавтський і марксизм; *С. Гуцуляк* — Економічний розвиток України за останні роки і контрольні цифри на 1928 – 29 рік; *М. Хазанов* — Кооперація і держпромисловість; *В. Дубровін* — Збочення чи недогляд?; *Е. Пауль* — Американсько-Японське противенство на спокійному океані; *Людвіґ* — Два з'їзди ППС; Критика і бібліографія.

Педагогічні

Радянська освіта. — Громадсько-педагогічний місячник. Орган Наркомосвіти УСРР, за редакцією М. О. Скрипника. Шостий рік видання. № 12. 1928, 112 стор., ц. 40 коп.

Зміст: *Бадан* — Шостий конгрес Комінтерну; *Соколянський* — Дещо з основних питань радянськ. педагогіки; *Миронов* — Проти течії; *Метеорний* — Що читають учні трудшколи; *Бушняк* — Ведмежа послуга; *Коць* — До питання про шкільні дитячі бібліотеки; *Сапухін* — Культура слова й дитжурналістика; *Рогозний* — Піонеррух, масова школа і завдання вчителя; *Журавель* — Школа й революційні свята; *С ський* — До питання про громад. корисну працю; *Ремінник* — Сусп. корисна праця школи; *Джозовський* — Як і чому прищеплювати дітям навички; *Литвинов* — Найпотрібніші зміни в систем. самоорган. шк. соцвиху; *Оніпко* — Зимові фізуправи та зимові спорт. розваги в шк. соцв.; Проєкти в школі: *Петрович* — Метода проєктів; *Черняк* — Проєктна метода й математична книжка; *Миловидов* — Методи проєкт. у шкільному краєзнавстві; *Пащенко* — Метода проєктів та с.-г. ухил; *Політогляд*; *Наша трибуна*; *Хроніка*; *Нам пишуть*.

Робітнича освіта. — Орган Центральної Ради Робітничої Освіти при НКО УСРР. № 10—11. 1928. 160 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

Зміст: *В. Ястржембський* — Про масову освіту робітничої молоди; З резолюції листопадового пленуму ЦК ВКП(б); Вопросы труда и образования молодежи (Резолюція пленума ЦК ВЛКСМ); *Л. Майзенберг* — Суспільствознавство в робітничій школі; *І. Мовель* — Про виховання радянської громадськости та самокритику в школі ФЗУ; *О. Білоскурський* — Стан кустарно-промислової освіти на Полтавщині; *А. Мандрика* — Про застосування Сельвидж-плану у виробничому навчанні нашої школи; *М. Зарецький* — Комплексирование преподавания в школе ФЗУ; *И. Каппов* Проблема учета успешности в школе; *Г. Сиротюк* — Опыт проведения кооперативного самоучета в Макеевской школе ФЗУ; *П. Мицкевич* — Опыт лабораторного прохождения физики с химией в школе ФЗУ; *М. Федорова* — Организация лабораторных занятий по природоведению; *М. Цукерник* — Про сексуальне виховання в школі ФЗУ; *А. Штеренталь* — О новых учебных планах для индустриальных профшкол; *Б. Греков* — Профтехнические курсы при сталинском заводе Югостали; *Д. Дрозд* — Про ради робітничої освіти; *М. Зарецький* — Нижча профтехнічна освіта в НАСШ; Проф. *М. Михаловський* — Німецькі підручники для масових професійних шкіл; *Інформація*; *Хроніка*; *Бібліографія*;

Техніка

Науково-технічний вісник. — Місячник українського науково-технічного товариства та технічної секції Харківського наукового товариства № 10. 1928, ц. 1 крб. 80 коп.

Зміст: Від Жовтня до Жовтня; Інж. *Е. Р. Яницький* — Використання енергії Дніпровської електричної станції; Інж. *В. М. Майзель* — Визначення характеристик відосередкових смоків; Інж. *Ян Грушка* — Виробництво та властивості новітнього американського ковного чавуну; Інж. *Г. В. Іванов* — Раціональне освітлення фабрично-заводських приміщень; Інж. *В. Шестопал* — Спроба технічного нормування в ливарництві; Дрібні статті; Бібліографія; Інж. *О. Крамаренко* — Виробництво брусів до склотопних печей; Проф. *П. А. Талько-Гринцевич* — Досліди над проникнанням рентгенпроментів крізь одеський будівельний камінь; Інж. *З. І. Перкаль* — Динасова цегла без звязного матеріялу; Інж. *Л. А. Гезбург* та інж. *Г. О. Грос* — З приводу будування в Часів-Ярі заводу шамотового припасу для скляної промисловости; Огляд літератури (груба кераміка, тонка кераміка, скло, цементи, загальні питання силікатів); Проф. *Ганс Кюль* — Питання дня; Інж. *І. Яценко* — Лічильники жниварок-самоскидок; *Г. Я. Ільницький* — Польська преса про турецький ринок сільсько-господарських машин та знарядь; Хроніка й бібліографія.

Сходознавство

Східній світ. — Орган Всеукраїнської Наукової Асоціяції Сходознавства. № 5. 1928. 285 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: *В. Стамбулов* — Економічні перешкоди та чужоземний капітал; *І. Ландо* — Проблеми транспорту Туреччини; Проф. *А. Синявський* — Сучасна економіка Египту в звязку з розвитком українсько-египетської торгівлі; *Д. Вазонов* — Торгівля в Західній Хіні; Проф. *А. Сухов* — До справи кліматичної та господарчої деградації безстокових країв Евразії); *Умар Алієв* — Верховинці Північного Кавказу у радянській обстанові; Проф. *Ладиженський* — Адат, шаріят і маслагат у верховинців Кавказу (продовження); *Л. Цукерман* — Сучасна Вірменія; *Л. Величко* — Фритьйоф Нансен про Радянську Вірменію; Проф. *Ол. Гладстерн* — Монгольська політика тимчасового російського уряду; *В. Дубровський* — Про вивчення взаємин України та Туреччини у другій половині XVII ст.; Проф. *Е. Кагаров* — Комуністичний рух у Персії у VI—IX ст. н. ери; *А. Коцевалов* — Деякі дані про науку й літературу в грецьких колоніях північного побережжя Черного моря; Проф. *Д. Гордєєв* — Н. Я. Марр. До 40-річчя його науково-літературної діяльности; *В. Середа* — Яфетична теорія Н. Я. Марра й мовознавство; Проф. *Колоколов* — Кілька уваг про характер хінської мови; *А. Сафаров* — Татарський театр; *Г. Назар'ян-Іранцев* — Перський театр; *Ованес-Ованісян* — Вірш. Переклад прозою з вірменської мови Павла Тичини; *Рабін-драпатх-Тагор* — Поемка прозою. Пер. з бенгальської мови проф. П. Ріттера.

Нотатки; Хроніка; Бібліографія.

Політосвітні. Методичні

Безвірник.—Популярно-науковий антирелігійний двохтижневик Всеукраїнської Ради Спілок Безвірників. № 15. 1928. 54 стор., ц. 20 коп.

Зміст: *Микола Новицький* — Мистецтво на антирелігійному фронті; *Дм. Ігнатюк* — Мистецтво на послугах у релігії за кордоном; *І. Верін* — Як заводили літочислення; *Дядько* — Кар'єра жигайлівського єпископа; *А. П. Купило-Кримчак* — Молоканство на Мелітопільщині; *Доброж.*— «Божественні» долари; *Н.*— Суд над попами розпутниками; *На антирелігійному фронті*; *Наука й техніка*; На допомогу антирелігійникові.

Дитячий рух. — Щомісячний керуючий орган ЦБ КДР при ЦК ЛКСМУ. № 11. 1928. 56 стор., ц. 25 к.

Зміст: *Передова* — Новий етап; *В К.*— Пballila: Листи з Тюрінгії; *Соколянський* — Деякі питання радянської педагогіки; *Штейн* — Піонери та перевибори міської ради; План участи сільзагону ЮП в перевиборах до рад; *Литвінів* — Антирелігійна робота гуртка «Юних безвірників»; *Варіч*—Авіогурток піонерів; *Фердман* — Підготовка до зими в природі; *Павлов* — Ігри та розваги взимку; Культпохід; Наш досвід; Бібліографія.

Друг дітей. — Орган НКО, ЦБ КДР та окрправл. ДД. № 10. 1928. Ц 15 коп.

Зміст: *Мовшович* — ДД та його робота; Д-р *Рябов* — До роботи взимку; *Красов* — За дужу людину; *Галін* — Запорука; *Сикамор* — Фізкультура; *Крижанівський* — Буланий (оповідання); *Крокіс* — Про минуле — повстання і бій (вірш); *Шахрай* — Педагогізація родини; *Кацман* — Дитячий театр; *Лір* — Діти за кордоном. Буржуазна школа.

Друг дітей.— № 11. 1928. Ц. 15 к.

Зміст: ДД та його робота; *Т.* — Не отруюймо дітей; *Тимофіїв* — Діти й різдво; *Тим* — Боротьба за молоде покоління; *Крижанівський* — Горілчана пригода. *Акорос* — Лист (поезії); *Шахрай* — Педагогізація родини; *Копиця* Згубилися шляхи; *Галін* — Підвів; *Бел* — Замерзаючі хлопчики; *Лір* — Діти за кордоном.

Заочний Комуністичний Університет. Орган Комуніверситету ім. Артема. Курс перший. № 1. 1928. 91 стор, ц. 60 к.

Зміст: Вступне слово. Порядок і метода заочного навчання. Історія класової боротьби на Заході. Історія класової боротьби в Росії та на Україні. Економічна географія. Техніка мови й організація розумової праці.

Селянський будинок. — Орган Управління Політосвіти НКО УСРР та Центрального Комітету ЛКСМУ. Місячник. № 11. 1928. 103 стор., ц. 40 коп.

Зміст: Всю увагу до перевиборів сільрад; *Шилипенко* — Боротьба за кандидатів; *А. М.*— Довідкова робота сельбудів у справі перевиборів сільрад; *А. М.* — Участь сельбудів у складанні наказу новій сільраді; *Гр. М'якшин* — Посилимо протирелігійну пропаганду; *Ст. В — ко* — За господарність; *Е. П.* — В похід проти пияцтва; *Дуделід* — Основні господарські завдання поточного року; *Ф. Ш.* — Контрольні запитання на тему «VI Конгрес Комінтерну»; Поради політосвітникам; Сільсько-господарська пропаганда; Санпропаганда; Практика політосвітньої роботи; Художня пропаганда; Політосвітня хроніка; Бібліографія; Офіційні матеріали; На розвагу.

Сільське господарство

Сільсько-господарська освіта. Щомісячний орган Наркомосвіти УСРР та ЦК ЛКСМУ. № 10. 1928. 80 стор., ц. 40 коп.

Зміст: *В. Чубар.*— На порозі 12-го року пролетарської диктатури; Сільсько-господарська вища освіта на Україні, її стан та перспективи розвитку; *Михаловський, М.*, проф.— Якою мусить бути математика й статистика в агрономічній школі; *Волощук*, проф. — Дендрологія в навчальному плані садових факультетів; *Петренко.*— Організація та програм виробничого навчання в с.-г. школах; *Лимаренко* — Метода проектів у зимових селянських с.-г. школах; *Рильотов.* — За широке будівництво вечірніх шкіл селянської молоди; *Про вечірні ШСМ; Вінників.*— Показкова годівля молочних корів, як метода агрикультурної роботи с.-г. школи; *Тушкан*, проф,— Навчання у виробництві в Полтавському с.-г. політехнікумі; *Румянцев*, проф.— С.-г. освіта та агрикультурна робота в Німеччині й Данії; *Хроніка та інформація; Бібліографія.*

Науково-популярні

Знання. Двотижневий науково-популярний журнал. № 1. 1929. 30 стор., ц. 25 к.

Зміст: *Небе.*— Механічні люди; *Домонар.*— Будова тіла й темперамент; *Никольський.*— Природжені каліки й каліцтва; *А. Н.*— Серце; *Е. З.*— Еволюція людського ока; Л-р *Білогородський.*— Штучне освітлення й працездатність; Проф. *Лебедев.* — Хто винайшов парову машину; Л-р *Попов.*— Ортопедичний інститут в Харкові; Агр. *Зінбі.*— Риж та його культура; *Лобахін.*— Наші досягнення, труднощі й завдання в господарському будівництві; *Журлива.*- Сумський музей; *Браунь.* Остр.в Березань - вогнище грецької культури; Листування; Новини науки й техніки; Бібліографія.

Дитячі

Червоні квіти. Двохтижневий журнал для дітей. Орган ЦК Комдитруху при ЦК ЛКСМУ та Упрсоцвиху НКО УСРР. № 20. 1928. 18 стор, ц 25 коп.

Зміст: *Тертина.* — Наука; *Радомисльська.*— Будьте напоготові! *Радомисльська.*— Велика річниця; *В. К.* На барикадах культурної революції; *Гай.*— Маленькі бойці культурної революції; Газета «Червоних квітів» № 10; *Лір.* — Комсомолія (Продовження); *Конторин.*— Друзям піонерам; *Шаул.* — Пригоди обиденки (продовження); *Кузьменко.* — Портрет.

НОВИНКИ В ДРУКУ

Красне письменство

Бедзик, Дм.— Культурна сила. Комедія на 1 дію. 1 арк. 7000 пр.

Марко Вовчок.— Твори. Том II, вид. III. 16 арк. 7000 пр.

Зміст: Три долі. Павло Чорнокрил. Не до пари. Глухий городок. Тюлева баба. Лімерівна. Дев'ять братів і десята сестриця Галя. Примітки й варіянти.

Коцюбинський, М.— Тіні забутих предків. З двома вступними статтями. 15 арк. 10000 пр.

Лондон, Джек.— Твори. Том XI. 10 арк. 5000 пр.

Лондон, Джек.— Твори. Том XIII. 10 арк. 5000 пр.

Нечуй-Левицький, Ів.— Твори. Том V. Вид. 2-ге. 17 арк. 7000 пр.

Том містить відому повість-хроніку „Старосвітські батюшки та матушки", що на тлі багатьох етнографічних малюнків подає побут укр. сільського духівництва 2-гої половини XIX ст.

Орлівна, Галина.— Емігранти. 8 арк. 5000 пр.

Збірка оповідань з життя петлюрівських емігрантів.

Сенченко, Ів.— По єврейських колоніях. Криворіжжя та Херсонщина. 1 арк. 5000 пр.

Художні нариси відомого українського письменника, що об'їжджав єврейські колонії.

Фурманов, Дмитро.— Сім день. Повість. Вид. II. 10 арк. 5000 пр.

Антирадянське повстання частин Семирічинської Червоної армії 1920 р. у м. Вірному та ліквідація його.

Шевченко, Т.— Марина. Поема. З праць Інституту Т. Шевченка. Передмова О. Дорошкевича. 1/2 арк. 10000 пр.

Єврейською мовою

Даніель (Меєрович).— Час такий. 7 арк. 3000 пр.

Книга новел з часів громадянської війни та наших днів.

Дер Ністер (Каганович).— Оповідання. 13 арк. 3000. пр.

Дер Ністер — один з кращих єврейських стилістів. До цього тому оповідань увіходять нові речі цього оригінального письменника: „З моїх маєтків" та „Оповідання про те, що трапилось з блазнем, з мишею та з Ністором самим".

Маркіш, Перец.— Іднварг. Роман. 15 арк. 4000 пр.

Перша частина трилогії. Ця частина охоплює роки світової війни та революції на Україні. Автор — один з найвідоміших єврейських письменників.

Для юнацтва

Російською мовою

Соколовский.— Первые храбрые. 9 лист. 5000 экз.

Роман. Підпільна революційна боротьба народовольців з самодержавством 80-их років минулого століття. Премійовано другою премією на конкурсі на юнацький роман і повість.

Художня дитяча книжка

Біянкі, В.— На великому морському шляху. (Повість для дітей). З малюнками. Вид. 2-ге. 3 арк. 7000 пр.

Пригоди дикої гуски підчас подорожи до Білого моря.

ДНМК дозволив до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху.

Винниченко, В.— Бабусин подарунок. 1 1/2 арк. 20000 пр.

Грінченко, Борис.— Під тихими вербами. Повість. Вид. III. 17 арк. 10000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку в дит. книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Класові протиріччя укр. села на межі XX ст. в звязку з поглибленням диференціяції селянства.

Дуров, Володимир.— Гуска. Полохливість. Вид. II. 1 арк. 7000 пр.

ДНМК ухвалив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Дуров.— Звіри дідуся Дурова. Вид. II. 10 арк. 7000 пр.

ДНМК ухвалив до вжитку в дит. книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Як я став муштрувальником. Про тих, кого даремно зневажають. Повітряні мандрівниці. Мешканці казкових країн. Слон «Бебі». Колючий «Народець». Блошний цирк. Найближчий друг людини.

Іваницька М. — Діти. Збірка віршів та оповідань. Вид. II. 6 арк. 5000 пр.

Всю збірку пристовано до колишнього та сучасного життя дітей. Тут є оповідання про дітей часів кріпацтва, про дітей шахтарів та про дітей, які працювали по фабриках та заводах. В цьому збірнику є оповідання й про сучасних піонерів і про всі революційні свята.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Стефаник, В — Вибрані твори. Упорядкував Арк. Любченко. З портретом Стефаника і малюнками. Вид. III. 8 арк. 10000 пр.

Зміст: Катруся Мамин синок. Давнина. Вістуни. Май. Палій. Кленові листки. Такий панок. Осінь. Шкода. Діти. Підпис. Лист. Лан. Вечірня година. Суд. Сини. Дитяча пригода. Марія. Дід Гриць.

ДНМК дозволив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ соцвиху.

Тесленко. Архип. — Вибрані твори. Упорядкував і передмову дав І. Кириленко. З малюнками. Вид. 2-ге. 12 арк. 7000 пр.

Зміст: Передмова. Щоб з його було. Немає матусі. Наука. Син. Радощі. Школяр. Любов до ближнього. У схимника. За пашпортом. В пазурах у людини. Тяжко.

ДНМК до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Чехов, Антін. — Каштанка. Оповідання Вид. III. 3 арк. 10000 пр.

Зміст: З життя собачки, що загубила господаря й опинилася у циркового кловна.

ДНМК дозволив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ соцвиху.

Авслендер. С. — Кермуй на північ. П'єса на 3 дії. $1^1/_2$ арк. 5000 пр.

Кожевникова, А. — Гей, казка, на піонерський суд. П'єса на 2 дії. 2 арк. 5000 пр.

Перша дія: Жовтенята заблукали в лісі, де герої старих казок закликають читати казки. Жовтенят знаходять піонери, беруть до себе і вташтовують суд над старими казками. Друга дія: суд над героями цих казок: Іван-царевич, янголи, принци, принцеси, баба-яга і інш. Написано п'єску живо, популярно.

Матвієнко, О. — Оленка. Дитяча п'єса на 3 дії. Вид III. 1 арк. 5000 пр.

Оленка — сирітка, живе в наймах у куркулихи Марчихи. Загубила корови і, налякана, боїться повернутися до Марчихи: заходами дітей Оленка опинилася в дитбудинкові, куди по неї й приходить Марчиха, але Оленка залишається в дитбудинкові.

Овчинничів. — Ріпка. 2 арк. 5000 пр.

Це інсценізація на 1 дію за відомою казкою.

Підручники соцвиху

Александренко, Г. — Конституція УСРР і СРСР. За редакц. проф. А. Малицького. 3-те переглянуте видання, з 9 схемами. 4 арк. 30000 пр.

Зміст: Загальні поняття Історія радянського державного ладу. Основи радянської конституції. Роля громадянських організацій. Радянське виборче право. Радянський державний лад (організація місцевої влади в УСРР). Радянський державний лад (організація центральної влади): І. Союз РСР. II. Українська СРР.

ДНМК до вжитку в установах соцвиху дозволив.

Російською мовою

Яворский, М. И. — Краткая история Украины Перевод со 2-го украинского издания с дополнениями и изменениями всех последующих изданий. 2-е изд. 22 арк. 7000 пр.

Содержание: Феодальное общество с натуральным хозяйством. Дворянско-крепостное общество. Капиталистически-промышленное общество. Великая революция. ГНМК НКП допущено.

Підручники профосу

Борзаківський, Ол. — Кооперування сільського господарства. Організація і практика сільсько-господарських кооперативів. 9 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для сільсько-господарських профшкіл та інтегральних шкіл.

Вейцман, Б., проф. — Основи бухгальтерії. Подвійна бухгальтерія та пристосування її до різних галузей господарства.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для вузів.

Гржіво-Домбровський, проф. — Нариси судової медицини. 17 арк. 3000 пр

ДНМК дозволив уживати як підручник для правничих факультетів інститутів народнього господарства та медичних інститутів.

Кісільов — Елементарна геометрія. Вид. 2-ге. 21 арк. 10000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для заочного педвузу та для профшкіл.

Луначарський, А — Питання соціології музики. $7^1/_4$ арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для музично-драматичних вузів.

Нікольський, О., Паулі, Е. — Практичний курс біології. 24 арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для робфаків, профшкіл та педтехнікумів.

Павлов, М.—Патологічна фізіологія. Підручна книга для студентів і лікарів 32 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як підруч. у медичних вузах.

Рево, М., проф.—Основи мікробіології. 30 арк 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для вузів.

Трохименко, М. І., Буйний, К.—Робоча книжка української мови. Ч. II. Вид. II. Синтакса та техніка письмової мови. Для робітничих шкіл, робфаків та профшкіл. 10 акр. 20000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як робочу книгу для робітничих шкіл підвищеного типу, як посібну книжку для робфаків, профшкіл та для РПШ.

Фріче—Соціологія мистецтва. 10 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив як підручник для художніх вузів та педагогічних вузів та як посібник для художніх профшкіл.

Робоча бібліотека вчителя

Павлович, С.—Виготовлення приладів для шкільних лабораторних робіт. 6 арк. 3000 пр.

ДНМК НКО дозволив уживати як посібник по робочій бібліотеці вчителя установ соцвиху.

Робоча бібліотека учня

Сліпанський, А.—Людина більшовик. Степан Луценко. 1½ арк. 5000 пр.

Це біографія колишнього заступника Наркомземсправ, що вмер на початку 1928 р.

Тутківський, акад.—Краєвиди України. 3 арк. 7000 пр.

ДНМК дозволив уживати як допоміжне приладдя в робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Цінгер—Цікава ботаніка 6 арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як допоміжне приладдя по книгозбірнях установ соцвиху.

Шмідт, П.—Наші свійські тварини та їхня історія. Вип. I. 4 арк. 5000 пр.

Шмідт, П.—Наші свійські тварини та їхня історія. Вип. II. 3 арк. 5000 пр.

ДНМК ухвалив до вжитку по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Наукова література

Уан—За сто літ. Матеріяли з громадського й літературного життя України XIX і початку XX ст. За редакцією акад. М. Грушевського. Книга IV. 20 арк. 3000 пр.

Український Інститут Марксизму-Ленінізму.—Криза сучасної буржуазної науки та марксизм. Збірн. 4 арк. 3000 пр.

Потреба загострити боротьбу на ідеологічнім фронті стає щораз наочнішою та яснішою. Так само конче потрібно викривати антинауковий характер буржуазних теорій і напрямів у галузі суспільних наук по капіталістичних країнах. Цій важній актуальній теоретичній і політичній задачі присвячено вміщені в збірнику статті. Їхній злободенний, актуальний характер робить видання цього збірника дуже вчасним і потрібним.

Зміст: Передмова. Роккін. — Криза сучасної історичної науки та марксизм. Яворський.— Сучасні течії української історіографії. Наумов.— Сучасна буржуазна економічна наука і марксизм. Юринець. — Про механічний і діялектичний матеріялізм.

Російською мовою

Эфроимский, Е. С.—Сельско-хозяйственная кооперация в системе монополистического капитализма. 14 арк, 2500 пр.

Масова література

Броневой, Ол.—Злочинні шляхи нагромадження приватного капіталу. 2 арк. 5000 пр.

Книжка дає цікавий фактичний матеріял, що висвітлює спекулятивну практику приватного капіталу в торговлі, промисловості і на ринку валютно-кредитовому. Матеріял допоможе широким трудящим масам знати методи класового ворога і полегшить боротьбу з ним.

Кантор—Єврейське хліборобство на Україні. 1½ арк. 4000 пр.

Ленін, Н.—Яким повинен бути комсомолець. Завдання спілки молоді. 1¼ арк. 5000 пр.

Військова

Вардін.—Ворошилов, вождь Червоної армії. Популярний біографічний нарис. 2 арк. 7000 пр.

Лундін.—Бойові отруйні речовини. 1 арк. 5000 пр.

Популярна книжечка про роди отруйних речовин, властивості їхні, та як з них користуються.

Стальніков.—Права і пільги червоноармійської родини. Для масового читача. 1½ арк. 10000 пр.

ЮВІЛЕЇ ТА ПОКОВИНИ ІСТОРИЧНІ ДАТИ

Лютий

2 — 1812. Народився укр. байкар Євг. Гребінка.

Про творчість його

Дорошкевич, Ол.—Підручник історії української літератури. Вид. 3-е.— 1927, «Книгоспілка», 346 ст. ц. 2 крб. Див. ст. 89 — 91.

Плевако, М. — Хрестоматія нової української літератури. Том. І. Перша половина XIX ст.— 1926, ДВУ, 591 ст., ц. 3 крб. 50 коп. Див. ст. 283 — 286, дещо з творів та докладна бібліографія.

ДВУ видає повне зібрання творів Є. Гребінки. Здається до друку: *Твори*, том — І.

2 — 1863. Народився укр. письменник. Тимофій Бордуляк.

Твори

Бордуляк, Т.— Вибрані твори. Ред. та вступне слово В. О. Арнаутова.— 1929, ДВУ, 217 стор., ц. 1 крб.

Бордуляк, Т.— Оповідання. Збірка. Ред. та вступна ст. А. Ніковського.— 1927, «Книгоспілка», XXVI + 270 стор., ц. 1 крб. 20 коп.

Бордуляк. Т.— Для хорого Федя. Самітня нивка. Дай, боже, здоров'я корові. (Опов.)—1928, «Український Робітник», 32 ст., ц. 5 коп.

Бордуляк, Т.— Мати. (Опов.) — 1928, «Український робітник», 32 стор., ц. 5 коп.

Бордуляк, Т.— Михалкові радощі. (Опов.)— 1928, «Українськ. робітник», 62 ст., ц. 10 коп.

Про творчість його

Дорошкевич, Ол.—Підручник історії української літератури. — 1927, «Книгоспілка», 346 стор., ц. 2 крб. Див. ст. 161.

3 — 1900. Звільнено В. І. Леніна з заслання.

Ленінове життя й робота

Гільбо, Анр. — Володимир Ілліч Ленін. Опис його життя. Видання друге. 139 стор., ц. 15 коп.

Життя Ленінове. — Біографія Володимира Ілліча Ульянова-Леніна. Для дітей старшого віку та юнацтва. 74 стор., ц. 11 коп.

Попов, Н. Н. і Яковлев, Я. А.— Життя Ленінове й ленінізм. Видання друге. 98 стор., ц. 30 к.

Шліхтер, А.— Ілліч, яким я його знав. Дещо із спогадів та зустрічей. 95 стор., ц 20 коп.

Див. докладну літературу до п'ятиріччя після смерти В. Леніна. «Бюлетень», № 1, 1929, ст. 33 — 39.

4 — 1864. Народився укр. поет Волод. Самійленко.

Твори

Самійленко, В.— Вибрані твори. Вступна стаття, примітки й редакція *Ол. Дорошкевича.* З портретом автора.— 1926, «Книгоспілка», 314 стор. ц. 1 крб. 20 коп.

Про творчість його

Зеров, М.— Вол. Самійленко і український гумор —1926. Зб. «До джерел», Вид. «Слово», ст. 52 - 64.

Коряк, В.— Мотиви соціяльної боротьби в сучасній українській літературі.— 1925. Зб. «Організація Жовтневої літератури». ДВУ.

Плевако, М.— Хрестоматія нової української літератури.

12 — 1809. Народився великий вчений природник Чарльз Дарвін.

Література

Лісновський, Г.— Життя й учення Чарльза Дарвіна. 1929, ДВУ, 107 ст., ц. 55 коп

Семковський, С. Ю., проф. — Що таке марксизм. Дарвін і Маркс.— 1923, ДВУ, 51 ст., ц. 10 к.

Дарвинизм и марксизм. Сборник статей: Бюхнер, Бляшко, Вольтман, Гаркнер, Дине-Динес, Дицген, Каутский, Кунов, Лафарг, Лорна, Паннекук, Тимирязев, Унтерман, Ферри, Эвелинг, Энгельс. Под редакцией и с предисловием М. Равича-Черкасского с приложением указат. литературы о марксизме и дарвинизме на русском и иностранных языках, составл. Я. Рязановым. Изд. 2-е.— 1925, ДВУ, 322 ст., ц. 1 р. 20 коп.

Нікольський, А М. проф.— Історія біологічних учень. З передмовою та примітками С. Семковського.— 1927, 114 ст., ц. 1 крб. 40 коп.

Третьяков, Д. — Биология и биологи.— 1924, ГИУ, 184 ст. 50 коп.

13 — 1897. Заслано до Сибіру В. І. Леніна. (Література — вище).

14 — 1897. Помер український письменник Пантелеймон Куліш.

Твори

Куліш, П.— Повне зібрання творів. Видав ДВУ.

Куліш, П.— Чорна рада. Хроніка 1663 року. Стаття, редакція і примітки О. Гермайзе.—XXXII+216 стор., ц. 1 крб.

Куліш, П.— Поезії. Вибір, редакція й стаття М. Зерова.— ц. 90 коп.

Про творчість його

Дорошкевич, Ол. — Підручник історії української літератури. Вид. 3-є.— 1927, «Книгоспілка», 346 стор., ц. 2 крб. Див. ст. 95 — 99.

Коряк, В.— Українська література. Конспект.— 1928, ДВУ, 218 стор., ц. 1 крб. 20 коп. Див. ст. 100 — 103.

Плевако, М.— Хрестоматія нової української літератури. Том І. Перша половина XIX стол.— 1926, ДВУ, 591 ст., ц. 3 крб. 50 к. Див. стор. 379 — 385. Там же докладна бібліографія.

23 — 1918. Оголошено декрета про організацію Червоної армії.

Див. статтю-огляд («Читач і книга») та бібліографію (нижче).

24 — 1872. Народилась українська письменниця Леся Українка.

Про життя та творчість її

Драй-Хмара, М.— Леся Українка. Життя й творчість.— 1926, ДВУ.

Коряк, В.— Українська література. Конспект.— 1928, ДВУ, 220 стор., ц. 1 крб. 20 коп. Див. ст. 110 — 116.

Музичка, А.— Леся Українка, її життя, громадська діяльність і поетична творчість.— 1925, ДВУ, ц. 1 крб. 10 коп.

Див. статтю та бібліографію «Бюлетень» № 7 за 1928 р.

Березень

2 — 1882. Народився український письменник Архип Тесленко.

Твори

Тесленко, А.— Повне зібрання творів. З біографічно-критичною вступною статтею, 3 портретом автора.— 576 стор., ц. 2 крб.

Тесленко, А.— Вибрані твори. Упорядкував і передмову дав І. Кириленко ДПМК дозволив для книгозбірень установ соцвиху.— 190 стор., ц. 1 крб. 15 коп.

2 — 1919. Перший конгрес III Інтернаціоналу. (Література — див. нижче).

3 — 1827. Народився відомий український байкар Леонід Глібов.

Твори

Байки.— Редакція та вступна стаття М. Плевака.— ДВУ. 1927, 216 стор., ц. 55 коп.

Твори.— Т. І. За ред. Ів. Капустянського та М. Плевака.— 1927, 510 стор., ц. 1 крб. 95 коп.

Твори.— Том II. За редакц. Ів. Капустянського та М. Плевака.— 1927, 578 стор., ц. 2 крб. 20 коп.

Про Глібова див. «Бюлетень» № 10, 1928.

5 — 1919. Засновано III Комуністичний Інтернаціонал (10 років). Див. нижче.

8 — 1910. Ухвалено святкувати міжнародній жіночий день.

(Літературу буде подано в Бюлетені № 3).

9 — 1769. Народився український поет і драматург Іван Котляревський.

Твори

Твори Івана Котляревського з біогр. критичною вступною статтею,— 366 стор., ц. 1 крб. 20 коп.

Про І. Котляревського див. «Бюлетень» № 10, 1928.

10 — 1814. Народився Тарас Григорович Шевченко.

11 — 1861. Помер Т. Г. Шевченко.

(Література — нижче).

12 — 1917. Лютнева революція.

(Література в № 3).

13 — 1927. Померла укр. письменниця Дніпрова Чайка.

14 — 1883. Помер К. Маркс.

(Література — в № 3).

18 — 1871. День Паризької Комуни.

(Література — в № 3).

22 — 1842. Народився видатний укр. композитор М. Лисенко.

(Твори — див. «Бюлетень» № 10, 1928).

ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ

Куліш, Пантелеймон Олександрович, син дрібних бідних панів з стародавнього козацького роду, народився 8 серпня (27 липня ст. ст.) 1819 року в містечку Вороніжі, Глухівського повіту на Чернігівщині. Вчився в повітовій школі, а потім у Новоград-Сіверській гімназії, якої не скінчив, вийшов з 5-ї класи.

Був учителем дітей у панських сім'ях, а р. 1839 витримав іспит до Київського університету й вступив на словесний, а потім на правничий факультет. В кінці 1840-го р. Куліш покинув університет і одержав посаду вчителя, жив у Києві. Там вступив до Кирило-Методіївського Братства. Згодом був лектором російської мови в петербурзькім університеті. Академія Наук послала Куліша за кордон, щоб потім мати професора слов'янських літератур. Куліш поїхав через Варшаву за кордон, але у Варшаві його було заарештовано в справі Кирило-Методіївського Братства. Куліша посадили до Петропавлівської кріпости на 2 місяці, а потім вислали до Тули з забороною служити в міністерстві освіти й писати.

Року 1850 Куліш повернувся з заслання до Петербурга й там працював анонімно в різних журналах. Через деякий час поїхав на хутір, де господарював, потім був у Києві, за кордоном і знову в Петербурзі. Тоді заснував власну друкарню і видавав книжки, журнал «Основу». Встановив український правопис — «Кулішівку», що його й досі вживається з одмінами в українській мові. Згодом знову поїхав за кордон, де працював над перекладами біблії і «Нового завіту» на українську мову. З року 1873-го Куліш був у Петербурзі й працював над «Исторією возсоединения Руси» (1874—1877). В цей час змінив свої погляди на історію України, поставився негативно до її минулого. Згодом сам визнав свої помилки. Останні роки свого життя Куліш жив на хуторі Мотронівці під Борзною й невсипуще працював над перекладами на українську мову. Помер Куліш 15 лютого 1897 року.

Куліш — автор української історичної повісти «Чорна Рада», де вперше змальовано соціяльну боротьбу на Україні за часів Руїни. Він писав наукові твори, був перекладачем світових письменників (Шекспіра, Ґете, Гайне, Байрона та ин.). Діяльність Куліша була взагалі дуже різноманітна й цінна.

П. Куліш — поет, повістяр, перекладач, історик, критик, етнограф, публіцист, має великі й цінні заслуг перед українським письменством.

Ол. В. Іванов

АРХИП ТЕСЛЕНКО

18 лютого (ст. ст.) 1882 року в селі Харківцях, Лохвицького повіту, на Полтавщині в злиденній родині селянина-незаможника народився Архип Тесленко. Гіркої долі зазнав Архип за своїх дитячих літ. Тільки страдниця мати, яку так зворушливо-ніжно змалював Тесленко в своїх творах, иноді поміж тяжкою щоденною працею, пестила та розважала свого улюбленого сина. Не зважаючи на вбогість, батьки віддають Архипа до церковно-приходської школи. Хлопець дуже гарно кінчає школу і в своєму ж селі вступає до церковно-вчительської, мріє стати учителем. Та не довелося. За настирливі запитання попові, що вчив закону божого:

— Чому в одних є, а в других немає? чому одні панують, а другі гинуть у злиднях? де правда? і. т. ин. піп викидає Тесленка із школи. Довелося мандрувати з рідного села й шукати заробітків.

Коли вибухла революція 1905 р., Тесленко з головою поринає в громадську роботу, кличе селян до боротьби за волю. В наслідок — трус і арешт. Недовго сидів Тесленко у в'язниці, та й не дали йому довго й на волі побути. Жандарі починають його переслідувати і він примушений ховатися. Місцева куркульня видає Тесленка поліції і його чотири роки тягають по в'язницях етапах та засланнях. Року 1909 повертається Тесленко з заслання розбитий, знесилений, але замість відпочинку починає працювати в господарстві. Помер Тесленко 15 червня 1911 року, на 29-му році життя.

Перші твори Тесленкові було видруковано року 1906 в Київському журналі «Нова Громада». Повну збірку творів його видало ДВУ 1928 р.

В'язниця, заслання, голод, холод — отакий короткий, але важкий життьовий шлях дістав Тесленко за свою революційну діяльність, за свою саможертовну відданість цій роботі. Тесленко не встиг розвинути як слід свій видатний літературний хист, але, співець незаможного селянства, він, як ніхто, відтворив соціяльну диференціяцію в українському передреволюційному селі. Він виразно передав передчуття революції, виявляючи її економічні і соціяльні основи на селі. З його творів відомі «Страчене життя», «Школяр», «Немає матусі» й ин.

11 РОКІВ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Каталог військової літератури вміщено в нашому «Бюлетені», № 7, 1928. Тут ми подаємо ту військову літературу, що вийшла друком пізніше.

Борисов, М. — В гонитві за штабом синіх. Гра. Для клубів, ц. 40 коп.

Бронштейн, В. М. — Чого вимагає від нас оборона СРСР. 62 ст., ц. 30 коп.

ПУУВО. — Дволітня програма політзанять з червоноармійцями. 308 стор., ц 2 крб.

Ейдеман, Р., Какурін, Н. — Громадянська війна на Україні. 71 стор., ц. 30 коп.

Закон про обов'язкову військову службу. — Затверджений 8 серпня 1928 р. 120 стор., ц. 25 коп.

Кадишев, А. — Що повинен знати молодий червоноармієць. 236 стор., ц. 75 коп.

Лизюків, А. — Розмова про танки та про боротьбу з ними. З 11 малюнками. 32 стор., ц. 15 коп.

Ложкін, Я. — Дисципліна в Червоній армії. Вид. 3-є. 79 стор., ц. 25 коп.

Ложкін, Я. — Загроза війни. 66 стор., ц. 25 коп.

Міхеєв, В. — Додержуй звязку. — 36 стор., ц. 25 коп.

НКВМС. — Бойовий статут піхоти РСЧА, частина II. 310 стор., ц. 1 крб. 35 коп.

Пам'ятка червоноармійцеві-відпускникові. ПУУВО 224 стор., ц. 75 коп.

Петемкін, А. — Розвідка кінноти. 55 стор., ц. 35 коп.

ПУУВО. — Червоноармійська читанка. Уклав Бодзик, Д. З малюнками. 327 стор., ц. 1 крб 30 к.

Стройков, Н.— Оборона тилу від повітряного ворога. З малюнками. 112 ст., ц. 1 крб.

Тархов, В. Чин артилерійних гарматнів. 42 стор., ц. 20 коп.

Красне письменство

Вільховий, П.— Небоязни. 102 стор., ц. 50 коп.

Іванов, Павло. — Партизанова смерть. 72 стор., ц. 45 коп.

Ірчан, М — Трагедія першого травня. Спогади з громадянської війни на Україні. Ч. І. 275 стор, ц. 1 крб. 35 коп.

Ложкін, Я. — На посту. Драматичний епізод на 1 дію. Ц. 15 коп.

Монігеті, К.— Наказ. Оповідання. З малюнками. 35 стор., ц. 18 коп.

Невєров, А.— Я хочу жити. Оповідання. 56 стор. ц. 23 коп.

Подзелинський, М. — Тереза з Сегедину. (Оповідання червоної казарми). 136 стор., ц. 60 коп.

Яновський, Ю.— Рейд. Друге видання. 56 стор., ц. 35 коп.

10 РОКІВ КОМІНТЕРНУ

Бухарін, М.— Міжнародне становище й завдання Комінтерну. 140 стор., ц. 20 коп.

Вольфсон. М.— Нариси суспільствознавства. Ч. III. 99 стор., ц. 40 коп.

Залізний фонд Комінтерну.— 56 стор., ц. 10 коп.

Гуревич. А. - Міжнародні питання в освітленні XV з'їзду ВКП(б) і X з'їзду КП(б)У. 62 стор., ц. 25 коп.

Колеснікова, Н. – ВКП(б) та Комінтерн. ДНМК дозволив. 223 стор., ц. 1 крб. 50 к.

Ленін, Н. — Завдання Комуністичного Інтернаціоналу. 23 стор., ц. 1 коп.

Ленін, Н. – Роковини третього Комуністичного Інтернаціоналу. 16 стор., ц. 1 коп.

Ленін. Н. – Третій Інтернаціонал та його місце в історії 33 стор., ц. 1 коп.

Постанови чергового пленуму Виконкому Комінтерну. (18—30 травня 1927 р.). 112 стор., ц. 20 коп.

Програма Комуністичного Інтернаціоналу. Ухвалив VI Конгрес. Вид. 3-є. 72 стор., ц. 20 коп.

Про заходи боротьби з небезпекою імперіялістичних воєн. VI Конгрес про небезпеку війни.

Семко, С. і Бованенко, Д. – Політграмота (для села). 259 стор., ц. 1 крб. 10 коп.

Слуцькина, С. та Гуревич, М.— Політграмота. З 13 діяграмами. 486 стор., ц. 2 крб. 35 к.

Станчинський, А. П.— Політграмота. ДНМК рекомендовано. 340 стор., ц. 1 крб. 35 коп.

Шаковицький, Ф. — VI Конгрес Комінтерну. 33 стор., ц. 15 коп.

Гуревич. А.— Возникновение и развитие Коммунистического Интернационала. 223 стор., ц. 20 к.

ДО РОКОВИН Т. ШЕВЧЕНКА

Тут подається бібліографію Шевченківської літератури лише з видань ДВУ. В наступному номері «Бюлетеня» буде подано огляд Шевченкової літератури з певною методологічною настановкою і не лише видань ДВУ, але й инших.

Про Т. Шевченка

(Життя. Спогади)

Коряк, В. — Життя Тараса Шевченка. 24 стор., ц. 10 коп.

Варавва. О.— Прочани на могилі Т. Г. Шевченка. Матеріяли з книжки відьідувачів могили за 1917 — 21 роки. 48 стор., ц. 16 коп.

Петренко, П — Похорон Т. Г. Шевченка. 18 стор., ц. 8 коп.

Савченко, Юрій. — Дещо з історії могили Шевченка. 24 стор., ц. 10 коп.

Хоменко, Я — Народні перекази та легенди про Шевченкову могилу. 20 стор., ц. 8 коп.

Твори Т. Шевченка

Шевченко. Т.– Поезії. «Кобзар». Зредагували та примітки додали І Айзеншток та М. Плевако. Вид. 2-е. 446 стор., ц. 2 крб. (розпрод.).

Шевченко, Т. Кобзар. Народне видання. З передмовою Анд. Річицького. 258 стор., ц. 70 коп.

Шевченко, Т.— Кобзар (Вибрані поезії). Упорядкував, примітки подав і передмову написав *Ол. Попів.* 136 стор. ц. 90 коп. (розпродано).

Шевченко, Т. Повне зібрання творів Тараса Шевченка. Том 4-й — Щоденні записки (Журнал). Текст. Первісні варіянти. Коментарій. 788 стор., ц. 5 крб. 25 коп.

Окремі твори

Шевченко. Т.— Єретик. Попереднє слово акад. Дм. Багалія, П. Филиповича. 28 стор., ц. 10 коп.

Шевченко, Т.— Гайдамаки. Поема. Передмова Мик Горбаня. 148 стор., ц. 60 к.

Шевченко. Т. – Катерина. Поема. Передмова О. Дорошкевича. Вид. 2-е. 40 стор, ц. 12 коп.

Шевченко, Т.— Марія. Передмова П. Филиповича 40 стор., ц. 12 коп.

Шевченко, Т. — Наймичка. Поема. Передмова Б. Навроцького. Вид. 2-е. 33 стор., ц. 10 коп.

Шевченко, Т.— Сон. Кавказ. Дві поеми. Передмова акад. Д Багалія. Вид 2-е. 42 стор., ц. 12 коп.

Шевченко, Т. — Художник. (Автобіограф повість) Перекл. з рос. за ред. та з переднім словом І. Айзенштока. 166 стор., ц. 45 коп.

Шевченко в п'єсах

Бондарчук, Ст.— Варнак. Сценарій на тему віршу Т. Шевченка «Варнак». На 2 розділи з прологом і епілогом. 53 стор., ц. 30 коп.

Волобуєв, П.— Мені тринадцятий минало. (З життя Т. Шевченка). П'єса на 1 дію. Вид. 4-е. 16 стор., ц. 10 коп.

Муринець, В.— Тарасників сон. П'єса. (До Шевченкових роковин). 21 стор., ц. 15 коп. (розпрод.).

Сліпкова, Ол.— Тернами. Постановка на 4 картини до Шевченкових роковин. 24 стор., ц. 25 коп.

Полуботько, Ол.— З Тарасового дитинства. П'єса для дітей середнього віку на 3 дії з прологом і епілогом. 46 стор., ц. 20 коп. (розпрод.).

Про творчість та діяльність Т. Шевченка

Багалій, Д.— Т. Г. Шевченко і Кирило-методіївці. Історико-літературна розвідка. 93 стор., ц. 65 коп.

Гуревич, З.— «Молода Україна». До восьмидесятих роковин Кирило-Методіївського братства. За ред. М. Яворського. 116 стор., ц. 1 крб. 75 коп.

Корян, В.— Боротьба за Шевченка. 113 стор., ц. 15 коп.

„Молодняк". Читанка-декламатор. Уложив *Д. Бедзик.* 514 стор., ц. 1 крб. 50 коп. Див.: *Марусик, Мих.*— Основні соціяльні моменти творчости Т. Г. Шевченка, стор. 139—145.

Навроцький, Б.— Гайдамаки Тараса Шевченка. Джерела. Стиль. Композиція. 398 стор., ц. 2 крб. 40 коп.

Річицький, Анд.— Тарас Шевченко в світлі епохи. (Публіцистична розвідка). Вид. 2-е. 228 стор., ц. 95 коп.

Слабченко, М.— Матеріяли до економічно-соціяльної історії України XIX ст. Том. I. 3 крб. 20 коп. Див.: Кирило-Методіївське братство, стор. 177—184.

Социально-экономический минимум. Под ред. проф. Машкина. Том I. 2 крб. 25 коп. Див.: Т. Шевченко, стор. 228.

Шевченко та його доба. Збірник перший. Під ред. С. О. Єфремова, М. М. Новицького, П. П. Филиповича. 199 стор., ц. 1 крб. 75 коп.

Христюк, П.— Парис історії класової боротьби та соціялізму. Том II. Вид. 2-е, перероблене й доповнене. Ц. 2 крб. 50 коп. Див.: Т Шевченко — співець революційної класової боротьби, ст. 281—285.

Шамрай, А.— Вступна стаття до: Шевченко, Т.— Назар Стодоля.

Филипович, П.— Шевченко і декабристи. 106 стор., ц. 55 коп.

Шевченко. Річник 1-й. Інститут Т. Шевченка. 288 стор., ц. 3 крб. 50 коп.

Яворський, М.— Україна в епоху капіталізму. Вип. I. Ц. 2 крб 50 коп. Див.: Кирило-Методіївське братство, стор. 349—360. (розпрод.).

Яворський, М.— Нариси з історії революційної боротьби на Україні. Том I. Ц 2 крб. 75 коп. Див.: Кирило-Методіївці, стор. 118—190.

Яворський, М.— Історія України в стислому нарисі. Ц. 1 крб. 75 коп. Див.: Кирило-Методіївці, ст. 122—142.

Ноти

Для одного голосу в супроводі фортепіяна

Лисенко, М.— Доля. Бас. Ц. 40 коп.

Лисенко, М.— Минають дні. Баритон. Ц. 45 коп.

Лисенко, М.— Огні горять. Баритон. Ц. 25 коп.

Лисенко, М.— Садок вишневий коло хати. Сопрано. Ц. 35 коп.

Лисенко, М.— Утоптала стежечку. Ц. 35 коп.

Лисенко, М.— Якби мені, мамо, намисто. Сопрано. Ц. 70 коп.

Мусоргський, М.— Гопак. З поеми «Гайдамаки». Меццо-сопрано. Ц. 1 крб.

Степовий, Я.— Зацвіла в долині червона калина. Бас. Ц. 20 коп.

Степовий, Я.— Сонце заходить. Бас. Ц. 20 коп.

Степовий, Я.— Три шляхи. Високий голос. Ц. 55 коп.

Стеценко, К.— Заповіт. «Як умру, то поховайте». Баритон. Ц. 20 коп.

Стеценко, К.— І тихая хатиночка. Баритон. Ц. 40 коп.

Стеценко, К.— Плавай, плавай, лебедонько. Сопрано. Ц. 60 коп.

Для хору

Батюк, П.— У наймах. «Якби мені черевики». 2-гол. хор.— «Черв Свята». Ц. 75 коп.

Костенко, В.— Ор. 8, № 2. Червоний бенкет з «Гайдамаки». Задзвонили в усі дзвони. Ц. 30 коп.

Лісовський, Л.— Бодай кати їх постинали, отих царів—катів людських. В супроводі фортепіяна. Ц. 45 коп.

Стеценко, К.— Ой, літа орел, літа сизий. З «Гайдамаків». (Збірки «Масовий спів» і «Раз-два»).

Стеценко, К.— Заповіт. «Як умру, то поховайте». В супроводі фортепіяна. Ц. 20 коп.

Ступницький, В.— Світе ясний, світе тихий. Без супроводу. Ц. 40 коп.

Шевченків день. Збірочка для школи. (Ноти). 16 стор., ц. 35 коп.

Видав: *Державне Видавництво України* Відповідальний редактор: *Л. Монастирський*

Укрголовліт № 152-к. 15/I 1929. Перша друкарня ДВУ ім. Г. І. Петровського. Зам. № 627. Тир. 8000

„ВИШИВАНА БІБЛІОТЕЧКА“

ДЕШЕВО, МАЛО ЧАСУ, ВЕЛИКА КОРИСТЬ!

КНИЖКА 3 КОПІЙКИ

З 3 КОПІЙКИ

МОЖЕТЕ КУПИТИ ЦІКАВУ ІЛЮСТРОВАНУ КНИЖКУ В ХУДОЖНІЙ ОБКЛАДИНЦІ НА 2 ФАРБИ ПІД УКРАЇНСЬКІ ВИШИВКИ З КРАСНОГО ПИСЬМЕНСТВА, ПОЛІТИКИ, ГОСПОДАРСТВА, МЕДИЦИНИ, САМООСВІТИ, АНТИРЕЛІГИЙНОЇ ПРОПАГАНДИ

ПРОДАЄТЬСЯ ТАКІ КНИЖКИ:

Оповідання, пісні, байки, гумор

Бистрицький, А.— Лихо на селі. 15 стор.
Васильченко, С.— Мужицька арихметика. 15 стор.
Остап Вишня.— Походження світу. Слово — діло. 15 стор.
Доленго, І.— Лиха сім'я. 14 стор.
Донченко, Ол.— Батрак. 15 стор.
Донченко, Ол.— Сількор. 15 стор.
Донченко, Ол.— Червоноармієць. 15 стор
Загоруйко, П.— Дві сили. 15 стор.
Загоруйко, П.— Ранок. 15 стор.
Загоруйко, П.— Пакет. Оповідання 15 стор.
Загоруйко, П.— Пристріт. Оповідання. 15 стор.
Кальницький, Я.— „Жид“. 15 стор.
Кость Котко.— Дивовижні пригоди з гречкою. 15 стор.
Кость Котко.—Жест отамана Григор'єва 14 стор.
Лісовий, М.— Рано на зорі. 14 стор.
Любченко, А.— В берегах. Оповідання. 15 стор.
Любченко, А.— „Нечистий“. 15 стор.
Нові пісні на старий лад. 15 стор.
Панів, А.— Христя. Лікнепівські згадки. 15 стор.
Пилипенко, С.— Рівність. Байка. 14 стор.
Ренц.— Трубний глас. 15 стор.
Серафимович, А.— Помолився. 15 стор.
Тесленко, А.— У схимника. 15 стор.
Турган, О.— Гарячої зими. 15 стор.
Турган, О.— Потапове весілля. 15 стор.
Франко, Ів.— Вівчар. 15 стор.
Хуторський, Павло.— Підвів. Оповідання. 14 стор.
Хуторський, Павло.—Помилився. Оповідання. 15 стор.

Політика, господарство

Дубів, Вол.— Як Всеукраїнський староста земельну справу розв'язав. 15 стор
Розов, Л.— Що дає маніфест ЦВК СРСР селянству. 14 стор.

Медицина

Бондаренко, В.— Штучний викидень. 15 стор.
Холодний, І.— Чи треба пити горілку. 15 стор.

Самоосвіта

Івановський, А.— Як книжку читати, щоб усе добре знати. 15 стор.
Івановський, А.— Як самоосвітою знання набувати. 15 стор.

Про релігію

Ковальчук, Як.— „Великдень?“. 15 стор.
Ковальчук, Як.— Зелені свята. 14 стор.
Ковальчук, Як.— По мед до куті. 14 стор.
Ковальчук, Як.— Про пости. 15 стор.
Тім, С.— Для кого церква, а для кого школа. 15 стор.
Тім, С.— Релігія та війна. 15 стор.

СЕЛЬБУДИ! ХАТИ-ЧИТАЛЬНІ!

КУПУЙТЕ ЦІ КНИЖКИ ПО ВСІХ КНИГАРНЯХ ТА КІОСКАХ

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31
Телефони: № 22-55 і 22-53

ФІЛІЇ ТА КНИГАРНІ ДВУ КРІМ ХАРКОВА Є ПО ТАКИХ МІСТАХ УКРАЇНИ:

Артемівськ
Бардичів
Біла-Церква
Вінниця
Глухів
Дніпропетровськ
Житомир
Запоріжжя
Зінов'ївськ
Ізюм
Кам'янець-Подільськ
Київ
Конотіп
Коростень
Кременчук
Кривий-Ріг
Куп'янка
Лубні
Луганськ
Мелітопіль
Микитівка
Могилів-Подільськ
Миколаїв
Ніжен
Одеса
Первомайськ
Полтава
Прилуки
Проскурів
Ромни
Слов'янськ
Сталіне
Старобільськ
Суми
Тульчин
Умань
Херсон
Чернігів
Черкаси
Шепетівка

В РСФРР:

Краснодар — філія
Москва — представництво

УКРАЇНСЬКІ ВІДДІЛИ ДВУ при книгарнях ГИЗ:

Москва, Тверская, 51
при 16-й книгарні
Воронеж, Пр. Революции, первый дом Совета
Ростов на Донщині

ЗА КОРДОНОМ:

Представництво в Празі (Чехо-Словаччина) при Торгпредстві СРСР — Praha, Smichov, Mozartova, c. 9

ПОШТОВІ ВІДДІЛИ ДЕРЖВИДАВУ НАДСИЛАЮТЬ НАКЛАДНОЮ ПЛАТОЮ

КОЖНУ КНИЖКУ ВСІХ ВИДАВНИЦТВ СРСР

ПЕРЕСИЛКУ Й ПАКУВАННЯ на всі замовлення провадиться **КОШТОМ ДЕРЖВИДАВУ,** коли замовлення більше, ніж на 1 крб., і наперед оплачується готівкою

ЗАМОВЛЕННЯ НАДСИЛАТИ НА ТАКІ АДРЕСИ:

Харків, вул. Першого Травня, № 17, поштовий відділ ДВУ. **Київ**, вулиця К. Маркса, № 2, поштовий відділ ДВУ. **Одеса**, вул. Лассаля, № 33 (пасаж), поштовий відділ ДВУ. **Дніпропетровськ**, просп. К. Маркса, № 49, поштовий відділ ДВУ

Перевірено 1941

КОМЕРЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31

В. У.

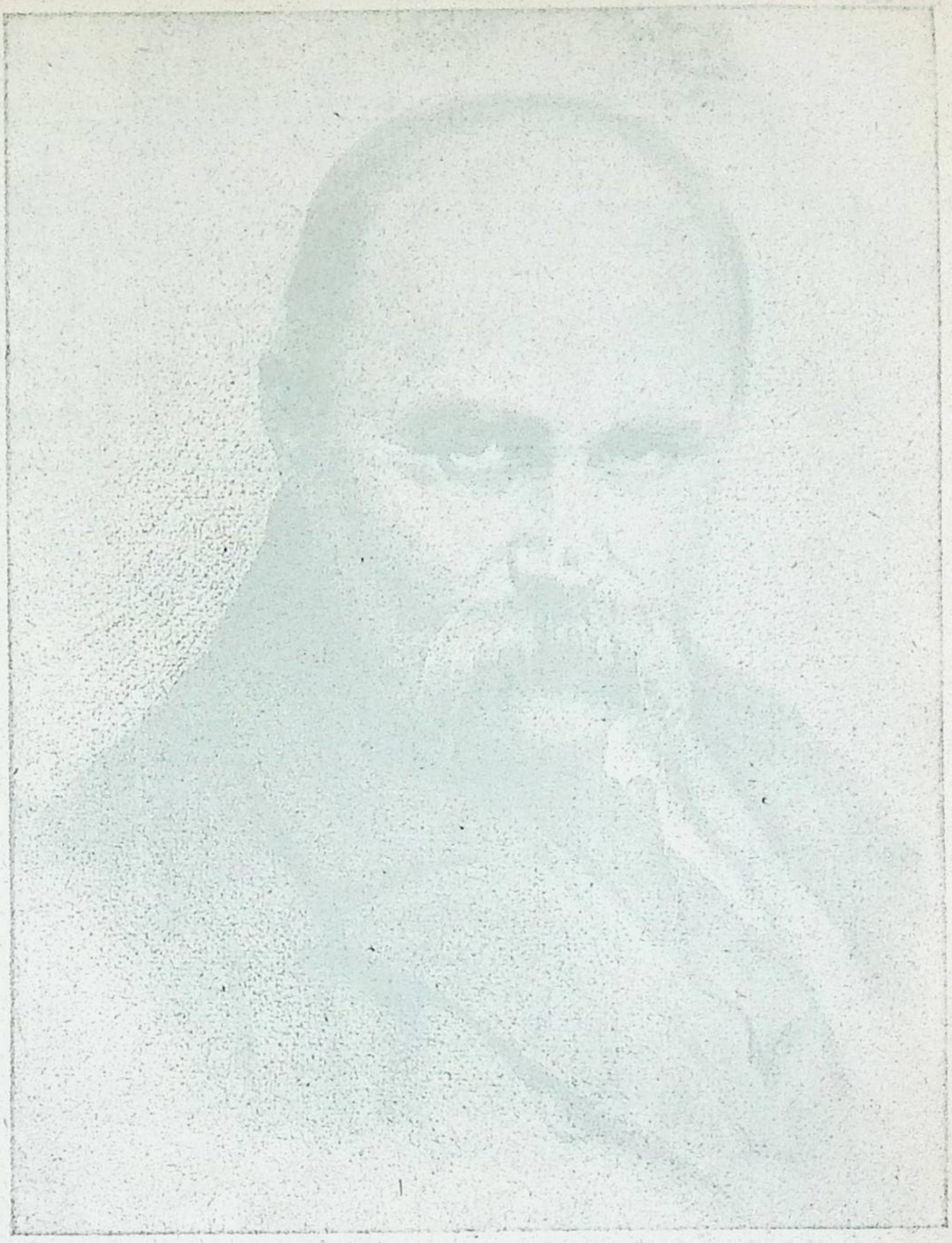

БІОЛЕТЕНЬ

ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

№ 3

БЕРЕЗЕНЬ

1929

ПОВНЕ ЗІБРАННЯ ТВОРІВ

В. І. ЛЕНІНА

УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

ВСЬОГО 25 ТОМІВ

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЄТЬСЯ

ВИЙШОВ ДРУКОМ

ТОМ ПЕРШИЙ

Всі книги в перкалевій оправі із золотим тисненням, кожна книга у футлярі

Всі томи вийдуть протягом 6 років

ЦІНА ВСІХ 25 ТОМІВ — 30 КРБ.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Здаючи передплату, вноситься 3 крб. як завдаток

Кожен том по виході друком надсилається накладною платою, при чому зараховується $^1/_{25}$ завдатку

Пересилка — коштом передплатника

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

ГОЛОВНА КОНТОРА ПЕРІОДСЕКТОРУ ДВУ

(Харків, Сергіївська пл., Московські ряди, № 11)

уповноважені Періодсектору по округових містах України та філії й книгарні Державного Видавництва України

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літописі Українського Друку", „Картковому репертуарі" та інших покажчиках Української Книжкової Палати

ДВУ заведено до Української частини розділу II торговельного реєстру СРСР, до реєстру підприємств, що їхні статутові капітали не поділяється на паї, під № 190.

32250

БЮЛЕТЕНЬ №3

ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

БЕРЕЗЕНЬ 1929

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖ. ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ БІБЛІОТЕКА

ЗМІСТ:

СТАТТІ ТА ЗАМІТКИ.— Поширення Української книги. Стор. 3.—*М. Яшек.* Шевченковіяна ДВУ. Стор. 4.—*Л. Монастирський.* Знайдімо споживача періодики. Стор. 6.—*В. Михалкін.* Проблема книжкової профосвіти на Україні. Стор. 7. — *Т. Репа.* Дещо про роботу закордонних видавців. Стор. 8. — НАМ ПИШУТЬ — *Сергій К.* Про роботу із сільсько-господарською книжкою. Стор. 10.—*С. К.* Пропаганда книжки. Стор. 10. — *Верб.* Робота в промислових районах. Стор. 11.— *Максименко.* Українська книжка на Ростовщині. Стор. 11.— *Д.* Про учениництво в книгарнях. Стор. 11.— *Тетельман.* Культпохід на завод. Стор. 12.— *В. Сергєєва.* Декілька зауважень. Стор. 12.— *С. Кицюк.* Книжку в маси. Стор. 12.—*Ф. Павленко.* Іще про лубки. Стор. 13.— *С. Кицюк.* Давайте книгу в оправі. Стор. 13.— *Ол. Іванов.* Підручники в оправі. Стор. 13. — ХРОНІКА — Видавнича. Стор. 14.— По комерційному Управлінню. Стор. 16. — За Кордоном. Стор. 17.— ЧИТАЧ І КНИГА — До шевченкового свята. Стор. 18. — Преса про наші видання. Стор. 19.— Бібліографія рецензій. Стор. 22. — НОВІ ВИДАННЯ. Стор. 24.— ПЕРІОДИКА. Стор. 29.— НОВИНКИ В ДРУКУ. Стор. 32. — ЮВІЛЕЇ, РОКОВИНИ ТА ІСТОРИЧНІ ДАТИ. Стор. 33.— ПОРТРЕТИ. Т. Г. Шевченко (на обкладинці). РЕКЛЯМИ

ХАРКІВ

ДО УВАГИ БІБЛІОТЕК, КЛУБІВ, ПАРТІЙНИХ ТА КОМСОМОЛЬСЬКИХ ОСЕРЕДКІВ, ШКІЛ, СЕЛЬ-БУДИНКІВ, ГУРТКІВ

БІБЛІОТЕЧНИЙ КОЛЕКТОР

УПО НКО-ДВУ-ГИЗ РСФСР

(Вул. Свердлова, № 14, телефон № 17-37)

ПРАЦЮЄ під безпосереднім ідеологічним керовництвом Управління Політосвіти Наркомосу України.

МАЄ ЗАВДАННЯМ сприяти бібліотекам різних типів у найважливішій для сучасного моменту справі українізації бібліотечних фондів.

ДОПОМАГАЄ плановому комплектуванню бібліотек та просуненню до широких кіл читача кращої книги.

ПРОВАДИТЬ комплектування мережі бібліотек за державним бюджетом.

ВИВЧАЄ масову продукцію так української, як російської книги.

ЗОСЕРЕДЖУЄ бібліографічні матеріяли (анотовані каталоги, каталоги рецензій, рекомендаційні списки).

СКЛАДАЄ та видає списки рекомендованої літератури на певні теми та до різних кампаній.

УЛАШТОВУЄ спеціяльні виставки до ювілеїв, річниць, з питань поточного моменту.

ДАЄ КОНСУЛЬТАЦІЇ так усні, як писані з питань що до вибору й використовування української та російської літератури.

РОЗВАНТАЖУЄ бібліотекаря від технічної роботи, обробляючи книгу науково-бібліографічно та бібліотечно.

ПОСТАЧАЄ бібліотекам книги з повною бібліотечною обробкою (каталожні картки тверді, м'які, формуляр, оправа, контр. аркуш, кешенька, ярлик, індекс десяткової класифікації, авторський знак, інвентарний аркуш). Деталі обробки обумовлюють замовці).

ПРИЙМАЄ замовлення на комплектування бібліотек книгами за списками замовців або за списками, складеними колектором.

При Колекторі функціонує відділ бібліотечної технікіи, що провадить продаж анотованих карточок Української Книжкової Палати та Б.Ц.К., а також всякого бібліотетного приладдя.

По замовлення і довідки треба звертатися на адресу:

вул. Свердлова, № 14, телефон № 17-37

Бібліотечний Колектор УПО НКО-ДВУ-ГИЗ

СТАТТІ І ЗАМІТКИ

ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ

(Резолюція ЦК КП(б)У)

1. Оцінюючи роботу видавництв на Україні в справі видання української книги, ЦК КП(б)У констатує, що на сьогоднішній день більша частина продукції видавництв припадає на підручники (соцвиху). Являючи собою значний чинник для піднесення культури широких мас, такий стан вказує в той же час на те, що ми досі: а) не охопили широких робітничих і селянських мас масовою українською популярною соціяльно - економічною та науковою літературою; б) видали надзвичайно мало фундаментальної марксо - ленінської літератури українською мовою; в) наукова та технічна література тільки - но починає видаватись.

Великою перешкодою щодо поширення української літератури була незадовільна організація роботи самих видавництв та висока ціна на книжку.

В той самий час масово - популярна соціяльно - економічна, науково - технічна й художня література здебільшого не відбивала достатньо й своєчасно основної лінії партії в справі індустріялізації країни, реконструкції сільського господарства.

Питання організації робітничої української бібліотеки й досі не розв'язано.

2. ЦК констатує, що Наркомторг справі організації книготоргівлі на Україні не віддавав належної уваги.

3. Перевірка поширення української книги в широких робітничих селянських масах виявила, що, не зважаючи на низку категоричних постанов ЦК партії, окружові партійні комітети, низові партійні організації, комсомол, профорганізації та органи Наркомосу досі не вжили відповідних практичних заходів щодо поширення української книги і не створили на місцях відповідної суспільної думки навколо цього питання. Так само незадовільно стоїть справа з поширенням книги на селі.

4. Тимчасом, як навіть по індустріяльних союзах українське робітництво складає більшість, у робітничих бібліотеках спостерігається неприпустиме явище: українська книжка, що повинна обслуговувати культурні потреби українського робітництва, складає мізерний процент (у 50 бібліотеках гірників Сталінщини українська книга в 1928 році складала тільки 7,7%; у бібліотеках будівельників тієї ж таки округи українська книга складала 7%, у Луганській бібліотеці клуба металістів лише 9%, у Дніпропетровській окрузі в 3-х клубах металістів лише 7,8%, там же у клубах залізничників українська книга складає лише 8,6%).

Не зважаючи на зріст української книжки при комплектуванні робітничих бібліотек за останні роки, зріст питомої ваги української книжки в загальних бібліотечних фондах на 2,3%—не можна визнати за задовільний.

Одночасно ЦК КП(б)У констатує, що попит на українську книжку (соціяльно - економічну, художню, науково - технічну) набагато перевищує бібліотечні фонди цієї книжки й сигналізує небезпеку розриву між роботою видавництв відповідних культурно - освітних організацій і вимогами широких мас робітництва

ЦК КП(б)У констатує, що кооперація в своїй культурно - освітній роботі не звертала належної уваги на популяризацію й поширення української книжки, як певного чинника притягнення мас до культурно - національного будівництва.

5. Поширення політичної, сільсько - господарської, технічної й художньої книжки на селі доводить, що відповідні організації (кооперативні, органи освіти, профсоюзи, партійні й комсомольські організації) не провадять потрібної роботи й не стали активними чинниками щодо виявлення попиту на книжку, створення її тощо. Є випадки, що деякі райсоюзи зовсім над цією справою не працюють (Житомир, Луганське).

Комсомол, як організація, що має велике значіння в переведенні культурної революції, не провадить достатньої роботи щодо популяризації й поширення української книжки, як одного із засобів піднесення культурного рівня мас і вростання самого комсомолу в українську культуру.

6. Такий стан із поширенням української книжки зовсім незадовільний для потрібного культурного обслуговування українського робітництва відповідною літературою, а це також перешкоджає вростанню пролетаріяту в український культурний процес.

7. Однією з причин незадоволення попиту на українську книгу є кволість, бюрократизм і відсутність суспільної роботи організацій і торговельних апаратів, що поширюють книжку.

До цього часу майже нема регулювання книготоргівлею, в наслідок чого на книготорговельному ринкові в одних містах панує нездорова конкуренція, існування до 15 — 20 представництв книготорговельних організацій, і лишається часто без книготорговельної сітки село.

8. Незадовільне поширення української книги серед широких мас пояснюється:

а) відсутністю з боку партійних органів, особливо агітпропапарату, послідовної організаційної роботи щодо поширення української книжки серед робітничих та селянських мас, а також щодо комплектування громадських бібліотек;

б) нерозумінням шляхів культурної революції на Україні певною частиною низового профсоюзного апарату, що формально недбайливо ставиться до процесу вростання пролетаріяту в українську культуру;

в) відсутністю певної політики використання культфондів щодо поширення української книги і недостатнім сприянням обслуговуванню пролетаріяту українською книгою;

г) незадовільним добором бібліотекарського складу, майже повною його неписьменністю у справах української літератури.

Виходячи з вищезгаданого, ЦК КП(б)У вважає за потрібне.

1. Доручити фракції ВУРПС, ЦК ЛКСМУ, всім окрпарткомам, зокрема Харківському, Дніпропетровському, Луганському, Сталінському, Артемівському, Маріупільському, Запорізькому, Криворізькому й Одеському, накреслити низку конкретних заходів щодо поширення української книжки серед широких робітничих мас. Це повинно йти, в першу чергу, шляхом відповідного підбору людей, які зможуть своєчасно здійснювати постанови партії.

2. Для відповідного регулювання й поширення книжки, впливу на ринок, поширення української книжки визнати за потрібне організацію профсоюзами споживача книги. Доручити фракції ВУРПС це питання конкретно розробити й подати на відповідне затвердження по радянській лінії.

3. Доручити НКО, кооперативним центрам, зокрема «Книгоспілці», на протязі 2-х місяців розробити план нормального обслуговування широких селянських мас технічною, сільсько-господарською, художньою та соціяльно-економічною літературою, звернувши увагу всіх кооперативних центрів на книготорговельну роботу та популяризацію й поширення української книжки. Зокрема— звернути увагу всіх систем с.-г. кооперації на поширення спеціяльної с.-г. літератури на селі.

4. Визнати, що на найближчий час повинно залишитись два апарати книгорозповсюдження — ДВУ (виключно по округових містах) та кооперація (як на селі, так і в місті), але з тим, що в міру зміцнення кооперативної книготоргівлі ДВУ згортатиме свій округовий роздрібний апарат.

Доручити комітетові в справах друку при НКТ вжити відповідних заходів до здійснення цього, переглянувши й скоротивши книготорговельну сітку інших організацій на місцях.

Щодо роботи на Україні ГИЗ РСФРР визнати за доцільне існування в м.м. Харкові, Дніпропетровську, Одесі, Києві й Артемівському базисних складів і роздрібної торгівлі. По інших містах роботу в справі поширення продукції ГИЗ доручити відповідним книготорговельним організаціям. Це питання для погодження поставити перед відповідними організаціями РСФРР.

5. Доручити ДВУ та Книгоспілці перевести перевірку робітників торговельного апарату для виявлення їхньої кваліфікації, знання української книжки, соціяльного складу тощо. ДВУ, Книгоспілці та НКО забезпечити підготовку та перепідготовку книготорговельних робітників.

6. Для підвищення кваліфікації робітників книги — НКО та культвідділу ВУРПС організувати курси, конференції, семінари тощо для підвищення кваліфікації бібліотечних робітників.

7. У зв'язку з тим, що українська книжка ще не має відповідного місця на ринкові щодо своєї кількости і якости доручити органам, що регулюють роботу видавництв, перейти до особливого збільшення проценту української книжки в усіх тих видавництвах, де видання української книжки не має відповідного місця. В той самий час керувати видавничою діяльністю видавництв у бік забезпечення вимог, що стоять перед українським культурним процесом.

8. Вважати за потрібне включити в номенклатуру обслідувань ЦК, що їх переводить інструкторський апарат, питання про роботу бібліотек, апарату культвідділів, кооперації, політосвітніх організацій у справі поширення української книжки як у місті, так і на селі.

9. ЦК КП(б)У звертає увагу партійних, комсомольських, профсоюзних і політосвітніх організацій на те, що всю цю роботу можна провести лише при широкій мобілізації суспільної думки навколо практичних заходів у справі розвитку української культури. Партійні, комсомольські, професійні організації, кооперація й наша преса повинні в цьому напрямку розгорнути якнайширшу й найактивнішу роботу.

(«Вісті», 21/II — 1929)

ШЕВЧЕНКОВІЯНА ДВУ

Здається, ще не було зроблено в пресі огляду і підсумків роботи радянських видавництв в галузі Шевченкової літератури. Це — питання підсумків культурних досягнень; мимо нього пройти не можна; його слід було б висвітлити повніше і докладніше. Ми робимо спробу підійти до цього питання. Беремо за тему частину його. Так робимо у зв'язку з певною датою, а саме — з десятиліттям заснування Державного Видавництва України. Що зробило наше видавництво за десять років свого існування, яку культурну вкладку внесло воно до скарбниці Шевченковіяни?

Ми не розглядатимемо кожне окреме видання, не будемо зважувати його вартість з боку історико-літературного та наукового, спробуємо встановити ті лінії, по яких ішла видавнича продукція Шевченковіяни ДВУ, й хронологічну послідовність, показати загальну картину зробленого. Відповідь на це дасть порівняння продукції ДВУ до продукції інших видавництв.

В даному разі діяльність інших видавництв буде за тло, на якому яскравіше виступатиме ДВУ. Загальну картину даємо у формі таблиці (див. табл. № 1).

Опріч цього випустили року 1922: в-во ЦК ЛКСМУ — 1 мас. видання в 10.000 прим.; в-во «Соробкооп» 1 наук. вид. в 3.000 пр.; в-во «Червоний Шлях» — 1 наук. вид. в 1.580 пр.; приватні в-ва — 1 вид науков. в 1.500 пр. Року 1925; в-во «Сім» — 2 вид. «Кобзаря» по 45.000 прим.; в-во «Пролетарій» — 1 вид. «Кобз.» в 6.000 прим. Року 1928: в-во «Радянське Село» — 1 вид. «Кобзаря» тиражем 50.000 пр.

Всі видання поділено по трьох лініях: 1) видання «Кобзаря», 2) наукові видання (розвідки монографічного характеру, збірники), 3) масова література (здешевлені видання окремих творів Шевченка, п'єси, життя поета).

Розподіл продукції по окремих видавництвах за характером видань та за роками дає наочну картину участи кожного видавництва в утворенні Шевченковіяни. Цього нам досить, щоб ближче підійти до діяльности ДВУ, характеризувати і визначити ролю ДВУ за поставленою темою. Сама таблиця дає можливість робити певні висновки щодо цього. Детально ми не зупиняємося, зазначимо лише основні моменти динаміки.

Як видно з таблиці, ДВУ перше випустило видання Шевченкової літератури. Це було 1921 року: вийшло три видання «Кобзаря», одна наукова праця (Тарас Шевченко, зб. за редакцією Григорука), та одна з масової літератури (Єфремова. Т. Шевченко. Життя). Після цього справа затихає аж до 1925 року. Далі, протягом трьох років видавничу діяльність відновлюється, вона має свої особливості. Рік 1925-й йде, головним чином, по лінії наукових видань; 1926 рік ілюструється двома виданнями з масової літератури; 1927 рік — дає найбільшу продукцію кількістю видань, тиражів і рівнобіжно по двох лініях: видання «Кобзаря», видання масової літератури; року 1928 — видавничий темп знову слабішає.

Таблиця № 1

Роки	Держ. Вид-во України						Книгоспілка						Укр. робітник		Рух		Час				Сяйво			
	Кобзар		Наук.		Мас.		Кобзар		Наук.		Мас.		Мас.		Мас.		Кобзар		Мас.		Кобзар		Мас.	
	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж	Вид.	Тираж
1919	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1921	1	10000	1	3000	1	2000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1	15000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1922	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1923	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1924	—	—	—	—	1	3000	—	—	—	—	1	3000	—	—	1	3000	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1925	1	10000	1	3000	1	5000	—	—	—	—	1	5000	—	—	1	6000	1	10000	—	—	—	—	—	—
	—	—	1	20000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6000	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	1	5000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6000	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	1	15000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	1	3000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	—	—	1	3000	1	5000	—	—	1	2000	1	5000	—	—	1	6000	1	25000	1	5000	1	25000	—	—
	—	—	—	—	1	7000	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5000	1	5000	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10000	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10000	—	—	—	—	—	—
1927	1	5000	—	—	1	10000	1	25000	—	—	—	—	1	10160	1	4000	1	10000	—	—	1	50000	—	—
	1	7000	—	—	1	10000	1	5000	—	—	—	—	1	10160	1	4000	1	10000	—	—	1	10000	—	—
	1	25000	—	—	1	5000	1	5000	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15000	—	—	—	—	—	—
	1	5000	—	—	1	7000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1	25000	—	—	1	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	1	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	—	—	1	3000	1	5000	1	31000	—	—	—	—	1	15160	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15000
	—	—	1	3000	1	10000	1	50000	—	—	—	—	1	15160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	1	2000	1	7000	—	—	—	—	—	—	1	15160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	1	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	1	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	1	5000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	1	5000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	9	112000	10	60000	18	126000	5	116000	1	2000	4	17000	5	65800	8	40000	8	95000	1	5000	3	85000	1	15000

Порівняння загальної картини продукції ДВУ до інших видавництв говорить про значну перевагу ДВУ. Тут можна бачити до певної міри сталу роботу в галузі Шевченкової літератури; по інших видавництвах вона має випадковий характер і здебільшого то є лише окремі кроки.

Підсумкові цифри за весь період підтверджує це. Зведені цифри всіх видавництв за десятиліття та відсоткове відношення продукції ДВУ за той же час до продукції інших видавництв разом дають таблицю № 2.

За таблицями № 1 і № 2 можна констатувати значні досягнення цих видавництв в цілому і зокрема переважну участь ДВУ.

Було б дуже цікаво порівняти досягнення нашого десятиліття з тим, що було видано за минулий час, до Жовтня. На жаль, можемо зробити це лише щодо видань «Кобзаря».

За період від 40-х років, коли було видано першого «Кобзаря» до 20-х років нашого століття, тобто

Табл. № 2

В-ва	Кобзар		Наук.		Мас.	
	Видань	Тираж	Видань	Тираж	Видань	Тираж
Всі разом	29	654.000	14	68.580	38	278.000
ДВУ . .	31%	17%	71,4%	88%	47%	45%

за 80 років, вийшло «Кобзаря» українською мовою 51 видання (видання «Кобзаря» скорочені, видання російською мовою — не входять в цю цифру). Виходить, що за десять років тепер видано 57% того, що було видано за 80 років. Тоді припадало 6 видань на десятиліття, за наш час — майже по три видання на рік.

М. Яшек

ЗНАЙДІМО СПОЖИВАЧА ПЕРІОДИКИ

Сектор Періодичних Видань охопив своїм видавничим планом найважливіші журнали на Україні, що висвітлюють різні питання з галузей науки, політики, історії, техніки, літератури тощо. Про характер так цілих груп, як і окремих журналів зазначалося вже в нашому Бюлетені. Повний перелік та характеристики цих журналів подано в проспекті Сектору Періодичних Видань. Отже, ми тут на цьому спинятися не будемо. Зазначимо лише, що видавані 33 журнали складають за пляном на 1928/29 рік загальний тираж у 7.486.500 примірників на 2.500 друк. аркушах, що дає 15.878.175 відбитків. Проти пляну минулого року, що намічав лише 1866 друкованих аркушів та 10.510.000 відбитків, сьогорічного пляна збільшено в аркушах на 34%, у відбитих — 51%. Поруч зі збільшенням пляну вжито також заходів щодо здешевлення деяких журналів, а саме: „Шлях Освіти», що коштував 13 крб. 50 коп. на рік, коштує тепер 12 крб., ціна окремого примірника замість 1 крб. 80 коп. — тепер 1 крб. 25 коп. «Радянська Освіта» — збільшено до 10 аркушів, але ціну залишено попередню. «Селянський Будинок» — хоча його перетворено на двохтижневик, зберіг свою попередню ціну. «Гарт» — збільшено з 5 до 10 аркушів, значно поліпшено його зовнішній художній вигляд, але ціни не збільшено. «Безвірник» — хоча перетворено його з місячника на двотижневик і збільшено його обсяг, залишено попередню ціну.

Одночасно можемо відзначити значний зріст тиражів деяких журналів масових. Так, приміром, тираж журналу «Дитячий Рух» з 4.500 зріс до 9.500 примірників. Дитяча газета «На зміну», що виходила минулого року тиражем у 28.000 примірників, має тепер тираж у 60.000. «Червоні квіти» замість 11.100 примірників має тираж 13.500. «Геть Неписьменність» мала тираж 46.225, а тепер 78.000 примірників. Тираж «Безвірника» виріс із 5.294 прим. до 12.700. Так само виріс тираж «Більшовика України»: з 1474 до 6.500 примірників. Це свідчить про те, що робітничо-селянська маса значно зросла культурно, отже і попит на потрібну їй літературу збільшився. Але поруч ми можемо відзначити, що по деяких художніх та наукових журналах спостерігається певну стабільність тиражів. Це слід уже віднести цілком на рахунок апарату розповсюдження, який не відповідає ще вимогам до розповсюдників.

Досить взяти один лише приклад, щоб упевнитися, як деякі робітники наші погано працюють. Приміром, Тульчинська округа передплачує 352 примірники журналу «Життя й Революція», Київська — 317, Дніпропетровська — 128, Лубенська — 7, Сумська — 4, Кулп'янська — 3, а Прилуцька лише 1 примірник.

За значну хибу розповсюдження періодики править ставлення наших книгарів до цієї ділянки нашої видавничої діяльности. Вони розглядають роботу з періодикою, як сторонню, нав'язану. Отже і не дбають як слід за розвиток її. З таким ставленням треба раз на завжди покінчити.

Цікаву спробу розповсюджувати журнали знаходимо в статті тов. Гуменчука в київській газеті «Пролетарська Правда». Під заголовком «Укрлікнеп і художній журнал» він пише: «Один лектор української мови в повторно-підвищеному гуртку дозволив собі такий експеримент: своїх слухачів, що мали середню або вищу освіту і знали непогано мову, він страшенно здивував, сказавши, що на Україні виходить шість великих літературних місячників. Він їм загадав порядком навчання познайомитися з останніми числами цих журналів; кожен слухач протягом місяця повинен почитати один-два числа одного журналу і написати за визначеним пляном характеристику і оцінку його, так би мовити, дати «рецензію». Робота над сучасними журналами подобалась слухачам. Деяким журналам дали дуже похвальні оцінки і вже не порядком навчання, а з безпосередньої справжньої, невимушеної цікавости почали читати і просити в лектора дальших чисел журналів.

Спроба лектора, мабуть, не єдина спроба, цікава і варта широкого громадського обговорення. Вона виходить за рямки програми і методики навчання і ставить на обговорення цілу низку старих, болючих, але ще й досі не розв'язаних проблем. Метод знайомити слухачів з сучасною українською літературою через журнал не тільки виправдав себе, але й реально показав шлях, як зв'язати сучасного радянського службовця, лікаря, інженера, вчителя з поточним українським культурним життям, як прищепити йому постійний інтерес до української культури, як позбутися нарешті перманентних рецидивів укрнеписьменности, щоб з доби українізації та перевірок перейти нарешті в добу невимушеного та діяльного масового творення української культури».

Отже журнал уводить читача в саму гущу культурних та соціяльних проблем, знайомить його з повсякденними явищами та питаннями громадського життя. Значить, журнал може зацікавити читача. Слід тільки подбати як слід, щоб цей журнал потрапив до свого читача. А для цього треба насамперед знати журнали, знати, якому читачеві, який журнал пропонувати. Вивчення періодичної продукції, вивчення ринку, окремих груп читацьких і є основне завдання розповсюдника періодики. Ми вже писали, що наші уповноважені обслуговують майже виключно так званого централізованого споживача, забуваючи цілком про індивідуального, який просто частенько не знає про існування журналів.

Треба пропагувати, стимулювати до пропагування таких спроб, як це зробив вищезгаданий лектор. Слід зв'язатися з окружковою пресою, в якій популяризувати періодику. Книгарі філій мають завжди пам'ятати про існування журналів і кожному покупцеві, що приходить до книгарні, пропонувати або купити або передплатити той чи інший журнал, залежно від культурного та громадського обличчя покупця.

Кожний журнал має свого споживача. Треба лише його пошукати, а пошукавши — знайдемо. Тоді відповіди «журнал не йде» — не буде.

Л. Монастирський

ПРОБЛЕМА КНИЖКОВОЇ ПРОФОСВІТИ НА УКРАЇНІ

Поперше, що маємо на сьогодні, які форми навчання є вже і що вони являють для створення кадрів книгарів українських? Насамперед, *книгоучеництво на підприємствах* так в центрі, як і на периферії, але в межах недостатньої «броні».

За цієї незначної кількости його більшість броні через брак закінченої загальної освіти, яка є конечною передумовою для кожного доброго книгаря, дуже і дуже ніяково почуває себе серед книжкового моря і часто-густо кидає навчання, переходячи на щось інше, приступніше. Але головний корінь зла полягає в тому, що ще й досі ми не маємо розроблених і для всіх обов'язкових програм і методів самого навчання. Як правило, вивчка кожного такого кандидата книгарського залежить тільки від доброї волі старшого товариша, до якого прикріплено даного учня. Та яким би не був цей керовник, але не може створити він книгаря справжнього, коли немає ані сталої програми, ані методів навчання. В дійсності учня здебільшого використовують на підприємствах яко додаткову робочу силу для виконання другорядних завдань. Роки минають, учень здає т. зв. спроби і, нарешті, стає книгарем, але з дуже сумнівною кваліфікацією. Тільки одиниці, чи через правильне керовництво, чи самотужки доходять доброї кваліфікації.

Одним із засобів запобігти лихові цьому є *книготорговельний відділ при Харківській кооперативній профшколі.*

Але він до певної лише міри розв'язує це наболіле питання, тому що відділ — це не школа, ба навіть і школи одної замало для цілої України.

Далі йдуть шереги старих книгарів, що, безумовно, всі потребують перекваліфікації, бо ж і вони самотужки з «мальчиков» вибились на дорогу книгарську або випадково нещодавно стали на неї. Тут покищо маємо *двохтижневий курс-з'їзд*, що його вдруге гадає скликати ДВУ в 1929 році. Інститут цей корисний, навіть потрібний. Щодо виховання, подачі курсантам загальної установки і напряму для роботи на місцях, кращого й придумати не можна; жодний обіжник ніколи не замінить живого виміну думок та конкретних висновків, колективно здобутих. Перекваліфікації однак дати він не може та й не прагне дати. Він двохтижневий і на ньому буде тільки щось із 50 чоловіка середнього, так би мовити, комскладу держвидавівського. Слід також згадати $1^1/_2$-місячні курси Книгоспілки, які, однак, мають спеціяльну установку на підготування робітників низової кооперативної книготорговлі.

Крім цього не слід забувати, що позначені форми навчання (крім хіба учеництва) стосуються тільки лінії книгарської і зовсім лишають на боці робітників інших секторів видавництва — редакційно-видавничого і технічно-видавничого. Вони навіть і таких форм не мають у проекті.

Отже, ясно, що проблема книжкового профосу на Україні і на сьогодні лишається пекучою і водночас невідкладною. Мусимо шукати шляхів до розв'язання її, витворити певний план цілої системи, виробити програми і методи навчання для всіх вертикалей справи книжкової. Кустарництву та застарілим здебільша трафаретам, що й досі панують у значній мірі в роботі наших видавничих і книгарських закладів, як спадщина ситінської та інших практик, раз і назавжди край треба покласти. Принаймні взятися до цього, попервах мобілізувавши громадську думку книгарсько-видавничого загалу про конечність створення профосвіти. Скористати з досвіду тих, хто вже виявив себе певними наслідками подібної роботи, треба в першу чергу.

Тут дечого цікавого, безумовно, знайдемо на Заході. Мине ще не один рік, коли настане у нас такий час, що книгарсько-видавнича справа набуде значіння науково-дослідницького, коли утворяться наукові заклади, що будуть давати кваліфікацію вищої освіти, як, приміром, є це тепер у Ляйпціґській вищій торговельній школі. Там утворено спеціяльну катедру книжкової торговлі, викладається слухачам книгарську справу яко вищу науку. Те саме подибуємо в іншому значному книжковому осередку Середньої Европи — в Празі (Чехія) — катедра книгознавства, де, серед інших дисциплін, викладається: виробництво книги, розповсюдження її, книжкова пропаганда. Вивчення постановки цього діла хоча б і за друкованими матеріялами безумовно полегшить наші шукання.

Та, крім цієї наукової роботи, бачимо там і заклади тимчасового типу. Влітку 1928 року при Хорвардській вищій торговельній школі було організовано два курси про сучасні методи книготорговлі та організацію книготорговельних підприємств, при чому один курс визначено для відповідальних робітників значних виробничих об'єднань та їхніх помічників, а другий для завідателів книгарень. В Німеччині влаштовано курси вдосконалення видавців і книгарів. Серед інших дисциплін цих курсів знаходимо й такі: економічні взаємовідносини різних галузей книжкового діла, методи пропаганди в книжковому ділі, методи реклями й пропаганди, соціологія в сучасній книготорговлі. Профшкола книгарська нараховує там десятки років. Прага має вже 30 років школу, що випускає тепер пересічно 30 чоловіка кожного року. До школи мусять давати своїх учнів усі фірми Праги і крім того певні внески на утримання

школи. Зроблено це в порядку цехової дисципліни всеческої організації власників фірм. До речі, серед інших предметів програми є ще невідомий нам: книготорговельна географія.

Ляйпціґ теж має *книготорговельну школу* (від 1852 р.); школа пастільки відома постановкою навчального діла, що в ній вчаться навіть учні з інших країн.

РСФРР теж може дати деякі матеріяли. Школа книжкового учениництва у Москві (засновано 1925 року) дала в 1928 році перший випуск 50 чоловіка На цілу РСФРР та інші республіки, бо й у них торговля руською книжкою посідає значне місце, цифра ця просто мізерна, але цікавий самий почин. Крім того, за ініціятивою торгкомісії бюра видавництв ради з'їздів державної промисловости та торговлі зрушено в 1928 році і справу організації Книжкового технікуму. Курс його розраховано на 4 роки і випускати буде він: по лінії книгарській — старших продавців, коморних, бібліографів-клясифікаторів; по видавничій — ст. коректорів, техн. коректорів, калькуляторів і завідателів редакційно-виробничого процесу. Нарешті слід згадати і про заочні торговельні і організаційно-господарчі курси всеросійського комітету сприяння промислово-економічній (комерційній) освіті при НКТ РСФРР. Курси мають книжковий відділ. Учбовий плян цих курсів (видання 1928 року, Москва) побудовано солідно. На жаль, у програмі, коли потрапляє вона на Україну, з'являються прогалини. Перша — програма розглядає систему і подає характеристику лише книготорговлі Росії. Друга — це відсутність українських матеріялів в такій важливій дисципліні, як методи вивчання книжкового асортименту, тимчасом якраз і бракує тепер книгарів, які розуміють і знають асортимент український.

Отже, маємо деякі матеріяли, принаймні знаємо, звідки їх взяти для розроблення системи профосу. Досвід Заходу, досвід Росії ми безумовно використаємо для цього. А покищо головними завданнями найближчого часу є такі:

Впорядкувати нарешті інститут книгоучу на підприємствах, поскільки на довший час ця форма навчання буде потрібною для підготовки зміни. Для цього виробити програми, певні вимоги для вступу в учениництво, ба навіть методику навчання, зробивши керовників відповідальними за навчання. А основне: учень — не попихач, а таки учень. Притягнути до організації харківської профшколи, по можливості, всі видавництва України. Взятися до розроблення питання про утворення Книжкового Технікуму. Розв'язати питання про заочні курси для наших старших товаришів, що, безумовно, відчувають брак книгарської освіти і з великою охотою почнуть систематичну роботу, щоб потім навіть іспита скласти.

В. Михалкін

Одеса

ДЕЩО ПРО РОБОТУ ЗАКОРДОННИХ ВИДАВЦІВ

В одному з попередніх чисел нашого Бюлетеня ми згадували, що Франція в Европі одинока країна, що не нарікає на занепад книготорговлі. Післявоєнна Франція то більше дивує нас своїм розвитком видавничої справи, що саме вона перед війною переживала тяжку книготорговельну кризу. Питанню розвитку видавництв Франції присвячено багато уваги в закордонній пресі. Спробу вичерпної аналізи цього розвитку дає на сторінках паризького «Журналю» значний французький видавець Бернард Гроссе. В серії статтей «La chose literaire» Бернард Гроссе порушує багато питань, що кидають світло на роботу усіх французьких видавництв. Ось цікавіші моменти тих статтей:

«Авторів здебільша приймає Гросе особисто. Коли рукопис являє якубудь вартість, він передає його своїм редакторам на критику. Навіть ті рукописи, що ними сам Гроссе захоплюється, він передає редакторам на критику, бо переконався, що, якби видавець видавав лише речі, що йому подобаються, то він скоро прогорів би і не зумів би охопити широкого кола читачів. Редактори краще розуміють оточення, психику читача, письменника, що роблять справжній настрій серед читачів. Не може бути мови про те, що справжніх письменників сьогодні затирають, бо саме гонитвою за новими письменниками, за новими талантами треба до деякої міри пояснити післявоєнний зріст видавничої справи у Франції. Паризькі літературні салони, конкуренція, гонитва за новими талантами, великі аванси, що їх видають видавництва авторам, примушують видавництва купувати у своїх авторів всю продукцію на 3 — 6, а то і десять років уперед. Зрозуміло, що кожне видавництво не шкодить грошей на рекляму книжки, щоб виправдати свої аванси, а тому й шукає найбільш влучних методів, що нервують публіку і примушують її напружено очікувати появи нової книжки. Реклама мусить впливати на психику людини. Читач любить книжку і любить про неї поговорити, коли знає, в яких обставинах її написано, коли знає інтимні моменти з життя автора і з життя так званих літературних кіл, щоби при нагоді своїм знанням похвалитися перед своїми знайомими. Тому і не дивно, що саме на такі моменти французька реклама звертає пильну увагу, а тому можна часто подибати на сторінках французької преси замітки навіть про найінтимніші справи того чи іншого автора. Війна показала видавцям справжню вартість реклями. Реклама має створювати попит. Війна, з другого боку, навчила масу цікавитися найновішими подіями. Маса хоче бути в курсі всього найновішого, а тому видавець і письменник мусять цей момент урахувати. Реклямі зостається лише цю гонитву за новинками поглибити, а видавцеві — пильно слідкувати за попитом і цей попит задовольняти. Треба мати спеціяльний хист, здатність і чуття, щоби вгадати, що треба дати читачеві. Читач мусить вірити фірмі, видавцеві. Його критика не повинна розходитися з критикою видавця, бо інакше книжка не піде. Видавництва можуть будувати своє щастя лише на успіху і таланті авторів. Правильно оцінити автора значить вкласти безперечний вклад в літературу, а собі здобути громадський капітал і грошовий прибуток. Післявоєнна епоха — це епоха спекуляції. Книжку теж втягнено в ту спекуляцію і тепер спекулюють книжкою, що з'явиться за декілька літ. «Обмежені тиражі», «перші видання», «найкращий папір» і т. ін. — це все методи реклями і спекуляції Соціяльна роля видавця — залишити для потомства культурні здобутки, а звідси і його політика. Коли видавець буде гонитись лише за торговельним ефектом, він загубить пульс життя, і його забудуть. А тому його завдання торгувати, здобувати нового читача і знаходити нового

автора. До війни преса була такої думки, що широкі маси зовсім не зацікавлені в культурних здобутках. Це цілком неправдиво. Сьогоднішня французька преса змінила своє переконання і це вийшло на користь пресі і видавництву. Якщо взяти на увагу ще й те, що в післявоєнній Франції зросло дуже число заможніх, що витрачають багато грошей на свої бібліотеки, то матимемо повну уяву, чому зросла післявоєнна книжка у Франції».

Ось таку аналізу дає Гроссе у своїх статтях. Ми навмисне затрималися довше над його поясненнями, бо Гроссе дав справді найкращу аналізу розвитку французької книжки.

Коли ж поглянемо на роботу і практику інших капіталістичних видавництв, то знайдемо мало чого нового, чого не порушив би в своїй аналізі Гроссе. Реклама у всіх капіталістичних видавництв б'є на нерви і психологію читача. Так, напр., найбільший американський видавець Е. Гайдеман Юліус (щось на взірець видавництва «Реклям» у Німеччині) всю свою увагу звертає на заголовок книжки. Його дешева синя книжечка розходиться сотнями тисяч примірників. В своєму апараті має він спеціяльний книжковий «шпиталь», що в ньому пильно вивчають хиби книжки, тобто хиби зовнішнього вигляду книжки. Коли якась книжка його видань протягом року не розійдеться в 10-ти тисячах примірників, він негайно знімає таку книжку з ринку і передає до «шпиталю» для вивчення хиби. На його думку читач любить книжку на такі три теми: сексуальність, самовиховання і боротьба проти релігії та старих святощів. Коли назва книжки нагадує якусь із трьох тем, то книжка розійдеться. Щоб стверднти свою думку, він подає такий приклад: 1926 року він видав переклад книжки Гуґо Штюка під назвою «Король бавиться». З цієї книжки продав він лише 8.000 примірників. 1927 року ця сама книжка під назвою «Похотливий король бавиться» розійшлася в 38.000 примірників. За десять років Гайдеман продав більше, як 100 мільйонів своїх книжечок. Це й дає йому право так зрозуміло обстоювати свої переконання.

Німецькі видавці звертають головну увагу на зовнішній художній вигляд книжки. Треба визнати, що зовнішній вигляд книжки німецьких видавництв справді досконалий. Щоби здобути собі ринок, німецькі видавництва не шкодують грошей на влаштування виставок так на внутрішнім, як і на зовнішнім ринку. Майже в усіх европейських країнах німецькі видавці через своїх представників влаштовують грандіозні виставки. Та не лише в Европі, але й в колоніяльних країнах німецька книжка здобуває собі покупця через художньо влаштовані виставки. Крім цього, німецькі видавництва звертають велику увагу на рекляму книжки через періодичні видання. Майже кожний періодичний журнал видає з ініціятиви видавництв коротенькі каталоги і літературну хроніку, що він їх розсилає своїм читачам разом з журналом.

Крім реклями в періодиці і пресі, в кожній країні видається спеціяльні видавничі і книготорговельні журнали та каталоги, що охоплюють всю продукцію країни. Обмін думок, нові раціоналізаторські методи, досягнення, нові проєкти і поради — все це знайдете в таких журналах. Ось, наприклад, видавничий американський тижневик містить такий книгарський календар: вересень — початок шкільного року, початок церковних кампаній; жовтень — різні товариства, спілки, братства і компанії починають свої врочисті збори і кампанії; відчити і радіо причиняються до закупки книжок, довгі зимові вечори заохочують до читання різних книжок; листопад — видання книжок і реклама доходять кульмінаційного пункту. Тиждень книжки для дітей — від 11 до 17. Місяць, що в ньому кожний без винятку купує книжку і т. д. і т. д. В цьому ж календарі є ілюстрація вітрини книгарні Дутона в Нью-Йорку. В глибині вітрини збудовано мур з книжкових обкладинок. Під муром пліт з листків, заквітчений рожами. Під муром на кріслі сидить манекін і читає книжку, саме таку, що на неї хоче книгарня звернути увагу.

Як бачимо, найбільшу увагу звертають закордонні видавництва у своїй роботі на вимоги читача, далі на зовнішній вигляд книжки і на рекляму. Можна б навести багато прикладів, що їх вживають закордонні видавництва для поширення своєї книготорговельної мережі, але за браком місця мусимо такі приклади залишити на дальші числа нашого Бюлетеня. На нашу думку, доцільно було б Державному Видавництву дати ініціятиву для організації такого міжвидавничого книготорговельного журналу, де могли б усі видавництва і книготорговельні організації ширше і ґрунтовніше обговорювати книжкові питання.

Т. Репа

ВИЙШОВ ДРУКОМ

ВИМАГАЙТЕ ПО ВСІХ КНИГАРНЯХ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЯРМАРОК АЛЬМАНАХ № 3

Передплату приймають:

ГОЛОВНА КОНТОРА СЕКТОРУ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ДВУ (Харків, Сергіївська пл., Московські ряди, 11), уповноважені, філії та книгарні ДВУ

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік (12 книг)—10 крб. — коп.
на 6 міс. (6 книг)— 5 крб. 50 коп.
Ціна кожного номера—1 крб.

НАМ пишуть

Про роботу із сільсько-господарською книжкою

Голова Раднаркому тов. Чубар нагадує, що треба вжити всіх заходів до розповсюдження потрібної селянинові книжки (Бюлетень № 12, 1928). З приводу цього хочеться сказати декілька слів. Насамперед треба, щоб споживчі товариства, яким по районах передається книготорговельну мережу, вважали книжку не за щось «нав'язане», що тільки турбує, що тільки відриває від основної роботи, а за складову частину цієї «основної» роботи. Тоді якраз розповсюдження сільсько-господарської книжки посяде в товариствах почесне місце.

ДВУ провадить тепер величезну роботу — передає книготорговельну мережу села кооперації. Філіям ДВУ треба стежити, щоб товариства на асортимент сільсько-господарської літератури звертали особливу увагу.

Слід також звернути увагу на наші районові книгозбірні, сельбуди, хати-читальні. Відома бо річ, що в справі ознайомлення широких кол селянства із сільсько-господарською літературою там робиться дуже мало. Треба змінити самий напрямок їхньої роботи. Частенько доводиться чути від бібліотекаря, що комплектує собі книгозбірню: ну що поробиш, коли книжки сільського господарства не беруть? Тут неправильна сама установка книгозбірні. На якого читача вона орієнтується? Коли ми маємо замовлення на Фрідлянда, на Бокачіо тощо і жоднісінького запитання про те, що цікавого є тепер з виноградництва, про кукурудзу, то нам ясно, що книгозбірня орієнтується не на селянина, а на сільського інтелігента, на друкарку райвику. Отже, завдання наших районових книгозбірень — стати місцем, де зосереджено думки і практичні зауваження, де селянин знаходить те, що йому потрібне,— орієнтація на селянина-бідняка й середняка. Тоді ми справу популяризації сільсько-господарських знань зрушимо.

Херсон *Сергій К.*

Пропаґанда книжки

Книжкова торговля — жива, інтересна, розумова робота, колосального культурного значіння, а поскільки це так, вона робить книгаря морально-відповідальним перед суспільством, тобто книгар повинен багато працювати над собою, не відставати від життя. І коли ми ставимо питання про роботу з книжкою, її просування, то всі ті відомі трафарети — реклама, рецензії тощо — набирають великого значіння тільки тоді, коли сама книгарня є дзеркалом, в якому ми бачимо нашу дійсність, коли книгарня є дійсно культурна установа. Досвід в роботі показав, що живий зв'язок з покупцями (як установами, так і індивідуалами) це найголовніший метод просування книжки. Пропонувати покупцеві, виявляти його потреби, вміти його задовольнити — велике поле роботи для книгаря. А що більше книгар буде зацікавлений цією роботою, то більше він повинен буде працювати над собою. Досвід книгаря відбиватиметься на книгарні, і навколо неї буде створено громадську думку. Правда, не можна однаково підходити до всіх книгарень. Книгарні центру перебувають у більш сприятливих умовах, ніж книгарні периферійні. Перевантаженість технічною роботою не дає можливости периферійним книгарям, як кажуть, «в гору глянути», а щоб читати, продивлятися бібліографічні матеріяли, прочитати книжку, з якою він працює, про це і думати годі.

Яка наша дійсність з просуненням книжки? Книгозбірня знає загальне положення — це придбати українську літературу в першу чергу, а творів сучасних письменників книгозбірні не знають, керовничого матеріялу (бібліографічного) вони не мають і ось тут досвід книгаря, його грамотність у цій галузі, його авторитет відограє колосальну ролю. Справа просування книжки виступає тоді не тільки як комерційна робота, але й як культурна. Одверто кажучи — небагато є книгарів, яким загальні умови роботи (перевантаженість) давали б змогу не тільки показати бібліотеці нову книжку, але й поговорити про її якість. З російським відділом становище ще гірше. Різної перекладної літератури багато, а поскільки бібліотеки (більшість) особливо провінціяльні плентаються за читачем, не керуючи ним — ясно, що вимоги на Уедслі, Маргеріт та інших колосальні. А поскільки книгар повинен бути культурним робітником і він морально відповідає за те, що пропонує покупцеві — ця відповідальність вимагає від нього праці над собою.

На нашу думку треба інакше поставити питання про роботу з книжкою і культурне просування її. Перш за все треба використовувати ті методичні дні, що їх встановлюється кожного місяця для всіх книгозбірень, для доповідей про стан роботи з книжкою, переважно українською, давати в коротких рисах відомості про те, які книжки друкується, які вийшли з друку протягом місяця, належним чином підготовившись, давати невеличкі бібліографічні огляди. Подруге, треба, щоб і на місцях була така єдність в роботі ДВУ з політосвітою, як і в центрі. Місцям припадає тяжка робота — просувати книгу на села, її рекомендувати. Треба, щоб Головполітосвіта дала певні вказівки округам, щоб притягнення філій ДВУ до складання списків, рекомендацій тої чи іншої книжки не носила випадкового характеру, а щоб це була система тверда й нерухома. Поруч з цим треба утворити такі умови для книгаря, щоб він міг культурною роботою займатися. Ясно, що за тих умов книгарня буде по своїй суті культурна одиниця, яка посідатиме належне місце при політосвіті.

Щодо зв'язку з селом, то можна влаштовувати по селах вечори книги (як це передбачає Херсонська філія). Але тут є труднощі фінансові. Поскільки ми не маємо на селі наших відділів, їх передається Райспілкам; треба в договорах, які складається на постачання книгарням

споживчих товариств, включати пункти, за якими кооперація повинна допомагати філям ДВУ влаштовувати спільно з політосвітою вечори книги, лекції тощо.

С. К.

Робота в промислових районах

Як розповсюджувати книжку серед робітництва, як налагодити цю роботу по промислових районах? Найкращий засіб — влаштовувати кіоски при великих підприємствах. Починається роботу на підприємствах о 6—$6^1/_2$ години ранку, закінчується о 3 — $3^1/_2$ год. дня. Після роботи робітникові треба пообідати, переодягтися. Коли ж йому піти до книгарні? До того ж книгарні розміщено в центрі, тимчасом робітники здебільша мешкають далеко від центру.

Коли розраховувати лише на 25% купівельної спроможности організованого пролетаріяту (пересічно по одному карбованцю на місяць на кожного, що цілком можливо), то обіг на середньому підприємстві може дати найменше 500 карбованців на місяць. Значить, вигідно влаштувати кіоск і мати в ньому платного робітника.

Ще один спосіб можна порекомендувати для просування у маси робітництва. Це — вивішувати дошки по підприємствах, по цехах, на контрольних брамах, по клубах, театрах та установах, що їх багато відвідується. На дошках великими чіткими літерами (краще в друкарський спосіб) зазначається назву книгарні або філії, її адресу. Решту площі заліплюється обгортками новинок, що їх час - від - часу міняється. Ця реклама не потребує багато коштів, а може дати певний ефект що до просування книжки. Ми такі дошки зробили із дикту і вивішуємо їх по всіх зазначених вище місцях.

Слов'янськ *Верб*

Українська книжка на Ростовщині

Найбільший попит в Ростовському районі мають книжки, відомі широкому загалові. Про Шевченка знають всі, отже й «Кобзар» його має найбільший попит. Менш відомі Глібов і Котляревський — менше й розходяться байки та «Енеїда». Про решту українських письменників широкому селянському та робітничому загалові тут мало відомо. Мало знають класиків, ще менше або й нічого не знають про сучасних українських письменників. Та й не дивно. Їхніх творів нема ані в хатах - читальнях, ані на підприємствах, ані в бібліотеках. Звичайно, ще не остаточно зрусифіковані інтелігентні шари села й міста знають про українську літературу та купують її. За невеликим винятком, то є белетристика. З сучасних письменників Остап Вишня в їхньому попиті посідає найповажніше місце. П'єси мають особливий успіх. Нема такого дня, щоб не питали і не купували п'єс. Міські драмгуртки, крім старих відомих п'єс, вимагають «чогось новенького» — «Родина щіткарів», «Республіка на колесах». «Катіна любов». Ці останні розходяться швидко. Село вимагає виключно старих п'єс: „Сватання на Гончарівці», «Сатана в бочці», «Як на лобі роги ростуть», «Лиха іскра» і т. інш.

За три місяці український книжковий відділ у Ростові продав літератури на 4.000 крб. Цього мало, але є перспективи, що дозволяють сподіватися на збільшення обігу. Раніш ніж говорити про перспективи, зазначимо те, що заважає поширенню української книжки на Ростовщині. Книжка дорога. Її беруть майже виключно з бібліотек, хат - читалень та інших культосвітніх установ. А в районі майже нема українських бібліотек та хат - читалень. На весь район є лише 14 українських шкіл по станицях, що межують з Кубанню і їх обслуговує, головно, Кубанська філія ДВУ. В Ростові на 59.000 українського населення нема жодної української бібліотеки, якщо не рахувати бібліотеку ім. Горького, де разом з німецькими, французькими та іншими чужомовними відділами є й так званий український відділ— невеличка купка брошурок видання 1924 — 25 року (правда, останнього часу бібліотека придбала ще на 60 крб. літератури). Останнього ж часу придбали також української літератури на 20 — 70 карбованців бібліотеки п'яти клубів, де є міцні драмгуртки.

Як видко з наведеного, українська книжкова торговля на Північному Кавказі перебуває покищо в досить невигідному стані. Але після цілого приїзду комісій з центру, що обслідували Північний Кавказ щодо переведення національної політики та культурної роботи серед нацменшостей, накреслено і вже вживається заходів до пожвавлення культурної роботи серед українського населення. Асигнування на освітні потреби, в тому числі і на літературу, буде збільшено. Донбіб - колектор почав складати українські пересувні бібліотечки, що їх посилатиметься на село та в станиці. Щоб наблизити книжку до округ, Ростовський укрвідділ утворює при окружних філіях ГИЗ'а українські книжкові полиці. Такі полиці мають уже Таганрізька, Шахтинська, Ново - Черкаська та Єйська філії ГИЗ'а.

Ростов на Донщині *Максименко*

Про учеництво в книгарнях

Переукладання колдоговорів знову поставило питання про броню підлітків - учнів. Чи доцільне взагалі учеництво в книжковій справі так, як його тепер вживається? Хто йде в учні за бронею? Поперше, це звичайні підлітки, подруге, підлітки, що їх звільнено з 4 - ої або 5 - ої групи семирічки, тобто особи, що, хоч і вміють читати та писати, але з літературою мало обізнані. Ясна річ, такий хлопчик або дівчинка може стати за доброго мануфактурного чи бакалейного робітника, але чи вийде з нього добрий знавець літератури? Тимчасом, книготорговля що далі стає культурнішою справою, рішуче вимагає підготовки книгарів - культурників з досить значним для покупців авторитетом щодо поради або навіть керовництва в комплектуванні книгозбірень тощо.

Досвід доводить, що доросла культурна людина із закінченою освітою (скажімо в межах програми педтехнікумів) після невеличкої практики становиться робітником, що задовольняє всі вимоги до книгаря. Навпаки, частенько буває, що після 2 — 3 років навчання неосвіченого хлопчика - учня доводиться констатувати, що далі за засвоєння зовнішніх засобів в книготорговлі справа в нього не пішла. Звичайно, є й тут винятки, вперта самоосвіта багато допомагає учневі.

Отже, учеництво в книготорговлі на сьогодні цілком застаріла форма готування кваліфікаційної зміни, слід від неї цілком відмовитись. Замість учеництва треба завести інститут практикантів із слухачів книжкового технікума, педтехнікума тощо.

Запоріжжя *Д.*

Від редакції: *Питання, що підніс автор, надзвичайно актуальне, і ми запрошуємо товаришів з приводу цього висловитися.*

Культпохід на завод

Культпохід на завод ім. Хворостина філія Держвидаву України в Одесі перевела спільно з осередком ЛКСМУ. Осередок виділив п'ять активних робітників на чолі з секретарем осередку. Відібравши літературу в кількості понад 4000 примірників з різних питань українською, російською та єврейською мовами, було відкрито базар. Для нього було відведено кімнату при їдальні заводу. По всьому заводу, по всіх цехах було вивішено плякати з відповідними закликами йти на базар, про користь книжки, підвищення культурности. Книжки продавалося підчас перерви на обід та після закінчення роботи з 4-ої до 5-ої години. Літературу було розбито за відділами. Куплену книжку передавалось робітникові, що записував в альфабетну книгу прізвище того, що купив, та суму. Одночасно робилося облік проданої літератури. В такий спосіб торговля йшла швидко. На книжки, що їх бракувало на базарі, бралось замовлення і другого дня їх привозили разом з новинками.

Восьмиденний книжковий базар дав 2.000 карб. безпосереднього торгу від робітників. Книжки давалося в кредит на 4 місяці зі знижкою 10%. Як гарантію, ДВУ одержало від тресту векселі. Подібні книжкові базари було також влаштовано по багатьох інш. заводах та фабриках Одеси.

Тетельман

Кіоск ДВУ в робітничому клубі підчас культпоходу в Харкові

Декілька зауважень

Працюючи в слов'янській книгарні понад 2 роки, я мала змогу робити такі спостереження: досить високі ціни на книжки, багато шкодять розповсюдженню її, а в наслідок ми маємо порівняно мале зрушення щодо просунення української книжки в маси. Громадські організації та установи, як от: книгозбірні, сельбуди, а особливо по підприємствах фабзавкоми, місцевкоми, осередки тощо — зовсім мало звертають уваги на пропаганду та популяризацію українських книжок, тимчасом вони могли б багато допомагати справі просунення їх до мас.

Велике значіння має ознайомленість робітників книжкового прилавку, а також керовників зазначених вище громадських організацій та установ з українською літературою. Але книжкові робітники не мають змоги як слід знайомитися з книжкою. Вони перевантажені технічною роботою (складання списків, накладних, рахунків тощо). А ця технічна робота шкодить не лише знанню книжки, а навіть праці з покупцями. Багато важить повний асортимент, особливо українських книжок у книгарні.

Отже, слід було б, на мою думку, періодично скликати наради книжкових робітників, що допомагали б виявляти хиби в книжковій справі; налагодити живий інструктаж; щорічно провадити курси для підвищення кваліфікації книжкових робітників; акуратно виконувати замовлення філій.

Слов'янськ *В. Сергеєва*

Книжку в маси

Багато вже говорилося й писалося на цю тему. Доведеться повертатися до неї нашим культурникам і, взагалі, громадським діячам, ще не один десяток разів. Гадаю, не буде зайвим дещо сказати і мені про цю справу.

Візьмімо приватника в книготорговлі. Найбіднішій букініст заробляє більше, ніж відповідальний робітник. А про таке видавництво, як «Мириманов» і подібні, то вже немає що й казати. Вони можуть дати 35 — 40% на своїх виданнях знижки всякому приватникові. Дитячу книжку видання «Мириманова» розповсюджують не тільки книжкові крамниці чи кіоски, а майже кожна бакалійна крамничка. Обов'язково в кожній ляльковій крамниці є дитяча література. Здається, що приватники добре діло роблять, допомагають нам просувати книжку в маси. Воно трохи так, а трохи й не так. А не так ось чому:

Ленінградський книжковий магазин «Наука и Знание» час від часу оголошує про надсилку, навіть без завдатку, всякої книжки накладною платою. Оголошення ці друкується в масових виданнях, в журналах: «Красная панорама», «Наука и техника» і «Вокруг света». Наприклад, візьмімо оголошення про таку книгу: В. И. Иванов — «Сбор, сушка и хранение дикорастущих растений, с 19 рисунками в тексте и 44 рисунками в красках на отдельных таблицах».

Сказано багато. Безумовно в оголошенні не сказано, якого року видання книга, скільки сторінок. Яті її тверді знаки теж повикидано. Прочитавши таке оголошення, подумаєш, що це нова книга, та ще й за 90 коп. Дешевина! Коли ви одержите таку книгу, заплативши 50 коп. за пересилку накладною платою, то пожалкуєте. Бо 1 карб. 40 коп. вона не варта. А головне, відразу видно, що на тій книжці букініст добре заробив. Видавець тієї книги «П. П. Сойкин», а якого року невідомо. Від давности папір пожовтів. Попит на таку книжку, особливо від селян, є чималий. Про це всі знають. Знає й про це букініст. А от наша кооперація і деякі видавництва певне про це забули. Бо щось у нас про подібну книжку не чути. Не досить оголосити, що грам чи кілограм такоїсь лікарської сухої рослини стільки ось коштує. Треба селянинові розказати, як і коли її збирати і як сушити. А про це може розказати найліпше книга.

За зразком вищезгаданої книгарні, поруч з нею відкрило видавництво «Красная Газета» книгарню під назвою «Дешевая книга». Подивімось, яка ж там дешевина. Наприклад, книга проф. А. Фореля „Половой вопрос», 2 тома. ц. 4 руб. От тобі й дешевина. Прикинути ще 80 коп. на пересилку накладною платою, то вже буде 4 крб. 80 коп. Ніби такої книжки не можна купити в першому-ліпшому кіоску чи магазині. Там можуть продати вам навіть дешевше, ніж за 4 крб.

По наших книжкових склепах переповнені полиці виданнями минулих років. Ми дискутуємо, морочимося, як просунути книжку в маси, а реклямуємо мало. Я за рекляму, тільки чесну.

Ст. Жмеринка *С. Кицюк*

Іще про лубки

Живучи серед селян і знаючи їхні культурні потреби, підтримую товариша Рибака (бюл. № 12, 1928 рік). Українське селянство дуже прагне, щоб їхні хати були оздоблені картинами. ДВУ видало портрети Леніна, Петровського, Чубаря і інш. Треба обов'язково видати також картини історичні про стародавнє українське життя, про боротьбу на Україні, портрети видатних борців та письменників українських. Візьмімо, приміром, Т. Шевченка. Серед селянської маси це ім'я надзвичайно шанується. Але його портрету по наших книгарнях бракує. Є велике прагнення до портретів сучасних українських письменників. Картини повинні мати величенький розмір.

Такі картини, дешеві ціною, можуть з успіхом розійтися на селі. Наприклад, портрет Леніна видання АХРР, ціною 5 коп., дуже поширено. Його має майже кожна хата на селі.

Отже, треба якнайскорше взятися до видання портретів і картин.

Ф. Павленко

с. Тарандинці на Лубенщині

ОПРАВЛЯЙМО КНИЖКУ

Давайте книгу в оправі

Деякі видавництва, здебільшого російські, видають книги в оправі, або в палітурках. До деякої міри додержуються цієї роботи й українські видавництва.

Але робиться це, здебільшого, ніби для спроби, а не масово.

Наприклад, московський ГИЗ дає здебільшого кляси́ків у палітурках по 10 коп. «ЗИФ» дає оправу за 25 коп., «Молодая Гвардія» — за 35 коп. звичайну і за 45 коп. перкалеву із золотим тисненням. «Недра» вже бере за оправу 70 коп. Це вже дорого. Це вже становить 50% ціни книги.

Українські видавництва, наприклад, ДВУ, беруть дорого. Так, оправа — 65 коп., палітурка — 25 коп.

Треба ціну за оправу знизити. А це безумовно можливо, про що може свідчити юридичне видавництво НКЮ УСРР, яке дає палітурку за 10 коп. Правда, що тираж книг в-ва НКЮ вдвічі більший, ніж у ДВУ, бо то справочники, необхідні кожному громадянинові, а не красне письменство. Але все ж я гадаю, що на оправу та палітурку можна ціну знизити.

Треба сказати, що звичайна, кустарна оправа на звичайну книжку коштує на місцях 50 — 60 коп. Підрахуймо ж, скільки наші бібліотеки переплачують грошей на оправах книжок.

А правило таке, що бібліотека не може дати на руки книги без оправи.

Крім того багато говорить за те, щоб видавництва зовсім не випускали книг без оправи і ось із яких міркувань: книга без оправи: 1) швидко псується, 2) на місцях оправа книг дуже дорога, не має відповідного вигляду, що негативно відбивається на самореклямі книги, 3) у читача забирає багато часу на розрізання її, 4) працівник книги не має можливости ознайомитися з нею, а йому треба знати всю нову і стару літературу (в деяких книготорговельних організаціях розрізану книгу вважається за продану—платить за неї той, хто розрізав), 5) швидше псується в дорозі до склепу, кіоску й назад (відриваються обкладинки) і цим самим порушується ідею НОП'у і взагалі раціоналізацію.

Я за виключну оправу книжок.

ст. Жмеринка *С. Кицюк*

Підручники в оправі!

Підручники завжди надсилається до Окрфілій без палітурок і через це вони псуються дуже хутко. Підручник, яким користувався учень, на другий рік не може бути використаним через те, що його попсовано. Правда, можуть сказати, що треба учневі віддати підручник до палітурника, але не скрізь ці палітурники є (по селах їх майже немає), а коли і є, то палітурники беруть за одну книжку 25 копійок за палітурку, а то й дорожче. Така ціна не по кишені бідним учням. Найкраще було б, щоб ДВУ випускало підручники в палітурках, і ці палітурки виходили б значно дешевше, ніж у кустарів-палітурників, а крім того й підручники так не псувалися б, як тепер, бо скільки їх ДВУ не випускає в світ, але вони не задовольняють усіх потреб і починаються нарікання на відсутність підручників. Хто пам'ятає продаж підручників по крамницях у дореволюційні часи, той знає, що купити підручник без палітурок було майже неможливо, а тому й підручниками користувалися по кілька років, а тепер ми не звертаємо на це уваги, і щороку даремно витрачає кожний учень по кілька карбованців на придбання нових підручників, бо старі (ті ж самі підручники) за рік учні попсували. Коли б підручники поступали в продаж у палітурках, це б дало заощадження на мільйони карбованців щороку. Коли підручниками будуть користуватися кілька років, то це дасть і економію паперу, а це має не абияке значіння за паперового голоду, бо кількість шкіл щороку збільшується і підручників потрібно раз-у-раз більше.

Могилів на Поділлю *Ол. В. Іванов*

Від редакції: *Цього року ДВУ видав значний відсоток підручників в оправі.*

ХРОНІКА

Колективне рецензування селянської літератури

Державне Видавництво України поширює видання книжок для села, в яких висвітлюється найпекучіші, найцікавіші питання для селянства. Щоб знати, оскільки та чи інша книжка дійсно підходить для села, оскільки її добре та зрозуміло написано, ДВУ, раніш ніж видати книжку, практикує колективне рецензування самих селян. Першу спробу зроблено з книжкою *Д. Ортенберга* — «Відповіді на селянські питання».

В селі Волоховці, Вовчанського р-ну, Харківської округи було зорганізовано гуртка з 36 селян (20 — 60 років), на якому протягом 4-х вечорів було прочитано та досконало розібрано цю книжку. Книжка викликала великий інтерес та жваві дебати. Оцінка позитивна. Селяни дали низку поправок, що їх здебільша і було внесено в книжку.

Державне Видавництво України виносить щиру подяку таким селянам с. Волоховці, що взяли активну участь в рецензуванні книжки Ортенберга «Відповіді на селянські питання»: В. Романенко, Р. Бондаренко, П. Куликов, І. Рубцов, А. Кривошеєнко, І. Ляшенко, А. Ляшенко, Т. Будниченко, І. Верещагін, П. Потрасов, П. Будниченко, А. Чернобай, П. Шевченко, А. Будниченко, В. Єфременкова, Т. Корнієнко, В. Сухомлінова, П. Куликов, А. Уварів, С. Митрохін, Є. Бочков, М. Будниченкова, Ф. Будниченкова, У. Пшенкова, П. Фаорова, Є. Савлюк, А. Олейніків, В. Погрібняк, Н. Сахно, Т. Кривошеєнко, М. Хоменко, І. Таратушка, К. Бочкова, І. Рябоштан.

Прохання до всіх наших читачів зазначеної книжки Ортенберга, як і всяких інших книжок свої зауваження надсилати на таку адресу: Харків, вул. К. Лібкнехта, 31, Державне Видавництво України, Сектор масової літератури. Це допоможе нам надалі давати селу ще кращі книжки.

Новини соціяльно-економічної літератури

✽ Готується до друку працю *Ол. Бадана* — «*Закарпатська Україна*», соціяльно-економічний нарис з передмовою *М. О. Скрипника*. Зміст: Територія та природні багатства. Людність. Професійний склад. Сільське господарство. Промисловість та фінансовий капітал. Національне відродження (історичний начерк). Колоніяльний режим. Кляси та партії.

✽ За пляном сектору масової літератури здано до друку книжку *Ю. Капітановського* — „*Наші приходи і росходи*“ (Державний бюджет). Зміст книжки такий: Характер радянського бюджету. Що таке єдиний державний бюджет. Виконання бюджету 1927/28 року. Єдиний державний бюджет 1928/29 року. Республіканський бюджет УСРР 1928/29 року. Державний бюджет на п'ять років.

Красне письменство

✽ За пляном сектору художньої літератури готується до друку роман відомого французького письменника *Жорж Занда* — „Гріх пана Антуана». З французької мови переклав Ф. Яцина.

✽ Готується до друку книжку А. Бібика — «Старий токар», оповідання, переклад з російської М. Пілінської. Повість малює робітниче життя за царату, перше робітниче святкування Першого Травня і взагалі робітничу боротьбу із царатом.

✽ Готується до друку п'єсу на І дію «Мужицька арихметика». За відомим оповіданням С. Васильченка інсценував Василь Атаманюк.

Дитяча книжка

✽ Готується до друку книжку для дітей *Ернеста Сетон Томпсона* — «Маленькі дикуни». Скоротила й переробила Є. Збарська. В цій повісті розповідається про двох американських хлопчиків, що схотіли бути індійцями. Вони збудували в лісі справжнє індійське шатро і назвали себе Великими вождями. Зазнавши багато лиха, прийняли в своє «плем'я» ще одного хлопчика. Далі — їхні пригоди та чого вони навчилися за свого перебування в лісі.

✽ За пляном дитячої літератури готується до друку книжку *Григор'єва* — «*Берко кантоніст*». Історична повість. З російської переклав Ол. Громов.

✽ За пляном дитячої літератури готується до друку книжку Ом Балицького — «Аматорська радіо-станція»,— порадник молодим радіо-аматорам, книжка перша: про будову приймальної антени та детекторного приймача.

✽ Готується до друку «Альманах для жовтенят» Я. Мартинова та В. Дюшен. Зміст альманаху: 1. До бесід про Жовтневу революцію — а) як жилося дітям робітників та селян до Жовтня, б) як жилося до Жовтня робітникам та селянам, в) як робітники боролися за свої права, г) що дав Жовтень усім трудящим. 2. До бесід про Володимира Ілліча Леніна. 3. Червона армія. 4. До бесід про МДТ та МЮД. 5. Восьме Березня. 6. До бесід про Т. Шевченка. 7. Перше Травня. 8. Матеріял до бесід на антирелігійні теми. 9. До бесід на тему «Яким повинно бути жовтеня» — а) героїзм, б) відношення до товаришів, в) ставлення до тварин, г) відношення до родини.

✽ Готується до друку мальовану казочку для дошкільників Пр. Вороніна — «Пригоди киці Білолапки».

Премійовані дитячі п'єски

Як уже повідомлялося, на конкурсі на кращу дитячу п'єсу було ухвалено преміювати 5 п'єс. Журі розподілило премії таким чином:

Другу премію призначено *Іваницькій* за її п'єсу на 4 дії «*Баламутка*». Дія відбувається в школі. Дієві особи учні 7-ої групи. До школи вступає колишня безпритульна дівчинка-правонарушниця, яка так виправилася, що провадить велику культурно-виховавчу роботу серед безпритульних. Вона починає боротьбу з верховодою школи — хлопцем Капітоном, що своїми негарними вчинками мало не розклав школярів. Своєю вдалою роботою колишня безпритульна виливає не тільки на школярів, але й на самого Капітона.

Другою ж премією відзначено п'єсу на 3 дії *Луценка* — «*Сонячний ранок*». П'єса змальовує класову боротьбу на селі і участь у ній піонерів. Завдяки сміливості та спритності піонерів незаможним щастить організувати колектив і звільнитися з-під ярма куркуля, який захопив був трактор та кращий реманент.

Третю премію одержала п'єса *Герасименка* — «*На Поліссі*». Зміст: Голова КНС, що провадив уперту боротьбу з куркульнею та бандами, попадає в полон до бандитів. Познущавшися з нього, бандити замикають його в льох, щоб уранці прив'язати його до конячого хвоста.

Але піонери скористалися з того, що бандити перепилилися, напали на варту і звільнили арештованого.

Третьою ж премією відзначено п'єсу *Донченка* — «*Маскарад*». Дія відбувається в Китаї. До міста, оточеного повстанцями, прибув французький пароплав зі зброєю для придушення революції. Повстанці вирішують висадити пароплав у повітря. Влаштувати вибух беруться двоє дітей — сироти і підчас маскараду європейців вони його здійснюють.

П'єску *Мамонтова* — «*Хо*» ухвалено до друку без премії.

Українські письменники єврейською мовою

❁ Підготовлюється до друку збірку сучасної української літератури єврейською мовою, перекладену і впорядковану від єврейських письменників Л. М. Квітка та В. Фельдмана. До збірки увіходять такі речі: Ол. Слісаренко — «Випадкова сміливість» і «Капустянська Республіка», Аркадій Любченко — «Via Dolorosa» та «Оповідання про втечу»; А. Головко — «Червона хустина», Ол. Копиленко — «Мати», С. Пилипенко — «Товариська послуга», І. Микитенко — «Пуник», Майський — «Борг», Ю. Яновський — «Історія попільниці», Остап Вишня — «Моя автобіографія», Г. Коцюба — «Рада», І. Дніпровський — «Долина угрів», П. Панч — «Повість наших днів», Г. Косинка — «Анкета», Підмогильний — «Син», Антоненко-Давидович — «Двоє», Досвітній — «Вайквоти», В. Вражливий — «Ліс», Хвильовий — «Свиня», Івченко — «Ранок», Сенченко — «На весні».

❁ Готується до друку єврейською мовою переклад «Записки Кирпатого Мефістофеля» В. Винниченка, переклав М. Константинопольський.

❁ Єврейською ж мовою готується до дртку книжку вибраних гуморесок Остапа Вишні під назвою «Усмішки» в перекладі І. Кіпніса.

❁ Готується до друку єврейською мовою переклад «*Записок Кирпатого Мефістофеля*" *В. Винниченка,* переклав М. Константинопольський.

❁ Єврейською ж мовою готується до друку книжку вибраних гуморесок *Остапа Вишні* під назвою «*Усмішки*» в перекладі І. Кіпніса.

Народній співаник

❁ За планом сектору масової літератури готується до друку «*Новий народній співаник*» (сто двадцять пісань з нотами), упорядкував *І. Ніцай*. Співаник складається з таких розділів: 1) Пісні революційні та нового побуту, 2) Народні пісні — а) пісні історичні, б) пісні чумацькі, в) про кохання, г) жартовні, д) про жіночу долю, 3) Різного змісту, 4) Колядки та щедрівки.

Календар письменників

❁ З письменником *Михайлом Биковцем* складено договір на видання його роботи «*Календар письменників та діячів культури*» (для шкільних та політосвітніх бібліотек). Календар подасть письменників та діячів культури України (повно з XVII століття і до наших днів), Радянського Союзу (найвидатніших) та европейських (так само найвидатніших). Календар цей стане у великій пригоді школам, клубам, сельбудам, хатам-читальням, бібліотекам, редакціям часописів і т. д.

Профосвіта

❁ Готується до друку підручника для сільсько-господарських та соціяльно-економічних ВУЗ'ів: *А. Слїпанський* — „*Предмет та метода сільсько-господарської економії*".

❁ Готується до друку підручник для гірничих ВУЗ'ів, дозволений від Державного Методологічного Комітету НКО УСРР: проф. *Б. Бокий* — „*Практичний курс гірництва*", т. I (Основи гірництва).

Політосвіта. Самоосвіта

❁ Готується до друку працю *М. Волобуєва* — „*Основи методики агітації та пропаганди*". Це — популярний підручник, призначений для масового робітника-політосвітника.

❁ Здано до друку працю *Рубінштейна* — „*В допомогу самоукові*" — конспект з історії класової боротьби в Західній Европі, в Росії та на Україні.

Техніка. Хемія

❁ За планом сектору технічної літератури здано до друку книжку *Б. Усовського* — „*Тракторні плуги*" (Плуги для тракторної оранки та робота ними). Видання друге, поширене та перероблене.

❁ Готується до друку книжку інженера *Д. Каткова* — „*Дослідження та використання металообробних верстатів*". Зміст: 1) Умови найвигіднішого використання верстатів — а) використання токарки, б) використання подовжної стругалки, в) використання подовжної довбалки, г) використання свердлярки, д) використання фрезерки. 2) Значіння дослідження верстатів — а) досліджування токарки, б) дослідження подовжної стругалки, в) дослідження подовжної довбалки, г) дослідження свердлярки, д) дослідження фрезерки.

❁ Готується до друку книжку проф. *Е. С. Хотинського* — „*Юний хемік*". Це — збірка простих хемічних спроб, приступних юнацтву без спеціяльної лябораторії.

Робоча бібліотека учня

❁ З робочої бібліотеки учня установ соцвиху готується до друку книжку *Йосипа Маєвського* — „*Нова Зеляндія*". Книжка містить такі розділи: Природа країни. Маоріси. Англійці на Новій Зеляндії. Економічне життя й культура. Географічно-економічний огляд. Соціяльно-політична боротьба.

❁ Підготовлюється до друку такі книжки: *Розенблюм* — 1. „*Мечніков*" (Біографічний начерк). В популярній формі автор викладає наукові винаходи Мечнікова, його учення про фагоцитоз, імунітет, про старість та смерть і т. ін.

2. „*Менделєєв*" (Біографічний начерк). Про життя та наукову роботу відомого світового вченого.

❁ Готується до друку книжку *Р. Шевченка* — „*Іван Франко*", життєпис, для дітей молодшого віку. Зміст книжки: Галичина. В кузні. Не таке як люди. До школи. Івась найкращий учень. Улітку. Івась гімназист. В тюрмі. Великий письменник та борець за волю.

Музичні твори

❁ За бібліотекою оркестру народніх інструментів готується до друку: 1. „*Чотири народні пісні*" — а) Ой, устану я в понеділок, б) про Байду, в) Червоная рожа, г) Шум — танок. Оркестрував *Ф. Богданів*. 2. „*Українські пісні*" в оркестровці *Г. Михайличенка*, з репертуару 1-го художнього ансамблю ім. Андреєва: а) А вже весна. б) Цвіт чи не цвіт. 3. „*Східні мотиви*", в оркестровці *Г. Михайличенка*, з репертуару 1-го художнього ансамблю ім. Андреєва: а) тюркська народня пісня, б) татарський народній танок «Хайторма».

❁ За бібліотекою солоспіву готується до друку: *В. Золотарьов* — „*Три поезії Ів. Франка*" — а) Пісня, б) Кузня, в) Догорають поліна в печі.

У секторі військової літератури

❁ Здається до друку книжку: *М. В. Фрунзе* — „*Ленін та червона армія*". Це є доповідь, в якій з'ясовується погляди Ленінові на збройне постання, організацію та завдання Червоної армії.

❁ Здається до друку книжку: *А. Ісбах* — «*Червонарми*". Книжка має такі розділи: 1) У сотні, 2) Полкова школа, 3) Полотняне місто, 4) Останній етап.

❁ Підготовлюється до друку роботу *М. Димного* — „*В огні*". (Комсомол у громадянській війні).

У відділі наочного приладдя

❁ За останніх місяців становище з виконанням замовлень на наочне приладдя значно покращало. Реальний торговельний обіг всіх наших філій становить: у жовтні м-ці 107.000 крб., у листопаді 100.000 крб.

На склепі залишилися тільки замовлення, які одержано за останній місяць. Надалі своєчасність виконання замовлень забезпечено.

Щоб прискорити виконання замовлень та зменшити вартість фрахту, до цієї справи притягнено Одеську та Київську філії. Отже головні труднощі в справі просування наочного приладдя усунено; стоїть питання про підсилення цієї роботи.

Низка філій через незадовільне виконання замовлень склепом Наочного приладдя або з інших причин послабили свою діяльність — і протягом жовтня — грудня м-ців не було одержано жодного замовлення від таких філій і книгарень: Кременчуцької, Лубенської, Шепетівської, Микитівської, Ізюмської та Північно-Кавказької.

Від філій: Мелітопільської, Первомайської, Глухівської, Полтавської та Слов'янської одержано тільки по 2 — 3 замовлення. Тимчасом попит на шкільне приладдя ще геть не задоволено. Нашим філіям слід розгорнути роботу з наочним приладдям так, щоб цілком охопити всю середню та низову шкільну мережу України і посістя певне місце до наступного шкільного року, підготовну роботу до якого повинно розпочати не пізніше за березень — квітень. До того часу Відд. Наочн. Приладдя передбачає випустити свого прейс-куранта. Покищо за основний цінник править для ДВУ каталог «АОНАПО», вип. 1927/28 р. Філії і повинні провадити свою роботу виключно в рямцях цього каталога, і тоді можна гарантувати своєчасність виконання замовлень.

Розгортаючи роботу з наочним приладдям, філії повинні обслуговувати тільки шкільну мережу соціяльного виховання та професійної освіти.

Обслуговування спеціяльних, вищих, сільсько-господарських учбових закладів, технічних лабораторій тощо слід уникати.

❁ Закінчено переговори і підписано договір з Акційним Товариством «Наочне Приладдя». За цим договором Т-во має протягом січня — вересня поточного року здати ДВУ своєї продукції на 290.000 карб., з них протягом 1-го кварталу на 100.000 карб.

❁ Протягом 1-го кварталу поточного року Відділ Наочного Приладдя одержав на свої склепи більше, ніж на 200.000 карб. краму.

Заочні торговельні курси

З 1 серпня 1928 року в Москві функціонують заочні торговельні і організаційно-господарські курси Всеросійського Комітету сприяння промислово-економічній (комерційній) освіті при Наркомторзі РСФРР. Ці курси мають відділ видавничий і книготорговельний з такою програмою:

1. Організація книжкової торговлі і книготорговельних організацій. 2. Організація і практика гуртового книготорговельного підприємства. 3. Організація і практика роздрібного книготорговельного підприємства. 4. Організація і практика сільської книготорговлі. 5. Рахівництво в книжковому підприємстві. 6. Організація і техніка видавничої справи. 7. Техніка друкування книги. 8. Методи вивчення книжкового асортименту. 9. Методи просування книги. 10. Закони про друк та книготорговлю.

Прийом на курси провадиться з 1-го числа кожного місяця. Строк навчання — два роки. Підготовлені слухачі можуть закінчити курси за один рік.

Плата за навчання: перший рік — 5 карб. щомісячно, на другий рік — 2 карб. щомісячно; вноситься плату не пізніше від 25-го числа попереднього місяця. Вступну плату вноситься в розмірі 5 карб. і зараховується в плату за останній місяць.

Програму і всі подробиці можна дістати, надіславши 40 коп. марками на таку адресу: Москва (центр), Армянский пер., 11, Заочторгкурси.

ЗА КОРДОНОМ

„Прагер Прессе“ про роботу видавництв УСРР

Щораз частіше з'являються замітки про роботу наших видавництв в закордонній пресі. «Прагер Прессе» ч. 356 з 25/XII — 28 р. містить таку замітку: «Протягом останніх тижнів накладом видавництв України вийшли з друку: Арістофана — «Лісістрата»; Шекспіра — «Веселі жінки з Віндзору» і «Ромео і Джульєта»; Купера „Слідогляд“; Гюґо — «Бюґ-Жарґаль»; Шілера — «Вільгельм Тель»; Доде — «Нума Руместан»; Лоті — «Ісляндський рибалка»; Роні — «Вибрані твори»; Дюамель — „Бурхлива ніч“; Барбюс — „Справжні історії“; А. Струґ — «Підземні люди», а крім цього багато творів Джека Лондона, що його так залюбки читають в СРСР. З українських оригінальних творів на теми вузько-локальні слід відмітити дві маленькі збірки карпатського українського поета Ґренджа-Донського: «Оповідання з карпатських полонин» (12 оповідань)» і «Тернові квіти полонин» (вірші). Обидві збірки — видання ДВУ. Слід відзначити також збірку «Шляхи розвитку української пролетарської літератури» (видання «Українського Робітника») з періоду літературної дискусії за 1925 — 1928 роки. Збірка дає багато матеріялів на тему «Лицем до Европи».

Виставка книжки в Польщі

9-го грудня закінчилась виставка польської книжки у Варшаві. У виставці брали участь понад 20 найбільших польських видавництв. Відкриваючи виставку, голова спілки польських книгарів, Густав Вольф, зазначив, що польська книжкова продукція дуже незначна і розвивається дуже повільним темпом тому, що попит на книжку серед населення слабий (причина цього — зубожіння населення), а також тому, що польська продукція мусить боротися і провадити нерівну конкуренцію з чужоземною літературою (передовсім в галузі наукової літератури). На думку Густава Вольфа, розвиток польської книжкової продукції і польської цивілізації залежатиме від дальшого розвитку польського шкільництва і поширення мережі бібліотек, що до цього часу в Польщі дуже слабо розвинена.

Виставочний комітет визначив три нагороди видавництвам, що за останнє десятиріччя найбільше сприяли розвиткові графіки польської книжки. Першу нагороду дістало «Товариство видавниче», другу — «Бібліотека польська».

Не обійшлося на виставці й без маленького скандалу, неприємного для виставочного комітету. Справа в тому, що виставочний комітет призначив грошову нагороду найкращому критикові в Польщі. Журі призначило нагороду критикові Карлові Іжіковському. Іжіковський, проте, від нагороди відмовився, а мотиви своєї відмови оголосив у «Вядомостях Літерацьких». Три роки тому це саме журі призначило нагороду, встановлену для найкращого польського критика, незаслуженим критикам Ортвіну і Лорентовичу, керуючись особистими симпатіями.

Тодішнє вирішення журі Іжіковський називає найбільшим скандалом в історії польських видавців, а тому від них відмежувався. Лист Іжіковського викликав велику сенсацію в польських літературних і видавничих колах, яка відбилася і в закордонній пресі.

Видавнича продукція в Польщі

Реєстрація і статистика продукції Польщі не вийшла ще із стадії організації. До 1928 року реєстрацію і статистику виробничої продукції провадило міністерство внутрішніх справ, а 1928 року за постановою уряду передано цю реєстрацію «народовій бібліотеці». «Дзенник Львовський» з 29/XII подає на підставі даних міністерства внутрішніх справ цифри польської продукції з 1924 року до 1928 року. 1924 року вся продукція Польщі виносила 17.254.796 примірників, з чого: польською мовою 15.269.826 примірників, єврейською і гебрайською — 884.380, українською — 478.070, німецькою — 229.350, російською — 220.200, литовською — 33.200, білоруською — 31.500, іншими мовами — 108.270 примірників. Перше місце щодо продукції примірників польською мовою посідають видавництва сенсаційно-бульварні, а саме 2.674.600; гебрайською мовою — релігійні видавництва, українською — підручники. Друге місце польською мовою посідають підручники, третє — поезія, повість і драма, четверте — дитяча література, далі релігійні, популярні, географія і т. д.

1925 року видавнича продукція доходить 22.939.472 примірників (побільшення на 5.000.000). Польською мовою — 21.029.080, гебрайською — 1.101.212, українською — 398.900, німецькою — 194.850, російською — 70.500, литовською — 23.310, білоруською — 17.110 (продукція українська падає). За характером видань польською мовою перше місце посідає поезія, повість і драма, гебрайською мовою — релігія, українською — дитяча література. На другому місці — література сенсаційно-бульварна.

1926 року продукція падає до 21.533.004 примірників (півтора мільйона менше). 1927 року продукція відноситься до 29.997.004 примірники, з чого: польською мовою — 27.679.421, українською — 868.536, гебрайською — 672.674, білоруською — 177.200, російською — 174.413, німецькою — 154.235, литовською — 25.800. Решта — іншими мовами.

Як виховати читача

Де шукати нового читача? Чи серед буржуазії, що читає кримінальний роман, чи між робітниками, що не читають книжки тому, що не вміють читати. Так ставить питання А. Слонимський у «Вядомостях Літерацких» ч. 41. Слонимський радить урядові звернути увагу на анальфабетизм у Польщі, кинути більше грошей на розвиток бібліотек, поширити мережу сільських бібліотек, і тоді виросте новий читач. Далі він радить передати монополь на видання творів вмерлих письменників спілці сучасних письменників і, таким чином, поліпшити матеріяльне становище польського письменника.

Засуд Ґеорґа Ґросса

В Німеччині судили відомого художника Георґа Ґросса і його видавця Вільяда Герцфельде за альбом, що його зробив Ґросс до книжки Гашека — «Пригоди Швейка». Один малюнок альбому являє Христа на хресті в газовій масці і у військових чоботах. За цей малюнок Ґросс і Герцфельде дістали по 2 місяці тюрми і 2 000 марок штрафу.

ЧИТАЧ І КНИГА

ДО ШЕВЧЕНКОВОГО СВЯТА

На місцях дуже ускладнює справу влаштування свята Шевченка відсутність відповідної до того літератури. А ще більше — не завжди знають, яка для цього є література і що саме було б найбільш підхоже змістом та технічними умовами виконання.

Подаємо літературу, що її можна використати для влаштування свята по школах та в юнацьких гуртках.

Улаштовуючи свято, слід мати на увазі, що роковини Шевченка межують з іншими революційними святами, тому слід побудовувати програму так, щоб викликати в авдиторії найбільший інтерес до поета бідноти й зв'язати його боротьбу з соціяльним змістом наших днів. Завчасно слід розробити програму свята, визначивши ідею свята, або намітити кілька моментів (з життя, творчости, боротьби Шевченка). Залежно від настановки свята й добирати матеріял.

За порадник тут може стати така книжка: *Васильченко, С., Чепіга, Я.* — Шевченкові дні. Збірник: Біографія, критика, п'єси, інсценізація, поезія та інше. 1926 р. Вид. «Час», 169 стор., ц. 1 крб. 40 коп.

Книжку призначено для впорядкування свята, може бути використана по школах. Зміст її такий: 1) Біографія й критика (подано життєпис Ш-ка, статті: *С. Єфремова* — На нерівних позвах; *С. Григорука* — Критичний огляд творчости Т. Ш-ка: *С. Черкасенка* — Шевченко й діти; Теми для докладів, теми для життєпису). 2) Пам'яті Т. Ш-ка (оповідання, вірші, інсценізації). 3) Вибрані поезії Ш-ка (вірші революційного змісту, вірші автобіографічні, тощо). 4) Додатки (методологічні уваги, ноти до слів Ш-ка).

Як видко зі змісту її, там можна знайти багато матеріялу. Але для ув'язки свята Шевченка з іншими ревсвятами треба звернутися до таких читанок та декляматорів та збірок творів Т. Шевченка:

Воронець, А. — Безпритульні. Літературна збірка. 1927, Всеукр. Т-во друзів дітей. Див. «Шевченко про своє дитинство».

„До перемоги" — Революційна читанка-декляматорч. І і ч. II. Уложив **М. Ю. Панченко.** Літературний матеріял подано із творів старих і нових поетів. Вірші Шевченка вміщено по окремих розділах.

Іваницька, М. — Діти. Збірка віршів та оповідань — 1928, ДВУ, 86 стор. ц. 60 коп.

Плевако, М. — Тарас Шевченко — 1926. Бібліотека молодого ленінця. Від первісного суспільства до соціялізму. ДВУ, 400 стор. ц. 2 крб 25 коп. Книжка має хрестоматійний характер. Дає багатий матеріял. Найбільше матеріялу, що виявляє Шевченка з літературного боку, а потім як революціонера, значіння його й місце в історії соціяльної революції.

„Червоні Свята" — Читанка-декляматордля дітей. Вип. II. Уложив **М. Панченко** — 1925, ДВУ, 404 стор., ц. 1 крб.

В декляматорі — поезія й проза. Багато віршів Т. Шевченка.

„Червоний Шлях". Читанка-декляматор. Уложив М. Панченко. —1924, 300 стор. ц. 50 коп.

Шевченко, Т. — Кобзар (Вибрані поезії). Упорядкував, примітки подав і передмову написав Ол. Попів. 1927, ДВУ, 135 стор.

Завжди бажано, особливо для шкіл, влаштування вистави п'єси або інсценізації. Деякий матеріял щодо цього є в зазначених вище читанках, але є низка п'єс, що своїм змістом якраз підходять для цих завдань.

П'єси можна поділити на дві групи: 1) Інсценізації життя Шевченка; 2) інсценізації творів Шевченка і 3) п'єси, присвячені пам'яті Шевченка.

Інсценізації життя

Волиняк, В. — Малий Тарас (великий бунтар). З дитячих років Т. Г. Шевченка. П'єса для дітей на 2 дії. 1924. Київ.

Тараско розмовляє з сестрою Оксаною про кріпацтво і вони вирішають тікати з батькової хати. В москаля, що ночував у Шевченків, украдено гроші. Підозріння падає на Тараснка. Дядько його б'є. З'являється батько Тараснка, визволяє його. Дізнаються, що на Тараснка набрехано. Сцена — подвір'я Шевченків. Дієвих осіб — 9.

Волобуєв, П. — Мені тринадцятий минало... (з життя Т. Шевченка). П'єса на 1 дію. ДВУ, 16 стор., ц. 10 коп.

Степанко (син мачухи Тараса) набріхує на Тараса, що ніби він розбив глечик. Мачуха б'є Тараса. В цей час вносять у хату батька Тарасового, якого пан покарав батогами за те, що він вдарив ногою панську собаку. Тарас гірко плаче. Звертаючись до Оксани, питає: «Хіба-ж так можна жити». Сцена — кімната в хаті Шевченків. Дієвих осіб — 10, з них двоє дорослих.

Заїнчківський, Д. — Тараснк. П'єса для дітей шкільного віку на 2 дії. 1925, «Книгоспілка», 23 стор., ц. 18 коп.

Тараснк пасе череду й читає книжку. Діти біля нього бавляться. Тараснк в побоях пана Енґельгарда за козачка. У відсутність пана Тараснк малює. Повертається пан і дає наказа дати Тараснкові батогів.

Полуботько, Ол. — З Тарасового дитинства. П'єса для дітей середнього віку на 3 дії з прологом і епілогом. 1928, ДВУ, 46 стор., ц. 20 коп.

Сліпкова, Ол. — Тернами. Постановка на 4 картини до Шевченкових роковин. 1924, ДВУ, 24 стор., ц. 25 коп.

Перша й друга картини — кріпаки на панщині. Дитячі роки Шевченка. Його беруть казачком до панських покоїв. Третя картина — Шевченко на засланні. Четверта — банкет царя з панами. Селянська біднота

здіймає повстання й скидає царя. Остання картина — шанування Тараса.

Старицька-Черняхівська, Л.— Напередодні, історична сцена на 1 дію. 1926. «Рух», 40 стор. ц. 20 коп. Діється в Петербурзі, на початку 1861 року. Засідання гуртка основоположників жури. «Основа».

Слобожанський, П. — Тарас Шевченко. Біографічні картини на 3 дії з апотеозою. 1926, «Рух», 40 стор. ц. 15 коп.

Інсценізації творів

Бондарчук, Ст.— Варнак. Сценарій на тему вірша Т. Шевченка «Варнак». На 2 розділи з прологом і епілогом. 1924, ц. 25 коп.

Напередодні знесення кріпацтва. В панських покоях бенкет. Згодом здіймається стихія повстання кріпаків. Ватага повстанців нападає на панський маєток. Приїхали казаки й розбили повстанців. Ватажка їх, Марка, заслано на Сибір за вбивство пана. Дієвих осіб — 16.

Мамонтов, Я. — «У тієї Катерини». Інсценізація поезії Т. Шевченка. 1924, «Рух», 16 стор., ц. 15 к.

Дівчина сумує за своїм милим, що десь у неволі «губить вік свій молодечий». Наїжджають запорожці. Вона згоджується бути дружиною того, хто визволить «брата» її (в дійсності коханого). Козак Ярошенко знаходить Андрія («брата»). З'ясовується, що Катерина обдурила. Ярошенко вбив її. Сцена — хата, дієвих осіб—9.

Мамонтів, Я. — Чернець. П'єса на 2 одміни. Інсценізація поезії Т. Шевченка. 1925, «Рух», 20 стор., ц. 15 коп.

Діється на початку 18-го століття. За текстом поезії Шевченка — полковник Семен Палій прощається із світом, іде в ченці. Згодом він відчуває, що не знайшов «ні радости небесної. ні спокою земного». Являється думка покинути манастир. Народ кличе його покинути манастир і стати на оборону бідноти. Проте Палій залишається в манастирі. Сцена в манастирі; дієвих осіб 5, крім того — селяни, міщани, козаки, січовики, студенти, прочани, ченці.

П'єси, присвячені пам'яті

Мамонтів, Я. — Роковини. Драматичний етюд. 1925, «Рух» 24 стор., ц. 20 коп.

Інтеліґентна родина (90 — і р. XIX ст.), батько якої, революціонер на засланні, готується до святкування роковин Шевченка. На це свято приходить «Невідомий», що був на засланні в Оренбурських степах, жив в одній казармі з Шевченком. Розказує про знайомство з Шевченком. В пам'яті «Невідомого» воскресають картини жорстоких кар'ань салдатів і його самого. В цей момент з'являються жандарі, арештовують «Невідомого»; виявилося, що він батько родини, де зібрались святкувати роковини Шевченка. Сцена — кімната; дієвих осіб — 14.

Не можна, звичайно, обійтися без того літературного матеріялу, з якого можна дізнатися про соціяльні мотиви творчости поета Шевченка, ролі її в історії революційного руху, а насамперед про його життя. Про все це можна вичитати з таких книжок.

Дорошкевич, Ол. — Підручник історії української літератури. Вид. 3-е. 1927 р. 346 стор., ц. 2 крб.

Див. ст. 99, 114, 116 — 119.

Дорошкевич, Ол. — Українська література. Підручна книга. Вид. 2-е 1927. 386 стор. ц. 1 крб. 80 коп. Див. ст. 108 — 150.

Коряк, В. — Життя Тараса Шевченка. Інститут Тараса Шевченка. Серія науково-популярна. 1929. ДВУ. 24 стор., ц. 10 коп.

Коряк, В. — Українська література — Конспект. 1928, ДВУ, 218 стор., ц. 1 крб. 20 коп. Див. ст. 90 — 93.

Коряк, В. — Нарис історії української літератури. Література передбуржуазна. Вид. 2-е. 1927, ДВУ, 419 стор., ц. 2 крб. 75 коп. Див. ст. 372, 374, 376 — 415.

Плевако, М. — Хрестоматія нової української літератури, том. І. 1926, ДВУ, ц. 3 крб. 50 коп. Див. Шевченко Тарас, біографія, ст. 495 — 498; бібліографія, стор. 499 — 520; окремі твори Ш-ка, ст. 521 — 581.

Річицький, Анд. — Тарас Шевченко в світлі епохи. Вид. 2-е. 228 стор. ц. 40 коп.

Шамрай, А. — Українська література. Стислий огляд. 1927, ДВУ. Див. Творчість Тараса Шевченка. ст. 75 — 81.

Докладнішу бібліографію творів Шевченка, літератури про його творчість та матеріялу до святкування вміщено в № 2 «Бюлетеня».

ПРЕСА ПРО НАШІ ВИДАННЯ

Красне письменство

Блакитний, В. (Еллан) — Твори. Повне зібрання. Уклав г. Коцюба, за ред. і з передмовою А. Хвилі. 340 стор., ц. 3—50. ДВУ. 1929.

Лучший памятник, который можно поставить писателю — это красиво издать его произведения. Вышедшее только что полное собрание сочинений Блакитного является поэтому прекрасным памятником покойному поэту-революционеру.

В красивой большого формата книге, на редкость художественно изданной, об'единено все литературное наследство Блакитного, по крайней мере все то, что из него сохранилось. Кроме издававшихся ранее отдельными книгами произведений, в сборник вошел так же целый ряд вещей, до сих пор не опубликованных.

Сборник открывается обстоятельной и вместе с тем увлекательно написанной вступительной статьей т. А. Хвыли — «Поет і каменяр революції». В книге имеется отличный портрет Блакитного.

Книгу захочет иметь каждый, кому дорог Еллан. Благодаря обилию вошедшего в нее впервые материала, книга представляет огромный интерес даже и для того кто имеет все ранее изданные книги Блакитного.

(«Вечернее Радио», 1-II, 1929 г.)

Ведміцкий, Ол. — Покоси. Поезії. ДВУ, 90 стор. 90 коп.

Друга книжка поезій Ведміцького (Перша «Шумить тополя». Плужанин, 1927 р.) виявляє чіткіше поетичне й ідеологічне обличчя поета і дає вже змогу говорити так за його досягнення, як і за хиби. В попередніх творах ми бачили певне змагання оволодіти

*техніко*ю класичної віршованої форми і поруч із ним деяку *не*певність тематичного та ідеологічного напрямку. В «Покосах» маємо вже, так би мовити, на 100% виявлену революційну установку; автор захоплено оспівує українське село і сільську працю, він навчився почувати природу крізь переломлювання революційних емоцій, і в цьому — безперечне позитивне досягнення авторове.

(«Література і побут», № 13, 1929, додат. до газ. «Народній учитель»)

Гюґо, Віктор— Бюґ Жарґаль. ДВУ. 1928, ц. 1 крб.

Так і вся повість, як і характеристика дієвих осіб, носять на собі яскраві риси романтизму, найкращим представником якого був Гюґо. Задовольняючи смаки певної соціяльної групи, цей напрямок вимагав вибраження великих почувань, надлюдських пристрастів. І в цій повісті ми бачимо низку надзвичайних подій і пригод людей з великими почуттями і пориваннями. Це все робить повість дуже мальовничою, яскравою, що її жваво сприймає читач, а події й почуття, такі прості й нескладні в основі, хоч і міцні, роблять її приступною навіть для непідготовленого читача.

(«Літературна Газета», № 2, від 15/1 —1929)

Ірчан, М. — Трагедія першого Травня. Спогади з громадянської війни на Україні. Частина перша. ДВУ. 1928. Стор. 276.

Книжка, загалом, корисна. Вона дає ряд фактичних відомостей про громадянську війну, освітлених у дусі так званої «революційної романтики». Написав її автор живою мовою й легким, образним стилем.

Отже маємо дійсно *художньо* подані мемуари з революційної боротьби, що на них такий бідний радянський книжковий ринок. Тому й треба сподіватися, що вона зацікавить радянського читача.

(«Критика», № 11, 1928).

„Літературний ярмарок“. Альманах-місячник. Книга перша (131). Грудень 1928. ДВУ. 247 стор., ц. 1 крб.

Можна сміливо сказати, що появлення на нашому літературному ринкові цієї книжки, що обіцяє бути першою в низці місячників позагрупового співробітництва українських письменників — є значна подія в історії літератури. Літературне оформлення цієї збірки - альманаху своєю своєрідністю й несподіваністю вражає читача, не лише звиклого до скромного репертуару радянських журналів, але й знайомого з розмаїтими виданнями закордонної преси.

За наших часів, коли внутрішні зміни ідеологічних, емоційних і літературних установок настирливо вимагають нових зовнішніх форм друкованого слова, така новина в галузі оформлення книжки є цінним кроком на шляху встановлення стосунків між автором і читачем.

(«Вісті», «Література і побут» — № 13, 1929)

Новый альманах - ежемесячник «Літературний ярмарок» (ДВУ) выгодно отличается от многих аналогичных изданий и в прошлом и в настоящем. Первый плюс в том, что и на оформлении книги (цветная обложка А. Петрицкого, стильные рисунки на полях) и на ее содержании лежит печать большого внимания и хорошего вкуса. Здесь есть увлечение и оригинальность литературной молодости, которая всегда покоряет читателя, а писателя заставляет с особой любовной теплотой выгибать словесный материал, строить свои образы. Это именно то, что в предисловии именуется «пролетарским Ренессансом», в двери которого вошла наша молодая культура. Помимо рассказов и стихов, в альманахе имеется шесть «интермедий».

В целом альманах интересен и оригинален.

(«Вечернее Радио», № 25, 25/I — 1929 р.)

Микитенко, І. Вуркагани. — Оповідання й повісті. ДВУ. 1928. ц. в палці 2 крб. 40 коп., стор. 450.

Вже перша книжка Івана Микитенка викликала великий читацький попит. Але в порівнянні з другою книжкою оповідань «Вуркагани», яку ми зараз рецензуємо, першу треба розцінювати тільки як спробу пера, бо друга значно її перевищує й у художньому, і в ідеологічному відношенні.

«Вуркагани», безперечно, книжка зросту й конкретних досягнень. Ми певні, що автор і далі простуватиме шляхом відтворення, головним чином, будівничої позитивної праці революції та тих зв'язків, що з'єднають поодиноких робітників та селян у великі, непереможні колективи, звязків, які вже добре змальовані автором у «Братах».

(«Гарт», № 1, 1929)

Роні, Ж. — По огонь. ДВУ. 1928.

После одного из поражений почти перебитое племя Улямри очутилось без огня. В те времена это было огромным несчастьем. Отсутствие огня означало гибель, постоянный страх перед неведомыми шумами, шорохами, тьмой, за которыми всегда скрывались двуногие и четвероногие враги. Ужас охватывает все племя. Вождь вызывает охотников двинуться на поиски огня и обещает тому, кто принесет огонь, отдать в жены свою дочь Гамлю и посох вождя после своей смерти. Отозвались Нао, хитрый, ловкий и способный долго бежать воин, и волосатый Агао — сын Зубра.

Такова завязка этого интересного, увлекавшего и увлекающего юношество романа. Читается он с большим интересом. Его можно рассматривать, как образец хорошего романа из истории первобытного человечества.

Местами он захватывает читателя, переносящегося во времена таящих вечную угрозу шорохов неведомых и, поэтому, вдвое более страшных опасностей.

(«Культробітник», № 11, 1928)

Соколовський, О.— Перші хоробрі. Роман. ДВУ. 1928, стор. 204, ціна 1 крб. 45 коп.

Автор розглядає момент величезного напруження революційних сил у боротьбі з царатом, що призвело до скарання Олександра II.

Автор уважно стежить за розвитком подій за організацією замахів на царя, намагається показати складність і постійну небезпеку терористичної роботи в умовах зацькованої меншости проти сильної більшости — царя та його посіпак. У романі з'являються трагічні постаті Желябова, Перовської, Халтурина та багатьох інших. Автор загалом вірно намагається передавати історичні факти.

(«Пролетарська Правда», 1/II — 1929)

Фурманов, Дм.— Сім день (скорочено за «Бунтом»). ДВУ. 1928, ст. 307, ціна 90 коп.

«Сім день» — це сімь день бунту червоноармійських частин у Семиріччі (Туркестан) в м. Вірному. Матеріял такий цікавий, що читаєш його без відриву. До того ж усе діється протягом короткого часу й на одним місці, довкола одної головної події — повстання в фортеці: це зв'язує фраґменти в одно ціле. Напружений стан «психологічної», так би мовити, боротьби відповідно впливає на читача і приковує його увагу. Тим то книга ця попри технічно-художні хиби має великий успіх.

(«Культробітник», № 11, 1928)

Фурманов, Дм.— Чапаєв (Скорочено). ДВУ. 1928, ст. 224, ц. 90 коп.

Книга «Чапаєв» — це епопея (змістом) пролетарської боротьби на одному кінці широкого фронту. Тут є головний герой — Чапаєв — і довкола цієї велетенської центральної постаті організовано весь матеріял.

Видання цієї книжки українською мовою, безперечно, цінне надбання для українського книжкового ринку, а робітники мають українською мовою гарну книжку читати.

(«Культробітник», № 11, 1928)

Історія літератури

Лейтес, А. і Яшек, М.— Десять років української літератури. Том І, ст. 674, ц. 5 крб., том ІІ, стор. 336, ціна 4 крб. 50 коп. Видання ДВУ.

Книжки ці — наочний доказ, дзеркало того, як розвивалася не тільки післяжовтнева українська література за перші десять років, а навіть окремі письменники.

Має вийти всього три томи. Перший — біо-бібліографічний, другий — «Організаційні шляхи укрлітератури», третій (ще не вийшов) має бути присвячений аналізі досягнень укр. рад. літератури. Як бачимо, програма широка. Два томи, що ми з ними ознайомились, свідчать про те, що програму виконано якнайширше і якнайкраще. Автори збагатили наші культурні надбання ще на один цінний вклад, рівного якому немає навіть російська література.

(«Робітнича газета», № 16, 20/І — 1929, Вінниця)

Музичка, А. — Марко Черемшина (Іван Семанюк). ДВУ. 1928, стор. 280.

Марко Черемшина (Іван Семанюк), що помер 25-го квітня 1927 року,— письменник Гуцульщини, один з тієї славетної «трійці» українських імпресіоністів-реалістів Західньої України, що до неї належать ще Василь Стефаник та Лесь Мартович, має в книжці А. Музички досить повне освітлення так творчого надбання, як і свого життя.

Книжка А. Музички тому з'являється вчасно: читач Радянської України матиме певне уявлення про те соціяльне та літературне оточення, що в ньому працював Семанюк-Черемшина, про життя та про особливості Черемшинової письменницької вдачі.

(«Пролетарська Правда», 1/ІІ — 1929)

Реврух. Ленінізм. Історія

Ейдеман і Какурін.— Громадянська війна на Україні. За редакцією В. Чубаря. ДВУ, стор. 71 (рос. м. стор. 90).

Фактична історія громадянської війни на Україні, оперативна робота командування, формування та роля червоногвардійських загонів, процес утворення Червоної армії, історія бойового життя українських військових одиниць і формувань — така канва брошури. Книжка в деякій мірі важка для масового читача, але багата на фактичний матеріял, складена дуже старанно і як єдина зведена книжка про військову роботу на Україні становить великий інтерес.

(«Літопис Революції», № 6, 1928)

Дубровський, В.— Селянські рухи на Україні після 1861 р. Чернігівська губ. (1861 — 1866 р.), т. І. ДВУ, 1928, 216 ст. І мапа, ц. 2 крб. 90 коп.

Праця набула характеру швидче археографічно-описової, аніж дослідчої. Але автор дуже ретельно поставився до переведення цієї роботи, до дрібничок, передаючи факти — тому робота становить чималу цінність: вона *виростає* в джерело. Правда, може краще було б авторові просто обмежитись подаванням документів та витягів з них, але у всякому разі й видрукуване є добра вкладка в нашу історіографію: робота допоможе не тільки в питанні про селянські розрухи, але й про характер експропріяції 1861 року.

(«Червоний Шлях», № 12, 1928)

Н. Ленін.— Твори. Переклад з другого видання інституту Леніна при ЦК ВКП(б). Том І. 1893 — 1896. За редакцією М. Скрипника. Переклад Євг. Касяненка, ДВУ, 1928, стор. 508.

Переклад Леніна українською мовою має колосальне значіння не тільки для справи нашого українського радянського соціялістичного будівництва. Майже по всьому світі розкидано українських робітників та селян, що ведуть пліч-о-пліч з робітниками всіх націй та країн запеклу боротьбу з імперіялістичною буржуазією світу— Польща, Чехословаччина, Канада, Америка. Переклад дає в руки цих українських робітників та селян за кордоном СРСР, що ведуть боротьбу за своє соціяльне та національне розкріпачення, дійсну, гостро відточену зброю, проти якої жодна теорія чи теорійка буржуазної та дрібнобуржуазної природи не витримає.

(«Комуніст», 20/І — 1928)

М. Яворський — Історія України в стислому нарисі. ДВУ. 1928, стор. 336, ц. 1 крб. 75 коп.

Ми хочемо говорити тут про «Історію України в стислому нарисі» як про вдалу й талановиту популяризацію повного марксистського курсу історії України. Ця книжка, яка належить основоположникові марксистської схеми історії України, нас повинна цікавити, як авторизована популяризація тих наукових студій та наукових зведень, які розробив і розробляє М. Яворський.

Чималенький вступ знайомить читача з основними поняттями про історію і завдання історичної науки з марксистським розумінням історії, як історії класової боротьби, і відповідно до цього подається періодизацію української історії та марксистську оцінку тих допоміжних джерел, з яких користується наука про минуле життя. Жодна основна подія, жоден основний випадок не залишився нез'ясованим. На кожне запитання з історії України дано перекональну марксистську відповідь. Розглядаючи «Стислий нарис», як вдалий короткий курс історії України, треба відзначити також досконалу мову цієї праці.

(«Літопис Революції», № 6, 1928)

Кооперація

Лозовий, О.—Основи кооперації. Український Інститут марксизму. Катедра кооперації та колективізації. Вид. ДВУ. 1928, стор. 320.

«Основи кооперації» являють собою першу в українській науково-кооперативній літературі спробу подати сучасну марксівську теорію та історію кооперації. Книжка О. Лозового є дуже потрібна для наших ВИШ'ів, для кооперативних курсів вищого типу й просто для кваліфікованого радянського кооперативного робітника. Ім'я автора, керівника науково-дослідчої катедри кооперації, й авторитет Українського Інституту Марксизму є певною запорукою того, що в ідеологічному відношенні особливих хиб у книжці не повинно бути. Книжку написано досить хорошою, живою науковою мовою й легко читається.

(«Пролетарська Правда», 1/II — 1929)

Природознавство

Соколовський, О.—Ботаніка. Підручник для 2-го концентру трудових шкіл. ДВУ. 1928. Стор. 284, ц. 1 крб. 25 коп.

Всяка нова спроба скласти по-новому робочу книгу з природознавства має не абияке значіння. З цього погляду нововидана книга О. Соколовського робить чималий крок наперед. Вона більш за які інші підручника з ботаніки відповідає новим вимогам. В ній є досить великий виробничий матеріял. Цілий розділ присвячено с.-г. рослинам та продуктам, що ті рослини дають. Добре розроблено розділ про живлення рослин з ґрунту, про обробіток ґрунту, угноєння й плодозміну. Є матеріял, присвячений городові й садові. Важливіші питання фізіології рослин розроблено у формі низки лабораторних робіт, пристосованих в цілому до умов масової школи.

Книгу написано простою, зрозумілою мовою. Все це змушує визнати її за дуже цінний вклад в нашу бідну підручну літературу.

(«Виробнича думка» — «Народній учитель», № 2, 1929)

Музика

Козицький, П. — Музика — масам. (Зміст, форми й методи масової музично-політосвітньої роботи). Видання ДВУ, Харків, 1928 р. 72 стор., ціна 75 коп.

...Книжка т. Козицького є перша спроба допомогти музробітникам периферії своїм досвідом в галузі теорії й практики музичної політосвітроботи.

...В кінці книжки додано: конспект лекцій з історії укр. музкультури, про форми обліку роботи музгуртків, про склад оркестрових ансамблів різного типу, про те, як настроювати народні інструменти, тези до «Дня музики» й організаційну установку цього свята, програму до збирання пісенного матеріялу та покажчика музлітератури, яку варто придбати для музично-теоретичної бібліотеки політосвітустанов.

Книжка т. Козицького досить повно говорить про форми музичної роботи в масах. Твердження автора щодо змісту й методики роботи побудовано на практичному досвіді автора.

(Журн. «Музика масам», № 10 — 11, 1928)

БІБЛІОГРАФІЯ РЕЦЕНЗІЙ

Пояснення скорочень і назов

„Б. У.“ — журн. «Більшовик України», Харк.
„В. Р.“ — газ. «Вечернее Радио», Харк.
„Гарт“ — журн., Харк.
„Знання“ — журн., Харк.
„К. У.“ — газ. «Комсомолець України», Харк.
„Ком.“ — газ. «Комуніст», Харк.
„Кр.“ — журн. «Критика», Харк.
„Культробітник“ — журн., Харк.
„Л. Г.“ — «Літературна газета», Київ.
„Л. Р.“ — журн. «Літопис Революції», Харк.
„Н. У.“ — газ. «Народній Учитель», Харк.
„П. П.“ — газ. «Пролетарська Правда», Київ,
„Р. О.“ — журн. «Робітнича Освіта», Харк.
„С.-Г. О.“ — журн. «Сільсько-Господарська Освіта», Харк.
„Ч. Ш.“ — журн. «Червоний Шлях», Харк.

Красне письменство

Блакитний, В.— Твори. ДВУ, 1929.
Рец. *К. Д.* «В. Р.». 1929. № 32.

Борисов, М.— Vive la Commune! ДВУ. 1928.
Рец. *А. Горбачов.* «Ч. Ш.». 1928, № 12, ст. 233.

Бриль, М. Під мокрим рядном. Книгоспілка. 1928.
Рец. *В. Новицький.* «Ч. Ш.». 1928, № 12, ст. 234.

Ванченко, П.— Мужність. 1928. ДВУ.
Рец. *А. К.* «Культробітник». 1928. № 15 — 16, ст. 41.

Жюль Верн — Вісімнадцять тисяч кілометрів під водою. «Пролетарій». 1928.
Рец. *В. Вр-ий.* «Культробітник», 1928 № 10, ст. 42.

Винниченко, В.— Босяк. «Укр. Робітник». 1928.
Рец. *К. П.* «Культробітник». 1928. № 6, ст. 39.

Винниченко, В. — Записки кирпатого Мефістофеля. Книгоспілка. 1928.

Рец. *Дерід.* «Культробітник». 1928. № 6, сторінки 40 — 41.

Марко Вовчок — Козачка. 1928. «Укр. Робітник».
Рец. *М. Самусь.* «Культробітник». 1928. № 15 — 16, ст. 43 — 44.

Голота, П.— Будні. ДВУ. 1928.
Рец. *Ол. Полторацький.* «Ч. Ш.». 1928. № 11, ст. 271.

Горький, М.— Мати. 1928. «Пролетарій».
Рец. *О. Клименко.* «Культробітник». 1928. № 12, ст. 46.

Демчук, О.— Верболози. 1928. ДВУ.
Рец. *А. К-ко.* «Культробітник». № 15 — 16. 1928, ст. 42.

Доде, А.— Нума Руместан. «Укр. Робітник». 1928.
Рец. *Л. С-вич.* «Ч. Ш.». 1928. № 12, ст. 239.
Рец. *В. Держсавін.* «Кр.». 1928. № 11, ст. 137.

Домеля, Гарі — Самозванний принц. 1928. ДВУ.
Рец. *В.* «Культробітник». 1928. № 6, ст. 40.

Донченко, О.— Золотий павучок». 1928, ДВУ.
Рец. *А. Р.* «Культробітник». 1928. № 12, ст. 45.

Донченко, О.— Комсомольска глушина. 1928. ДВУ.
Рец. *І. Шевченко.* «Культробітник». 1928. № 12, ст. 45.

Донченко, О.— Околиці. ДВУ. 1928.
Рец. *М. Степняк.* «Ч. Ш.». 1928. № 11, ст. 271.

Дукин, М.— Матіола. «Плужанин». 1928.
Рец. *Л. Підгайний.* «Л. Г.». 1929. № 2.

Журба, П.— Черный пар. «Пролетарий». 1928.
Рец. *Євг. П.* «Кр.». 1928. № 11, ст. 132.

Забіла, Наталя — Сонячні релі. Книгоспілка. 1928,
Рец. *Майфет.* «Ч. Ш.». 1928. № 12, ст. 227.

Іванов, П.— Партизанова смерть. ДВУ. 1928.
Рец. *І. А.* «К. У.». 1928. № 271.

Ірчан, М.— Трагедія першого травня. ДВУ. 1928.
Рец. *Р. Заклинський.* «Кр.». 1928. № 11, сторінка 132.

Калевала.— Фінська народня епопея. ДВУ. 1928.
Рец. *Г. Ков.-Кол.* «Ч. Ш.». 1928. № 11, ст. 282.

Качура, Я.— Зламана присяга. ДВУ. 1928.
Рец. *Пол.* «Культробітник». 1928. № 6, ст. 39.

Киселев, И.— Интервью. ДВУ. 1928.
Рец. *Алин.* «Гарт». 1929. № 1, ст. 131.

Конан-Дойль, А.— Вибрані твори, т. І. ДВУ. 1928.
Рец. *М. Степняк.* «Ч. Ш.». 1928. № 11, сторінка 280.

Копиленко, О.— Твердий матеріял. «Книгоспілка». 1928.
Рец. *Гр. Косюк.* «Л. Г.». 1929. № 2.
Рец. *Л. Підгайний.* «Гарт». 1929. № 1, ст. 125.

Короленко, В.— Сліпий музика. «Книгоспілка». 1928.
Рец. *Клименко.* «Культробітник». 1928. № 11, ст. 34.

Шарль де-Костер — Легенда про Тіля Уленшпіґеля. 1928. «Укр. Робітник».
Рец. *С. Радугин.* «Культробітник». 1928. № 15—16, ст. 42 — 43.

Костомаров, М.— Чернигівка. «Книгоспілка». 1928.
Рец. *В. Йонович.* «Кр.». 1928. № 11, ст. 127.

Котко, Кость — Сто годин на добу. «Пролетарий». 1928.
Рец. *Д. Сірий.* «Культробітник». 1928. № 10, ст. 39.

Кротевич, Є.— Вовченя. «Рух». 1928.
Рец. *Коваль.* «Культробітник». 1928. № 4, ст. 43.

Ле, І.— Танець живота. 1928. ДВУ.
Рец. *А. К.* «Культробітник». 1928. № 15 — 16, ст. 42.

Лісовий, П.— Микола Ярош. «Книгоспілка». 1928.
Рец. *С. Т.* «Культробітник». 1928. № 10, 39—40.

Лісовий, П.— Нетрі села. ДВУ. 1928.
Рец. *А. Хміль.* «Культробітник». 1928. № 10, ст. 40.

„Літературний ярмарок". ДВУ. 1928.
Рец. *Б. Коваленко.* «Л. Г.». 1929. № 2.
Рец. *Л. С.* «Н. У.» — «Літер. і Побут». № 13, 1929,
Рец. А. Станкевич. «В. Р.». № 25. 1929.

Мамонтов, Б. – На крепких ногах. «Книгоспілка». 1928.
Рец. *Ю. Дмитрович.* «Культробітник», № 15 — 16, 1928, ст. 46.

Мамонтов, Я.— Рожеве павутиння. 1928. ДВУ.
Рец. *Ю. Дмитрович.* «Культробітник». 1928. № 11, ст. 36.

Микитенко, І.— Вуркагани. ДВУ. 1928.
Рец. *М. Степняк.* «Гарт». 1929. № 1, ст. 134.

Мирний, П. (Рудченко) — Твори, т. І. ДВУ. 1928
Рец. *Є. Кирилюк.* «Кр.». 1928. № 11, ст. 123.

Мопасан, Ґюї — Любий друг. 1928. «Книгоспілка».
Рец. *В. В.* «Культробітник». 1928. № 10, ст. 42.

Панч, П.— Выстрел в лесу. «Пролетарий». 1928.
Рец *М. Степняк.* «Ч. Ш.». 1928. № 11, сторінка 276.

Панч, П.— Тихонів лист. «Укр. Робітник». 1928.
Рец. *К. Стаб.* «Культробітник». 1928. № 15 — 16, ст. 44.

Панч, П.— Смерть Янулянса. 1928. «Укр. Робітник».
Рец. *К. Стаб.* «Культробітник». 1928. № 15 — 16, ст. 44.

Пилипенко, С.— Тисячі в одиницях. «Укр. Робітник». 1928.
Рец. *Ф. Троїцький.* «Кр.». № 11, ст. 129.

Роні, Ж. (Старший).— По огонь. ДВУ. 1928.
Рец. *А. Томенко.* «Культробітник». 1928. № 11, ст. 35.

Россіні, Д.— Севільський цирульник. «Рух». 1928.
Рец. *Гр. Михайлець.* «Ч. Ш.». 1928. № 11, ст. 292.

Рот, Й.— Отель Савой. «Укр. Робітник». 1928.
Рец. *Гр. Майфет.* «Ч. Ш.». 1928. № 12, сторінка 240.

Слісаренко, О.— Душа мастера. «Укр. Робітник». 1928.
Рец. *Ю. Савченко.* «Культробітник». 1928. № 12, ст. 47.
Рец. *М. Степняк.* «Ч. Ш.». 1928. № 11, сторінка 276.

Соколовський, О.— Перші хоробрі. ДВУ. 1928.
Рец. *Ів. М-ць.* «П. П.». 1929. № 26.

Сосюра, В.— Коли зацвітуть акації. ДВУ. 1928.
Рец. *М. Степняк,* «Ч. Ш.». 1928. № 12, ст. 223.

Степняк-Кравчинський, С. — Андрій Кожухов. 1928. ДВУ.
Рец. *Н-й.* «Культробітник». 1928. № 15—16, ст. 41.

Стефаник, В.— Злодій. Кленові листки. «Укр. Робітник». 1928.
Рец. *Кость.* «Культробітник». 1928. № 6, ст. 39.

Струґ. А.— Підземні люди. 1928. ДВУ.
Рец. *С. Сакидон.* «Кр.». 1928. № 11, ст. 134.

НОВІ ВИДАННЯ

Підручники соцвиху

Короб'їна, Л. Д., Павлова, Н. М. та **Яковлев, В. І.** — Підручник зоології. За редакцією В. І. Яковлева. (Для старших груп семирічної трудової школи). 343 малюнки. Схеми. 1928. 374 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: Тип членоногі. Тип черви. Тип чаркові. Тип найпростіші. Тип голчастошкурі. Тип м'якуни. Тип хордові тварини.

ДНМК ухвалив до вжитку як підручник у школах соцвиху для V та VI груп.

Яворський, М. — Коротка історія України. Вид. 6-те. З малюнками, портретами, мапами. 1929. 150 стор., ц. 50 к.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Що таке історія? Феодальне суспільство з натуральним хазяйством. Дворянсько-кріпацька суспільність. Капіталістично-промислове суспільство. Велика революція.

Російською мовою

Мирза-Авак'янц, Н. — История Украины в связи с историей Западной Европы. (Учебник). Для старших групп трудшколы применительно к программам Главсоцвоса Наркомпроса УССР. 1928. 270 стр., ц. 1 р. 70 к.

ГНМК Наркомпроса УССР разрешено к печати для рабочих библиотек в качестве опытного пособия по обществоведению.

Содержание: Первобытное общество. Великое переселение народов в Восточной и Западной Европе. Эпоха натурального хозяйства и феодальное общество в Западной Европе. Городское хозяйство Западной Европы и упадок феодализма. Натуральное хозяйство и феодализм на Украине.

Підручники профосу

Борисович, Г., — Задачник із рахівництва загального й торговельного. 1929. 206 стор., ц. 2 крб.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник у соціяльно-економічних вузах.

Зміст: Простіші вправи у провідках та розносках. Завдання з різних операцій нефункціонального характеру, спільних усім відмінам господарств. Завдання з операцій із товарами.

Воблий, К., акад. — Економічна географія УСРР. Підручник для профшкіл. Вид. 4-е, перероблене. З малюнками і мапами. 1929. 242 стор. ц. 1 крб. 65 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник у соц-економпрофшколах.

Зміст: Визначення економічної географії та її завдання. Загальні географічні умови господарчого життя України. Статистичні методи. Територія та людність України. Географія промислів. Географія промисловости. Географія обробної промисловости. Географія транспорту. Географія торговлі.

Де-Метц, Г. Г., проф. — Загальна методика викладання фізики. Теорія та практика викладання. 1929. 300 стор., ц. 3 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник до робочої бібліотеки вчителя установ соціяльного виховання та для студентів Інститутів Народньої Освіти.

Зміст: Передмова. Вступ. Еволюція викладання фізики за кордоном. Еволюція викладання фізики в російській середній школі. Фізика в єдиній трудовій школі. Як складати і проробляти завдання з фізики. Становище фізики у професійній школі. Становище фізики по фабрично-виробничих школах учництва — ФВУ. Професійна освіта на Україні. Профшколи УСРР. Фізика на робочому факультеті. Наукова організація праці в школі й облік роботи. Допідготування та перепідготування викладачів фізики. Фізичний кабінет і лябораторія. Підручник з фізики. Покажчик літератури. Систематичний список книжок. Іменний покажчик.

Робочі бібліотеки вчителя та учня

Волобуїв, П. і **Гаран, В.** — Організація дитячого колективу в трудовій школі. Спроба методики. Український Науково-Дослідний Інститут Педагогіки. 1929. 185 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК по секції соцвиху дозволив до вжитку як посібник в робочій бібліотеці вчителя.

Худяк, Василь — Паровоз гуде. Книжка для дітей середнього віку. 1929. 133 стор., ц. 60 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник у книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Шляхи сполучення. Нові велетні. Паровозобудівельний завод. Ранок нової сили. Другий ступінь Джорджевого життя. Вчені попередники. Успіхи Джорджа. Остаточна перемога. Жалібний день.

Марксизм. сторія

Криза сучасної буржуазної науки та марксизм. Збірник. Український Інститут марксизму - ленінізму. 1929. 71 стор., ц. 60 к.

Зміст: Передмова; Г. Є. Рохкин — Криза сучасної історичної науки й марксизм; М. І. Яворський — Сучасні течії серед української історіографії; Д. Б. Наумів — Сучасна буржуазна економічна наука і марксизм; В. А. Юринець — Про механічний і діялектичний матеріялізм.

Рохкин, Г. — Класики історичної науки. Редакція, передмова та примітки — Г. Рохкина. Український Інститут Марксизму-Ленінізму. Історичний відділ. 1929. 277 стор., ц. 3 карб. 50 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку як посібник для студентів педвузів і для викладачів.

Зміст: Передмова. Вольтер. Юстус Мьозер. А. Г. Л. Герен. Б. Г. Нібур. Вільгельм фон - Гумбольдт. Леопольд фон - Ранке. Геґель. Барант. Тьєрі. М. Ґізо. Тьєр. Томас Бабінґтон Маколей. Генріх фон - Зібель. Тен. Бокль. Якоб Буркгардт. Фюстель де - Куланж. Едуард Маєр. Карл Юліюс Белох. Карл Лампрехт. Л. Гартман. Ж. Жорес. Архів К. Маркса й Ф. Енґельса.

Яворський, М. — Історія України в стислому нарисі. Видання 3-є. Український Інститут Марксизму — Історичний відділ. 1929. 345 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку як посібник для профшкіл та робфаків і по бібліотеках учителя та учня цих установ.

Зміст: Історія й завдання історичної науки. Особливості української історії. Шляхи й засоби вивчення української історії. Доба феодалізму на Україні. Козацька революція. Гетьманщина. Гайдамаччина. Декабризм на Україні. Кирило - методіївці. Хлопомани. Народництво 70 - х років. Початки робітничого руху і криза народництва. Змагання за гегемонію пролетаріяту в революційному русі. Назрівання революції. Боротьба за демократичну революцію 1905 р. Поміж двома революціями. На шляху Великої революції.

Українознавство

За сто літ — Матеріяли з громадського й літературного життя України XIX і початків XX століття. Заходом комісії новішої історії України під редакцією голови секції акад. М. Грушевського. Книга 3-я. Історична Секція Української Академії Наук. 1928. 328 стор., ц. 4 крб. 25 коп.

Зміст: *Михайло Бужинський* — До біографії В. Л. Лукашевича; *Михайло Марковський* — Енеїда Рачинського; *Борис Шевелів* — Петиції українських громад до петербурзького комітету грамотности з р. 1862; *Михайло Возняк* — З письменської спадщини Василя Мови (Лиманського); *Наталя Бракер* — Микола Федорович Федоровський; *Сергій Буда* — Українські переклади революційної літератури 1870 - х років; *Олександер Дорошкевич* — Листи М. П. Драгоманова до О. М. Пипіна; *Юлій Бер* — Лист революціонера - семидесятника; *Олександер Назаревський* — «Березневий Рух» київських студентів 1878 р.; *Михайло Бужинський* — Революційні відозви в 1883 р. на Полтавщині; *Ігнат Житецький* — «Кіевская старина» сорок років тому; *Софія Русова* — Мої спомини (1879 — 1915). *Марія Беренштам - Кістяковська* — Українські гуртки в Києві другої половини 1880 - х та початку 90 - х років; *Михайло Мочульський* — З останніх десятиліть життя Франка 1896 — 1916; *Антонин Дучинський* — З студентських літ Євгена Нероновича; *Юрій Циганенко* — Шевченківське свято на Полтавщині року 1914 та заборона «Кобзаря»; *Василь Никитин* — З останніх літ життя М. Л. Кропивницького; *Олександер Тулуб* — Матеріяли до життєпису Володимира Самійленка; *Вячеслав Камінський* — Володимир Карпович Дебогорий - Мокрієвич в останні роки його життя (1917 — 1926).

Масова література

Політика

Ложкін, Я. — Загроза війни. 1929. 65 стор., ц. 25 коп.

Зміст: Війну заборонено, озброєння ... тривають. Як турбуються капіталісти за мир, як вони роззброюються. «Миротворні» діла після пакту. Проти кого озброюються капіталісти. СРСР — перешкода й гробокопач капіталізму. Підготовка антирадянського фронту. Військові приготування. Обробка населення. Чи не пересваряться капіталісти між собою? Чи не стане на перешкоді війні міжнародній пролетаріят? Ми не збираємось нападати, але захищатимемось.

Петровський, Г. І. — Політичні та господарчі завдання КНС. 1929. 90 стор., ц. 5 коп.

Зміст: Вступ. Міжнародне положення. Внутрішній стан. Зріст самодіяльности і стан організації КНС. Завдання КНС у перевиборах рад. Постанова IV сесії ЦВК СРСР про піднесення врожайности. Постанова з'їзду КНС по доповіді Гр. Ів. Петровського.

Російською мовою

Буценко, А. — Права и обязанности поселковых советов. 1929. 38 стр., ц. 15 коп.

Содержание: Предисловие. Политическое положение нашей страны. Чем ведает поселковый совет? Хозяйственные функции поселковых советов. Культурно - социальная работа поселкового совета. Административно -

організаціонные задачи поселковых советов. Организация органов поселкового совета. Массовая работа. Административные права поселковых советов. Как должен работать поселковый совет.

Партія

Косіор, С. — Підсумки листопадневого пленуму ЦК ВКП(б) й завдання культурного будівництва на Україні. Доповідь на XIV окружній партійній конференції Київщини 20 грудня 1928 р. 1929. 58 стор., ц. 5 к.

Зміст: Індустріялізація країни й соціялістична реконструкція сільського господарства. Справа культурного будівництва. Українізація й завдання КП(б)У. За єдність, ідейну згуртованість нашої партії.

Російською мовою

Косиор, С. — Итоги ноябрьского пленума ЦК ВКП(б) и задачи культурного строительства на Украине. Доклад на XIV окружной партийной конференции Киевщины 20 декабря 1928 г. 1929. 60 стр., ц. 5 коп.

Содержание: Индустриализация страны и социалистическая реконструкция хозяйства. Вопросы культурного строительства. Украинизация и задачи КП(б)У. За единство, идейную сплоченность нашей партии.

Економіка

Гуцуляк, С. — Основні риси народньо-господарчого пляну України на 1928 — 29 р. (контрольні цифри). 1929. 43 стор., ц. 25 коп.

Зміст: Завдання народньо-господарчого пляна. Економічний розвиток України за останні роки. Загальні здвиги в економіці України. Головніші труднощі нашого зросту. Темпи народньо-господарчого зросту. Контрольні цифри промисловости 1928 — 29 року. Перспективи розвитку сільського господарства 1928 — 29 року. Товарообіг. Внутрішня торговля. Ціни. Зовнішня торговля. Фінансування народнього господарства 1928 — 29 року. Основні покажчики народнього господарства України 1924 — 25 і 1928 — 29 років. Основні покажчики процесів усуспільнення.

Краєзнавство

Барабаш-Никифоров, І. — Понад берегами Північного Полярного моря. З численними малюнками. 1929. 96 стор., ц. 85 коп.

Іволгін, В. — Старий Харків. Нариси: Заснування Харкова. Підземне місто. «Мерзкое следствіе по Харковскому гнусному делу». Бунт на Михайлівськім майдані. З малюнками. 1929. 31 стор., ц. 20 к.

Мовознавство

Ізюмов, О. — Граматика й правопис української мови. Видання восьме, виправлене за новим провописом. 1929. 48 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Абетка. Голосні. Приголосні. Подвоєння приголосних. Зміна приголосних. Зміна голосних. Зміна звуків для доброзвучности. Асиміляції (уподібнення). Переставлення та зміна звуків. Правопис чужих слів. Частини мови. Відмінювання іменників чоловічого роду. Відмінювання іменників жіночого роду. Відмінювання іменників ніякого роду. Відмінювання прикметників. Числівники. Займенники. Дієслова. Прислівники. Прийменники. Сполучники. Вигуки. Частини речення.

Техніка

Засс, П. К. — Твердое минеральное топливо. (Элементарное пособие). Вопросы и ответы. 1929. 66 стр., ц. 40 коп.

Військова

Дволітня програма політзанять з черновоармійцями 1928/29 року. Політичне Управління Української Військової Округи. 1929. 308 стор., ц. 2 крб.

Красне письменство

Блакитний, В. (Еллан.) — Твори. Повне зібрання. Уклав Г. Коцюба. За редакцією і з передмовою А. Хвилі. З худ. портретом автора. 1929. XXXIX + 391 стор., ц. 3 крб. 50 коп.

Зміст: Поет і каменяр революції — *А. Хвиля*. Від упорядчика збірника. Поезії. Художня проза. Шаржі. пародії, літературні нотатки. Сатира, байки, жарти, Статті на культурно-мистецькі теми. Організація літератури. Театр, кіно, музика.

Винниченко, В. — Сонячна машина. Ч. І. Видання друге. З портретом автора. 1929. 314 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Винниченко, В. — Сонячна машина. Ч. ІІ. Видання друге. 1929. 234 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Винниченко, В. — Сонячна машина. Ч. ІІІ. 1929. 266 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Досвітній, Ол. Нас було троє. 1929. 280 стор., ц. 1 крб. 65 к.

Зміст: Для майбутніх дорослих. Дніпрове шумування. Нас стало двоє. Чому мовчить Європа? В дорозі. Грицева філософія. Ще троє. Зустріч. Панна Беноні. Гостини. Красуня дівчина. Пан Юзеф — «більшовик». Зникла газетка. В новім готелі. Нові знайомі. Каторжник. Баталія. Назад до краю. Життьові казки. Давня знайома. На свій бік.

Коцюбинський, М.—Він іде. Передмова В. Квітки. Інститут Тараса Шевченка. 1929. 29 стор., ц. 8 коп.

Коцюбинський, М.—Коні не винні. Передмова Юрія Савченка. Інститут Тараса Шевченка. 1929. 49 стор., ц. 10 коп.

Коцюбинський, М.—«Пе-Коптьор». Передмова В. О. Міщанинової. Інститут Тараса Шевченка. 1929. 51 стор., ц. 10 коп.

Коцюбинський, М.—Persona grata. Передмова І. Ізотова. Інститут Тараса Шевченка. 1929. 42 стор., ц. 10 коп.

Кровопивницький, М.—Твори. Том 1-й. Редакція, вступна стаття та примітки П. Руліна. З портретом автора. 1929. 296 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Зміст: Життя і творчість М. І. Кропивницького. Дай серцеві волю, заведе в неволю. Помирились. За сиротою і бог з калитою або ж несподіване сватання. Невольник. Примітки та додатки.

Куліш, Микола—«97». П'єса. Видання третє (перероблене). 1929. 132 стор., ц. 60 коп.

Літературний Ярмарок—Альманах-місячник. Книга друга (132). 1929. 259 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *Передмова*: До книги сто тридцять другої — Січень 1929; *Олекса Влизько* — Лірика Фавста; *Ол. Досвітній* — Сірко; Інтермедія: Балет; *Юр. Шевкопляс* — Геній; Реклама; *О Лан* — Мій сад; *К. Гордієнко* — Ярмарок у Славгороді; *О. Слісаренко* — Тварина; *Микола Бажан* — Гофманова ніч; Інтермедія одного із 697; *Кость Котко* — Василь; *Л. Первомайський* — Третя жінка; *Олесь Донченко* — Вони; *Леонід Чернов* — Станція Знам'янка; Циркуляр № 1; *Григорій Епік* — Радіоаматор; *В. Сосюра* — У мареві; Циркуляр № 2; Календар; *Остап Вишня* — Хай ясніє ім'я його; *М. Лебідь* — Про «Велику книгу» Літературного будинку ім. В. Блакитного; *П. Лісовий* — Записки Юрія Діброви (продовження); Диспут про «Зелену Кобилу»: Промови *І. Кулика, Арк. Любченка, С. Пилипенка, Ю. Яновського, Ю. Шпола, Фельдмана, М Куліша, Остапа Вишні, П. Панча, М. Йогансена*; Епілог; Крах (замість почтової скриньки). Сорочка — панно із «Сорочинського Ярмарку» і карусель роботи художн. Анат. Петрицького.

Мирний, Панас (Рудченко)—Твори. Повісті й оповідання. Том. І. Вид. друге. Редакція, вступна стаття та примітки Ів. Ткаченка. Праці Інституту Тараса Шевченка. З портретом автора. 1929. 303 стор., ц. 1 крб. 20 коп.

Зміст: Панас Мирний — вступна стаття Ів. Ткаченка. В дорогу! (Замість передмови). Лихий попутав. П'яниця. Лихі люди (Товариші). За водою. Примітки.

Мирний, Панас (Рудченко)—Повія. Роман з народнього життя на чотири частини. Твори. Редакція, вступна стаття та примітки Ів. Ткаченка. Том. V. Праці Інституту Тараса Шевченка. 1928. 631 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

Зміст: Частина перша: У селі. Частина друга: У місті. Частина третя: Сторч головою. Частина четверта: По всіх усюдах. Примітки.

Невєров, А.—Я хочу жити. Оповідання. 1929. 56 стор., ц. 23 к.

Зміст: Од редакції. Я хочу жити. Червоноармієць Терьохін. Маруся-Більшовичка. Іншої дороги немає.

Тобілевич, Ів. (Карпенко-Карий)—Твори. Том перший. Редакція Я. Мамонтова. Примітки П. Тиховського. З портретом автора. 1929. 232 стор., ц. 1 карб. 40 к.

Зміст: Передмова редактора. Бондарівна. Паливода XVIII століття. Лиха іскра поле спалить і сама щезне. Гандзя. Примітки та додатки.

Тобілевич, Ів. (Карпенко-Карий)—Твори. Том другий. Редакція Я. Мамонтова. Примітки П. Тиховського. З портретом автора. 1929. 226 стор., ц. 1 крб. 40 к.

Зміст: Підпанки. Наймичка. Безталанна. Батькова казка. Примітки та додатки.

Російською мовою

Симмен, Николай—Книга о бронзе и черноземе. Лицо моей страны. Городское. Донбасс. Лирическое Запорожье. Эскадрилья в полете. Марийке. Просинь. Осенняя бронза. 1929. 114 стр., ц. 1 руб.

Єврейською мовою

אפאטאָשו, י.—אף יענער זייט בריק.

(**Опатошу, І.**—По той бік мосту)—1929. 289 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

אינהאלט: פון ניו-יארקער געטאָ. מאָריס אין זיין זון פּילים. אין סאָלון. לילי. שיך-פּוצער. לינטשערי. אף יענער זייט בריק. ליבקע מאָזיק. מייערדיקע צלאָמים.

ДНМК дозволив до вжитку в дитячих книгозбірних установ соцвиху.

Зміст: Передмова. Дай, боже, здоров'я корові. Перший раз. Для хорого Федя. Дяк Гриць. Дід Макар. Михалкові радощі. Самітна нивка. Ось куди ми підемо, небого. Бузьки. Бідний Ратиця. Іван Бразилієць.

Брасюк, Г.—Устинка. Дитяче оповідання. Видання друге. 1929. 32 стор., ц. 18 к.

ДНМК до вжитку в бібліотеках установ соцвиху дозволив.

Мур, Д.—Маленька Юдита. 1929. 26 стор., ц. 20 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Невєров, А.—Мишко Додон. Оповідання для дітей. Видання друге. 1929. 143 стор., ц. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в установах соцвиху.

Романович - Ткаченко, Наталя—Зінькова зірка. 1929. 75 стор., ц. 40 к.

На конкурсі дитячої літератури ДВУ премійовано третьою премією.

ДНМК ухвалив до вжитку в установах соцвиху.

П'єски

Атаманюк, Василь—Дві казки. П'єса-казка на 1 дію, на 3 картини із часів початку Великої Революції на Україні. Друге, перероблене, видання. 1929. 38 стор., ц. 20 коп.

Постановою Вищої Науково-Репертуарної Ради при Відділі Мистецтв Головполітосвіти НКО УСРР до вистави дозволено.

Кліґман, Л. і В.—Жак Емерен маленький комунар. П'єса на 3 дії. 1929. 40 стор., ц. 25 коп.

Вища репертуарна рада НКО УСРР дозволила до вистави.

Юрченко, П.—Безпритульний Хомка. Дитяча п'єса на 4 дії. 1928. 33 стор., ц. 20 коп.

Вища Науково-Репертуарна Рада при Відділі Мистецтв Головполітосвіти НКО УСРР до вистави дозволила.

Мальовані книжечки для дошкільників

Будяк, Юр.—Співаночки-стьожечки. Пучок І. 15 стор., ц. 20 коп.

Будяк, Юр.—Співаночки-стьожечки. Пучок ІІ. 15 стор., ц. 20 коп.

עפשטיין, שאכנע—אינם לאַנד פון דער סאָציאַלער רעוואלוציע. מעמואַרן. ערשטער באנד: בארג אראפ.

(**Епштєйн, Ш.**—В країні соціяльної революції). 235 стор., ц. 1 крб. 95 коп.

אינהאלט: אף דער רוסישער ערד. דער אָפקלאנג פון יולי-אופשטאנד. אין א היימישער סוויווע. מיטן אידישן דראמאטורג א. ווייטער אף די פעטראגראדער גאַסן. צווישן פאַלק. ברויט און פרייהייט. אין רעגיסטריר-פונקט. אין „קאַנטראזווערקע". די העצע קעגן די באָלשעוויקעס. א היסטאָרישע זיצונג פון ראָט. א לעוואָיע פון קאזאקן. אין צענטראל-קאָמיטעט פון „בונד". אין א כאָאָס. אין ארבעט-מיניסטעריום. אף א וועטשערע בא א מילכאָמע-מיליאנער. א גערוס פון אמעריקע. אַכדעס איסראָעל. א טאג פון גליקן. אן אפשייד-„ליאמע". אין פעטראגראדער שטאָט-דומע. א רעוואלוציאנער — א לאמעדוואוניק. אן אויצער. דער ערשטער ארויספאָר. בא א היסטאריש הויז. דער אויסגאנג פון א דיסקוסיע. אין א נעץ פון ווידערשפרוכן. בריוו-שרייבעניש.

Художня книжка для юнацтва

Афім Асанга—Чорна хвиля. Негрський роман. З німецької переклав П. Довгопіл. 1929. 196 стор., ц. 80 к.

Гельріґель, Арнольд.—Тисяча і один острів. Дорожні замітки з Полінезії і Нової Зеляндії. З німецьк. мови переклав О. Варлам. З малюнками і мапою. 1929. 234 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Передмова. Потсдам Південного моря. Принцеса з Тонга. Фаїлімська могила. Чаша кави. Кущ. Зорі під землею. Ластівки. Папуга Кеа. Пелорус Джек. Гінемоа. Юнак у Новій Зеляндії. Піткерн. Панамський переказ. Примітки.

Дюшен Фердінан—Тамілла. Роман. Переклали з французької П. Пец і Б. Ткаченко. 1929. 153 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Батько. Суперниця. Господар. На волі.

Художня дитяча книжка

Алампієв, Петро—Як хлопці бога шукали. Дитяче оповідання. Видання друге. З малюнками. 1929. 46 стор., ц. 16 коп.

ДНМК до вжитку в книгозбірн. устан. соцвиху дозволяє.

Зміст: Хомутівська дітвора. Шукають мерців. Щось задумали. До церкви. «Назіданіє». Де ж той бог?

Бордуляк, Тимофій.—Вибрані твори. Ред. та вступне слово. В. О. Арнаутова. Дитяча бібліотека українських письменників, за редакц. В. Арнаутова та О. Попова. 1929. 215 стор., ц. 1 крб.

ПЕРІОДИКА

Громадсько-політичні та літературно-художні журнали

Гарт. — Літературно-художній та критичний журнал Всеукраїнської Спілки Пролетарських письменників. № 1. 1929. 155 стор, ц. 75 коп.

Зміст: *Ледянко* — На гора; *Щербина* — Кубань; Кубанка; Над Кубанню; *Дикий* — Тепло; *Доленґо* — В січні 26-го; *Первомайський* — Околиці; *Гаско* — З кавказьких спогадів; *Панько Неда* — *** (поезії); *Шовкопляс* — Весна над морем (уривок із повісти); *Бичко* — Криль — весна; *Яворовський* — В собачому яру; *Масенко* — Туга за морем; *Негрі* — Старі книжки; *Доленґо* — Ів. Кириленко (стаття); Літературні пародії; Бібліографія; Хроніка.

Життя й революція. — Місячник. Книжка 1-ша. Вид. рік 5-й. 1929. 199 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *Сосюра* — Мазепа; *Тенета* — Ненависть; *Шкурупій* — Міркування про кримські гори й вічність; *Плужник* — Професор Сухораб; *Багряний* — Уривки з поеми «Скелька»; *Антоненко-Давидович* — Рейки на драговині; *Ковалевський* — Ми з тобою...; *Садовський* — Мої театральні згадки; *Савченко* — Мертве й живе в українській поезії; *Якубський* — Перший поет революції; *Підгайний* — Ентузіяст революції й художник слова; *Гладкий* — Мова сучасного українського письменства; *Тарануненко* — Василь Кричевський; *Драй-Хмара* — Про чеський переклад поезій П. Тичини; *Родзевич* — Новини перекладної західньо-европейської літератури; Бібліографія.

Літературна газета. — Двохтижневий орган Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників. № 1. 1929, ц. 10 коп.

Зміст: *Коваленко* — Літературу в маси; *Чепурний* — «На варті» (вірші); *Якубський* — Сучасний стан та завдання марксистської критики; *Кляус Невкрантц* — Пролетарський театр у Німеччині; *Косяченко* — «Гавань» (вірш); *Хуторян* — Від «Мистецтва» до «УЖ'а»; *Загул* — «Жіноча лірика»; *Реме* — «Сон під новий рік» (пародія); *Радченко* — Подорож до Корсуня; *Гудим* — «Подол» (вірш); Літературна хроніка; Фото; Шаржі.

Літературна газета. — № 2. 1929. ц. 10 к.

Зміст: Ленін і мистецтво; *Д. Чепурний* — «Ще п'ять хвилин» (поезія); *Коваленко* — «Літературний ярмарок» (нотатки); *Валовень* — Клясики (оповідання); *Костюк* — «Твердий матеріял»; *Реме* — На твердому матеріялі (пародія); *Кляус Невкрантц* — Пролетарський театр у Німеччині; *Ф. Р.* — Рур палає; *Пилипчук* — З повсякчасної переоцінки; *Зоря* — «З щоденника» (поезія); *Скуба* — «Матроси» (поезія); *С. і Тн.* — З нової болгарської літератури; *Кравченко* — Боротьба за ідеологію; *Підгайний* — «Матіола»; Бібліотекареві й читачеві; Нам пишуть; Київські письменники про свою працю; Хроніка.

Червоний шлях. — Громадсько-політичний і літературно-науковий журнал. № 12. 1928. 259 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Зміст: *Сосюра* — Далеке місто повітове; *Ледянко* — За участю зайця; *Терещенко* — Монолог Гамлета; *Кузьмич* — Шість тисяч метрів; *Турчинська* — Осінь над Сяном; *Малицький* — Десятка скиба; Теофанія; *Чайковський* — Ні разу не вдарив; *Головацівський* — Поезія зросту; *Гільдін* — На кривавім шляху; *Сергій Єсенін* — Русь радянська; *Ада Негрі* — Дитя повітря; *Слободянський* — До наддунайської столиці; *Вороніч* — Творча путь Цішки Гартного; *Айзеншток* — До соціології повістей Квітчиних; *Юровська* — Автобіографічні повісті Куліша; *Карпенко* — Місце М. М. Покровського в історіографії; *Стеллецький* — Глозеліяда й Саломон Рейнак; *Рулін* — Німці про МХАТ; *Полфіорів* — Музичні силуети: Ф. П. Шуберт; *Кузьмин* — О. Мурашко; Хроніка; Бібліографія.

Єврейською мовою

Ді ройте велт. — Політично-громадський та літературно-науковий журнал. № 12. 1928. 120 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *Х. Гільдін* — Поезії (поема); *М. Шапіро* — Суддя Єрусалімський (оповідання); *Е. Фінінберґ* — Поезії; *Ш. Персов* — На віки вічні (оповідання); *М. Хащеватський* — Поезії; *Ю. Йофе* — Кватира (оповідання); *М. Пінчевський* — Поезії (поема); *Ю. Новаковський* — Наша економічна політика та правий ухил; *І. Кантор* — Єврейське населення України за всесоюзним переписом 1926 року; *Я. Бронштейн* — На шляхах до єврейської пролетарської прози; *М. Межеріцький* — На роздоріжжі.

Політико-економічні

Більшовик України. — Політико-економічний журнал ЦК КП(б)У. № 24. 1928. 115 стор., ц. 40 коп.

Зміст: *Передова* — Наказ депутатам міських та сільських рад; *Наумов* — Партія в боротьбі з ухилами; *Бранд* — Десять років польської держави; *Веденський* — Проблема нар.-госп. розвитку України і генеральний план; *Цехіновський* — До національного питання в роботі с.-г. кредитової низівки на Україні; *Попов* — Проблема аграрної перенаселености та шляхи розвитку народнього господарства УСРР; *Іванівський* — Культурне обслуговування села; *Поссе, Прокофьєв, Штейн* — Чи був Плеханов більшовиком; *Глаубауф* — Наступ правих на КП Німеччини; Лист ВККІ до КПН про праву небезпеку. Відозва ЦК КПЗУ про листопадові події у Львові.

Більшовик України.—№ 1. 1929. 123 ст., ц. 40 коп.

Зміст: *Передова* — Шляхом його заповітів; *Перчик* — Ленін у боротьбі за чистоту партійної лінії; *Гірчак* — Ленін і українське питання; *Косіор* — Українізація й завдання КП(б)У; *Наумов* — Партія в боротьбі з ухилами; *Гуцуляк* — Економічний розвиток України за останні роки й контрольні цифри на 1928—29 рік; *Дембо* — Цараністи біля керма влади; *Сміт* — Завдання комуністичної партії Америки; Бібліографічний покажчик за 1925—28 р.

Істпарт

Літопис Революції. — Журнал історії КП(б)У та Жовтневої революції на Україні. Істпарт Центрального Комітету Комуністичної Партії (більшовиків) України. № 6. 1928. 399 стор., ц. 1 крб. 75 коп.

Зміст: *Шпунт* — М. П. Покровский, как историк; *Редін* — До історії Всеукраїнського залізничого страйку 1918 року; *Шелыгин* — Партизанская борьба с гетманщиной и австро-германской оккупацией; *Кокошко* — Боротьба з економізмом у Київській організації РСДРП (1899—1902 р.); *Свідзінський* — Селянські спілки на Україні в революції 1905 року; *Когон* — Крестьянское движение в Екатеринославском уезде в 1905 г.; *Аверин* — Под гнетом австро-германского империализма; *Белопольский* — Из воспоминаний; *Попов* — Московська група «лівих» в УСДРП; *Бородайко* — До 10-річчя «Західньо-Української республіки»; *Федулкин* — Революционная Жмеринка; *Гарін* — Як не треба писати історії; *Редькіна* — До питання про особливості пролетарської революції на Україні; Критика та бібліографія; Хроніка.

Українознавство

Україна. — Науковий двохмісячник українознавства. Орган історичної секції Академії. Під загальною редакцією голови секції акад. Михайла Грушевського. Книга 5-та. 1928. 190 стор., ц. 2 крб. 25 коп.

Зміст: Акад. *М. Грушевський* — З соціяльно-національних концепцій Антоновича; *О. Гермайзе* — В. Б. Антонович в українській історіографії; *М. Кордуба* — Зв'язки Антоновича з Галичиною; *А. Синявський* — З публіцистичної діяльности В. Б. Антоновича. Листування з М. Ф. Костомаровим (1889—1891); *В. Ляскоронський* — Володимир Боніфатієвич Антонович як археолог; *С. Єлупова-Щербина* — Пам'яти В. Б. Антоновича (сторінка спомінів); *М. Бужинський* — Листи В. Б. Антоновича до В. С. Познанського; *Наум Бухбіндер* — Листи В. Б. Антоновича до А. Н. Пипіна; *Степан Гаєвський* — «Разговоры души с телом» (один із збірників бібліотеки В. Б. Антоновича); *Бібліографічний огляд:* Науково-дослідчий і науково-видавничий рух Радянської України в 1927 р.; *Д. Белін* — Зоологія; *М. Шарлемань* — Охорона природи; *М. Нещадименко* — Мікробіологія та епідеміологія; *О. Черняхівський* — Медицина. *І. Студзінський* — Хірургія; *М. Леонтович* та *О. Пікус* — Ветеринарія; *О. Попов* — Економіка; Хроніка.

Техніка

Науково-технічний вісник. — Місячник Українського Наукового Технічного Товариства та Технічної Секції Харківського Наукового Товариства. № 11—12. 1928. 72 стор., ц. 2 крб. 50 к.

Зміст: Інж. *Ян Грушка* — Виробництво та властивості новітнього американського ковного чавуну (кінець); Інж. *Б. Двейрин* — Метода обрахунку оптимальних запасів заводських комор при масовому виробництві; Інж. *М. Чеботаръов* — До питання про границі високих та низьких вод; Інж. *Тадей Секунда* — Проєкт осушення будинку й території холодника «Коопстаху» в Козятині; Дрібні статті; Бібліографія; *Б. Г. Подольський* — Найновіші погляди на будову скла; Інж. *І. І. Кузьменко* — Характеристика часів-ярських вогнетривких глин; Проф. *Йозеф Робітшек* — Простий спосіб визначати поруватість вогнетривких виробів; Інж. *Г. Грос* — Розвиток здобичі глини в Часів-Ярі; Інж. *З. І Перкаль* — Огляд літератури; Інж. *І. Яценко* — Лічильники жниварок-самоскидок (кінець); Проф. *Л. Крамаренко* — Принципи різання в нормальному різальному приладі сучасних жниварних машин; Зміст «Науково-Технічного Вісника» за 1928 рік; Проф. *Т. Т. Усенко* — Залежність між розмірами паливного простору та швидкостями горіння; Проф. *Т. Т. Усенко*, інж. *М. А. Кондак* та інж. *І. Т. Швець* — Український торф та його використання; *Київська філія Енергобюра НТУ ВРНГ* — Випробування теплосиловень Дунаєвецької сукнярні; Інж. *І. Т. Швець* — Раціоналізація теплосилового господарства; Інж. *В. І. Голубинський* — Перебудова теплової експериментальної станції Київського Політехнічн. Інституту; Інж. *М. О Кічигін* та *Л. А. Маржецький* — Випробування різних марок Донпалив в умовах цукрової промисловости; Інж. *П. К. Басараб* та інж. *А. О. Вознесенський* — Випробування порцелянових горен Токарівської та Баранівської виробень Укрпорцелянтресту; Проф. *Т. Т. Усенко* — Дворічна праця Київської н.-д. катедри теплотехніки Хроніка.

Педагогіка

Радянська освіта. — Громадсько-педагогічний місячник. Орган Наркомосвіти УСРР. За редакцією М. О. Скрипника. № 1. 1929. 136 стор., ц. 40 коп.

Зміст: *Скрипник* — Національне питання в УСРР; *Ястржембський* — Готуймось до перевиборів рад; *Залкінд та Кравченко* — В похід за науку, за культурні звички; *Рацефельд* — Санітарно-освітня робота в сільській школі; *Меркулова* — Плянування роботи в літніх сільських яслях; *Калуський* — Родина й школа; *Шахрай* — Педагогізація родини; *Тер-Гевондян* — Шляхи педагогізації сім'ї; *Миронов* — Стара романтична література в дитячому читанні; *Ястржембський* — До справи шкільної кооперації; *Федьчишин* — Шкільна кооперація та коопосвіта; *Матвієвський* — Небезпека на шк.-кооп. ділянці; *Куліпич* — Про організацію многокрамничних шкільних кооперативів; Проф. *Пономаръов* — Як не треба навчати фізики; *С. І.* — Колективний зошит з фізики в трудшколі; *Трушова* — Математика й комплекс; *Сивий* — Зауваження до математики в 1 концентрі; *В-ко* — На

фронті політосвіти; *Шутько* — Українізація радапарату за минулий 1928 р.; *Журавель* — Про стан політвиховання в школах; *Чефранів* — Про занепад громадсько-політ. виховання в школі; *Ханчин* — Про колективну відповідальність; *Хроніка.*

Шлях Освіти. — Педагогічний журнал. Торія освіти, методологія, освітня практика, побут. № 12 (80). 1928. 280 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Зміст: *Полоцький* — Перевибори рад і освітні заклади; *Таубе* — Логіка в радянській школі; *Філіпов* — Освіта в Голяндії; *Кравченко* — Громадська думка на Україні про систему освіти; *Воробйов* — До питання про уніфікацію систем народньої освіти; *Костюченко* — За корективи освітньої системи; *Палагута* — Уніфікація системи політосвіти; *Дубінченко* — Куточок живої природи в школі; *Святогор* — Біологічний садок при агрономізованій семирічці та ШСМ; *Міхно* — Екскурсії на пасіку, як один із засобів вивчання природознавства в школі; *Елькін* — Ставлення дитини до кари; *Жидкоблінов* — Наслідки однієї спроби; *Кудокоцев* — Один із способів розгортати авторський задум; *Морозова* — Стан і чергові завдання дошкільного виховання на Україні; *Т. Б.* — IV Всеросійський дошкільний з'їзд; *Могило* — Вечірня робітнича школа; *Ісідор ван-Прат* — Публічна освіта в Антверпені; *Н. Н.* і *В. А. Тарасевич* — Сучасні погляди на ролю біологічних факторів в походженні дефективної особистости. *Манжос* — Дві теорії навчання (проблеми навчання Gestaltpsychologie та бігевіоризм); Хроніка: По УСРР, по СРСР, за кордоном; Бібліографічний відділ; Хроніка освітньої літератури.

Український Вісник експериментальної педагогіки та рефлексології. Народний Комісаріят Освіти. Український Науково-Дослідчий Інститут Педагогіки. Вип. 3 (10). 1928. 230 стор., ц. 2 крб. 25 к.

Зміст: *Павловський* — Плянування й облік праці дітьми, як завдання соціялістичної педагогіки; *Лівшіна* — Передшкільне в хования на Україні; *Рубінштайн* — Дослідження вправи та вправности за методою послідовної комплікації; *Миколенко* — Матеріяли до питання про сприймання числових фігур; *Помагайба* — Спроба оцінити техніку «типового» урока в трудшколі за даними автофіксації поведінки учнів; *Краснопольський* і *Томашпольський* — Матеріяли до питання про трудові вміння та навички у дітей шкільного віку; *Сукачов* — Дефективне дитинство і ендокринні розлади; *Фігурін* — Випадіння з колективу й дезорганізаторські вчинки дітей підчас роботи в шкільній дитячій групі; *Мандрика* — Новий практичний засіб встановлювати надійність тесту; *Мандрика* — Спроба встановлення якости питань у тексті на підставі оцінок; *Головковський* — Рефлексологічні проблеми на III всесоюзному з'їзді фізіологів; *Смолинська* — Виховання основних моментів поведінки (ОМ'ів) в експериментальному дитячому садку при Бердянському педтехнікумі; Реферати; Рецензії; Бібліографія.

Політосвіта. Методика

Безвірник. — Популярно-науковий антирелегійний двохтижневик Всеукраїнської Ради Спілок Безвірників. № 1. 1929. 52 стор., ц. 20 коп.

Зміст: «Правда» про спілку безвірників; *Розенфельд* — Профспілки повинні твердо стати на безвірницький шлях; *Шарін* — Передвиборні репетиції класових ворогів. *Лавріненко* — Народ — грішник і богохульник; *Фаворський* — Церква і національний рух на Україні у XVI й XVII столітті; Проф. *Коршиков* — Світ невідомих істот; *Михайлець* — Бог грому; *Ігнатюк* — Католицька церква і радіо; Наука й техніка; В чорному таборі; На антирелігійному фронті; На допомогу антирелігійникові.

Безвірник. — № 2. 1929. 64 стор., ц. 20 к.

Зміст: Ленін; Десять років відокремлення церкви від держави в УСРР; *Спиридович* — Сектантські бойові загони; *Буланкін* — Від чого залежить зовнішній і внутрішній вигляд людини; *Фаворський* — Церква і національний рух на Україні у XVI й XVII століттях; *Ковальчук* — Антирелігійне у творах Вол. Винниченка; За кордоном; В чорному таборі; Огляд безвірницької роботи; Сатира й гумор; На допомогу антирелігійникові.

Друг Дітей. — Орган ДД НКО, ЦБ Комдитруху, НКЗД, Харк. Окр. Правл. ДД. № 1. 1929. Ц. 15 коп.

Зміст: *Лір* — Діти за кордоном; *Г. П-ов* — Преса для дітей — дитяча преса; *Ласковий* — Мовою рукою; *П. Б-ев* — Навколо дитячого клубу; *Сорока* — Телеграма; *Штеєрман* — У німецьких школярів; *Тимський* — Залива — кінці. *Гео Шкурупій* — Трое; *Помагайба* — Матері й школа; *Галін* — Дитяча японська книжка; *Ж. Ф-ов* — Будуть люди.

Заочний комуністичний університет. № 2. 1928. 85 стор., ц. 60 к.

Зміст: Історія класової боротьби на Заході. — *В. Бушуев*; Історія класової боротьби в Росії та на Україні. — *Г. Каренко*; Економічна географія; *Ю. Платонов*; Природознавство. — Проф. *М. Барабашов*; Техніка мови й організація розумової праці — *В. Гавриленко.*

Самоосвіта. — Орган Центральної Комісії допомоги самоосвіті АПВ ЦК ЛКСМУ, Відділу Самоосвіти УПО, Культвідділу ВУРПС. № 12. 1928. 71 стор., ц. 75 коп.

Зміст: *Поповкін* — Масова самоосвіта в роботі політосвітустанов; *Кінгі* — Програма й підручник для самоосвіти; *Константинівський* — Консультація як метода керовництва самоосвітою; *Кінгі* — Основні питання заочного навчання; Матеріяли для гуртків поточної політики; До питання про правий ухил; Робота на місцях; *Месеняшин* — Два роки праці в галузі самоосвіти; Хроніка та інформація; Заочні заклади СРСР; Кооперативні курси заочного навчання.

НОВИНКИ В ДРУКУ

Красне письменство

Дікненс, Чарлз. — Посмертні записки Піквіксього клубу. Переклад з англійської мови. 21 арк. 5000 пр.

Ле, Іван. — «Роман Міжгір'я». Роман. 15 арк. 5000 пр.

На тлі життя й побуту радянської частини (Туркестан і інш.) подано широку картину величезного будівництва, що відбувається тепер у цьому краю.

Тичина, П. — Поезії. 4 арк. 3000 пр.

Єврейською мовою

Альбертон, М. — Біро-Біджан. Дорожні нотатки. 10 арк. 3000 пр.

Біро-Біджан, де провадиться єврейську колонізацію, являє для широких мас еврейського населення великий інтерес. Ця книжка у значній мірі задоволить попит на літературу про цей край.

Для юнацтва й дітей

Тудуз, Г. — Людина з огнедишного Айсберга. Роман. Переклад з французької мови. 7½ арк. 5000 пр.

На тлі цікавого оповідання цей науково-фантастичний роман відзначає невивчені можливості електрики і той глибокий інтерес, який являє собою вивчення фізико-хемічних законів. (Для юнацтва).

Дефо, Даніел. — Життя й дивні пригоди Робінсона Крузо. 2-е видання. 7 арк. 7000 пр.

Пригоди англійця, що опинився після аварії корабля на незалюдненому острові.

Хоткевич, Г. — Дивні пригоди комаха Санґвіна. 5 арк. 5000 пр.

Це є художня популяризація природничих знань. В цікавому оповіданні малюється життя мурашок.

Музичні твори

Рискінд. — До Червоної армії. Для духового оркестру. 3 арк. 1000 пр.

Драненко — Концертова фантазія. На тему «Гопак». Для духового оркестру. 5 арк. 1000 пр.

Реврух. Право

Камишан, О. — Нарис історії робітничого руху на Заході. 16 арк. 3000 пр.

Фалькевич. — Административный кодекс в вопросах и ответах. 20 арк. 5000 пр.

Профосвіта

Тимошенко, С., проф. — Збірник задач на опір матеріялів. 12 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку в індустріяльних вузах.

Бібліотека вчителя та учня

Ландау, Г. — На заводах металу. 4½ арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

У книжці досить докладно висвітлено основні моменти металюргії та чорної металообробки, виробництво чавуну, доменну піч тощо.

Нікольський, А. — Цікава зоологія. 7½ арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Книжка знайомить читача з основними явищами тваринного світу, заохочує його до самостійної роботи в цьому напрямку — до власних дослідів і спостережень. Книжка містить 11 розмов, матеріял надзвичайно цікавий. Є про дарвінізм, закони спадковости, рефлексологію. Книжка цінна взагалі для масового читача.

Рождественський, М. — Білінння тканини та мийка бавовни. 2 арк. 2000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці вчителя установ соцвиху.

Рождественський, М. — Білінння тканини та мийка бавовни. 2 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій б-ці учня установ соцвиху.

ЮВІЛЕЇ ТА РОКОВИНИ НА ІСТОРИЧНІ ДАТИ

Березень

5 — 1919. Засновано Комуністичний Інтернаціонал (10 років).
(Літературу див. «Бюлетень» № 2).

8 — 1910. Ухвалено святкувати міжнародній жіночий день.
(Література — нижче).

9 — 1769. Народився український поет і драматург Іван Котляревський.

Твори

Твори Івана Котляревського з біогр.-критичною вступною статтею,— 366 стор., ц. 1 крб. 20 коп.
Про І. Котляревського див. «Бюлетень» № 10, 1928.

10 — 1814. Народився Тарас Григорович Шевченко.

11 — 1861. Помер Т. Г. Шевченко.
(Література — в «Бюлетені» № 2. Див. вище «Читач і книга»).

12 — 1917. Лютнева революція.
(Література — нижче).

14 — 1883. Помер К. Маркс.
(Література — див. нижче)

18 — 1871. День Паризької Комуни.
(Література — див. нижче).

22 — 1842. Народився видатний український композитор М. Лисенко.
(Твори — див. «Бюлетень» № 10, 1928).

Квітень

2 — 1918. Помер видатний український письменник Ів. Нечуй-Левицький.

Твори

Твори І. С. Нечуя-Левицького за редакцією і з критичною розвідкою Юра Меженка. 1926. ДВУ. Вийшло вісім томів.

Твори. За редакцією і з критичною розвідкою Юра Меженка. Том І. Видання друге. 298 стор., ц. 1 крб. 20 коп.

Твори.—Т. II. Кайдашева сім'я. Бурлачка.—421 стор., ц. 1 крб. 60 коп.

Твори.— Т. III. — Чорні хмари.—504 стор., ц. 1 крб. 70 коп.

Твори.— Т. IV.— Причепа. Навіжена. 478 сторінок, ц. 1 крб. 60 коп.

Твори.— Т. V.— Старосвітські батюшки та матушки. 405 стор., ц. 1 крб. 40 коп.

Твори.— Т. VI.— Над Чорним морем. Афонський пройдисвіт. Київські прохачі. 494 стор., ц. 1 крб. 85 коп.

Твори.— Т. VII.— Без пуття. На гастролях в Микитянах. Гастролі. Кохання з притичинами. 383 стор., ц. 1 крб. 40 коп.

Твори.— Т. VIII. Пропащі. Живцем поховані. Не той став. Поміж ворогами. 552 стор., ц. 2 крб.

Про Нечуя-Левицького

Меженко, Ю.— Ів. Сем. Нечуй-Левицький. Літ. нарис в І т. «Творів» Н.-Л.— 1926, ДВУ.

Якимович, С. — «До композиції романів Нечуя-Левицького».—1925, «Червоний Шлях». № 3.

Дорошкевич, Ол.— Підручник історії укр. літератури. Вид. 3-є.— 1927, ст. 137 — 142.

Дорошкевич, Ол.— Українська література. Підручна книжка. Вид. 3-є.— 1928, ст. 188 — 200.

Шамрай, А.— Українська література. — 1927, ст. 89 — 91.

Коряк, В.— І. С. Нечуй-Левицький.—«Критика», 1928 р., № 3, ст. 51 — 69.

Бойко, В.— І. Нечуй-Левицький.— «Плуг», 1928 р., № 4, ст. 54 — 58.

Статтю про Н.-Л. див. «Бюлетень» № 10, 1928, стор. 31.

3 — 1882. Скарано на горло революціонерів Степана Халтуріна та Желвакова.

Література

Степан Халтурін. 15 стор., ц. 2 коп.

Батурін, Н.— Нарис історії соціял-демократії в Росії. 119 стор., ц. 25 коп.

Плеханов, Г.— Російські робітники в революційному русі. 85 стор., ц. 40 коп.

Покровський, М. — Нарис з історії революційного руху в Росії XIX та XX віків. 187 стор., ц. 65 коп.

9 — 1902. Селянські повстання на Полтавщині.

Література

Мірза-Авак'янц, Н. — Селянські повстання на Полтавщині та Харківщині 1902 року. 46 стор., ц. 20 коп.

Мірза-Авак'янц, Н. — Селянські рухи 1902 року на Полтавщині 64 стор., ц. 25 коп.

15 — 1881. Скарано на горло Желябова, Перовську, Кібальчича, Михайлова та Рисакова за вбивство царя Олександра II.

Література

Батурін, Н. — Нарис історії соціял-демократії в Росії. 119 стор., ц. 25 коп.

Плеханов, Г. В. — Російські робітники в революційному русі. (За особистими спогадами). 85 стор., ц. 40 коп.

Покровський, М. — Нариси з історії революційного руху в Росії XIX — XX віків. 187 стор., ц. 65 коп.

Соколовський, О. — Перші хоробрі. Роман. 204 стор., ц. 1 крб. 45 коп.

Чередниченко, В. — Софія Перовська. Ціна, 7 коп.

17 — 1912. Розстріл робітників на Ленських золотих копальнях.

Література

Шаковицький, Ф. — Розстріл ленських робітників. 49 стор. (Виходить друком нове видання).

22 — 1870. Народився В. І. Ленін.

Ленінове життя й робота

Гільбо, Анр. — Володимир Ілліч Ленін. Опис його життя. Видання друге. 139 стор., ц. 15 коп.

Життя Ленінове. — Біографія Володимира Ільїча Ульянова-Леніна. Для дітей старшого віку та юнацтва. 74 стор., ц. 11 коп.

Попов, Н. Н. і Яковлев, Я. А. — Життя Ленінове й ленінізм. Видання друге. 98 стор, ц. 30 к.

Шліхтер, А. — Ілліч, якими я його знав. Дещо із спогадів та зустрічей. 95 стор., ц. 20 коп.

Див. докладну літературу до п'ятиріччя після смерти В. Леніна. «Бюлетень» № 1, 1929, ст. 33 — 39.

22 — 1910. Помер батько українського театру М. Кропивницький.

Твори

Кропивницький, Марко — Твори. Том І. Редакція, вступна стаття та примітки П. Руліна. З портретом автора ДВУ. 296 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Зміст: Життя і творчість М. Кропивницького. Дай серцеві волю, заведе у неволю. Помирились. З сиротою і бог з калитою абож несподіване сватання. Невольник.

Дальші томи друкується.

Слабченко, Т. — Зістування М. Л. Кропивницького. Ц. 1 крб.

25 — 1913. Помер видатний український письменник М. Коцюбинський.

Твори

ДВУ видає повне зібрання творів М. Коцюбинського. Вийшло п'ять томів.

Том І. 230 стор., ц. 75 коп.
Том ІІ. 294 стор., ц. 95 коп.
Том ІІІ. 264 стор., ц. 95 коп.
Том ІV. 394 стор., ц. 1 крб. 10 коп.
Том V. 262 стор., ц. 60 коп.

Про М. Коцюбинського

Лакиза, І. — М. Коцюбинський. 62 стор., ц. 30 коп.

Дорошкевич Ол. — Підручник історії укр. літератури. Вид. 3-є. 1927, вид. «Книгоспілки».

Коряк, В. — Українська література. 1928. ДВУ.

Шамрай, А. — Українська література. — 1927, ДВУ.

27 — 1904. Помер український письменник М. Старицький.

Література

ДВУ видає повне зібрання творів М. Старицького. Друкується І та ІІ томи.

Дорошкевич, Ол. — Підручник історії української літератури. Вид. 3-є. — 1927, вид. «Книгоспілки».

Коряк, В. — Українська література. 1928. ДВУ.

Шамрай, А. — Українська література. — 1927, ДВУ.

ЛІТЕРАТУРА ДО 8 БЕРЕЗНЯ

Борев, Б. — Жінка в суспільному та господарському житті на селі. ДВУ. 63 стор., ц. 35 коп.

Восьме березня на селі. Збірка для сельбудів та хат-читалень. ДВУ. 71 стор., ц. 25 коп.

Дешевов, К. — Як радвлада охороняє права матері й дитини. ДВУ. 80 стор., ц. 20 коп.

Есбе, Ю. — Болюча справа нашого побуту (чоловік і жінка). ДВУ. 101 стор., ц. 10 коп.

Есбе, Ю. — Що дала Жовтнева революція жінці. ДВУ. 70 стор., ц. 10 коп.

Есбе, Ю. — Права жінки за радянським законом. 132 стор., ц. 20 коп.

Жіноча воля. Читанка. ДВУ. 205 стор., ц. 40 коп.

Золотова, В.— Активістка в громадських організаціях. «Пролет.». 68 стор, ц. 25 коп.

Золотова.— Наймичка та її профспілка. «Укр. Роб.». 106 стор., ц. 15 коп.

Кустелян, М.— Робітниця в міських радах. «Пролет.». 36 стор., ц. 20 коп.

Кушнір, О.— Що має знати селянка про бюджет та податки. «Пролет.». 54 стор., ц. 25 коп.

Левкович, М.— Жінка в революційній боротьбі та в громадянській війні на Україні. «Книгосп.». 94 стор., ц. 30 коп.

Ленін, Н.— Міжнародній день робітниць. ДВУ, 29 стор., ц. 3 коп.

«Молодняк».— Читанка-декламатор. ДВУ. 514 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Панченко, М. Червоні свята. Літер.-суспільствознавча читанка. Вип. II. ДВУ. 404 стор., ц. 1 крб.

Шапіро, О.— Порадник селянки-активістки. «Наук. Думка». 24 стор., ц. 20 коп.

Шмаргонь, О.— Селянка-активістка в кооперативному будівництві. «Пролет.». 52 стор., ц. 25 коп.

Шмаргонь, О.— Селянка в сільському господарстві та сільсько-господарській кооперації. «Книгосп.». 52 стор., ц. 30 коп.

Шмаргонь. О.— Селянка в колективах. «Книгосп.». 44 стор., ц. 30 коп.

ЛЮТНЕВА РЕВОЛЮЦІЯ

Бухарін, М.— Класова боротьба й революція в Росії. 109 стор., ц. 36 коп.

Вдовиченко. С.— Через що перемогли більшовики. 41 стор., ц. 10 коп.

Майоров, М. — З історії революційної боротьби на Україні. (1914 — 1919). 78 стор., ц. 80 коп.

Мотузка, М.— Як за проводом Леніна ми перемогли. 28 стор., ц. 7 коп.

Плевако, М. — Від лютого до жовтня. 287 стор., ц. 1 крб. 95 коп.

Покровський, М.— Нариси з історії революційного руху в Росії XIX та XX віків. 187 стор., ц. 65 коп.

Річицький, Анд. — Центральна Рада від лютого до жовтня. 62 стор., ц. 30 коп.

Христюк, П.— Історія класової боротьби. (Стислий курс). 227 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

«Молодняк» — Читанка - декламатор. 514 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Панченко, М.— Червоні свята. Вип. II. 404 стор., ц. 1 крб.

КАРЛ МАРКС

Життя його

Бер, М.— Карл Маркс, його життя й наука. 174 стор., ц. 20 коп.

Ленін, В.— Карл Маркс. Біографічний нарис. 44 стор., ц. 1 к.

Лібкнехт, В.— Спогади про Карла Маркса. 73 стор., ц. 15 коп.

Панченко, О. — Карл Маркс. Великий друг і учитель трудящих. 29 стор., ц. 5 коп.

Річицький, Анд.— Великий учитель робітників Карл Маркс (його життя й праця). 38 стор., ц. 10 коп.

Науковий марксизм

Адоратський, В. — Науковий комунізм Карла Маркса. Частина перша. 119 стор., ц. 40 к.

Вітфоґель, Карл - Авґуст.— Наука буржуазного суспільства. Марксистська розвідка. 79 стор., ц. 20 коп.

Капітал.— Критика політичної економії Карла Маркса. В загальнопристуній обробці Юліяна Борхардта. 364 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Каутський, Карл— Карл Маркс та історичне його значіння. 50 стор., ц. 20 коп.

Маркс, Карл.— Вісімнадцяте Брюмера Луї Бонапарта. 105 стор., ц. 20 коп.

Маркс, Карл. — До критики політичної економії. 197 стор., ц. 1 крб.

Маркс, Карл.— Капітал. Критика політичної економії. Том перший — книга перша. Процес продукції капіталу. 470 стор., ц. без опр. 2 крб. 50 к., в оправі звичайн. 2 крб. 75 коп., в опр. колен. 3 крб. 25 коп.

Маркс, Карл.— Найманна праця й капітал. ц. 15 коп.

Маркс, К. і Енґельс, Ф.— Комуністичний маніфест. З переднім словом і примітками Д. Рязанова. 290 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Плеханов, Г. В. — Основні питання марксизму. З передмовою Д. Рязанова. 190 стор., ц. 60 к.

Рохкін, Г.— Фоербах і Маркс. (Про філософські джерела марксизму). 61 стор., ц. 30 коп.

Російською мовою

Аксельрод - Ортодокс, Л.— Маркс как философ. 79 стр., ц. 30 коп.

Вопросы искусства в свете марксизма.— Сборник статей. Под редакцией Я. Розанова. 315 стр., ц. 1 руб.

Дарвинизм и марксизм. Сборник статей под редакцией и с предисловием М. Равича - Черкасского с приложением указателя литературы о марксизме и дарвинизме на русском и иностранных языках, составленного Я. Розановым. Издание 2 - е, дополненное. 323 стр., ц. 1 р. 20 коп.

Каутский, Карл.— Карл Маркс и его историческое значение. 47 стр., ц. 20 коп.

Каутский, Карл.— Экономическое учение Маркса. 156 стр., ц. 30 коп.

Маркс, К.—К критике политической экономии. С приложением статьи К. Маркса «Введение к критике политической экономии». Издание второе, 173 стр., ц. 50 коп.

Марксизм и этика.— Сборник статей под редакцией, с предисловием и библиографическим указателем Я. С. Розанова. Издание второе, значительно дополненное.— 442 стр., ц. 1 р.

Плеханов, Г. В. — Очерки по истории материализма. I. Гольбах. II. Гельвеций. III. Маркс. 130 стр., ц. 20 коп.

До вивчення марксизму

Паперний, Л. — Азбука марксизму. Філософія, політична економія, науковий соціялізм. 270 стор., ц. 1 крб.

Семковський, С. — Марксизм і ленінізм. Читанка для шкіл політграмоти. 248 стор., ц. 75 коп.

Семковський, С. Ю., проф. — Марксистська хрестоматія. Том перший. Книга перша. Залізна необхідність соціялізму. 103 стор., ц. 80 коп.

Семковський, С. Ю. — Марксистська хрестоматія для юнацтва. Книга перша. 160 стор., ц. 30 коп.

Семковський, С. Ю. — Марксистська хрестоматія для юнацтва. Книга друга. 107 стор., ц. 30 коп.

Семковський, С. Ю., проф. — Що таке марксизм. Дарвін і Маркс. 51 стор., ц. 10 коп.

Російською мовою

Плехановская хрестоматия. — Пособие к изучению исторического материализма. Под редакцией Г. Я. Маренко. 555 стр., ц. 2 р. 50 коп.

Семковский, С. Ю., проф. — Марксистская хрестоматия. Том первый. Учение Маркса. Издание шестое. 717 стр., ц. 2 руб.

Семковский, С. Ю. — Марксистская хрестоматия для юношества. 215 стр., ц. 1 р. 20 коп.

ДЕНЬ ПАРИЗЬКОЇ КОМУНИ

Маркс, Карл. — Громадянська війна у Франції. З передмовою Фрідріха Енґельса. 72 стор., ц. 25 коп.

Єзерський, М. — Паризька комуна. Збірник для дітей та юнацтва. Третє видання. 122 стор., ц. 65 коп.

Фрідлянд, Ц. і Слуцький, А. — Історія революційного руху Західньої Европи. Хрестоматія (1789 — 1914). Випуск другий. 374 стор., ц. 2 крб. 60 коп.

Христюк, Павло. — Історія класової боротьби. (Стислий курс). 226 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

Російською мовою

Парижская Коммуна. — Сборник под редакцией Александра Гамбарова. 196 стр., ц. 50 коп.

Парижская Коммуна. Сборник для детей и юношества. Второе, дополненное издание. Составил М. Езерский. 136 стр., ц. 55 коп.

Літерат.-художній матеріял

До перемоги. — Читанка. Улож. М. Панченко. Частина друга, ц. 1 крб. 25 коп.

«Молодняк». — Читанка-декляматор. Уклав Д. Бедзик. 514 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Слав'янова, З. — Пам'ятай Паризьку Комуну. Інсценовка на 10 картин. Вид. 1. — 1925. 38 стор., ц. 20 коп.

Червоні свята. — Літературно-суспільствознавча читанка. Уложив М. Панченко. Вип. другий, вид. друге, ц. 2 крб. 10 коп.

День Парижской Коммуны в клубах. 80 стр., ц. 25 коп.

Музичні твори

Верьовка, Г. — Карманьйола. Революційна французька пісня-танок 1793 р. Міш. хор без супроводу, ц. 10 коп.

Верьовка, Г. — Італійська революційна пісня «Вперед, народе, йди». Міш. хор без супроводу, ц. 20 коп.

Мейтус, Ю. — Удари комунара. «Ударом зрушив комунар». Сл. В. Блакитного. Для барит., ц. 50 коп.

Толстяков, П. — Удари комунара. Сл. В. Блакитного. Міш. хор. у супроводі ф-на, ц. 70 коп.

Видає: *Державне Видавництво України* Відповідальний редактор: *Л. Монастирський*

Упрголовліт № 587-к. 14/II 1929. Перша друкарня ДВУ ім. Г. І. Петровського. Зам. № 786. Тир. 8000.

ДО УВАГИ партійних та комсомольських, осередків, партійців та комсомольців!

Бібліотека „Більшовик України“

висвітлює найважливіші, найпекучіші питання партійного життя й будівництва Радянської України

Вийшли вже друком такі випуски:

Братківський, Р. — Шляхами націоналізму, опортунізму та зради. 111 стор., ц. 35 коп. Зміст: Від саботажництва до служби Пілсудському. Рецидив націоналізму. Шумськізм. Васильків чи Васильчук. Соціялістичне будівництво в УСРР Манівцями опортунізму. Організаційна політика групи Василькова. Справа Сельробу. Баламути робітничо-селянської єдности. Завдання КПЗУ в боротьбі з націоналістичними розламівцями.

Гірчак, Є. — Шумськізм і розлам в КПЗУ. 247 стор., ц. 50 коп. Зміст: До історії розламу в КПЗУ. На шляху зрадництва і розламу. Шумськізм і зрада верхівки ЦК КПЗУ. Після розламу. Про національну політику КП(б)У.

Медведєв, А. В. — Партійна робота на виробництві. Доповідь на об'єднаному пленумі ЦК і ЦКК КП(б)У 12—15 квітня 1928 р. 148 стор., ц. 40 коп.

Мотузка, М. — Українська контр-революційна еміграція. 107 стор., ц. 40 коп. Зміст: В петлюрівському таборі. Український монархізм. Шаповалівщина.

Річицький, Андр. — До проблеми ліквідації пережитків колоніяльности та націоналізму. (Відповідь Мих. Волобуєву). 99 стор., ц. 35 коп. Зміст: Передмова. Вступ до теорії. Методологія волобуєвської „індукції“. Теорія економічної самостійности України за царату. Теорія колоній двох типів. Позиція виходу України з Союзу. Що доводить „історична довідка“. СРСР — чорна пляма, пісня з чужого голосу. Зброя критики цифрами і стан України в Союзі. Скільки коштує Україні членство в Союзі. Пост-скриптум.

Річицький, А. — Центральна Рада від лютого до жовтня. Нарис з історії української революції. 62 стор., ц. 30 коп.

Скрипник, М. — Джерела та причини розламу в КПЗУ. 150 стор., ц. 40 коп.

Скрипник, М. О. — Наша літературна дійсність. 56 стор., ціна 20 коп.

Хвиля, А. — Від ухилу — у прірву. (Про „Вальдшнепи“ Хвильового). 55 стор., ц. 25 коп.

Хвиля, Андрій. — Під академічним забралом. З приводу виступів академика С. Єфремова. 42 стор., ц. 15 коп.

Кожен осередок, кожен активіст-партієць і комсомолець

МУСЯТЬ ПРИДБАТИ

Бібліотеку „Більшовик України“

Продаж по всіх книгарнях Державн. Видавництва України

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31
Телефони: № 22-55 і 22-53

ПОШТОВІ ВІДДІЛИ ДЕРЖВИДАВУ
НАДСИЛАЮТЬ НАКЛАДНОЮ ПЛАТОЮ

КОЖНУ КНИЖКУ

ВСІХ ВИДАВНИЦТВ СРСР

ПЕРЕСИЛКУ Й ПАКУВАННЯ
на всі замовлення провадиться
КОШТОМ ДЕРЖВИДАВУ,
коли замовлення більше, ніж на 1 крб., і наперед оплачується готівкою

ЗАМОВЛЕННЯ НАДСИЛАТИ НА ТАКІ АДРЕСИ:

Харків, вул. Першого Травня, № 17, поштовий відділ ДВУ. **Київ**, вулиця К. Маркса, № 2, поштовий відділ ДВУ. **Одеса**, вул. Лассаля, № 33 (пасаж), поштовий відділ ДВУ. **Дніпропетровськ**, просп. К. Маркса, № 49, поштовий відділ ДВУ

ФІЛІЇ ТА КНИГАРНІ ДВУ КРІМ ХАРКОВА Є ПО ТАКИХ МІСТАХ УКРАЇНИ:

Артемівськ
Бардичів
Біла-Церква
Вінниця
Глухів
Дніпропетровськ
Житомир
Запоріжжя
Зінов'ївськ
Ізюм
Кам'янець-Подільськ
Київ
Конотіп
Коростень
Кременчук
Кривий-Ріг
Куп'янка
Лубні
Луганськ
Мелітопіль
Микитівка
Могилів-Подільськ
Миколаїв
Ніжен
Одеса
Первомайськ
Полтава
Прилуки
Проскурів
Ромни
Слов'янськ
Сталіне
Старобільськ
Суми
Тульчин
Умань
Херсон
Чернігів
Черкаси
Шепетівка

В РСФРР:

Краснодар — філія
Москва — представництво

УКРАЇНСЬКІ ВІДДІЛИ ДВУ при книгарнях ГИЗ:

Москва, Тверская, 51
при 16-й книгарні
Воронеж, Пр. Революции, первый дом Совета
Ростов на Дончині

ЗА КОРДОНОМ:

Представництво в Празі (Чехо-Словаччина) при Торгпредстві СРСР — Praha, Smichov, Mozartova, c. 9

Перевірено 19 АВ

КОМЕРЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31

У.К.П.

1919

1929

БІОЛЕТЕНЬ

ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

№ 4-5

КВІТЕНЬ-ТРАВЕНЬ
1929

ΑΕΡΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

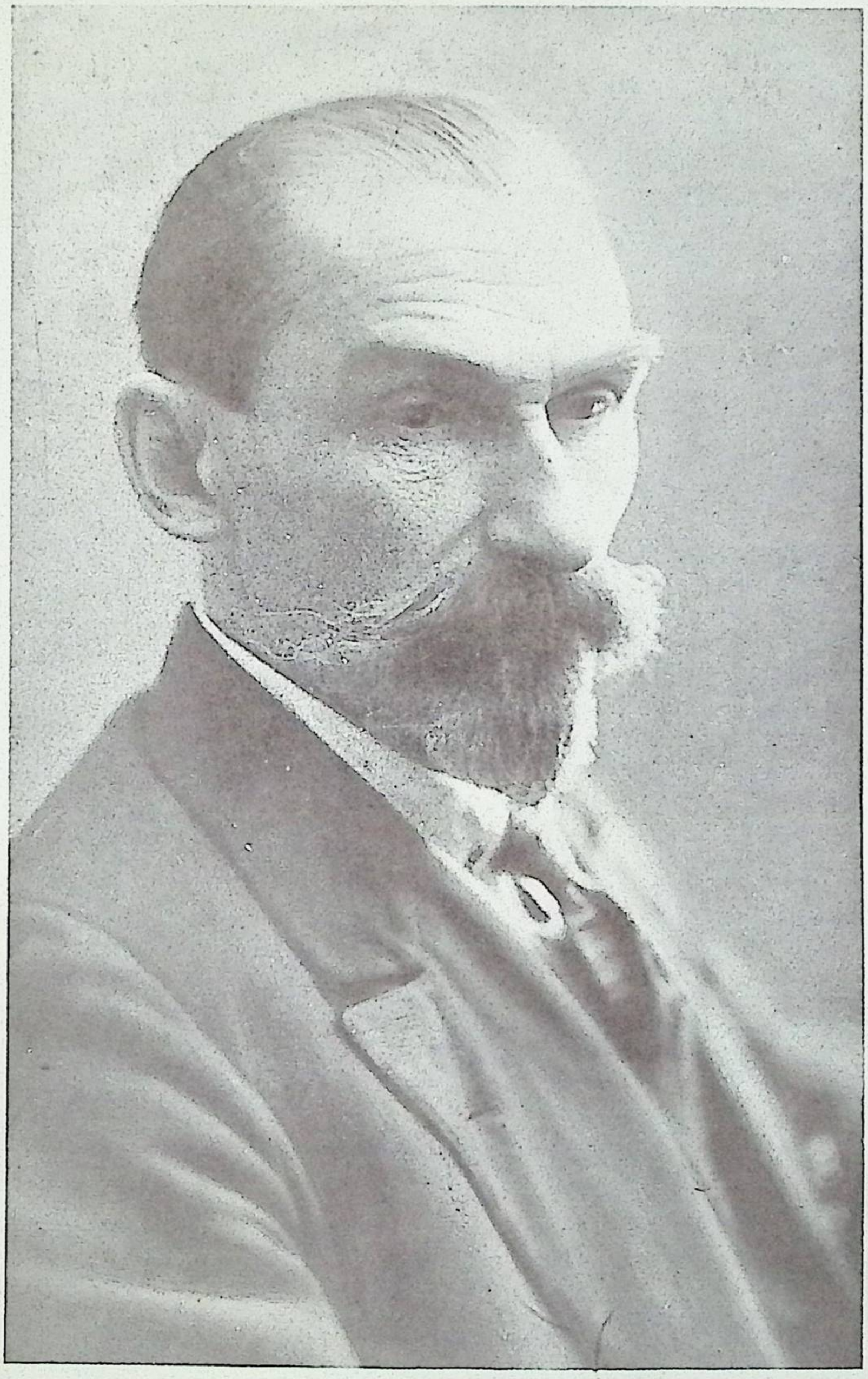

М. О. СКРИПНИК

НАРОДНІЙ КОМІСАР ОСВІТИ УСРР

БЮЛЕТЕНЬ № 4/5

ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

КВИТЕНЬ ТРАВЕНЬ 1929

ЗМІСТ:

СТАТТІ ТА ЗАМІТКИ.— *Анд. Річицький.* Десять років Стор. 3.— *С. Пилипенко.*— 10 років української радянської книги. Стор. 6.— *О. Аронсон.* З історії ДВУ. Стор. 11.— *П. Нельгівський.* Підручник у виданні ДВУ. Стор. 13.— *А. Алексеєв.* Нові стежки в справі видання дитячої літератури. Стор. 14.— *Ол. Панченко.* Періодика. Стор. 16.— *М. Самокатов.* Зовнішнє оформлення книги й поліграфбаза за 10 років існування ДВУ Стор. 18.— *О. Пшеньский.* Держвидав у системі книжкового господарства України. Стор. 21.— *М. Хлєбніков.* Фінанси Державного Видавництва України. Стор. 24.— *Коротчаєв.* Робота Центральної книжкової комори.— Стор. 27.— *М. Самокатов.* Ще один ювілей. Стор. 28.— *Евг. Кирилюк.* За Українську енциклопедію. Стор. 30.— НАМ ПИШУТЬ.— Щиро вітаємо ДВУ І Стор. 31.— Лист читача.— Стор. 31.— Одеська філія Державного Видавництва в минулому й сучасному. Стор. 31.— Парада на майбутнє. Стор. 32.— ЧИТАЧ І КНИГА.— Преса про наші видання Стор. 33.— Бібліографія рецензій. Стор. 36.— НОВІ ВИДАННЯ. Стор. 38.— ПЕРІОДИКА.— Стор. 55.— НОВИНКИ В ДРУКУ. Стор. 63.— ПОРТРЕТИ.— М. О. Скрипник (На окремому аркуші).— В. Блакитний (Еллан). Стор. 5.— Є. Григорук.— Стор. 7.— ФОТО.— РЕКЛЯМИ

ХАРКІВ

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ
Комерційне Управління
25 квітня 1929 р.
№ 17337
м. Харків

ОБІЖНО

ДО ФІЛІЙ ТА КНИГАРЕНЬ ДВУ

5 травня цього року минає 10 років з дня заснування Державного Видавництва України.

Цей 10-річний ювілей ДВУ є водночас і ювілей української радянської книжки. На підставі постанови ЦК КП(б)У святкування десятиліття української книжки переводиться в зв'язку з днем Преси і на травень оголошено переведення місячника української книжки (з 1-го травня до 1-го червня).

10-ліття української радянської книжки збігається з величезним розгортанням культурної революції на Україні і широчезним рухом робітничих мас до опанування української культури Отже, ювілейний місячник української книжки має ще більше посилити цей процес, вклинюючись у всеукраїнському маштабі в культпоходи, місячники і трьохмісячники української культури.

Місячник української книжки за вказівками Агітпропу ЦК КП(б)У переводиться під гаслами: 1) українську книжку в маси, 2) книжка — засіб комуністичного виливу і виховання мас, 3) книжка — перша потреба для робітника і селянина, 4) книжка підвищує культурний рівень, 5) українська книжка — чинник українізації пролетаріяту.

У Харкові для проведення цього місячника організовано Всеукраїнський Комітет на чолі з т. т. Хвилею (Голова), Річицьким (Заст. Голови) з участю представників державно-культурних органів, видавництв, профорганізацій, великих харківських заводів, громадських і культурно-освітніх організацій.

За цим же прикладом на місцях організовується при Агітпропах окружкомів згідно з обіжником АППВ ЦК КП(б)У відповідні комісії з участю масових організацій, що повинні розробити плян переведення місячника в округах з тою установкою, що місячник, крім просунення української книжки в трудящі маси, має найголовніше завдання самокритики і виявлення хиб у роботі видавництв, книготорговельного апарату і культосвітніх організацій, що працюють з книжкою серед мас.

Протягом місячника місцеві комісії організують звіти видавництв перед масами на підприємствах, у клюбах, на партійних і професійних зборах з одночасною пропаґандою української книжки.

Підчас травневих свят і походів організується книжкові карнавали, роз'їздні книжкові базари (розвали), пересувні кіоски з максимальними знижками на літературу (н. обіжник 16934 з 17/IV'), об'їзди околиць, книжкові балагани з агітп'єсками про українську книжку. На значних підприємствах організовується книжкові кіоски української літератури.

Періодична преса містить статті і замітки, що висвітлюють справу продукції і поширення української книжки і виявляють хиби у цій роботі.

Взагалі, переводячи місячник 10-ліття української книжки, треба забезпечити широку участь у ньому робітничих і селянських мас, перетворивши його в масовий похід на опанування української культури і на дальше потужне піднесення темпу будівництва української соціялістичної культури.

Додаємо, що для оплати зв'язаних з переведенням місячника укр. книги видатків н/Фін.-рах. відділ уже розасиґнував відповідні кошти поза кошторисом.

Також найближчими днями надішлемо Вам н/друковані матеріяли: 1) Бюлетень № 4/5 змістом пристосований до 10-річчя ДВУ, 2) каталог красного письменства, 3) листівки для консультаційного листування з портретами письменників та 4) плакат ДВУ великий у фарбах. Гасла вже розіслано.

До цього ж обіжника додаємо статистичні таблиці про дані продукції, торговлі та виробничий і торговельний п'ятирічний плян ДВУ.

Тези для доповідей дамо додатково.

Голова правління (*Річицький*)

Зав. книготоргу (*Пшеньжий*)

СТАТТІ І ЗАМІТКИ

32250

ДЕСЯТЬ РОКІВ

5 травня 1929 року минуло десять років з дня заснування декретом ВУЦВК Державного Видавництва України. Десятирічний ювілей ДВУ є водночас і десятилітній ювілей української радянської книжки. Цей ювілей радянська суспільність відзначує — не в порядкові святкування, а в порядкові напруження культурної роботи над просуненням української культури, зокрема української книжки в маси — місячником української книжки з 1 травня по 1 червня. Для переведення цього ювілейного місячника організовано всеукраїнський громадський комітет з представників державних органів, редакцій газет, професійних організацій, видавництв, харківських великих заводів, письменницьких і інш. громадських організацій.

Отже, цим ювілейним місяцем української книжки ДВУ, як головна книжкова фабрика, разом з іншими видавництвами стає в центрі уваги робітничо-селянського суспільства і мусить дати йому звіт за свої досягнення, хиби і перспективи.

Роки громадянської війни, боротьби за український Жовтень і затвердження радянської влади на Україні ставили до видавничої продукції свої вимоги: обслуговувати класову війну насамперед аґітаційною літературою — відозви, листівки, плякати, невеличкі брошури. При чім за перший рік роботи ДВУ ми не маємо навіть цифрових даних, оскільки робота радянської влади на Україні на якийсь час була перервана наступом петлюрівщини й денікінщини.

Видавнича промисловість пізніше від інших галузей народнього господарства перейшла від метод воєнного комунізму на рейки господарчого розрахунку і правильної господарчої роботи.

Для ДВУ тільки 1925 — 26 р. можна вважати за початок пляновой роботи з обліком господарчих її умовин і можливостей.

В усіх цифрових викладках звертає на себе увагу 1924 — 25 р. його нечуваним плижком проти попереднього року: продукція підскочила майже в 4 рази. Але, на жаль, цей плижок на кілька років поставив ДВУ у критичне фінансове становище і затримав правильний його розвиток.

Це був плижок (щоправда, його збільшило ще й об'єднання ДВУ з видавництвом «Червоний Шлях»), не узгоджений з потребами книжкового ринку, з подальшими завданнями культурного будівництва, з господарчими можливостями. І тому дальші 3 роки були роками звуження продукції і боротьби за фінансове уздоровлення після кризи 1925 р.

Тільки 1927 28 рік є початок певного піднесення видавничої роботи, але вже на іншій господарчій базі; з одного боку, і на основі широкого розгортання культурної революції — з другого.

В цифровому виразі ця історія ДВУ виглядає так (див. табл. 1):

Табл. 1

Роки	Назов		Друк. аркуш.		Примірн.		Відбитків	
	кільк.	%%	кільк.	%%	кільк. у тис.	%%	кільк. у тис.	%%
1920—21	535	100	828	100	6021	100	12628	100
1921—22	345	65	1819	220	4164	69	23345	185
1922—23	326	61	2895	350	3190	53	28490	226
1923—24	471	88	3096	374	5448	91	38893	308
1924—25	1623	303	8124	981	20395	339	133584	1058
1925—26	1170	219	7029	849	16340	271	99745	790
1926—27	952	178	6354	767	12063	200	95840	759
1927—28	1202	225	7301	882	13849	230	105775	838

За той самий час питома вага української книжки в продукції ДВУ неухильно росте, як видно з таблички 2 (див. стор. 4).

В наслідок перепродукції неходової літератури і необережної торговельної політики 1924 — 25 р. вся увага Правління за останні 3 роки була скерована на фінансово-господарче уздоровлення ДВУ за фінансовою допомогою державного бюджету і на торговельну діяльність. Але це господарче уздоровлення, розвиток торгівлі, впорядкування апарату й запровадження пляновости відбувалося коштом звуження книжкового виробництва і деякого підпорядкування культурно-політичних завдань фінансово-комерційному розрахунку. До наслідків цього належать: обережна тиражна політика, отже висока ціна книжки; орієнтація у видавничій роботі переважно на підручну книгу масової освіти (соцвих) з постійним обмежуванням і недовиконанням планів непідручної літератури, що найбільше відбилося на літературі популярній — масовій; ослаблення редакційного апарату і майже повна відсутність портфелю придатних до друку рукописів на 1927 — 29 рік.

Поряд стабільности продукції за останні роки маємо неухильний зріст торговельних оборотів, зокрема власними виданнями і особливо канцтоварами і наочним приладдям, що характеризують дані (див. табл. 3 на стор. 4).

Таким чином за останні роки зміцнилося господарче й фінансове становище ДВУ. Але відбулося це на звуженій виробничій базі в умовах надзвичайного зросту культурних потреб, що спричинює розрив між потребами культурного процесу і нашою видавничою продукцією. Особливо зараз ми є свідками й учасниками вели-

чезного руху робітничих мас за опанування української культури, що має за свій вияв нечуваний досі попит на українську книжку — художню, масову політичну, технічну і інш. Зріст книжкової продукції явно відстає від цього зросту попиту. Це можна ілюструвати навіть на такій галузі, що на неї досі зверталося найбільше уваги, себто на виданні підручників соцвиху, а саме:

1926—27 р.	припадає	на кожного учня	3,1	підручн.
1927—28 »	»	»	2,8	»
1928—29 »	»	»	2,3	»

Українська книжка в продукції ДВУ *Табл. 2*

Роки	Назов		Друк. арк.		Примірників		Відбитків	
	кільк.	%%	кільк.	%%	кільк. у тис.	%%	кільк. у тис.	%%
1920—21 . . .	195	36,4	336	40,6	3200	53,2	6404	50,7
1921—22 . . .	131	38,0	562	30,9	2461	59,1	14756	63,2
1922—23 . . .	123	37,7	1425	49,2	1604	50,3	17040	59,8
1923—24 . . .	286	60,7	1317	42,5	4054	74,4	23991	61,7
1924—25 . . .	1000	61,6	4502	55,4	15148	74,3	96993	72,6
1925—26 . . .	882	75,4	5373	76,4	13901	85,0	88715	88,9
1926—27 . . .	804	84,5	5205	81,9	10354	85,8	80683	84,2
1927—28 . . .	1066	88,7	6529	89,4	12532	90,5	92718	87,7

В той самий час традиція попередніх років — обережних темпів зросту видавничої продукції, політика малих тиражів, гасло не ризикувати — виявилася настільки сильною, що, коли ми цього року, виходячи з обліку широкого розгортання культурної революції, поставили питання про ширший розмах видавничої діяльности, запроектували більші темпи зросту продукції, поставили вимогу максимального напруження сил і засобів редакційного, видавничого, поліграфічного апарату, зокрема, коли ми визначили план 1928 — 29 р. в 160 міл. відбитку (зріст проти минулого року на 50%), то натрапили на опір насамперед всередині самого апарату ДВУ.

Торговельні обороти *Табл. 3*

Роки	Торговельні обороти									
	Літературою						Шкільне та наочне приладдя		Всього	
	Видання ДВУ		Чужі видання		Разом					
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%
1923—24	1.491	100	1.590	100	3.081	100	—	—	3.081	100
1924—25	2.497	167	2.199	138	4.696	152	1.203	100	5.899	191
1925—26	3.572	240	1.703	107	5.275	171	2.782	230	8.057	262
1926—27	3.757	252	1.535	97	5.292	172	4.113	340	9.405	305
1927—28	4.006	269	1.761	111	5.767	187	7.156	592	12.923	419

А тимчасом уже сьогодні, в день нашого десятилітнього ювілею, можна сказати, що і цей план є недостатній, що він явно звужений не тільки проти потреб, але й проти можливостей, що є реальні в межах 200 міл. відбитків. І тільки паперова криза, а почасти й недостатня рухливість поліграфічного апарату, не дає змоги вийти за межі цього пляну. В наслідок — тиражі ми ще й тепер даємо недостатні, в редакційному портфелі лежить 150 назв на перевидання, затримуються такі видання, як «Кобзар» Шевченка з стотисячним тиражем — все це за відсутністю паперу.

Високий темп індустріялізації нашої країни, реконструкція сільського господарства, вимога в найкоротший термін ліквідувати неписьменність, надзвичайний розвиток української культури і рух робітничих мас за її опанування — ставлять перед Видавництвом вимогу **переключитися на нові темпи й нові методи роботи**, що відповідають загальному темпові й методам всього соціялістичного будівництва.

Виходячи з цього, ми вже перебудували наш п'ятилітній план, що далеко перебільшує перші його проектування, що виходили з темпів минулих років. Наш новий варіянт п'ятилітки складено у таких показчиках (див. табл. 4 на стор. 5).

Проте й такий перспективний план є завузький для тих вимог, що перед нами стоять. Уже проектування пляну на 1929 — 30 рік чималою мірою виходить за межі відповідних цифр п'ятилітки.

Табл. 4

Роки	Назов		Друк. аркушів		Примірників		Відбитків	
	Кільк.	%%	Кільк.	%%	Кільк. у тис.	%%	Кільк. у тис.	%%
1928—29 . . .	3.021	100,0	18.795	100,0	24.702	100,0	160.260	100,0
1929—30 . . .	3.250	107,6	20.840	110,9	28.300	114,6	200.000	124,8
1930—31 . . .	3.405	112,7	23.300	124,0	35.150	142,3	250.000	156,0
1931—32 . . .	3.830	126,8	26.100	138,9	41.550	168,2	300.000	187,2
1932—33 . . .	4.155	137,5	28.840	153,4	47.900	193,9	350.000	218,4

Правда, в розгортанні нашого виробництва ми натикаємося на певні ліміти. І то не так по лінії редакційного апарату, бо зріст насамперед має йти коштом тиража, як по лінії паперової промисловости й поліграфічного апарату. Запроєктовані темпи розвитку паперової промисловости аж ніяк не відповідають завданням і темпам культурного будівництва. Паперову промисловість, як специфічну, що становить матеріяльну основу культурної революції, не можна розглядати, як легку індустрію, і темпи розвитку її треба переглянути. Зокрема, слід відзначити абсолютно недостатню долю УСРР в розподілі загальносоюзного контингенту. Нині на УСРР припадає 13,5% паперу з цього союзного контингенту. Ця доля не відповідає питомій вазі ані народнього господарства УСРР в СРСР ані числу людности, ані питомій вазі українського культурного процесу. Ця норма має бути переглянута в сторону збільшення її до 20%.

Поліграфічна промисловість за рік підійде до вичерпання її можливостей. Недостатнє переустаткування і покищо відсутність нового будівництва також можуть спричинити до затримки розвитку видавничої промисловости.

В. М. Блакитний (Еллан) голова колегії Всеукраїнського Державного Видавництва (1920—21 р.р.)

У проблему реконструкції поліграфічної промисловости великою мірою вправляється проблема собівартости й ціни книжки, на яку справедливо нарікає масовий читач. Досить зазначити, що «поліграфічний карбованець» коштує 17,7 довоєнних копійок, тимчасом як у загальній — цензовій — промисловості цей карбованець коштує 57,3 коп. довоєнних, а в паперовій — 46,4 коп., щоб побачити, як дорого працює наша поліграфія. В основному ми й досі ще працюємо способом Гутенберга, себто ручного накладу,— отже тут застосовання нової техніки доконче потрібне.

Проблема зниження собівартости й номіналу книжки складається з трьох основних моментів:

1) реконструкція поліграфії, 2) тиражна політика, 3) торговельний апарат (див. табл. 5 на стор. 6).

З цієї таблички видно, що собівартість поволі знижується (6,6% за останній рік), менше знижується номінал; знижується націнка на редакційно-видавничий апарат і росте націнка на торговельний апарат, куди входять і торговельні знижки. Одночасно коефіцієнт націнок коливається біля одного рівня. Про ненормальність такого стану говорити не доводиться.

З поточного року ми в цю картину вносимо чималі зміни: збільшуємо тиражність, зменшуємо коефіцієнт націнок до 2,2, поліпшуємо устаткування друкарень ДВУ, скорочуємо торговельну мережу, торговельні витрати, концентруючи кошти на видавництво.

На жаль, цю лінію на здешевлення книжки підриває поліграфічна промисловість, об'єднана в поліграфтрестах, збільшивши цього року свої відпускні ціни, себто збільшивши для видавництва собівартість відбитка. Між іншим, калькуляція друкарень харківського поліграфтресту майже на 20% перевищує калькуляцію харківської друкарні ДВУ ім. Петровського. Виразний доказ конечности для видавництв мати свої друкарні.

Торговельний апарат нам коштує дуже дорого, а працює все ще дуже кепсько. Всякому ясно, що торгу-

вати книжкою це не те, що торгувати оселедцем. Торговець книжкою є насамперед культурник. А на ділі наш книготорговельний кадр своєю кваліфікацією стоїть не вище, а мабуть нижче від торговця оселедцем. Обстанова наших книгарень мало чим нагадує про їхню культурну ролю. Така невмілість і незнання свого товару, як у книготорговлі, навряд чи є ще в якійсь іншій галузі торговлі. Тут нам багато ще доведеться дерти й шкребти нашого книготорговця, щоб зробити з нього культурного провідника української книжки в маси.

Табл. 5

Вартість і націнки книжкової продукції

Роки	Вартість 1-го відбитка			Націнки у %		Коефіцієнт помнож.
	Виробнича	Собівартість	Номінал	Редак. видав.	Торговельні	
1923—24 . . .	2,83	3,40	7,05	20,0	107	2,49
1924—25 . . .	2,21	2,53	5,30	14,5	109	2,40
1925—26 . . .	2,75	3,14	6,81	14,2	117	2,48
1926—27 . . .	2,68	3,01	6,30	12,3	110	2,35
1927—28 . . .	2,49	2,81	6,13	12,9	118	2,46

Книготорговельний апарат мусить бути зв'язаний з масами і масовими організаціями. Масову розгалужену книготорговельну мережу повинна утворити масова організація споживача — кооперація. Ми передаємо кооперації низову мережу і поволі передамо значну частину окружної мережі. Цим ми маємо сконцентрувати свої капітали на виробництві, а торговлю зосередити в головних провідних пунктах — передатних пасах до низової кооперативної периферії. Але, передаючи частину свого книготорговельного апарату кооперації, ми ставимо перед нею вимогу по-справжньому просувати нашу книжку, і через усі можливі преси будемо тиснути на кооперацію в цій справі. Досі кооперація ще торгує книжкою надзвичайно кепсько, просто недбало. Але це не значить, що так буде й надалі. Справу культурної революції Ленін поєднував зі справою поголівного кооперування людности. Ми б не вірили в кооперативний пляи соціялістичного будівництва, як би ми не вірили в те, що кооперація в пляні культурної революції візьме на себе обслужити маси книжкою. Але цю роботу кооперація ще тільки починає, і через контроль радянського суспільства і масових організацій треба домагатися налагодження кооперативної масової книготорговлі, що справді була б для книжки провідним апаратом до найширших робітничо-селянських мас.

Перше десятиліття української радянської книжки і найбільшого її виробника — Державного Видавництва Укрїни, що дає 50% усієї маси книжкової продукції УСРР, було не легке. В нове десятиліття ми вступаємо з велетенськими перспективами, з нечуваними раніш завданнями і з великими труднощами. Ступаючи ширшими кроками нашого п'ятилітнього пляну, ми на фронті культурної революції будемо йти дедалі швидше до соціялізму.

Анд. Річицький

10 РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ КНИГИ

1. Українська книга до революції

З 1798 року, коли вийшла в світ «Енеїда» Ів. Котляревського, ведемо початок відродження укр. літератури і нового укр. друкованого слова, що пробивалося крізь мури царського режиму. Перші 42 роки, до видання «Кобзаря» Шевченкового, ледве по одній книжці на рік видавалося (44, а з них 27 видано в Росії, а не на Україні, де урядові утиски були найтяжчі). Від 1841 року до революції 1905 року укр. книжок вийшло вже 1250, тобто по 20 книжок пересічно на рік. Це майже виключно було красне письменство, матеріяли з етнографії та історії «Метелики» для «народу». Інші книжки заборонялося. Були випадки, коли навіть укр. текст під нотами до пісень царська цензура вимагала друкувати у . . . французькому перекладі. Загальний ідеологічний напрямок цих видань був народницький, ліберально-поміщицький, ліберально-буржуазний. Преса майже не існувала, журнали: «Основа», далі «Киевская старина» і закордонний «Літературно-науковий Вісник» були головнішими осідками укр. громадської думки.

1905 рік показав, як штучно, насильно придушувалося царатом укр. слово. Не зважаючи на нещадні утиски, з 1905 до 1917 року було видано 1920 книг — по 160 книг на рік. З'явилися перші соціялістичні аґітаційні видання — есерівські, соц.-демократичні. Спробувала була поширитися масова преса. Найпродуктивніші були роки 1913—14, але й тоді укр. книга складала лише 3% загальної книжкової продукції на терені України. Війна майже все припинила: 1915 рік дав 73 назви, 1916 р. — 76 назв.

2. Лютнева революція

1917-18 р.р. дали відразу буйний розвиток укр. книги: 1931 назва, 16,2 міл. примірників, або біля 70% всього тиражу книжок на Україні. Національно-буржуазна влада намагалася поставити друк собі на послугу. З'явилася низка націоналістичних брошюр, петлюрівсько-гетьманських часописів. Трудящі маси годувалися шовіністичним дурманом. Самостійницьке в-во «Вернигора» видає «Катехізис Українця», де інші нації оголошується ворогами укр. народу і закликається буквально до погрому. В масі перевидань тонуть одинокі оригінальні культурні видання (вид-в «Криниця», «Рух», «Друкар», «Дніпросоюз», «Сіяч»). Усього аж 98 різних укр. вид-в анархічно конкурують на ринку, безпляново викидаючи на нього свою продукцію, перевидаючи усі старі надбання та й макулятуру іноді, розраховуючи на стихійні проявлення національного почуття, на зголодніліть укр. читача.

3. Доба військового комунізму.

1919 рік хаотичний. Він дає 665 укр. книг із загальної всеукраїнської продукції 1414. Калейдоскопічно міняється влада. По різних місцях України виходять книжки і часописи більшовицькі, петлюрівські, махнівські, російські монархічно-деникінські, кадетські. В Хар-

кові в січні 1919 року засновується радянське Центральне Агентство розповсюдження друку — Центрат, попередник теперішнього Державного Видавництва. 5 травня 1919 року видається декрет про Всеукрвидав, що розпочинає свою працю в Києві і переривае її з новою навалою контрреволюції. Радянський урядовий центр переноситься в Харків зі слабою поліграфічною базою із слабими авторськими укр. кадрами, що лише повелі, в наслідок упертої і систематичної ленінської національної політики зростають і множаться протягом наступних років, творячи новий укр. радянський центр.

Є. М. Григорук — член колегії Всеукраїнського Державного Видавництва (1921 р.) та зав. краєвої Київської філії Всевидаву (1919 р.)

1920 рік починає здійснювати програмові постуляти комуністичної партії: вся преса поволі переходить у руки трудящих, друкарні і книгарні націоналізується, книговидавнича справа монополізується в руках держави — через Всеукрдержвидав. Його продукція невелика (860 назов), але і в ній укр. книга та брошура переважає—457. Книготоргівлі нема: друковане слово розповсюджується неплатно. Умови громадянської в і й н и спонукають на специфічні видання: агітаційна брошура, плякат-відозва, багатотиражна газета для неплатної роздачі населенню. Пересічний тираж книги порівнюючи з попередніми роками щорічно йде вгору:

1917	1918	1919	1920	1921
4.520	3.560	8.280	8.623	10.495

Паперові фабрики, заводи зруйновані. Використовуються старі запаси паперу. Книги, газети іноді виходять на бібулі, цукровому кольоровому папері. Точного обліку видань нема. Губернські і повітові установи, погано зв'язані з центром, видають і розповсюджують самостійно те, що їм потрібно.

4. Початок неп'и

1921 — 23 р.р. на Україні — роки тяжкої боротьби з післявоєнною руїною і голодом, а водночас роки запровадження нової економічної політики — в тому числі і в книжковій справі. Організується поволі книжковий ринок. Покупна здатність населення — мізерна. Видавнича справа переживає жорстоку кризу — мабуть як ніяке виробництво, бо ж хліб, одяг, взуття важніші, доцкульніші. Буржуазна інтеліґенція розбита. Твориться нова, радянська. Виникають перші радянські письменницькі організації: «Плуг» (1922) «Гарт» (1923). Відроджуються кооперативні вид-ва «Рух», «Час», «Книгоспілка». Заводиться наново крамнична система. Упорядковуються друкарні. Комуністична партія дає тверді директиви в галузі розв'язання національного питання. Реорганізується система народньої освіти. Виходить 1923 року перший грубий місячник укр. мовою «Червоний Шлях». Круг нього купчаться укр. культурні радянські сили і організовують вид-во за тою ж назвою, поглинаючи головполітосвітівський «Путь Просвещения», далі комсомольське вид-во «Молодой Рабочий». Не зважаючи на різке падіння числа назов укр. книги (1921 рік — 214, 22 рік — 372), тираж укр. книги, розрахований на широкі маси читача, перемагає — біля 60% загального. З'являються перші науково-популярні, ба навіть наукові видання.

Господарський 1923-24 рік завершує цей процес переходу на нові рейки, даючи більш ніж 100% підвищення продукції укр. мовою: 855 назов з 7 м. тиражем. Видавнича праця упланівується. Книжкова Палата заводить точний облік видань. Починається перше вивчення книжкового р и н к у. Книжка грубшає, соліднішає, число метеликів падає. З'являються перші нові підручники, букварі, читанки, пристосовані до програм трудової школи. Перед веде Державне Видавництво України, з яким зливається «Червоний Шлях». Однак культурні вимоги населення вже перевищують його сили і паралельно виростають інші видавництва. Далі вони типізуються і беруть кожне на себе певну ролю.

5. Друге п'ятиріччя

За друге п'ятиріччя 1923 — 28 р.р. майже завершився процес уплянування книговидавничої і книготорговельної справи. Засновується Комітет в Справах Друку при Наркомторзі, що стежить за виконанням господарчих планів і розповсюдженням книги. Остаточно розв'язується процес типізації видавництв. На чолі їх стоїть ДВУ — універсальне державне видавництво. Яко частина НКО воно має переважне право видавання підручникової літератури, що відбирає до 60% його плану. Крім того, має сектори: соц.-економічний, масовий, художній, юнацький, дитячий, науковий, технічний, військовий, музичний і нацменлітератури. Окремо працює періодсектор, що видає понад 30 різних часописів: освітніх, художніх і спеціяльних.

Порівнююча сила вид-в на сьогоднішній день видна з таких цифр: з загального числа виданих за 1927 — 28 рік друк. аркушів 26.235 на ДВУ припадає 4.940. Другим по силі являється харківське вид-во «Пролетарій» (2.663 арк.). Третім — кооперативне вид-во «Книгоспілка» (1.727 арк.). Далі ідуть: профспілкове «Український Робітник» (862), медичне «Наукова Думка» (798), сільсько-господарське «Радянський Селянин» (769), нацменівське «Центровидав» (512) та інші. А в масі всієї книжкової продукції (у відбитках) ДВУ посідає 50%.

В цілому в продукції цих основних вид-в укр. книжка бере 60%, російська — 33%, нацменівська — 7%. По окремих вид-вах процент українізації такий: «Радянський Селянин» — 94%, «Книгоспілка» — 93%, ДВУ — 92% «Український Робітник» — 81%, «Пролетарій» — 32%, «Наукова Думка» — 6%.

Приватні вид-ва на Україні грають незначну ролю в укр. продукції: за останній 1927 — 28 рік вони випустили укр. книжок загальною ціною в 700.000 кар-

бованців з $9^1/_4$ м. загальної ціни всього тиражу укр. книги. Проте, з 5,3 міл. карб. ціни російських видань приватні вид-ва мали за той же час аж 20% — понад 1 міл. карбованців.

Співвідношення різних груп вид-в на сьогодні показують такі цифри: із загальної ціни тиража останнього 1927 — 28 року в 15 міл. карбованців 2/3 падає на державні вид-ва (9 міл.), партійні — близько 2 міл. (13%), кооперативні та громадські 1,7 міл. (11,3%), професійні — 0,4 міл. (2,7%) і приватні — аж 1,7 міл. (11,3%).

У виданні укр. книги найбільшу ролю грає державний сектор — з 9,25 міл. карбованців — 6,3 міл.

Найбільш українізований сектор кооперативно-громадський: з 1,7 міл. ціни його видань 1,3, або 85%, падає на укр. книгу.

6. Темп українізації книги

Загальний темп українізації книги за останнє п'ятиріччя показують такі цифри (число назов укр. книг):

1923-24	1924-25	1925-26	1926-27	1927-28
855	1813	2166	2445	2920
31%	40,2%	43,6%	48,8%	53,9%

Як бачимо, тільки за останній рік українська книга (в назвах) перейшла за половину загальної кількости. Тираж укр. книги, завдяки багаточисельним підручникам, переважав уже давно і тепер складає 2/3 усього тиражу.

Звідси видно, що процес українізації книги ще далеко недостатній і вимагає дальшого посилення і поглиблення. Зосібна це стає видно, коли порівняти питому вагу книжкової продукції УСРР до загальної книжкової продукції СРСР. Маємо таку паралель в круглих числах за 1927 рік (без Узбекістану):

	СРСР	Україна	
Назов	32.000	4.700	15%
Друк. арк.	170.000	24.000	14%
Приміри.	220.000.000	27.000.000	12,5%
Відбитків	1.200.000.000	170.000.000	14%

Беручи на увагу, що в продукції УСРР укр. книга становить тільки половину, маємо питому вагу укр. книги в загальносоюзній продукції тільки 7%, супроти питомої ваги укр. населення в СРСР коло 20%.

Варто також порівнять книжкову продукцію на Україні (всіма мовами) з продукцією передових капіталістичних країн. За 1927 рік вона становила:

Німеччина	31.026	назов
Японія	19.967	„
Британія	13.810	„
Франція	11.922	„
ПАСШ	10.153	„
Польща	6.888	„
Італія	6.533	„
Голяндія	6.103	„
Україна	5.413	„

Отже, Україна на 9-му місці серед світових держав, як не вважати, що на першому в світі є продукція цілого Радянського Союзу — 36.680 назов. Але ці абсолютні цифри мусять бути скореговані показниками релятивними, приміром, — числом книг на 100.000 чол. людности, що дає по окремих країнах таке:

Голяндія	87	„
Німеччина	50	„
Японія	34	„
Британія	32	„
Франція	30	„
Польща	24	„
Україна	20	„
Італія	17	„
ПАСШ	9	книг, виданих 1927 року.

Отож, не зважаючи на помітні успіхи останніх років, ми ще мусимо наздоганяти передові країни. Правда, щодо тиражу наших видань ми вже випередили нашу буржуазну сусідку Польщу, а саме 1927 рік:

УСРР	4.700 назов	— 27 міл. прим.
Польща	7.400 „	— 24 „ „

Звідси видно, що тираж польської книги майже вдвоє менший від нашого, та й той, як скаржаться польські письменники, дуже й дуже поволі розходиться.

7. Журнали

Досі мало вважалося на величезну питому вагу журнальної продукції в загальній сумі друкованого слова. Тимчасом, приміром, 1928 року журнали відібрали близько 20% загального числа відбитків (проти 200 млн. книжкових відбитків — 46 млн. журнальних).

Числом друкованих аркушів журнали добираються ще більше — аж 25%, а саме: проти 26.000 книжкових — 10,7 тис. журнальних. І, нарешті, загальний тираж журналів становить 16 міл. — майже половину книжкового (34 міл.). Отож і увага до журналів мусить бути збільшена. Цифри ці показують також певну нерозвиненість, поряд журнальної, нашої книжкової продукції.

Українізація журналів переведена краще, ніж книги, що показують такі цифри (за 1928 рік):

	назов	друк. арк.	тираж	відбитків
Журн. рос.	76	2.732	4.266 т.	11,3 міл.
Журн. укр.	232	7.966	11.758 т.	35 міл.
	77%	75%	73,5%	75,6%

Аналіза журналів по окремих галузях мусить бути предметом особливих дослідів. Тут треба відзначити лише, що ми не навчилися ще як слід розповсюджувати їх та й акуратно видавати. Численні скарги передплатників справедливі. Це відбивається на незначному відсотку індивідуальних передплатників. Основну масу їх складають установи і організації (бібліотеки, клюби, школи, місцевкоми і т. інш.). Справжніх масових журналів в нас ще нема. Це завдання найближчого майбутнього.

8. Газети

Не будемо тут аналізувати і стану нашої газети. Дамо лише порівняльну таблицю росту їх пересічного одноразового тиражу в круглих цифрах:

	Укр. мовою	Рос. мовою	Інш. мовами	Всього
1 січня 1927 р.	481.000	410.000	40.000	931.000
1 січня 1928 р.	724.000	386.000	68.000	1.179.000
1 січня 1929 р.	863.000	398.000	85.000	1.346.000

Як бачимо, за два роки тираж української та національної газет збільшився майже вдвое, тираж російських газет трохи навіть знизився.

Це, звичайно, так і з журналами, як і з книгами не відповідає фактичним цифрам споживання: треба взяти на облік тираж українського покупця російських видань РСФРР, зосібна центральних московських газет.

У процесі українізації преси треба відзначити значні кроки щодо провідних центральних партійних органів (100%) і порівнюючи повільний темп щодо українізації робітничої масової преси (1928 рік — 71.000 примірників = 17%), а також червоноармійської (30%).

Але поряд українізації язикової треба урахувати українізацію самого змісту: освітлення питань української культури, економіки і т. д., в чім уся преса, за невеличкими винятками, взяла вірний, продиктований партійними постановами, курс.

9. Учбова література

Перейдімо тепер до побіжного огляду стану окремих галузів видання на останньому етапі 10-ти річчя — 1928 року, щоб усвідомити собі і наші хиби, і дальші перспективи та напрям видавничої праці.

Учбова література відбирає найбільше коштів і видавничих сил. Із загальної продукції 1928 року в 15 міл. карбованців на учбову й методичну літературу падає 5,7 міл. крб. Із загального числа відбитків за цей рік — 197 м.— на неї припадає рівно половина — 98 міл. відбитків. Це показує, насамперед, неорозвинені інші галузі видання, порівняльну слабість наших видавництв щодо ширшого обслуговування різноманітних культурних потреб радянського населення. Раніше фінансова, потім паперова скрута призвели до того, що й цієї кількости підручників бракує для нашої школи і, замість збільшуватися, число її зменшується.

1926 — 27	р.	припадало	на 1	учня	трудшколи	3,1	підручн.
1927 — 28	»	»	» »	»	»	2,8	»
1928 — 29	»	»	» »	»	»	2,3	»

Це загрозливе явище ставить на весь зріст справу ліквідації паперової кризи, збільшення долі УСРР в усьому паперовому контингенті СРСР, підсилення поліграфічної і фінансової бази.

Основну масу підручників видає ДВУ, але до цієї справи притягнуті і всі інші видавництва, крім приватних, а саме (відсотки до всієї продукції):

	Назов друк.	Арк.
ДВУ	57,0	59,0
Пролетарій . .	14,0	17,0
Книгоспілка . .	9,0	8,2
Центровидав . .	9,5	5,5
Наукова думка .	2,7	2,5
Інші	7,8	7,8
Разом . .	100	100

Підручники для шкіл соцвиху українізовані повністю, окрім, звичайно, російських підручників для шкіл з російською викладовою мовою для російського населення України (їх видає ДВУ, що, між іншим, знижує загальний процент його українізації, указаний вище — 92). Підручники для закладів партосвіти українізовані на 80%. Найгірше українізована література для профосу — всього 30%, хоч із них видання ДВУ українізовані майже повністю. Утворення нового українського підручника для профосу мусить переборювати труднощі, сполучені з браком кваліфікованої авторської сили, довгочасним написанням і складанням (витрачаються іноді 2—3 роки), потреби майже посміль перекладати, нарешті, через брак термінології, що лише за останній час знищується виданою ДВУ серією термінологічних словників, що складаються Інститутом Наукової Мови в Києві.

10. Соціяльно-економічна література

Соціяльно-економічна література українізована (в арк.) на 60,8%. Всього видано за минулий рік 566 назов та 3.318 друк. аркушів, з неї фундаментальної — 83%, масової — тільки 17%. Зосібна мало антирелігійної літератури, на яку попит надзвичайно зріс.

З видань треба відзначити розпочате ДВУ повне видання творів тов. Леніна (цього року має вийти 8 томів), а також класиків марксизму.

Видають соц.-економічну літературу переважно ДВУ (28%) і «Пролетарій» (26%). Решта розподіляється між Юрвидавом (13%), «Укр. Робітником» (8%), «Книгоспілкою» (6%), ЦСУ (5%) та іншими видавництвами (14%).

Великою хибою є незначний тираж масових соц.-економічних видань. Завданням є збільшити його, здешевити цим книжку і наблизити її до масового споживача.

11. Масова література

Загалом масова література складає ще дуже незначний відсоток у продукції наших видавництв: біля 30% по назвах і по аркушах. З неї майже половину складає красне письменство, третину — соц.-економ. література і лише п'ята частина припадає на точні і прикладні знання. Це ніяк не відповідає курсу на індустріялізацію і це рішуче треба змінити в дальшій діяльності наших видавництв. Із загального числа масової літератури тільки 8,3% розраховано на селянського читача, 17,5% на робітничого і 3,4% на червоноармійського, всього біля 30% самої масової літератури, або тільки 9% всієї книжкової продукції. Решта — 70% — так званої масової літератури є непопулярного характеру і нашою статистикою механічно заноситься до цієї рубрики. Це рішуче не годиться і не відповідає партійним директивам. Українізація масової літератури (63,1%) також недостатня.

12. Красне письменство

Красне письменство (за друк. аркушами) видано минулого року 64,7% укр. мовою — 841 назва, 3.803 арк. З них на сучасні оригінальні твори припадає 57% назов (317), класично-українські 28% — 158 назов і перекладні 15% — 81 назва. До цього треба долучити 38 книг критичних (з них половину — 19 книг — видало ДВУ). Попит на красне письменство зріс надзвичайно, в наслідок, головним чином, організованого походу пролетаріяту України на оволодіння українською культурою. Звичайний тираж — у 5.000 примірників — став пережитком. Роман, повість з цим тиражем розходяться в 3—4 місяці, в той час, коли за минулі роки для цього треба було 9 — 13 місяців.

Видають красне письменство майже всі видавництва, а саме: ДВУ — 26,5%, «Укр. Роб.» — 25,2%, «Рух» — 12%, «Книгоспілка» — 10%, «Пролетарій» — 2,5%. приватні видавництва — «Сяйво» і «Час» — 8,8% та інші 15%.

Із загального числа російської художньої літератури (130 книг) найбільше видав «Пролетарій» — 65, далі приватне видавництво «Космос» — 27 книг.

Серед виданих за минулий рік назов творів красного письменства, якщо розбити авторів за літературно-груповою належністю, книги розподіляються так:

Позагрупові . . .	63%
Плужани	14%
ВУСП'івці . . .	10%
Молодняківці . .	5%
Зах. Україна . .	4%
Н. Ґенерація . .	3%
Авангард	1%
Разом . .	100%

Аналіза тематики сучасного укр. письменства не досить втішна: тільки 5% творів висвітлюють соціялістичне будівництво, тільки 4,5% — робітниче життя, 3% — червоноармійське; в однаковій мірі увага віддана тематиці селянській — 28% і громадянській війні — 27,5%. Решта — 32% — це побутова тематика переважно з життя інтеліґенції, міщанства тощо.

Зв'язок письменників з пролетарською масою і сприяння вилялятися пролетарському письменницькому молоднякові має, очевидно, змінити це співвідношення.

13. Точні і прикладні знання

В найгіршому стані перебуває технічна література, до якої мусить бути притягнута тепер якнайпильніша увага. Вона займає лише 7,6% в назвах (409) і тільки 2,4% в тиражі (837 т. прим.). Очевидний малий тираж, а до того треба сказати, що майже 80% фундаментальної технічної літератури і досі видається рос. мовою. Популярна технічна література, щоправда, вже на 70% зукраїнізована. Але число її недостатнє і не відповідає вимогам сучасного радянського життя, інтенсивного соціялістичного будівництва.

Краща справа з літературою медичною (546 книг, або 10,1%). З неї масової 64%, але щодо українізації — тут справа мало не катастрофична — вона ледве дорівнює 10%.

Сільсько-господарська література має 390 назов, або 7,2% та 1412 тис. тиражу, тобто 5%. і, як видно з цього, цей тираж її недостатній, не масовий, тим більше, що 85,7% її — змістом література таки масова селянська. Українізована с.-г. література як слід — понад 90%.

Військова література займає ледве один відсоток у видавничих планах (75 назов, 372 т. примірників). Цього замало. Питання оборони країни вимагає більшого. Видавано її майже виключно укр. мовою.

Видання в галузі спорту досі ніяк не українізується. Мало не всі книжки минулого року (51) — російські.

Загалом книги точного і прикладного знання видають такі видавництва: «ДВУ» — 23,7%, переважно технічні; «Наукова Думка» — 23,2%, переважно медичні; «Радянський Селянин» — 21,9% — сільсько-господарські. Далі йде Вища Рада Фізкультури (9,6%), трохи «Книгоспілка» (3,3%) і Центровидав — 3%. Решту — 15,3% — видають інші, переважно приватні російські видавництва.

14. Інші галузі видання

Юнацька література займає дуже незначне місце (79 назов — 307 аркушів), тобто менше від $1^1/_2$% загальної продукції минулого року. Щоправда, радянська молодь обслуговується, звичайно, не тільки специфічно юнацькою літературою. Література масова (художня, науково-популярна і т. д.) у великій мірі йде для юнацтва. Українізована вона також недостатньо — лише на 51,9%.

Дитяча література має майже той самий відсоток українізації — 56,4%. Всього її видано 525 назов (9,8%) на 1163 аркуші (4,8% загальної продукції). Якщо число книг можна визнати за задовільне, так тираж дитячої книжки ще й досі замалий, а тому вона дорога.

Не зважаючи на те, що аж 3 видавництва: ДВУ, Книгоспілка і Київське Муз. Підприємство — видають ноти, лише поточного року вони стають ринковими.

Майже зовсім не посунулась ще справа з виданням репродукції образотворчого мистецтва. Майже нема плякатів, лубків, листівок, репродукцій з картин старих і сучасних художників.

Нарешті, мусимо відзначити величезний ще й досі відсоток відомчої літератури (аж 1562 назви!), не зважаючи на всі заходи щодо її скорочення. Українізована вона лише наполовину.

Ще гірше справа з довідково-практичною літературою (227 назов), що має обслуговувати широкі кола населення. Тимчасом вона українізована тільки на 32,6%.

15. Видавничі пляни і розповсюдження

Наведені дані показують, що українська радянська книга за останні роки пережила значну еволюцію і твердий курс компартії загалом здійснюється, але дуже поволі. Загальний темп розвитку української книжки усе ж не задовольняє культурних потреб УСРР (треба відзначити, що укр. радянська книга до того ще й пробиває шлях собі і за кордон: за перше півріччя поточного року її вивезено на крб. 40.000).

Накреслений минулого року п'ятирічний план розвитку книговидавничої справи вже тепер, через рік, показався замалий і абсолютно незадовільний. За тим планом, приміром, ДВУ мало 1929 — 30 р. видати 200 міл. відбитків — і це теж явиться мінімальнішою цифрою. Попит на книжку так збільшився, що нам загрожує книжковий голод. Склепи видавництв випорожнюються на ґеть. ДВУ, приміром, у березні 1928 року вторгувало власними виданнями 100.000 крб., в березні 1929 р. — 260.000 крб.

Загальний темп розвитку книжкової торгівлі основних видавництв на Україні може схарактеризувати така таблиця їх обігів по торгівлі літературою:

1924 — 25 р.	7.187 тис. крб.
1925 — 26 »	10.834 » »
1926 — 27 »	12.467 » »
1927 — 28 »	13.477 » »

Тепер на Україні існує (крім районів) 253 книготорговельні одиниці. При загальному курсі на розвиток низової книготорговельної мережі: книжкові полиці в сільських кооперативах, кіоски на заводах і т. ін., шляхом наближення до читача — книготоргівля, безперечно, іще збільшиться. Вся вона, починаючи з районів мусить перейти до рук кооперації. Отож, на кооперацію відтині покладається величезна відповідальність.

Найголовнішою запорукою кращого розповсюдження книги є, без сумніву, зниження її ціни, разом із підвищенням внутрішньої якости. Але замість досягнень у цій галузі наші видавництва пішли назад: пересічна ціна ринкової книги 1927 року була 85 коп, а 1928 року — 89,5 коп. Найголовнішою причиною цього є, насамперед, недопустимо мала тиражність, зумовлена, в свою чергу, головним чином, браком паперу. Крім цього, звичайно, не вжито достатніх заходів у справі раціона-

лізації виробництва, зменшення торговельних накидок, спрощення апарату, реконструкції застарілого поліграфічного виробництва (на Україні досі не було книжкових набірних машин, було тільки 3 книжкових ротаційних). Стоїмо перед потребою рішучої реконструкції нашої поліграфії. Інакше — зрив загального навчання, зрив ліквідації неписьменности. Час також подбати про розвиток укр. паперової промисловости.

Всі ці справи мусять стати предметом широкого обговорення в місячник української радянської книги, що припав на десятиріччя ДВУ, а також 10-річчя не тільки радянського, але й світового волетня — ГИЗ'а. Весь травень присвячується цьому місячникові, що закінчиться всеукраїнським, а далі — всесоюзним з'їздом видавництв.

Радянський і громадський актив, насамперед робітництво, мусить остаточно усвідомити ролю української радянської книги, взяти під сувору контроль її якість, ціну, способи розповсюдження. Мусить зорганізуватися радянський читач, обстежити бібліотеки, книгарні і самі видавництва, мусить ужити всіх заходів до оволодіння укр. культурою, придбати належні спеціяльні знання — і народиться тоді новий пролетарський автор української радянської книги. Цей шлях указує авангард робітничий — компартія і цим шляхом підемо.

С. Пилипенко

З ІСТОРІЇ ДВУ

Укцентраґ — Всевидав — ДВУ. Три найменування, три етапи в розвитку цієї установи — підприємства. Кожний із етапів відрізняється функціями та завданнями, характерними для окремих періодів діяльности ДВУ.

Першим моментом існування ДВУ є утворення за постановою Тимчасового Уряду України з 16/I—19 року «Українського Центральн. Аґентства для постачання і розповсюдження друкованих творів, «скорочено — «Укцентраґ»*), що організаційно увіходить до складу відділу Освіти на правах самостійного підвідділу; при Губ. і Повітвиконкомах відповідно утворюється Губ. і Повіт. Аґентства, підлеглі «Укцентраґу». Згідно зі зазначеною постановою «Українське Центральне Аґентство є державний орган для розповсюдження та експедіювання всіх, що виходять на Україні та в Російській СФРР видань, і постачає друковані твори всім фронтам, всім культурно-освітнім установам, поштово-телеграфним установам, відає всіма залізничними кіосками, відкриває книжкові крамниці та міські кіоски, організовує рухові вагони, артілі газетників тощо». Із наведеного тексту постанови видно, що завдання Укцентраґу обмежується основною функцією — постачати фронту і культурно-освітнім установам друковані твори. Матеріял, що ним має оперувати Укцентраґ, є головним чином газети, далі листівки і аґітаційні брошури та плякати, що їх надсилається із Москви, і наресті мало придатний для того часу фонд націоналізованої літератури. Зважаючи на нерегулярність поштового зв'язку, постачання провадиться через спеціяльну команду провідників літератури.

Відсутність нової літератури, що відбивала б утворені Жовтневою революцією зміни в соціяльному і політичному ладі, вимагала утворення потрібного для цього видавничого органу. Для здійснення цього при Укцентразі організується «Видавниче Бюро», робиться спробу згрупувати при цьому Бюрі письменників, ідеологічно ближчих новому ладу. Але, очевидно, що для цієї роботи час ще не настав і Бюро через деякий час розпалося, не залишивши після себе жадних слідів.

В квітні 1919 року Управління Укцентраґу переводиться з Харкова до Києва, куди вже раніш переїхав центральний уряд України. За доповіддю тов. Аросева ВУЦВК на засіданні від 5 травня 1919 року ухвалює

ДЕКРЕТ
Всеукраинского Центрального Исполнительного Комитета

Центральный Исполнительный Комитет постановляет:

1. В виду организации при Центральном Исполнительном Комитете Всеукраинского Издательства, все отдельные советские при различных Комиссариатах военного и гражданского ведомства издательства об'единяются в образовавшееся Всеукраинское Издательство.

В частности, существующие в Киеве так называемые «Центральное Издательское Бюро – Киевское Отделение» и «Украинское Центральное Агентство» (УКЦЕНТРАГ) целиком со своим имуществом и личным составом переходят в ведение и распоряжение Всеукраинского Издательства.

2. Всеукраинское Издательство должно в кратчайший срок собрать все сведения об учете наличности бумаги, имеющейся на территории Украины в соответственном Отделе Совнархоза, а также взять на учет все типографское имущество. Все распределение бумаги и типографских имуществ находится исключительно в ведении Издательства.

3. Все издательства при различных союзах, кооперативах, а также и частные должны зарегистрироваться во Всеукраинском Издательстве и получить от последнего право на бумагу и печатание.

4. Никакие учреждения без разрешения Всеукраинского Издательства не могут выдавать никому ни бумаги, ни какого бы то ни было крупного типографского имущества, как-то: машины, шрифт, валы и т. п.

5. Находясь при ЦИК'е, Всеукраинское Издательство существует на средства ЦИК и обязано последнему периодической отчетностью о своей деятельности.

Председатель *Петровский*
Секретарь *Коссиор*

5 мая 1919 года. (Оголошено в «Извест. ВУЦИК» від 9 травня 1919 р. № 37).

*) Більшість урядових постанов, оголошених російською мовою, зазначено тут в перекладі укрмовою.

утворити орган, що об'єднав би функції так видання, як і розповсюдження друкованих творів. Постанову цю оформлено декретом.

Цей декрет є перший офіційний документ, що визначив юридичний початок існування ДВУ в тому, приблизно, вигляді, в якому ми бачимо його тепер.

Але, не зважаючи на включення видавничих функцій, зробити щось посутнє в галузі видавничій не вдалося через становище, що утворилось у зв'язку з наступом денікінців, а потім евакуацією радвлади із України.

Відновлення діяльности Всевидаву починається майже з перших днів після реставрації в Харкові радвлади. В першу чергу організується Харківський Губерніяльний Відділ — Губпечать, а через декілька тижнів Всевидав починає розгортати свою роботу вже у всеукраїнському маштабі, але, знов таки, як орган лише для розповсюдження літератури. На шляху розгортання видавничої роботи ще низка перешкод: політична напруженість, відсутність або розрізненість літературних і наукових сил серед комуністичних або близьких до них кол, чуйно-вичікувальна позиція, недовір'я, а в окремих випадках відкрите вороже ставлення до нового ладу з боку наукових і літературних робітників старої формації. Проте, не зважаючи на такі перешкоди, потреба в новому слові примушує Всевидав розпочати видавничу роботу з наявними силами, що їх можна для цього використати. Характерною рисою видавничої роботи Всевидава цього періоду є стихійність; відсутні будь-які пляни, будь-яка система; видавнича робота йде «самотьоком»: що хтось принес, то і друкують. Одною із причин такої хаотичности у видавничій роботі слід визнати те, що в цей період книжкового ринку в теперішньому розумінні не було, що розповсюдження друкованих творів провадилось за схематичними розверстками б е з п л а т н о.

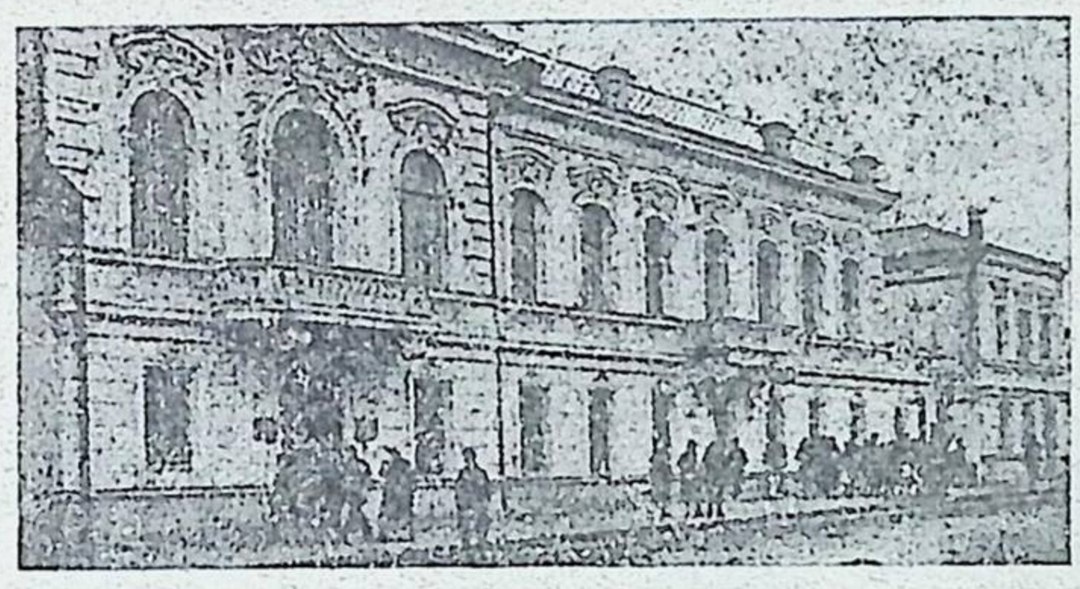

Будинок правління ДВУ в Харкові

Другий етап діяльности ДВУ починається з кінця 1920 року. Юридичне становище Всевидава в загальній системі радянських органів визначається в цей період затвердженим ВУЦВК'ом 7/XII — 20 року положенням про «Всеукраїнське Державне Видавництво ЦВК». За зазначеним положенням Всевидав є орган, підлеглий безпосередньо ВУЦВК. Функції Всевидаву за цим положенням є: «в царині видавничій — а) об'єднання і регулювання видавничої діяльности всіх установ, як військових, так і цивільних так само, як і кооперативних, наукових і літературних товариств і організацій; віданню Всеукраїнського Державного Видавництва підлягає дозвіл або заборонення друкування видань різних установ і організацій; б) регулювання всієї періодичної преси (дозвіл виходу в світ), припинення і спинання, визначення формату і тиражу і т. ін.; в) переважне, а в разі потреби і виключне використання підприємств поліграфічного виробництва (друкарень, літографій, цинкографій, політурницьких і брошурувальних закладів), г) виключний розподіл паперу, придатного для друкування газет, брошур, метеликів і плякатів, який може бути використаний для цієї мети і який призначається Всевидавові від Папірбюра; весь цей папір надходить від органів, які відають виробництвом паперу, реєстрацією його до безпосереднього розпорядження В. Д. В., в чиїх би коморах він не був. В царині розповсюдження Всевидаву надається право: а) реєстрації і розподілення всіх видів виробів друку; б) монополізації всієї справи розповсюдження, експедіювання виробів друку періодичних і неперіодичних з метою планового і доцільного постачання населенню республіки».

Отже згідно з цим положенням Всевидав формально є цілковитий на Україні монополіст так у справі видання, як і розповсюдження друкованих творів. Постановою з 25/III — 21 р. на Всевидав додатково покладається реєстрацію та збереження зразків творів друку, що здійснюється ним утвореним для цього «бібліографічним відділом» (нині Книжкова Палата).

В цей період Всевидав набирає величезного значіння і його використовується, як знаряддя боротьби з ворогами так внутрішніми, як і зовнішніми. Формальним покажчиком цього є постанова Президії ВУЦВК з 9/VI — 21 р., якою ухвалено «мілітаризувати Всевидав і зрівняти його із запільними установами військового відомства зі всіма формальними і фактичними правами і обов'язками співробітників, що відси випливають. Команду агентів-провідників літератури звільнити від мобілізації і прирівняти до військових службовців на фронті».

Покладена на Всевидав за умовами поточного політичного моменту агітпропаґандистська робота не повинна була, однак, позбавляти його основного значіння, як провідника через друковане слово культурно-освітніх завдань радвлади; і оскільки центральним органом керівництва всією культурно-освітньою роботою України був Наркомос, цілком натурально і логічно було введення Всевидаву в загальну систему установ Наркомосу, що і було оформлено відповідним декретом Раднаркому з 26/IV — 21 р.

Як вище зазначено, за затвердженим ВУЦВК'ом положенням з 7/XII — 20 р. Всевидав повинен був бути монополістом так в справі видання, як і розповсюдження друкованих творів, але в дійсності монополія ця існувала лише на папері, фактично 1921 р. паралельно зі Всевидавом мали свої видавничі органи не тільки майже всі центральні, а здебільша і місцеві установи, що випускали свої видання без жодного пляну і системи, витрачаючи на це дуже обмежені рештки паперу і поліграфічних засобів. Щоб усунути таке ненормальне становище, Раднарком видає постанову з 23/VIII — 21 р., якою ухвалює: «1) Працю щодо видання на території України книг та брошур з усіх галузей техніки і науки, медицини, аґрономії, кооперації, соціології, а також книг справочних, мистецьких, підручників для всіх шкіл, красного письменства, агітаційної і дитячої літератури, концентрується у відповідних відділах і підвідділах В.У.Д.В. і є під його виключним доглядом і контролем. 2) Усі редакційно-видавничі відділи всіх Народніх Комісаріятів та інших центральних і військових установ України координують свою діяльность з редакційно-видавничим відділом ВУДВ, котрий об'єднує видавничі пляни всіх комісаріятів і установ в єдиний план Державного Видавництва. 3) Вся редакційно-видавнича праця в ВУДВ розподіляється по відділах, підвідділах і секціях, для керування якими відповідний комісаріят або

центральна установа посилає свого представника».

Вельми істотним в історії діяльности Всевидава є заведення постановою Раднаркому з 14/X—21 р. моменту платности друкованих творів. За цією постановою література учбова, аґітаційна, політична, сільсько-господарська, науково-технічна, класики, дитяча і педагогічна бронюється за держустановами, розподіляється відповідними комісіями і відпускається згідно з декретом про розрахункові операції; решта літератури поступає у вільний обіг і Всевидав відпускає її лише за готівку. Одночасно зі встановленням принципу платности друкованих творів декретом Раднаркому 18/X—21 р. встановлюється обов'язковість для Всевидаву переведення своєї роботи за затвердженим Раднаркомом Видавничим пляном. Для здійснення цього пляну виділяється низку друкарень в Харкові, Києві, Одесі, Катеринославі та Полтаві, які повинні обслуговувати лише Всевидав. За постановою з 27/XII — 21 р. Всевидаву передано облік, контроль та порядкування всіма запасами паперу на території України.

Нова ера в діяльності Всевидава починається з другої половини 1922 року. Коли між першим і другим етапами не було певної межі, то третій етап уже різко відрізняється від другого. За уставою про Всеукраїнське Державне Видавництво останнє повинно було охопити всю ділянку видання та розповсюдження друкованих творів у республіканському маштабі. Досвід однак довів, що здійснення такого завдання не тільки недоцільне, але навіть і неможливе. Формально це розходилося зі становищем, що утворилося після видання в жовтні 1921 року декрета, яким припускалось існування приватних видавництв. Всевидав фактично не був, а після цього декрету і формально перестав бути монопольним і універсальним видавцем. Ясно визначилася його роля, як державного видавничого органа, функцією якого повинно бути здійснення культурно-освітніх завдань Наркомосу. Другим моментом була потреба внести в роботу цього органу господарчу пляновість, що відповідала б принципам нової економічної політики. Моменти ці знайшли відбиток в затвердженій постановою ВУЦВК з 30/VIII-22 р. новій уставі про «Державне Видавництво України». Зовнішньою ознакою нової устави є зміна найменування відповідно до дійсних функцій і завдань цього органу; друга істотна зміна полягає в тому, що з установи, яка перебувала на держбюджеті, ДВУ переводиться на стан підприємства, що здійснює свою діяльність на основі самоплатности і господарчого розрахунка.

Зазначеною постановою дано нову установку для роботи ДВУ, яку ДВУ здійснює до цього часу.

Істотним в дальшій роботі ДВУ моментом з'явилось визнання його згідно з постановою Раднаркому з 10/VII—23 р. фактичним монополістом в справі видання учбової літератури.

Говорячи про ДВУ в цей період, слід відзначити, що в цей час при Наркомосі, крім ДВУ, існувало ще й друге видавництво — «Шлях Освіти», 1924 року перейменоване у видавництво «Червоний Шлях». Формально «Червоний Шлях» вважалося як пайове товариство, фактично ж єдиним пайщиком, а, виходить, власником його був Наркомос. Отже, при Наркомосі було два анологічних видавничих органи, що провадили паралельну роботу, конкуруючи один з одним.

Щоб усунути це ненормальне становище, постановою відповідних органів ухвалено було «Червоний Шлях» злити з ДВУ. Офіційне злиття відбулося 1-го лютого 1925 року, коли «Червоний Шлях» увійшов до складу ДВУ зі всім своїм активом і пасивом.

Формальними моментами, що характеризують дальшу діяльність ДВУ, є затверджена ВУЦВК'ом та Раднаркомом 5/1 — 25 р. устава про ДВУ і затверджений Раднаркомом 8/IV— 26 р. статут ДВУ.

За цим статутом, де в чому правда застарілим, ДВУ працює й досі, переходячи в друге десятиріччя своє.

О. Аронсон

ПІДРУЧНИК У ВИДАННІ ДВУ

У травні місяці цього року радянська суспільність УСРР святкує десятиріччя Державного Видавництва України. Десять років... Загалом, це цифра невелика, незначна. А коли глянути, що ж ці десять років дали українській культурі, то дивом дивуєшся, як багато цінного придбала українська людність за цей час. Цінного і якістю, цінного і кількістю. Якщо взяти одну лише навчальну літературу по ДВУ, яка пересічно становить 50% щорічної його продукції, то за грубим підрахунком видано укр мовою більше за 1000 назов, тиражем більше за 40.000.000 примірників (підручники, робоча бібліотека учня, робоча бібліотека вчителя, навчальна література профосу, лікнепу, методична й навчальна література УПО). Отже, скарб безсумнівний, особливо, коли згадати, що до того в цій галузі нічого не було, коли згадати, в яких важких умовах доводилося творити підручника. Але в цій статті нас не так цікавить минуле, як сучасне й майбутнє. І тут якраз з одного патосу доведеться перейти на інший.

Насамперед, 40.000.000 — це на рік майже 1/10 навчальної книжки на одну людину. Чи досить того? Це поодне, а подруге чи досить 1/30.000 назви на людину? Є ще й третє, на що слід звернути увагу. А саме: життя йде вперед, вимагає нових форм, методів у роботі, поруч цього підручник мусить відбивати це життя. Чи наростання нових підручників задовільне? Правда, ще інші видавництва дещо видали і видають з навчальної літератури, але від цього не дуже змінюється картина. Запитання навмисне так поставлено, щоб на них не зупинятися довго і коротко відповісти: ні, ні і ні. Виходить, що в дальшій своїй роботі ДВУ мусить звернути на цю ділянку найпильнішу увагу.

Як можна говорити про індустріялізацію країни, коли у нас бракує відповідної технічної літератури, коли бракує добре освічених робітників? А чи можна говорити про кваліфікацію робітника, що не мав і не має при руці відповідного підручника або посібника з тієї чи іншої галузі технічного знання?

Всі ці питання сходять до одного гасла. Ім'я йому т е м п. Темп у розробці видавничого пляну, темп у мобілізації авторських сил, темп у придбанні засобів до видання, темп у проходженні рукописів до друку, темп у друкуванні, темп у поширенні книжки серед населення. Це гасло на одинадцятому році свого існування ДВУ мусить перетворити в життя. І все радянське суспільство, усі радянські заклади, насамперед Наркомос, повинні сприяти цьому темпові, бо в першу чергу від нього залежить розв'язання культурних проблем на Україні.

Говорячи про темп, не можна оминути і другий, не менш важливий, фактор соціялістичного будівництва. Це внутрішня і зовнішня якість підручника, якість, що так часто гальмує і самий темп. Якість підручника залежить

і від автора і від тих установ та осіб, що переглядають його і дають йому оцінку й випускають його у світ. З нашими підручниками, особливо масовими, з цього боку не все гаразд. Підручник масової школи, де момент виховний домінує над освітнім, здобільшого ще не цілком просякнутий єдиним настановленням — радянізувати та комунізувати школу. Закидати в цьому будь-кому не доводиться, бо добре знаємо, як важко було видавати теперішні підручники за новими методами, програмами, змістом, а лише хочемо констатувати факт, на який ДВУ мусить звернути також найсерйознішу увагу в дальшій своїй роботі. Щоб підручник був цінний змістом, потрібно створити найсприятливіші умови для роботи наших авторів. Часто доводиться чути, як, за браком коштів, автор буває позбавлений змоги придбати потрібну йому літературу, а розраховувати на літературу, яку одержують наші навчально-освітні заклади, також не доводиться, бо, якщо й і передплачується де, то в незначній кількості. Слід ще взяти під увагу перевантаженість наших авторів різною роботою. Це почасти спричиняється до «халтурництва», яке можна подекуди спостерігати тепер.

Рецензенти відограють у змістові підручника майже чи не найголовнішу ролю, бо вони власне мусять перевіряти, чи відповідає підручник сучасним вимогам, чи ні, бо за їхнім проводом і контролем будується нового підручника. До цієї роботи слід притягти найсильніших науково і найсвідоміших політично осіб.

Декілька слів про зовнішню якість підручника. На сьогодні ми бачимо значні досягнення, але й тут залишається бажати багато кращого. Підручника треба видавати в палітурках, на доброму папері з чіткими ілюстраціями. Гарно видана книжка вабитиме око учня, викликатиме у нього потяг до охайности.

Отже, перше десятиріччя настирливо висуває на чільне місце якість і темп.

А чи є надія, що Державне Видавництво України здійснить це гасло? Без сумніву, є. Бо до I/X — 28 р. по профосу було видано навчальної літератури укрмовою 203 назви, а на I/V — 29 року частково вийшло й друкується 115 назов, бо зараз уже більшість підручників соцвиху на 29/30 навчальний рік вийшла або виходить друком, бо вже в Наркомосі поставлено руба питання про негайний перегляд підручників для масових шкіл на наступний 29/30 операційний рік.

Хай же кожного робітника, що працює на ділянці створення українського підручника, бадьорять і кличуть до роботи — якість і темп!

П. Нельгівський

НОВІ СТЕЖКИ В СПРАВІ ВИДАННЯ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Коли робити деякі підсумки до десятиріччя ДВУ, то нашим реальним досягненням в справі видання дитячої літератури буде тільки те, про що я вже писав в № 12 нашого бюлетеня [1]). Досить переглянути для цього каталог видань за п'ятиріччя 1919 — 1924 рік «Українська книга» і «Покажчик Дитячої Літератури» В. Павловського, виданий нами в 1928 році. Ні кількісно, ані якісно та література і на вчора була недостатньою, а на сьогоднішній день вона задоволити нас тим більше ніяк не зможе: ні перекладів цікавих, ні цікавих нових спроб не було. Впадає на око етнографізм, кустарництво і якась аполітичність цих видань. Це почасти наслідки лінії того «кабінетного максималізма», який в свій час панував у соцвихові НКО. Наслідки дуже сумні. Але то важливіші стоять перед нами завдання на сьогоднішній день в справі дитячої літератури. Всі ці завдання навіть і ДВУ не зможе цілком виконати в найближчі роки, коли не буде скасовано ту вільну стихію видавничих намагань, яку зараз спостерігається на українському книжковому ринкові в цій справі. Заснування окремого видавництва дитячої книжки, як пропонують деякі товариші, нічому не допоможе, а, навпаки, привнесе ще більше суперечностей і непорозумінь в цю справу.

Вихід єдиний — це той, що його затвердила остання Всеукраїнська нарада робітників комдитруху. Ця нарада щодо дитячої книжки накреслила багато цікавого і корисного; його треба негайно запровадити в життя. Зараз щодо складання нових видавничих планів на 29 — 30 рік треба насамперед здійснити головну його постанову: про типізацію видавничої роботи в галузі дитячої книжки, кожного видавництва за його загальним напрямком. А також, щоб у всіх видавництвах було заведено коли не спеціяльних редакторів-комуністів, то хоча б консультантів (див. постанову XIII з'їзду ВКП, що каже: «нову дитячу книжку треба утворювати під безпосереднім ретельним доглядом партії»).

Головні принципові засади дитячої книжки щодо її змісту залишаються старі, які ще визначив XIII з'їзд партії,— це інтернаціональне виховання дитини. В цій справі у нас зроблено дуже і дуже не багато. І навіть про те, що у нас позитивного зроблено, ми можемо сперечатися і мати кожен свою окрему оцінку. Одну і ту ж книжку один з робітників комдитруху чи педагог буде вважати за шкідливу, другий за дуже корисну. Головна тут причина в тому, що «по вопросу о художественном воспитании, о художественно организованном действии и восприятии нет разработанной теории, нет научного анализа детских песен, книг, картин, кино, театров» (Крупская — Б. С. Э., ст. «Воспитание», ст. 231). І ось чому така велика розбіжність думок в цьому питанні. Можна тільки додати, що безумовно шкідливих книжок українською мовою було надруковано порівнюючи небагато (десятка не набереться). Це є позитивний наслідок попереднього перегляду книжок в Д. Н. М. К., а подруге тому, що приватника на українському ринкові досі майже не було. Тільки за останні дні почали свою шкідливу інтервенцію «Космос» та «Час».

Основні практичні засади, на яких ми повинні побудувати наш видавничий план дитячої літератури на майбутній рік, такі:

1) виявлення і притягнення до роботи нових авторських сил,
2) педагогізація плану,
3) стандартизація видань,
4) масовість,
5) здешевлення ціни.

Перше завдання раніш ми вирішали конкурсами, уважним розглядом рукописів, що їх надсилали нам автори з периферії (тут треба зауважити все ж таки, що і досі в значній мірі для дітей надходить тільки халтура, до того навіть зовнішньо неохайно зроблена), і авансуванням молодих і нових здібних сил.

[1]) Див. статтю «Невеличкі досягнення у великій справі».

Зараз цього не досить. Прийшов час об'єднати роз'єднані сили письменників громадською думкою, вирішити деякі питання, які не під силу і не будуть переведені в життя нашими, на жаль, ще бюрократичними установами. Для цього ініціятивна група письменників, педагогів, художників, бібліотекарів дитячих бібліотек, робітників комдитруху та редакторів видавництв утворює зараз в Харкові товариство організаторів дитячої книжки (ТОРДИК). Підтримати цю ініціятиву і допомогти їй розгорнутися, збудити громадську думку в дуже важливих питаннях про дитячу книжку, розробити їх — це основний засіб для того, щоб і нові автори і наші вже визнані письменники знали, про що саме і як треба писати для сучасної дитини.

Від старих наших методів, конкурсів тощо ми не відмовляємося, але вони повинні бути цілеспрямовані. Для цього ми зараз замовили Українському Науково-Дослідчому Інституту Педагогіки проробити тематичну сітку для дітей як дошкільного, так і молодшого шкільного віку. Звичайно, ми не сподіваємось, що це є вирішення справи, як кажуть, на 100%, навряд чи одразу можна за короткий час таку сітку побудувати бездоганно, науково і без помилок. Тому і не слід буде дотримуватись її суворо по-бюрократичному, але все ж таки це бодай до певної міри якось упорядкує справу і внесе деяку внутрішню пляновість. Навіть переклади ми гадаємо робити за певним тематичним підбором, а не так собі, що краще. ГИЗ вже утонув в продукції дитячих книжок про кішок та собак. Нам треба на його помилках вчитися і їх не повторювати [1]).

Книгарня ДВУ в Кичкасі на Дніпробуді

Сітка допоможе притягти нові авторські сили, крім того цій справі допоможе і розробка нових галузів дитячої книжки, як от весела дитяча книжка, біографічна дитяча книжка, антирелігійна дитяча книжка, піонерська і т. ін.

Конкурси, як спроба виявлення нових сил і притягнення громадської думки до утворення і заповнення певних галузів дитячої літератури відповідною авторською продукцією себе виправдали. В цьому році намічено, але остаточно ще не затверджено, два конкурси: перший на дошкільну дитячу книжку і другий на біографічну повість з життя борців за комунізм.

Ми розпочали на Україні видання вибраних творів українських письменників для дітей. В цій справі ми з'явилися піонерами. Навіть ГИЗ ще не почав видавати класиків спеціяльно для дітей. В цьому році перед нами стоїть завдання зробити масове, добре оброблене і приступне ціною видання українських письменників. Ми гадаємо випустити бібліотечку тиражем не менш, як 30.000 примірників, випустивши її, як передплатне видання до журналу «Червоні Квіти». Це дасть змогу значно збільшити тираж і тим здешевити видання

Все ж таки, щоб задоволити потребу ринку, який зараз, в зв'язку з ростом щодня темпу українізації, зі всіх боків натискує на нас і кричить: «дайте негайно потрібний асортимент для дитячих бібліотек», доведеться багато дечого перекладати. Це теж величезна культурна справа. І тут добір ми робимо обережно, використовуючи поради консультантів-літературознавців. Тут більш за все суперечок про те, що краще і що насамперед треба перекладати. Дехто з піонерробітників домагається видання «Искателей мозолей» й засуджує більшість класичної літератури, як буржуазну. Літературознавці радять перекладати з великим вибором, але насамперед кращі зразки світової літератури. Їхня лінія, на мою думку (коли не враховувати окремі видавничі помилки), безумовно правильніша; вона відповідає напрямку думок Леніна, Либкнехта і інших наших провідників про оволодіння буржуазною культурою. Літературу таку, як «Искатели мозолей», а може навіть кращу, ми повинні і можемо утворювати свою, оригінальну, висовуючи наших нових молодих письменників, а класичні зразки тільки і можна засвоїти, звичайно критично, лише в добрім перекладі. Треба також і теж в першу чергу перекладати і пристосовувати для дітей кращу продукцію сучасних пролетарських письменників.

Лінія на педагогізацію, на обережний добір до перекладу дасть можливість утворити стандартну бібліотечку як за установкою, так і за розміром і зовнішнім оформленням. Це відкриє можливість сподіватися на масове придбання цих бібліотечок, дасть можливість і сміливість друкувати великими тиражами, 15.000 — 20.000 примірників. Це сприятиме здешевленню дитячої книжки, та в свою чергу поширюватиме попит на неї. Така постановка видавничої справи веде до позитивного вирішення проблеми культурної революції в цій галузі в нашій країні і розвитку та закріплення процесу українізації.

Конкретне завдання, що зараз є перед нами — висунути проблеми нашого видавничого пляна на суд широкої громадськости, ми цією статтею частково здійснюємо. Бажано було б, щоб товариші, які зацікавлені дитячою книжкою, поділилися з нами своїми думками на поставлені питання в наступному числі нашого бюлетеня.

А. Алексеєв

---

[1]) «Вот примерная тематическая схема наших изданий для дошкольного и младшего возраста в продукции 27—28 годов: животные и природа — 113 названий и разные темы 36 названий.

По первой теме в предметной разбивке издано: о собаках 21 название, кошках 12 названий». Це говориться в статті про продукцію ГИЗ'а РСФРР в його ж журналі № 10/11 за 1929 рік «Книжный Фронт».

ПЕРІОДИКА

(Стисний огляд)

У видавничій діяльності ДВУ не малу ролю відограє періодична література. Розгортання ж роботи розповсюдження періодики розпочато Держвидавом лише в травні 1924 року утворенням Відділу розповсюдження при ЦТВ. До того ж часу так періодику, як і іншу літературу надсилалося філіям за наміченим ЦТВ розподілом. Але й з утворенням цього відділу ЦТВ не зосереджував своєї уваги на розповсюдженні періодики— ця робота йшла поруч з реалізацією продукції ДВУ взагалі. Такий стан роботи мало сприяв поширенню продукції періодичної преси і тривав порівнюючи недовго. На черзі стала проблема — відшукання методів та шляхів до поширення періодвидань.

Правління намічає інші шляхи роботи Відділу розповсюдження. На цей час, в січні м-ці 1925 р., сталося злиття Видавництва «Червоний Шлях» з ДВУ; з Контори Періодвидань «Червоного Шляху» та Відділу розповсюдження ДВУ було утворено Відділ Періодичних Видань ДВУ, що в лютому м-ці того ж року перетворено на «Головну Контору Періодвидань ДВУ».

Разом з цим починається концентрація періодичних видань в ДВУ. Держвидав мав у 1924 році порівнюючи значну номенклатуру видань, утворених ним самим або видаваних із доручення інших установ та закладів, як, наприклад: журнали — 1. «Новое в медицине», 2. «Більшовик», 3. «Життя й Революція», 4. «Вестник плодоводства, виноградарства и огородничества», 5. «Україна», 6. «Студент Революції», 7. «Літопис Революції» та дитячі журнали — 8. «Октябрьские Всходы», 9. «Червоні Квіти».

Крім згаданих журналів, передано НКО та «Червоним Шляхом» ще низку журналів та газет, а саме: 1. «Червоний Шлях», 2. «Знання», 3. «Селянський Будинок», 4. «Рабочий клуб», 5. «Нова Книга», 6. «Молодий Більшовик», 7. «Шлях Освіти», 8. «Радянська Освіта», 9. «Вісник Сільсько-Господарської Освіти», 10. «Ученые Записки», 11. «Наукові записки», 12. Газета «Геть неписьменність», 13. Єврейський журнал «Ді Ройте Велт», 14. «Журнал Для Всіх», 15. Журнал «Геть неписьменність».

На березень м-ць 1925 року ми вже маємо 31 журнал.

Маючи вже таку багату номенклатуру періодичних видань і відокремивши апарат, що обслуговував Контору, Правління шукало кращих шляхів та метод до просунення періодики в читацькі маси, щодалі збільшуючи й номенклатуру періодики.

Щоб удосконалити та раціоналізувати роботу Головної Контори й надати їй більшої ініціятиви, Правління перетворило Контору на «Сектор Періодичних Видань», що мав таку структуру: Сектор Періодвидань поділявся на підвідділи—Редакційний, Технічний, Розповсюдження, Передплати та Експедиції, Рекламний, Рахунковий і Секретаріят. При чому підвідділи Розповсюдження, Передплати та Експедиції, Рекламний, Рахунковий та Секретаріят складають Головну Контору Періодвидань ДВУ на чолі з завідувачем, що є одночасно і заступником завідувача Сектору.

За такої структури періодсектор одержав змогу взятися за організацію власної мережі на периферії, що переводила б свою роботу на контрагентських принципах за планом Головної Контори.

Протягом 1925 року організовано низку контор періодичних видань ДВУ на периферії: в Києві, Одесі, Дніпропетровському, Миколаєві; вони мали своїх суб'-агентів.

Таким чином 1925 рік в історії Періодсектору ДВУ є найбільшим організаційним часом, з якого починається планова робота так і у виданні періодики, як і в розповсюдженні її.

Поліпшуючи зовнішній вигляд журналів, ДВУ одночасно й дбає про склад редакційних та літературних сил для своїх журналів. Із кожним роком росте інтерес до періодвидань. Про динаміку зросту тиражів передплати журналів та газет ДВУ за час 1926 — 1929 рік яскраво свідчить відомість тиражів передплати що її ми наводимо нижче (див. табл. на стор. 17).

Але, ілюструючи цифри зросту тиражів, ми повинні зауважити, що в число передплати входила й безплатна надсилка періодики з метою реклями — і лише 1928-го операційного року Періодсектор одмовився розсилати безплатно періодвидання. Ось через що, переглядаючи тиражі передплати, ми помічаємо великий зріст тиражу в 1927 та в 1929 р. р. й нібито зменшення на деякі журнали в 1928 році.

Реальні ж обіги Періодсектор мав такі: за 1925—26 операційний рік крб. 469.981 — 90, за 1926 — 27 р. крб. 492.046 — 69, за 1927 — 28 р. крб. 553.447 — 40, за 1-е півріччя 1928 — 29 р. крб. 290.000 — (зокруглено).

Щодо адміністративно-господарських витрат, то тут ми маємо таку картину: 1926/27 операційний рік — крб. 116.641 — 88 к. або 23,7% до обігу, 1927/28 р. — крб. 104.303 — 70 к. або 18,9% і за перше півріччя 1928/29 року — крб. 46.000 або 15,8% до обігу. При чому за друге півріччя сума адміністративно-господарських витрат складатиме не більшу суму, як і в першому півріччі, при збільшенні обігу, бо протягом 3 та 4 кварталу цього року буде переведено кампанію складання договорів на централізоване постачання періодики школам та політосвітнім закладам.

Ці цифри свідчать про те, що обіги Періодсектору з кожним операційним роком збільшуються, а адміністративно-господарські витрати поступово зменшуються.

Протягом 1927 року Правління скорочує апарат Періодсектору на периферії шляхом ліквідації власних контор і утворює мережу своїх представництв в особі уповноважених з комбінованим утриманням (платня та комісова нагорода), а на 1-е квітня поточного року цих уповноважених зараховано до штату на сталу платню. Безперечно, що в даному разі утримання штату уповноважених коштуватиме значно дешевше, якщо уповноваженими буде виконано плян.

Про збагачення номенклатури та зріст самої продукції на 1928/29 рік свідчать такі цифри: на 1928/29 р. ми маємо 34 журнали з загальним тиражем у 7.527.000 примірників або 2.617 друкованих аркушів, що складає 15.750.000 відбитків проти 28 назов періодвидань, 1.866 друкованих аркушів, 3.096.000 примірників і 10.051.000 відбитків 1927/28 року. Це збільшення продукції Періодсектору проти минулого року передбачено конторисом до 35% в аркушах і до 50% у відбитках. Одночасно із збільшенням тиражу спостерігається здешевлення деяких журналів. Наприклад: журнал «Знання» коштує тепер 4 крб. 90 к. замість 6 крб., «Шлях Освіти» коштує на рік 12 крб. замість 13 крб. 50 к., дитячий журнал «Червоні Квіти» замість 4 крб. 80 коп. коштує 3 крб. 60 к. Деякі журнали збільшено в обсязі, як, наприклад, «Радянська Освіта» збільшено до 10 аркушів, «Гарт» збільшено в 2 рази, але ціну на них залишено попередню.

Порівняльна відомість тиражів передплати на 27 березня 1926, 1927, 1928 і 1929 року

Назва видання	1926 р.	%%	1927 р.	%%	1928 р.	%%	1929 р.	%%
На Зміну	14982	100	25403	169	26945	179	67131	448
Юный Ленинец	24550	100	16023	65	7047	28	—	—
Червоні Квіти	5005	100	11988	239	13325	266	13589	271
Октябрьские Всходы	1913	100	3262	170	2469	129	3848	201
Геть неписьменність	28349	100	37698	132	45838	161	84738	298
Знання	4017	100	4954	123	5353	133	6024	149
Селянський Будинок	4806	100	5997	124	5236	108	5494	114
Безвірник	6736	100	4656	69	5566	82	15650	232
Радянська Освіта	13585	100	17787	130	16063	118	16807	123
Шлях Освіти	2655	100	5663	213	3861	145	3907	147
Червоний Шлях	2447	100	3180	129	2380	97	2284	93
Самоосвіта	355	100	3652	1028	2343	660	2620	738
Наук.-Техн. Вісн.	102	100	427	418	297	291	403	395
Ді ройте Велт	533	100	1084	203	629	118	742	139
Літопис Революції	1231	100	3620	294	689	55	1514	122
Укр. Вісн. Рефлекс.	2190	100	1339	61	825	37	763	34
Бюлетень НКО (передп.)	—	—	119	100	870	721	2096	761
Прапор Марксизму	—	—	35	100	173	522	410	1171
Робітнича Освіта	—	—	27	100	385	1425	582	2155
Більшовик України					2751	100	8597	312
Гарт	Початок друку з травня 1927 р.				507	100	992	195
Дитячий Рух	» » з жовтня »				4284	100	8298	193
Красное Слово	» » з травня »				342	100	808	236
Плужанин	» » з травня »				723	100	—	—
Критика					142	100	1214	854
Зодчество	Видання станом на 31/XII — 28 р.				85	100	159	187
Східній Світ	Це видання станом на 31/XII — 28 року				66	100	76	115
Нова Ґенерація					216	100	505	233
Україна	Облік київських видань вели тільки в 1928 році				661	—	—	—
Літературна газета					1121	—	—	—
Життя й Революція					1931	—	—	—
Друг Дітей	Початок друку з травня 1928 р.				—	—	6684	—
Знання та Праця	» » з січня 1929 року				—	—	721	—
Заочн. Комун. Універ.	» » з листопаду 1928 року				—	—	1541	—
Сіл.-Госп. Освіта					—	—	1718	—
Літерат. Ярмарок	Видає книготорг ДВУ				—	—	—	—
Сіл.-Госп. Машина	Початок друку з квітня 1929р.				—	—	39	—
Літопис Укр. Друку	389							
Журн. «Геть неписьм.»	1978							
Учен. записки	139	Ці журнали припинено друком або передано до інших видавництв з 1927 року						
Ді Заат	561							
Нова Книга	395							
Студент Революції	485							
Рабочий Клуб	1670							

Здешевлення періодичної літератури і поліпшення її так з боку змісту, як і зовнішнього вигляду безперечно мали свої наслідки для поширення періодики. Правда, ми не можемо похвалитися, що справа розповсюдження періодики на височині; ми ще не вміємо заохотити читача, бо чим же пояснити, приміром, таке явище: підчас кампанії на якийсь журнал ми бачимо колосальний зріст цього журналу. Наприклад, журнал «Більшовик України» № 3 має тираж 8.500, а дальші три числа, присвячені питанням Всеукраїнської партконференції, мали такі тиражі: № 4 — 15.000, № 5 — 11.000, № 6 — 18.000 прим.; журнал «Безвірник» № 7 мав тираж — 17.000 прим., антипасхальний — має тираж — 33.000 прим. Закріпити ці тиражі, скориставшись з таких випадків, ми не вміємо.

Отже, ми бачимо, що певне зацікавлення до журналу в читача є, і нашій периферії слід вивчити нашу періодику, знати характер кожного журналу, його напрямок, щоб знати, кому який журнал пропонувати. Щоб успішно поширювати періодику, нашій периферії треба час од часу скликати конференції читачів, влаштовувати виставки, читати доповіді, що ознайомлювали б читача з періодичною пресою, з нашими досягненнями в цій галузі та й взагалі використовувати кожну нагоду для популяризації періодичної преси.

Цей стислий огляд продукції періодвидань ДВУ говорить нам про те, що періодвидання ДВУ, хоч і повільно, але все ж таки завойовують свого читача. Наші періодвидання охопили майже всі галузі нашого життя й можуть задовольнити культурні потреби трудящих мас. Отже, наша периферія мусить лише прикласти максимум праці, щоб просунути періодичну літературу в трудящі кола, відшукати споживача, бо без цього неможливе поглиблення культурної революції, приєднання до української культури нових творчих сил трудящих і здійснення завдань, поставлених радянською владою щодо комуністичного виховання мас.

В 10-ту річницю видавничої діяльности ДВУ ми повинні відзначити ту колосальну роботу, що її проробив Держвидав у галузі видання та розповсюдження періодичної літератури.

Ол. Панченко

ЗОВНІШНЄ ОФОРМЛЕННЯ КНИГИ І ПОЛІГРАФБАЗА ЗА 10 РОКІВ ІСНУВАННЯ ДВУ

Зовнішнє оформлення книги, так би мовити,— її технічна якість, нерозривно зв'язана зі станом поліграфічної й паперової промисловости країни. Одне випливає з другого, одне одне доповнює. Що більш удосконалене устаткування поліграфпідприємств, паперових фабрик, що вища ступінь технічного розвитку й кваліфікація їх робітників, то ліпша й більш тривка їхня продукція, в даному разі — книжка, журнал, газета. Це аксіома.

Якщо розглядати технічну якість продукції Держвидаву з цього боку, то слід визнати, що видавництво в справі якости книжки з боку її зовнішнього вигляду зробило дуже багато. Треба лише згадати, в який тяжкий для поліграфічної та паперової промисловости час розпочало свою діяльність Державне Видавництво України, що тоді мало назву «Всевидав»; той великий занепад друкарського діла, в умовах якого видавництво народилось, зміцнилось і перетворилося в могутнє своїм розмахом роботи видавництво Союзу Республік.

Остаточно розхитані друкарні, відсутність кваліфікованої робочої сили, що її відірвала від друкарського верстату імперіялістична війна, голод, холод та тиф, майже цілковита відсутність більш-менш придатної сировини для виробництва книжки: паперу, фарб, дроту, ниток, клею — ось ті умови, в яких «Всевидаву» довелося розпочати свою видавничу роботу в справі обслуговування широких кіл трудящих і селянства революційним друкованим словом.

Млява взагалі на Україні поліграфічна промисловість, зовсім не пристосована для великих книговидавничих робіт, ще більш заслабла під натиском цих об'єктивних умов. По тих друкарнях, де в довійськовий час ще можна було сяк-так видрукувати одну-дві книжки одразу, з 1919 — 20 р. р., за малим винятком, була майже повна руїна. Книжкові шрифти цих друкарень, якщо не перебували в сипкому становищі, були в такій мірі зужиткувані, що користатися ними для більш-менш гарної роботи було цілком неможливо. Друкарські машини не поступалися перед шрифтами. Повівечені, вкрай розхитані, без ремонту з початку імперіялістичної війни, вони були майже не придатні до роботи. Коли додати, що добути будь-якої зносної вальцової маси не було жадної можливости, а замість друкарської фарби щоразу доводилось користуватися покидьками динамічних заводів — якоюсь брудною рідиною, що трохи нагадувала друкарську фарбу й мала властивість протягом деякого часу після друку набирати рижого кольору — буде зрозуміло, що машини не друкували, а в буквальному розумінні бруднили папір, викликаючи роздратованість так у друкарів, як і в читачів.

Як логічне доповнення до цієї картини, відсутність доброго друкарського паперу. Оскільки гострою була паперова криза, можна бачити вже з того, що було використано майже всі комерційні і закладові архіви, використовувалося кожний шматок чистого паперу, чисті бланки й книги різних канцелярій старої царської влади, до склепів скарбниць і акцизного урядництва включно, звідкіль возами надсилалося до друкарні акцизні різнобарвні бандеролі в нерозрізаному вигляді, видруковані на цигарковому папері, зворотний бік якого використовувалось для друкування газет, відозв, гасел і т. іншої революційної літератури. На таких бандеролях, напр., довгий час друкувалося «Одесские Известия», що мали на той час не малий тираж. Ті ж самі «Известия», коли запас бандеролів вийшов, не довго думаючи, перейшли з цигаркового паперу на товсту, брудного кольору, бібулу, що вироблялася на фабриці, пристосованій для виробу толевого картону й товстого обгорткового паперу. Тисяча таких газет, замість звичайних 2-х пудів, важила 8 — 9 пудів...

Для тих же листівок, відозв, а також для інших дрібних канцелярських робіт використовувалося чайні наліпки, що їх багатенько було по бездіяльних в той час ліквідованих чайних фірмах. Часто траплялося, що агітаційну й пропагандистську літературу, а також буквері й читанки друкувалося на пакувальному жовтому або пляшковому кольоровому папері, а обгортки до них — на синьому або сірому «цукровому», цебто на папері, що призначався для пакування цукру. Поруч з цим, правда, дуже рідко, з'являвся папір і гарної якости, але знов таки не друкарський, а до писання. На такому папері (справжній англійський «Екстрастрон») видруковано першим виданням «Всевидаву» «Азбуку комунізму» Бухаріна й Преображенського.

1919 рік. Революція в розпалі; книга, плякат і мотелик були однаково потрібні, як набій та знаряд. Треба було з більшовицькою непохитністю та енергією пере-

могти всі перешкоди, щоб дати армії й революції її цю зброю — червоне революційне слово. Цю поважну справу й було доручено партією й радянською владою «Всевидаву».

Поширюючи свою видавничу роботу, розпочавши базування у першу чергу на харківських друкарнях, він організував редакційно-видавничі філії по найбільших українських містах: у Києві, Одесі та Катеринославі, друкарні котрих, порівнюючи з харківськими, друкували краще й швидше й мали до деякої міри досвід у видавничій справі.

Не зважаючи на низку несприятливих умов, за перший рік свого існування «Всевидав» випустив 267 назов, 5.719.015 примірників, зробивши для цього майже 400 аркушів набору й видрукувавши 10.943.000 відбитків. Більшість цієї продукції складалося з різних метеликів, відозв, оголошень, агітаційних плякатів, а також деякої кількости книг, брошур, потреба в яких в той час була величезна.

Вступаючи в другий рік існування й будуючи на той час значні видавничі пляни, «Всевидав» тоді вже цілою низкою обставин примушений був звернутись до уряду з проханням прикріпити до нього деякі поліграфпідприємства для обслуговування виключно його видавничих потреб. Беручи на увагу цю потребу й цілком поділяючи її, РНК УСРР «з метою врегулювання й доведення до ладу видавничої справи Республіки, а також для полегшення й переведення в життя єдиного видавничого пляну Всевидаву, що повинен в першу чергу постачати підручники Наркомосові, ухвалив: крім планового використовування всіх державних поліграфічних підприємств, Всевидаву для переведення його нагально-планової роботи надається у виключне користування такі друкарні: в Харкові — одна з найбільш устаткованих, в Києві — три, в Одесі — одна, в Катеринославі — одна й в Полтаві — одна. Всі позначені друкарні передається у виключне користування Всевидаву та його філій. Крім філій Всевидаву поліграфічні відділи ГРНГ та інші не повинні давати туди жадних книжкових та інших робіт». (З постанови уряду).

Таким чином цією постановою було прикріплено до Всевидаву 7 друкарень, що мали 60 друкарських машин та 1200 робітників. Ця постанова сповнила Всевидав великими надіями, але практичних наслідків, на жаль, було дуже мало. Перелічені друкарні і так в міру можливости обслуговували Всевидав, але ці можливості були надзвичайно обмежені. Час був голодний: ані хліба, ані паперу, ані фарб... Преміяльна система зарплати, що в той час існувала в поліграфпромисловості з її надзвичайно зниженою нормою виробу, давала вікчемні наслідки.

Все це разом, не зважаючи на значний редакційний портфель рукописів, призвело до того, що рік закінчився не блискуче: вийшла 621 назва, 1275 аркушів набору, 6.477.000 примірників та 14.645.000 відбитків. Порівнюючи ці наслідки з попередніми наслідками (1920 року), беручи на увагу руйнацію, що панувала навкруги, все ж не можна було не вбачати в роботі Всевидаву значних досягнень, хоча в кількості видань, що вийшли, по-старому перше місце займали метелики, відозви й дрібні, в 1—2 друкованих аркуші, брошурки, видруковані по більшості все ж таки погано. Цілком зрозуміло, що про художнє або навіть про більш-менш гарне оформлення годі було й мріяти в таких умовах. Було не до жиру; бути хоч би живу.

1922 рік проходить під знаком непу. Всевидав вже стає Держвидавом. З'являються більш-менш значні кошти і папір, переважно газетного типу. Програма робіт значно поширюється, книжка помалу набирає потрібного вигляду, хоч набирається, верстається й друкується ще досить незадовільно. Продукції на рік видається 258 назов, що складає 1998 аркушів набору, 3.236.000 примірників, 26.385.000 відбитків.

Зріст продукції Держвидаву в 1923 році робить значний ухил угору; кількість продукції, порівнюючи до минулого року, набагато збільшується; технічна якість книги, як і її оформлення, починає помалу нагадувати справжню книжку.

Відчуваючи гостру потребу у власній друкарні в центрі, що змогла б дати потрібний мінімум операційних можливостей і хоч до деякої міри знизити поліграфічну вартість книжки, з літа того року Держвидав гостро ставить перед відповідними організаціями питання про надання в його повне господарче користування великої друкарні в Харкові, мотивуючи це в першу чергу своїм прямуванням до максимального здешевлення виробничої вартости продукції й потребою мати хоч будь-яку волю в маневруванні роботами, що йдуть у виробництво. Після довгих і настирливих клопотань і впертого опору з боку місцевих господарських організацій, постановою РНК УСРР від 16-го жовтня 1923 р., затвердженого ВУЦВК'ом 2-го січня 1924 року, Держвидаву передано 1-шу друкарню в Харкові ім. тов. Г. І. Петровського.

Не зважаючи на те, що цю друкарню в свій час було сконцентровано майже з 17 дрібних харківських підприємств і в видавничому розумінні вона великого значіння не мала, але все ж таки вона була великою підмогою у видавничій роботі Держвидаву, з'явившись значним чинником у справі розгортання робіт у центрі, в Харкові, а одночасно й міцною підоймою для регулювання поліграфічних цін на українському поліграфічному ринкові, що дав можливість видавництву зекономити на виробництві не одну сотню тисяч карбованців і тим значно здешевити книжку.

1924 рік дає різке піднесення вгору в усіх напрямках. Кількість продукції, що її випущено цього року, порівнюючи до минулого року, збільшується вдвоє так у примірниках, як і у відбитках. Поліграфічна якість продукції, хоч і примушувала бажати ще багато дечого, особливо щодо масового підручника, все ж загалом незмірно була краща за продукцію минулих років. Досягнення це було зроблено дякуючи відповідному підбору висококваліфікованих робітників у справі технічного оформлення книги так у центрі, як і на периферії, а також шляхом концентрації значної частини видавничої роботи так у власній друкарні, що її поповнено новими шрифтами, брошурувальними машинами, як і в найкращих друкарнях Києва й Одеси. Від послуг інших друкарень Харкова, Дніпропетровського й Полтави довелося майже відмовитись, бо вони, як зовсім не придатні до книговидавничого виробництва, значно відставали від Києва і Одеси в техніці друкування книжок. Київські та одеські друкарні, що обслуговували видавництво, в особі Держвидаву бачили найбільшого свого замовця, позбавитись якого було економічно невигідно, більш-менш охоче йшли назустріч його категоричним вимогам доброї продукції. З цією метою вони значно підновили своє шрифтове господарство, відремонтували друкарські машини й запровадили до вжитку добру книжкову й ілюстраційну фарбу, що допіру з'явилась на ринок.

З другого боку, і в самому Держвидаві було звернуто увагу на технічне й художнє оформлення книжки. Серйозне ставлення до верстки книжок та журналів, підбор та відповідність шрифтів до даного роду літератури, особливо підручників, що повинні задовольнити не лише педагогічні вимоги, але й відповідати основним вимогам гігієни. З цією метою використано вказівки в справі

гігієни книжки таких авторитетів, як, напр., Кон, Жеваль, Вебер, Штатлер та ін. Для художнього оформлення обгорток й ілюстрацій до книжок запрошено було відомих графіків, як, напр., Страхова, Кирнарського, Маренкова та інших.

В цілому, не зважаючи на тяжку грошову депресію, що її відчувала не тільки видавнича промисловість, але й промисловість всього СРСР взагалі, дарма що затяжна паперова криза, що іноді переходила майже на паперовий голод, примусила в перше півріччя операційного року законсервувати цілу низку розпочатих видань — 1924 рік у розумінні техніки виконання книжки був для видавництва безперечно переломним. За рік було 569 назов, що мали 3.393 друкованих аркуші, 7.615.275 примірників книг та 57.760.325 відбитків. Серед цієї маси літератури були видання, хоч не розкішні, але в кожному разі непогані з боку поліграфічного виконання та свого зовнішнього оформлення. Книжка робилася придатною, і вона нагадувала книжку довійськової якости, що і було зазначено належним способом вищими директивними й провідними органами.

Починаючи з цієї пероходової доби, наступні роки дають значні хитання кількости виданої продукції майже в усіх її показниках з помітним зниженням тиражности, що було наслідком великої перепродукції в 1924—25 р.р., коли було видано (з жовтня по жовтень) 1623 назви, 8123 друкованих аркуші, 20.395.060 примірників та 133.583.900 відбитків. Цей рік був рекордним у видавничому значінні, але з негативними наслідками в торговельному, бо призвів Держвидав до затоварювання. Але ж коли видавництво й затоварилося, то поліграфбаза, всі друкарні, що обслуговували Держвидав, працювали з повним навантаженням і великим напруженням, тим більш, що значну частину продукції довелося видати порівнюючи за короткий термін — за III та IV квартали. Така спішка не могла не відбитися на технічній якості книжки — особливо на масовому підручникові, який цього року, якщо й не погіршав, то в кожному разі й не покращав.

Навряд чи доцільним буде спинятись на характеристиці виробничих досягнень, бо в основі вони подібні одне до одного. Не ризикуючи перебільшити, слід лише відзначити, що книжка Держвидаву з кожним роком так з боку технічного, як і художнього оформлення стає чимраз кращою, але слід підкреслити, що книжку цю ще не досить удосконалено. Звичайно, ми не можемо покласти цілковиту відповідальність за це на поліграфпромисловість, хоча в деякій мірі вона в цім і винна.

Провина поліграфпромисловости, напр., полягає в тім, що вона до цього часу не звернула належної уваги на якість малюнка, особливо малюнка автотипічного, що здебільшого друкувався або зовсім без вирізки, або з вирізкою, зробленою невміло, без знання тонкощів цієї роботи.

Ми не говоримо про ті випадки, коли ілюстровану роботу друкувалось та й нині часто-густо друкується на не досить глянсованому папері, а навпаки — висовуваємо факти, коли подібну роботу друкувалося на прекрасному хромо-міловому папері. Пора б уже навчитись робити гарні вирізки, а ще скоріше перейти до рельєфно-мілової приправки.

Тут, до речі, слід відзначити, що цим способом приправки українські друкарні остільки мало цікавляться, що фольга для рельєфно-мілової приправки, спеціяльна фарба й травильна рідина, що їх продавали в українських філіях Держтресту «Поліграф», не мали попиту, і після того, як вони пролежали рік на харківських складах «Поліграфу» їх повернули до Москви, де московські друкарні зразу і розкупили їх.

Ще гірше стоїть справа з друкуванням трьох і чотирьохкольоровки. Слід рішуче заявити, що в нас на Україні ані друкувати, ані виробляти для неї спеціяльні кліше також не вміють. А наслідок цього невміння (й небажання вчитись) негативно відбивається на оформленні книжки, особливо наукової книжки; про художнє оформлення цим способом друку обгорток дитячої й масової книжки говорити вже не доводиться. На Заході, напр., ви не побачите жадного серйозного підручника або наукової монографії з медицини, ботаніки, зоології або природознавства, щоб вони не мали великої кількости багатофарбних, чудово виконаних ілюстрацій. Ми ж примушені обмежуватися лише чорним малюнком, який часто є незрозумілим і викликає обурення так вчителя, як і учня.

Не останній докір поліграфпромисловості — це за її погане брошурування ... Немає книжки, щоб її не було зіпсовано в тому чи іншому процесі брошурування. То погано зфальсують або, підбираючи, переплутають аркуші; не додадуть одного або, навпаки, дадуть пару зайвих; то обгортку погано виправлять так, що книжка після п'яти хвилин перебування в руках читача залишається без обгортки без жадного зусилля з його боку; не закриють дротяного шову, що робить брошуру гидкою; а почнуть обрізати книжку, то обріжуть її або занадто багато або криво. Немає жадної друкарні на Україні, жадного видання, які були б цілком вільні від цих гріхів і не викликали б самого суворого докору.

Також погано ми робимо й палітурки. Ми не хочемо сказати, що наші палітурники не вміють цього робити: серед них є прекрасні майстри, але, на жаль, це велике майстерство не відбилося на масовій палітурці підручника або художньої книги. Причина того, що палітурка має вигляд кострубатої та халтурної, є не тільки в якості матеріялу, що його вжито, але багато ще залежить від неуважного ставлення до роботи з боку робітників-палітурників, а головне з боку керівників цехів, а також і підприємств.

Якщо ми вміємо технічно правильно набирати, не погано верстати, якнебудь друкувати суцільний текст, то друкувати ілюстрації й особливо багатофарбні — ми признаємося чесно й одверто, що в більшості випадках ми ще не вміємо (я сказав би: уже не вміємо, бо за довійськових часів у великих поліграфічних центрах України — Києві й Одесі — ілюстровані роботи й навіть багатофарбні виходили не так і зле. Це докір нашому молоднякові, що в цій справі мусить напружити всі сили та підкуватися на обидві ноги).

Не звільняючи від зазначених докорів українську поліграфпромисловість, а також і власні друкарні видавництва, бо гадаємо, що від цього їм буде лише користь і вони зроблять відповідні висновки,— ми одночасно, заради справедливости, не можемо не відзначити, що в цілому друкарні йдуть назустріч вимогам Держвидаву й в міру можливости виконання цих вимог — виконують їх. Де-не-де виявляється зацікавленість до художнього друку, і як досвід — проробляють це не погано. Перші наслідки експериментів з багатофарбним друком автотипій, що їх проробляє 2-га Одеська держдрукарня, цілком заслуговують на похвалу. Якщо за прикладом цієї друкарні піде й решта друкарень, що обслуговують видавництво, то з певністю можна сказати, що недалекий вже той, час коли й українську книжку — підручник, а також і масову — буде прикрашено художніми, багатофарбними, добре виконаними малюнками.

А нам це надзвичайно потрібно, бо так підручник, як і масова книжка є предметом самого широкого вжитку в пролетарській країні. Рідко трапляється така робітнича або селянська родина, щоб не було в ній

школяра, або споживача масової книжки, а якість цієї книжки чи підручника або незадоволення з неї — це явище вже не тільки економічне, а почасти й політичне. У селі буває так, що перша книга школяра є першою книгою в хаті, а у незаможника, можливо, перша книга його майбутньої бібліотеки. І ця книга повинна бути доброю книгою не лише змістом, але й своїм зовнішнім оформленням.

У цьому напрямку допомогти видавництву повинні друкарні, бо видавництво зі свого боку зробило майже все, що залежало від нього: автори пишуть хороші книжки, технічно оформлюють їх непогані майстри, художнє оформлення обгорток та ілюстрацій виконують кращі українські художники-графіки, особливо за останній рік, коли цій справі Держвидав уділив особливу увагу; на посаду художнього редактора запрошено відомого художника Вадима Меллера.

Повторюємо, що черга за друкарнями та їхніми робітниками. Вони мусять дати таке технічне виконання, за яке не довелось би червоніти так керівникам видавництва і поліграфпідприємств, як і робітникам-поліграфістам.

Десять років існування Держвидаву так чи інакше минули. За цей час багато видавалося поганих і гарних книжок, журналів, плякатів та іншої літератури. Але в майбутньому ще більше видаватиметься літератури, бо культурна революція в країні доміру розпочинається.

Жадного неписьменного в Союзі Соціялістичних Радянських Республік! Жадного, що не читав би книжок, журналів і газет на Україні!

Цей льозунґ культурна революція оповістила і вона його без сумніву здійснить, але за допомогою революційного друкованого слова, добре виданої книжки й масового підручника. Для того, щоб і книжка й підручник у дійсності були масовими, були видані добре, треба, щоб потурбувались Державне Видавництво України, весь колектив його співробітників і робітники поліграфічної бази видавництва — всі друкарні, що його обслуговують.

Дешеву й гарну книжку в маси!

Цей льозунґ від сьогодні мусить бути льозунґом для всіх робітників видавництв, для всіх друкарів і книгарів; всі як один повинні прямувати до негайного здійснення культурної революції...

М. Самокатов

ДЕРЖВИДАВ У СИСТЕМІ КНИЖКОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Держвидав України святкує десятиліття зі дня його заснування. У день «Робітничої Преси» — 5-го травня 1919 р. — декретом ВУЦВК було ухвалено Укр. Центр. Аґ. перетворити на Всевидав, що згодом виросло в велетенську книжкову фабрику, яка посіла поважне місце в культурному будівництві відродженої країни. Простежити за зростом видавництва краще за все можна було б, продивляючись продукцію цього десятиліття. Від жовтих і синіх твердих, ніби тектура, сторінок аґітаційних брошур, листівок на цигарковому папері, плякатів на сірих обгорточних аркушах — до томів В. І. Леніна в перкалевих оправах, атласів до наукових праць, альбому «Театральні строї», «Дніпрові пороги», поезій В. Блакитного — це саме є шлях від Укрцентраґу до Державного Видавництва України на сьогодні. Вся продукція за ці роки відбиває яскраво, наче дзеркало, хронологічно, як газетний аркуш, день-у-день темп і зміст нашого політичного, господарського і культурного життя. Це ще раз підкреслює і стверджує нам ту ролю, що її виконує і надалі повинно виконувати наше видавництво.

Але свято Держвидав'у — це свято української радянської книжки і всіх її продуцентів. Не можна тому обминати загального значіння і ролі української книжкової промисловости в системі всього СРСР. Це має цілковиту рацію, якщо згадати, що ще в 1927 р. тільки книжка укр. мовою, що її було видано 7 видавництвами України, посідала 14% в загальній продукції СРСР по відбитках та становила 15% до назов. Але в масі всієї продукції, що її видано було по всьому Союзі, крім рос. мови, тобто серед літератури нацмовами, українська книжка посідає перше місце, а саме — 36% по назвах та 58% до тиражів. Зокрема ДВУ в продукції всіх національних державних продуцентів (крім ГИЗ'а) посідає таке місце: по назвах — 19%, по тиражу — 37,2% та по відбитках — 41,2%, тобто перше місце. Навіть в загальній підручній продукції (соцвиху) ДВУ посідає друге місце, що видно з таких даних:

	Назов	Тис. пр.
Видано підручників ГИЗ'ом РСФРР:	497	15.668
« « Держвидавом УСРР	196	6,885
« « Рештою 5 видавн.	341	2.572

Отже, йдучи на другому місці, за ГИЗ'ом РСФРР, в галузі видання підручників, ДВУ водночас не залишалося на останньому місці серед інших галузів — а саме: посідало 6 місце в продукції серйозної соц-екон. літератури, 5 місце в художній і т. д.

Отже немає нічого дивного, що на Україні Держвидав посідає основне місце в книжковій системі не тільки в галузі видавничій, але й торговельній.

Протягом десятиріччя книжковий ринок України переживав процес свого зміцнення, консолідації, що йшло через важкі періоди. Народження нових видавництв, розвинена мережа відомчих видавництв викликали паралелізм, нездорові ухили в галузі видавничої політики та шкідливу конкуренцію в боротьбі за ринок. Це можна спостерігати по таких даних, що відбивають динаміку нашої книговидавничої мережі:

	24—25	25—26	26—27	27—28	28—29
Загальна кількість видавництв (разом з відомчими)	397	443	443	119	119

Отже протягом тільки 4-х років наша книговидавнича система перетерпіла значних змін: кількість одиниць скоротилася майже в 4 рази. Адже це скорочення йде виключно за рахунок ліквідації відомчих та громадських видавництв, але це мало за мету — і її було досягнуто — оздоровлення книговидавничої промисловости та книжкового ринку. Зміцнення основних видавництв матеріяльними засобами та людським матеріялом призвело до закінчення першого надзвичайно важливого організаційного періоду в книговидавничій справі. Видавництва почали будувати свою діяльність на міцному економічно-фінансовому фундаменті, поступово почали переходити на типізацію своєї продукції, що не змогло не відбитися позитивно на наслідки їхньої роботи.

Почало міцніти і ДВУ. Після катастрофічного 1924—25 р., коли продукція несподівано збільшилася проти попереднього року без будь-якої підстави майже в 3 рази, а чужі видання закуповувалося цілими тиражами, що спричинилося до важкої фінансової кризи,— після цього року ДВУ поволі міцніло на ґрунті господарської доцільности.

Отже цей рух можна простежити за такими даними, що малюють картину видавничої справи на Україні взагалі та зокрема по ДВУ.

Продукція укр. в-в та роля ДВУ

(без періодики)

1923 — 24	р.	видано	було	всього	назов	—	2757,	Друк.	арк.	12420,	тиражем	14665 тис. прим.
1923 — 24	р.	«	«	ДВУ	«		440	«	«	2903	«	5328 «
1924 — 25	р.	«	«	всього	«		4508	«	«	21387	«	33773 «
1924 — 25	р.	«	«	ДВУ	«		1254	«	«	6778	«	17093 «
1925 — 26	р.	«	«	всього	«		4970	«	«	24071	«	30193 «
1925 — 26	р.	«	«	ДВУ	«		796	«	«	5551	«	11683 «
1926 — 27	р.	«	«	всього	«		5008	«	«	24370	«	27108 «
1926 — 27	р.	«	«	ДВУ	«		608	«	«	4788	«	8907 «
1927 — 28	р.	«	«	всього	«		5413	«	«	26235	«	34107 «
1927 — 28	р.	«	«	ДВУ	«		739	«	«	5110	«	9833 «

Тільки по відбитках продукція ДВУ до загальної в 1927 — 28 р. становить понад 50%.

Отже, починаючи з 1926 - 27 р., ДВУ бере напрям у своїй видавничій діяльності на нормальний розвиток на ґрунті дійсних потреб ринку і власних матеріяльних можливостей на той час. Поступово йде процес повороту і закріплення на позиціях основного продуцента, що були втрачені раніш ДВУ.

Але діяльність ДВУ слід розглянути під кутом зору виконання ним завдань, головним чином, що сприятимуть до поширення та поглиблення процесу загального національно-культурного будівництва. Надзвичайні потреби в укр. книжці повинні заловольнятися насамперед головним продуцентом книжки на Україні. Отже це ніби на продукції ДВУ протягом років відбивалося.

Укр. книжка в загальній продукції та зокрема ДВУ

					У відсотках		
					Назов	Друк. арк.	Тираж
1923 — 24	р.	видано	було	укр. мовою до загальної продукції в-в УСРР	31	29	50
1923 — 24	р.	«	«	« ДВУ	61	42	74
1924 — 25	р.	«	«	всіх в-в	40	35	58
1924 — 25	р.	«	«	ДВУ	64	55	78
1925 — 26	р.	«	«	всіх в-в	44	43	66
1925 — 26	р.	«	«	ДВУ	83	79	94
1926 — 27	р.	«	«	всіх в-в	49	53	60
1926 — 27	р.	«	«	ДВУ	89	82	90
1927 — 28	р.	«	«	всіх в-в	54	57	65
1927 — 28	р.	«	«	ДВУ	92	90	91

Отже ці дані доводять, що ДВУ з чинника загально-культурного будівництва перетворюється на активного чинника зокрема в процесі національно-культурному, тобто переходить на рейки, відповідні до його призначення. Майже по всіх покажчиках українська книжка в продукції ДВУ посіла понад 90% її. Але водночас спостерігається явище, коли темп українізації книги в загальній масі продукції всіх укр. видавництв відстає від темпу розгортання національно-культурного процесу та навіть на 50% від темпу українізації книги по ДВУ. Звичайно такий стан є абсолютно незадовільний, особливо в роки велетенського піднесення інтересу мас до книжки української, непідготовлености до нього наших бібліотек, які повинні до деякої міри цей інтерес задовольняти, але з чим їм не впоратися без допомоги видавництв, що повинні зосередити на цьому свою увагу.

Просунення книжки до широких мас залежить не тільки від якости її, але в не меншій мірі також від її вартости. Рік-у-рік ідеологічна, наукова та технічна якість книжки поліпшуються. Але поруч цього йде процес підвищення вартости та ціни книжки. Щоправда, в загальній продукції ДВУ ми спостерігаємо протилежне, тобто собівартість та номінал аркуша-відбитка знижуються, що видно з таких даних:

Вартість аркуша-відбитка

(по неперіодичній продукції)

			Виробн. вартість	Номінал
1923 — 24	р.	по всіх в-вах . . .	—	—
1923 — 24	р.	ДВУ	2,83	7,05
1924 — 25	р.	по всіх в-вах . . .	2,41	5,3
1924 — 25	р.	ДВУ	2,21	5,3
1925 — 26	р.	по всіх в-вах . . .	3,1	6,5
1925 — 26	р.	ДВУ	2,75	6,81
1926 — 27	р.	по всіх в-вах . . .	3,1	7,3
1926 — 27	р.	ДВУ	2,68	6,3
1927 — 28	р.	по всіх в-вах . . .	4,31	9,7
1927 — 28	р.	ДВУ	2,49	6,13

Отже за останні два роки йде зниження собівартости та номіналу продукції ДВУ, тимчасом коли по всіх

в-вах за останні три роки собівартість збільшилась на 30% та помітал навіть на 50%.

Треба, звичайно, мати на увазі властивості продукції Державного Видавництва, а саме монопольне право на видання підручників «оцвиху, що виходять значними тиражами і посідають поважне місце в загальній продукції. Але це право ДВУ використовує вже кілька років, при чому підручник у продукції попередніх років в абсолютному та процентному співвідношенні становив значно більше, ніж у роки, 1926—1928. Опріч цього, ДВУ видає також і малотиражну книжку — підручник профосу, наукову тощо, що мають високу собівартість та номінал. Отже не можна пояснювати поступове зниження вартости книжки ДВУ виключно характером продукції, а треба це віднести також за рахунок економічно-фінансового зміцнення підприємства.

Між іншим, де-не-де точаться балачки про дорожнечу укр. книжки в порівнянні з російською. Користуючися з матеріялів Комітету в справах друку при Наркомторзі СРСР, ми спостерігаємо таку картину, що відбиває вартість продукції укр. та рос. за 1926 р. (календарний).

Вартість відбитка укр. та рос. продукції

	Виробн. вартість	Собівартість	Номінал відб.	Коефіцієнт
Рос. мовою . .	3,4	4,6	8,5	2,7
Укр. мовою . .	2,3	3,4	7,3	2,5
Зокрема по ДВУ.	2,68	3,01	6,3	2,35

Отже ми спостерігаємо, що книжка укрмовою, що посідає друге місце в продукції всього Союзу по мовах, дешевша, ніж російська книжка, що становить 80% до загальної продукції СРСР у відбитках. Розходження між даними, що нами наведені в таблиці, та тими, що їх наведено Комітетом у справах друку СРСР, пояснюється тим, що нами висвітлюється рік господарчий (жовтень-вересень), тимчасом коли в останніх відомостях зазначено рік календарний.

Звичайно, дальше зниження вартости книжки залежатиме від переустакування та раціоналізації нашої поліграфічної бази, поліпшення роботи видавничих апаратів, впорядкування нашої книготорговельної системи та, головним чином, від тиражного зросту, що цілковито залежить від справжнього охоплення нових контингентів споживачів книжки.

Яким же шляхом іде реалізація книжкової продукції на ринкові? Основний канал, що ним ішла книжка ДВУ до широких кіл споживачів, це власний торговельний апарат ДВУ. Ми якось наводили вже дані, що висвітлюють це питання, але в останньому році ДВУ реалізувало через свої торговельні одиниці 85% своєї продукції. Це не зважаючи на те, що торговельна мережа на селі зосереджена майже цілком в руках кооперативної книготорговлі, а ДВУ є нібито основний продуцент української книжки.

Книготорговельна мережа на Україні розвинена значно краще, ніж по інших республіках, і по кількості одиниць (крім сільських) посідає друге місце після РСФРР. Але за обсягом територіяльного охоплення вона навіть іде на першому місці — по РСФРР одна книгарня на 8000 кв. кілом. та 173 тис. людности, по УСРР на 1300 кілом. та 84 тис. чоловіка.

Динаміка мережі основних видавництв має такий вигляд за останні роки:

	1926 р.	1927 р.	1928 р.
По окр. містах одиниць .	239	217	253
Те ж контраґент. .	560	302	271
Позаокругові од. . . .	887	1172	1798
	1686	1691	2322

Отже останній рік дає значне, правда — недостатнє, зростання мережі позаокругової. Але зріст цей відбивається за рахунок притягнення до книготорговлі кооперації, тимчасом ДВУ свою власну та контраґент. мережу скорочує і цього року на селі залишає тільки мережу в Донбасі, ліквідуючи її по всій Україні.

Кількісно мережа ДВУ посідає в загальній друге місце. Власні торговельні одиниці ДВУ до загальної мережі по стану на 1/X — 1928 р. (253 од.) становить 30% Але в загальних книготорговельних обігах мережа ДВУ посідає перше місце.

Книготорговельний обіг основних в-в УСРР
(без періодики)

	Загальний обіг в тис.	З них на ДВУ (без росвідділів) тис.
1924 — 25 р.	7187	4696
1925 — 26 р.	10834	5275
1926 — 27 р.	12467	5292
1927 — 28 р.	13477	5767

Отже за форсованого темпу зросту загальних обігів, зокрема ДВУ від них відстає, але все ж залишаючися основним каналом просування книжки.

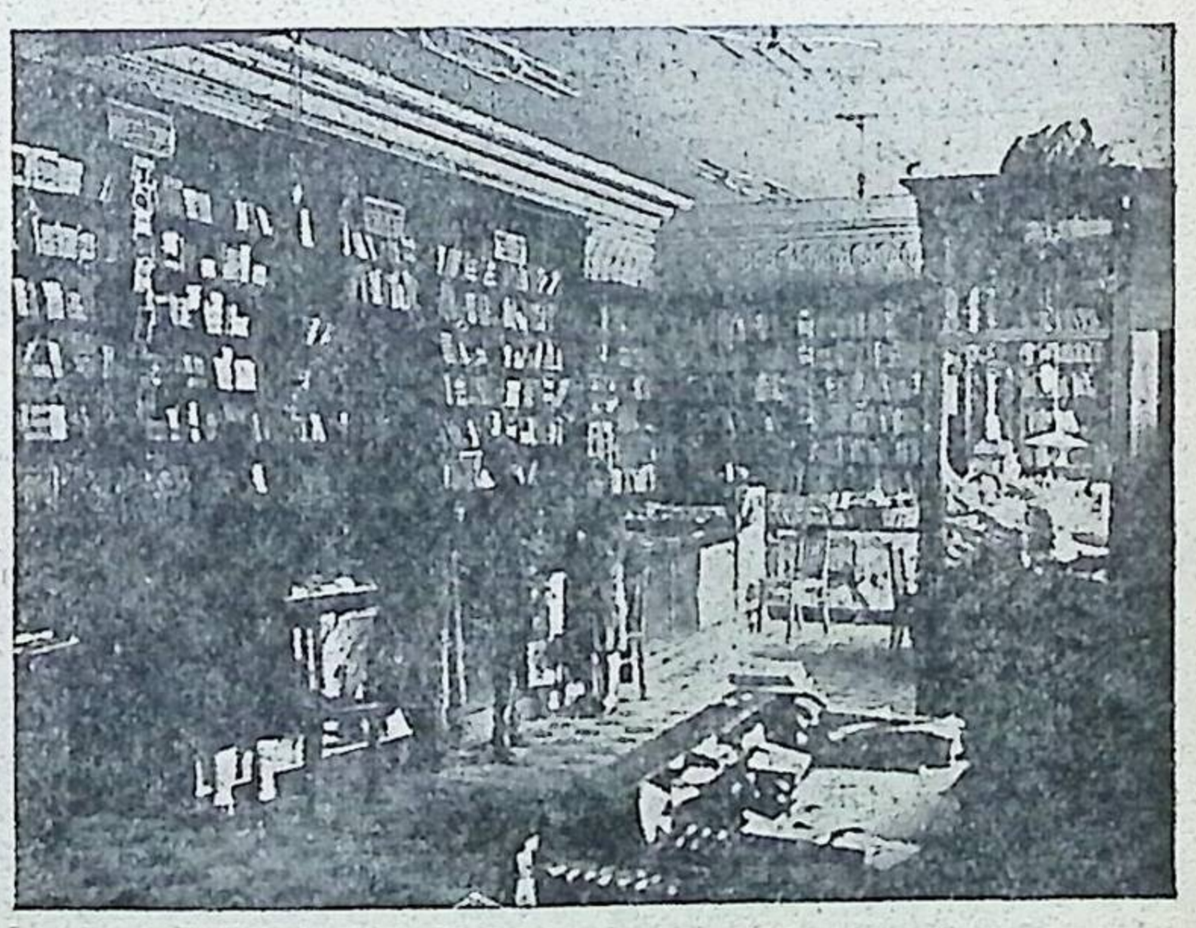

1-а книгарня ДВУ в Харкові

Але загальний зріст обігів іде здебільшого за рахунок підвищення питомої ваги неукраїнської книжки в обігах деяких книготорговельних організацій, що можна простежити за такими даними, які висвітлюють роль власних видань в обігах основних видавництв:

	24/25 р.	25/26 р.	26/27 р.	27/28 р.
	у відсотках			
ДВУ, власні вид.	53,2	67,7	71	70
Книгоспілка .	20	33,5	26,1	22,6
Пролетарій .	74,3	76	61,7	66,1
Укр. Робітн. .	—	26,3	17,4	14,3

Отже, коли мати на увазі, що зріст загального обігу йде майже виключно за рахунок «Книгоспілки» по розділу чужих видань (збільшення торгу ними виносить близько 90% всього зросту обігів її), що продукція «Пролетария» українізована на 32%, а «Наукової Думки» на 6% та, нарешті, те, що в обігові кооперативної книготорговлі книжка ДВУ (разом з підручником) посідає 8 — 9%, то ми дійдемо висновку, що ДВУ залишається головним поширювачем української книжки.

Отже кооперативна книготорговля потребує різкого перелому в бік активізації роботи щодо просунення укр. книжки, головним чином на селі, де утворюється небезпека в зв'язку з безпосередньою ізольованістю книготорговельної мережі ДВУ від сільського ринку.

Нарешті, кілька слів про завантаженість нашої книготорговельної системи. Торговельна завантаженість кожного працівника спричиняється до зниження витрат, тобто впливає на собівартість продукції. Отже за останні роки ми спостерігаємо таку динаміку:

Навантаження одного працівника по книготоргу

(в тисячах крб.)

	24/25 р.	25/26 р.	26/27 р.	27/28 р.
Припадає на одного працівника пересічно по основних в-вах.	5	8,06	8,6	8,4
Те ж по ДВУ.	15,3	11,5	11,6	12,7

Отже поруч зниження навантаження одного робітника, а через це і кожного торговельного підприємства по загальній системі іде процес збільшення навантаження на одиницю книготоргапарату ДВУ.

Проте слід вважати, що зниження по загальній системі книготорговлі пояснюється зростом сільської мережі, обіги якої порівнюючи надзвичайно мізерні, тобто ці підприємства недостатньо завантажені. Але водночас слід підкреслити те, що до певної міри це зниження є результат невпорядкування книготорговельного ринку, що потребує раціоналізації з метою укрупнення підприємств та концентрації по них обігів. Отже від практичного вирішення проблеми реорганізації книжкового ринку, на підставі і засадах постанови ЦК КП(б)У, залежатиме питання рентабельности нашої книготорговельної мережі та поліпшення її роботи.

Підраховуючи результати, ми спостерігаємо величезний зріст видавничої та торговельної діяльности українських видавництв та зокрема ДВУ за 10 років свого існування. Але треба відверто визнати, що на сьогодні ми відстаємо від загального зросту культури, а через це не задовольняємо потреби в українській книжці. Особливо поточного року почуваємо ми це, не зважаючи на те, що продукцію поточного року значно побільшено проти минулого по ДВУ до 160 міл. відбитків проти 105 міл. м. р. Це доводять нам наші обіги за останнє півріччя 1928—29 р., які по ДВУ виносять близько 3.800 тис. крб. по реалізації літератури, тобто більш аніж минулого року за цей же час майже на 50%.

Але треба ще пам'ятати про те, що ми задовольняємо покищо потреби бібліотек і установ та не приступили до охоплення книжкою безпосередньо споживачів—робітників та селян. Паперова криза, що впливає на розвиток діяльности ДВУ, є явище тимчасове, чому перед нами постає завдання — пробити українській книжці дорогу до дому робітника та селянина.

Отже гаслом для всіх укр. в-в та зокрема Державного Видавництва України на 11 році його існування повинно бути — вщепити книжку в бюджет робітника, селянина і службовця.

О. Пшеньский

P. S. Цифрові дані взято з матеріялів Комітету в справах Друку УСРР та СРСР, Головліту та Книжкової Палати.

О. П.

ФІНАНСИ ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ ЗА 10 РОКІВ

(1920 — 1929)

Фінансовий стан Державного Видавництва України на 1-ше жовтня 1928 року треба визнати цілком сталим і міцним.

За минуле десятиліття, перш ніж здобути собі теперішнє становище, ДВУ пройшло довгий тяжкий шлях.

Основним етапом цього шляху є:

а) стан ДВУ на держбюджеті (1920 — 1921 р.р.), коли головним завданням ДВУ було: друкування книжок і газет та безплатне їх поширення;

б) перехід ДВУ з держбюджету на госпрозрахунок, централізація коштів і апарату, запровадження в життя принципу «платности книги» (1922 р.);

в) робота в умовах госпрозрахунку без наявности матеріяльної бази, відсутність пляновости в роботі (1923, 1924, 1925 р.р.);

г) робота в умовах госпрозрахунку в пляновому порядку. Утворення матеріяльної бази (власних капіталів).

Стан ДВУ на держбюджеті не вимагав наявности значних власних капіталів, а тому немає потреби в даній статті зупинятись докладно на цьому етапі роботи ДВУ.

Безперечно, найбільше зацікавлення викликає другий етап — це зняття ДВУ з держбюджету та перехід його на госпрозрахунок. На час зняття ДВУ з держбюджету (перші місяці 1922 року) вироби друку (книги, журнали, газети) поширювалось ще безплатно.

Принцип «платности книжки» здійснювалось і запроваджувалось у життя надзвичайно повільно. Жадна галузь промисловости не зустріла на своєму шляху таких труднощів за переходу від поширення до продажу, як видавнича.

За переходу на госпбюджет ДВУ не дістало жадних обігових (грошових) капіталів, за ДВУ було закріплено в формі обігового капіталу фонд націоналізованої літератури.

Націоналізований фонд був скоріше «тяжкою спадщиною», ніж фондом. Реальної вартости, що її можна було б швидко реалізувати й перетворити в готові обігові засоби, цей фонд не дав. Він викликав лише довгу канцелярську боротьбу так з Наркомосом, як і з декількома виконкомами, що претендували на цей фонд. Цей фонд вимагав великих зусиль з боку ДВУ для обліку й концентрації, бо його було розкидано по всіх містах України.

Фонд здебільшого складався з книг, видрукованих за старою ортографією. Зміст книжок не відповідав ані меті, ані інтересам робітничої кляси.

Ось на такому хиткому ґрунті ДВУ розпочало будувати своє господарство й творити нову українську радянську книжку.

Торгівля книжками протягом 1922 року в бюджеті ДВУ посідає незначне місце, бо в Харкові та по філіях торгівлю було дуже слабо організовано і переводилось її досить мляво через цілу низку об'єктивних причин (відсутність штату, коштів, слабий попит з боку населення).

Головним моментом, що ускладняв господарче життя ДВУ в той час — це падіння валюти, що не давало можливости обрахувати наслідків роботи. В той час (1922 р.) ДВУ провадить величезну роботу в справі інвентаризації своїх матеріяльних ресурсів, вживає низки заходів щодо скорочення надмірних штатів, робить перші кроки до централізації й встановлення системи звітности, твердої розплатної одиниці, а також для утворення торговельного апарату для реалізації книжок.

На 1-ше січня 1923 року ДВУ встановило структуру свого апарату, оформило свій стан, як госпоргану, склало початковий інвентарний баланс у всеукраїнському маштабі.

Дуже цікавий перший початковий баланс ДВУ на 1 січня 1923 року (до 1925 року ДВУ робило свою звітність не за господарчим, а за календарним роком).

Актив	В тисячах карбованців	Пасив
Грошові кошти в цінних паперах	6	Капітал:
Майно	21	Натуральн.
Матеріяли (папір)	321	Держфонд 1109
Крам (книга)	726	
Виробництво	43	Кредитори — 45
Дебетори	46	
	1.154	1154

З першого погляду становище досить сприятливе, але треба взяти на увагу, що паперовий фонд складається з непридатних до друку гатунків паперу, що його реквізовано було головним чином по цукроварнях, а також те, що цінність книжкового фонду занадто умовна.

З такими ресурсами ДВУ вступило в 1923 рік. Цього року вперше ДВУ одержало грошові засоби для здійснення свого видавничого пляну в сумі біля 500 000 крб.

Слід відзначити, що розподіл коштів для культурних вимог робилося в Москві, кожне клопотання треба було підтримувати звітними матеріялами, що в умовах 1922 року було майже неможливе.

Розгортання виробничого пляну в 1923 році вимагало більш значних коштів, ніж ті, що були в розпорядженні ДВУ. Наприкінці 1923 року неув'язка виробництва зі спроможностями призвело ДВУ до фінансових труднощів (протесту векселів) та скорочення виробничого пляну, що його було намічено.

Баланс ДВУ на 1-ше січня 1924 року проти 1/I — 1923 року збільшився на 150%.

Актив	В тисячах	Пасив
Грошові кошти та цінні папери	24	Капітали:
Майно	39	Натдержфонд 1362
Матеріяли (папір)	395	Обіговий капітал (включ. прибутки) 818
Крам (книги)	1640	
Виробництво	123	Кредитори 568
Дебетори	527	
	2748	2748

Найбільший негативний вплив на фінансовий стан ДВУ в 1923 році мало: майже цілковита залежність від Поліграфтрестів, короткотерміновість грошового й товарового кредиту, незначність торговельного обігу через малий асортимент книжок.

Наприкінці 1923 року ДВУ після довгих клопотань дістало в своє порядкування друкарню в Харкові, що відразу зміцнило стан ДВУ на поліграфічному ринкові.

Початок 1924 року, зв'язаний зі скороченням виробництва, можна відзначити цілою низкою заходів, що зміцнили фінансовий стан ДВУ.

Було збільшено банкові і торговельні кредити, збільшено терміни їх, а також було вжито заходів до побільшення обігу, встановлено тісний зв'язок з Наросвітами.

Все це дало певну фінансову рівновагу й було за причину того, що ДВУ 1924/25 року, не забезпечивши себе економічною базою, різко збільшує своє виробництво до рекордної цифри — 133.584.000 відбитків. Таке значне поширення виробництва здійснювалось шляхом короткотермінових грошових позик.

За повільного темпу книжкового обігу значне збільшення заборгованости визначало неминучість фінансової катастрофи.

Баланс на перше січня 1925 року показав, що заборгованість кредиторам досягла солідної цифри, а саме: крб. 2.614.299 — 21 коп. (проти крб. 45.000 на 1/I 1923 року та 568.000 на 1/I 1924 року).

Фінансовий стан ДВУ, і без того напружений після злиття з в-вом «Червоний Шлях» погіршав з тої причини, що довелося платити по всіх зобов'язаннях цього в-ва.

Фінансове напруження в другій половині 1924/25 року та в березні 1925 року набуло такого розміру, що 1925 року ДВУ не змогло запобігти протестові своїх векселів.

Фінансовий стан ДВУ не один раз вивчалося, а також і досліджувалося.

Коли розглядалося плян ДВУ на 1925 рік, колегія Відділу Преси ЦК КП(б)У на засіданні 17 квітня 1925 року ухвалила: «вважати за потрібне для Держвидаву в справі розгортання роботи надалі будувати свої редвидавничі пляни, а також реалізувати свою продукцію, орієнтуючись на ринок та загальне фінансування».

Фінансування ДВУ за рахунок держбюджету робилось лише після довгого вивчення господарчого життя ДВУ, при чому розмір фінансування не дозволяв поширювати виробничу програму, бо головними сумами фінансування довелося покривати термінову заборгованість кредиторам.

Ось чому виробництво ДВУ протягом 1925/26 — 1927/28 р.р. було майже стабільне.

Кількість відбитків, що їх видано за цей час, становить:

1923/1924	38.000.000
1924/1925	133.584.000
1925/1926	99.745.000
1926/1927	95.840 000
1927/1928	105.775.000

Щороку роля ДВУ як продуцента української книжки знижувалась. Загальний зріст добробуту трудящих, культурний зріст країни не відбивався на виробничих планах ДВУ.

Майже щороку ДВУ не задовольняло вимог ринку на українську підручникову літературу.

Процес зміцнення господарчого стану ДВУ наростав поволі, але твердо. Потреба ліквідувати велику забор-

гованість, незначність фінансування — примусило ДВУ якнайбільше використати кредити.

Слід зазначити, що одним із головних кредиторів ДВУ був автор. Тепер навіть тяжко уявити собі умови тої роботи, коли виплата декількох сотен або десятків карбованців викликала великі труднощі, коли автори одержували належний їм гонорар протягом багатьох місяців і навіть років.

Звичайним, майже законним явищем було затримання виплати зарплати робітникам і службовцям.

В таких умовах в 1925 році ДВУ береться до роботи за пляном, до узгодження своїх виробничих і торговельних планів з фінансовими можливостями.

Удосконалюючи свій апарат на периферії, ДВУ щороку збільшує свій обіг.

З 1925/26 року ДВУ розпочинає торгівлю канцелярійним приладдям, як допоміжним крамом. Торгівля канцкрамом зменшує видатки на книжкову торгівлю й збільшує обіг коштів.

Зріст торговельного обігу ДВУ яскраво характеризує ця таблиця:

Роки	Загальна сума обігу	В відсотках
1923/1924	3.081.000	100%
1924/1925	5.899.000	191,5%
1925/1926	8.176.000	265,5%
1926/1927	9.837.000	319,3%
1927/1928	13.546.000	439,7%

Збільшення обігу йде не тільки шляхом збільшення абсолютних його цифр, але також і зміною торговельних умов. Щороку % готівки від торгівлі збільшується.

За матеріялами бухгальтерії ДВУ сума надходжень готівки до каси Правління ДВУ від власних філій складає:

За 1925/1926 . . . Крб. 1.200.432 — 23 коп.
1926/1927 . . . „ 1.960.226 — 46 „
1927/1928 . . . „ 2.786.536 — 46 „

За перше півріччя 1928/1929 року сума надходжень грошей від філій складає: крб. 2.970.099 — 34 коп., тобто перевищує надходження за весь минулий рік.

Плянуючи свою роботу та вивчаючи вимоги книжкового ринку, ДВУ дійшло до реального побудування своїх торговельних планів. Виконання виробничих планів, з цілої низки об'єктивних причин, незалежних від ДВУ, примушувало бажати більшого, але й в цій справі, особливо за звітний рік, є певні великі досягнення.

1928 року ДВУ за постановою відповідних органів прийняло від в-ва «Український Робітник» його торговельну мережу в Донбасі. Це викликало з боку ДВУ значне фінансове напруження, але одночасно з цим безперечно збільшило обіг власних видань у Донбасі.

З відкриттям філій в Донбасі ДВУ має найбільшу книготоргівельну мережу на Україні.

Господарчий зріст ДВУ та збільшення власних капіталів характеризується сумами балянсу ДВУ, а також сумами власних капіталів за минулих років. Таблиця зросту балансів ДВУ та власних капіталів з 1 січня 1923 року до 1 жовтня 1928 року в тисячах карбованців показує:

Баляси	Сума балансу	Власний капітал
на 1/I — 23 р.	1.152,6	1.047,8
„ 1/I — 24 р.	2.747,8	1.654,4
„ 1/I — 25 р.	5.094,1	2.330,5
„ 1/X — 25 р.	10.427 2	4.173,5
„ 1/X — 26 р.	11.886,8	4.383,5
„ 1/X — 27 р.	13.078,7	5.578,8
„ 1/X — 28 р.	16.654,2	6.475,0

Збільшення власних капіталів в абсолютній цифрі, порівнюючи до 1923 року, складає крб. 5.427.000, а слід зазначити, що, згідно з постановою РНК УСРР, 1928 року ДВУ зробило загальне переоцінення книжкових запасів і залишило на балянсі лише ліквідний крам.

Досягнення, що їх зроблено протягом довгих років, а також і фінансова сталість дозволяє ДВУ в звітному році значно збільшити свій виробничий та торговельний плян.

Виробничу програму цього року розраховано на 160.000.000 відбитків з одночасним збільшенням торговельних обігів до крб. 18.158.000 (проти 13.546.000 1927/28 р.р.).

Здійснення цієї програми, при значно скороченому датуванні ДВУ, вимагає величезного напруження фінансів.

Власні капітали ДВУ, беручи на увагу особливості видавничої справи (реалізація продукції мінімум 400 день, процес виробництва книги в середньому 180 і кредити на сировину й робочу силу — 90 день), на сьогодні ще недостатні.

Найближчим й невідкладним завданням ДВУ є зміцнення цих капіталів, особливо щодо основного капіталу—переустакування своєї поліграфічної бази (1-а друкарня в Харкові).

Зміцнення власних капіталів до потрібного розміру треба закінчити найближчими роками, з тим, щоб надалі фінансування ДВУ за рахунок держбюджету провадилось шляхом умовного призначення.

Керівникам торговельних філій ДВУ потрібно поточного року за допомогою всього штату мобілізувати всі внутрішні ресурси, звернувши особливу увагу не лише на виконання торговельного пляну ДВУ, а й на ліквідацію заборгованости дебеторів.

За оперативними даними на перше півріччя щодо здійснення пляну торговельного обігу можна зробити висновок, що цього року пляна торговельних обігів будуватиметься реальніше й виконання їх буде цілком задовільним.

Виконанню виробничого пляну загрожує паперова криза.

Здійснення фінансового пляну за 1-ше півріччя проходить нормально.

Мертвий книжковий сезон (літо) забезпечено потрібним резервом і за нормальним кредитуванням ДВУ Держбанком жадна небезпека не загрожує — тому здійснення виробничої програми є цілком реальним (за наявністю потрібного паперу).

Гадаємо, що за участю та великим напруженням всього колективу ДВУ, а також за допомогою всієї української суспільности, здійснимо свою виробничу програму й виконаємо своє головне завдання

М. Хлєбніков

Без книжки неможлива свідома участь мас у соціялістичному будівництві

РОБОТА ЦЕНТРАЛЬНОЇ КНИЖКОВОЇ КОМОРИ

Встановилася така думка, що протягом року робота книжкових комор проходить з різною напруженістю: 2 — 3 місяці сезонові (жовтень, листопад, грудень), 5 — 6 місяців напівсезонові (липень, серпень, вересень, лютий та березень) і решта — це «тиша». Цифри підтверджують такий погляд.

Коли взяти цифри відправленної літератури з Ц. К. К. з квітня 1928 р. по березень 1929 року, в пакунках, це буде характеризуватися такою таблицею:

Роки / Місяці	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
	Пакунки	Пакунки	Пакунки	Пакунки	Пакунки	Пакунки	Пакунки
Січень	—	153	400	909	535	773	1391
Лютий	—	282	748	590	420	537	1170
Березень . . .	—	329	391	424	400	600	—
1 квартал . .	—	764	1539	1923	1355	1901	2564
Квітень	277	328	395	331	383	495	—
Травень	222	243	343	218	217	569	—
Червень	224	168	351	194	84	414	—
2 квартал . .	675	739	1089	743	684	1478	—
Липень	351	408	175	200	191	1530	—
Серпень	312	438	200	392	425	2898	—
Вересень . . .	467	818	985	700	796	2041	—
3 квартал . .	1130	1664	1360	1292	1412	6469	—
Жовтень . . .	728	830	1986	1361	1162	1663	—
Листопад . . .	197	502	1753	883	960	1836	—
Грудень. . . .	553	1069	1846	422	704	1376	—
4 квартал . .	1478	2401	5585	2666	2826	4875	—
Разом . .	3283	5568	9573	6624	6277	14323	—

Примітка: Пакунок пересічно містить 540 книжок. Таким чином Центр. книжкова комора відвантажила пересічно 23 року — 1773 тис., в 24 році — 3007 тис., в 25 р.— 5168 тис., в 26 р.— 3577 тис., в 27 р.— 33895 тыс. і в 28 р.— 77495 тис. книжок.

З цієї таблиці видно, що дійсно сезонові, напівсезонові і решта місяців якраз припадають на ті місяці, які зазначено вище.

З цієї таблиці також видно, як рік-у-рік зростає відправка літератури. Звертає на себе увагу 1925 рік своєю величезною кількістю відправлених пакунків так за цілий рік, як і поквартально. Відправка літератури цього року значно перебільшує відправку 24 — 25 року і 26 — 27 року. Це пояснюється тим, що Торговельний відділ так свою, як і чужу продукцію у великій кількості надсилав до філій без згоди на це самих філій.

Така політика з боку Торговельного відділу призвела до того, що н/філії затоварювались, і тільки в 1928 р. після списання цієї літератури н/філії трохи пообчистились.

Загальна кількість відправлених пакунків 1926 року перебільшує 1927 рік, але це тому, що в 1-му квар. 1926 року ще продовжувалась політика розсилки літератури без згоди на те філій.

З 2-го кварталу 1926 року це вже було припинено, і далі ми маємо закономірний зріст відправленої літератури з Ц. К. Комори.

Коли взяти до уваги, що жадна книжка з Ц. К. К. з 1926 року (крім новинок) не надсилається до філій або інших замовців без замовлення, звертає на себе увагу 1928 рік, який дає в пакунках збільшення проти 1927 року майже в $2^1/_2$ раза, або на 134%.

Перші два місяці 1929 року показують, що зараз є величезний попит на книжку. Ці два місяці дають проти 1. кварт. 1928 року збільшення на 35%, а коли додати до 1 кварт. 1929 року ще березень, в якому було відправлено більше за 1000 пакунків, то перебільшення становить 87,5%.

Коли порівняти кількість відправлених посилок поштою, через яку йде головним чином література по досилках, то в 1928/29 році є велике збільшення проти 1927/28 року, а саме:

Роки	Жовт. посил.	Листопад посил.	Грудень посил.	Січень посил.	Лютий посил.
1927/28 р. . . .	216	209	364	216	390
1928/29 р. . . .	595	428	392	574	489

Таке саме збільшення відправлених посилок в 1928 — 29 році є і по Закордбюро, так:

Роки	Верес. посил.	Жовт. посил.	Листопад посил.	Грудень посил.	Січень посил.	Лютий посил.
1927/28 р. .	110	226	109	83	355	31
1928/29 р. .	324	536	756	583	641	1320

Не зважаючи на великий зріст відправок і особливо в 1928 — 29 році, штати комори зараз значно менші проти штату 1925 — 26 року та 1926 — 27 року.

Коротчаєв

Книжка — знаряддя культурної революції

ЩЕ ОДИН ЮВІЛЕЙ

Майже одночасно з десятирічним ювілеєм Державного Видавництва України минуло п'ять років з того моменту, коли йому було передано в цілковите господарче відання друкарню імени Г. І. Петровського: 16 жовтня 1923 року Раднарком УСРР ухвалив передати цю друкарню Державному Видавництву України, а 2-го січня 1924 р. ВУЦВК цю постанову затвердив.

Діяльність ДВУ, що дедалі більше розвивалася; потреба сконцентрувати значну частину своєї роботи в центрі, в Харкові; неухильне прагнення здешевити книжку, знизивши вартість поліграфічного її відтворення, і, врешті, цілковитий брак можливости більш-менш гнучко маневрувати роботами, які перебувають у виробництві — це все спричинилося до того, що ДВУ змушене було поставити у відповідних організаціях руба питання передати йому в його господарське відання одної з найбільших харківських-друкарень.

Довести необхідність зазначенного було не важко, бо майже 90% всієї продукції ДВУ друкувалося тоді поза Харковом: в Києві, Одесі, Дніпропетровському, Полтаві, Кременчуці, Мелітополі і навіть у Павлограді. Така розкиданість по провінції утворювала лише плутанину, неозбірку та давала погану продукцію. Десять відсотків, що друкувалося по харківських друкарнях, виконувалося дуже незадовільно та неймовірно дорого. Досить згадати, що ще 1923 року доводилось платити за друкований аркуш, складений корпусом без шпон на $7 \times 11^1/_2$ кв., — за тиражу в 10.000 примірників із шпитом дротом на пробиття, в простій шрифтовій однофарбовій обкладинці, — від 163 до 175 карбованців. Лише коли ВУЦВК уже вирішав питання про передачу друкарні ДВУ, Правління Тресту Харків-Друк погодилось протягом двох найближчих років друкувати такий саме аркуш за ... 110 карб., якщо ДВУ відмовиться від своєї претензії на друкарню. З цього видко, яку силу грошей ДВУ переплачувало лише за те, що воно було замовцем тресту й не мало власної друкарні. Друкарню ДВУ кінець-кінцем було передано.

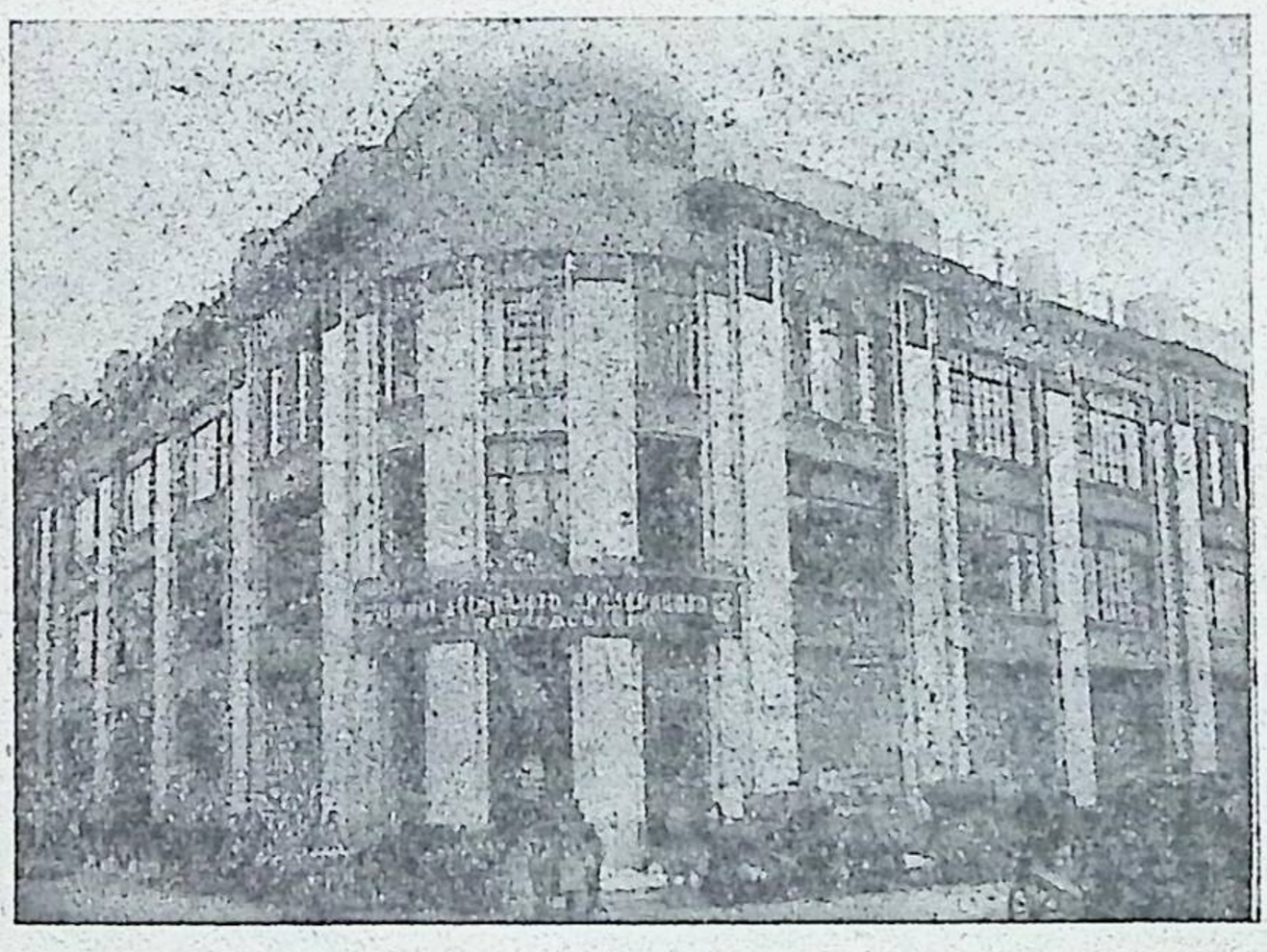

Перша Друкарня Державного Видавництва України ім. Г. І. Петровського в Харкові

Зібрана 1919 — 20 р. р. в порядку концентрації з 17 дрібних кустарних підприємств, друкарня ця загалом значної вартости з погляду видавничого не являла. З її 20 друкарських одиниць лише 8 машин були книжково-журнального формату (роялного та 4-хпоштового), а решта 12 — альбомні, ліліпути та американки — придатні були лише для блянкових та інших дрібних акцидентних робіт. Технічний стан усіх без винятку друкарських машин був дуже й дуже незадовільний: всі вони були дуже зужиті і потребували капітального ремонту. Опріч того, жадна з них не була придатна друкувати ілюстровані підручники та журнали. Силовні — електромотори, що рухали машини — були простого струму, друкарня ж своєї електростанції не мала. Отже, вона повинна була користатися з міського перемінного струма через умформер. Але і умформер був дуже зужитий і кожна його зупинка зупиняла й всю друкарню. До того і самі мотори потребували великого ремонту, та й потужністю своєю більшість їх не відповідала машинам, які вони рухали.

Ще в гіршому стані було шрифтове господарство друкарні. Звезені з різних дрібних підприємств шрифти та лінійки були різних шрифтарень та різної зужитости. Хоча вагою і була значна кількість шрифту, але відразу скласти та як слід випустити 2 — 3 брошури не було змоги: складачеві доводилось годинами лежати в машині і в пририхтованому до друку аркуші міняти збиті, підпалені, а то й просто інших гарнітур літери. Це затримувало машини і, природно, значно удорожувало собі вартість друку.

В такому ж стані і був цех оправно-брошуровочний. Сконцентрований з кустарних оправень він міг виконувати лише блянкові роботи, деякий біловий крам та учневі зошити. Через брак фальцувальних та ниткошвальних машин, великих паперорізальних та тектурорізальних автоматів цей цех до масових видавничих робіт не був пристосований.

Ось в цілому загальна картина технічного стану друкарні, коли її було передано ДВУ. Опріч того, і самий будинок підприємства, збудований на багнистому ґрунті для складів мануфактури, для друкарні виявився за цілком непристосований.

Ціла низка авторитетних комісій, що їх в різний час утворено було і наркомпраці, і охороною праці, і окрінжем і окрвідділом спілки друкарів, вважали, що будівля осідає, конструкції її деформуються і що такий стан загрожує небезпекою для життя робітників і службовців, що працювали на підприємстві.

Одержавши в своє відання таке господарство Правління ДВУ, за допомогою активу підприємства, взялося доустаткувати друкарню, ремонтувати машини та й самий будинок. Обмежене ліцензійними можливостями, з одного боку, і з другого — браком вільних коштів, воно, проте, першого ж року зробило капітальний ремонт більшости машин та моторів, придбало понад 1000 пудів книжкових та титульних шрифтів, поставило велику автоматично-різальну машину і новішої конструкції фальцувальну машину. Було також організовано фото-цинкографію, якої до того часу зовсім при підприємстві не було.

Не будемо перераховувати всі вкладання, що їх робило ДВУ протягом дальших років; відзначімо лише, що друкарню щороку поповнювалося шрифтом, кількість якого дійшла 1500 друкованих аркушів. Придбано дві, щоправда, старенькі, ротаційні машини — одна газетна, друга — книжково-ілюстраційна, дві фальцувальні машини, три великі різальні автомати, тектуро-різальний комбінат, декілька ниткошивальних та дрото-шивальних машин, дві автоматичні американки з самонакладниками та самоприймальниками і цілу низку допоміжних машин та варстатів. Цілком наново устатковано фото-цинкографію найновішими апаратами, варстатами та приладами. Ставиться тепер дві величезні швидко-друкарські книжково-ілюстраційні машини, чотири складальні машини «Монотип» з двома відливальними апаратами, наново міняється всі силовні, переводячи їх на перемінний струм, перероблено також всю систему електроосвітлення цехів та служб підприємства і т. д. й т. д.

Особливу увагу було звернено на зміцнення будинку. Для цього було переведено капітальний ремонт, особливо роботи під машиново-друкарським цехом, які цілком паралізували деформацію будівлі і усунули загрозу катастрофи.

На всі зазначені заходи та придбання реманенту й устаткування з часу переходу друкарні у відання ДВУ до 1/IV 1929 року було витрачено:

на ремонт та зміцнення будинку . .	97.437	крб.	48 к.
» » машин та устаткування .	42.844	»	76 »
на придбання машин	100.954	»	46 »
на придбання допоміжного устаткування	52.352	»	90 »
на придбання шрифтів	116.588	»	04 »
Всього витрачено . .	410.177	»	64 »

Опріч того, цими днями Правлінням ДВУ дано замовлення за кордон на швидко-друкарські машини та різне найновіше устаткування на 95.000 крб. (ціни франко-фабрика), а з приставою та установкою машин у друкарні це коштуватиме більш як 150.000 крб. В зв'язку з переходом друкарні на 7-мигодинний робітний день на всілякі раціоналізаторські заходи, на додаткову купівлю шрифтів, кас тощо асигновано також 38.300 крб.

Краще устаткування цехів, краща організація підприємства, звичайно, на багато збільшили його виробничі можливості та значно здешевили собівартість виданої продукції. На жаль, у нас під рукою нема відомостей за 1923 — 24 рік, але й те, що показують дальші роки, досить переконливо стверджують це (див. таблицю).

Отже, ріст підприємства очевидний, рентабельність його безсумнівна, передача ж його у господарське відання ДВУ цілком себе виправдала, бо це дало можливість видавництву не лише знизити ціни на свою продукцію, але й сконцентрувати найбільшу частину робіт при Правлінні, в Харкові, та яко мога краще та вільніше маневрувати роботами, що можливо у власній друкарні і без чого жодному великому видавництву, яке хоче бути гнучким у своїй роботі та вчасно реаґувати на всякий важливий момент поточного життя, ніяк не обійтися.

Тепер друкарня є найбільша книжкова фабрика на Україні. З 16-го травня п. р. вона перша в УСРР перейшла на 7-мигодинний робітний день. Перспективи її розвитку за п'ятирічкою просто таки величезні: виробництво її проти 1924 року мусить збільшитись: за аркушами складання на 620%, за відбитками друку — на 500%, а собівартість продукції знизиться пересічно на 52,9%. Але п'ятирічку друкарня зможе виконати цілком лише тоді, коли їй буде передано будинок, в якому тепер працює елеватор, і який міститься в дворі друкарні. Питання це повинен розв'язати якнайскоріше місцевий Окрвиконком, бо від нього це залежить.

Ми не бажали б у цій суто історичній довідці зупинятися на якості продукції, що її випускала і випускає зараз друкарня, на внутрішніх її організаційних порядках, на трудовій дисципліні та інших моментах її повсякденних буднів (на цьому ми зупинимося, при нагоді, в майбутньому). Але слід відзначити, що якість

	1923—1924	1924—1925	1925—1926	1926—1927	1927—1928	1928—29 1-о півріччя
Кількість робітників	248	350	410	508	535	624
» службовців	21	28	34	42	34	23
Пересічний заробіток робітника (карб.).	80—13	83—30	84—85	88—75	102,89	104,12
Собівартість одиниці:						
1000 літер склад. (крб.)	—	1—154	1,148	1,207	1,095	1,006
1000 відб. друку (крб.)	—	3—504	3,140	3,00	2,592	2,292
1000 арк. фальцування (крб.)	—	1,50	1,60	1,82	1,431	1,325
Виконано робіт:						
а) для ДВУ: аркуш. складання . .	—	1950	2208	3045	3589	3042
» відб. друку (тис.)	—	27203	29665	32983	37595	30052
на суму крб.	—	437800	471700	628150	749129	520238
б) для інш. замовців на крб. . . .	—	156300	284200	173500	150824	79963
Разом на суму крб. . .	—	594100	755900	801650	899953	600201

продукції проти перших років існування друкарні, хоч і можна бажати ще багато кращого, все ж таки незмірно поліпшилась. Те саме і щодо труддисципліни: невиходи на роботу без поважних причин значно скоротилися, внутрішнє цехове ставлення до справи багато покращало, активність виробничих комісій та нарад майже на належній височині. Щодо внутрішньої організації справи, адміністрування та порядків, що відси випливають, то треба з великим задоволенням констатувати, що коли тут ще до ідеала далеко, коли справа й потребує ще деяких реформ і ломок, то у всякому разі воно незмірно краще від того, що було торік, не кажучи вже про роки раніші.

Побажаймо ж від щирого серця всьому колективові друкарні до майбутнього її ювілею — десятиріччого високо та гордо несучи прапор культурної революції, на всі сто відсотків виконати свій п'ятирічний план, незмінно керуючись гаслом:

— Добру, детеву та гарно видану книжку — широким масам українських робітників та селян!

М. Самокатов

ЗА УКРАЇНСЬКУ ЕНЦИКЛОПЕДІЮ

Буйний розвиток української радянської культури протягом останніх років настирливо вимагає видати «Енциклопедію української культури» (ЕУК). В березні минулого року цю справу порушила газета «Пролетарська Правда», але ні на одну з двох уміщених статтей не відгукнулось жадне видавництво. Вважаючи таке видання за надзвичайно актуальне й важливе, ми гадаємо, що давно вже прийшов час поставити цю справу на практичний ґрунт.

Дозволимо собі накреслити тип ЕУК. Це видання не повинно бути ні в якому разі подібне до старого передреволюційного видання «Украинский народ в его прошлом и настоящем», як це дехто пропонував. Всім бо відомо мету й завдання вельми корисного в свій час видання. Теперішній розвиток української радянської культури, яка охопила всі ділянки нашого життя, вимагає чогось ширшого, повнішого. Це повинна бути саме енциклопедія української культури. Типу енциклопедії Брокгауза та Ефрона, або БСЭ.

Інші маленькі країни давно вже мають такі енциклопедії. Польща має декілька, мають Румунія, Угорщина, Чехія, Данія, Голяндія, Еспанія та інш. Не знаємо, чи варто обґрунтовувати ще потребу ЕУК. Зрозуміла річ, що «Большая советская энциклопедия» цілком натурально задовольняти українських потреб не може.

Те що вона дає про українських діячів, нічого не варте... Так, приміром, про Гулака-Артемовського ви можете довідатися, що він писав не байки, а оповідання. Нова «Литературная энциклопедия», що перший IV том вийшов недавно, вважає мабуть українських письменників за таку дурницю, що їх не варто вміщувати поруч калмицьких та тюркських письменників. Всіх українців уміщено десь наприкінці в якомусь додатковому відділі і так куцо, що уявити собі цього письменника читач ніколи не зможе (такі відомості про Боровіковського, Борзуляка, Антоненка-Давидовича і інш.), немає Артемовського (повинно бути посилання на Гулака) та Білецького-Носенка.

Нам можуть сказати, що ДВУ готує «Словар українських письменників» (див. бюл. ДВУ № 7 за 1928 рік, стор. 16 — 17). Але ми доведемо, що цього мало. Кожний учасник українського культурного процесу, кожна культурна людина має потребу знати не тільки про письменників, а про багатьох інших діячів: істориків, учених, часами просто звичайних собі людей, що в свій час мали певні зв'язки з українським рухом. І, коли ми хочемо уявити собі тло тої доби, ми не можемо без них обійтися. Сподіватися, що через якихось півстоліття вийде «Біографічний словник українських діячів» УАН, ми не можемо, бо жадної звістки про нього ніколи ніде не читали.

Візьмімо бібліографію української преси. Де ви її знайдете? В спеціяльних розвідках. А коли треба одразу довідатись про якийсь журнал, газету, де вони виходили, хто брав у них участь, який їхній напрямок? Особливо це стосується видань галицьких. Ми могли б навести ще чимало зразків матеріялу, що його повинна охопити ЕУК, але гадаємо, що кожному зрозуміло: нагальна потреба в такому виданні є. До української радянської культури щоразу прилучаються нові учасники, росте наша молодь, збільшуються вимоги теперішніх робітників культури. Всі їхні найперші потреби і з усіх галузів знання в обсязі України повинна задовольнити ЕУК.

Це повинно бути солідне видання на зразок БСЭ. Витримати таке видання одне видавництво мабуть не зможе. Тут потрібне об'єднання всіх видавництв, утворення акційного товариства ЕУК. Про споживача турбуватися нічого. БСЭ має на Україні такий тираж, що за належного розповсюдження українського видання воно матиме величезний успіх.

Будемо сподіватися, що ця наша друга пропозиція не залишиться «гласом вопіющого в пустині», і наші видавництва скажуть своє рішуче слово.

Час не жде. Давайте ЕУК*).

Евг. Кирилюк

Київ.

***Від редакції:** За доповіддю наркома освіти т. Скрипника на X з'їзді КП(б)У цю справу вирішено принципово, а біжучого календарного року її має бути здійснено практично.*

Українська книжка є підойма української соціялістичної культури.

НАМ ПИШУТЬ

Щиро вітаємо ДВУ!

Десятиріччя існування Державного Видавництва України, головного продуцента української книжки, ми не можемо обійти мовчанням. Дуже багато перепон воно мало на своїому культурному шляху, чимало завдань було перед ним в справі видання та просунення української книжки. Воно подолало всі труднощі; зараз вже Державне Видавництво України відограє величезне значіння в справі українізації, в справі культурного будування в країні.

Державне Видавництво України вже зараз посідає перше місце серед усіх видавництв Української Рад Республіки, і в десятиріччя існування ми можемо з радістю відмітити, що за цей час накладом ДВУ вийшли книжки з різних галузей — другим, третім, четвертим та більше виданнями; маємо багато розпроданих назов, які вимагають повторення видань. Це все говорить про той великий попит на книжку ДВУ і не тільки на території УСРР, а також по інших республіках нашого Радянського Союзу і навіть за кордоном.

Чимало досягнень має Державне Видавництво України; їх не можна перелічити в коротенькому дописі-привітанні. Нарешті ми можемо лише і мусимо сказати: «Хай Державне Видавництво України й далі зміцнює просунення української книжки в широкі кола читачів, підносячи таким чином культурний рівень широких мас робітників та селян Української Соціялістичної Радянської Республіки».

Книгар периферії *Я. Міхлін*

Лист читача

«Коли б до моїх ніг поклали корони всіх царств світу замість книжок і моєї любови до читання — я б з призирством відкинув їх».

Фенелон

«Що в тому, що я бідний, коли вчені й поети мають ласку увійти під мою покрівлю».

Чаннінґ

Значіння книжки відомо кожній письменній культурній людині й говорити про це не потрібно. Ми маємо десять років існування ДВУ, за ці 10 років зроблено дуже багато для української книжки. Коли раніше українська книжка була тільки у аматорів української літератури, то тепер, після 10-річчя існування ДВУ, українська книжка є в кожній письменній сім'ї, а це є наслідок упертої систематичної видавничої роботи ДВУ. І якого тільки змісту книжок не видало ДВУ! Не кажучи вже про журнали та підручники для різних шкіл, видавалось книжки з усіх галузів знання. Кожний фахівець тепер може знайти потрібну йому книжку українською мовою.

Докоряють часом ДВУ, що якінебудь книжки виходять не так хутко, як би це хотілося читачам, але ті, що докоряють, певно мало знайомі з тим, скільки праці треба покласти на те, поки книжка вийде в світ. Це, так би мовити, технічні перешкоди, але є і інші, які вже зовсім не залежать від роботи ДВУ. Видадуть книжку, а вона лежить на полицях книгарень і не купується. Хто тут винен? Саме суспільство, яке ще й досі по більшості байдуже ставиться до української книжки. От хоч би в галузі красного письменства: читає чужоземну й російську літературу, мало читає українську. Це веде до того, що ДВУ видає книжки з певною обережністю. Нарікають на те, що книжки дорого коштують, що їх ніби неможливо придбати, забуваючи, що поруч із книжками все дорожче, тільки на щось інше грошей не жалкують, а на книжки не хотять витратити один-два карбованці на місяць.

І коли б суспільство витрачало на книжки гроші пропорційно іншим витратам, то полиці у книгарнях були б порожніми.

І ось, не зважаючи на ці перешкоди, ми бачимо, що ДВУ щороку росло й міцніло й провадило свою величезну культурну роботу, просовуючи книжки в маси українського населення.

Вітаючи ювіляята з 10-річним ювілеєм видавничої роботи, побажаємо, щоб друге десятиріччя проходило в кращих умовах, і українське громадянство з більшим співчуттям поставилося до української книжки, бо культурно-видавнича справа ДВУ є наша справа і коли в ній будуть хиби, то винними буде не лише ДВУ, а ми всі.

Нехай квітне й розвивається видавнича діяльність ДВУ, щоб на 20-ту річницю існування ДВУ мало свої філії не тільки в округових центрах, а також і в усіх районових центрах кожної округи [1]).

Могилів-Под. *Ол. Іванов*

Одеська філія Державного Видавництва в минулому й сучасному

(1920—1929)

Пригадується мені квітень року 1920, коли було оголошено націоналізацію книжкового майна. Ми, робітники, ходили по приватних книгарнях, переписували книжки та потім їх відвозили до гуртового складу головної книгарні, що містилася на вул. Лассаля, 33. Туди звозилося книжки із усього міста й високими колонами заповнювали всю крамницю. Там ці книжки сортувалося по відділах та складалося в полиці.

Книжок тоді не продавалося, а тільки даремно відпускалося за ордерами бібліотекам та різним організаціям. Потому вже з 1921 року їх почали продавати.

— Теперішнє Державне Видавництво України раніш називалося «Аґітпроп», потім «Губіздат». Крім книг, колишній «Губіздат» іще розповсюджував газету «Известия» — до 1923 року.

---

[1]) Там має працювати кооперація. *Редакція.*

Для поширення літератури був спеціяльний кадр провідників, що возили її по округах у спеціяльних вагонах для літератури, маючи на руках різні мандати.

Штат кол. «Губиздату» становив 320 чоловіка.

Коли книжки почали продавати, вони спочатку давали тільки збитки. І ось, щоб мати кошти на існування установи, утворили полицю канцприладдя, що потім виросла в 2 крамниці та гуртовий склад з достатнім асортиментом краму. Але, коли було взято лінію на просунення книги в маси, а потім особливо української книги, ми бачимо, що книжка стала дедалі більш рентабельною, а потім навіть не тільки себе оплачувати, а й давати ще деякий прибуток. Тепер ми маємо ще один відділ — це відділ наочного приладдя, що за $1^1/_2$ роки з полиці зробився великим відділом і завоював собі популярність серед шкіл, лабораторій та майстерень.

Штат Одеської філії ДВУ щороку меншає (тепер ми маємо 61 ч.) в той час, як сама філія щораз міцнішає, дякуючи впертій зацікавленості цього невеликого кадру відданих справі робітників.

Це коротенькі риси праці Одеської філії ДВУ. що проходила на моїх очах за час її існування.

Юхим

Одеса

Порада на майбутнє

Часто периферія (наші філії) одержують від Правління нарікання, що книжкові робітники не просувають, не вміють просувати книжку. Частково це вірно, але дещо треба залишити й на сумління нашого Правління. Навожу характерні приклади: — Д-Петровська філія книжку Борева — «8 березня» — в минулому році одержала 9 березня, а в цім році Гоппнер — «До міжнароднього дня робітниці й селянки» — одержала 12-го березня (виправили помилку минулого року!). Це викликає справедливе нарікання споживача, а одержана книжка лежить по книгарнях та на базкоморі мертвим капіталом, а через рік старіє, знецінюється. Наведені факти (а їх багато) говорять за те, що ми за 10 років не тільки не навчилися торгувати як слід, але й видавати.

Вступаючи в друге 10-річчя нашої роботи, Правлінню слід подбати про чіткішу лінію, про більшу рухливість редвидаву і стежити не тільки за тим, що книжку видано, а як її видано й коли.

Треба: 1) посилити видавничу роботу дитячої книжки дошкільного віку, обов'язково ув'язавши її за порадником дошкільного виховання. Матеріялу, що не організує психіку дитини, випадкового — в книжці не повинно бути; 2) для зменшення писання й орієнтації на місцях як продавця, так і споживача треба в кожному числі Бюлетеню (хоч би в кінці) подавати список розпроданих книжок так своїх видань, як і комітентів. Тут же можна робити примітки: «Друкується нове видання», «Друкуватись не буде»; 3) до видання класиків слід від Видавництва в 1-му томі чи в тому, який перший виходить, подавати такі відомості: скільки має бути томів, зміст кожного тома й орієнтаційно час виходу останнього. Оскільки класики здебільшого на сьогодні чужі нам ідеологічно — давати вступні статті.

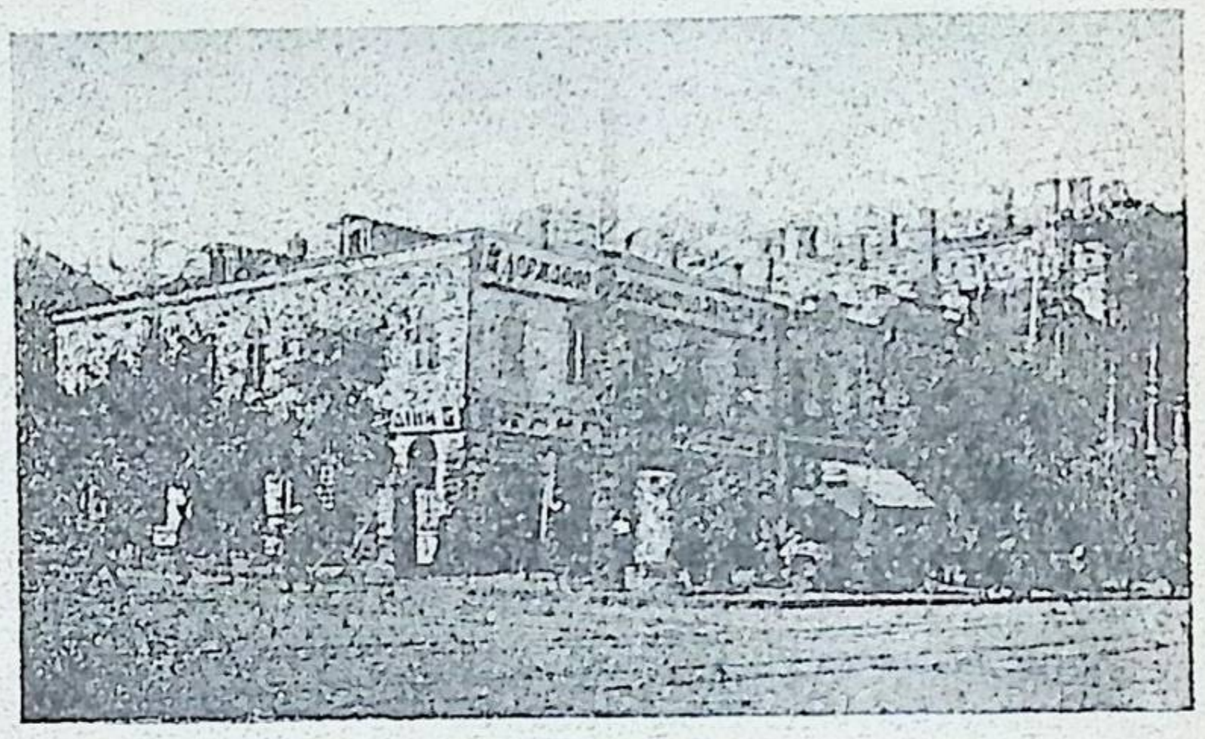

Філія ДВУ в Миколаєві

Приклад можна (щодо матеріялу та томів) взяти з 1-го тома Коцюбинського у виданні Книгоспілки чи Лесі Українки. Матеріяльна жертва в $^1/_{16}$ аркуша виправдає себе тим, що продавець, шукаючи потрібний твір не по всіх творах, а в одному, буде економити час. Нарешті питання тиражу. В номері 2 журн. «Критика» за 1929 рік Фалькевич в своїй статті «Важлива ділянка культурного фронту» пише: «Можна визнати, що пересічна цифра тиражу української книжки 5.000 пр. переросла, перестала відповідати вимогам ринку». Це відомо й Правлінню й нам, книжковим робітникам; приміром — П. Мирний, томи I та II, які ми слідом за 1-м виданням в 5.000 — пустили повторними. Та сама картина й з сучасними письменниками (Головко — «Бур'ян», Микитенко — «Вуркагани», Панч — «Голубі ешелони», Кириленко — «Кучеряві дні» й багато інших).

Отже ми повинні рішуче збільшити тираж, цим самим задовольнити ринок, здешевити книжку й наблизити до масового читача.

Будьмо сподіватися, що наше Правління, вступаючи в друге десятиріччя своєї роботи, виправить свої помилки спільно з низовими робітниками і за допомогою споживача піде певнішим кроком до здійснення гасла: тільки ідеологічно витримана, художньо-цінна й дешева книжка прискорить культурну революцію.

Н. Палагута

Д-Петровське

Культурна революція вимагає чіткого, швидкого та своєчасного просунення української книжки до її споживача.

ЧИТАЧ КНИГА

ПРЕСА ПРО НАШІ ВИДАННЯ

ІДЕЙНА ЗБРОЯ БІЛЬШОВИКІВ—„БІБЛІОТЕКА „БІЛЬШОВИК УКРАЇНИ“

1. **А. Хвиля** — Від ухилу в прірву. 54 стор., ціна 25 коп.

2. **М. Мотузка** — Українська контр-революційна еміґрація. 107 стор., ц. 40 коп.

3. **А. Річицький** — До проблеми ліквідації пережитків націоналізму й колоніяльности. 99 стор., ціна 35 коп.

4. **М. Скрипник** — Джерела та причини розламу в КПЗУ. 150 стор., ц. 40 коп.

5. **М. Скрипник** — Наша літературна дійсність. 56 стор., ц. 20 коп.

6. **Є. Гірчак.** — Шумськізм і розлам у КПЗУ. 246 стор., ціна 50 коп.

Бібліотека «Більшовик України», що її видав бойовий політичний орган партії, журнал «Більшовик України», саме й має на меті стати знаряддям ленінської думки в справах культурно-національного й державного будівництва.

В брошурах тов. Скрипника, М. — «Джерела та причини розламу в КПЗУ», тов. Гірчака, Є. — «Шумськізм і розлам у КПЗУ» — докладно розглядається дрібнобуржуазні коріння розламівців, що стали джерелом націоналізму, а пізніше й зради трудящих Західньої України колишньою верхівкою КПЗУ. В цих брошурах зібрано найповніший матеріял до історії розламу в КПЗУ та боротьби з ним. Кожному комуністові й комсомольцеві, що хоче добре розібратися в цім питанні, хто хоче зазнайомитися з складним перепльотом культурно-політично-національних відносин на Західній Україні й важкими напруженими умовами роботи й боротьби КПЗУ — слід познайомитись із цими трьома брошурами.

Брошура А. Хвилі «Від ухилу в прірву» скерована проти колишнього шумськіста М. Хвильового, проти його апології занепадництва й дрібнобуржуазно-націоналістичної ідеології. Брошура і зараз, коли М. Хвильовий одмовився од колишніх своїх політичних помилок, — дуже цікава, бо є яскравим взірцем нещадної більшовицької боротьби з націоналістичним ухилом.

Свого часу Шумський розвивав теорію боротьби двох культур: російської й української, при чому доводив, що українську культуру утискує сильніша, — російська. М. Волобуєв у підкріплення теорії Шумського про боротьбу двох культур висунув теорію боротьби двох економік: російської й української, доводячи, що Україна є колонією Росії, та спрямовуючи свої висновки проти єдности трудящих нашого Союзу й проти компартії в національнім питанні.

Анд. Річицький в брошурі «До проблеми ліквідації пережитків націоналізму й колоніяльности» розвіює псевдонауковий туман волобуєвських мудрувань і з погляду сучасної економічної політики розбиває спроби виязок економічного націоналізму. Брошура є цінною так для вивчення історії боротьби партії за правдиву ленінську лінію, як і для боротьби з можливими рецидивами волобуєвщини.

Брошура М. О. Скрипника «Наша літературна дійсність» говорить про відносини, що склались в українській літературі на початку 1928 року, та подає нариси дальших шляхів її розвитку.

М. Мотузка в своїй брошурі подає багатий і цікаво розроблений матеріял щодо міжнароднього становища України. Основне в брошурі — це вияснення тої ролі, що її відограє Україна в планах імперіялістів, та в мріях української контр-революції: монархізму, есерівщини, есдеківщини і т. д. М. Мотузка наочно доводить немічність і блюзнірство ідеологів і теоретиків «української державности».

Бібліотека «Більшовик України» рівно ж і практично-теоретичний журнал ЦК КП(б)У «Більшовик України» — повинні знайти читачів у лавах ЛКСМУ.

(«Кременчугский Рабочий», 26/III — 1929)

Красне письменство

О. Досвітній — Нас було троє. ДВУ. ст. 281, ціна 1 крб. 65 коп.

...Повість, яка від першої сторінки приковує читачеву увагу теплотою і ліричністю свого тону. Це відзначімо насамперед. Гострий інтерес у читача не слабне до останньої сторінки, не зважаючи на просту і невибагливу фабулу повісти. Троє революціонерів їдуть в Галичину на нелегальну партійну працю. Поміж ними молоде подружжя, що злучилося на життя і смерть в запалі громадянської війни. Їх було троє і всі троє попадають у Варшаві в Мокотівську тюрму через провокацію старого ППСівця.

Весною їх разом з іншими польськими революціонерами відвозять до кордону міняти на своїх «графів». І на кордоні трагічна історія Вечорковичів і Багінських: розстріл... Фабула проста і саме цим надає повісті великої цінности та інтересу.

Хочеться ще писати про цю повість, хочеться її рекомендувати до читання, щоб показати справжнє обличчя «високої» шляхетської культури. Поряд із жахливими сценами, вона повна революційної романтики і ліризму двох закоханих, пройнята інтернаціональними симпатіями. Тут почувається, що пролетарська справа одна у всіх націй. Ця повість не розв'язує складних проблем, але те, що показано, — змальовано яскраво.

(«Літературна Газета», 15/III — 1929.)

М. Ірчан — «Трагедія Першого Травня». Стор. 275, ціна 1 крб. 35 коп.

Книжка М. Ірчана «Трагедія Першого Травня» є щоденник автора, що змальовує сторінку з історії кривавої боротьби робітників і селян за радянську Україну. Майже всю книгу присвячено історії галицької армії, що в той час була на Україні. З кожного рядка цієї книжки встає запекла боротьба робітників та селян України з своїм класовим ворогом. Книжку написано гарно, зрозуміло для масового читача. З наших читачів, можливо, дехто й не переживав тих часів громадянської війни, і тим то книжка М. Ірчана стане у великій пригоді, бо вона розповідає про тодішні історичні події, що відбувалися на Білоцерківщині, Шевченківщині та на Бердичівщині.

Цю книжку радимо прочитати кожному комсомольцеві.

(«Молодий Більшовик», 28/III — 1929)

І. Кириленко — Кучеряві дні. Повість. ДВУ. 1928. Ст. 234, ц. 1 крб. 80 к.

Автор обрав для свого завдання кілька типових постатей, змалювати які взявся з погляду психологічного, зв'язав їх певним сюжетом, пройняв увесь твір пафосом будівництва і святковопіднесеного настрою. Головне наставлення у творі — на змалювання типажу, що сюжетує певні явища, — здорові й хворобливі, — серед комсомольської маси, показати їх у пляні психологічному; загальна картина життя й роботи комсомольсько-партійної та робітничої маси править йому за реальне тло, на якому події розгортаються, а сюжет та його події займають своє належне й скромне місце — засоба динамізувати тему. Беручи твір у цілому, треба визнати, що тема його життьова, соціяльно-актуальна й інтересна.

(«Пролетарська Правда», 6/III — 1929)

Матвієв-Сибіряк — Митька. Повість. ДВУ. 1929. Ціна 1 крб. 80 коп.

На тлі скаженого визискування автор показує перші кроки революційного руху — перший страйк і розправу з робітниками після того, як вони виграли цей страйк. Дуже добре виведено головну постать повісти — Митьку, підлітка робітника, що працює на гуті.

Цінність повісти «Митька» в тому, що в ній добре показано побут робітників ще до 1905 року, показано революційну роботу студентства, перші революційні виступи робітників. Книжку з задоволенням прочитають кожний робітник і селянин. Мова проста, зрозуміла.

(«Красный горняк», 30/III — 1929. Кривий Ріг)

Панас Мирний — Повія. Роман. ДВУ.

«Повія» Панаса Мирного, безперечно, один з найвизначніших соціяльних романів в українській літературі. Один з перших Мирний висунув героїв-протестантів проти соціяльного ладу і спромігся змалювати класові протиріччя села з небувалою силою. Спадкоємець Шевченка в літературі, він віддав усі свої симпатії класі пригнічених, зневолених.

Увесь роман — чудова ілюстрація до історії пореформеної України, з її земствами й боротьбою між демократичними — сільським і дворянським крилом у земстві.

(«Комсомолець України», 31/ III — 1929)

Ептон Сінклер — «100%». (Історія одного патріота).

Ептон Сінклер — сучасний американський письменник, що його романи користуються великою славою по всьому світі. Головний герой «100%» — це вірний наймит капіталістів — Пітер Гедж. Сінклер поступово провадить його через усі ступені найогидливіших вчинків, що їх вживає американська буржуазія в боротьбі з робітниками. Пітер Гедж і фашист, член фашистської спілки, що громить робітничі організації, він і провокатор, і підлий свідок, що неправдиво свідчить на суді проти робітника-соціяліста, він і керівник шпигунської роботи проти робітничого руху.

(«Наддніпрянська Правда», 29/III — 1929. Херсон)

О. Соколовський — «Перші хоробрі». Роман. Державне Видавництво України. 1928., стор. 204. Ціна 1 крб. 45 коп.

Роман Соколовського належить до тих творів, що їх з однаковою цікавістю читатиме й юнак й дорослa людина. Власно кажучи, «Перші хоробрі» не мають певного сюжету, в них немає ні зав'язки, ні розв'язки, але, не зважаючи на це, читач не одірветься од роману, не дочитавши його до кінця. «Перші хоробрі», це — повість про життя й героїчну роботу революціонерів: Плеханова, Софії Перовської, Желябова та ін. Запільна революційна праця, боротьба партії «Народня воля» з самодержавством, терористичні акти проти Олександра II — все це автор змалював з майстерністю, що захоплює читача.

Легка мова роману, простота побудови роблять його приступним для широких мас читачів.

(«Красный горняк», 30/IV — 1929. Кривий Ріг)

Марк Твен — Янкі при дворі короля Артура. Переклад з англійської М. Іванова. Державне Видавництво України. Стор. 254, ціна 1 крб. 50 коп.

Янкі (американець) у дивний спосіб потрапив до двору англійського короля Артура. Знання середньої людини XIX віку дають американцеві можливість попри весь опір двірської аристократії відігравати при королеві першу ролю. Ненавидівши аристократію й католицьку церкву, янкі готує ґрунт для республіки. Та, не підрізавши церковних впливів і її могутности, гине сам і його діло.

Відомий твір славетного американського гумориста щиро пройнятого любов'ю до трудящих, не потребує особливої рекомендації. Прочитає з приємністю «Янкі» й дорослий читач і школяр.

(«Гудок», 30/III — 1929)

ל. קוויטקא — רינג אין רינג. מעל.-פארלאג פון אוקראינע. 1929. 258 זייטן, פרייז 2 ר. 35 קאפ.

... געהעריק אפשאצן קוויטקעס קינדער-לידער האט מען ביז געקענט, קאלומאן זיי זיינען געווען צעזייט אזן צעוואלטן אין פארשיידענע ביכלעך, זשורנאלן און צייטונגען, איז דאס

טאקע א פארדינסט פונעם „מעלוכע - פארלאג פון אוקראינע“. וואס ער האט אונטערגעטראגן דער שול, דעם קינדערשן און דערוואקסענעם לייענער מיט א בריסער האנט א גרויסע זאמלונג פון די בעסטע קינדער - לידער קוויטקאס ,דעם מאיסטער פון קינדער - ליד. אסאך גרעסערע, אנטוויקלטערע ליטעראטורן וואלטן זיך געקענט בארימען מיט אזא אויסגעציכנטן קינדערבוך.

(№ 2 - 3, 1929, „די רויטע וועלט“)

Масова література

А. Броневий — Злочинні шляхи нагромадження приватного капіталу. Державне Видавництво України, 1929 р.

Брошура Броневого висвітлює практику спекулятивного капіталу на Україні. Як відомо, тепер у зв'язку з деяким загостренням стану на ринках с.-г. продукції й дефіцитних промтоварів знову відживає діяльність приватника. Але одночасно відживає й система спекуляцій, що супроводить цю діяльність, різні форми обдурювання тощо. Динаміка роздрібних цін на приватному ринку дала вже тепер дуже характерні в цьому напрямку покажчики. Та для того, щоб перемагати ворога, треба добре його знати. Брошура Броневого — це цінна складова частина в загальній роботі щодо ознайомлення з нашими ворогами в ринковій галузі.

(«Комуніст», 4/IV — 1929)

Л. Цукерман — Сполучені Штати Північної Америки. ДВУ, 1929. Стор. 104, ціна 45 коп.

Дана брошура має за свою мету зупинитися на основних рисах економіки і політики Сполуч. Штатів і дати в популярній формі загальне уявлення про ролю Сполучен. Штатів у теперішньому світі. Автор справився з поставленим завданням. Популярно, але докладно проаналізував він ролю Спол. Штатів у світовій економіці, подав джерела економічного розвитку та характеристику сільського господарства і промисловости. Спеціяльні розділи брошури присвячено економічному становищу американського пролетаріяту, характеристиці робітничого руху і політичних партій та імперіялістичній політиці Сполуч. Штатів.

Розрахована на масового читача, ця книжка буде цікавою для робітничих бібліотек, даючи читачам уявлення про цю країну.

(«Комуніст», 4/IV — 1929)

Полове питання

З. А. Гуревич і Ф. І. Гроссер — Сучасне полове життя. Соціяльно - гігієнічне дослідження. Державне Видавництво України. 1928.

Названная работа имеет целый ряд преимуществ перед другими однородными исследованиями. По всей работе красной нитью проходит определенная целеустановка — выявление различий в отдельных проявлениях пол. влечения между городом и селом. Достойно внимания в этой работе изучение проявлений пол. влечения с точки зрения, главным образом, социальных факторов, с учетом, конечно, и биологических, конституциональных моментов. Широкое использование иностранной литературы, а также классической и современной марксистской литературы по вопросам брачно - семейных отношений придает еще большую ценность работе. Наконец, умелое, достаточно грамотное пользование статистическим методом при изучении отдельных вопросов выделяет эту работу из ряда аналогичных.

В общем исследование представляет несомненный интерес, и нужно подчеркнуть желательность перевода его на русский язык.

(Журнал «Венерология и Дерматология» № 11, 1928)

Д-р З. А. Гуревич — Розмови про полове життя. ДВУ. 1928 р., стор. 62, ціна 65 коп.

Доктор Гуревич у своїй книжці знайомить читача з питаннями полового життя. Книжку написано формою бесід — 6 розділів складають її.

З цією невеличкою, але прекрасно написаною й гарно виданою книжкою ми й радимо ознайомитись нашій робітничій і селянській молоді, що найбільше цікавиться питаннями полового життя. Не тільки молоді: батькам матерям радимо прочитати її.

Книжку ілюстровано.

(«Радянська думка», 26/III — 1929 Черкаси).

Робоча бібліотека учня

І. Андреєв — Звіриною тропою. Оповідання про походження й життя предків людини, що від них пішли люди. ДВУ. Стор. 55, ціна 40 коп.

Книжечка охайно видана й багата на малюнки, з серії «робочої бібліотеки учня». Гарний матеріял для наших безвірників. Крім вступу, є розділи: «Міняються часи,— міняються й люди», «Таємниці великого лісу», «На світанку кам'яного віку», «Серед льодовиків», «Проблиски минулого». Багато наведено фактів природничих і з історії культури.

(«Гудок», 30/III — 1929)

А. С. Семенів — Сірник та його предки. ДВУ. Стор. 47, ціна 30 коп.

Дозволена науково - методологічним комітетом Наркомосвіти УСРР для вжитку в робочій бібліотеці учня, ця корисна, гарною мовою написана книжечка далеко не зайва буде і в наших залізничних клубних бібліотеках. Автор дає коротенький опис історії добування вогню, знайомить з основним хемічним спрівцем сірникового виробництва й докладно описує останнє. Є ілюстрації.

(«Гудок», 30/III — 1929)

О. Цінгер. — Цікава ботаніка. ДВУ. 1929 р., стор 124, ціна 75 коп.

О. Цінгер в цій книжці поставив за мету ознайомити читача з дивами рослинного царства. Дерева велетні, пігмеї (найменші), дерева - отруйники, виродки рослинного царства,— це те, що зацікавить читача - юнака та й дорослого. В книжці таки справді є багато цікавого. Автор зібрав відомості про різні рослинності і виклав їх у живій формі оповідання. Читаєш книжку з захопленням. Гарна й мова автора.

Рекомендувати книжку можна як для шкільних книгозбірень, так і для окремих селян.

(«Червоне село», 28/III — 1929. Глухів)

Проф. П. Ю. Шмідт. — Наші свійські тварини та їхня історія. ДВУ, стор. 58, ціна 35 коп.

Рідко хто з наших селян знає, який шлях пройшла наша домашня тварина, дійшовши до сучасної породистої худоби. І справді, дізнатися про це дуже цікаво, як цікаво порівняти сучасну смирну сементалку з її предком дикою коровою—туром. В книжечці розповідається, як первісна людина почала приручувати до себе дикого звіра — собаку, потім коня, рогату худобу, як це зближення людини й звіра сприяло переходові людини до хліборобства і т. д.

Виклад книжки, тема, уміння її передати — надзвичайно гарні. Для підвищення своєї освіти книжку цю слід прочитати кожному. Придбати ж її може всякий — ціна її приступна.

(«Червоне село», 28/III — 1929. Глухів)

Періодика

„Більшовик України“ — Політико-економічний журнал ЦК КП(б)У.

На долю журнала «Більшовик України» выпала большая и ответственная задача — бороться за правильное ленинское понимание национального вопроса, имеющего в наших украинских условиях первостепенное значение.

С этой задачей он справляется блестяще. Вместе с тем «Більшовик України» чутко реагировал на все проблемы хозяйственного и советского строительства, вставшие перед партией за эти годы.

Очередной номер журнала, четвертый — в основном посвящен предстоящей всеукраинской партийной конференции и содержит материал весьма актуального характера. Этот номер, как и все предыдущие, содержит много материала на темы, волнующие партийные массы. Он представляет огромную ценность для партийца - активиста. Не должно быть ни одного активиста - партийца, который не был бы постоянным читателем журнала. В условиях, когда мы боремся за украинизацию партийного актива, этот украинский партийный журнал должен пользоваться тем вниманием, которого он вполне заслуживает.

(«Красный Николаев», 22/III — 1929)

БІБЛІОГРАФІЯ РЕЦЕНЗІЙ

Пояснення

«Вечерние Известия» — газета, Одеса.
«Вісти» — газ., Харків.
«Гарт» — журнал, Харків.
«Гудок» — газ., Москва.
«Диктатура труда» — газ., Сталін.
«Звезда» — газ., Дніпропетровськ.
«Знання» — журн., Харків.
«Комсомолець України» — газ., Харків.
«Комуніст» — газ., Харк.
«Красный горняк» газ., Кривий Ріг.
«Красный Николаев» — газ., Миколаєв.
«Кременчугский рабочий» — газ., Кременчук.
«Красное слово» — журн., Харк.
«Критика» — журн., Харк.
«Літературна Газета» — Київ.
«Молодий більшовик» — журн., Київ.
«Молодняк» — журн., Харк.
«Наддніпрянська Правда» — газ., Херсон.
«Нове Село» — газ., Ніжин.
«Пролетарська Правда» — газ., Київ.
«Радянське життя» — газ., Ромен.
«Червоне Село» — газ., Глухів.
«Червоний Шлях» — журн., Харк.

Красне письменство

Бездомний, Борис,— О людях и вещах. «ГИУ».
Рец. *Т. Ганжулевич* «Червоний Шлях», 1929. № 1, стор. 269 — 270.

Борисов, М.— Vive la Commune! ДВУ.
Рец. *Ходоровський, В.* «Комсомолець України», 1928, 18/XII.

Василенко, С.— Олив'яний перстень. «Книгоспілка».
Рец. *В. С.* «Молодий більшовик», 1929, 28/III.

Винниченко, В.— Великий секрет. «Рух».
Рец. *Г-к.* «Пролетарська Правда», 1929, 14/II.

Винниченко, В.— Солнечная машина. ГИУ.
Рец. «Диктатура Труда», Сталіно, 1929, 2/II.

Вишня, Остап.— Вибрані твори. «Книгоспілка».
Рец. *Кр.* «Молодий більшовик», 1929, 28/III.

Вудгауз, П. Дж. — Псміт - журналіст. ДВУ.
Рец. *Державін, В.* «Критика», 1929, № 3, стор. 142 — 144.

Головко, А.— Бур'ян.
Рец. *М. С.* «Красный Николаев» 1929. 31/III.
Рец. *М. С.* «Кременч. Рабоч.», 1929, 30/III.
Рец. *М. С.* «Червоне село», 1929. 14/II. Глухів.

Григорук, Євген.— Твори. ДВУ.
Рец. *А. Л-ий.* «Пролетарська Правда», 1929, 14/II.

Доленґо, М.— Зросло на камені. ВУСПП.
Рец. *Е. Старинкевич.* «Красное Слово», 1929, № 3, стор. 102 — 105.

Досвітній, Ол.—Нотатки мандрівника. «Книгоспілка».
Рец. *А. Хуторян.* «Критика», № 3, 1929, стор. 137 — 139.

Епік, Г.— Без ґрунту. ДВУ.
Рец. *Ткачук Ів.* «Звезда», Дніпропетр., 1929, 10/II.

Ірчан, М.— Трагедія першого травня. ДВУ.
Рец. «Молодий більшовик», 1929, 28/III.

Ковтун, Іван.— Яструби. «Книгоспілка».
Рец. *Л. Б.* «Красный Горняк», 1929, 30/III.

Лебідь, А.— Коцюбинський. «Книгоспілка».
Рец. *Ф. Якубовський.* — «Критика», 1929, № 3, стор. 130 — 133.

Лейтес, А. і Яшек, М.— Десять років української літератури (1917 — 1927). ДВУ.
Рец. *І. Айзенштох.* «Критика», 1929, № 3, стор. 126 — 129.

Літературний ярмарок. Альманах. ДВУ.
Рец. *Мандрівний, С* «Красный Николаев», 1929, 3/II.

Матвієв - Сибіряк. Митька. ДВУ.
Рец. *Л. Б.* «Красный Горняк», Кривий Ріг, 1929, 30/III.

Минко, В.— Беладонна. ДВУ.
Рец. *А. Л-ий.* «Пролетарська Правда», 1929, 21/II.

Мирний, Панас.— Повія. ДВУ.
Рец. *Норд, В.* «Комсомолець Укр.», 1929, 8/III.

Ґі - де - Мопасан.— Твори, т. т. IV. VI. «Книгоспілка».
Рец. *Д. Бікк.* «Критика», 1929, № 3, стор. 139—142.

Нова Білорусь. Альманах. ДВУ.

Рец. *Панів, Андрій.* «Комуніст», 1929, 6/II.

Панч, Петро — Голубі ешелони. ДВУ.

Рец. «Молодий більшовик», 1929, 28/III.

По, Едгар — Вибрані твори. ДВУ.

Рец. *А. Л.* «Пролетарська Правда», 1929, 7/II.

Рильський, М.— До сходяться дороги. «Маса».

Рец. *Б. Якубський.* Літературна Газета», 1929, № 7 (49).

Сенченко, Ів.— Дубові гряди. ДВУ.

Рец. *Овчаров, Г.* «Молодняк», 1928, № 3, стор. 120 — 134.

Сінклер, Ептон — 100%.

Рец. «Наддніпрянська Правда», 1929, 29/III.

Скрипник, Леонід.— Інтеліґент. «Пролетарій».

Рец. *Г. Гельфандбейн.* «Красное Слово», 1929, № 3, стор. 105 — 106.

Соколовський, О.— Перші хоробрі. ДВУ.

Рец. *Ут. Ів.* «Комсомолець Украи ни», 1928, 18/XII.

Рец. *Рат.* «Красный Горняк», Кривий Ріг, 1929, 30/III.

Рец. *Д. Рум.* «Гарт». 1929, № 2, стор. 158—160.

Стефаник, В.— Вибрані твори. ДВУ.

Рец. *Он.* «Вечерние Известия», 1929, 30/III.

Струґ, Андрій.— Підземні люди. ДВУ.

Рец. *Хотивлянський, Мих.* «Пролетарська Правда», 1929, 7/II.

Тайтш, М.— Дом на Чеботарской. «Пролетарій».

Рец. *Сем. Смуглий.* «Красное Слово», 1929, № 3.

Твен, Марк.— Янкі при дворі короля Артура. ДВУ.

Рец. *Гудок* (Москва), 1929, 30/III.

Тенета, Борис — Гармонія і свинушник. ДВУ.

Рец. *Іваненко, Юрій.* «Нове село», Ніжин, 1929, 27/III.

Хвильовий, М.— В очереті. ДВУ.

Рец. *Ч.* «Молодий більшовик», 1929, 28/III.

Чередниченко, Варвара — Весела компанія. ДВУ.

Рец. *Іваненко, Юрій.* «Нове село», 1929, 27/III.

Шкурупій, Г.— Двері в день. «Пролетарий».

Рец. *Г. Г-н.* «Красное слово», 1929, № 3.

Масова література

Броневий, А.— Злочинні шляхи нагромадження приватного капіталу.

Рец. *Я. Тун.* «Комуніст», 1929, № 77.

Височинський, П. Ф., проф.— Кооперативний кредит. «Книгоспілка».

Рец. *Савич, О. П.* «Пролетарська Правда», 1929, 7/II.

Личко, Ів., аґропом.— Весняний засів та сільськогосподарська кооперація. «Книгоспілка».

Рец. *Огурцов, М.* «Вісти», 1929, 24/II.

Ортенберґ, Д.— На селянські питання. ДВУ.

Рец. *М. Гарін.* «Комуніст», 1929, 7/IV.

Перчик, Л.— Комсомольцям про правий ухил. ДВУ.

Рец. *В. К.* «Радянське Життя», Ромен. 1929, 9/II.

Цукерман, Л.— Сполучені Штати Північної Америки. ДВУ.

Рец. *Дубняк, К.*— «Комуніст», 1929, 4/IV.

Техніка

Гафштенґель, Г. Ф., інж.— Технічне думання й творчість. ДВУ.

Ред. інж. *М. Ч.* «Вісти», 1929, 2/II.

Куцань, П.— Вогнетривалі матеріяли для сільського будівництва. ДВУ.

Рец. *М. Ковальський.* «Вісти», 1929, 7/III.

Робочі бібліотеки вчителя та учня

Авакьянц-Мирза, Н.— История Украины в связи с историей Западной Европы.

Рец. *С. Штейн.* «Комуніст». 1929, 26/III.

Андреєв, І.— Звіриною тропою. ДВУ.

Рец. «Гудок» (Москва), 1929, 30/III.

Андренко, Леонид.— В царстві радіо. ДВУ.

Рец. *О. Балицький.* «Знання», 1929, № 5, стор, 1.

Єфімов, В. та Лір, В.— Як більшовики в підпіллі працювали. ДВУ.

Рец. *Д. М.* «Радянське Життя», 1929, 9/II.

Манжос, Б. і Тищенко, П.— Дитяча праця в шкільних майстернях. ДВУ.

Рец. *Александровський, Г.*, проф. «Пролетарська Правда». 1929. 7/II.

Семенів, А С.— Сірник та його предки. ДВУ.

Рец. «*Гудок*», 1929, 30/III.

ВИЙШОВ ДРУКОМ

ВИМАГАЙТЕ ПО ВСІХ КНИГАРНЯХ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЯРМАРОК

АЛЬМАНАХ № 5

Передплату приймають:

ГОЛОВНА КОНТОРА СЕКТОРУ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ДВУ (Харків, Сергіївська пл., Московські ряди, 11), уповноважені, філії та книгарні ДВУ

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік (12 книг)—10 крб.— коп.
на 6 міс. (6 книг)— 5 крб. 50 коп.
Ціна кожного номера—1 крб.

НОВІ ВИДАННЯ

Підручники соцвиху

Мова. Читанки

Арнаутов, В., Водолачженко, О., Єзерський, М., Мостовий, П., Куліш, М., Панченко, М.—Рідна мова. Буквар. Загальна редакція В. Арнаутова. Третє видання. 1929. 50 стор., ц. 20 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Астряб, Ол., Дога, В., Іваниця, Гр., Соколовський, Ол.—До світла. Книжка для 1-го року навчання. Випуск 1-й — букварний. Видання 5-е. 1929. 62 стор., ціна 18 коп.

Астряб, Ол., Дога, В., Іваниця, Гр., Соколовський, Ол.—До світла. Книжка для першого року навчання. Випуск другий. Підручна книжка після букваря. Видання п'яте, виправлене. 1929. 143 стор., ціна 32 коп.

Білецький, Ол., Булахівський, Л., Парадиський, Ол., Сулима, М.—Українська мова. Підручник для старшого концентру трудових шкіл. П'ятий рік. Видання третє, виправлене. 1929. 105 стор., ц. 36 коп., папка 7 коп.

ДНМК рекомендував до вжитку як підручник у старшім концентрі установ соцвиху.

Від хати до школи.—Буквар (для міста). Склала М. Прохорова-Тобілевич. За допомогою Ю. Трезвинського. За редакцією О. Ф. Музиченка та О. А. Левитського. Видання друге стереотипне. 1929. 100 стор., ц. 40 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Деполович, Л.—Нумо читати. Буквар. Видання друге, виправлене. 1929. 48 стор., ц. 15 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Плевако, М., Панченко, М., Панів, А.—У новий світ. Ч. І. Для групи трудшкіл. Третє переглянуте видання. 1929. 403 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Плевако, М., Панченко, М., Панів, А.—У новий світ. 7 група. Друге видання. 1929. 430 стор., ц. 2 крб.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: І. Нове село. ІІ. Місто. ІІІ. Під п'ятою капіталу. ІV. СРСР. V. У новий світ.

Практичний підручник німецької мови.—Перша частина. Восьме видання. Стереотипне. Склав І. В. Поліковський. 1929. 124 + 80 стор., ц. 90 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Російською мовою

Наше слово.—Букварь. Составили: В. А. Арнаутов, О. Г. Водолажченко, М. Н. Езерский, Н. Г. Кулиш, А. Т. Мостовой, М. Ю. Панченко, под общей редакцией В. А. Арнаутова. Издание четвертое. 1929. 62 стр., ц. 22 коп.

Одобрен ГНМК Наркомпроса Украины для первой группы трудовой школы Украины с преподаванием на русском языке.

Поликовский, И.—Практический учебник английского языка. Часть 1-я. Издание пятое, стереотипное. 1929. 112 + 63 стр., ц. 1 рубль.

ГНМК разрешено как учебник в учреждениях соцвоса.

Суспільствознавство

Александренко, Г.—Конституція УСРР і СРСР. За редакцією проф. А. Л. Малицького. Друге переглянуте видання. 1929. 97 стор., ц. 45 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Загальні питання. Історія радянського державного ладу. Основи радянської конституції. Роля гро-

мадських організацій. Радянське виборче право. Радянський державний лад (організація місцевої влади в УСРР). Радянський державний лад (організація центральної влади). Союз РСР. Українська СРР.

Робоча книга з суспільнознавства — Підручники для шкіл соцвиху. Для п'ятого року навчання. Видання друге, стереотипне. 1929. 255 стор., ц. 75 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для установ соцвиху.

Зміст: Місто. Міське населення — його склад і основні заняття. Робітнича кляса перед революцією і нині. Місто, його життя та керування перед і після Жовтневої революції. Село. Дрібне та велике сільське господарство. Селянське господарство перед революцією і за радянської влади. Хто керував селом раніш, як жило воно та як живе нині. Кріпацтво й спроби селян визволитися. Реформа 1861 року. Зв'язки між містом та селом. Економічний зв'язок міста й села. Місто, як організаційний центр радянської влади.

Робоча книга з суспільствознавства — Для шостого року навчання. Переробили з російського видання та пристосували для українських шкіл Р. Шпунт і Л. Гольберт, під загальною орудою Управління Соцвиху. 1929. 278, стор., ц. 80 к.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для VI р. навчання в трудшколі.

Зміст: Промисловий переворот. Промисловість у СРСР. Транспорт. Господарське будівництво і спілка робітників та селян. Промисловість і робітнича кляса перед революцією. Промисловість та робітнича кляса за радянської влади. Буржуазна революція у Франції в кінці XVIII століття. Робітничий рух у Росії та на Україні наприкінці XIX й на початку XX століть. Революція 1905 року.

Географія

Кистяковский, В. В. — Очерк географии УССР. 4-е издание. 1929. 169 стр., ц. 65 коп.

ГНМК разрешено к печати как учебник в учреждениях соцвоса.

Математика

Лебединців, К. — Збірник алгебричних задач. Пристосував для трудової школи Д. Остроменський. За редакцією М. Михайловського. 1929. 162 стор., ціна 80 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Чепіга, Я. — Життя та числа. Задачник за комплексами. Рік третій. Видання третє. 1929. 122 стор., ц. 27 коп.

ДНМК дозволив до вжитку, як підручник в установах соцвиху для сільських трудшкіл.

Російською мовою

Голубенко, Н. и Фесенко, В. — Начальный счет. Для сельской школы. Часть вторая. Для второго года обучения. Второе издание. 1929. 110 стр., ц. 35 коп.

ГНМК допущено в качестве учебника в учреждениях соцвоса.

Природознавство

Соколовський, О. — Ботаніка. Підручник для другого концентру трудових шкіл. Видання друге. 1929. 283 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Вивчаймо ботаніку; Осіння рослинність; Урожай; Насіннина; Внутрішня будова тіла рослини; Як росте рослина; Частини тіла (органи) рослини, їхнє призначення та їхня будова; Відхили від звичайного способу живлення в рослині; Дихання рослин; Рослина та ґрунт; Город; Весняна рослинність; Весняні квіти; Садок; Розмноження рослини; Рослина та оточення; Короткий огляд найголовніших відділів рослинного світу.

Фізика. Хемія

Григор'єв, Г. — Короткий курс хемії. Переклад Пищаленка, П. Видання третє, виправлене й доповнене. 1929. 144 стор., ц. 40 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Передмова. Передмова до II видання. Вступ. Вода. Про будову речовини. Кисень. Водневиси, кислоти, сіль. Водень. Сірка. Закон кратних відношень і ще про атоми. Хлор. Азот. Закон Гей-Люссака і закон Авогадро-Жерара. Про солі. Фосфор. Вуглець. Кремінь. Метали.

Леущенко, Л. — Підручник фізики. Частина перша. П'ятий рік навчання. Видання друге. 1929. 167 стор., ц. 90 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Приладдя й способи; Фізичне тіло та його властивості; Важення; Механічні основи важення; Приладдя й робочі процеси в кустарному виробництві; Фізичні основи роз'єднування матеріялів; Фізичні основи злучення матеріялів; Механізми та робочі процеси в них; Фізичні основи заводського транспорту; Фізичні основи трансмісії; Гідравлічні та вітряні двигуни; Робота та енергія; Фізичні основи плавання тіл; Фізичні умови добувної сільсько-господарської промисловости; Водопроникливість та вологоємність ґрунту; Теплові явища; Електричні явища.

Леущенко, Л. — Підручник фізики. Частина друга. Шостий рік навчання. Видання друге, стереотипне. 1929. 110 стор., ц. 60 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в установах соцвиху.

Зміст: Сільсько-господарська промисловість. Світло. Темне проміння. Обробна промисловість. Теплові машини. Двигуни з упутрішнім горінням. Тепло й робота. Фізичні основи охолодних машин.

Франківський, В. А. — Фізика в природі та в житті. Екскурсійно-лябораторна метода вивчення явищ природи. Для старшого концентру семирічної трудової школи. Частина перша. Видання четверте. 1929. 157 стор., ц. 60 коп.

ДНМК дозволив уживати як підручник в установах соцвиху.

Франківський, В. А. — Фізика в природі та в житті. Екскурсійно-лябораторна метода вивчення явищ природи. Частина II, вип. I. Для старшого концентру семирічної трудової школи. Видання третє. 1929. 178 стор., ц. 80 коп.

ДНМК дозволив вживати як підручник в установах соцвиху.

Франківський, В. А. — Фізика в природі та в житті. Екскурсійно-лябораторна метода вивчення явищ природи. Частина II, вип. другий. Для старшого концентру трудових шкіл. 1929. 173 стор., ц. 80 коп.

ДНМК дозволив вживати як підручник в установах соцвиху.

Музика

Бетс, Джемс — Поставлення дитячого голосу. Практичний підручник виховання й охорони голосу хлопчиків та дівчаток підчас шкільної науки. З діяграмами та рисунками. Переклав М. Корсунський. 1929. 34 стор., ц. 40 коп.

ДНМК по секції соціяльного виховання дозволив як посібник в установах соцвиху.

Зміст: Передмова. Голос, як з нього користуватись та як його берегти. Як ставити головний голос. Виконання висхідних гам. Обсяг голосу. Хоровий спів. Стережись застуди. Дихання. Вправи дихання. Свідомий спів. Правильне фразування. Виразність. Хист тримати стрій. Засоби до усунення кепської інтонації. Недослух. Перехід голосу. Ознаки й перебіг.

Підручники профосвіти

Мова

Губе, А., Кан, Б., Озолінґ, Х. — Робоча книжка німецької мови. Частина перша Для робітничих факультетів, технікумів і вищих шкільних закладів. 1929. 192 стор., ц. 1 крб.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для робфаків.

Літературознавство

Коряк, В. — Парис історії української літератури. Буржуазне письменство. 1929. 617 стор., ц. 4 крб.

ДНМК рекомендував до вжитку як посібник для подвузів і дозволив для інших вузів.

Зміст: Вступ. «Народня» творчість. Доба промислового капіталізму. Галичина. Доба фінансового капіталізму.

Суспільні науки

Гордон, І. та Зотін, М. — Підручник суспільствознавства. Для шкіл фабрично-заводського учеництва. Частина третя. 1929. 182 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для шкіл ФЗУ.

Зміст: Передмова. Радянська економічна політика з початку Жовтня до НЕП'у. Нова економічна політика (НЕП). Політика радянської влади в галузі промисловости. С.-г. політика радянської влади. Політика радянської влади в галузі торгівлі. Фінансова та податкова політика радянської влади. Національна політика радянської влади. СРСР і капіталістичний світ. Світова класова боротьба й Комінтерн.

Каган, Й. та Цейтлін, І. — Задачник з політичної економії. 1929. 82 стор., ц. 55 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для профшкіл.

Зміст: Передмова. Вступ. Вартість. Гроші. Надвартість. Заробітна платня. Ціна продукції та зиск. Торговельний та позичковий зиск. Земельна рента. Репродукція та кризи. Імперіялізм. Відповіді.

Мітіліно, М. І., проф. — Основи фінансової науки. З діяграмами. 1929. 395 стор., ц. 4 крб. 75 коп.

ДНМК по секції професійної освіти дозволив до вжитку як підручник в соцек вузах.

Зміст: Наука про державні видатки. Наука про державні прибутки. Публічно-правні джерела державного прибутку. Місцеві фінанси. Бюджет. Фінансове управління. Про державний кредит. Державна контроля.

Розенталь, Н. Н. — Західньо-Европейське середньовіччя. Частина перша: Раннє середньовіччя. 1929. 134 стор., ц. 80 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для подвузів.

Зміст: Господарство. Суспільство. Держава. Духовна культура. Хрестоматія.

Розенталь, Н. Н. — Західньо-Европейське середньовіччя. Частина друга: Пізнє середньовіччя. 1929. 179 стор., ц. 1 крб. 15 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для подвузів.

Зміст: Господарство. Суспільство. Держава. Духовна культура. Хрестоматія.

Христюк, П.—Нарис історії клясової боротьби та соціялізму. Том перший. Клясова боротьба за доби початків капіталістичного господарства. Видання третє, перероблене й доповнене. 1929. 237 стор., ц. 3 крб.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для профшкіл і вузів та в бібліотеках радпартшкіл і комвузів.

Зміст: Вступ. Клясова боротьба та ідеологічне виявлення її в старовинних суспільствах. Клясова боротьба та ідеологічне виявлення її за доби европейського феодалізму. Клясові війни в Західній Европі за доби торговельного капіталізму. Торговельний капіталізм і клясові війни на сході Европи.

Христюк, Павло.—Нарис історії клясової боротьби та соціялізму, т. III. Видання поповнене. 1929. 447 стор., ц. 5 крб.

ДНМК дозволив до вжитку як допоміжний підручник для всіх шкіл профосу та для РПШ.

Російською мовою

Гордон, И. и Зотин, М.—Учебник обществоведения. Для школ фабрично-заводского ученичества. Часть третья. 1929. 196 стр., ц. 1 руб. 30 коп.

ГНМК допущено в качестве учебника в школах ФЗУ.

Содержание: Советская экономическая политика с начала октября до нэпа; Новая экономическая политика (НЭП); Политика соввласти в области промышленности; Сельско-хозяйственная и земельная политика соввласти; Политика соввласти в области торговли; Финансовая и налоговая политика соввласти; Национальная политика соввласти; СССР и капиталистический мир; Мировая классовая борьба и Коминтерн.

Математика

Боришкевич, Вол.—Основи вищої аналізи. Для техніків. У 3-х частинах. Частина І-ша. Ціла раціональна функція. 1929. 159 стор., ц. 2 крб. 20 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для робітничих вечірніх технікумів.

Зміст: Сталі та змінні величини. Функція. Границя її вартість. Лінійна функція, її графік і хуткість зміни. Аналітичне та табличне вивчення хуткости зміни цілої раціональної функції. Її похідна. Графік цілої раціональної функції. Відшукування найбільших та найменших вартостей цілої раціональної функції. Диференціял та неозначений інтеґрал цілої раціональної функції. Означений інтеґрал цілої раціональної функції та його практичні застосування. Застосування означеного інтеграду до механіки та фізики. Додаток—таблиці.

Кісельов, А.—Елементарна геометрія. 34-го видання переклав П. Дятлів. Видання друге. ДВУ. 1929, ц. 1 крб. 20 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для заочного подвузу та профшкіл.

Хемія

Сміт, Олександер.—Скорочений курс хемії. Для вищої школи. Переробив проф. Джемс Кендаль. З англійської переклав М. Улезко, за редакцією проф. Є. Хотинського, та С., Зенкевича. Вип. I. (розділ I—XXV вкл.). 1929. 299 стор., ц. 2 крб. 30 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для вузів.

Зміст: Передмова. Передмова до першого видання. Передмова до другого переробленого видання. Як хемік підступає до вивчення матерії. Хемічні процеси і методи їх досліджувати. Кисень. Кількісне зміреннія газів. Молекулярно-кінетична гіпотеза. Водень. Вода. Молекулярні й сполукові ваги. Атомні ваги й атомістична теорія. Симболи, формули й рівняння. Валентність. Розчин. Водень-хлорид і натрій-гідроксид. Хлор. Енергія і хемічний процес. Хемічна рівновага. Кислоти, основи й солі. Йонізація. Йонна рівновага. Група галогенів. Оксидаційні речовини. Оксиди й кисневі кислоти галогенів. Сірка й водень-сульфід (сірководень). Оксиди й кисневі кислоти сірки. Селеній і телурій. Періодична система.

Тананаєв, М., проф.—Курс об'ємної аналізи. Для технікумів та ВИШ'ів. Переклав з другого російського видання інж.-техн. К. Туркало. 1929. 216 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для хемічних ВИШ'ів.

Зміст: Вимірювання об'ємів і зберігання розчинів. Виготування титрованих розчинів. Методи об'ємної аналізи. Метода насичення. Питання, розв'язувані за допомогою теорії індикаторів. Методи, основані на процесах оксидації та редукції. Метода осаджування. Хромометрія.

Федорів, О.С.—Теоретичні вправи з хемії. Збірка вправ і задач. 1929. 138 стор., ц. 1 крб. 35 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для вузів та хемпрофшкіл.

Зміст: Складання формул. Структурні формули. Обчислення молекулярної ваги та відсоткового складу з формули. Находження найпростішої (емпіричної) формули на основі відсоткового складу. Складання рівнань. Обчислення вагових співвідношень на основі хемічних рівнань. Закон Авогадро. Відношення газів до зміни тиску й температури. Мішані завдання. Відповіді та розв'язання. Електролітична дисоціяція (йонізація). Швидкість хемічної реакції. Застосування теорій хемічної рівноваги до електролітів. Добуток розчинности. Напрямок реакцій подвійної вимінн. Гідролітична дисоціяція або гідроліза. Запитання та завдання. Відповіді та розв'язання.

Техніка

Програма для підвищення кваліфікації телефонних наглядачів і монтерів.— Народній Комісарят Освіти УСРР. 1929. 62 стор., ц. 40 к.

Зміст: Як працювати за програмою. Розділ станційних споруд. Розділ лінійних телефонних споруд. Підвідділ міських лінійних споруд. Підвідділ далекої телефонії.

Окулов, О.—Технологія електроматеріялів. 1929. 276 стор., ц. 3 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник в індустріяльних ВУЗ'ах.

Зміст: Провідники. Ізоляційні матеріяли. Мінеральні ізоляційні та конструктивні матеріяли. Смоли. Продукти целюлози. Волокнисті матеріяли. Течива, вживані в електротехніці. Використана література.

Сільсько-господарські питання

Борзаковський, Ол.—Кооперування сільського господарства. Організація і практика сільсько-господарських кооперативів. 1929. 150 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник для сільськогосподарських профшкіл та інтегральних шкіл.

Зміст: Нарис розвитку кооперативної думки. Що таке кооперація взагалі і сільсько-господарська зокрема. Організація сільсько-господарських кооперативів. Практична робота сільсько-господарських кооперативних об'єднань. Об'єднання в процесі обміну. Об'єднання в процесі праці й обміну. Організаційне будівництво сільсько-господарської кооперації на Україні. Сільсько-господарська кооперація в системі радянського господарства.

Леонтович, А. В., проф.—Фізіологія свійських тварин. Переклад з третього російського видання. 1928. 281 стор., ц. 2 крб. 90 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник у сільськогосподарських та ветеринарних вузах і на природничому відділі ІНО.

Зміст: Загальна фізіологія тканин тваринного організму. Фізіологія спеціяльна. Симпатична нервова система. Фізіологія кровообігу. Фізіологія дихання. Фізіологія травлення. Поживні речовини й харч. Лімфа, лімфобіг і вбирання. Фізіологія виділень. Фізіологія молочних залоз. Внутрішня секреція залоз. Теплотворіння і теплорегуляція в тваринному організмі. Обміи речовин. Фізіологія розплодження. Фізіологія руху. Льот птахів і комах. Голос і мова. Фізіологія чутьових органів.

Наумов, Н. А., проф.—Фітопатологія. (Загальний курс). Із 123 малюнками в тексті. 1929. 488 стор., ц. 4 крб.

ДНМК рекомендував до вжитку як підручник в сільсько-господарських ВУЗ'ах.

Зміст: Загальне обізнання з фітопатологією. Обізнання з захворюваннями рослин. Паразитні гриби. Взаємини між рослиною й паразитом. Захворювання, що їх спричиняють бактерії (бактеріози). Захворювання, що їх спричиняють актиноміцети. Захворювання, що їх спричиняють представники Protozoa. Захворювання, що їх спричиняє Plasmodiophoraceae. Захворювання, що їх спричиняють нижчі гриби Olpidium, Synchytrium, tythium, Phytophthora. Захворювання, що їх спричиняють голоторбинчасті Exoascales. Шкідники з родини Erysiphaceae і захворювання, що їх вони спричиняють. Захворювання, що їх спричиняють гриби з порядку Pyrenomycetales. Захворювання, що їх спричиняють дискоміцети. Сажкові, їхня біологія, морфологія й систематика. Найголовніші шкідники й заходи боротьби з ними. Найголовніші пошкодження рослин, що їх спричиняють іржасті гриби. Вищі базидіяльні гриби і захворювання, що їх вони спричиняють. Недосконалі гриби і неродючі форми. Захворювання, що їх вони спричиняють. Паразити квіткових рослин. Неперазитні (гетеропатогенні) захворювання. Група мозаїчних захворювань. Непаразитні (автопатогенні) захворювання. Взаємини між причинами захворювання рослин і комахами. Огляд метод боротьби. Фунгіциди, їх готування, користання й властивості. Дезинфекція посівного матеріялу. Методи культури сапрофітних грибів. Методи культури паразитних грибів. Фітопатологічна експертиза насіння, зерна й борошна. Організація боротьби із захворюванням рослин в СРСР та інших країнах. Фітопатологічні установи. Російська й чужоземна спеціяльна література. Покажчики.

Крамознавство

Рубцов, В.—Крамознавство. 1929. 472 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник у соцекономічних вузах.

Зміст: Вступ. Паливо. Будівельний крам. Світловий крам. Мастильний крам. Руди та метали. Хемічний та корінний крам. Скляний крам. Керамічний крам. Прядні сирові матеріяли та мануфактурний крам. Паперовий крам. Шкіряний крам. Хутряний крам. Харчовий крам. Смаковий крам.

Музика

Луначарський, А.—Питання соціології музики. 1929. 126 стор., ц. 80 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для музично-драматичних ВУЗ'ів.

Зміст: Передне слово; Музика й революція; Танеєв та Скрябін; Нова книжка про музику; Про соціологічний метод в теорії та історії музики; Основи художньої освіти; Одне із зрушень в мистецтвознавстві.

Політосвіта

Коган, Л. Р.—Бібліотека і самоосвіта. Управління Політосвіти НКО УСРР. 1929. 70 стор., ц. 30 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник для бібліотек.

Зміст: Роля бібліотеки в самоосвітній роботі. Пристосування роботи бібліотеки до самоосвітніх потреб. Форма обслуговування самоосвітніх гуртків і окремих самоуків. Підготовка бібліотекарів для ведення самоосвітньої роботи.

Порадник політосвітроботи на селі.— За редакцією М. С. Волобуєва. Видання

друге, докладно перероблене та доповнене. 1929. 579 стор., ц. 2 крб. 75 коп.

ДНМК рекомендував до вжитку як порадник до політосвітроботи в сельбудах та хатах читальнях.

Зміст: Відділ I — загальний; відділ II-й — зміст політосвітроботи; відділ III-й — царини політосвітроботи; відділ IV — форми та методи політосвітроботи; відділ V — довідковий; відділ VI — практичні поради.

Робітнича бібліотека. — Зразковий каталог для комплектування робітничих бібліотек. Випуск другий. Виробничі знання, гірництво, металюргія, електротехніка, хемічна промисловість, транспорт, НОП, професійний рух, кооперація. За загальною редакцією О. І. Прозоровської. Управління Політосвіти НКО УСРР. 1929. 320 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як допоміжну книжку для комплектування робітничих бібліотек.

Зміст: Передмова. Загальні питання техніки. Гірництво. Металюргія та металообробна промисловість. Енергетика. Машинознавство. Теплотехніка. Електротехніка та електрифікація. Хемічна промисловість. Текстильна промисловість. Чинбарство та виробництво взуття. Деревообробне виробництво. Харчосмакова промисловість. Цукроварство. Сільське господарство. Будівельна справа. Комунальна справа. Загальні питання транспорту. Залізничний транспорт. Місцевий транспорт. Авіяція. Авіяхем. Водяний транспорт. Служба зв'язку. Математика, рисування, метричні міри. Рахівництво, бухгальтерія, організація канцелярії. Наукова організація праці. Професійний рух. Кооперація.

Робоча бібліотека вчителя

Бузинний, О. — Читання в трудовій школі. (Методичні вказівки). 1929. 74 стор., ц. 65 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в робочій бібліотеці вчителя.

Зміст: Передмова. Декілька даних із фізіології та психології читання з методичними висновками. Вибір матеріялу для читання. Читання художнього й прозового матеріялу і засоби його проробления. Ілюстрування прочитаного. Екскурсії, драматизація, інсценовки. Позакласне читання і технічні навички праці з книгою. Виразне читання. Бібліографія.

Головко, Л. В. — Дитяча індивідуальність в установах соціяльного виховy. Стислий нарис з педагогіки й дидактики дитячого виховy. Самоосвіта масового вчителя вихователя. 1929. 35 стор., ц. 30 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в робочій б-ці вчителя.

Зміст: Дві основні педагогічні течії. Через вихов дітей до нового соціялістичного суспільства. Дитина в умовах психофізичних причин. Дитина в умовах соціяльно-економічних причин. Дитяча дефективність і винятковість. Психічний зріст. Педагогіка й дидактика виховy дитячої особистости. Правила виховy слабообдарованої дитини. Боротьба з впливом родини, неодмінність колективного виховy, висновок.

Збірник інструкцій про переведення та опрацювання тестів центральної НОП комісії Наркомосвіти УСРР. 1929. 31 стор., ц. 25 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в учбових закладах соцвиху та профосу.

Зміст: Як переводити тестування. Інструкції для переведення тестів. Як перевіряти тест. Як оброблювати наслідки тестування.

Златогорів, С. І., проф. — Що треба знати вчителеві, щоб боротися проти зараз'ливих хороб у школі. Медична бібліотека сільського вчителя. За редакцією прив.-доц. В. М. Коган-Ясного. 1929. 15 стор., ц. 15 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху.

Клепацький, П. Г., проф. — Суспільствознавчі шкільні екскурсії та як їх провадити. 1929. 70 стор., ц. 70 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник у робочій бібліотеці вчителя.

Зміст: Загальні уваги. Загальна методика екскурсійної роботи. Спеціяльна методика екскурсій. Виробничі екскурсії. Екскурсія для вивчення селянського двору, як виробничого осередку. Екскурсія в майстерню (ремесника й кустаря). Екскурсія на фабрику або завод. Екскурсії в матеріяльну культуру й побут. Хата й садиба. Крамниця й базар. Вулиця, площа, квартал — увесь заселений пункт у цілому. Демографічні екскурсії. Екскурсії до радянських установ. Екскурсії на теми історичних подій та осіб. Музейні екскурсії. Художні екскурсії. Література (покажчик).

Миловидов, Л. — Краєзнавство в школі. Зміст та методи праці. 1929. 145 стор., ц. 1 крб. 10 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник у робочій бібліотеці вчителя установ соцвиху.

Зміст: Краєзнавство та його значіння в житті держави. Наукове та шкільне краєзнавство. Проблема шкільного краєзнавства. Зміст краєзнавства в школі. Краєзнавство в програмах «порадника». Розподіл краєзнавчого матеріялу в програмах трудшколи. Методи шкільного краєзнавства. Учитель і краєзнавство. Краєзнавство й підручник у школі. Шкільний краєзнавчий музей. Література.

Ряппо, Я. — Проблема профессионализма и политехнизма в советской школьной системе. 1929. 180 стр., ц. 1 руб. 75 коп.

ГНМК допустил в библиотеках педвузов и в библиотеках для учителей массовых школ.

Содержание: Предисловие. Классовое общество создает дуализм в школьной системе. Попытки найти синтез труда и воспитание. Первые требования и попытки строить «Трудовую школу» в различных странах. Идеи трудового воспитания в чартистском движении. К. Маркс и Энгельс о воспитании. Конгрессы I Интернационала о воспитании. Система интегрального воспи-

тания. Трудовая школа, как тип педагогического процесса у новейших педагогов. Коммунисты в строительстве народного просвещения (РСФСР). Коммунисты в строительстве просвещения (Украины). Заключение. Литература.

Смолинський, С. та **Федорівський, К.**—Нариси з педагогіки колективу. 1929. 159 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібну книжку для робочої бібліотеки вчителя установ соцвиху.

Зміст: Вступ до педагогіки колективу. Чинники, що викликають до життя дитячі колективи. Постання, існування та розпад самопосталих дитячих колективів. Постання, існування та розпад організованих дитячих колективів. Учитель — керовник - ватажок. Фізичне виховання в колективі. Трудове виховання. Розумове виховання в колективі. Інстинктивні та емоційні реакції та їхне використання. Громадсько - політичне виховання в колективі. Естетичне виховання. Колектив і дефективні діти. Прикінцеве слово.

Ястржембський, В.—У поміч інструкторові народньої освіти. Організація керівничого апарату та методи роботи. Інспектури. 1929. 97 стор., ц. 90 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник у бібліотеках педвузів, для інспекторів народньої освіти і завідателів шкіл.

Зміст: Передмова — вступ. Сучасна структура та стан керівн. органів нар. освіти УСРР. Організація керівничих органів народньої освіти та роботи в них. Система організації методичної роботи на місцях. Інспектор народньої освіти та вимоги до нього. Організація й методи роботи інспектора. Покажчик літератури.

Робоча бібліотека учня

Андреєв, І.—Звіриною тропою. Оповідання про походження й життя предків людини, що від них пішли сучасні люди. 1929. 55 стор., ц. 40 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник в робочій бібліотеці учня.

Зміст: Міняються часи, — міняються люди. Таємниці великого лісу. На світанку кам'яного віку. Серед льодовиків. Проблиски минулого.

Канель, Л.—Як з'явилася людина на землі. 1929. 93 стор., ц. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник у робочій бібліотеці учня установ соцвиху (старший концентр).

Зміст: Казки та леґенди про те, як повстала перша людина; Робота Дарвіна «Про походження видів» перевернула погляди вчених на походження тварин і людини; Чи пішла людина від мавпи? Додаток. Куди слід би піти, прочитавши книжку про походження людини.

Коркішко, Микола.—Земля та праця. Географічно - виробнича хрестоматія. Випуск перший. 1929. 166 стор., ц. 1 крб. 10 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Зміст: Потоки, ріки; Море.

Мірза - Авакянц, Н.—Історія України в зв'язку з історією Західньої Европи. Частина перша. 1929. 246 стор., ц. 1 крб.

ДНМК дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня як допомічний посібник із суспільствознавства.

Зміст: Первісне суспільство. Великий рух народів у Східній і Західній Европі. Доба натурального господарства й февдальне суспільство в Західній Европі. Міське господарство Західньої Европи та розклад февдалізму. Натуральне господарство та февдалізм на Україні.

Никитинський, Я.—Шкоринка хліба. Переклала Т. Кардиналовська. 1929. 211 стор., ц. 1 крб. 15 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці учня старшого концентру установ соцвиху.

Зміст: Що є в шкоринці хліба. Що є ще в шкоринці хліба. Відки взялася шкоринка хліба. Відки взялося борошно. Як готує зерно корінь. Як листя виготовлює зерно. Як квітка виготовлює зерно. Як збирають зерно до комори. Скільки в нас збирають збіжжя й де його подівають. Як ми переховуємо збіжжя. До подівається шкоринка хліба. На що обертається шкоринка хліба. Скільки ж нам треба хліба.

Павлова, Н. та **Короб'їна, Л.**—Природознавство, пристосоване до сільського господарства. III частина: Садівництво. 1929. 151 стор., ц. 1 крб. 30 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня.

Зміст: Стебло; Брунька; Вихохування овочевих дерев; Овочевий сад; Овочеві рослини; Овоч; Як доглядати врожаю, збирати та зберігати овочі; Грибкові хвороби овочевих дерев; Комахи - шкідники; Заходи проти садових шкідників; Оси; Бджоли; Пасічництво; Птахи; Тварини - ссавці; Тварини - м'якуни; Райони України та які сорти овочевих дерев у них можна садити; Гуртові сади; Сільсько - господарські гуртки; Інструкція про сільсько - господарський гурток.

Паулі, Е.—Як спостерігати природу. 1929. 150 стор., ц. 1 крб.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник у робочій бібліотеці учня старшого концентру.

Зміст: Передмова. Спостереження: Рух рослин. Стан листків. Листя на деревах. Опушення листя. Форма листків. Лісове суспільство. Гали. Як рослини борониться від тварин. Гостинність квітів. Рослини вітролюби. Рослинні родини. Рослинні аероплани. Вороги в рослин. Листопад. Весняне відживлення. Латаття. Жабурниця. Ставкові тварини. Весняні метелики. Кого приваблює труп. Оленки. Скрицуни. Бігуни. Співучі комахи. Хто полює на цвірбунів та коників. Знавці рослин. Застереження забарвлення. Плазуни. Словник українських назов рослин та тварин.

Рижков, В.—Між життям і смертю. 1929. 34 стор., ц. 25 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Зміст: Оживлення висхлих тварин. Що стається з живими тілами, коли вони висохнуть. Значіння води в тілі. Значіння анабіози. Захист рослин від посухи. Насіння рослин. Висушування вищих тварин. Тепло та життя. Причини впливу холоду та жари. Вплив підвищення та зниження температури. Холоднокровні та теплокровні тварини. Як температура тіла підтримується постійною. Перегрівання та охолодження людського тіла. Життя узимку. Анабіоза під впливом холоду. Практичне значіння анабіози.

Семенів, А. С.—Сірник та його предки. 1929. 47 стор., ц. 30 к.

ДНКМ дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Зміст: Вогонь. Добування вогню. Сірники. Колишні сірникові фабрики. Виготовлення соломки. У вмочальному відділі. У коробковому відділі. Наша сірникова промисловість. Висновок.

Столярська, О.—Волокнисті рослини. 1929. 71 стор., ц. 55 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці учня.

Зміст: Чому почали люди розводити волокнисті рослини і що це за рослини; Льон; Коноплі; Бавовник; Кендир; Волокнисті рослини, що не мають широкого вжитку.

Тутковський, П. А., акад.—Краєвиди України. Науково-популярний нарис. З малюнками й мапою. 1929. 47 стор., ц. 35 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Фінкельштейн, Е.—Вівця й людина. Оповідання про те, яке значіння мала людина для вівці, а вівця для людини. 1929. 69 стор., ц. 30 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці учня.

Зміст: Походження диких овець. Предки свійських овець. Людина. Приручення вівці.

Цінгер, О.—Цікава ботаніка. 1929. 123 стор., ц. 75 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по робочій бібліотеці учня установ соціяльного виховання.

Зміст: Велетні. Пігмеї. Весняні первістки наших лісів. Троянди. Бур'яни. Анчар. Жива котва. Розрив-трава. Про кедрові горіхи. Виродки серед рослин. Поранені. Остання бесіда.

Шаховицький, Ф.—Розстріл ленських робітників. 17 квітня 1912 року. 1929. 57 стор., ц. 35 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху для учнів старшого віку.

Зміст: Влада капіталу. Безмежна експлоатація робітників. Страйк. Розстріл. «Герої торжества». Так було. Протест робітників. Голос друку. Тяжка наука. Література про ленські події.

Шмідт, П. Ю., проф.—Наші свійські тварини та їхня історія. Випуск 2-й. 1929. 60 стор., ц. 35 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку в робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

Зміст: *Вівця.* Походження та історія вівці. Дика й свійська вівця. Породи овець. Як розплоджують вівці. Овечі хвороби. *Коза.* Походження та історія кози. Дика та свійська коза. Породи. Козячий пух. *Свиня.* Походження та історія свині. Дика та свійська свиня. Породи свиней. Як розплоджують свиней. Хвороби на свинях. *Кріль.* Походження та історія кроля. Породи кролів. Як розплоджують кролів. Значіння розплоджування кролів. Запитання, теми й завдання.

Українознавство. Мовознавство

Багмет, А., Дащенко, М., Андрущенко, К.—Збірка українських приказок та прислів'їв. З передмовою проф. О. Ветухова. 1929. 218 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: Трудові взаємини людей. Соціяльний лад. Громадські відносини. Життя та властивості людини. Побут. Життьова мудрість. Гумор. Природа.

Кисільов, В. Ф., д-р.—Медичний російсько-український словник. Одеське наукове при Українській Академії Наук Товариство. Редактори: Д-р мед. О. І. Волянський. Проф. М. М. Засвлошин. Проф. М. М. Семенів. 1928. 142 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

Медична секція природничого відділу Інституту Української Наукової мови до друку ухвалила.

Трохименко, М. і Буйний, К.—Робоча книжка української мови. Частина друга. Синтакса та техніка письмової мови. Для робітничих шкіл другого ступеня, радпартшкіл, роббфаків та профшкіл. Видання друге. 1929. 158 стор., ц. 70 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як робочу книгу для робітничих шкіл підвищеного типу та як підсібну книжку для роббфаків, профшкіл та для РПШ.

Український правопис. Видання перше. Народній Комісаріят Освіти. 1929, ц. 1 крб.

Шаровольський, І.—Німецько-український словник. 1929. 453 стор., ц. 3 крб. 50 коп.

Словник остаточно виправлено та зредаговано за вказівками 1-го відділу ВУАН.

Наука й техніка

Збірник заходознавства.—За редакцією членів Бюра Комісії Проф. Євгена

Тимченка й Федора Савченка. Виданий на пошану академіка Михайла Сергієвича Грушевського, з нагоди шістдесятої річниці життя та сорокових роковин наукової діяльности. Історія, економіка, література, лінгвістика. Всеукраїнська Академія наук. Комісія заходо- й американознавства. 1929. 158 стор., ц. 1 крб. 30 коп.

Російською мовою

Букраба, В. В., проф.—Лейкоцитарная формула кур и изменения в ней в зависимости от корма. 1929. 19 стр., ц. 45 коп.

Доложено в племенно-исследовательской комиссии совета улучшения птицеводства при Коонтахе 22/VI-28 г.

Ярин, П. С.—Основные проблемы проектирования современных нефтянок. 1929. 63 стр., ц. 65 коп.

Зміст: Предисловие. К вопросу о проектировании камер сгорания современных нефтянок. К вопросу о выборе размеров окон и формы поршня машин с кривошипно-камерной продувкой. Термодинамический расчет нефтянки. Библиография.

Комінтерн

Заходи боротьби проти небезпеки імперіялістичних воєн.—Доповідь т. Тома Белла та співдоповідь т. т. Гарлянді, Шнеллера, Ловстона, Барбе та Вітковського на VI Конгресі Комуністичного Інтернаціоналу з додатком тез VI всесвітнього конгресу Комінтерну, ухвалених по доповіді тов. Тома Белла. 1929. Стор, 188, ц. 50 коп.

Бібліотека «Більшовик України»

Вінярський, К.—Третій з'їзд КПЗУ про національне питання на Західній Україні. 1929. 117 стор., ц. 40 коп.

Гірчак, Є. та Данилович, К.—III з'їзд Комуністичної партії Західньої України. 1929. 81 стор., ц. 30 коп.

Зміст. *Гірчак, Є.*—III з'їзд ком. партії Західньої України; *К. Данилович*—III з'їзд КПЗУ. Додатки. Тези III з'їзду КПЗУ на політичний звіт ЦК. Резолюція на політичний і організаційний звіти ЦК КПЗУ. Резолюція на доповідь ЦК КПП.

Політична ситуація на Західній Україні та завдання КПЗУ.—Тези, ухвалені II-м пленумом ЦК КПЗУ в січні 1929 р. 1929. 61 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Головні моменти міжнародньої ситуації; Суперечності капіталістичної стабілізації в Польщі та на Західній Україні; Зміцнення капіталістичного апарату; Рільна і податкова політика фашизму; Економічна боротьба пролетаріяту міста і села та малоземельних селян; Політика фашизму у відношенні до Українського питання; Українська буржуазія в антирадянському фронті; Зріст активности української буржуазії та зростання її з польським фашизмом; Першолистопадові події у Львові; КПЗУ на чолі боротьби проти польської фашистської окупації та її українських аґентур; Боротьба проти польського шовінізму; Боротьба проти сіонізму і проти жидівської соціялугоди; Середпартійні завдання.

Політична ситуація в Польщі та завдання КПП.—Тези ЦК Комуністичної партії Польщі в січні 1929 р. 1929. 61 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Положення і завдання партії. Найближчі завдання партії.

Постанови III з'їзду КПЗУ. Повне видання. 1929. 196 стор., ц. 45 коп.

Зміст: Третій з'їзд КПЗУ. Резолюція III з'їзду КПЗУ на політичний і організаційний звіти ЦК КПЗУ. Резолюція III з'їзду КПЗУ на доповідь ЦК КПП. Тези політичного звіту ЦК. Резолюція на звіт делеґації на VI конгресі Комінтерну. Резолюція III з'їзду КПЗУ на доповідь про підсумки соціялістичного і культурно-національного будівництва на радянській Україні. Українське національне питання. Праця серед національних меншостей на Західній Україні. Праця і завдання партії в професійних спілках. Селянське питання. Тези III з'їзду КПЗУ про завдання роботи Комсомолу. До Виконавчого Комітету Комінтерну. До ЦК ВКП(б). До Центрального Комітету Комуністичної партії (більшовиків) України. До Центрального Комітету Комуністичної партії Польщі. До з'їзду Комуністичної партії Зах. Білорусн. До Центрального Комітету Комуністичної Партії Італії. До політичних в'язнів Західньої України й цілої Польщі.

Скрипник, М.—Непримиренним шляхом. Доповідь на окрпартконференції в Одесі про листопадові пленуми ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)У. 1929. 87 стор., ц. 20 коп.

Якубович, М.—Третій з'їзд КПЗУ про завдання КСМЗУ. 50 стор., ц. 15 коп.

Матеріялізм

Войовничий матеріяліст.—Український Інститут Марксизму-Ленінізму. Філософсько-Наукове Т-во. Збірник 1. За редакцією Берковича, В., Генеса, С., Гірчака, Є., Демчука П., Полякова І., (природознавство), Слуцькіна, А. (природознавство), Степового, Г., і Юринця, В. 1929. 386 стор., ц. 4 крб. 50 коп.

Зміст: Про значіння войовничого матеріялізму—*Ленін*; Філософія і клясова боротьба—*В. Левік*; Проблема культурної революції та наш філософський розвиток—*В. Беркович*; Предмет діялектики та наші завдання—*С. Гоніжман*; Шляхами механістичної

думки — *В. Юринець*; Матеріяли до дискусії на нашому філософському фронті — *В. Демчук*; Гносеологічні експерименти проф. Ладиженського та Григорій Савич Сковорода — *Беркович*; Білоемігрантська українська філософія — *П. Ганик*; Причиновість — *Т. Степовий*; Зібер та «Анти-Дюрінґ» Енґельса — *П. Демчук*; Діялектика в її застосуванні до науки — *Н. Зібер*; Проблема якости у фізиці — *А. Слуцькін*; Функція і асиміляція — *І. Гайбов*; Зведеність у вченні про калоїди — *І. Буланкін*; Марксівська думка в медицині — *С. Генес*; Танок тіней — *В. Юринець*; Мойсей сучасного ревізіонізму — *Т. Степовий*; Кунов про державу, диктатуру пролетаріяту, революцію і соціялізм — *Є. Гірчак*; Філософська дискусія в українському інституті марксизму-ленінізму. Рефлексологія, психологія та філософія — *Є. Попов*; Рефлексологія, психологія, реактологія — *В. Протопопов*.

Зібер, Н.—Діялектика в її застосуванні до науки. З вступною статтею П. Демчука «Зібер та анти-Дюрінґ» Енґельса. Український Інститут Марксизму-Ленінізму. Українське філософсько-наукове товариство—«Войовничий матеріяліст». 1929. 51 стор., ц. 35 коп.

Кооперація

Эфроимский, Е. С.—Сельско-хозяйственная кооперация в системе монополистического капитализма. 1929. 236 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

Содержание: Введение. Крестьянство в эпоху финансового капитала. Теория мелкобуржуазной кооперации. Эволюция кооперативной формы. Кредитная кооперация (кооперация и денежный рынок). Сельскохозяйственная кооперация и крестьянское землевладение. Закупочная и сбытовая кооперация (Кооперация и монополистические об'единения). Кооперация и государство. Идеологія. Источники, материалы и литература, использованные в настоящей работе.

Історія

Багалій, Д. І., акад.—Нарис історії України на соціяльно-економічному ґрунті. Том перший. Історіографічний вступ і доба натурального господарства. Українська Академія Наук. 1929. 388 стор., ц. 4 крб. Оправа—30 коп.

Зміст: Історіографічний вступ. Історія України-Руси в добу натурального господарства. Первісна доба української території і її населення. Грецькі колонії. Скито-сарматські народи і їхні наступники в південних степах України. Територія України, розселення українських племен та їх матеріяльна культура. Вірування. Натуральне господарство. Князівсько-дружинна доба. Зародки феодалізму в князівсько-дружинну добу Київської Руси. Форми землеволодіння. Розклад української території в обласній Русі. Соціяльні відносини і класова боротьба в обласній Русі. Україна в часи татарської зверхности. Галицько-Волинська земля XIII—XV в. в.

Масова література

Броневой, А.—Злочинні шляхи нагромадження приватного капіталу. Практика спекулятивного капіталу на Україні. 1929. 54 стор., ц. 25 коп.

Зміст: Загальний стан. Приватник на ринку сільсько-господарської продукції і сировини. Приватник на міському ринку. Приватник і артілі. Приватник у промисловості. Кредит, податки і приватник. Заборгованість по ТВК головно падає на великих торгівців і має затяжний характер. Висновки.

Гопнер, С.—Під прапором світової пролетарської революції. До десятиліття Комінтерну. 1929. 202 стор., ц. 50 коп.

Зміст: Епоха Комуністичного Інтернаціоналу. Комуністичний Інтернаціонал і II Інтернаціонал. Комуністичний Інтернаціонал у боротьбі на два фронти. Деякі підсумки більшовизації.

Григор'єв, Куз.—За масову колективізацію. 1929. 131 стор., ц. 35 коп.

Зміст: Ленін і партія про колгоспи; Колгоспи; Засоби до зміцнення наявних колгоспів; Шляхи масової колективізації; Радгоспи й колективізація; Партійне керівництво будівництвом колгоспів.

Кантор, Я.—Еврейське хліборобство на Україні. 1929. 30 стор., ц. 10 коп.

Зміст: Старе еврейське хліборобство. Нове еврейське хліборобство.

Капітановський, Н.—Доходи й розходи нашої держави. (Державний бюджет). 1929. 61 стор., ц. 25 к.

Зміст: Характер радянського бюджету. Що таке єдиний державний бюджет. Виконання бюджету 1927-28 року. Єдиний державний бюджет 1928—29 року. Республіканський бюджет УСРР 1928—29 року. Державні розходи. Фінансування промисловости. Фінансування сільського господарства. Державні доходи. Єдиний сільсько-господарський податок. Промисловий податок. Подохідний податок. Державний бюджет по п'яти роках: а) Державні доходи. б) Державні розходи. Головніша література.

Капітановський, Н.—Контрактація. 1929. 61 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Роля і значіння контрактації; Як переводилось контрактацію поточного року; Перед новою кампанією; Гніздова контрактація; Довгострочна контрактація; Додаток.

Лакиза, Іван.—Тарас Григорович Шевченко. Популярний критично-біографічний нарис. З автопортретом Шевченка, 1929. 141 стор., ц. 45 коп.

Молотов, В. М.—Успіхи і труднощі соціялістичного будівни-

цтва. Доповідь на XVII Московській губпартконференції 23 лютого 1929 року. 1929. 64 стор., ц. 8 коп.

Ортенберг, Д.—На селянські питання. 1929. 215 стор., ц. 65 коп.

Зміст: Для чого нам потрібні радгоспи. Чому партія проти хуторів і відрубів. Як розпізнати куркуля. Що дасть селу семигодинний робочий день. Про переселення євреїв на землю. Для чого нам потрібні і що дадуть концесії.

Ортенберг, Д.—Яким шляхом. 1929. 153 стор., ц. 25 коп.

Зміст: Пекуче питання; Чи є на чому будувати нове життя; Яка форма господарства найкраща; У чому перевага колективного господарства; Комуна «Комінтерн» та господарства двох богоявленських селян. Чи забезпечено в колгоспі продуктивність праці; Чи варт іще довго думати; Як організувати колгосп; Які пільги дає держава колгоспам; Артіль «Красный луч»; Комуна ім. Котовського.

Сенченко, І.—По єврейських колоніях Криворіжжя та Херсонщини. 1929. 31 стор., ц. 15 коп.

Сліпанський, Андрій.—Степан Луценко. (Людина — більшовик — будівник соціялізму). 1929. 58 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Передмова. Юнацькі роки Степана. В молодого орляти виростають крила. Лохвицька комуна. За побудовою соціялізму.

Цукерман, Л.—Сполучені Штати Північної Америки. 1929. 103 стор., ц. 45 коп.

Зміст: Роля Сполучених Штатів у світовій економіці. Джерела економічного розвитку С. Штатів. Основні періоди економічної історії С. Штатів. Криза фармерського господарства після війни. Фармер у системі американського монополістичного капіталізму. Концентрація фармерського господарства й оренда. Негрське питання. Промисловість Сполучених Штатів. Географічний розподіл американської промисловости. Розвиток американської промисловости, концентрація й роля монополій. Організація американської промисловости. Економічне становище американського пролетаріяту. Національний прибуток С. Штатів та його розподіл поміж окремими соціяльними групами. Проблема безробіття в С. Штатах. Коріння американського реформізму та американська федерація праці. Ліве крило робітничого руху в Америці. Політичні партії. Імперіялістична політика Сполучених Штатів та англо-американське суперництво. Список рекомендованої літератури. Мапа Сполучених Штатів.

Комсомольська книжка

За кращий урожай.—Матеріяли сільським осередкам та школам до походу за врожай. Рекомендовано сельвідділом ЦК ЛКСМУ. Склав В. Розльотов. 1929. 255 стор., ц. 10 коп.

Зміст: З резолюції листопадового пленуму ЦК ВКП(б) — 1928 р. До всіх організацій ЛКСМУ, юних піонерів та органів нар. освіти. До всіх організацій ВЛКСМ. Соціялістичне будівництво в сільському господарстві (доповідь т. Чубаря). З постанови сесії ЦВК Радянського Союзу про підвищення врожайности. Практичні зауваження до походу. Сільсько-господарчі знання масам. Колгоспами проти класового ворога та злиднів. Досвід з місць. Як організувати с.-г. колектив — *Л. Демченко.* Піонери і весняна засівна кампанія — *Я. Василенко.* Школи в поході. Вступ. Досвід з місць.

Ільєвич, А. і Алексанов, М.—В боях проти некультурности. Досвід Горлівського культпоходу комсомольців. За редакцією Н. Потапчика. 1929. 37 стор., ц. 20 коп.

Комсомол до другої Всеукраїнської конференції.—ЦК ЛКСМУ. 1929. 61 стор., ц. 30 коп.

Зміст: Передмова; ЛКСМУ в культурно-національнім будівництві; Участь молоді в виробничім житті; Охорона праці й здоров'я робітничої молоді; Безробіття підлітків і боротьба проти нього; Участь КСМ — організації в перебудові та підвищенні сільського господарства. Будівництво шкіл селянської молоді; Комсомол у боротьбі проти бюрократизма; Висновки.

Ленін, Н.—Яким повинен бути комсомолець. Завдання спілок молоді. Промова на III з'їзді РКСМ. Видання друге. 1929. 38 стор., ц. 5 коп.

Матеріяли VI всеукраїнської наради в справах комдитруху.—ЦК ЛКСМ. Центральне бюро в справах комуністичного дитячого руху. 1929. 63 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Про стан шкіл соцвиху; Раціоналізація роботи бюр КДР; Про дитячу пресу та дитячу книжку; Про стан оздоровлення дитинства; Стан школи соцвиху (доповідь т. Арнаутова); Питання соціяльного виховання (промова т. Скрипника); Найуважніше до потреб школи (промова т. Хвилі); Посильно увагу до школи. (Промова т. Корсунова).

Пікалов, Ф. та Шик, Б.—Комсомол у культурній революції. За загальною редакцією аґітпропу ЦК ЛКСМУ. 1929. 161 стор., ц. 40 коп.

Зміст: Справи будівництва української пролетарської культури; Організація робітничого побуту; Культурне перетворення села; Ліквідація неписьменности; Боротьба з релігією; Боротьба з пияцтвом; Організація культурної роботи та система керівництва нею.

Система роботи піонерської організації.—Затверджена VI Всеукраїнською нарадою в справах КДР та Бюром ЦК ЛКСМУ. ЦК ЛКСМУ. Центральне Бюро в справах ком. дит. руху. 1929. 107 стор., ц. 35 коп.

Зміст: Вступ. Основні принципи комуністичного виховання дітей в піонерорганізації. Зразковий перелік навичок юного піонера. Залучення дітей до громадсько-політичного життя. Організація піонерського колективу. Техніка роботи піонеризму. Робота жовтенячих груп. Додатки — Резолюція VI Всеукраїнської наради у справах КДР на доповідь «Про систему роботи піонеризації». Положення про комуністичну дитячу організацію юних піонерів ім. Леніна.

ЦК ЛКСМУ—Резолюції V пленуму ЦК ЛКСМУ. 9—12 березня 1929 р. 1929. 31 стор., ц. 12 коп.

Військова книжка

Біляєв, М.—Похід. 1929. 85 стор., ц. 35 коп.

Вардін, Ів.—Ворошилов, робітничий вождь Червоної армії. 1929. 59 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Робітник-більшовик і його класа. Дитячі й юнацькі роки. Революція 1905 року. Роки реакції. Лютий і Жовтень. Громадська війна. Салдат більшовизму.

Казачков, А.—Військова топографія. Підручник для вузів. З 193 рисунками в тексті. Переклад з другого офіційного видання за редакцією редакційної комісії школи червоних старшин ім. ВУЦВК. 1929. 317 стор., ц. 2 крб. 40 коп.

Мировицький—Врангелівщина. 1929. 50 стор., ц. 25 коп.

Смисловський, Е.—Начальник гармати. Переклад з російської Якубовського. Видання друге. 1929. 21 стор., ц. 10 коп.

Стальніков—Права і пільги червоноармійської родини. 1929. 60 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Допомога родині червоноармійця — перша турбота держави. Які пільги одержує червоноармійська родина. Піклування про червоноармійців, що демобілізуються. Кому доручено захист інтересів і прав червоноармійських родин. Декілька порад про те, як швидше одержати пільгу і відповідь на скарги. Покажчик законів, статтей і інструкцій уряду, що визначають пільги й права червоноармійців і їхніх родин.

Тархов, В.—Артилерійне стріляння. (Конспект підручник). Курс вищої допризовної підготовки для студентів вузів та повторний курс для командного складу артилерії. 1929. 161 стор., ц. 1 крб. 50. к.

ДНМК дозволив до вжитку як підручник по вузах.

Зміст: Які в артилерії бойові завдання; Які бойові засоби має артилерія; Артилерійний вогонь; Що таке постріл і стріляння; Термінологія; Розсіювання траєкторії; Розсіювання шрапнельних розривів; Яка чинність у польових гарматнів; Чинність шрапнельних груп; Прилади; Вживання приладів; Націлювання гармати; Як підготувати батарею до стріляння; Правила стріляння; Ударне стріляння; Дистанційне стріляння; Таблиці стріляння; Точне стріляння; Як стежити і зазначати ціль з повітря.

Шейдеман, Є. С.—Охорона кінноти на відпочинку. 1929. 16 стор., ц. 12 к.

Красне письменство

Українські письменники

Вишня, Остап.—Про село усмішки. (Збірка). 1929. 183 стор., ц. 70 коп.

Зміст: Те, до чого лицем слід повернутися. Те, до чого і лицем і мордякою повертаються. І ВУЦВК і РАДНАРКОМ, і ДЕРЖПЛЯН і УЕР і... і... Вівчарство. Молочарство. Косовиця. Коли гарна запаска ночі полтавської луг обертає у «колехтив». Коли в голові «лій». Як поліпшити своє господарство. Гінекологія. Ярмарок. Дід Матвій. Головполітосвіта. Жінвідділ. Освіта. Село-техніка. Село-книга. Охорона народнього здоров'я. Профос. Жнива. На гомільшу. Пропащі люди. У хвості сила. Хто винен? Так нічорта й не вийшло. Про свині, про поросята, про ковбаси, про кендюх та про різні дуже смачні речі. Літ через п'ятдесят.

Марко, Вовчок.—Твори. За редакцією і з критично-бібліографічною розвідкою Ол. Дорошкевича. Том II. Видання 3-є. 1929. 382 стор., ц. 90 коп.

Зміст: Три долі. Павло Чорнокрил. Не до пари. Глухий городок. Тюлева баба. Лимерівна. Дев'ять братів і десята сестриця Галя. Примітки й варіянти.

Марко, Вовчок. -Твори. За редакцією і з критично-бібліографічною розвідкою Ол. Дорошкевича, том IV. 1929. 699 стор., ц. 3 крб. 25 коп.

Зміст: Від редактора. Марко Вовчок. (Біографічна розвідка Ол. Дорошкевича). Листування. Примітки. Бібліографія. Показник імен.

Досвітній, Ол.—Алай. Видання друге. 1929. 117 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Жах; Владарі; Алай; Без сторна.

Досвітній, Ол.—Ґюлле. Видання друге. 1929. 120 стор., ц. 1 крб.

Квітка-Основ'яненко, Г. Ф.—Твори, т. III. Пан Халявський. Редакція, вступна стаття й примітки І. Айзенштока. Праці Інституту Тараса Шевченка. 1928. 378 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Коцюбинський, М.—Твори. Під редакцією і з попереднім словом академіка Сергія

Єфремова. Том IV. Видання третє. Бібліотека Українських клясиків. 1929. 326 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

Зміст: Сміх. Він іде (образок). Невідомий (етюд). Персона ґрата. В дорозі. Інтермецо. Як ми їздили до криниці. Дебют. Сон. Що записано в книгу життя. Тіні забутих предків. Лист. Подарунок на іменини. Коні не винні. Хвала життю. На острові. З архіву М. Коцюбинського (нотатки до історії тексту).

Коцюбинський, М.—Твори. Під редакцією і з переднім словом академіка Сергія Єфремова. Том V. Видання друге. Бібліотека українських клясиків. 1929. 330 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: З ненадрукованої спадщини. Дитячі твори. Літературно-критичні спроби та інше. Статті з газети «Волинь». Автобіографічні листи. Покажчики.

Ле, Іван.—Юхим Кудря. Оповідання. Видання друге. 1929. 241 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Юхим Кудря. Зимчка (Оповідання). Новоявлена (Оповідання). Агрономша (Бувальщина). Розбійник (Оповідання з часів 1905 року). «Безпорядки» (Шкіц). В одну ніч (Оповідання).

Літературний Ярмарок.—Альманах місячник. Книга третя (133). Лютий. 1929. 240 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Автобіографія Майка Йогансена; Передмова: До книги 133-ої—лютий 1929; *А. Чужий* — Ясносте, ясносте, ясносте; Інтермедія; *М. Яновський* — Козак Швачка; Інтермедія; *Л. Гребінка* — З «кривих усмішок»; Інтермедія; *І. Дніпровський* — Яхта «Софія»; Інтермедія; *Ол. Влизько* — Саркастичне Романцеро; Інтермедія; *І. Сенченко* — Червоноградські портрети; Інтермедія; *С. Пилипенко* — Чув'яки; *Дер. Ністер* — Сп'яніло; Інтермедія; *В. П'ятниченко* — З записок консула; *Ол. Копиленко* — Два Берліни; *П. Лісовий* — Записки Юрія Діброви (продовження); Інтермедія; Епілог.

Літературний Ярмарок.—Книга четверта. Березень. 1929. 230 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Автобіографія Леоніда Чернова; Вступна інтермедія; *Нефелін* — Сніг; *Панч* — Білий вовк; *Фальківський* — Осінь; *Демчук* — Пригоди на маневрах; Інтермедія без моралі; *Смолич* — Дурень: *Рейзен* — Ласуха; Календар; Інтермедія з кіно-порадами; *Досвітній* — Нетрудовий елемент; Інтермедія легковажности; *П'ятниченко* — З записок консула; *Капустянський* — О. Вишня в леґенді; *Лісовий* — Записки Юрія Діброви; Останнє слово; Редакційне повідомлення.

Масенко, Теренъ.—Південне море. Поезії. 1929. 70 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Дівчина; Дитинство; Сестрі; 1918; В формі бруку; Вокзал; Метеори; Будинок промисловости; До брата лист; Смерть політкома; Білорусь; Комсомол та Овідій; Село Комсомолля; Кодак; Полтавська скеля; На дубі; Білорусам; Полустанок; Лист; Сестра; „Кукушка»; Пісня перша; Лірика моря; Мов Джека Лондона; Шосе над морем; Таке безкрає Байдари; Кукурудзяний край; Альбатроси.

Микко, В.—Герої буднів. Драматичний етюд на три картини. 1929. 46 стор., ц. 20 коп.

Нечай, Павло.—Зачароване коло. Гуморески. Бібліотека українського гумору. 1929. 158 стор., ц. 50 к.

Зміст: Зачароване коло. Як згадаєш. Сватання з вискоком. Галушки. Курячий брід. Хазяйське око. Свято в Жабокряківці. Крисогон. Чорт. Піонерський барабан. Мощі. Свинява морока. Увірвані баси. У суді. Зозуляста курка.

Нечуй-Левицький, І. С.—Твори. За редакцією і за критичною розвідкою Юра Меженка. Том II. Видання друге. 1929. 318 стор., ц. 1 крб. 30 коп.

Зміст: Кайдашева сім'я. Бурлачка.

Орлівна, Галина.—Еміґранти. 1929. 132 стор., ц. 1 крб.

Зміст: Еміґранти. За річкою. Атлет.

Панч, Петро.—Голубі ешелони. Збірка повістей. Видання 2-е. 1929. 338 стор., ц. 1 крб. 90 коп.

Зміст: З моря. Без козиря. Голубі ешелони. Повість наших днів.

Первомайський, Л.—Комса. Оповідання. Видання друге. 1929. 29 стор., ц. 15 коп.

Зміст: Комса. За політику партії.

Стефаник, В.—Твори. Передмова В. Коряка. До друку виготував Ів. Лизанівський. Третє видання. Бібліотека українських клясиків. 1929. 321 стор., ц. 1 крб. 20 коп.

Зміст: В. Коряк — Між двома клясами; Автобіографія; Синя книжечка; Виводили з села; Стратився; В корчмі; Лесева фамілія; Мамин синок; Майстер; Побожна; Катруся; Ангел; Сама саміська; Осінь; Шкода; Новина; Портрет; Дорога; Скін; Давнина; Вістуни; Май; Палій; Кленові листки; Похорон; Сон; Басараби; Озимина; Злодій; Такий панок; Діти; Засідання; З міста йдучи; Підпис; Лист; Святий вечір; Лан; Вечірня година; Моє слово; Камінний хрест; Суд; Вона — земля; Марія; Сини; Дитяча пригода; Постунка; Воєнні шкоди; Morituri; Дід Гриць; Із оповідань Людовика Тома 1) Тверді голови, 2) Смерть. Перший твір Леся Мартовича (спомини); Поети і інтеліґенція; Лист.

Тобілевич, Іван (Карпенко Карий)—Твори. Редакція Я. Мамонтова. Примітки П. Тиховського. 1929. 258 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: Бурлака. Розумний і дурень. Чумаки. Сава Чалий. Примітки та додатки.

Шевченко, Т.—Марина. Поема. З передмовою Ол. Дорошкевича. Інститут Тараса Шевченка. 1929. 24 стор., ц. 7 к.

Перекладна література

Оноре де-Бальзак — Бідні родичі. Кузина Бета. Переклад з французької В. Підмогильного. 1929. 471 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

Бальзак, О. — Шагреньова шкура. Переклад з французької В. Вражливого. 1929. 299 стор., ц. 1 крб. 60 коп.

Беннет, Арнольд. — Місто розваги. Фантазія на сучасні теми. Переклала з англійської А. Попова. За редакцією Л. Ковалева. 1929. 234 стор., ц. 1 крб. 60 коп.

Золя, Еміль. — Доктор Паскаль. Роман. Переклад з французької Л. Фідровської та М. Виноградової. 1929. 306 стор., ц. 2 крб.

Золя, Еміль. — Твори. Том І. Щастя Ругонів. (1871). Роман. Переклав К. Рубінський. 1929. 347 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

Золя, Еміль. — Прорість. Роман. Переклала з французької мови Вероніка Черняхівська. 1929. 519 стор., ц. 2 крб. 70 коп.

Золя, Еміль. — Твори. Том VII. Земля. 1887. Роман. Переклали Л. і В. Пахаревські. 1929. 471 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

Калідаса. — Шакунталя. Переклад з передмовою й примітками Гната Хоткевича. 1929. 198 стор., ц. 1 крб. 75 коп.

Лондон, Джек. — Твори. Том XI. Білий Зуб. Поклик з надрів. Переклад з англійської. 345 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Лондон, Джек. — Твори. Том тринадцятий. Майкель, Джерін брат. Переклад з англійської мови. Редакція Освальда Бургарта. 1929. 339 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Еврейська література

לעווין, כאנע — צושטייער. לידער און פאעמען.

(**Левін, Х.** — На частку. Поезії.) 1929. 144 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

פעפער, איציק — געקליבענע ווערק.

(**Фефер, І.** — Вибрані твори). 1929. 371 стор., ц. 3 крб. 50 коп.

אינהאלט: וועגן זיך און אזוינע ווי איך. טעג פון פראסטן וונדער. אף פעלדער. אין קלעם. עליעס טויט. אין אנ'אלטן פאוויט. יאסל שינדער. אלי-בען. יאטן. אינדערוואכן. בליענדיקע מיסטן. סנאפעס, אונטערוועגנס. דגיעפרבוי. קלארקייט.

דאניעל, מ. — אין א צייט אזא.

(**Даніель** — В такий час). 1929. 184 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

אינהאלט: אין א צייט אזא — קינא-ראמאן. אזוי האט א לערערקע דערציילט. א טאטע. אומזיסטע מאצע. צוריק. א שטעטעלע אוזרע. אפן פוסטן פלאץ.

קיפּניס, א. — מאיסעס און דערציילונגען. פאר שול און קינד.

(**Кіпніс, І.** — Казки та оповідання). 1929. 328 стор., ц. 2 крб. 30 коп.

מארקיש, פערעץ. — דאר-אויס, דאר-איין-ראמאן.

(**Маркіш, Перец** — Доба пройшла, доба прийшла). 1929. 395 стор., ц. 2 крб. 50 к.

Художня книжка для юнацтва

Блюм і Розен. — Атом у запрязі. Науково-фантастична повість. 1929. 187 стор., ц. 90 коп.

Час дії — 1939 рік. Місце — земля, вода й повітря радянського й капіталістичного суходолів. Дієві особи: геніяльний радянський винахідник з надхненою лайкою, весела комсомолка, вправлена джіу-джитситка, міністр поліції, закоханий у свою полонянку, Генріх Форд — член капіталістичного уряду та інші невтомні жителі ще невгамованого всесвіту. Повість закінчується музикою хоч і не весільною, а починається з історії про те, як якийсь... а втім початок повісті цікавіше подано далі.

Вухналь, Юр. — Одружіння Гаврила Ратиці. Гуморески. 1929. 30 стор., ц. 12 коп.

Зміст: Одружіння Гаврила Ратиці. Ех! Оповідання Цапа Бородатого. Гаряча натура. Газ. Щирий українець. Любов Федька Гуски. Федька Гуска в ЗАГС'і.

Твен, Марк. — Янкі при дворі короля Артура. З англійської переклав Микола Іванов. 1929. 253 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Тудуз, Жорж. — Люди з огнедишного Айсберга. Науково-фантастичний роман. Переклав з французької Микола Іванов. 1929. 226 стор., ц. 80 коп.

Російською мовою

Соколовский, А. — Первые храбрые. Исторический роман. 1929. 211 стр., ц. 1 руб. 45 коп.

Книжки на військові теми

Інгулов, Сергій. — Провокатор. (З часів Денікінського підпілля). Видання друге. 1929. 77 стор., ц. 25 коп.

Панцерний, Я. — Помста Абрама Генделя. 1929. 22 стор., ц. 10 коп.

Панч, Петро. — Голубі ешелони. Повість. 1929. 148 стор., ц. 70 коп.

Пісні Червоної армії. — Друге видання. 1929. 123 стор., ц. 30 коп.

Зміст: Похідні пісні. Пісні для Ленкутка. Пісні для клуба.

Фурманов, Дмит. — Сім день. (Скорочено за «Бунтом»). Друге видання. Переклад М. Пілінської. 1929. 259 стор., ц. 75 к.

Фурманов, Дм. — Чапаєв. (Скорочено). Вид. 2-е. 1929. 222 стор., ц. 50 коп.

Шейдеман, Е. — Помкомчоти Петренко. Нарис із двома схемами та трьома малюнками. 1929. 42 стор., ц. 25 коп.

Яновський, Ю. — Рейд. Третє видання. 1929. 55 стор., ц. 25 коп.

Дитяча художня книжка

Біянкі, В. — На великому морському шляху. (Повість для дітей). Видання друге. 1929. 50 стор., ц. 25 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху.

Жюль Верн. — Пригоди капітана Геттераса. Роман на дві частини. З передмовою А. Лейтеса й післясловом «Змагання за полюс» Пінегіна. З багатьма ілюстраціями в тексті. З французького переклав Микола Іванов. 1929. 357 стор., ц. 2 крб. 20 коп.

Грінченко, Борис. — Вибрані твори. Дитяча бібліотека українських письменників, за редакцією В. Арнаутова та О. Попова. Упорядкувала Людмила Дмитрова. Видання друге. 1929. 226 стор., ц. 1 крб.

ДНМК дозволив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Сестриця Галя. Ксеня. Грицько. Украла. Кавуни. Сам собі пан. Без хліба. Екзамен. Непокірний. Хата. Панько. Батько та дочка. Перший коваль. Смутні картини. До праці. Хлібороб. Прийде. У темряві. Не лякайсь. На полі. Подивись. Дон - Кіхот. Квітчані сльози. Зернятка. Приходить час. Мати. Пастушки. Лісовий цар.

Грінченко, Б. — Під тихими вербами. Повість. Видання третє. Дитяча бібліотека українських письменників, за редакцією В. Арнаутова та О. Попова. 1929. 267 стор., ц. 85 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ соцвиху.

Дуров, В. — Гуска. Полохливість. Переклав К. О. Череповський. Видання друге. 1929. 15 стор., ц. 25 коп.

ДНМК ухвалив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Дуров, В. — Звіри дідуся Дурова. Видання друге. 1929. 158 стор., ц. 75 к.

ДНМК ухвалив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Кілька слів про дідуся Дурова. *Ол. Алтаєв.* Передмова автора. Як я став муштрувальником. Про тих, кого даремно зневажають. Повітряні мандрівниці. Мешканці казкових країн. Слон Бебі. Колючий «народець». Блошиний цирк. Найближчий друг людини.

Кіплінґ, Р. — Відважні моряки. Переклад Н. Янко - Триницької. 1929. 215 стор., ц. 90 коп.

Кіплінґ, Р. — Джунглі. Оповідання про життя дитини між звірима. З англійським ориґіналом звірив і зредагував Микола Іванов. 1929. 202 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Корінцев, М. — Під азійським сонцем. Подорожі Свена Гедіна. З мапою подорожі. 1929. 168 стор., ц. 75 коп.

Матвіїв - Сибіряк, В. В. — Втеча. Повість для дітей. 1929. 254 стор., ц. 1 крб. 10 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як помічний посібник в книгозбірнях установ соцвиху.

Прус, Болеслав (Гловацький Олександер). — Фараон. Історична повість. Переклав і скоротив К. Козярський. 1929. 397 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку як допомічне приладдя в книгозбірнях соцвиху.

Сав'як, І. С. — Піонерський похід. 1929. 24 стор., ц. 30 коп.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Тесленко, Архип. — Вибрані твори. Упорядкував І. Кириленко. Видання друге. Дитяча бібліотека українських письменників. 1929. 189 стор., ц. 1 крб.

ДНМК до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Зміст: Передмова; Щоб з його було; Немає матусі; Наука; Син; Радощі; Школяр; Любов до ближнього; У схимника; За пашпортом; В пазурях у людини; Тяжко.

Франко, І.— Вибрані твори. Проза. Упорядкував Ол. Парадиський. Видання друге. Дитяча бібліотека українських письменників. За редакцією В. Арнаутова та О. Попова. 1929. 298 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Іван Франко (життя й творчість). Малий Мирон. Мій злочин. Грицева шкільна наука. Олівець. Schön schreiben. Отець гуморист. Ліси й пасовиська. Добрий заробок. Слимак. Муляр. Вівчар. Полуйка. Задля празника. Борислав сміється. До світла.

Чехов, Ант.— Каштанка. Оповідання. Переклад С. Єфремова. Третє видання. 1929. 48 стор., ц. 25 коп.

ДНМК дозволив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ соцвиху.

Російською мовою

Матвеев-Сибиряк, В. В.— Побег. Повесть. 1929. 278 стр., ц. 1 руб. 30 коп.

ГНМК допущено в школьные библиотеки.

Содержание: Буран. Вымагатель. В логове зверя. Сумасшедший. «Страна черних людей и белых ночей». Солнце. На «заимке». Один в тайге. Дух безумия. Смертельный выстрел. Медвежья тризна. Волки. Мститель. Спасите, умирает. Ночные гости в селе Маковском. Среди своих. Проскочили. Путешествие по реке Кети. Опять побег. Ваши паспортишки. Буря. Стрелять или нет. Бабушка.

Дитяча п'єска

Волобуїв, П.— Мені тринадцятий минало. (З життя Тараса Шевченка). П'єса на 1 дію. Видання четверте. 1929. 16 стор., ц. 10 коп.

Науково-педагогічний Комітет Головсоцвиху ухвалив до вистав у дитячих театрах.

Зорина, О.— За молоддю. П'єса на 1 дію. Для дітей. 1929. 31 стор., ц. 20 коп.

Вища Науково-Репертуарна Рада до вистави дозволила.

Матвєєв-Сибіряк, В. В.— Урятували. Комедія. 1929. 45 стор., ц. 25 коп.

Вищою науково-репертуарною радою відділу мистецтв Головполітосвіти НКО УСРР до вистави дозволено.

Миколаєва, Е.— Пригоди юних піонерів. П'єса на 3 дії, на 5 картин. 1929. 27 стор., ц. 15 коп.

Вища науково-репертуарна рада при УПО НКО до вистави дозволила.

Радянська, Леся.— Піонерський похід за кращий врожай. Інсценізація на 2 дії. 1929. 30 стор., ц. 12 коп.

Мальована книжка для дошкільників

Донченко, Олесь.— Казочка про павука, горобця та шуліку. Малюнки М. Погрібняка. 1929. Ц. 27 коп.

ДНМК до вжитку в дошкільних установах соцвиху дозволив.

Донченко, Олесь.— Хоробрий Гриць. 1929. Ц. 16 коп.

Донченко, Олесь.— Цирк. Малюнки М. Котляревської. 1929. Ц. 30 коп.

ДНМК до вжитку в дошкільних установах соцвиху дозволив.

Образотворче мистецтво

Петрицький, Анатоль.— Театральні строї. Текст В. Хмурого. Ц. 15 крб.

Музика

Бібліотека сольоспіву

Коляда, М.— Весняний день. Для високого голосу. Слова Б. Силаєва. Текст український та російський. 1929. 7 стор., ц. 50 коп.

Косенко, В.— Романси. Вони стояли мовчки. Високий голос. Тексти український та російський. 1929. 5 стор., ціна 35 коп.

Косенко, В.— Романси. Коли б то ти могла. Тексти український та російський. 1929. 5 стор., ц. 35 коп.

Косенко, В.— Романси. Колискова. Високий голос. 1929. 5 стор., ц. 35 коп.

Косенко, В.— Романси. Співа зима. Високий голос. Тексти український та російські. 1929. 9 стор., ц. 65 коп.

Косенко, В.— Романси. Я ждав тебе. Високий голос. Тексти український і російський. 1929. 5 стор., ц. 35 коп.

Костенко, В.— Дума про козака Степана. Для тенора. Слова Т. Шевченка. 1929. 5 стор., ц. 35 коп.

Новосадський, Б.— Два романси. Для високого голосу. Айстри. Російський текст автора. 1929. 11 стор., ц. 80 коп.

Новосадський, Б.—Два романси. Для високого голосу. 1. Айстри. Слова О. Олеся. 2. Неясный образ. Слова Поліщука. Російський текст автора. 1929. 9 стор., ц. 60 коп.

Камерна музика

Косенко, В.—Фортепіянові твори. Етюд—e-dur. 1929. Ц. 55 коп.

Косенко, В.—Фортепіянові твори. Етюд—cis-moll. 1929. 3 стор., ц. 25 коп.

Косенко, В.—Фортепіянові твори. Поема «Заклик». 1929. 11 стор., ц. 70 коп.

Костенко, В.—Квартет № 2. 1929. 37 стор., ц. 3 крб.

Лісовський, Л.—Варіяції для струнового квартету. 1929. 15 стор., ц. 1 крб. 10 коп.

Бібліотека духової оркестри

Акименко, Ф.—Українські малюнки: Весільна, Веснянка, Думка, Коломийка, Гумореска. 1929. 35 стор., ц. 2 крб. 50 коп.

Драненко, Г.—Перша українська рапсодія. На народні теми. 1928. 39 стор., ц. 3 крб.

Драненко, Г.—Прелюдія № 1. 1929. 17 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Лисенко, М.—Веснянки, другий вінок. Оркестрував Г. Драненко. 1929. 31 стор., ц. 2 крб. 10 коп.

Лисенко, М.—Сюїта з українських пісень. Скерцо. 1929. 20 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Лисенко, М.—Сюїта з українських пісень. Токато. 1929. 18 стор., ц. 1 крб.

Лисенко, М.—Сюїта з українських пісень. Токата Скерцо. Гавот. 1929. 11 стор., ц. 80 коп.

Лисенко, М.—Увертюра з опери різдвяна ніч. Оркестрував П. Садівничий. 1929. 43 стор., ц. 3 крб.

Овчаренко, В.—Марш Західня Україна. На народні теми. 1929. 13 стор., ц. 1 крб.

Овчаренко, В.—Фантазія на теми з опери «Тарас Бульба» М. Лисенка. 1929. 56 стор., ц. 3 крб. 80 коп.

Рискинд.—До Червоної Армії. Марш. Оркестрував М. Кузнець. 1929. 14 стор., ц. 80 коп.

Музика для дітей

Богуславський, К.—Музика до п'єси «По зорі». Пісня чабана—сольо. Добраніч, сонечко—сольо. Балада—хор. Танок—фортепіяно. Музика для дітей. 1929. 11 стор., ц. 80 коп.

Поглиблюючи українську соціялістичну культуру, ми швидше наблизимось до соціялізму.

Організуймо громадську думку навколо просунення української книжки до широких робітничо-селянських мас.

ПЕРІОДИКА

Громадсько-політичні та літературно-художні журнали

Гарт. — Літературно-художній та критичний журнал Всеукраїнської спілки пролетарських письменників. Редагують: І. Микитенко, І. Кулик, В. Коряк, П. Усенко, М. Доленґо, В. Сосюра, В. Юринець. № 2. 1929. 171 стор., ц. 75 коп.

Зміст: *В. Сосюра* — Вечірні вулиці (поезії); *М. Ляденко* — На-горі (роман); *Май-Дніпрович* — Ранок (поезії); *Петро Козланюк* — Варіянт (опов.); *Дмитро Тирса* — * * * (поезії); *Іван Ле* — Отець Вергун (опов.); *Лев Заграва* — * * * (поезії); *Л. Первомайський* — Околиці (роман); *Абрам Рейзін* — Швець за роботою (поезії); *Абрам Рейзін* — Зимдарі (поезії); *Герґарт Поль* — Старий Штольбе (опов.); *Ів. Микитенко* — Голуби миру (Закордонна подорож); *М. Мотузка* — Потойбічне (нотатки); *Б. Цуккер* — Абрам Рейзін (ст.); Бібліографія; Хроніка.

Життя й Революція. — Місячник. Книжка друга. Лютий, 1929. 189 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *В. Вер* — Ранок; *О. Слісаренко* — Розділи з роману «Чорний Ангел»; *Т. Осьмачка* — Дорогому вчителеві С. В. Васильченкові; *В. Петров* — Роман Костомарова; *В. Поліщук* — Поезії; *Д. Бузько* — На світанку; *О. Влизько* — Тамара в агонії; *Б. Антоненко-Давидович* — Воскресіння Шельменка; *Б. Тенета* — Заспів до поеми; *М. Садовський* — Мої театральні згадки; *Я. Савченко* — Мертве й живе в українській поезії; *І. Лакиза* — Критичні зауваження до нової книги В. Коряка; *Ю. Смолич* — Український драматичний театр в Одесі; *Є. Черняк* — Листи з дороги; Нотатки; Бібліографія.

Життя й Революція. — Книжка III. Березень, 1929. 183 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *Є. Плужник* — Поезії; *В. Петров* — Роман Костомарова; *А. Турчанська* — Німці: *М. Шеремет* — Румниця № 33527; *М. Галич* — Моя кар'єра; *М. Драй-Хмара* — В Галичині; *Р. Блавман* — В тіні смерти; *Г. Косяченко* — Полустанок; *М. Садовський* — Мої театральні згадки; *Б. Якубський* — Юрій Яновський та його «Майстер корабля»; *Г. Майфет* — Про «Сантиментальну історію» М. Хвильового; *О. Дорошкевич* — Шевченко в селянських переказах; *Б. Навроцький* — Ідейні й художні особливості «Княжни»; *Ф. Ернест* — Як збиралося Шевченкові малярські твори; *М. Гладкий* — Мова сучасного укр. письменства; *П. Рулін* — Театр ім. Заньковецької; *І. Лакиза* — Наука й політика; *П. Филипович* — Шевченко і Плещеєв; *М. Новицький* — Новий автограф Шевченка; *П. Балицький* — Перше повне видання творів Шевченка; *С. Родзевич* — Новини перекладної літератури; Бібліографія.

Життя й Революція. — Книжка IV. Квітень, 1929. 202 стор., ц. 1 крб.

Зміст: *М. Терещенко* — Мовчить країна; *В. Вер* — Подорож; *І. Шкурупій* — Жанна батальйонерка; *П. Филипович* — Сонна ніч вливає; *І. Багряний* — Монголія; *Є. М'якота* — Вуркаган; *Л. Гребінка* — Проблема «вічности»; *М. Садовський* — Мої театральні згадки; *Я. Савченко* — Криза матеріялу й стилевої культури; *Ю. Смолич* — Театр ім. Франка; *А. Артюхова* — Кость Трутовський; *Є. Черняк* — Листи з дороги; *Ю. Меженко* — «Клекіт»; *М. Зеров* — З нових наукових публікацій; *С. Родзевич* — Новини перекладної зах.-европейської літератури; Бібліографія.

Критика. — Журнал-місячник марксистської критики та бібліографії. За редакцією т. т. М. Скрипника, А. Хвилі, В. Десняка, В. Коряка, Ф. Тарана, І. Ю. Кулика, Т. Степового та Я. Савченка. № 1. 1929. 149 стор., ц. 70 коп.

Зміст: *М. О. Скрипник* — До підсумків річної роботи; *Н. Бєльчиков* — Критика та історія літератури; *Я. Савченко* — Майстер романтики; *В. Держабин* — Гумор Ярослава Гашка; *Ів. Миронець* — До питання про об'єкт літературної критики; *Є. Холостенко* — Перший досвід; *В. Костенко* — Стан української музики минулого року; *Є. Перлін* — Російська література в 1928 році; *К. Буревій* — Українська книга на виставці мистецтва народів СРСР; Рецензії; Нові книжки за кордоном; Ілюстрації.

Критика. — № 2 (13). 1929. 159 стор., ц. 70 коп.

Зміст: *Р. Левік*, — Ленінський шлях культурного будівництва; *Фальківич* — Важлива ділянка культурного процесу; *В. Василенко* — «Літературний ярмарок»; *О. Розенберґ* — Про велику форму; *М. Корлляков* — «Джентльмени воліють блондинок»; *Є. Перлін*, — По російських журналах; *В. Держабін*, — З чужоземних журналів; Про марксистську критику і роботу журналу «Критика»; Рецензії; Нові книжки за кордоном. Ілюстрації.

Критика. — № 3. Березень. 1929. 144 ст., ц. 70 коп.

Зміст: *Н. Рабічев* — Культурна революція, організований пролетаріят і «справжня культура»; *О. Полоцький* — Наш літературно-мистецький зв'язок з закордоном; *С. Щупак* — Імпресіоністичними манівцями (До характеристики творчости Г. Косинки); *А. Музичка* — Творчий шлях Косинки; *В. Чапля* — В шуканнях жанру (Спроба характеристики творчости Є. Плужника); *І. Кулик* — Карл Сендборг; *В. Юринець* — Г. Е. Лесінґ; *В. Держабін* — До питання про сучасну літературну рецензію; *Я. Савченко* — Арсенал; *В. Держабін* — З чужоземних журналів за січень 1929 року; Леонід Скрипник (некролог); Рецензії; Ілюстрації.

Літературна Газета. — Двохтижневий орган Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників. № 3. 1929. Ц. 10 коп.

Зміст: *Передова* — За викладача літератури-марксиста; *Б. Якубський* — С. Васильченко; *І. Ле* — Про Ліпарда Лайцена; *Йог. Бехер* — Література й дійсність; *А. Хуторян* — На міщанський смак; *С. Сакидон* — Літературна Польща за десять років; Номер Леон Базальжет; Нам пишуть; *М. Сачук* — До питань кіномистецтва; *М. Козоріс* — Декілька зауважень до дит. літератури; Бібліотекареві й читачеві; Літературна хроніка.

Літературна Газета. — № 4. 1929. Ціна 10 коп.

Зміст: *Передова* — Розгорнутим фронтом; *А. Рейзін* — Н'ю-Йорк, Голоси, * * * (поезії); *Б. Якубський* — Найкращий пам'ятник; *Н. Ге* — Співець трудящих та пригноблених; *Л. Підгайний* — Орган марксистської критич. думки; *С. Сакидон* — Літературна Польща за десять років; *Ю. Дубков* — Вороні коні; *М. У.* — Нотатки про російську поезію; *П. Оліянчук* — «Гартовані леза»; *К. Валовень* — На околиці; *Як. Черняк* — Що читають американці?; *Д. Чепурний* — * * *; Нам пишуть; *А. Рейзін* — Церковні дзвони; Київські молодняківці у Василькові; *Я. Ясиновий* — «Всесвітній» скандал; *С. Кицюк* — Як просунути книжку в маси; Літературна хроніка; Фото.

Літературна Газета. — № 5. 1929. Ціна 10 коп.

Зміст: *Передова* — Зміцнюймо культурний зв'язок; *Ю. Зоря* — З бльок-ноту (вірш); *М. Шеремет* — «Український тиждень» у Москві; *І. Ле* — Перемога; *І. Очинський* — Про естетичні погляди Т. Шевченка; *І. Підгайний* — І Лакиза «Т. Г. Шевченко»; Нам пишуть; Літературною водою; *Д. Чепурний* — «Покосп»; *М. Скуба* — Війна; *І. Р.* — З німецької пролетарськ. літератури; Нерозуміння чи фальсифікація?; *В. Яблуненко* — За пролетар. літературу Зах. України; Літературна хроніка; Оголошення.

Літературна Газета. — № 6. 1929. Ціна 10 коп.

Зміст: *Передова* — На творчі висоти; *Гр. Костюк* — Романтика життя; *Л. Підгайний* — Орган марксистськ. критичної думки; *Анатолій Гідаш* — Помсти! (вірш); — Письменник Бела Іллеш у Києві; *Д. Заячківський* — Увага дитячій худ. літературі; Нам пишуть; Літературна хроніка.

Літературна Газета. — № 7. 1929. Ц. 10 коп.

Зміст: *Передова*: Рік видання третій; *Б. Коваленко* — Недоросток; *Б. Якубський* — «Не в ритм з добою»; *В. Гудим* — Обніжок; *Л. Підгайний* — Орган марксистської критичної думки; *К. Бульдін* — Деякі питання культурної роботи... *Реме* — Ювілейні малюнки; *В. Ковалевський* — На віщо?; *Б. Коваленко* — М. Драй-Хмара виправдується; *С. Данилевський* — Дрібниці; Літературна хроніка.

Нова Ґенерація. — Журнал лівої формації мистецтва. № 2. Лютий. 1929. 80 стор., ц. 75 коп.

Зміст: *Маловічко* — Першому футуристу; *Вер* — Гасло; *Полторацький* — Через голови критиків; *Семенко* — Повема про те, як повстав світ і загинув Михайль Семенко; *Миргородський, Маловічко* — Два щоденники; *Вер* — За час; *Полторацький* — Пан футуризм; *Кашницький* — Дійшли до музики; *Скрипник* — Газета; Бльок-нот Нової Генерації; *Касьянов* — Чотири аргументи сучасної архітектури; *Терентьев* — На 29 рік; *Громан* — Поль Клее; Листування друзів; Листування з редакцією; Відповіді читачам; Фото й репродукції.

Нова Ґенерація. — № 3. 1929. 80 стор., ц. 75 коп.

Зміст: Редакція — Леонід Скрипник; *Мих. Семенко* — «Европа й ми», памфлет; *St. Stande* — «Слова», вірш; *Hans Lorbeer* — «Співоча пташечка»; *Гро Вакар* — «На штурм селянських закутків», вірш; *Ес. Метер* — «Роман, що його було названо романом»; *М. Скуба* — «Перегони»; *Леонід Зимний* — «Про стилі», вірш; *Дм. Голубенко* — «Перероток»; *Monoly Hady* — «Фотографія є світлове оформлення», стаття; *К. Тайге* — «Конструктивізм», стаття; *А. Сапович* — «Книга фактів»; Бльок-нот; *О. Касьянов* — «Архітектурна молодь», стаття; *Кондрашенко* — «Проблема нової вулиці», стаття; *Я. Штейнберг* — «Житлоосередок у вертикальному плануванні», стаття.

Червоний Шлях. — Громадсько-політичний і літературно-науковий журнал. № 1. (70). 1929. 296 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Зміст: *Франко* — Не спитавши броду; *Багряний* — Вандея; *Епік* — Зустріч; *Віктор Вер* — Рисунки; *Жигалко* — Уночі; *О. К.* — Поезії; *Хоткевич* — Богдан Хмельницький; *Щербина* — Із книги світання; *Богдановіч* — Поезії, переклав М. Драй-Хмара; *Джавахішвілі* — Злодій, переклав Горський; *Виспівський* — В культурній зоні Абхазії; *Білецький* — Микола Вороний; *Степняк* — Іван Франко та Б. Прус; *В. Д-ський* — Україна в російському письменстві; *Немировська* — Толстой в російській пресі; *Лозинський* — З міжнародньої політики; *Слабченко* — Українська театральна справа; *Сліпко-Москальцев* — Розвиток та перспективи графіки; *Холостенко* — Виставка гравюри та рисунку в СРСР; *Марія Недужа-Єфіменкова*; Хроніка; Бібліографія; Листи до редакції; Серед книжних новин.

Червоний Шлях. — № 2. 1929. 236 стор., ц. 1 крб. 80 коп.

Зміст: *Ів. Франко* — Не спитавши броду; *Валеріян Поліщук* — Нічний корабель; *Валеріян Поліщук* — Жаль; *Григор. Епік* — Зустріч; *О. Лан* — Хліб; *Ів. Ле* — Голодний степ; *Л. Первомайський* — Ніч на Гран Рю де-Пера; Librairie Mondiale; *Мих. Сайко* — * * *, поезія; *Петро Голота* — Бруд; *Май Дніпрович* — Осінні мелодії; *Абрам Рейзін* — У великому місті; *Ів. Ольбрахт* — Добрий суддя; *Ів. Очинський* — Філософія Чернишевського; *А. Приходько* — Гнат Михайличенко; *М. Доленго* — Проза Ю. Яновського; *В. Липовий, І. Литвин, Л. Любивець* — В. Г. Короленко й укр. селянство; *А. Вознесенський* — Сучасний білоруський театр; *Євген Малюга* — До XXV-річного ювілею художника С. І. Слободянюка-Подоляна; *Є. Холостенко* — Я. О. Тугендхольд; Хроніка; Бібліографія; Серед книжкових новин.

Російською мовою

Красное Слово. — Литературно-художественный журнал Всеукраинского Союза

Пролетарских Писателей (ВУСПП). Книга первая. Январь. 1929. 112 стр., ц. 65 коп.

Содержание: *М. Беленький-Бронков* — Преступление 6 взвода, рассказ; *Мыкола Хвыльовый* — Из Вариной биографии; *Григ. Петников* — Черновики стиха. Украинская степь; *Терень Масенко* — Село Комсомолье; *Николай Простой* — Бушующий край; Речные вклады; *П. Вигдорович* — Без хозяев (из романа); *А. Ватров* — Два рассказа; *П. Болохин* — Жена комиссара, стихи; *А. Пульсон* — Море, стихи; *Влад. Соболев* — Письма о земле и людях; *И. Кулик* — Не канонизировать; *Ив. Капустянский* — Лирика Василия Эллана (Блакитного); Библиография.

Красное Слово — Книга вторая. Февраль. 1929. 112 стр., ц. 65 коп.

Содержание: *С. Пилипенко* — Призрак; *П. Вигдорович* — Без хозяев (из романа); *Николай Простой* — Проблема чугуна (стихи); *Гр. Петников* — Зима (стихи); *А. Утевский* — Черная вода; *Георгий Венус* — Карл Баум и сторож; *А. Фарбер* — В полночь (стихи); *Б. Бездомный* — Лирическое напоминание (стихи); *С. Радугин* — Канатка (стихи); *Влад. Соболев* — Письма о земле и людях; *А. Белецкий* — Переводная литература на Украине. Библиография. Литературная хроника.

Красное Слово — Книга третья. Март. 1929. 111 стр., ц. 65 коп.

Содержание: *И. Микитенко* — Голуби мира; *А. Пильчевский* — Галченок (Рассказ); *Ив. Кулик* — Ниагара (Поэма); *И. Гонимов* — Стеклодувы (из романа); *А. Утевский* — Черная вода; *Вера Смирнова* — Ленинград (стихи); *Борис Турганов* — Товарный 29—238 (стихи); *И. Айзеншток* — Квитка и крестьянство; *М. Степняк* — С. Есенин; Библиография.

Єврейською мовою

„די רויטע וועלט" — פאליטיש-געזעל-שאפטלעכער, ליטעראריש-קינסטלערישער כוידעש-זשורנאל. № 1. יאנוואר, 1929. 104 זייטן, פרייז 1 רובל.

אינהאלט: כ. לעווין — וועמען, לידער; ל. קוויטקאָ — ליאַם און פעטריק, צווייטער טייל; ע. שומיאַטשער — ניטאָ א פרייד אזא, לידער; כ. זילבערמאַן — יישעווניקעס, דערציילונג; י. בוכבינדער — אין וואַלד פאַר א יעגער, לידער; א. מיקיטענקאָ — אַן אויסצוג פון א פראָטאָקאָל; כאַשין — דער קאַמף קעגן דעם רעכטן אָפּנויג אין די סעקציעס פון קאָמינטערן; א. סלוצקי — די אַלפארבאנדישע קאנפערענץ פון היסטאָריקער-מארקסיסטן; די יידישע נאצמינדערהייט אין מאַירעוו-אוקראינע און די אופגאבן פון דער ק. פ. מ. אוּ.; ש. עפשטיין — אַוראָם רייזען; ס. וואריטש — מארק נאָוואָסעלסקי; י. נוסינאָוו — קריזיס פון מאָסקווער מעלוכע-טעאטער און די אופגאבן פון דער יידיש-סאָוועטישער דראַמאַטורגיע; י. דאָברושין — פעפער דער דיכטער.

„די רויטע וועלט" — 2-3 №. פעוואַל-מאַרט, 1929. 188 זייטן, פרייז 2 רובל.

אינהאלט: פערעץ מאַרקיש — די כאָכמע פונם לאַנד (פון א פאעמע); ד. וואָלקענשטיין — וועג אין שטאָט; ש. דריז — אַפן בריק, ליד; עזרע פינינבערג — בוימער און באַנען, לידער; מ. אַלבערטאָן — אף די נאַכטיקע וואַכטעס; מ. אַבאַרבאַנעל — לידער; ה. אָרלאַנד — א דעלעגאציע; מ. שטורמאַן — לידער; מ. טאַלאַלאַיעווסקי — ליד; כ. זילבערמאַן — יישעווניקעס, דערציילונג; ל. קוויטקאָ — ליאַם און פעטריק; א. רייזען — צווישן ארבעטער, די דערלעבטע פרייהייט, נאָוועלן; בעננעט — וואס לערנט אונדז דער ערשטער יארצענדליק פון קאָמינטערן; מ. קיפער — דער סאָציאלער צוזאמענשטעל פון דער שטעטלדיקער יידישער באפעלקערונג און די לאגע פון באזונדערע גרופעס; ב. רורשטיין — אין דער סטאטיסטישער לאַבאָראַטאָריע פון דער ווייסער עמיגראַציע; *** — די יידישע נאצמינדערהייט אין מאירעוו-אוקראינע און די אופגאבן פון דער ק. פ. מ. אוּ.; י. בראָנשטיין — אין ברויזיקער רוּ (וועגן א. קושניראָוון); י. נוסינאָוו — דער קריזיס פון מאָסקווער יידישן מעלוכע-טעאטער און די אופגאבן פון דער יידיש-סאָוועטישער דראמאטורגיע; י. ווינער — וועגן ל. קוויטקאָס „רינג אין רינג"; א. פינקל — ווי אזוי דאַרף מען איבערזעצן לידער; ב. פ. — וועגן ש. יודאָווין.

Політика. Економіка

Більшовик України — Політико-економічний журнал ЦК КП(б)У. № 2. 1929. 112 стор., ц. 40 коп.

Зміст: *Передова* — За уперту роботу в Донбасі; *В. Дубровін* — Коріння правого ухилу в сільських парторганізаціях; *Є. Гірчак* — Ленін і українське питання; *Я. Тун* — Партія, плянова робота і господарче будівництво; *В. Адріянов* — Важка і легка промисловість у пляні індустріялізації; *М. Левенштам* — Проблема підвищення врожайности на Україні; *І. Гехтман* — До питання про соціяльні коріння українського націоналізму; *Г. Віжніцер* — Репараційне питання та «остаточне» його розв'язання; Критика і бібліографія; *Мих. Маківець* — М. Г. Галкович — С. Штаты и дальневосточная проблема; *Мих. М-ець* — Бібліотечка «Итоги VI Конгресса Коминтерна».

Більшовик України — № 3. 1929. 88 ст., ц. 40 коп.

Зміст: Перші підсумки перевиборів сільрад; *С. Гопнер* — Боротьба проти правих і примиренців у комуністичній партії Німеччини; *К. Григор'єв* — Досвід двох тракторових колон; *Е. Бурштейн* — До питання про характер капітальних вкладів і методи визначати ефективність їх; *Д. Батуров* — Енерґетика як чинник господарчої реконструкції; *А. Сміт* — Комуністична партія Америки й вибори; *Л. Цукерман* — Боротьба імперіялістичних держав у Китаї; Критика і бібліографія.

Більшовик України — № 4. 1929. 135 ст., ц. 40 коп.

Зміст: *Передова* — До десятиріччя Комуністичного Інтернаціоналу; До Всеукраїнської Партконференції; *Гр. Винокур* — Головні питання реконструктивного періоду і соціялістичної раціоналізації; *Я. Ряппо* — Раціоналізація виробництва й зменшення собівартости в промис-

ловості України; *О. Шліхтер* — Весняна засівна кампанія 1929 р. та завдання партії; *Н. Лінцер* — Основні етапи в історії Комінтерну; *Ю. Братківський* — Перед новими боями; *Гнат Бриль* — До ліквідації зради в КПЗУ; *П. Алісов* — Національне питання в Румунії; *Л. Цукерман* — Афганістан в боротьбі за незалежність; Критика і бібліографія.

Більшовик України — № 5. 1929. 116 стор., ц. 40 коп.

Зміст: *Передова* — Партія в боротьбі з правим ухилом; *І. Харченко* — Класова боротьба за умов непу та праві й «ліві» збочення в партії; *Ф. Глаубауф* — Праві КПН на шляху до соціял-демократії; *А. Гайстер* і *А. Левін* — Сільський комуніст; *О. Нурінов* — Хлібозаготівлі й постачання населення; *С. Минаєв* — Приватний капітал у народньому господарстві України; *Гнат Бриль* — До ліквідації зради в КПЗУ; *М. Войткевич* — Страйкова боротьба в Західній Европі; Критика й бібліографія.

Більшовик України — № 6. 1929. 128 ст., ц. 40 коп.

Зміст: *Передова* — Шляхом ленінської непохитности; *А. Дудник* — Основи п'ятирічного пляну розвитку народнього господарства України; *В. Адріянов* — Вузькі місця промисловости і п'ятирічний план; *М. Козлов* — Попередні підсумки самокритики; *С. Гопнер* — Комуністичний Інтернаціонал в боротьбі на 2 фронти; *В. Кузьменко* — Підсумки 8-го Всесоюзного з'їзду профспілок; *Г. Олексін* — «Господарча демократія» соціял-угодовців; *Є. Паул* — Аґрарне питання в Чехословаччині; Критика і бібліографія: *Є. Манюрін* і *Г. Шахар* — «До питання про вивчення темпа розвитку СРСР»; До істориків-марксистів України (про Всеукраїнський з'їзд істориків-марксистів); Умови прийому до навчальної частини українського інституту марксизму-ленінізму на 1929/30 рік.

Реврух

Літопис Революції — Журнал історії КП(б)У та Жовтневої революції на Україні. № 1 (34), січень — лютий. Істпарт Центрального Комітету Комуністичної партії (більшовиків) України. 1929. 321 стор., ц. 1 крб. 75 коп.

Зміст: *М. Покровський* — Ленінізм та історія Росії; *В. Качинський* — Земельная политика совласти на Украине в 1919 г.; *Ст. Кокошко* — Київський Комітет РСДРП в період II з'їзду партії; *Д. Шлосберг* и *В. Шульман* — Всеобщая забастовка в Одессе в 1903 г. и «независимцы»; *М. Свідзінський* — Селянські спілки на Україні в революції 1905 р.; *М. О. Скрипник* — Пам'яти тов. Андрія Іванова; *Сурик* — Студенческие большевистские кружки в Харькове; *А. Дзедзієвський* — Під натиском окупантів; *С. Вітик* — Ще про аґрарний страйк 1902 року в Галичині; *С. Жуковський* — Завод «Ильича» (бывш. Шленкера) в 1917 г.; Критика та бібліографія; Нові книжки; Хроніка: *В. Манілов* — До питання про організацію інституту історії партії та Жовтневої революції на Україні; *М. Іванов* — Робота істпарту ЦК КП(б)У за 1928 рік; Плян роботи Істпартвідділу ЦК КП(б)У на 1929 рік; Від Істпарту; Від редакції.

Марксизм

Прапор Марксизму — Орган українського Інституту Марксизму-Ленінізму. Філософія, соціологія, національне питання. № 1. Січень — лютий. 1929. 184 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: *Вол. Чучмарьов* — Проблема походження релігії в освітленні Спінози та сучасної науки; *Ів. Очинський* — Зародки матеріялізму в творах і житті Г. С. Сковороди; Проф. *Я. Полфьоров* — Старовинна народня пісня в світлі матеріялізму; *М. Павлов* — Кредитова інфляція; *М. Яворський* — Провідні думки в розвиткові історичної науки; *С. Вітик* — Перехід Галичини під владу Австрії; *Б. Борев* — Історичні передумови національної теорії й програми австрійської школи; *М. Розман* — Бібліографічний покажчик літератури, виданої на Україні руською мовою за 1917 — 1928 рік про економічне вчення Карла Маркса та Ф. Енґельса; *А. Ландсман* — М. Гольман — «Всеобщий кризис капитализма»; *О. Вайнштейн* — Georges Laronze — «Histoire de la Commune de 1871»; *О. Г.* — В. Дубровський — «Селянські рухи на Україні після 1861 року»; *С. Майський* — Л. П. Зивельчинская — «Опыт марксистского анализа истории эстетики»; Хроніка.

Українознавство

Україна — Науковий двомісячник українознавства. Орган історичної секції Академії. Під загальною редакцією голови секції акад. Михайла Грушевського. Всеукраїнська Академія Наук. Книга 6. 1928. 222 стор., ц. 2 крб. 25 коп.

Зміст: *Володимир Пархоменко* — Нові історичні проблеми Київської Руси. *Ів. Крипякевич* — Остафій Астамасій (Остаматенко) укр. посол в Туреччині 1670-х р.р.; *Сергій Шамрай* — Згадки Омбишського болярина про Хмельниччину; *Ігнат Житецький* та *Наум Бухбіндер* — О. М. Пипін та київські українці; *Михайло Марковський* — До студій над творчістю М. Коцюбинського; З невиданих рукописів В. Б. Антоновича, подала *Катерина Мельник-Антонович*; Невидані спомини І. М. Каманіна про В. Б. Антоновича; Невидані спогади В. Г. Ляскоронського за Володимира Боніфатієвича Антоновича як професора; Антонович і Костомаров. З споминів А. В. Верзилова; В. Б. Антонович і перша редакція «Київської Старини», подав *Федір Савченко*; Бібліографічний огляд; Критика, звідомлення, обговорення. Хроніка.

Сходознавство

Східній Світ — Орган Всеукраїнської Наукової Асоціяції сходознавства. № 6. 288 стор., ц. 1 крб. 50 коп.

Зміст: *М. Болтенко* — Б. В. Фармаковський (з приводу смерти); *Г. Лозовик* — П'ятиріччя Турецької Республіки; *А. Александров* — Англія й Єгипет; *О. Грушевський* — Торговельні взаємини України з Близьким Сходом; *О. Смирнов* — Добувальна промисловість Туреччини; *Е. Шрабштейн* — Будівництво Трансперської залізниці; *О. Ладиженський* — Адат,

маслагат, шаріят у верховинців Кавказу (кінець); *Ф. Пострунь* — Нове про татарську старовину Бозько-Дністрянського степу; *В. Зуммер* — Мистецтво турків Азері; *А. Ковалівський* — Розписи мусульманського кладовища; *Ф. Бахтинський* — Асирійці (Айсори) у Києві (нотатки етнографічні); *П. Лозів* — Ходжа Насреддін (дрібниці з перського фольклору); Нотатки; Хроніка; Бібліографія.

Педагогіка

Радянська Освіта — Громадсько-педагогічний місячник. № 2. Лютий. 1929. 97 стор., ц. 40 коп.

Зміст: *Скрипник, М.*— Чергові питання соцвиху; *Ковалів, М.*— Завдання веснянної засівкампанії; *Шинкар, О.*— Учительство в міжнародній жіночий день; *Щербина* — Річниця робітничо-селянської Червоної армії й робота школи; *Адаменко* — Червона армія до 11 річниці; *Луцик, Й.*— Про підсилення військового виховання в установах соцвиху; *Солодкий, Н.*— Важливі вправи з укр. мови; *Прозоровський, О.*— Занепад грамотности в школах і заходи боротьби з цим явищем; *Петрович, Ол.*— Стилізація літератури в трудшколі; *Писаревський, М.* та *Циганенко, Ю.*— Спроба навчання грамоти; *Ірін, Я.*— На крилах фантазії; *Брацева* — Радіо — новий виховавчий фактор; *Журавель, К.*—Робота з заочниками; *Ласкавий, О.*— Підвищення кваліфікації та ЗІНО; *Сапухін, П.*—Наш шкільний музей; *Лень, І.*— Спроба зв'язку міської школи з селом; *Скуратівський. Д.*— Система нар. освіти — знаряддя комуністич. переродження суспільства; *Павловський, В.*— До питання уніфікації системи народньої освіти СРСР. Заклик до вчителів; *Миронов, М.*— Сатира та пародія для дітей.

Радянська Освіта — № 3. 1929. 78 стор., ц. 40 коп.

Зміст: Н. К. Крупська; *Скрипник, М.*— Про системи народньої освіти; *Попів, Ол* — Шевченко й сучасність; *Яковлев, В.*— Школа на селі та боротьба за врожай 1929 року; *Б. Ч.*— Робоча дисципліна й навчальний процес; *Помагайба, В.*— Не «формальні» знання, а соціяльно-трудові вміння; *Давиденко, К.*— Трудове виховання в молодшому концентрі; *Пономаренко, Г.*— Про інституцію керівників груп другого концентру; *Подільський, П.*— З міжнародніх подій; *Пасіка, Т.*— Ще про уніфікацію системи освіти; *Шатунов, М.*— Корективи до системи пед. освіти; Засівкампанія й школа. Про забезпечення вчителями шкіл соцвиху; Діти інтернатних установ; Театр для дітей; До всіх робітників освіти.

Робітнича Освіта — Орган центральної ради робітничої освіти при НКО УСРР. Рік видання другий. № 12. 1928. 126 стор., ц. 75 коп.

Зміст: До здійснення програми Уряду; Постанова Ради Народніх Комісарів УСРР «Про підготовку кваліфікованої робочої сили школами ФЗУ та Гірпромучу»; *Л. Майзенберг* — За робітничу освіту (До полеміки про школи ФЗУ і ЦІП); *П. Блажоевич* — Стан гірничої профтехнічної освіти; *М. Зарецкий* — Методы преподавания в школе фабрично-заводского ученичества; *И. Карпов* — Проблема учета успешности в школе (некоторые основные методологические вопросы в области тестов школьной успешности); *Е. Гуртовий* — Про облік вартости підготовлення в школах ФЗУ; *Л. Сидорів* — Про викладання профгігієни в школах ФЗУ та профшколах; *Л. Битько* — Методика побудування завдань з математики; *Б. Томашевский* — Курсы десятников в горной промышленности; *С. Гайсинович* — Дипта (фашизм в рабочем образовании); *Ю. Гепнер* — Перша Всесоюзна конференція істориків-марксистів та питання викладання суспільствознавства; Хроніка; Бібліографія.

Робітнича Освіта—Січень-лютий. 1929. № 1—2 (25—26). Рік видання третій. 1929. 160 стор., ц. 1 крб. 25 коп.

Зміст: *М. О. Скрипник* — Основні завдання культурного будівництва у зв'язку з реконструкцією країни; *Ш. Супоніцький* — На шляху до загального навчання праці; *О. Білоскурський* — Інститут практикантів в кустарно-промислових школах; *Ю. Гепнер* — Вопросы Марксистской методики в школе ФЗУ; *Г. Кизилов* — Про виробничу практику в транспортних школах профосу; *Л. Моисеев* — К вопросу о планировании учебного материала; *И. Карпов* — Проблема учета успешности в школе; *К. Ростовский* — Установка, обработка, контроль; *Г. Сиротюк* та *Г. Хмель* — Облік роботи в Макеївській школі ФЗУ; *Б. Греков* — Опыт проведения ученичества в горячих цехах Сталинского завода; *І. Мосель* — Занедбана серйозна справа; *М. Черниця* — «Фата Морґана» Коцюбинського; *М. Зарецький* — Нижча профтехнічна освіта в ПАСШ (нарис четвертий); *Д. Д'яков* — Шляхи та методи відтворення кваліфікованої сили в Австралії; Інформація: Диспут о подготовке рабочей силы (Доклад А. В. Луначарского, выступления Гастева, Серебренникова, Крупской); Хроніка.

Шлях Освіти — Педагогічний журнал. Теорія освіти, методологія, освітня практика, побут. Січень-лютий. № 1—2 (81—82). Рік видання — восьмий. 1929. 234 стор., ціна 2 крб.

Зміст: Надежда Костянтинівна Крупська (до 60-річчя); *М. О. Скрипник* — Система народньої освіти; *Я. Ряппо* — Реконструкція промисловости й праці і підготовка кваліфікованих кадрів; Проф. *А. Г. Готалов-Готліб* — Критичні зауваження до питання про уніфіковану систему народньої освіти переходової доби в СРСР; *В. Ястржембський* — До питання про так звану трудовізацію школи соцвиху; Проф. *К. Дубняк*— Про краєзнавчий підручник у школі; *Л. Миловидов*— Ще про краєву книжку для школи; *О. Александров*— Суспільствознавство в другому концентрі трудової школи; *Д. Скуратівський* — Аналіза програм з суспільствознавства трудшколи 2-го концентру; *Гр. Ющенко* — Деякі принципи складання програми суспільствознавства для профшкіл; *О. Фігурин* — Антирелігійне виховання; *В. Щербаков* — Як організувати підготовку вчительства в галузі антирелігійної пропаґанди; *О. Івановський* — Вчитель перед антирелігійником; *Д. Ельжін* — Дитина й покарання; *В. Греков* — Про досвід переведення практики студентів ВУЗ'ів на Сталінзаводі «Південсталі» в 1928 році; *Герман Шпелер* — Радіо та освіта в Німеччині; *Ц. Радомиська* — VI Всеукраїнська нарада піонерробітників при ЦК ЛКСМУ; *М.* і *Зв.*— Підсумки прийому до ВУЗ'ів УСРР 1928—29 року; *І. Мерклінг* — Стан і перспективи розвитку с.-госп. шкіл на Україні;

Ю. Ф.— Школа та вчительство в Болгарії; *Й. Зільберфарб* — Соціяльно-політична боротьба навколо освітніх питань у Франції; Хроніка; Бібліографічний відділ.

Техніка

Науково-технічний Вісник — Місячник українського технічного товариства. № 1. Січень. 1929. 36 стор., ц. 1 крб. 20 коп.

Зміст: Інж. *С. Серенсен* — До методики спрощення контролі механічної якости; Інж. *О. М. Гінзбург* — Пропорції і рівновага мас у творах архітектури й інших мистецтв; Інж. *Отто Бек* — Будова греблі на острові Спльт; Проф. *Н. Терпугов* — По річках Донецького басейну; Інж. *А. Школьник* — До проєкту будування авто-тракторного заводу на Україні; Інж. *М. Гросман* — Комбінований консервний завод; Арх. *А. Ф. Похілевич* — Будівництво маслозаводів; Дрібні статті.

Науково-технічний Вісник — № 2. Лютий. 1929. Ц. 1 крб. 20 коп.

Зміст: Проф. *Я. В. Столяров* — Кілька етюдів з теорії залізобетону; Проф. *І. Фещенко-Чопівський* — Алюміній (магнезій), його стопи та застосування; Інж. *О. Борисенко* — Вибір крила аеропляна; Інж. *І. Злобинський* — Формули визначати економічний ефект раціоналізаторських заходів; Проф. *Н. Терпугов* — По річках Донецького басейну (кінець); Інж. *С. Є. Троцький* — Використання енергії вітру для вітрогінних устав; *А. Корженевський* — Дослідчі роботи з обробки дерева у Дрезденській високій технічній школі; Новини техніки.

Сільське господарство

Сільсько-господарська Освіта — Щомісячний орган Наркомосвіти УСРР та ЦК ЛКСМУ. № 11—12. 1928. 128 стор., ц. 70 коп.

Зміст: *Передова* — За піднесення врожайности, за усуспільнення с. г-ва; Проф. *П. Лавренюк* — До перспектив зоотехнічної освіти на Україні; Проф. *П. Терпило* — Участь с.-г. шкіл у культурній революції на селі; Проф *А. Сапегін* — Якою повинна та якою може бути математична статистика в нашій с.-г. школі; *П. Бордаков* — Селянська ініціятива в галузі сортівництва та шкільна аґроробота; *С. Петренко* — Виробниче навчання в с.-г. школах (кінець); *В. Кушпіренко* — Ботанічні участки при с.-г. школах; *Ю. Наливайко* — Завдання с.-г. школи у справі аґрономізації трудшкіл; *Г. Шумило* — До питання про спосіб оплати праці навчителів с.-г. шкіл; *Є. Каптор* — Про постановку викладання кооперації та колективізації в с.-г. школах; *Є. Демчук* — Організація природничого кабінету; *І. Блажко* — Вивчення механізації сільського г-ва в с.-г. школах; *Бойко* та *С. Коваль* — Аґромашиновий відділ Білоцерк. с.-г. політехнікуму; *В. Пономаренко* — При кожній с.-г. школі потрібно організувати досвідно-показкове поле; Курси хатнього господарства в Полтаві; курси колективізації при Полтавському с.-г. політехнікумі; *Н. Волгар* — Навчання у виробництві за методою проєктів; *В. Чубар* — Роля школи в розвитку с. г-ва; *Рапський* — Недоліки в аґроосвітній роботі на селі; *В. Румянцев* — Про облік аґрикультурної роботи с.-г. школи; *Й. Кошовий* — Облік ефективности аґрикультурної роботи; *В. Пономаренко* — Кабінет аґр. роботи та районовий с.-г. музей; Аґрикультурна робота окремих с.-г. шкіл; Проф. *С. Воробйов* — Рослинознавчі інститути в Німеччині; *Ф. Купсрман* — Н.-д. інститут хатнього господарства в Німеччині; Хроніка закордонної с.-г. освіти; Програми вечірніх ШСМ; Хроніка та інформація; Зміст «Сільсько-госп. Освіти» за 1928 р.

Сільсько-господарська Освіта — № 1. Січень. 1929. 80 стор., ц. 40 коп.

Зміст: Аґрикультурна робота; Досвід місць; Хроніка та інформація; Бібліографія.

Сільсько-господарська Освіта — № 2. Лютий. 1929. 80 стор., ц. 40 коп.

Зміст: *Передова* — До аґрономізації партійців; *М. Скрипник* — Дещо про практику прийому до ВИШ'ів; *Ю. Наливайко* — Про використання випускників с.-г. шкіл; *П. Марченко* — До методики викладання рахівництва в с.-г. школі; *Зеленський* — Німецька мова в аґропрофшколі: *В. Васильєв* — Основні положення про аґрикультурну роботу в Кам. с.-г. інституті; *В. Пономаренко* — Тростянецька с.-г. школа; *П. Кротенко* — Лебединська с.-г. школа; *М. Крапива* — Комуно-ленінська школа селян молоді; *Д. Калкатін* — Ветфак Київ. Вет.-зоот. інституту; *К. Фасулаті* — С.-г. школа «Комунар»; *О. Мерклінг* — С.-г. освіта в Болгарії; Мандрівні катедри хліборобства в Італії; *Д. Дьяков* — Форми с.-г. освіти в Австралії; *Гіріч* — Кінофікація с.-г. шкіл за кордоном; *С. Вуколов* — Міланський с.-г. інститут; *Гіріч* — Заочне аґрономічне навчання у Франції; *П. Муженко* — Досвід роботи зимових шкіл; *Є. Демчук* — Бюджет часу учня с.-г. школи; *П. Сіренко* — Який кооператив потрібен у с.-г. школі; *П. Поважжук* — Про зміни в навчанні для дівчат у с.-г. профшколах; *М. Григорович* — Ще про одну школу; *Н. Болгар* — Екскурсія нашої школи; *А. В. Сабашніков*, проф.— Нові протруйні засоби. Хроніка та інформація.

Політосвіта

Селянський Будинок — Орган Управління Політосвіти Наркомосвіти УСРР та Центрального Комітету ЛКСМУ. № 12. 1928. 80 стор., ц. 40 коп.

Зміст: На ширшу колію; *Ю. Пилипенко* — Політосвіторганізації в перевиборах; *А. Дуделіт* — Боротьба за піднесення врожайности; *М. Коваленко* — Ленінський вечір у сельбуді; *Н. Шавлик* — Пропаґанда права; *Р. Райвичер* — Книгоношество на селі; *М. К.*— За конкретну роботу; *Ів. Багмут* — Красномовство; *Л. Є.*— Час готуватися до сівби; *Є. Л.*— Хемія в підвищенні врожайности; Аґроном *Степовий* — Як годувати та наглядати молочну корову; *Журавель* — Великдень — громадське лихо на селі; Практика політосвітньої роботи; Художня пропаґанда; Політосвітня хроніка; Бібліографія; Офіційні матеріали; На розвагу.

Селянський Будинок — № 1. 1929. 54 стор, ц. 20 коп.

Зміст: Більше хліба й металу; Політосвіта в кампанії перевиборів; Сельбуди й засівна кампанія;

Сучасні завдання КНС; С.-г. гуртки в засівкампанії; Ленінський куточок у сельбуді; Як оформляти стінну газету; Художньо-літературні вечірки; Письменники дореволюційні; Лазня на селі; Дитячі поносні недуги; Нарада юристів; Юридична консультація ЦСБ; Нарада Центральних Будинків Селянина; Міжокружні курси керівників с.-г. гуртків; Безвірницька робота на Білоцерківщині; Пересувна с.-г. виставка; Як ми обслуговуємо бідноту; Дбаймо за самопідготовку; Хроніка; Бібліографія; На розвагу.

Селянський Будинок — № 2. Січень. 1929. 56 стор., ц. 20 к.

Зміст: До одинадцятих роковин Червоної армії; Комуністичний Інтернаціонал у боротьбі проти війни; Наші політосвітницькі кадри; Закріпити наслідки антиріздвяної кампанії; Поради й методика; Сельбуд у піднесенні обороноспроможности країни; Військовий куточок у сельбуді; Санітарна освіта в стрілецьких гуртках; Сівозміни; Аґролотереї; Як подати першу допомогу; Практика; Наша участь у перевиборній кампанії; Міські будинки селянина РСФРР; За світляну газету; Серед дівчат та жінок; Маємо кіно й радіо; Нацменівські сельбуди на Маріупільщині; Налагоджуємо; Наш драмгурток; Хроніка; Бібліографія.

Селянський Будинок — № 3. 1929. 63 стор., ц. 20 коп.

Зміст. Підвищім врожайність; Не менше, як на десять; Сельбуди й підготовка до засівної Кампанії; Допомога бідноті в засівкампанію; Конкурс сельбудів; Районові наради перед посівом; Райпаради бібліотекарів з приводу посівкампанії; Робота сільської бібліотеки до весняної засівкампанії; Аґрономія й сельбуди; С.-г.г уртки в весняну засівну кампанію; сільськогосподарське районування України; Ламаймо толоку; Травосіяння; Сорти озимих і ярових культур; Поліпшуймо техніку обробки землі; Наради в справі підвищення врожайности. Радіо в засівній кампанії; Куток-виставка до засівкампанії; Хроніка; Художня пропаґанда; Бібліографія; Офіційні матеріяли.

Самоосвіта

Заочний Комуністичний Університет.— Курс перший. Комуністичний Університет ім. Артема. № 3. 1929. 93 стор., ц. 60 коп.

Зміст: Історія класової боротьби на Заході — *В. Бушуев*; Історія класової боротьби в Росії та на Україні — *Г. Карпенко*; Економічна географія — *Л. Цукерман*; Природознавство — проф. *М. Барабашев*; Техніка мови й організація розумової праці — *В. Гавриленко.*

Заочний Комуністичний Університет.— Курс перший. Комуністичний Університет ім. Артема. № 4. 1929. 82 стор., ц. 60 коп.

Зміст: Історія класової боротьби на Заході — *В. Бушуев*; Історія класової боротьби в Росії та на Україні — *Г. Карпенко*; Економічна географія — *Л. Цукерман*; Природознавство — проф. *М. Барабашев*; Техніка мови й організація розумової праці — *В. Гавриленко.*

Самоосвіта — Орган Центральної Комісії Допомоги Самоосвіті, АПВ ЦК ЛКСМУ, Відділу самоосвіти УПО, Культвідділу ВУРПС. № 1. 1929. Січень. 74 стор., ц. 75 коп.

Зміст: Наше трьохріччя; Організація самоосвітньої справи; Проф. *Коган* — Рекомендаційна бібліографія для самоуків; Матеріяли для гуртків комсомольської самоосвіти; Основи трудового права УСРР; Шлюбне та родинне право УСРР; Бібліографія: Заочні школи; Хроніка та інформація: Заочні заклади СРСР.

Самоосвіта — № 2. 1929. Ц. 75 коп.

Зміст: *Л. Думаєвський* — Наукова постановка вивчення самоука; Питання пляну в народньому господарстві СРСР; *М. Пекарський* — Консерватизмові в галузі самоосвіти треба покласти край; *К. Колікова* — Стан самоосвіти в Алчевському районі; Самоосвітня робота на місцях; Бібліографія; Готуймось до ВИШ'у.

Антирелігійна пропаґанда

Безвірник — Популярно-науковий антирелігійний двотижневик Всеукраїнської Ради Спілок Безвірників. № 3. 1929. 80 стор., ц. 20 коп.

Зміст: *В. І. П.*— Чарлз Дарвін; *Поляков* — Релігія у боротьбі з дарвінізмом; *Фінкельштейн* — Буржуазно-попівські перекручування дарвінізму; *Фаворський* — Церква і національний рух на Україні у XVI й XVII столітті; *Соколов* — Червона армія і релігія; *Кожевників* — Хрест у крові; *Романюк*— Попи на війні; Наука й техніка; В чорному таборі; Огляд безвірницької роботи; На допомогу антирелігійникові.

Безвірник — № 4. Лютий. 1929. 64 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Вирвати жінку з релігійної неволі. *К. Ольченко* — У шаріята в полоні; *А. Данилюк* та *М. Тарасов* — Православна церква після повалення царату; *Г. Лесновський* — Джордано Бруно; *Дм. Ігнатюк* — Інтернаціонал католицьких жінок; *Н. Бажанов* — В країні бога й капіталу; В чорному таборі; На антирелігійному фронті; Відповіді на запитання; На допомогу антирелігійникові.

Безвірник — № 5. 1929. 48 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Баптистів піймано на шкоді; *Як. Ковальчук* — «Засівкампанія» у звичаях та забобонах нашого села; *А. Коршиков* — Світ невидимих істот; *Бажанов* — Диктатор і папа; Наука й техніка; В чорному таборі; Огляд безвірницької роботи. На допомогу антирелігійникові.

Безвірник — № 6. 1929. 64 стор., ц. 20 коп.

Зміст: Готуймося до Всесоюзного з'їзду спілок безвірників; *П. Чернов* — Паризькі комунари в боротьбі за релігію; *А. Данилюк* та *М. Тарасов*— Причастя— поширювач зарази; *Р. Соколов* — Релігія і буржуазні армії; *В. Фаворський* — Козацько-селянський рух і релігія на Україні XVI — XVII ст.; *І. Гайбов* — Про

свідомість; В чорному таборі; Огляд безвірницької роботи; В допомогу антирелігійникові.

Комдитрух

Дитячий Рух — Орган ЦБ КДР при ЦК ЛКСМУ. № 1. Січень. 1929. 72 стор., ц. 25 коп.

Зміст: Всеукрнарада в справах КДР. Методика й техніка роботи. Наш досвід. Кіно та театр. Бібліографія.

Дитячий Рух — № 2. Лютий. 1929. 64 стор., ц. 25 коп.

Зміст: *Передова* — На боротьбу за врожайність; *О. Громов* — Клясовий ворог змагається за дітей; *Ф. Лісник* — Скавти та політика; *В. К.* — Дитяча праця в Сполучених Штатах; VI всеукрнарада в справах КДР; В похід за врожайність; *Теодор* — Поширмо дитрух серед польської дітвори; *Л. Шейко* — Модрівська робота серед дітей; *П. Біляєв* — Організація світової газети; Кімната гри; *М. Миронов* — Про приватне життя «піонера»; Наш досвід; Бібліографія.

Друг Дітей — Орган ДД НКО, ЦБ Комдитруху, НКЗД, Хар. Окр. Правл. ДД. № 2, 1929. Ц. 15 коп.

Зміст: ДД та його робота; *Г. Вакар* — Ленінові (вірш); *Ст. Ч.* — Ленін і діти; *М. Терещенко* — Ленінський заповіт; *П. Бел* — Дитячі садки; *А. Ульянова* — Дитинство та шкільні роки Леніна; *П. Панч* — Портрет; *М. Полетаєв* — Портрет Леніна; *О. Шахрай* — Виховання основних звичок у дитини до 8 років; *Ю. Вухналь* — Прекрасні барометри.

Друг Дітей — № 3. Лютий. 1929. Ціна 15 коп.

Зміст: ДД та його робота; *Сорока, О.* — Листопад (вірш); *Козейко, Г.* — Чергові завдання комуністичного виховання дітей; *Б-в, П.* — Молоді й старі; *Тимко, І.* — Зимовий вечір; *Можейко* — Звільнена творчість; *Тимський, П.* — П'яний провулок; *Копиця, В.* — Було нас три; *Шахрай, О.* — Виховання основних звичок у дитини до 8 років; *Морозова, Н.* — Як годувати дитину; *Лір, В.* — Діти за кордоном.

Друг Дітей — № 4. 1929. Ц. 15 коп.

Зміст: ДД та його робота; *Вак Вакар, Гро* — Ярина; *Шапіро, О.* — Охмадит і розкріпачення жінки; *Шахрай, О.* — Культура матері; *Козейко, Г.* — Чергові завдання комуністичного виховання дітей; *Рабсман* — Мати й дитина революції; *Сеймург* — Нещастя Мешеди Кадима; *Морозова, Н.* — Як годувати дитину; *Гендрихівська* — Виховання трудових і колективних звичок у малечі; *Лір, В.* — Діти за кордоном.

Друг Дітей — № 5. Березень. 1929. Ц. 15 к.

Зміст: ДД та його робота; *Тимко, П.* — Агар; *Зейман* — Оздоровча кампанія; *Козейко, Г.* — Чергові завдання комвиховання; Життя Тараса Шевченка; *Еренбург, І.* — Люлька комунара; *Гендрихівська* — Виховання трудових і колективних звичок у малечі; *Морозова, Н.* — Дитячий сон.

Друг Дітей — № 6. Березень. 1929. Ц. 15 коп.

Зміст: ДД та його робота; *Ц. К-н* — Кабінет пропаганди; *Зейман* — Житлокоop і дитмайданчик; *О. Фурманов* — Дитяче кіно; *Р. Шмуклер* — Треба дати гарну книжку дітям; *П. Крижанівський* — Костик МОДР'а; *В. Копиця* — Зайда; Д-р *Плотічер* — Нервові діти; *Брянцева* — Дитячий одяг; *Мітельман* — Більш уваги до складу правління.

Науково-популярні журнали

Знання — Двотижневий ілюстрований науково-популярний журнал. № 3. 1929. 24 стор., ц. 25 коп.

Зміст: *Лобахін, В. І.* — Заходи радянської влади до поліпшення врожайности; Агр. *Оробченко, В. П.* — Підвищення врожайности; *Ор., В.* — Очистка зерна; *Майборода, М.* — Тракторизація сільського господарства України; *Дзюбенко, О.* — Біологічні методи боротьби з комахами-шкідниками сільського господарства; *Гоппе, І. С., Куперман, Ф. М.* — Як упливає мінеральне угноєння на врожайність; *В. Л.* — Нове огнище сільсько-господ. культури; *Ліухін, В.* — Нові ґрунти; *Усовський, Б.* — Нова городня рослина — дашина; *В. Л.* — Зміцнюймо спілку середняка з біднотою; *Кошіль, О.* — Польща; *Владко* — Організуймо селянське винахідництво; *Поляновський* — Скарби озера Ханки; Листування; Бібліографія.

Знання — № 4. 1929. 23 стор., ц. 25 к.

Зміст: *Баар, Г.* — Техніка сучасних армій; *Данилевський, В.* — З історії зброї; *Домозар, С.* — 10 мільйонів років тому; *З. Е.* — Як упливає алькоголь на тіло людини і її працю; *Д. В.* — Від малпи до людини; Проф. *Лебедев, В.* — Хемік Прістлі; Джемс Кук — знаменитий мореплавець XVIII віку; *Мортенс, В.* — Додавання в ґрунт вапна; *Лобахін, В.* — Небезпека війни й наші завдання; *Волобуєв, М.* — Як пізнавати явища світу; *Владко* — Коли на місто ллються гази; *Зайченко, В. і Плацидус* — Старовинні скарби; Листування; Вільною годиною.

Знання — № 5. 1929. 24 стор., ц. 25 к.

Зміст: *Лобахін, В.* — Ленін про Лютневу революцію; *Череповський, К. О.* — Жіночий організм і жіноча праця; *С. Д.* — Ясаї — жіночий народ; Новини науки й техніки; *Богма, М.* — Боротьба з шкідниками; *Усовський, Б.* — Благородний гній; *Майстренко, М.* — Еволюція сім'ї та подружжя і питання культурної революції; *Бразуль, Ст.* — Тарасова могила; Проф. *Бурачек, М.* — Малюнки Т. Г. Шевченка; *Вайнштейн, М.* — Пам'ятки української культури; *В. Л.* — Л. М. Толстой про руських царів; Бібліографія.

Знання — № 6. 1929. 24 стор., ц. 25 к.

Зміст: *Лобахін, В.* — 10 років Комуністичного Інтернаціоналу; *Старий Гірник* — Минуле, сучасне й майбутнє Донбасу; *Л-нв* — Що ми знаємо про грім і блискавку; Новини науки й техніки; Проф. *Лебедів* — Періодична система елементів; *Б. Усовський* — Комбайн і віндровер; *Х. Естреба* — Там, де Польщі права «суверенні»; *Владко* — Клуби Паризької Комуни; *Степан Бразуль* — Коліївщина; *Т. Ганджулевич* — Олександр Сергійович Грібоєдов; Проф. *Н. Жінкін* — Жан-Жак Руссо.

НОВИНКИ В ДРУКУ

Соціяльно-економічна література

Камишан, О. — Нарис історії робітничого руху на Заході. 16 арк. 3000 пр.

Лозовий, Ол. — Міжнародній кооперативний рух. (Кооперативний інтернаціонал). 5 арк. 2000 пр.

Маркс, Карл — Капітал. Критика політичної економії. Том перший — книга перша. Процес продукції капіталу. Переклад з німецької мови. Вид. 2-е. 40 арк. 3000 пр.

Скрипник, М. — Твори. Том II. Національне питання. 18 арк. 4000 пр.

Сухіно-Хоменко, В. — Українська великодержавність. Одміни українського націоналізму. 10 арк. 5000 пр.

Російською мовою

Фалькевич — Административный кодекс в вопросах и ответах. 20 лист. 5000 экз.

Наука й техніка

Беляков — Статика нова. 4 арк. 3000 пр.
Для інженерів і студентів ВТУЗ'ів.

Гузевич, Д. — Як вигострити струмент. 1¼ арк. 3000 пр.

Донцов, К. — Розрахунок арок та сводів. 3½ арк. 3000 пр.
Для інженерів, техніків, виробників будівельників та студентів.

Злобінський, І. — Методи визначити економічний ефект раціоналізації підприємств. 4 арк. 3000 пр.
Для економістів, інженерів, техніків, господарників промислових підприємств.

Зуїв, М., проф. — Тепловий розрахунок казанової встановки. 1½ арк. 2000 пр.

Зуїв, М., проф. — Економдизери. 1½ арк. 2000 пр.

Зуїв, М., проф. — Коефіцієнт корисної чинности казанової встановки. 1½ арк. 2000 пр.

Зуїв, М., проф. — Паропроводи. 3 арк. 2000 пр.

Катков, Д. — Досліджування та використання металообробних варстатів. 6 арк. 3000 пр.
Для інженерів, техніків та висококваліфікованих робітників.

Ланде, М. — Дефінітив, як метод копіювання в архівництві. 3¼ арк. 2000 пр.

Машкін, А. — Теорія вибухових речовин. 6 арк. 2000 пр.
Для інженерів, техніків, вищої кваліфікації робітників.

Мельников, А., Лившиц, М. — Клиника злокачественных опухолей. 35 лист. 3000 экз.

Песоцький, А., інж. — Теслярство. 2½ арк. 3000 пр.

Писаржевський. — Електрон в електрохемії. 5 арк. 2000 пр.
Для широких культурних мас.

Радченко, Я. І. — Нариси з питань наукової організації виробництва. 8 арк. 3000 пр.
Для широких кіл робітників промислових і господарських підприємств.

Робочі сигнали. 2 арк. 3000 пр.
Для робітників підприємств.

Рейне, Адольф. — Перспектива. Новий спосіб будівель. 2½ арк. 2000 пр.
Для архітекторів, художників, студентів художніх і будівельних вузів та профшкіл.

Рейсфельд, Ок. — Короткий посібник з теорії ткацтва. Переплетіння ниток. 4 арк. 3000 пр.
Для ткацьких шкіл, для ткачів-кустарів.

Тільман. — Технічне нормування в ливарстві. 10 арк. 3000 пр.
Для інженерів і вищої кваліфікації робітників.

Усовський, Б. — Тракторні плуги. (Плуги для тракторної оранки і робота ними). Вид. 2-ге, поширене й перероблене. 3 арк. 3000 пр.

Штегер, П. — Теплове господарство в керамічній промисловості. 7 арк. 3000 пр.
Для інженерів, техніків, студентів і робітників керамічної промисловости.

Рабочие сигналы. — 2 лист. 10000 экз.

Підручники профосвіти

Білецький, О., Дмитрова, А. — Підручна книга з історії всесвітнього театру. Вип. I та II. 10 арк. 3000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку як посібник у художніх та педагогічних вузах.

Бокий. — Практичний курс гірництва Ч. I. 14 арк. 3000 пр.
ДНМК дозволив як підручник для гірничих вузів.

Букраба, В. — Підручник промислової відгодівлі птиці. 5 арк. 3000 пр.
ДНМК до вжитку як посібник по с.-г. вузах та по книгозбірнях профшкіл с.-г. вертикалі дозволив.

Гіманс. — Діябет. 18 арк. 2000 пр.
ДНМК до вжитку як посібник для медвузів дозволив.

Данілевський, В. — Історія розвитку продуктивних органів суспільної людини. (Історія техніки). 27 арк. 3000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку як посібник для вузів, для вчителя соцвиху та по книгозбірнях політосвіти.

Константинов, Б., д-р. — Підручник жіночих хвороб. Для мед. профшкіл. 15 арк. 3000 пр.
ДНМК до вжитку як підручник в медпрофшколах довзолив.

Кржишковський, К. — Фізіологія тварин. 25 арк. 3000 пр.
ДНМК до вжитку як підручник в сільсько-господ. вузах дозволив.

Лавренюк, П. — Молочарство. Підручник. 23 арк. 3000 пр.
ДНМК до вжитку як підручник у с.-г. профшколах дозволив.

Михаловський, М., Сигідін, М., Підшевкін, В. — Підручник з математики для профтехнічних шкіл. 22 арк. 10000 пр.
ДНМК до вжитку як підручник у профшколах дозволив.

Моренік, Л., проф. — Основи фармацевтичної хемії. Ч.ч. I та II. 43 арк. 3000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку як підручник у фармацевтичних вузах.

Наумов, А. — Ремонт паротягів. 10 арк. 3000 пр.
ДНМК до вжитку як підручник в індустріяльних вузах дозволив.

Огієвський, А., Опоков, Е., проф. — Гідрометрія. 13 арк. 2000 пр.
ДНМК до вжитку як підручник по вузах для меліоративно-гідротехнічного фаху дозволив.

Песоцький, Н. — Обробка дерева. 15 арк. 3000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку як підручник для профшкіл та шкіл ФЗУ.

Пономарьов, Р., проф. — Фізика з задачником для індустріяльних профшкіл.
ДНМК до вжитку як підручник в індустріяльних профшколах дозволив.

Семенцов, А. — Підручник хемії для хемічних профшкіл. 15½ арк. 3000 пр.
ДНМК до вжитку як підручник дозволив.

Семковський, С., проф. — Марксистська хрестоматія. Том I. Діялектичний та історичний матеріялізм. Вип. I. Нове видання, значно доповнене та перероблене відповідно до програм вузів. 39 арк. 5000 пр.
ДНМК НКО рекомендував як підручник для вузів усіх спеціяльностей.

Тимошенко, С., проф. — Збірник задач на опір матеріялів. 12 арк. 3000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку в індустріяльних вузах.

Тютюнників, Б. — Хемічна технологія жирів. 15 арк. 3000 пр.
ДНМК до вжитку як підручник у хемічних профшколах і як посібник в індустріяльних профшколах дозволив.

Фіхтенгольц, Г. — Математика для техніків. 30 арк. 3000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку як підручник для індустріяльно-технічних вузів.

Хотинський, К., — проф. — Хемічна технологія. 15½ арк. 3000 пр.

ДНМК до вжитку як підручник в хемічних профшколах дозволив.

Хрущов, В. — Електричні мережі та лінії. Ч. II. 10 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив як підручник для електротехнічних вузів.

Ярославський, С. — Як гасити сільські пожежі. 7 арк. 3000 пр.

ДНМК до вжитку як підручник для пожежних курсів та с.-г. бібліотек дозволив.

Політосвіта

Волобуєв, М. — Основи методики аґітації та пропаґанди. 3 арк. 3000 пр.

ДНМК дозволив уживати в політосвітніх установах міста й села.

Гавриленко, В. — Робітна хрестоматія з українського художнього слова. 40 арк. 15000 пр.

Рубінштейн, А. — В допомогу самоукові. 6 арк. 3000 пр.

ДНМК до вжитку в гуртках самоосвіти дозволив.

Робоча б-ка вчителя

Воропай, В., Голубенко, М., Михаловський, М., Павловський, В. — Математика в школі. Методичний збірник з питань викладання математики в трудшколі. Вип. II. 12 арк. 4000 пр.

ДНМК НКО до вжитку як посібник по робочій б-ці вчителя установ соцвиху дозволив.

Гавриленко, Заріцька, Іванченко, Лень. — Практика комплексової праці в другому концентрі трудової школи. 6 арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив як посібник по робочій б-ці вчителя соцвиху.

Павловський, В. — Плянування та облік праці дітьми шкільного віку в педагогічному процесі. 9 арк. 3000 пр.

ДНМК до вжитку як посібник по робочій б-ці вчителя соцвиху дозволив.

П'ятницький, Б. — Ермолінська трудова радянська школа. 5 аркушів. 3000 пр.

ДНМК до вжитку в робочій бібліотеці вчителя дозволив.

Рождественський, М. — Біління тканини та мийка бавовни. 2 аркуші. 2000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці вчителя установ соцвиху.

Сивий, П. — Що таке дитяча брехня. ¾ арк. 3000 пр.

ДНМК до вжитку як посібник по робочій б-ці вчителя соцвиху дозволив.

Робоча б-ка учня

Балицький, О. — Аматорська радіостанція. Порадник для молодих радіоматорів. Книжка перша: про будову приймальної антени та детекторного приймача. 6¾ арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по книгозбірнях установ соцвиху.

Берен-Кістяковський, М. — Як люди борються з природою. 7 арк. 5000 пр.

Як люди використовують сили природи, як бороться зі стихіями.

ДНМК дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня.

Гаврилова. — Третя подорож Пржевальського до Центральної Азії. 5½ арк. 7000 пр.

ДНМК дозволив уживати як допоміжне приладдя в робочій бібліотеці учня.

Данилевський, В., Краснова, С. — Од літавця до літака. 3½ арк. 5000 пр.

ДНМК до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Єзерницька, О. — Зоологічний сад. 3 арк. 7000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху.

Калюжний, П. — Глина та вироби з неї. 2 арк. 5000 пр.

Історія та техніка ганчарного виробництва.

ДНМК до вжитку в робочій бібліотеці учня (старш. концентру) установ соцвиху дозволив.

Коркішко та Степаненко. — Народи та республіки СРСР (Середньо-Азійські республіки). 4 арк. 5000 пр.

ДНМК до вжитку як посібник по робочій б-ці учня установ соцвиху дозволив.

Ландау, Г. — На заводах металу. 4½ арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій бібліотеці учня установ соцвиху.

У книжці досить докладно висвітлено основні моменти металюрґії та чорної металообробки, виробництво чавуну, доменну піч тощо.

Любинська. — Київ. 2 арк. 5000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку в книгозбірних установ соцвиху.

Маєвський, Й. — Нова Зеляндія. 4 арк. 5000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку в робочій б-ці учня установ соцвиху.

Марєєв, А., д-р. — Як треба берегти здоров'я. 1½ арк. 5000 пр.
ДНМК дозволив як посібник по робочій б-ці учня (по серії «Медична б-ка школяра й піонера»).

Морозов, Г. — Ліс як життьова громада рослин. 5 арк. 5000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірних установ соцвиху.

Нікольський, А. — Цікава зоологія. 7½ арк. 5000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірних установ соцвиху.
Книжка знайомить читача з основними явищами тваринного світу, заохочує його до самостійної роботи в цьому напрямку — до власних дослідів і спостережень. Книжка містить 11 розмов, матеріял надзвичайно цікавий. Є про дарвінізм, закони спадковости, рефлексологію. Книжка цінна взагалі для масового читача.

Паулі. — Пригоди обиденки. 1 арк. 5000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірних установ соцвиху.

Піндіч. С. — Робочий зошит з фізики. Для учня 6-ої групи. 4 аркуші. 10000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку як посібник в робочій б-ці учня.

Поляков, І. — Походження тварин та рослин. 5 арк. 5000 пр.
ДНМК дозволив як посібник по робочій б-ці учня установ соцвиху.

Рождественський, М. — Біління тканини та мійка бавовни. 2 аркуші. 3000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку як посібник по робочій б-ці учня установ соцвиху.

Розенблюм. — Менделєєв. (Біографічний начерк). 3 арк. 5000 пр.
Про життя та наукову роботу світового вченого - хеміка.

Розенблюм. — Мєчніков. (Біографічний начерк). 2½ арк. 5000 пр.
В популярній формі подано біографію великого вченого і викладається його наукові винаходи, учення про фагоцитоз, імунітет, старість та смерть.

Руденський, Я. — Книжка про книжку. 1½ арк. 10000 пр.
За допомогою художніх малюнків розповідається про техніку книжки.

Фарадей. — Історія свічки. 4 арк. 5000 пр.
ДНМК дозволив до вжитку в робочій бібліотеці учня.

Фінкельштейн, Е. — Еволюція тваринного світу. 5 арк. 5000 пр.
ДНМК до вжитку в робочій бібліотеці учня установ соцвиху та в бібліотеці профшкіл дозволив.

Хейфец, П., Задоріи, Н. — Гри юних піонерів. Вид. 2-ге. 3 арк. 5000 пр.
Збірка ця містить ігри хатні, зимові на повітрі і літні рухливі. Подано також методичні поради для ватажків.
ДНМК до вжитку в книгозбірних установ соцвиху дозволив.

Шевченко, Р. — Іван Франко. 1 арк. 7000 пр.
Життєпис, для дітей молодшого віку.
Зміст: Галичина. В кузні. Не таке, як люди. До школи. Івась найкращий учень. Улітку. Івась гімназист. В тюрмі Великий письменник та борець за волю.
ДНМК до вжитку в робочій бібліотеці учня дозволив.

Красне письменство

Проза

Бібік, А. — Старий токар. Повість. 10 арк. 5000 пр.
Малюється робітниче життя й боротьбу за царату, перше святкування 1-го Травня.

Васильченко, С. — Повна збірка творів. Том І. Вид. 3-тє. 9¼ аркушів. 7000 пр.
Зміст: Дома. Роман. Мужицька арітметика. З дитячих вражінь. Басурман. Волошки і інші. Разом 40 оповідань і повел.

Васильченко, С. — Твори. Том IV. Вид. 2-ге. 6½ арк. 7000 пр.
Зміст: Оповідання. Осетинські казки. Крилаті слова.

Гедзь, Юхим. — Принципіяльно. Оповідання. 8 арк. 5000 пр.

Головко, А. — Бур'ян. Повість. Вид. III. 9½ арк. 10000 пр.
«Бур'ян» відзначено Ювілейною Жовтневою Премією. Яскрава картина класової боротьби на селі.

Головко, А. — Бур'ян. П'єса, за повістю. 1 арк. 5000 пр.

Дікенс, Чарльз. — Посмертні записки Піквікського клубу. Переклад з англійської мови. 21 арк. 5000 пр.

Золя, Еміль. — Радість життя. 18 арк. 5000 пр.

Золя, Еміль. — Провина абата Муре. 22 арк 5000 пр.

Золя, Еміль. — Розгром. 12 аркушів. 5000 пр.

Золя, Еміль. — Мрія. Роман. Переклад з французької мови. 9 арк. 5000 пр.

Золя, Еміль. — Рим. Роман. Переклад з французької мови. 16 арк. 5000 пр.

Конрад, Дж. — Олмейрова примха. (Історія східньої річки). Переклад з англійської мови. 8½ арк. 5000 пр.

Копиленко, О. — Буйний хміль. Вид. 3-є. 10 арк. 5000 пр.

Зміст: Федерація. Дитина. Кара-круча. Македон Блин. Сальто-мортале. «Іменем українського народу». В полум'ї. Архітектурна історія. Леза. Весняні закутки. Будинок, що на розі. У піч. Саїд-Алі, опук Ахунбая Огляд. З пустелями сіл. Буйний хміль.

Коцюбинський, М. — Твори. Том II. Вид. 4-е. 10 арк. 10000 пр.

Зміст: В путах шайтана. На камені. Цвіт яблуні. Фата морґана. Під мінаретами. У грішний світ. Хмари. Утома. Самотній. Сон.

Коцюбинський, М. — Твори. Том III. Вид. 4-е. 8 арк. 10000 пр.

Зміст: Для загального добра. По-коптьор. Посол від чорного царя. Відьма. По-людському. Дорогою ціною. Лялечка. Поєдинок.

Кундзіч, О. — Новели. 12 арк. 5000 пр.

Ле, Іван. — «Роман Міжгір'я». Роман. 15 арк. 5000 пр.

На тлі життя й побуту Радянської частини Азії (Туркестан і ін.) подано широку картину величезного будівництва, що відбувається тепер у цьому краю.

Мирний, Панас. — Твори. Том II. Повісті й оповідання. Вид. 2-е. 12 арк. 10000 пр.

Зміст: Як ведеться, так і живеться. Казка про Правду та Кривду. Лови. Морозенко. Лихо давнє й сьогочасне. Серед степів. Сон. Пригода з Кобзарем. Дурниця. Примітки.

Мирний, П. — Твори. Том V. Повія. Вид. 2-е. Роман з народнього життя на чотири частини. 25 арк. 10000 пр.

Михайличенко, Гн. — Твори. Том I. Проза, вірші в прозі, художні фейлетони та літерат.-критичні статті. Впорядкував В. Гадзінський. 15 арк. 5000 пр.

Нечуй-Левицький, Ів. — Твори. Том VI. Вид. 2-е. 14 арк. 10000 пр.

Зміст: Над Чорним морем. Афонський пройдисвіт. Київські прохачі.

Нечуй-Левицький, І. — Твори. Том IX. Неоднаковими стежками. 12½ аркушів. 5000 пр.

Панч, Петро. — Солом'яний дим. Оповідання. Вид. 3-тє. 6 арк. 5000 пр.

Зміст: Дороговказ. Смерть Янулянса. Савчині бариші. Гнізда старі. Там, де верби над ставом. Барма. Тихонів лист. Калюжа. Загублена шапка. Якби була інша політика.

Поліщук, В. — Григорій Сковорода. Біографічно-ліричний роман з перемінного болісного та веселого життя цього відомого українського мандрівного філософа.

Федькович, О. — Твори. Вид. 2-е. 20 арк. 5000 пр.

Ця книжка містить всі твори (поезії і оповідання) найбільшого поета Гуцульщини, поета революціонера. В передмові Дм. Загула і в спеціяльній статті подано характеристику і життєпис автора.

Хвильовий, М. — Твори. Том II. Вид. 2-е. Осінь. 10 арк. 5000 пр.

Зміст: Я. Пудель. «Лілюлі». Повість про санаторійну зону. Сантиментальна історія.

Поезія

Байрон, Дж. — Мазепа. Переклад з англійської. 3 арк. 3000 пр.

Богданович, Максим. — Вінок. Збірка поезій. Переклад з білоруської мови. З передмовою Драй-Хмари. 4 арк. 2000 пр.

Мисик, В. — Блакитний міст. Поезії. 6 арк. 2000 пр.

Сосюра, В. — Поезії. Том I. 5 арк. 5000 пр.

Сосюра, В. — Поезії. Том II. 5 арк. 5000 пр.

Тичина, П. — Поезії. 4 арк. 3000 пр.

Шкурупій, Гео. — Зроблене. (1920—1927). Поезії. 2 арк. 2000 пр.

П'єси

Кропивницький, М. — Твори. Том VII. 14 арк. 5000 пр.

Пешко, Вол. — Ганьба. Драма на 4 дії. 3 арк. 4000 пр.

Тема: Розбрат серед кращої частини української інтеліґенції, що спочатку була ставилася вороже до радвлади і яку націполітика компартії, зріст укр. культури переконують в її помилках.

Ясний, Олесь. — Секретар Пухтресту. Комедія на три дії. $2^1/_2$ арк. 5000 пр.

Негативні сторони побуту установи.

Критика

Майфет, Г. — Природа новели. Збірка II. 10 арк. 5000 пр.

Як і перша збірка, книжка містить критичний матеріял, що розглядає історію та теорію новели.

Полторацький. — Літературні засоби. Спроба соціологічної аналізи. $5^1/_2$ арк. 3000 пр.

Збірка критичних статтей.

Чапля, В. — Сонет в українській поезії. Критична розвідка. $2^1/_2$ арк. 2000 пр.

Єврейська художня книжка

גילדין, כאיעם — ברונעם. דערציילונגען. 7 בויגן. 3000 עקזעמפליארן.

האפשטיין, דאוויד — אין יידישן וואלד. לידער. 7 בויגן. 2000 עקז.

ווינישענקא, וו. — קסאווים פון קירפאטן מעפיסטאפל. ראמאן. איבערגעזעצט פון אוקראיניש. 21 בויגן. 3000 עקז.

ווינער, מ. — עלע פאליקס אונטערגאנג. ראמאן. 8 בויגן. 3000 עקז.

ווישניע, אסטאפ — שמייכלען. זאמלונג הומאריסטישע פונם בעסטן אוקראינישן הומאריסט. איבערזעצונג פון מ. קיפניס. 12 בויגן. 3000 עקז.

זאמלבוך פון אוקראיניש ליטעראטור. איבערגעזעצט און צונויפגעשטעלט — ל. קוויטקא און וו. פעלדמאן. אויסגעקליבענע ווערק פון די בעסטע נייע אוקראיניש שרייבער. 5 ב. 3000 עקזעמפליארן.

מארקיש, פ. — לידער. 5 בויגן. 3000 עקז.

פינינבערג, עזרע. — לידער. 10 בויגן. 2000 עקזעמפליארן.

Масова література

Політика

Камінюк, М. — Як пілсудчина готує поступ на Радянську Україну. 1 арк. 15000 пр.

Ложкін, Н. — Так було за царату. $4^1/_4$ арк. 5000 пр.

В популярній формі малюється життя робітників за царату і наводиться наші досягнення. Книжку переважно призначено для молоді.

Антирелігійна книжка

Іванівський, А. — Сто запитань безбожникам. Збірка запитань та відповідей на допомогу антирелігійникам. Видання 2-е, перероблене. 7 арк. 10000 пр.

Ігнатюк, Дм. — Проти релігійного побуту. 3 арк. 5000 пр.

Книжка розглядає ті сторони побуту, де відбиваються релігійні обряди (свята і інш.) з їхніми супутниками (пияцтво тощо) і намічає можливості замінити їх новими формами та змістом.

Ковальчук, Я. — Ксендзи на Україні. $1^1/_2$ арк. 4000 пр.

Суть католицизму, його антирадянський характер, шкідлива робота ксендзів.

Ковальчук, Я. — Рідні брати. $1^1/_2$ арк. 5000 пр.

Боротьба двох рідних братів, одного — незаможника, другого — попа, виразника інтересів куркулів.

Серія «Життя та здоров'я»

Журавель, А., д-р. — Праця й відпочинок. $2^1/_4$ арк. 5000 пр.

Популярна книжка (насамперед для молоді) із серії «Життя та здоров'я». Як гігієнічно, раціонально працювати та відпочивати.

Кравців, П. — Сонце й життя. 2 арк. 7000 пр.

Ця книжка відомого популяризатора біології, як і інші його книжки, в цікавій, живій, приступній формі з'ясовує значіння сонця для життя.

Левін, д-р. — Кров. $1^1/_2$ арк. 5000 пр.

Популярна книжка, в якій з'ясовується склад і значіння крови для життя й здоров'я, як запобігти захворюванням крови.

Фердман, Д.— Рух і праця. 2½ арк. 5000 пр.

Книжка з'ясовує значіння рухів для раціоналізації праці, щодо втоми тощо.

Країни світу

Броун, В.— Англія. 4 арк. 5000 пр.

Географічний, історичний, політико - економічний нарис.

Новицький, М. — Японія. 2 арк. 5000 пр.

Популярна книжка із серії «Країни світу». Подає географію, історію, економіку, побут, культуру тощо Японії.

Художня книжка

Арський, П.—Штурм неба. Соціяльна драма на 9 картин. 3 арк. 10000 пр.

Тема — боротьба Паризької Комуни з Версалем та загибель її. Серед дієвих осіб — низка історичних постатей.

Атаманюк, В.—Мужицька арихметика. Вид. 3-є. 2 арк. 10000 пр.

Це є інсценізація відомого оповідання С. Васильченка.

Гак, А. — Комерційний секрет. Гумористичне оповідання. ¾ арк. 5000 пр.

Гак, Анатоль. — Християнська кров. Гуморески. 1½ арк. 5000 пр.

Ірчан, М. — Радій. Драма на 4 дії. 2 арк. 5000 пр.

Малюється життя американських робітників, їхню боротьбу з буржуазією та зрадницьку діяльність жовтих профспілок.

Нацай, Ів.— Новий народній співаник. (Сто двадцять пісень з нотами) 4 арк. 25000 пр.

Співаник складається з таких розділів: 1) Пісні революційні та нового побуту, 2) Народні пісні— а) пісні історичні, б) пісні чумацькі, в) про кохання, г) жартовні, д) про жіночу долю, 3) Різного змісту, 4) Колядки та щедрівки.

Чечвянський, Вас. — Між іншим. Збірка гуморесок (45). 4 арк. 7000 пр.

Шевченко, Тарас.—Княжна. Поема. З вступною статтею та примітками Навроцького. Видання Інституту Тараса Шевченка. 1 арк. 10000 пр.

Ясний, Ол.—Віз ламається, чумак ума набирається. П'єса на 4 дії. 1¼ арк. 5000 пр.

Тема — побут сучасного села. Драма селянського хлопця на ґрунті неписьменности.

Ясний, Олесь.— Надія. П'єса на 5 дій. 2 арк. 5000 пр.

Вища Репертуарна Рада до вистави дозволила. Тема п'єси — класова боротьба на селі.

Військова література

Політична

Блументаль, Ф.— Політробота під-час мобілізації. 2½ арк. 4000 пр.

Гершельман, В.— «Мапа» — схема обов'язкової військової служби громадян СРСР. 1 арк. 5000 пр.

Ленін, Н. — Армія та революція. 8 арк. 4000 пр.

Збірка статтей В. І. Леніна на цю тему.

Ложкін, Я. — Політкеровник за громадянської війни. Вид. 2-е. 1½ арк. 5000 пр.

Зміст: Білоґвардійська брехня. Аґітатор - борець. Дві якості політкеровника. Над сили людські. Партія— політробота — політкеровник. На колишнім посту.

Лунін, Я.— Як побудовано Червону армію (кадрові й територіяльні частини). Вид. 2-е. 3 арк. 7000 пр.

Подсотський, К.— Пам'ятка комуністові в бою. 2½ арк. 5000 пр.

Соколов, В.— Шлях до командира Червоної армії. 8½ арк. 5000 пр.

Довідник для тих, що вступають у військові школи.

Ярославський, О. — Ленін—теоретик і практик збройного повстання. 1½ арк. 5000 пр.

Військова справа

Бойовий статут артилерії РСЧА. Ч. II. 10 арк. 5000 пр.

Монігеті, К.— Як воюють газами. Видання 2-е. 1 арк. 7000 пр.

Популярна книжка подає історію газової війни, роди отруйних газів та як вони діють, і як захищатися від них.

Пономаренко, Б. — Лопата — друг рушниці. Вид. 2-е. 1⅝ арк. 5000 пр.

Навіщо потрібна бойцеві лопата, як нею орудувати, окопуючись. Популярна книжка.

Савольєв.—Перша допомога на війні. 1½ арк. 5000 пр.

Книжку призначено для червоноармійців та для широких кіл цивільного населення.

Стройков, Н.—Оборона тилу від повітряного ворога. Вид. 2-е. 7½ арк. 7000 пр.

З малюнками, таблицями, довідками.

Зміст: Війна й тили. Засоби й способи повітряно хемічного нападу. Повітряно-хемічна оборона. Організація повітряно-хемічної оборони залюднених пунктів, заводів, залізниць тощо.

Тарпан, Г.—Червона фльота на Чорнім морі. Вид. 2-е. 2 арк. 5000 пр.

Зміст: Як виросла червона чорноморська фльота. Для чого потрібна фльота на Чорному морі. Допомога трудящих в справі оборони країни та будівництва фльоти.

Художня книжка

Галушко, Д.—Перший раз на чаті. Червоноармійські оповідання з часів громадянської війни. 1½ арк. 5000 пр.

Зміст збірки такий: «Перший раз на чаті», «Заклад», «Сливи», «До нового життя», «Суперечок немає», «Військкор Голінка», «Самоволець», «Два хрестики».

Іохвед, Д.—Комісар Булкин. (З повісти «Пристань»). Вид. 2-е. 1¼ арк. 7000 пр.

Ісбах, А.—Червоноарми. 8 арк. 5000 пр.

Життя й побут червоної касарні. Книжка має такі розділи: У сотні. Полкова школа. Полотняне місто. Останній етап.

Кириленко, І.—Одна доба. Збірка військових оповідань. 7 арк. 7000 пр.

Подзелінський, М.—Під червоним стягом. 6½ арк. 5000 пр.

Збірка оповідань з побуту Червоної армії.

Фадєєв, А.—Проти течії. Вид. 2-е. 2 арк. 5000 пр.

Повість про героїзм більшовиків-політкерів, що відбудовують зруйнований пароплав і припиняють дезертирство одного полку.

Фурманов, Д.—Чапаєв. Повість. Повний переклад. 15 арк. 7000 пр.

Фурманов, В.—Червоний десант. Вид. 2-е. 2 арк. 10000 пр.

Оповідання з війни з Врангелем. Сміливий наскок червоного загону на білих.

Юнацька література

Художня

Айхакер, Б.—Тайна метеора. (Мандрівка в ніщо). Науково-фантастичний роман. Переклад з німецької мови. 9 арк. 5000 пр.

Алорж, Андр.—Небо проти землі. Науково-фантастичний роман. 6½ арк. 5000 пр.

Переклад з французької мови. Роман малює напад мешканців планети Марс на землю, їхню техніку, соціяльні суперечності на землі і Марсі.

Велз, Г.—Війна світів. Науково-фантастичний роман. Переклад з англійської мови. 9 арк. 5000 пр.

Тема: Напад мешканців планети Марс на землю.

Велз, Г.—Машина часу. Науково-фантастичний роман. Переклад з англійської. 5 арк. 5000.

Геніяльний винахідник збудовує машину для руху в часі і вилітає на ній в найвіддаленіше майбутнє. Картина життя того часу.

Гордієнко, Дм.—Поламані люди Збірка оповідань. 7 арк. 5000 пр.

Збірка містить такі оповідання: Злочин механіка. Смерть майстра. Отруєна. Поламані люди. Зелений флігель. Основний мотив — хоробливі явища нашого побуту.

Гюґо, Віктор.—93 рік. Переклад з французької мови. З передмовою професора Білецького. 11 арк. 5000 пр.

Цей роман славетного письменника—з часів Великої французької революції. В передмові дається характеристику творчости Гюґо і аналіву часів подій.

Донченко, О.—Золотий павучок. Вид. 2-е. 6½ арк. 5000 пр.

Книжка містить дві повісті з життя комсомолу: «Золотий павучок» і «Сурми».

Конан-Дойл, А.—Утрачений світ. Переклад з англійської мови. 10 аркушів. 5000 пр.

Фантастична повість. Пригоди наукової експедиції в нетрях Америки. Зустріч із страшними передпотопними тваринами, напад людей-мавп.

Ложкін, Я.—Комсомолка Зося. П'єса на 2 дії. 1 арк. 5000 пр.

Роні (Старший).—Таємнича сила. Переклад з французької мови. 6 аркушів 5000 пр.

Таль.—Незвичайні пригоди бурсаків. 15 арк. 5000 пр.

Історична повість з часів XVIII століття.

Тудуз, Г.—Людина з огнедишного Айсберґа. Роман. Переклад з французької мови. 7½ арк. 5000 пр.

На тлі цікавого оповідання цей науково-фантастичний роман відзначає невпівчені можливості електрики і той глибокий інтерес, який являє собою вивчення фізико-хемічних законів.

Різна

Блях, В., д-р.—Самоконтроль фізкультурника. 1½ арк. 5000 пр.

Литвин, І.—Молодь у раціоналізації виробництва. 2 арк. 5000 пр.

Яка мусить бути участь та роля молоді в цьому важливому заході прискорити соціялістичне будівництво.

Могило.—Кіно та молодь. 2½ арк. 3000 пр.

Як налагодити та використовувати кіно для виховної роботи серед молоді.

Дитяча книжка

Дюшен, В., Мартинов, Я.—Альманах для жовтенят. 15 арк. 10000 пр.

ДНМК дозволив уживати по книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: 1. До бесід про Жовтневу революцію — а) як жилося дітям робітників та селян до Жовтня, б) як жилося до Жовтня робітникам та селянам, в) як робітники боролися за свої права, г) що дав Жовтень усім трудящим. 2. До бесід про Володимира Ільїча Леніна. 3. Червона армія. 4. До бесід про МДТ та МЮД. 5. Восьме Березня. 6. До бесід про Т. Шевченка. 7. Перше Травня. 8. Матеріял до бесід на антирелігійні теми. 9. До бесід на тему «Яким повинно бути жовтеня» — а) героїзм, б) відношення до товаришів, в) ставлення до тварин, г) відношення до родини.

Художня література

Авслендер, С.—Дні завзяття. Повість. Вид. 2-е. 3 арк. 5000 пр.

Аннулов, П.—Бойова зміна (спогади). 1 арк. 5000 пр.

Бібік—В череві кіта. Оповідання. 1 арк. 5000 пр.

З життя, праці та боротьби підлітків на відомому харківському паровозобудівельному заводі 1905 р.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Будяк, Ю.—Червоний мак. Танок. Сценки зі співами. 1 арк. 10000 пр.

ДНМК до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Васильченко, С.—Вибрані твори. Вид. 2-е. 9 арк. 10000 пр.

ДНМК НКО до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Зміст: Стаття про С. Васильченка. Приблуда. Роман. Під школою. Циганка. Оксана. Свекор. Увечері. Дощ. Басурмен. Мужицька арифметика. Мати і інші.

Винниченко, В.—Федько-Халамидник. Оповідання. 1¼ арк. 15000 пр.

Винниченко, В.—Фельдфебельщина («Мнімий господін»). Вид. 3-6. Сатиричний малюнок з життя царської армії. ¾ арк. 10000 пр.

ДНМК НКО до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Головко, А.—У широкий світ. Оповідання для дітей. 6 арк. 5000 пр.

ДНМК до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Головко, А.—Дівчинка з шляху. 1 арк. 10000 пр.

Головко, А.—Інженери. 1 аркуш. 10000 пр.

Головко, А.—Пилипко. 1 аркуш. 10000 пр.

Головко, А.—Товариші. 1 аркуш. 10000 пр.

Головко, А.—Червона хустинка. 1 арк. 10000 пр.

Григор'єв, С.—Білий ворог. Оповідання для дітей. Видання 2-е. 2 аркуші. 5000 пр.

ДНМК до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Зміст: Героїчна робота двох хлопчиків у телеграфно-будівельній чоті Червоної армії підчас громадянської війни.

Дефо, Даніел.—Життя й дивні пригоди Робінсона Крузо. 2-е видання. 7 арк. 7000 пр.

Пригоди англійця, що опинився після аварії корабля на незалюдненому острові.

Додж, М.—Срібні ковзанці. Повість. 12 арк. 5000 пр.

На тлі життя й побуту Голяндії малюється драму голяндських дітей.

ДНМК до вжитку дозволив.

Дронберг, Е.—Пригоди канадійського трапера. 10 арк. 5000 пр.

Пригоди мисливця. Життя звірів у канадійських лісах.

ДНМК дозволив уживати в книгозбірнях установ соцвиху.

Кассель, Д.—Бойове хрещення (Мейєрке з «Малого Бунду»). 1/2 аркуша. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Оповідання про участь у боротьбі з царатом підлітків, які входили в «Малий Бунд» (Бунд — тодішня революційна організація єврейських робітників).

Квітко, Л.—Найкраще ім'я. 3/4 арк. 10000 пр.

ДНМК до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Кервуд.—Північні бродяги. Повість. Вид. 2-е. 4 1/4 арк. 5000 пр.

ДНМК до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Ковтун, Ів.—Помилка професора Кіма. Оповідання. 3 арк. 10000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Коцюбинський, М.—Вибрані твори. Дитяча бібліотека українських письменників, за ред. В. Арнаутова та Ол. Попова. Вид. 3-є. 12 арк. 10000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху.

Зміст: Біографія М. Коцюбинського. Фата Морґана. Дорогою ціною. Коні не винні. Як ми їздили до криниці. Маленький грішник.

Лондон, Джек.—Вовк Рудько. 1/4 арк. 10000 пр.

Лондон, Джек.—Таємниця малого Кіша. 1/2 арк. 10000 пр.

Оповідання про маленького індійця, відважного мисливця.

Мамін-Сибіряк.—Мисливець Омеля. 1/4 арк. 10000 пр.

Мамін-Сибіряк.—Приймак. 1/4 арк. 10000 пр.

Олесь, О.—Вибрані поезії. 4 арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку в книгозбірнях установ соцвиху.

Оржешко, Ел.—Вибрані твори. 10 арк. 7000 пр.

Зміст: Зимового вечора. Добра пані. Сяють квіти. Слава переможеним. Дай квітку. Мейєр Єзефович.

ДНМК до вжитку як допоміжне приладдя в книгозбірнях установ соцвиху (для старшого концентру) дозволив.

Чередниченко, В.—Панчохи. Оповідання про маленьку школярку Марту. 1 1/4 арк. 5000 пр.

Ернест Сетон Томпсон.—Маленькі дикуни. Повість. 4 1/2 арк. 10000 пр.

ДНМК до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху дозволив.

Повість про хлопчиків, які схотіли бути індійцями і збудували в лісі індійське шатро. Про їхні пригоди та про те, чого вони там навчилися.

Тополя, М.—Андрійко-козак. Музичний малюнок-гра для дітей молодшого віку. 1 1/4 арк. 5000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Троянкер, Р.—Сава переможець. Казка. 1/2 арк. 10000 пр.

Ідея книжки — перевага людини над звірями, перевага в умінні використовувати техніку. Фабула, легкі вірші роблять книжку цікавою й приступною дітям 8—9 років.

Хоткевич, Г.—Дивні пригоди комаха Сапґвіна. 5 арк. 5000 пр.

Це є художня популяризація природничих знань. В цікавому оповіданні малюється життя мурашок.

Черкасенко, С.—Сашків кінець. Оповідання. 1 арк. 10000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Юрезанський, В.—Митрик-хемік. Оповідання. 1 арк. 10000 пр.

ДНМК дозволив до вжитку по книгозбірнях установ соцвиху.

Видає: *Державне Видавництво України* Відповідальний редактор: *Л. Монастирський*

Укрголовліт № 390-к. 5/III 1929. Перша друкарня ДВУ ім. Г. І. Петровського. Зам. № 1112. Тир. 8000.

ПОВНЕ ЗІБРАННЯ ТВОРІВ

В. І. ЛЕНІНА

УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

ВСЬОГО 25 ТОМІВ

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЄТЬСЯ

ВИЙШОВ ДРУКОМ
ТОМ ПЕРШИЙ

Всі книги в перкалевій оправі із золотим тисненням, кожна книга у футлярі

Всі томи вийдуть протягом 6 років

ЦІНА ВСІХ 25 ТОМІВ — **30** КРБ.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Здаючи передплату, вноситься **3** крб. як завдаток

Кожен том по виході друком надсилається накладною платою, при чому зараховується $^1/_{25}$ завдатку

Пересилка — коштом передплатника

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

ГОЛОВНА КОНТОРА ПЕРІОДСЕКТОРУ ДВУ

(Харків, Сергіївська пл., Московські ряди, № 11)

уповноважені Періодсектору по округових містах України та філії й книгарні Державного Видавництва України

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літописі Укр Друку", „Картковому репертуарі" та інших покажчиках Української Книжкової Палати

ДВУ заведено до Української частини розділу II торговельного реєстру СРСР, до реєстру підприємств, що їхні статутові капітали не поділяється на паї, під № 190

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31
Телефони: № 22-55 і 22-53

ФІЛІЇ ТА КНИГАРНІ ДВУ, КРІМ ХАРКОВА, Є ПО ТАКИХ МІСТАХ УКРАЇНИ:

Артемівськ :-: :-: :-:
Бердичів :-: :-: :-: :-:
Біла-Церква :-: :-:
Вінниця :-: :-: :-: :-:
Глухів :-: :-: :-: :-: :-:
Дніпропетровськ
Житомир :-: :-: :-:
Запоріжжя :-: :-: :-:
Зінов'евськ :-: :-: :-:
Ізюм :-: :-: :-: :-: :-:
Кам'янець-Подільськ
Київ :-: :-: :-: :-: :-:
Конотіп :-: :-: :-: :-:
Коростень :-: :-: :-:
Кремінчук :-: :-: :-:
Кривий-Ріг :-: :-: :-:
Куп'янка :-: :-: :-:
Лубні :-: :-: :-: :-: :-:
Луганськ :-: :-: :-: :-:
Мелітопіль :-: :-: :-:
Микитівка :-: :-: :-:
Могилів-Подільськ
Миколаїв :-: :-: :-: :-:
Ніжен :-: :-: :-: :-:
Одеса :-: :-: :-: :-: :-:
Первомайськ
Полтава :-: :-: :-: :-:
Прилуки :-: :-: :-: :-:
Проскурів :-: :-: :-:
Ромни :-: :-: :-: :-: :-:
Слов'янськ :-: :-:
Сталіне :-: :-: :-: :-:
Старобільськ
Суми :-: :-: :-: :-: :-:
Тульчин :-: :-: :-: :-:
Умань :-: :-: :-: :-: :-:
Херсон :-: :-: :-: :-:
Чернігів :-: :-: :-: :-:
Черкаси :-: :-: :-: :-:
Шепетівка :-: :-: :-:

В РСФРР:

Краснодар — філія
Москва — представництво

УКРАЇНСЬКІ ВІДДІЛИ ДВУ при книгарнях ГИЗ:

Москва, Тверская, 51
:-: :-: при 16-й книгарні :-: :-:
Воронеж. Пр. Революции,
:-: первый дом Совета :-:
Ростов на Донщині

ЗА КОРДОНОМ:

Представництво в Празі (Чехо-Словаччина) при Торгпредстві СРСР — Praha, :-: Smichov, Mozartova, c. 9 :-:

ПОШТОВІ ВІДДІЛИ ДЕРЖВИДАВУ НАДСИЛАЮТЬ НАКЛАДНОЮ ПЛАТОЮ

КОЖНУ КНИЖКУ ВСІХ ВИДАВНИЦТВ СРСР

ПЕРЕСИЛКУ Й ПАКУВАННЯ на всі замовлення провадиться **КОШТОМ ДЕРЖВИДАВУ,** коли замовлення більше, ніж на 1 крб., і наперед оплачується готівкою

ЗАМОВЛЕННЯ НАДСИЛАТИ НА ТАКІ АДРЕСИ:

Харків, вул. Першого Травня, № 17, поштовий відділ ДВУ. Київ, вулиця К. Маркса, № 2, поштовий відділ ДВУ. Одеса, вул. Лассаля, № 33 (пасаж), поштовий відділ ДВУ. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, № 49, :-: :-: :-: поштовий відділ ДВУ :-: :-: :-:

Перевірено 1934 р.

КОМЕРЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31

У.К.П.